

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI
Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica

VÝROČNÁ SPRÁVA
O ČINNOSTI REGIONÁLNEHO ÚRADU
VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI
V ROKU 2013

1. IDENTIFIKÁCIA ÚRADU

Názov organizácie: REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI

Sídlo organizácie: Cesta k nemocnici 1, 975 56 Banská Bystrica

Rezort: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Kontakt: tel.: 048/4367 785, 048/414 4040, fax: 048/4367 701
e-mail: ruvzbb@vzbb.sk

Forma hospodárenia: rozpočtová organizácia

Vedúci služobného úradu a regionálny hygienik: doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.

Členovia vedenia:

Zástupca vedúceho služobného úradu a regionálneho hygienika a vedúca oddelenia epidemiológie:	MUDr. Viera Morihladková
Vedúca osobného úradu:	JUDr. Anna Porubská
Hovorkyňa:	PaedDr. Mária Tolnayová
Manažér kvality:	Ing. Zuzana Majláthová
Vedúci odboru operatívnych činností:	JUDr. Peter Klajban
Vedúca odboru hygieny ŽP a zdravia:	MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.
Vedúca odboru hygieny výživy:	MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH
Vedúca odboru hygieny detí a mládeže:	MUDr. Katarína Slotová, PhD.
Vedúca odboru PPL a toxikológie:	MUDr. Ľubica Hettychová
Vedúca odboru epidemiológie:	MUDr. Mária Avdičová, PhD.
Vedúci odboru ochrany zdravia pred žiarením:	MUDr. Pavol Adámek
Vedúca odboru chemických analýz:	Ing. Zuzana Vassányi
Vedúci odboru lekárskej mikrobiológie:	RNDr. Jozef Strhársky, PhD. (zast.)
Vedúca odboru podpory zdravia:	MUDr. Silvia Kontrošová, MPH
Vedúci odboru rozpočtu a ekonomiky:	Ing. Ján Villim (do 31.07.2013)
Vedúci oddelenia ekonomiky:	Ing. Radovan Lapuník (od 01.10.2013)

2. POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

2.1 ÚVOD

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len „RÚVZ“) bol zriadený s účinnosťou od 01.01.2004 podľa § 21 zákona č. 578/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí.

Právnymi predchodcami RÚVZ boli v čase:

- 01.04.1952 – 30.06.1966 ako Okresná hygienicko-epidemiologická stanica (zákon č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemiologickej starostlivosti v znení neskorších predpisov);
- 01.07.1966 – 31.10.1991 Krajská a Okresná hygienická stanica (zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu v znení neskorších predpisov až do účinnosti zákona č. 419/1991 Zb.);
- 01.11.1991 – 31.12.1994 Špecializovaný ústav hygieny a epidemiológie (zákon č. 419/1991 Zb., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré predpisy v oblasti zdravotníctva)
- 01.01.1995 – 31.12.2003 Štátny zdravotný ústav (zákon č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov až do účinnosti zákona č. 578/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o ochrane zdravia ľudí).

Právni predchodcovia RÚVZ boli rozpočtové organizácie, finančne napojené na rozpočet ministerstva zdravotníctva, organizačne patriace do sústavy zdravotníckych zariadení a metodicky riadené Ministerstvom zdravotníctva SR, prostredníctvom hlavného hygienika Slovenskej republiky.

2.2 POSLANIE RÚVZ SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

- RÚVZ sa zúčastňuje na príprave a riešení národných i regionálnych programov zameraných na ovplyvňovanie verejného zdravia prostredníctvom životného štýlu, výživových faktorov a prevenciou rizikových faktorov pracovného i životného prostredia, napr. Národný program podpory zdravia, Akčný plán pre životné prostredie a zdravie, Program ozdravenia výživy, Imunizačný program a pod.,
- RÚVZ spolupracuje najmä prostredníctvom národných referenčných centier s orgánmi a organizáciami Európskej únie a so Svetovou zdravotníckou organizáciou na monitorovaní determinantov zdravia a vzťahov determinantov zdravia a verejného zdravia, na riešení epidemiologických štúdií výskumu vplyvu rizikových faktorov zo životného a pracovného prostredia na vznik závažných civilizačných ochorení,
- RÚVZ spolu s Ministerstvom životného prostredia spolupracujú s Ministerstvom hospodárstva – Centrom pre chemické látky a prípravky na hodnotení zdravotných rizík z chemických látok, prípravkov a biocídnych výrobkov.

RÚVZ v rámci prevencie ochorení zabezpečuje špecializované úlohy v oblasti:

- objektivizácie, referenčného, špecializovaného testovania a kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného a pracovného prostredia a biologického materiálu;
- vykonáva odber a analýzu vzoriek vôd, ovzdušia, potravín a kozmetických výrobkov na zisťovanie ich zdravotnej bezpečnosti,
- laboratórneho určovania pôvodcov prenosných ochorení;
- monitorovania výskytu:
 - prenosných ochorení,
 - ochorení podmienených prácou,
 - zdravotného stavu obyvateľstva vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam.

RÚVZ zhromažďuje základné údaje v oblasti ochrany verejného zdravia, vykonáva analýzy, vyhodnotenie výsledkov a ich prenos. Zabezpečuje spätné informácie a zverejňovanie údajov o stave verejného zdravia a vykonáva edičnú činnosť.

RÚVZ vykonáva výchovu spoločnosti ku zdraviu poradenskou činnosťou v oblasti podpory a ochrany zdravia prevádzkovaním poradne zdravia.

RÚVZ je orgánom verejného zdravotníctva vo veciach radiačnej ochrany pre Banskobystrický kraj a Žilinský kraj.

Ako orgán verejného zdravotníctva v krajskom sídle odborne a metodicky vedie a koordinuje činnosť regionálnych úradov verejného zdravotníctva v kraji a zabezpečuje pre ne laboratórne činnosti a diagnostiku.

Vedie centrálny register prenosných ochorení v SR a peľovú informačnú službu.

Zriaďuje komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti, vydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami a toxickými látkami a prípravkami, prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie, na nákup, predaj a spracovanie húb a na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska a krematória, ako aj na vykávanie epidemiologicky závažných činností.

RÚVZ poskytuje metodické, konzultačné a expertízne služby fyzickým a právnickým osobám v záujme usmerňovania ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia. Vykonáva vedeckú, prednáškovú a publikačnú činnosť. Je výučbovou základňou Slovenskej zdravotníckej univerzity a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Úlohy RÚVZ plnia odborní zamestnanci s vysokoškolským a stredoškolským vzdelaním, ktorí sa špecializujú v odboroch hygieny a epidemiológie, preventívneho pracovného lekárstva, ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením, lekárskej mikrobiológie, verejného zdravotníctva, chemických analýz, zdravotníckej informatiky a bioštatistiky.

3. KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

Regionálne úrady verejného zdravotníctva nie sú povinné vypracovávať kontrakty s ústredným orgánom v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370.

4. ČINNOSTI / PRODUKTY ORGANIZÁCIE A ICH NÁKLADY

Zoznam základných činností/produktov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vychádza z úloh stanovených právnymi predpismi v oblasti ochrany a rozvoja verejného zdravia a to predovšetkým zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov. Bežné výdavky boli rozdelené do dvoch prehľadov podľa odborných a laboratórnych zamestnancov. Štruktúra bežných výdavkov zohľadňuje priame výdavky na jednotlivé druhy činností podľa požiadaviek jednotlivých organizačných zložiek úradu a nepriame výdavky rozdelené podľa počtu pracovníkov vykonávajúcich jednotlivé odborné činnosti, alebo proporcionálne pridelené podľa objemu zrealizovaných priamych výdavkov, alebo uskutočnených výkonov.

Tabuľka 1 Podiel výkonov na pracovnom čase odborných zamestnancov a výdavky na ich zabezpečenie v tis. EUR

Činnosť/úloha	Percentuálny podiel na celoročnom pracovnom čase zamestnancov	Priame výdavky v tis. EUR	Nepriame výdavky v tis. EUR	Celkové výdavky na činnosť v tis. EUR
Výkon ŠZD v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia	30%	256	135	391
Výkon úradnej kontroly v zmysle platnej legislatívy v oblasti ochrany verejného zdravia	3%	13	7	20
Monitoring	12%	124	64	189
Skúšky odbornej spôsobilosti podľa zákona 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia	1%	10	6	16
Posudková činnosť	16%	143	75	218
NRC – národné referenčné centrá	2%	15	8	23
Plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR	19%	155	80	236
Ostatné úlohy	17%	139	73	212
Spolu v tis. EUR	100%	857	448	1305

Výkon štátneho zdravotného dozoru v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov

- kontroly v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, kontroly v rámci posudkovej činnosti, kontroly pri prešetrovaní podnetov atď.

Výkon úradnej kontroly v zmysle platnej legislatívy v oblasti ochrany verejného zdravia

- výkon úradnej kontroly potravín v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov atď.

Monitoring

- odbery vzoriek pitnej vody, potravín a obalových materiálov, predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami, kozmetických výrobkov, monitoring kvality vody na kúpanie, meranie fyzikálnych faktorov pracovného prostredia (hluk, vibrácie, osvetlenie), kvality vnútorného ovzdušia a účinnosti sterilizátorov, odbery vzoriek na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie, monitorovanie spádového územia v rámci slovenskej radiačnej monitorovacej siete a sledovanie radiačnej záťaže obyvateľov prírodnou rádioaktivitou atď.

Skúšky odbornej spôsobilosti a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti

- podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a ďalších právnych predpisov v oblasti ochrany verejného zdravia.
- predovšetkým sa jedná o osvedčenia na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipuláciu a uvádzanie do obehu potravín a pokrmov, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení, na prácu s dezinfekčnými prípravkami a prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov, nákup a spracovanie húb, prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a krematória atď.

Posudková činnosť

- záväzné stanoviská podľa § 13, ods. 2 a ods. 3, zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, ako dotknutý orgán podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku a podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie,
- rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. na uvedenie priestorov do prevádzky, schválenie prevádzkových poriadkov atď.

NRC – národné referenčné centrá

- príprava legislatívy a spolupráca s médiami, stanoviská a odborné usmernenia pre ÚVZ SR, orgány členských štátov EÚ, orgány Európskej komisie, RÚVZ v SR, orgány štátnej správy a iné fyzické a právnické osoby, vytváranie databáz relevantných údajov, zapájanie sa do riešenia medzinárodných projektov významných pre verejné zdravie a výkon vedecko-výskumnej činnosti v jednotlivých oblastiach ochrany verejného zdravia, monitorovanie a stanovovanie trendov výskytu fyzikálnych, chemických, biologických a iných faktorov ovplyvňujúcich zdravie obyvateľov, metodická a expertízna činnosť atď.
- *NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika*
- *NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia vnútorných priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie*
- *NRC pre pertussis a parapertussis*
- *NRC pre toxoplazmózu*
- *NRC pre pneumokokové nákazy*
- *NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu*
- *Informačné centrum pre bakteriologické (biologické) a toxínové zbrane*

Plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR

- programy a projekty vyhlásené hlavným hygienikom SR a ostatné projekty a programy.

Ostatné úlohy

- odborné stanoviská z prešetrovania chorôb z povolania, registrácia potravinárskych prevádzkarní, hodnotenie výsledkov laboratórnych analýz vzoriek, poradenská a konzultačná činnosť v oblasti stravovacích zvyklostí a zdravej výživy, výchovy ku zdraviu a poradňa zdravia formou prednášok, besied, zážitkových podujatí resp. individuálne poradenstvo v sídle RÚVZ, riešenie mimoriadnych udalostí s dopadom na životné prostredie a verejné zdravie atď.

Tabuľka 2 Podiel výkonov na pracovnom čase laboratórnych zamestnancov a výdavky na ich zabezpečenie v tis. EUR

Činnosť/úloha	Percentuálny podiel na celoročnom pracovnom čase zamestnancov	Priame výdavky v tis. EUR	Nepriame výdavky v tis. EUR	Celkové výdavky na činnosť v tis. EUR
Laboratórne skúšanie pre výkon štátneho zdravotného dozoru v BB kraji	54%	426	185	612
Laboratórne skúšanie klinických vzoriek	10%	106	42	148
Programy a projekty regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR	13%	89	41	130
NRC – národné referenčné centrá	10%	95	39	134
Platené služby a expertízna činnosť	8%	92	40	132
Ostatné úlohy	5%	42	18	60
Spolu	100%	851	366	1 217

Laboratórne činnosti

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici zabezpečuje prostredníctvom svojich laboratórnych kapacít výkon laboratórnych skúšok, terénnych odberov a meraní jednotlivým odborom RÚVZ Banskobystrického kraja požadované informácie o objektoch skúmania pre potreby výkonu štátneho zdravotného dozoru, úradnej kontroly potravín a sledovania zdravotného stavu obyvateľstva v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov.

5. ROZPOČET ORGANIZÁCIE

5.1 ROZPOČET PRÍJMOV

Skutočné dosiahnuté príjmy roku 2013 boli vo výške 193 283,00 € čo je o 13 255,88 € viac ako skutočné príjmy roku 2012 a o 24 438,60 € viac ako v roku 2011. Na vyššom plnení príjmov sa výrazne podieľali príjmy z nevyčerpaných prostriedkov grantov a mierny nárast predaja kolkových známok. Príjmy očistené od jednorazových príjmov z finančných prostriedkov grantov za posledné tri roky mierne rastú. Príjmy pri zohľadnení prostriedkov grantov naopak mierne klesajú.

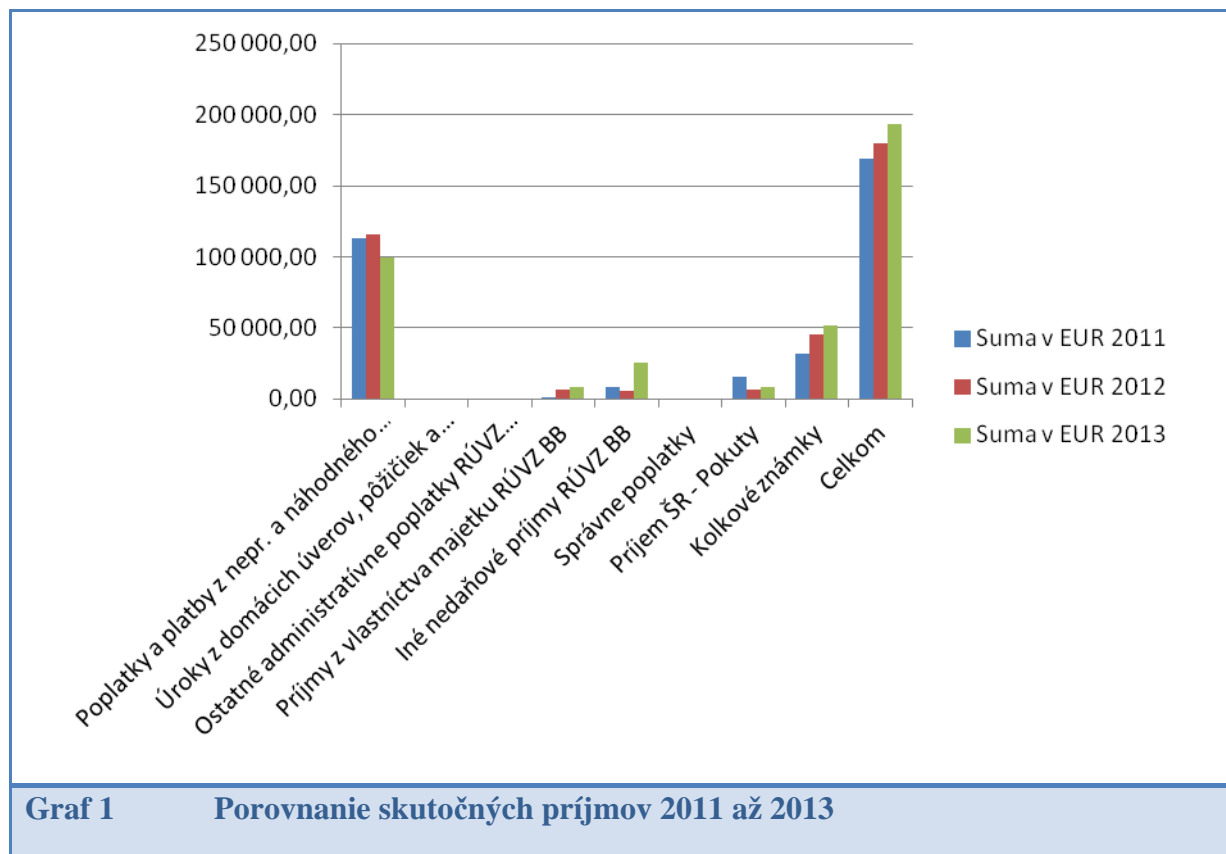
Príjmy z platených služieb boli vo výške 99 605,26 € čo je pokles o takmer 14% oproti roku 2012 a o 12 % oproti roku 2011. Pokles príjmov kopíruje vývoj v regióne Banskobystrického kraja predovšetkým zmeny v štruktúre priemyselnej a poľnohospodárskej výroby. Na druhej strane sa zlepšili podmienky v pracovnom prostredí, ktoré si nevyžadujú takú častú frekvenciu meraní ako v minulosti. Ďalším faktorom poklesu výkonov je nárast počtu súkromných akreditovaných laboratórií, ktoré robia podobné alebo identické merania a analýzy.

Naopak príjmy z predaja kolkov postupne rastú, pričom ale v priebehu roku 2014 má dôjsť k ukončeniu používania kolkových známok a ich výmena za inú formu platieb sa služby.

Tabuľka 3 Porovnanie skutočných príjmov RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici za rok 2011 až 2013

Názov	Suma v EUR 2011*	Suma v EUR 2012	Suma v EUR 2013	Porovnanie príjmov 2012/2011	Porovnanie príjmov 2013/2012
Poplatky a platby z nepr. a náhodného predaja služieb	112 776,07	115 728,64	99 605,26	2 952,57	-16 123,38
Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatné administratívne poplatky RÚVZ BB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Príjmy z vlastníctva majetku RÚVZ BB	121,40	6 452,86	8 567,10	6 331,46	2 114,24
Iné nedaňové príjmy RÚVZ BB	8 425,42	5 954,62	25 680,81	-2 470,80	19 726,19
Správne poplatky		0,00	0,00	0,00	0,00
Príjem ŠR - Pokuty	15 322,51	6 700,00	8 168,33	-8 622,51	1 468,33
Kolkové známky	32 199,00	45 191,00	51 261,50	12 992,00	6 070,50
Celkom	168 844,40	180 027,12	193 283,00	11 182,72	13 55,88

*Suma príjmov očistená o jednorazové príjmy z grantov

Graf 1 Porovnanie skutočných príjmov 2011 až 2013

5.2 ROZPOČET KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV

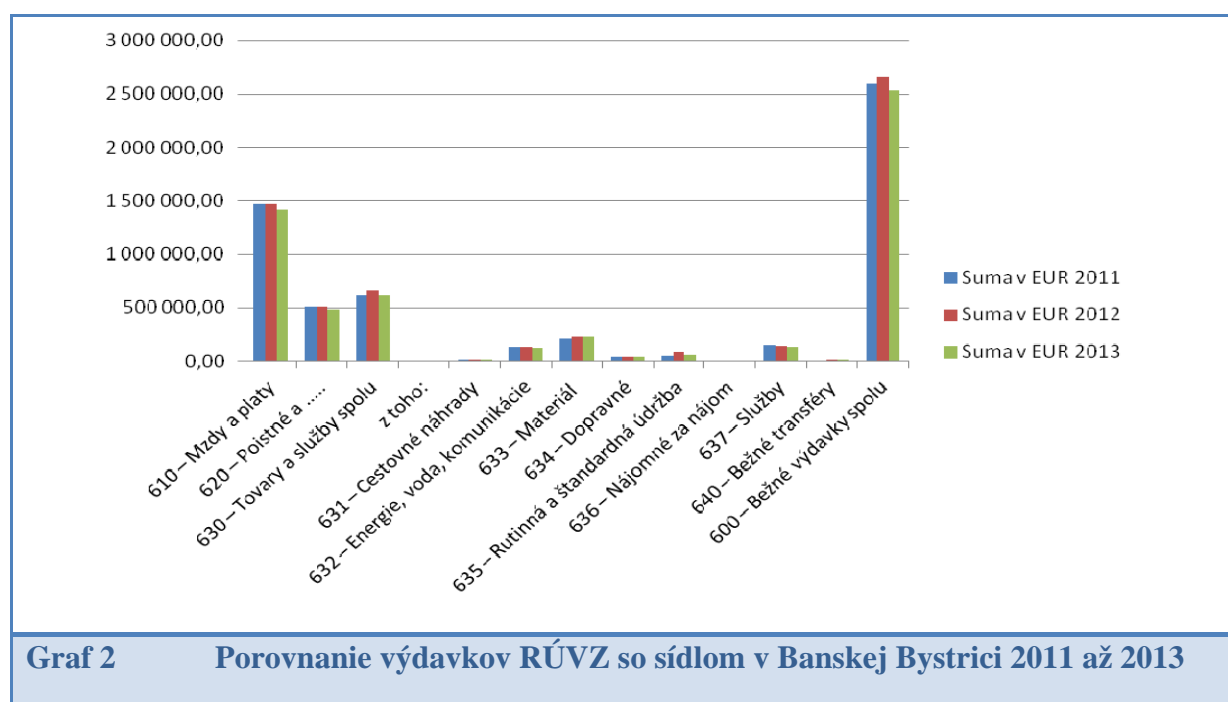
V rámci kapitálových výdavkov RÚVZ Banská Bystrica nemal k 1.1.2013 schválené žiadne finančné prostriedky. V roku 2013 boli pridelené kapitálové výdavky cez projekt GERMM, registračné číslo 2012/67-RUVZBB-5 vo výške 10 000,- € ktoré boli použité na nákup hlboko mraziaceho boxu v hodnote 9 996,- €. Od roku 2006 neboli pridelené RÚVZ Banská Bystrica žiadne finančné prostriedky na kapitálové výdavky na laboratórne prístroje a služobné motorové vozidlá využívané pri štátnom zdravotnom dozore a iných úlohách vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

5.3 ROZPOČET BEŽNÝCH VÝDAVKOV

V porovnaní s rokom 2012 bol rozpočet bežných výdavkov roku 2013 nižší o 124 126,49 € čo je medziročný pokles o 4,7% a oproti roku 2011 o 64 658,26 € čo je pokles o 3,5%. V kategórii 610 – mzdy a platy bol rozpočet v roku 2013 v porovnaní s rokom 2012 nižší o 54 835,30 € a v porovnaní s rokom 2011 o 51 923,43 €. V kategórii 620 bol zaznamenaný proporcionálny pokles porovnateľný s položkami miezd a odmien. V kategórii 640 – bežné transfery kopíroval vývoj rozpočtu hlavne pohyby v oblasti zamestnanosti. V kategórii 630 – tovary a služby bol rozpočet nižší v roku 2013 v porovnaní s rokom 2012 o 45 188,26 € ale vyšší o 3 939,99 € oproti roku 2011.

Tabuľka 4 Porovnanie výdavkov RÚVZ Banská Bystrica v roku 2011 až 2013

Rozpočtová položka	Upravený rozpočet rok 2011 v €	Upravený rozpočet rok 2012 v €	Upravený rozpočet rok 2013 v €	Porovnanie 2012/2011	Porovnanie 2013/2012
610 – Mzdy a platy	1 470 893,13	1 473 805,00	1 418 969,70	2 911,87	-54 835,30
620 – Poistné	508 661,83	509 989,72	486 886,79	1 327,89	-23 102,93
630 – Tovary a služby spolu	611 157,82	660 286,07	615 097,81	49 128,25	-45 188,26
z toho:					
631 – Cestovné náhrady	13 437,06	15 262,34	15 769,29	1 825,28	506,95
632 – Energie, voda, komunikácie	137 837,56	138 417,42	126 774,08	579,86	-11 643,34
633 – Materiál	205 306,02	227 337,34	228 330,34	22 031,32	993,00
634 – Dopravné	42 345,85	45 149,58	45 853,64	2 803,73	704,06
635 – Rutinná a štandardná údržba	53 855,86	84 128,40	58 580,24	30 272,54	-25 548,16
636 – Nájomné za nájom	1 738,27	2 644,70	2 867,27	906,43	222,57
637 – Služby	156 687,15	147 346,29	136 922,95	-9 340,86	-10 423,34
640 – Bežné transféry	7 849,87	14 000,00	13 000,00	6 150,13	-1 000,00
600 – Bežné výdavky spolu	2 598 612,56	2 658 080,79	2 533 954,30	59 468,23	-124 126,49

Pokles výdavkov v skupine 630 tovary a služby bol predovšetkým v úspore na spotrebe plynu, poštových služieb, obmedzení výdavkov na rutinej štandardnej údržbe a znížení výdavkov na nákup služieb (dohody o vykonaní práce – projekty financované z rozpočtových prostriedkov organizácie).

Mierny nárast vo výdavkoch na dopravné a cestovné priniesli nové alebo jednorazové úlohy, ktoré plní RÚVZ, ale aj zvyšovanie príjmov organizácie, ktoré na druhej strane vytvárajú tlak na zvyšovanie prevádzkových výdavkov.

Náročná na bežné výdavky je aj realizácia opatrení, ktoré sa musia zabezpečiť pre dodržanie podmienok akreditovaných pracovísk a poplatky za rozširovanie metodík, ku ktorým sa vyjadruje a schvaľuje SNAS. Veľký objem finančných prostriedkov sa vynakladá na nákup diagnostických prípravkov, špeciálneho zdravotníckeho materiálu, laboratórneho skla a plastov, chemikálii, zabezpečenia služieb kalibrácie, metrológie, reakreditácie a pod. Nezanedbateľný vplyv na čerpanie bežných výdavkov má aj vysoko opotrebovaná prístrojová, laboratórna technika a dopravné prostriedky.

5.4 PROSTRIEDKY Z INÝCH ZDROJOV

Prostriedky vo výške 4 150,65 € (bežné výdavky) poskytnuté RÚVZ boli určené na plnenie úloh v rámci riešenia projektov financovaných WHO a Mount Sinai School of Medicine.

6. PERSONÁLNE OBSADENIE

V roku 2013 odborné a špecializované činnosti RÚVZ v Banskej Bystrici zabezpečovalo celkovo 154 zamestnancov. Z uvedeného počtu je 95 zamestnancov, ktorých pracovno-právne vzťahy sú upravené podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme a 59 štátnych zamestnancov.

K 31.12.2013 bolo na materskej a rodičovskej dovolenke osem zamestnankýň, z toho sú dve zamestnankyne na materskej dovolenke a šesť zamestnankýň na rodičovskej dovolenke.

Záväzný limit počtu zamestnancov (prepočítaný) pre RÚVZ bol určený listom MZ SR č. Z03407/2013-OÚ zo dňa 22.01.2013 a predstavoval na rok 2013 – 176 zamestnancov. Takto určený limit počtu zamestnancov v oblasti štátnej služby ako aj vo výkone práce vo verejnom záujme bol dodržiavaný a za rok 2013 nebol prekročený.

Voľné pracovné miesta sú obsadzované priebežne v zmysle platných právnych úprav. Do pracovného alebo štátno-zamestnaneckého pomeru boli prijatí traja zamestnanci. V priebehu roka 2013 bol skončený pracovný alebo štátnozamestnanecký pomer s deviatimi zamestnancami dohodou o skončení pracovného alebo štátno-zamestnaneckého pomeru, na základe žiadostí zamestnancov.

6.1 STAV ZAMESTNANCOV RÚVZ SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI K 31.12.2013

Tabuľka 5 Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov (vo fyzických osobách)

Katégoria	Počet zamestnancov
Lekár	2
Sestra	3
Verejný zdravotník	3
Zdravotnícky laborant	26
Fyzik	2
Laboratórny diagnostik	20
THP - VŠ	10
THP - ÚSV	5
Robotníci	24
Spolu	95

Tabuľka 6 Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe (vo fyzických osobách)

Kategória	Štátny radca	Hlavný radca	Odborný radca	Samostatný radca	Radca	Hlavný referent	Odborný referent	Samostatný referent	Spolu
Lekár	1	7	4						12
Sestra									
Verejný zdravotník				9	16	3			28
Zdravotnícky laborant						1			1
Fyzik			1	1					2
Laboratórny diagnostik			5	6					11
THP - VŠ		2		1					3
THP - ÚSV					1	1			2
Robotníci									
Spolu	1	9	10	17	17	5			59

V sledovanom období sú v mimoevidenčnom stave (spolu verejná aj štátna služba):

- materská dovolenka 2
- rodičovská dovolenka 6
- neplatené voľno 0

Tabuľka 7 Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2013 podľa kategórií a vekovej štruktúry
 Veková štruktúra zamestnancov podľa kategórií k 31. 12. 2013 (všetci zamestnanci)

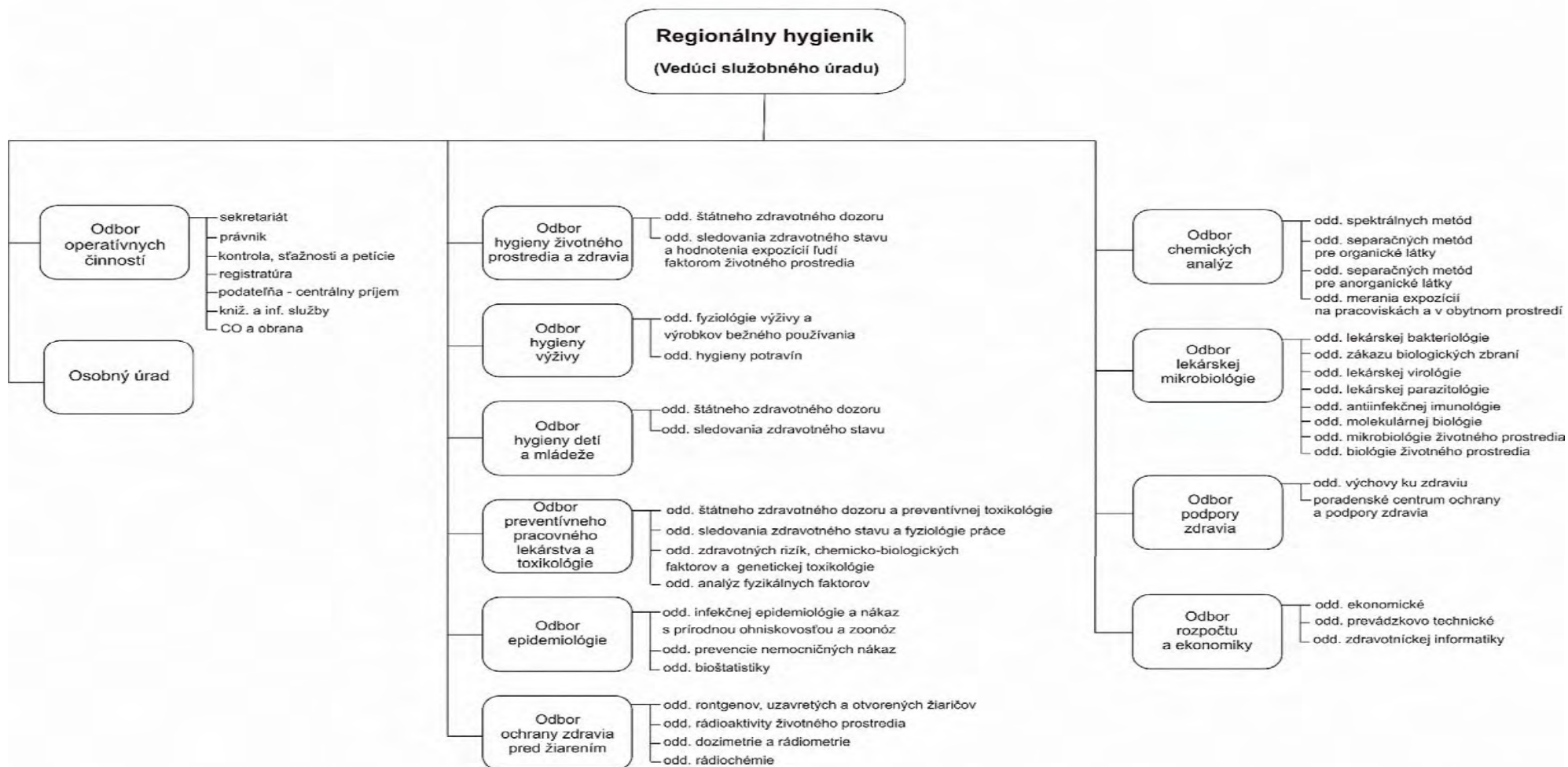
Vek	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
do 20 rokov										
20 – 24										
25 – 29			3		1	3	1			8
30 – 34			2			3	1	1		7
35 – 39	1	1	6	3	1	1	1		1	15
40 – 44				3		7	3			13
45 – 49			7	4		6	0,50	3	4	24,50
50 – 54	2	1	1	9	1,32	4	3,60	2	6	29,92
55 – 59	5		3	7		7	2	1	7	32
60 – 64	3	1	9	1					4	18
65 a viac	3								2	5
Spolu	14	3	31	27	3,32	31	12,10	7	24	152,42

Tabuľka 8 Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2013 podľa kategórií a odborov

Odbor	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke Povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
HŽP	2		5			1				8
HDM	1		3			1				5
PPL	3		8			2				13
HV	1		4			4				9
EPI	3		7				0,50			10,50
Laboratóriá				25	1	19			7	52
Úsek RH	1		1	1		1	4,60	3		11,60
HTČ							7	4	16	27
PZ	2	3	1							6
OZpŽ	1		2	1	2,32	3			1	10,32
Spolu	14	3	31	27	3,32	31	12,10	7	24	152,42

ORGANIZAČNÁ SCHÉMA

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI

6.2 VZDELÁVACIE AKTIVITY V ROKU 2013

Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici zabezpečoval v roku 2013 vzdelávanie štátnych a ostatných zamestnancov na základe plánov vzdelávania jednotlivých odborov. Pri ich realizácii úrad musel akceptovať pridelené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu. Vzhľadom k uvedenému bolo vzdelávanie zabezpečované najmä využitím lektorov z radov vlastných zamestnancov, ako aj účasťou na tých vzdelávacích aktivitách, ktoré boli pokryté z iných finančných zdrojov.

Vzdelávanie našich zamestnancov a pracovníkov ostaných regionálnych úradov verejného zdravotníctva bolo zabezpečované v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR“.

Za sledované obdobie sa 59 štátnych zamestnancov zúčastnilo 332 školiacich akcií, 54 zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme sa zúčastnilo 409 školiacich akcií.

6.2.1 Externé aktivity RÚVZ v Banskej Bystrici vo vzdelávaní vo verejnom zdravotníctve a vzdelávanie externých osôb (pregraduálne a postgraduálne vzdelávanie)

Pregraduálne vzdelávanie na RÚVZ v Banskej Bystrici

RÚVZ zabezpečoval vzdelávacie aktivity pre zdravotníckych pracovníkov a študentov ostatných vysokých škôl podľa nasledujúceho prehľadu:

- odborní zamestnanci RÚVZ sa podieľajú na pregraduálnej výchove študentov Strednej zdravotníckej školy v Banskej Bystrici,
- šesť študentov Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Katedry environmentálnej chémie sa zúčastnilo 4-krát odborných cvičení v laboratóriách odboru chemických analýz,
- dve študentky absolvovali 3-krát konzultácie k záverečným diplomovým prácam.

Pregraduálna výuka mimo RÚVZ v Banskej Bystrici

Zabezpečenie výučby (prednášky):

- *Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Fakulta verejného zdravotníctva, vyučujúci za RÚVZ v Banskej Bystrici:*
doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD., MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD., MUDr. Ľubica Hettychová, MUDr. Mária Avdičová, PhD., doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.;
- *Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Lekárska fakulta - program špecializačných štúdií:*
vyučujúci: za RÚVZ v Banskej Bystrici – doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.;
- *Slovenská zdravotnícka univerzita v Banskej Bystrici, Fakulta zdravotníctva:*
predmet: Hygiena, epidemiológia, mikrobiológia; bakalárske štúdium a magisterské štúdium;
vyučujúci: za RÚVZ v Banskej Bystrici – doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD., doc. MUDr. Cyril Klement, CSc., MUDr. Mária Avdičová, PhD., MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.;
predmet: Hygiena, epidemiológia, mikrobiológia
vyučujúci: za RÚVZ v Banskej Bystrici - doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.;

predmet: Humánna ekológia, Ošetrovateľstvo v zdraví pri práci

vyučujúci: za RÚVZ v Banskej Bystrici – doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.;

- *Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Fakulta prírodných vied - Katedra chémie:*
vyučujúci: za RÚVZ v Banskej Bystrici - Ing. Daniela Borošová, PhD.
- *Lekárska fakulta, Komenského univerzita, Bratislava:*
Úloha experta, metodika pri tvorbe študijného programu MPH na UK v Bratislave. Príprava študijných a výučbových materiálov predmetu "Ochrana a podpora zdravia pri práci". Spolupráca s Ústavom hygieny LF UK.. Tvorba študijného programu MPH (Master of Public Health) na Univerzite Komenského v Bratislave v anglickom jazyku.

Postgraduálne vzdelávanie zamestnancov iných organizácií:

Postgraduálne vzdelávacie aktivity (externé aktivity a organizovanie odborných konferencií)

- V rámci predatestačnej prípravy bola zabezpečená odborná prax na našom úrade jednej lekárke v odbore pracovné lekárstvo a jednej lekárke v odbore všeobecné lekárstvo. V oboch prípadoch v rozsahu jedného mesiaca.
- Odborní zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici spracovali odborné oponentské posudky k ôsmym doktorandským dizertačným prácam, trom diplomovým magisterským prácam, trom záverečným prácam k špecializácii, a v šiestich prípadoch pôsobili ako školitelia doktorandov. Dvaja zamestnanci sú stálymi členmi Vedeckej rady SZU FVZ v Bratislave a SZU Fakulty zdravotníctva v Banskej Bystrici.
- Odborní zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici intenzívne spolupracujú so SZU v Bratislave aktívnou účasťou na príprave prednášok na diskusné sústredenia a inovačné kurzy pre odbornú verejnosť.
- Odborní zamestnanci odboru epidemiológie RÚVZ v Banskej Bystrici, v dňoch 22. – 24. apríla 2013 organizačne zabezpečili v spolupráci so Slovenskou epidemiologickou a vakcinologickou spoločnosťou „XII. Červenkové dni preventívnej medicíny“ s medzinárodnou účasťou v hoteli Stupka na Táloch.
- Zamestnanci odboru epidemiológie organizačne zabezpečili realizáciu XV. ročníka odbornej celoslovenskej konferencie „Surveillance nemocničných nákaz“ v dňoch 5.–6. novembra 2013 v hoteli Stupka na Táloch.

6.2.2 Interné vzdelávanie vlastných zamestnancov RÚVZ v Banskej Bystrici

- Na RÚVZ v Banskej Bystrici k 31.12.2013 pracuje 15 zamestnancov, ktorí absolvovali doktorandské štúdium.
- V roku 2013 ukončili doktorandské štúdium traja zamestnanci.
- Zvyšovanie kvalifikácie v roku 2013 absolvovalo celkom sedem zamestnancov, z toho piati zamestnanci toto vzdelávanie v roku 2013 aj ukončili.
- Štyria zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici si zvyšujú kvalifikáciu na vlastné náklady.
- Ďalej bolo vzdelávanie našich zamestnancov a pracovníkov ostaných Regionálnych úradov verejného zdravotníctva zabezpečované v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR“.
- Celkom sa 113 zamestnancov zúčastnilo 57 školení za obdobie január – december 2013. Spolu to bolo 741 školení, z toho 58-krát sa naši zamestnanci podieľali aktívnou účasťou (prednáškami) a 683-krát pasívnou účasťou.

7. CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA

7.1 ODBOR OPERATÍVNYCH ČINNOSTÍ

V roku 2013 participoval na plnení cieľových úloh RÚVZ v činnostiach na úsekoch:

- sekretariátu regionálneho hygienika
- právneho zastupovania a koordinácie právnych činností
- organizácie a koordinácie vnútornej kontroly
- spisovej registratúry a archivácie
- podateľne - centrálnemu príjmu podaní a vzoriek
- knižničných a informačných služieb

Charakteristika odboru vyjadrená v samotnom názve a pracovných úsekoch s rozdielnym charakterom činností, nepredpokladá možnosť prvotného plánovania a kvantifikácie všetkých vykonávaných úloh. Plnenie cieľových úloh odboru je vyjadrené podielom na plnení odborných činností v troch úrovniach:

- Na celoslovenskej úrovni odbor operatívnych činností RÚVZ v roku 2013 spracovával hodnotiace stanoviská a pripomienky k príprave legislatívy na úseku verejného zdravotníctva a na formulovaní programov na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia v SR v pracovných komisiách Ministerstva zdravotníctva SR a Úradu verejného zdravotníctva SR, vrátane odborného spracovania a využívania vlastných databáz knižnično-bibliografických a faktografických informácií spracovaných v celorepublikovej sieti RÚVZ
- Odbor operatívnych činností RÚVZ na úrovni Banskobystrického kraja bol v roku 2013 riešiteľom vymedzeného okruhu nadstavbovej právnej problematiky pri špecializovanom odbornom metodickom vedení a koordinovaní regionálnych úradov verejného zdravotníctva v kraji pri rozhodovacej činnosti v štátnom zdravotnom dozore, pri posudkovej činnosti, pri priestupkovom konaní, ukladaní sankcií a vymáhaní plnenia povinností stanovených zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontrole potravín, pri zabezpečovaní centrálnemu evidovaniu, zmluvnej úprave, vyhodnocovaní a využívaní výsledkov laboratórných expertíznych činností RÚVZ a tiež pri koordinácii postupov s Úradom Banskobystrického samosprávneho kraja v Banskej Bystrici na úseku ochrany verejného zdravia.
- Odbor operatívnych činností RÚVZ v roku 2013 v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno plnil úlohy:
Garanta odborného zabezpečovania právnych aspektov výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.
Právneho zastupovania úradu v sporových veciach pred inými orgánmi štátnej správy, miestnej a regionálnej samosprávy, pred justičnými a kontrolnými orgánmi.
Na úseku vnútorných riadiacich kontrolných činností RÚVZ, odbor operatívnych činností podľa spracovaného harmonogramu plnil úlohy na úseku vnútornej kontrolnej činnosti. (*Príloha č. 1 – Kontrolná činnosť RÚVZ 2013*)
- Na úseku spisovej služby, dokladovej registratúry, dokumentácie odborných činností úradu a archivovania dokumentov, bol výlučným výkonným článkom úradu.

- V odborných knižničných činnostiach zabezpečoval vedenie databázy knižnično-bibliografických informačných zdrojov využiteľných v okruhu činností všetkých úsekov verejného zdravotníctva vrátane evidencie publikačnej činnosti zamestnancov RÚVZ. (Príloha č. 2 - Evidencia publikačnej činnosti v roku 2013)

Odbor operatívnych činností bol gestorom slobodného prístupu k informáciám o činnosti RÚVZ pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

7.2 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Hlavným cieľom odboru je minimalizovanie zdravotných rizík z pôsobenia faktorov životného prostredia, ochrana zdravia, predchádzanie poškodeniam verejného zdravia, prevencia ochorení.

Naplnenie cieľov sa dosahuje prostredníctvom plnenia kľúčových činností, ktoré možno zosumarizovať:

- Výkon účinného štátneho zdravotného dozoru
Výkon hodnotíme ako účinný z dôvodov: v roku 2013 nebol v okresoch Banská Bystrica a Brezno zaznamenaný výskyt infekčných ochorení ani iných porúch zdravia v súvislosti s používaním vody určenej na ľudskú spotrebu, s používaním vody na kúpanie, ani s využívaním služieb a pobytom v zariadeniach, v ktorých sa vykonáva ŠZD (ubytovacie, sociálne, wellness, zariadenia starostlivosti o ľudské telo...)
- Výkon monitoringu kvality pitnej vody u spotrebiteľa, zadávanie výsledkov do informačného systému Pitná voda na ich centrálnu spracovanie
Výstupy:
 - Podklady pre spracovanie správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu v SR pre EC,
 - návrh opatrení v prípade zistenia nedostatkov,
 - informovanie verejnosti.*Cieľ bol splnený:* podklady boli cez informačný systém zaslané na ÚVZ SR na centrálnu spracovanie, je zabezpečené priebežné informovanie verejnosti prostredníctvom webového sídla, aj na požiadanie jednotlivcov.
- Výkon ŠZD spojený s odberom a vyšetrením vody na kúpanie, prevádzkovanie informačného systému Voda na kúpanie, poskytovanie aktuálnych informácií verejnosti 1x týždenne počas LTS o situácii na kúpaliskách
Cieľ bol splnený: podklady boli cez informačný systém zasielané ÚVZ SR, boli spracované osobitné hodnotiace správy o pripravenosti kúpalísk na LTS 2013 a po ukončení o priebehu LTS 2013 na kúpaliskách. Je zabezpečené priebežné informovanie verejnosti prostredníctvom webového sídla, aj na požiadanie jednotlivcov.
- Posudková činnosť
 - Požiadavky uplatňované v záväzných stanoviskách vydávaných ako podklad k predkladaným návrhom pre rozhodovanie stavebných úradov, sú premietnuté do rozhodnutí príslušných stavebných úradov a ich rešpektovaním a realizáciou sa zabezpečuje minimalizovanie zdravotných rizík a ochrana zdravia v územnom konaní a v kolaudačnom konaní posudzovaných stavieb.
 - Požiadavky uplatňované v záväzných stanoviskách vydávaných v posudzovaní podľa zákona č. 24/2006 Z. z. pri posudzovaní zámerov a hodnotiacich správ k navrhovaným investičným činnostiam sú premietnuté do záverečných stanovísk MŽP SR a okresných

úradov, ich rešpektovaním sa dosahuje minimalizovanie zdravotných rizík, ktoré je možné predpokladať pri realizácii navrhovaných činností.

7.3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY

Presadzovanie hlavných smerov zdravej výživy a výživovej politiky v ochrane, podpore a rozvíjaní verejného zdravia, monitorovanie vplyvu výživy na verejné zdravie, priblíženie výživy obyvateľstva fyziologickému optimu, ktoré je možné dosiahnuť v konkrétnych životných a pracovných podmienkach.

Splnenie cieľov sa realizuje prostredníctvom:

- Výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín podľa vymedzených kompetencií v zákone 355/2007 Z. z. a 152/1995 Z. z.
V roku 2013 bolo v rámci ŠZD vykonaných 782 kontrol a v rámci ÚKP 505 kontrol.
- Sledovania zdravotnej bezpečnosti potravín, pokrmov, obalových materiálov a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami a kozmetických výrobkov.
Odobratých a analyzovaných bolo v roku 2013 544 vzoriek.
- Posudkovej činnosti
V roku 2013 bolo vydaných 368 rozhodnutí a stanovísk.
- Sledovania a ovplyvňovania stravovacích zvyklostí obyvateľov
Stravovacie zvyklosti a výživový stav bol sledovaný u 84 klientov. Monitorovaný bol aj príjem určených prídavných látok E 129 Allura červená AC, E 104 Chinolínová žltá a 2 aróm Mentofuránu a Kumarínu.
- Overovania odbornej spôsobilosti
Preskúšanie odbornej spôsobilosti osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov a osôb vykonávajúcich nákup, predaj a spracúvanie húb bolo vykonané u 345 osôb, príprava podkladov na vydanie osvedčení – 310.

7.4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Hlavné ciele odboru hygiena detí a mládeže sú stanovené v súlade s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa stanovujú požiadavky na zdravé životné a pracovné podmienky a vykonávanie prevencie ochorení a iných porúch zdravia v zariadeniach pre deti a mládež, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), prevádzkarní v zmysle živnostenského zákona, v ktorých sa uskutočňuje starostlivosť o deti do šesť rokov veku, prevádzkarní v súlade so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní a tiež na riešenie problematiky zotavovacích akcií pre deti a mládež a zariadení pre vysokoškolskú mládež.

Činnosť odboru vychádza z programu Svetovej zdravotníckej organizácie „Zdravie 21 – zdravie pre všetkých v 21. storočí“ a z nadväzujúceho dokumentu „Národný program podpory zdravia“, z Ústavy SR a zo štátnej zdravotnej politiky predstavujúcej komplex dlhodobých a krátkodobých aktivít štátu v oblasti zdravotníctva s cieľom upevňovať a zlepšovať zdravotný stav obyvateľov SR.

Ťažiskové činnosti boli orientované na:

- Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)
- Poradenstvo a zdravotno-výchovné aktivity zamerané na podporu a rozvoj zdravia. Riešenie úloh v rámci „Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR“, ktoré vychádzajú z vládou SR schválených dokumentov:
 - Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.)
 - Národný program starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015
 - Národný program prevencie obezity
- Kontrola realizácie NV SR č. 341/2009 Z. z. na podporu spotreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách.
- Kontrola realizácie NV SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení NV SR č. 342/2009 Z. z. – Školský mliečny program.

7.5 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Hlavným poslaním odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie (PPLaT) je v zmysle schválenej koncepcie prispôsobovanie práce človeku.

Hlavným cieľom je ochrana zdravia zamestnancov a podpora udržiavania telesnej, duševnej a sociálnej pohody zamestnancov, realizovaných prostredníctvom nasledovných priorít:

- výkonu kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru v oblasti ochrany zdravia pri práci, kontrola plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom EÚ s dôrazom na plnenie opatrení zo strany zamestnávateľov na ochranu zdravia zamestnancov pred nepriaznivými účinkami fyzikálnych, chemických, biologických a iných faktorov v pracovnom prostredí. Zo záverov kontrol vykonaných v r. 2013 - 830 kontrol (r.2011 - 983, r.2012 - 819) vyplýva pozitívny trend vývoja v oblasti stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok- nové technológie, znižovanie „klasických“ rizík, zvyšovanie právneho a zdravotného vedomia manažmentu podnikov. Postupne sa začína ako pozitívny javiť vplyv a podiel činnosti pracovných zdravotných služieb - služby zabezpečené v takmer všetkých subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami. Indikátorom stavu je pokles zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (v r. 2010 - 5 031 zamestnancov, od r. 2011-2013 od 3794 - 4542 zamestnancov)
- posudkovej činnosti – vydávanie rozhodnutí - na uvedenie priestorov do prevádzky, schvaľovanie prevádzkových poriadkov, schvaľovanie používania toxických látok a zmesí, karcinogénov a mutagénov, biologických faktorov, a odstraňovania azbestových materiálov, určovanie rizikových prác - v r. 2013 - 587 rozhodnutí (2012 - 555, 2011 - 461).V záujme zabezpečenia súladu podmienok práce s platnou legislatívou je v prípade mnohých výrobných podnikov potrebná objektivizácia faktorov pracovného prostredia – zvyšuje sa počet rozhodnutí o uvedení priestorov do skúšobnej prevádzky. *Závazné stanoviská* ako podklad k rozhodovaniu ďalších orgánov, odborné stanoviská k zámerom činnosti, odborné stanoviská pre Centrum pre chemické látky a prípravky MH SR k hodnoteniu rizík chemických látok na život a zdravie ľudí.
- plnením špecializovaných úloh a v rámci inej odbornej činnosti, najmä pri prešetrovaní podozrení na ochorenia podmienené prácou a vedecko-výskumnej činnosti - riešení

národných a medzinárodných projektov a programov významných pre verejné zdravie. Od r. 2009 doposiaľ zaznamenávame výrazný pokles priznaných chorôb z povolania – 4-10 prípadov za rok oproti minulým rokom, kedy bolo priznaných okolo 20 prípadov chorôb z povolania. Napriek tomu, že rastie počet prípadov z preťaženia podporno-pohybového aparátu (špecializácia výrobných činností, obsluha poloautomatických a automatických strojov) znižujú sa ochorenia z expozície klasickým rizikám, eliminovali sa otravy. Riešením medzinárodných epidemiologických štúdií a projektov od r. 1996 doposiaľ významne prispievame k objasňovaniu príčin nádorových ochorení (pľúc, ústnej dutiny a krku, pankreasu a v súčasnosti neukončená štúdia nádorov močového mechúra).

- aktivít zameraných na podporu zdravia pri práci vybraných skupín zamestnancov, zdravotno-výchovného pôsobenia v rámci individuálneho, skupinového poradenstva, poradenstva prostredníctvom masovokomunikačných médií. Veľkým prínosom pre podporu zdravia vybraných skupín zamestnancov (v službách, doprave, zdravotníctve a sociálnych zariadeniach) bola účasť na medzinárodnej kampani, ktorú organizoval Výbor vrchných predstaviteľov inšpekcie práce (SLIC), združujúci zástupcov zo všetkých členských krajín Európskej únie. Spoločná kampaň bola venovaná psycho-sociálnym otázkam pri práci. Gestormi tejto kampane za SR boli Úrad verejného zdravotníctva SR a Národný inšpektorát práce.

7.6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Hlavnými cieľmi, na ktoré sú zamerané činnosti odboru epidemiológie sú nasledovné:

- Znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na prenosné ochorenia a to tak tých, ktoré sú preventabilné očkovaním, ale aj tých, na prevencii ktorých sa podieľa dodržiavanie základných hygienických zásad a osobnej hygieny.
- Eliminácia nákaz, ktoré sú v eliminačnom procese v rámci Európy a sveta (ružienka a morbily).
- Eradikácia nákaz, ktoré sú v eradikačnom procese vo svete (poliomyelitída).
- Dosahovanie čo najvyššej proporcie zaočkovanosti detskej i dospeljej populácie proti vybraným prenosným ochoreniam, ktoré sú zaradené do národného imunizačného programu.
- Znižovanie výskytu nákaz HIV/AIDS
- Znižovanie výskytu nemocničných nákaz dozorom nad dodržiavaním všetkých zásad hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach.

Plnenie vytýčených cieľov je podrobne popísané:

- V analýze epidemiologickej situácie v okrese Banská Bystrica, v okrese Brezno, v Banskobystrickom samosprávnom kraji a na Slovensku za rok 2013, kde je podrobne analyzovaný trend výskytu vybraných prenosných ochorení s najzávažnejším dopadom na zdravie populácie, trend výskytu nemocničných nákaz, kvalita hygienicko-epidemiologického režimu v ZZ a výsledky štátneho zdravotného dozoru
- V správe o výsledkoch kontroly zaočkovanosti v okrese Banská Bystrica, Brezno a v BB-kraji stav k 31.08.2013, kde sa podrobne analyzuje dosiahnutá úroveň zaočkovanosti predovšetkým detskej populácie

7.7 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Odbor ochrany zdravia pred žiarením sa zaoberá sledovaním a usmerňovaním radiačnej záťaže obyvateľov rádioaktivitou z umelých zdrojov, najmä sledovaním a usmerňovaním radiačnej záťaže pacientov a personálu pri používaní zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve, ako i sledovaním a usmerňovaním radiačnej záťaže obyvateľov prírodnou rádioaktivitou.

Uvedené ciele sú napĺňané výkonom štátneho zdravotného dozoru na cca 900 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia na území kraja Banská Bystrica a kraja Žilina ako i monitorovaním rádioaktivity v zložkách životného prostredia spádového územia kraja Banská Bystrica a kraja Žilina. Podrobnosti o napĺňaní uvedených cieľov sú uvedené v priloženej výročnej správe odboru.

7.8 ODBOR CHEMICKÝCH ANALÝZ

Odbor chemických analýz zabezpečuje výkon laboratórnych skúšok, terénnych odberov a meraní s cieľom poskytovať jednotlivým odborom a oddeleniam RÚVZ Banskobystrického kraja požadované informácie o objektoch skúmania pre potreby výkonu štátneho zdravotného dozoru, úradnej kontroly potravín a sledovania zdravotného stavu obyvateľstva v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Ciele NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu sú zavádzať moderné laboratórne postupy na získavanie relevantných údajov pre hodnotenie expozície environmentálnym chemickým škodlivosťami u vybraných skupín obyvateľstva, zapojiť sa do riešenia národných a medzinárodných projektov významných pre verejné zdravie a vykonávať vedecko-výskumnú činnosť v danej problematike.

Prehľad plnenia uvedených cieľov v roku 2013 podrobne popisujú dokumenty:

1. Výročná správa OCHA
2. Výročná správa NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu

7.9 ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Hlavné ciele sú stanovené v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi:

- analýza zložiek životného prostredia (vody, potraviny, predmety bežného užívania, vnútorné a vonkajšie ovzdušie);
- diagnostika pôvodcov vybraných prenosných ochorení bakteriálnej, vírusovej a parazitárnej etiológie v klinických vzorkách;
- plnenie úloh NRC - špecializovaná nadstavbová laboratórna diagnostika a overovanie výsledkov;
- peľová informačná služba pri RÚVZ v SR a celoslovenské peľové spravodajstvo,
- metodická a konzultačná činnosť, vzdelávacie aktivity a spolupráca s odbornými vedeckými spoločnosťami, vysokými školami a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie ochorení mikrobiálnej etiológie;
- plnenie programov a projektov RÚVZ v SR;
- budovanie systému kvality a účasť na medzilaboratórnych skúškach spôsobilosti.

7.10 ODBOR PODPORY ZDRAVIA

Hlavným cieľom je:

- Rozvíjať, upevňovať, podporovať a motivovať aktívnu účasť obyvateľstva na starostlivosti o svoje zdravie.
- Prevencia rizikových faktorov chronických ochorení u jednotlivcov a vybraných skupín obyvateľstva prostredníctvom všeobecného a špecializovaného poradenstva.
- Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a to najmä zlepšením kontroly najzávažnejších kardiovaskulárnych rizikových faktorov, najmä hypertenzie, fajčenia a zvýšených hladín krvných lipidov (najmä cholesterolu).

Plnenie cieľov podpory zdravia je riadené Ministerstvom zdravotníctva SR, Úradom verejného zdravotníctva SR (ďalej „ÚVZ SR“) a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej „RÚVZ v SR“).

Plnenie cieľov podpory zdravia vychádza z:

- Programového vyhlásenia vlády SR, máj 2012 (časť Zdravotníctvo),
- Zákona o ochrane a podpore verejného zdravia č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- „Zdravia pre všetkých v 21. storočí“, dokument prijatý SZO na 51. Svetovom zdravotníckom zhromaždení v roku 1998;
- Aktualizácie Národného programu podpory zdravia (NPPZ) začlenená do programového vyhlásenia vlády SR na roky 2010-2014 v časti verejné zdravotníctvo,
- Koncepcia štátnej politiky zdravia SR,
- Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008-2015 schválený Uznesením vlády SR č. 192 z 26.03.2008,
- Národného programu prevencie obezity schválený Uznesením vlády SR č. 10 zo dňa 09.01.2008,
- Národného kardiovaskulárneho programu SR,
- Aktualizovania Programu ozdravenia výživy obyvateľov schválený vládou SR zo dňa 17.12.2008.

7.11 ODBOR ROZPOČTU A EKONOMIKY

Ciele odboru rozpočtu a ekonomiky:

- Hospodárne, účelné, efektívne, transparentné využívanie pridelených finančných zdrojov a plnenie finančných limitov stanovených MZ SR.
- Plynulé obstarávanie tovarov, služieb a prác jednotlivým organizačným zložkám organizácie podľa aktuálnych potrieb.
- Správa a údržba počítačovej siete, webového sídla RÚVZ, ochrana a zálohovanie dát, obnova hardvérového a softvérového vybavenia úradu.
- Správa a zhodnocovanie hnutel'ného a nehnuteľného majetku v správe RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Dosahovanie cieľov v oblasti ekonomiky a rozpočtu sú popísané v častiach 4 a 5 ako aj v správe o finančnom hospodárení organizácie spracovanej pre MZ SR. Je potrebné doplniť, že na ich dosahovaní sa spolupodieľali všetky organizačné zložky organizácie. Zhodnocovanie hnutel'ného a nehnuteľného majetku prebiehalo v obmedzenej miere z dôvodu

zníženia finančných limitov na ich obnovu a rozvoj. V oblasti energetického hospodárenia a stavebných úprav bolo v priebehu roku 2013 zrealizovaných niekoľko opráv a úprav v systéme a na budovách, ktoré zvýšili efektívnosť vykurovania a znížili spotrebu energetických médií. Približne v štvrtine počítačov bola nainštalovaná vyššia verzia operačného systému a kancelárskeho softvérového balíka, čo má nepriamy vplyv na zvýšenie efektívnosti práce zamestnancov a modernizáciu softvérového vybavenia. V priebehu roka 2013 boli začaté práce na zvýšení bezpečnosti dát serverov, pričom ukončenie tejto úlohy sa posúva do rozpočtového roka 2014.

7.12 OSOBNÝ ÚRAD

Ciele osobného úradu:

- Zabezpečovanie plnenia úloh, ktoré RÚVZ vyplývajú zo štátno-zamestnaneckých a pracovno-právnych vzťahov. Pri plnení týchto úloh postupuje v súlade so zákonom č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ZP a zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone prác vo verejnom záujme ako aj ďalších súvisiacich právnych predpisov. V zmysle uvedeného zabezpečuje najmä:
 - agendu výberových konaní,
 - agendu súvisiacu so vznikom, zmenou alebo skončením štátno-zamestnaneckého alebo pracovného pomeru;
 - agendu sťažností štátnych zamestnancov,
 - agendu súvisiacu so zaraďovaním a odmeňovaním zamestnancov,
 - agendu súvisiacu so vzdelávaním zamestnancov,
 - agendu súvisiacu s cestovnými náhradami,
 - agendu súvisiacu s vnútorným kontrolným systémom RÚVZ,
 - štatistické spracovanie údajov personálneho riadenia.

8. HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE

8.1 ODBOR OPERATÍVNYCH ČINNOSTÍ

Operatívny charakter činností odboru, bol aj v roku 2013 vyjadrený podielom na plnení rozhodovacej, posudkovej a sankčnej činnosti. Právna garancia postupov v sporových a exekučných veciach pred inými orgánmi verejnej správy, kontrolnými a justičnými orgánmi bola výlučnou pôsobnosťou odboru.

Odbor operatívnych činností koordinoval zabezpečovanie slobodného prístupu k informáciám o činnosti RÚVZ pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Na úseku vnútorných riadiacich a kontrolných činností RÚVZ odbor operatívnych činností participoval spracovaním právnych aspektov riešenej problematiky.

V odborných knižničných činnostiach zabezpečoval vedenie databázy knižnično-bibliografických informačných zdrojov využiteľných v okruhu činností všetkých pracovných úsekov RÚVZ.

8.2 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Odbor HŽPaZ identifikuje zdravotné riziká v jednotlivých faktoroch životného prostredia a životných podmienok obyvateľov, vyhodnocuje ich a navrhuje opatrenia na odstránenie a minimalizovanie zdravotných rizík. Ide o tie zložky životného prostredia, ktoré môžu mať významný a zistiteľný vplyv na verejné zdravie, najmä:

- oblasť zásobovania zdravotne bezpečnou pitnou vodou, využívania vody na kúpanie, ochranu zdravia pred hlukom vo vonkajšom prostredí, v územnom plánovaní a pri umiestňovaní významných činností v prostredí.
- uplatňuje tiež požiadavky na ochranu zdravia v konkrétnych objektoch využívaných obyvateľstvom (wellness, ubytovacie zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, zariadenia starostlivosti o ľudské telo).

Významnú časť práce tvorí poskytovanie informácií verejnosti, komunikácia zdravotných rizík a usmerňovanie verejnosti v otázkach ochrany zdravia a pri vytváraní podmienok v prostredí umožňujúcich zdravý spôsob života.

Výsledky svojej práce odbor systematicky vyhodnocuje a spracováva formou výročných správ (príloha).

8.3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY

Odbor hygieny výživy plní úlohy v oblasti verejného zdravotníctva v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v súvislosti so zdravou výživou obyvateľstva. Dôsledným vykonávaním ŠZD a ÚKP, sledovaním hygienickej a zdravotnej bezpečnosti a biologickej hodnoty potravinových surovín, polotovarov, hotových výrobkov a pokrmov zabezpečuje minimalizovanie rizika vzniku alimentárnych ochorení obyvateľov SR.

Výchovnou a poradenskou činnosťou s dôrazom na presadzovanie zásad správnej výživy prispieva k ozdraveniu výživy a k naplneniu cieľa - zníženia výskytu neinfekčných ochorení, ako sú napríklad obezita, kardiovaskulárne ochorenia a onkologické ochorenia.

Podrobnejšie vyhodnotenie výsledkov činnosti odboru hygieny výživy je spracované v prílohe.

8.4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Odbor hygieny detí a mládeže plní úlohy štátu v oblasti verejného zdravotníctva spočívajúce v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže. Činnosť je zameraná na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia prostredníctvom starostlivosti o zdravé životné a pracovné podmienky, podpory správneho životného štýlu detí a mládeže, posudkovej činnosti a výkonu štátneho zdravotného a úradnej kontroly potravín v zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno. Neoddeliteľnou súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru je vydávanie opatrení a sankčná činnosť, ktorých cieľom je dosiahnutie podmienok zabezpečujúcich ochranu verejného zdravia.

Výsledkom činnosti zamestnancov odboru HDM je aj dobrá epidemiologická situácia v zariadeniach pre deti a mládež. V období posledných rokov nebol zaznamenaný žiadny výskyt hromadne sa vyskytujúcich ochorení detí a mládeže, ktorých príčinou by boli podmienky, ktoré zabezpečujú prevádzkovatelia zariadení pre deti a mládež.

Ďalej bolo zabezpečované plnenie úloh aj na národnej úrovni, a to pri zabezpečovaní nadstavbových činností v rámci činnosti Národného referenčného centra pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie, ďalej úloh v rámci projektov úradov verejného zdravotníctva v SR a medzinárodných štúdií a projektov zameraných na ochranu a podporu verejného zdravia, ktorých bol odbor HDM RÚVZ Banská Bystrica gestorm, alebo vybraným spolupracujúcim a riešiteľským pracoviskom.

8.5 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Tak ako bolo konštatované v prehľade cieľov a ich plnenia na oddelení OPPLaT podstatný podiel činnosti bol venovaný výkonu ŠZD, najmä na rizikových pracoviskách. Výsledky preukázali záujem zamestnávateľov na odstraňovaní rizík resp. ich znižovaní na najnižšiu dosiahnuteľnú úroveň. Odbornou činnosťou PZS sa zvýšila úroveň hodnotenia zdravotných rizík, informovanosti zamestnancov. Prínosom v tejto oblasti by bolo zavedenie jednotných metodík pre hodnotenie fyzickej záťaže a tepelnej záťaže. Každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu posudzovania nových pracovísk, kde v záujme zabezpečenia zdravých pracovných podmienok sú vyžadované všetky zákonné povinnosti v oblasti ochrany zdravia. Napriek tomu zaznamenávame veľký počet malých podnikov, najmä živnostníkov ktorí zákonnú povinnosť uvedenia do prevádzky nespĺnili. Prínosom by bola možnosť získavania údajov o novovzniknutých podnikoch z databáz príslušných inštitúcií.

V minulom období sa výrazne zlepšila komunikácia s orgánmi inšpekcie práce. Na pravidelných štvrtročných stretnutiach orgánov ochrany zdravia a inšpekcie práce sú prerokovávané spoločné postupy orgánov v oblasti ochrany a bezpečnosti zdravia pri práci.

Významným odborným prínosom bola práca na medzinárodných epidemiologických štúdiách, nové skúsenosti a poznatky sa preniesli do práce v pracovných skupinách a vedeckých výboroch pri európskej Komisii.

V oblasti prešetrovania a následného posudzovania chorôb z povolania je nevyhnutné prijať zákonné postupy (pripravené v novele zákona č. 355/2007 Z. z.) pre zjednotenie postupov a pravidiel spolupráce s klinickými pracoviskami PPLaT (komisie).

8.6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Zamestnanci odboru epidemiológie v roku 2013 sústredovali svoje pracovné kapacity na plnenie hlavných úloh, programov a projektov. Jednalo sa predovšetkým o zabezpečenie komplexnej surveillancie prenosných ochorení, zabezpečovanie protiepidemických opatrení v ohniskách nákaz a ich vyhodnocovanie, riešenie mimoriadnych situácií vo výskyte prenosných ochorení na území okresov Banská Bystrica a Brezno. S tým priamo súviselo, hodnotenie vývoja epidemiologickej situácie v daných okresoch, podrobné monitorovanie výskytu akútnych respiračných ochorení, chrípky a chrípku napodobujúcich ochorení. S plnením tejto úlohy je úzko spätý monitoring prenosných ochorení prostredníctvom informačného systému EPIS, ktorý sme napĺňali jednak za spomínané okresy, avšak okrem toho sme dohliadali nad kvalitou údajov zbieraných z celého Slovenska, tieto sme opätovne kontrolovali, vykonávali z nich analýzy (mesačné a ročné a podľa potreby) a zasielali do medzinárodných inštitúcií podľa ich harmonogramu a tiež podľa aktuálnych potrieb.

Ďalšou dôležitou oblasťou bolo sledovanie výskytu nemocničných nákaz, kontrola hygienicko-epidemiologického režimu v ZZ a edukácia zdravotníckych pracovníkov ako aj verejnosti v oblasti prevencie prenosných chorôb. Ku kľúčovým záberom odboru epidemiológie je koordinovanie imunizácie na území okresov Banská Bystrica a Brezno, kontrola jej vykonávania a hodnotenie, vykonané v rámci administratívnej kontroly očkovania, edukácia v tejto oblasti.

8.7 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Výkon štátneho zdravotného dozoru na cca 900 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v 13 okresoch na území kraja Banská Bystrica a 11 okresoch na území kraja Žilina v zmysle príslušných ustanovení zákona NR SR č. 355/2007 Z. z.

Monitorovanie spádového územia v 13 okresoch na území kraja Banská Bystrica a 11 okresoch na území kraja Žilina v rámci činnosti stálej zložky slovenskej radiačnej monitorovacej siete v spolupráci s ostatnými oddeleniami odboru.

Riešenie mimoriadnych udalostí a prípadov straty kontroly nad zdrojmi žiarenia v 13 okresoch na území kraja Banská Bystrica a 11 okresoch na území kraja Žilina.

Sledovanie a usmerňovanie radiačnej záťaže obyvateľov prírodnou rádioaktivitou v 13 okresoch na území kraja Banská Bystrica a 11 okresoch na území kraja Žilina.

8.8 ODBOR CHEMICKÝCH ANALÝZ

V roku 2013 na odbore chemických analýz prebiehalo laboratórne skúšanie ku kontrolnej činnosti (ŠZD, ÚKP) jednotlivých odborov spádových RÚVZ v súlade s ich ročným plánom, v plánovanom počte vzoriek a v požadovanom rozsahu stanovených ukazovateľov. Pracovisko úspešne plnilo aj aktuálne požiadavky na laboratórne analýzy súvisiace s mimoriadnymi kontrolami a plnením úloh Programov a projektov ÚVZ v SR v jednotlivých kapitolách.

Z príležitosti Svetového dňa vody boli poskytnuté obyvateľom kraja bezplatné rozborý vôd z individuálneho zásobovania v ukazovateľoch dusičnany a dusitany v počte 209 vzoriek.

V priebehu roka 2013 bolo vykonaných 3049 analýz a meraní formou platených služieb na objednávku. Okrem laboratórnych výkonov poskytli pracovníci OCHA v rámci platených služieb tri laboratórne cvičenia a štyri konzultácie pre študentov z univerzít banskobystričského regiónu.

Vzhľadom na dlhodobú špecializáciu pracoviska bolo k 01.07.2013 pri RÚVZ Banská Bystrica zriadené NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu. Prioritou NRC je zavádzanie nových vyšetrovacích metód pre sledovanie vplyvu environmentálnych chemických kontaminantov na zdravie populácie. Pre tento účel je vysoko aktuálna a žiaduca dôkladná modernizácia a dobudovanie prístrojového vybavenia pracoviska.

Skúšobné laboratórium OCHA v roku 2013 absolvovalo akreditačný dohľad a pripravovalo podklady na rozšírenie akreditácie o nové skúšobné metódy. V rámci externej kontroly kvality sa laboratóriá zapojili do medzilaboratórneho porovnávania v oblasti analýz vôd, potravín, ovzdušia a biologického materiálu v 54 ukazovateľoch s úspešnosťou 98,1%. Pracovisko plánuje v budúcnosti naviazať užšiu spoluprácu s NRL v oblasti analýz ťažkých kovov a PCB v potravinách a zúčastniť sa testov medzilaboratórneho skúšania, ktoré sú organizované príslušnými EURL.

8.9 ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Odbor lekárskej mikrobiológie zabezpečoval diagnostiku pôvodcov vybraných prenosných ochorení bakteriálnej, vírusovej a parazitárnej etiológie v klinických vzorkách, ako aj analýzu zložiek životného prostredia (vody, potraviny, predmety bežného užívania, vnútorné a vonkajšie ovzdušie).

Klinické laboratóriá vykonávali kvalitatívne a kvantitatívne referenčné a špecializované analýzy biologických materiálov. Laboratóriá mikrobiológie a biológie životného prostredia vykonávali objektivizáciu faktorov životného a pracovného prostredia pre účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravotný stav populácie a verejné zdravie. V rámci špecializovanej činnosti monitorovali výskyt biologických alergénov v ovzduší a zabezpečovali koordináciu činnosti monitorovacích staníc peľovej informačnej služby pri RÚVZ v SR a celoslovenského peľového spravodajstva.

Národné referenčné centrá zabezpečovali špecializovanú nadstavbovú a konečnú laboratórnu diagnostiku a overovanie výsledkov, metodickú a konzultačnú činnosť. Spolupracovali s odbornými vedeckými spoločnosťami, vysokými školami a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie ochorení mikrobiálnej etiológie. NRC pre pertussis sa podieľalo aj na legislatívnej činnosti pri tvorbe Odborného usmernenia na zabezpečenie surveillance pertussis v Slovenskej republike (vestník MZ SR, február 2013).

Okrem činnosti vyplývajúcej zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, sa OLM podieľal aj na plnení úloh vyplývajúcich z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2013 a na ďalšie roky. Laboratóriá poskytovali pre zákazníkov aj analýzy formou platených služieb.

Odbor lekárskej mikrobiológie sa v roku 2013 zúčastnil 14 medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo 79 ukazovateľov. V mikrobiológii a biológii životného prostredia sa zúčastnil 8 medzilaboratórnych porovnaní a porovnal 22 ukazovateľov. V klinickej mikrobiológii sa zúčastnil 6 medzilaboratórnych porovnaní a porovnal 57 ukazovateľov. V roku 2013 laboratóriá pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. V súvislosti s reakreditáciou boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená

dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci odboru. Pracovníci si zvyšovali svoju kvalifikáciu priebežne účasťou na školeniach a kurzoch.

V roku 2013 sa na odbore LM školili tri osoby v rámci predatestačnej odbornej prípravy. Zamestnanci odboru sa aktívne zúčastnili troch zahraničných a viacerých domácich odborných podujatí. Okrem toho niektorí zamestnanci vykonávali aj prednáškovú a publikačnú činnosť.

Podrobný prehľad činností a aktivít jednotlivých oddelení a NRC pôsobiacich v rámci odboru lekárskej mikrobiológie je uvedený v prílohe (tabuľky o počte vyšetrených vzoriek, grafy, mapy).

8.10 ODBOR PODPORY ZDRAVIA

Poradňa zdravia poskytuje:

- Vyšetrenie hlavných rizikových a ochranných faktorov chronických ochorení, predovšetkým kardiovaskulárnych a onkologických.
- Zisťovanie zdravotných rizík súvisiacich so spôsobom života a stanovenie osobného rizikového skóre srdcovo-cievneho ochorenia.
- Riadenú konzultáciu klienta s lekárom o zdravotných problémoch, životnej realite odborné osobné poradenstvo zamerané na zníženie rizika, optimálnymi zmenami životosprávy, v oblastiach:
 - výživa a pitný režim,
 - optimálna telesná aktivita,
 - zvládanie stresu,
 - fajčiarske návyky,
 - úprava telesnej hmotnosti,
 - úprava krvného tlaku,
 - sledovanie účinnosti zmien životosprávy na úpravu krvného tlaku, krvných tukových látok (lipidov) a ďalších rizikových a ochranných faktorov a rizikového skóre.

Od marca 1993, kedy bola činnosť v poradni zdravia zahájená až do 31.12.2013 bolo v PZ prvýkrát 15856 klientov (4 819 mužov a 11037 žien), na kontrolne vyšetrenie prišlo 5026 klientov (1342 mužov a 3684 žien, t.j. 32% klientov z prvovyšetrených osôb.

V roku 2013 navštívilo Poradňu zdravia v Banskej Bystrici 665 klientov (176 mužov a 489 žien), z nich 355 (t.j. 54%) klientov bolo vyšetrených prvý krát. Vykonalo sa 397 opakovaných vyšetrení, na opakovanú kontrolu prišlo 310 klientov (t.j. 47%). Medzi klientmi prevažujú ľudia s vysokoškolským vzdelaním (45%) a so stredoškolským vzdelaním (38%). O hodnote svojho krvného tlaku nevedelo pri prvej návšteve základnej Poradni zdravia 22% klientov. Na hypertenziu sa liečilo 25% prvovyšetrených klientov.

Po cieľných intervenciách sa celkový cholesterol znížil u 34% klientov, ktorí ho mali pri prvej návšteve vyšší ako je norma, u 57% klientov došlo k zníženiu TG a u 56% klientov sa upravil „DOBRY“ cholesterol (HDL). Systolický TK u 28% a diastolický TK u 23% klientov sa upravil po správnej intervencii.

V roku 2013 odbor podpory zdravia uskutočnil 54 výjazdov základnej poradne zdravia uskutočnených v priestoroch, ktoré poskytovali štandardné podmienky pre vyšetrenia objednaných klientov nalačno, v rámci ktorých bolo vyšetrených 1142 klientov.

Za neštandardných podmienok (vyšetrovaní boli najedení) sme vyšetrili CCHOL vrátane ostatných vyšetrení a následného poradenstva u 359 klientov. Išlo o jarný MOST (176 osôb), jesenný MOST (95 osôb), EUROPA SC – Odstráň obezitu (51 osôb). Osoby,

u ktorých bolo zistené riziko KVCH sme pozvali na vyšetrenie do základnej Poradne zdravia, alebo odporučili vyšetrenie u všeobecného lekára.

Opodstatnenosť existencie a činností Poradní zdravia pri RÚVZ je nespochybniteľná, overená a odôvodnená výsledkami ich činností, záujmom obyvateľstva a exaktnými štatistickými metódami. Zamestnanci odboru podpory zdravia pri RÚVZ v Banskej Bystrici spracovali aj celoslovenskú výročnú správu za všetky pracoviská podpory zdravia v SR.

Výsledky práce odborov sa systematicky vyhodnocujú a spracovávajú formou výročných správ (príloha).

9. Hlavné skupiny odberateľov

9.1 ODBOR OPERATÍVNYCH ČINNOSTÍ

Adresátom výstupov práce odboru operatívnych činností so zárukou právnej čistoty v rozhodovacej, posudkovej sankčnej a exekučnej činnosti, sú subjekty právnych vzťahov, v ktorých RÚVZ vystupuje ako orgán štátnej správy na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia v rozsahu pôsobnosti podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

9.2 ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

Výstupy práce odboru sú podkladom pre: fyzické osoby podnikateľov a právnické osoby, orgány štátnej správy (okresné úrady, MŽP SR); orgány samosprávy (stavebné úrady), ústredný orgán (ÚVZ SR), Európsku úniu.

9.3 ODBOR HYGIENY VÝŽIVY

Výstupy práce odboru sú podkladom pre: fyzické osoby, fyzické osoby – podnikatelia, právnické osoby, orgány samosprávy (stavebné úrady), ÚVZ SR, MZ SR, SOI, RVPS, ŠVPS, EFSA.

9.4 ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Hlavní užívatelia výstupov práce odboru HDM sú: orgány štátnej správy a samosprávy: MZ SR, obce, mestá, okresné úrady, VÚC; štátne organizácie, vysoké školy, ostatné právnické osoby, fyzické osoby oprávnené na podnikanie, spol. s r.o.; médiá.

9.5 ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

Na základe legislatívneho rámca v spojitosti s koncepciou a náplňou odboru PPLaT vyplýva, že hlavnou skupinou užívateľov výstupov RÚVZ sú:

- zamestnávateľia- fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby,
- zamestnanci, vrátane osobitných skupín zamestnancov
- zamestnávateľské a odborové zväzy
- obce
- verejnosť
- iné orgány štátnej správy
- národné a medzinárodné odborné a vedecké inštitúcie
- poskytovatelia zdravotnej starostlivosti
- sociálna poisťovňa

9.6 ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Hlavnou skupinou užívateľov výstupov sú:

- verejnosť,
- kolektívne zariadenia školské, sociálne,
- zdravotnícke zariadenia,
- všetci zdravotnícki pracovníci v regióne, najmä všeobecní lekári pre deti, dospelých a dospelých, infektológovia, dermatovenerológovia, iné odbornosti podľa potreby;
- štátna správa, ÚVZ SR, MZ SR, MV SR, Min spravodlivosti, regionálne veterinárna štátna práva;
- verejná správa, obecné úrady, okresné úrady, mestské úrady, BBSK;
- medzinárodné inštitúcie a to najmä ECDC, WHO, EFSA, kde sa exportujú údaje o výskyte prenosných ochorení.

9.7 ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Výstupy práce odboru sú podkladom pre:

- *Verejnosť*: výsledky štátneho zdravotného dozoru ako i výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia uverejnené vo výročných správach.
- *Úrad jadrového dozoru SR*: výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia v okolí jadrových elektrární.
- *Krízové štáby v SR*: výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia v okolí jadrových elektrární.
- *Európska komisia*: výsledky monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia na území SR.

9.8 ODBOR CHEMICKÝCH ANALÝZ

Užívateľmi výsledkov skúšobnej činnosti laboratórií sú:

Odbory a oddelenia HŽPaZ, HV, HDM, PPLaT šiestich RÚVZ v Banskobystrickom kraji: RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen, Žiar nad Hronom); ostatné RÚVZ v SR, medzinárodné organizácie, zdravotnícke a vzdelávacie inštitúcie – spolupráca na projektoch; fyzické a právnické osoby – objednávateľia platených služieb.

9.9 ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLOGIE

Výstupmi laboratórií odboru lekárskej mikrobiológie sú výsledky skúšok vzoriek životného prostredia a biologických materiálov. Laboratóriá OLM zabezpečujú svoju činnosť tak, aby výsledky skúšok predstavovali objektívne a rýchle informácie o vlastnostiach skúšaných predmetov, biologického a klinického materiálu pri využívaní dostupných, resp. dohodnutých metód skúšania. Výsledky analýz zložiek životného prostredia slúžia terénnym oddeleniam RÚVZ ako podklady k ich kontrolnej a rozhodovacej činnosti. Výsledky vyšetrení klinických vzoriek slúžia lekárom ako podklady pre správnu indikáciu a účinnú terapiu, epidemiológom pre objasňovanie príčin, vzniku a šírenia prenosných infekčných ochorení.

Výsledky práce laboratórií OLM využívajú:

- Ministerstvo zdravotníctva SR
- ÚVZ SR
- RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen, Žiar nad Hronom
- Iné laboratóriá zriadené na RÚVZ v SR
- Štátne aj súkromné laboratóriá klinickej mikrobiológie v rámci SR
- Nemocnice a ambulancie
- Univerzity, školy, výskumné ústavy
- Odborná a laická verejnosť (prostredníctvom médií, internetu)
- Fyzické osoby (platené služby)

9.10 ODBOR PODPORY ZDRAVIA

Po 20 rokoch činnosti v oblasti primárnej prevencie disponuje odbor podpory zdravia (poradňa zdravia) kvalitnou databázou klientov, ktorej výstupy (spolu s ostatnými poradňami zdravia v SR) boli východiskom a reálnou súčasťou pre realizáciu Národného kardiovaskulárneho programu (KVP) v SR a v hierarchii zdravotnej starostlivosti sa stáva základom primárnej prevencie chronických neinfekčných ochorení a mobilizačným centrom pre populačnú stratégiu.

Výsledky práce odboru podpory zdravia sú využívané v rámci spolupráce s:

- ÚVZ SR, ostatnými odbormi úradov verejného zdravotníctva,
- kanceláriou WHO na Slovensku,
- inými medicínskymi, spoločenskými a prírodovednými odbormi;
- ústrednými orgánmi štátnej správy a miestnymi orgánmi štátnej správy,
- obcami, VÚC;
- vysokými školami, školami, výskumnými, výchovnými a vzdelávacími inštitúciami,
- poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti;
- stavovskými organizáciami v zdravotníctve,
- zdravotnými poisťovňami,
- mimovládnyimi organizáciami, občianskymi a záujmovými združeniami, dobrovoľnými zväzmi a pod.,
- inými rezortmi,
- inými fyzickými osobami a právnickými osobami,
- zástupcami masovokomunikačných prostriedkov.

Odbor podpory zdravia spolupracuje so Svetovou zdravotníckou organizáciou, kanceláriou Svetovej zdravotníckej organizácie v Slovenskej republike, Európskou komisiou a inými zahraničnými organizáciami a inštitúciami (napr. International Union of Health Promotion and Education – IUHPE, EuroHealthNet).

9.11 ODBOR ROZPOČTU A EKONOMIKY

Odbor RaE slúži ako servisný odbor predovšetkým odborným a laboratórnym zamestnancom úradu. Vo vymedzených prípadoch sú spotrebiteľmi jeho služieb fyzické osoby, fyzické osoby podnikatelia a právnické osoby.

10. PRÍLOHY

- Príloha 1 Kontrolná činnosť RÚVZ v r. 2013
- Príloha 2 Evidencia publikačnej činnosti v roku 2013
- Príloha 3 Analýza činnosti jednotlivých odborov v roku 2013

PRÍLOHA 1 KONTROLNÁ ČINNOSŤ RÚVZ V R. 2013

1. Prehľad

- petícií:	0
sťažností:	0
odstúpené, nevybavené, opodstatnené, neopodstatnené	0
o anonymné	0
o opakované	0
- podania:	69 (iné podania)

2. Zameranie opodstatnených sťažností:

V roku 2013 **žiadne** podanie adresované RÚVZ nenapĺňalo znaky opodstatnenej sťažnosti.

3. Prijaté opatrenia: V roku 2013 nebol dôvod prijímať žiadne opatrenia.

4. Prehľad riešených podaní (petície, sťažnosti v tabuľke) za rok 2013

RÚVZ Banská Bystrica		Petície	Sťažnosti
a	b	c	d
1.	Celkom	0	0
1.1.	- z toho z r. 2012	0	0
1.2.	- z toho za rok 2013	0	0
1.3.	Vybavených v r. 2013	0	0
1.4.	Nevybavené (k 31.12. 2013)	0	0

Údaje o počtoch **iných** podaní (žiadosti, podnety, oznámenia a pod.)
- za rok 2013

RÚVZ Banská Bystrica		
1.	Celkom	69
1.1.	- z toho z roku 2012	1
1.2.	- z toho za rok 2013	68
1.3.	Vybavených v roku 2013	69
1.4.	Nevybavených (k 31.12.2012)	0

V **iných** podaniach RÚVZ vykazuje podnety a oznámenia, z ktorých obsahu vyplýva dôvod na začatie konania ex lege – výkon štátneho zdravotného dozoru **podľa zákona č. 355/2007 Z. z.** o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, na výkon kontroly zákazu fajčenia **podľa zákona č. 377/2004 Z. z.** o ochrane nefajčiarov a na výkon úradnej kontroly potravín **podľa zákona č. 152/1995 Z. z.** o potravinách.

5. Kontrolná činnosť

❖ súhrn kontrolných aktivít - 15

Vnútorne kontroly - 12

Vonkajšia kontrola - 3

RÚVZ má vytvorený vnútorný kontrolný systém a poverení zamestnanci zabezpečujú kontrolu v zmysle „Plánu kontrolnej činnosti“ schváleného na príslušný kalendárny rok. K 31.12.2013 bolo realizovaných 12 vnútorných kontrol.

❖ mimoriadne kontroly (vonkajšie) - 3

❖ predmet vykonaných kontrol

Predmet vykonaných vnútorných kontrol:

- Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami,
- kontrola aplikácie zákona č. 211/2010 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v podmienkach RÚVZ,
- kontrola rozhodovacej činnosti RÚVZ z hľadiska dodržiavania procesných lehôt a spôsobu vybavovania podaní doručených RÚVZ,
- kontrola zabezpečovania podkladov k uplatňovaniu zákona o priestupkoch pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín,
- kontrola uplatňovania zákona č. 211/200Z.z. v časti zverejňovania zmlúv RÚVZ,
- kontrola vybavovania sťažností
- kontrola aktuálnosti interných predpisov RÚVZ.

Predmet vykonaných vonkajších kontrol:

- Výkon dohľadu nad dodržiavaním zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch SR a ich používaní; ukončený záznamom, ktorý realizovali poverení zamestnanci Obvodného úradu v Banskej Bystrici, dňa 08.08.2013;
- vládny audit zameraný na overenie a hodnotenie hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami, efektívnosti a účinnosti riadenia a ďalších skutočností ustanovených osobitnými predpismi, ktorý realizovali poverení zamestnanci Správy finančnej kontroly vo Zvolene, v období od 24.07. – 04.09.2013;
- kontrola dodržiavania zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravotníctva a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia, ktorú realizovali poverení zamestnanci ÚVZ SR v Bratislave, dňa 25.11.2013.

Z uvedených vonkajších kontrol nebol vypracovaný Protokol o vykonaní kontroly a menšie nedostatky sa odstránili priamo v priebehu kontroly.

❖ Súhrn kontrolných aktivít

Vnútorne kontroly - 12

Mimoriadne kontroly/vonkajšie - 3

Celkom: - 15

PRÍLOHA 2 EVIDENCIA PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI V ROKU 2013

Kategoríe publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		49
Kód	Názov kategórie	
AAB	Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách	1
ACB	Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách	2
ADC	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	5
ADF	Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch	5
ADM	Vedecké práce v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS	1
AED	Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	3
AEE	Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	1
AEG	Stručné oznámenia, abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch	1
AFC	Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	1
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	6
AFH	Abstrakty príspevkov z domácich konferencií	16
AFL	Postery z domácich konferencií	3
AGI	Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách	2
BEE	Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	1
DAI	Dizertačné a habilitačné práce	1

AAB Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách

- AAB 01 **Klement, Cyril - Maďarová, Lucia** - Kucer, Igor - Mezencev, Roman - Kubátová, Hana - **Sirági, Peter** - Feiková, Soňa - **Kissová, Renáta** - Bajgar, Jiří - Oleár, Vladimír: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď. - Banská Bystrica: PRO, 2013. - 784 s. - ISBN 978-80-89057-43-6.

ACB Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách

- ACB 01 Rovný, I. - Bielik, I. - Eštoková, M. - Hamade, J. - Halzlová, K. - Kimáková, T. - **Klement, Cyril**, Mihalská, E. - Oleár, M. - Spálová, M. - Starzyk, M. - Trusková, I.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva II : Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenie : Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve : Hygiena detí a mládeže : Životné prostredie a zdravie : Hygiena výživy a zdravie. - 1. súborné vyd. - Banská Bystrica : PRO, 2013 - 895 s. - ISBN 978-80-89057-44-3.
- ACB 02 **Adamčáková, Zora - Auxtová, Ludmila - Avdičová, Mária** - Bartošovič, Ivan - Čižnár, Ivan - Dostálová, Katarína - Egnerová, Anna - **Fabiánová, Eleonóra** - Glasa, Jozef - Glasová, Helena - Gvozdjaková, Mária - Hurbánková, Marta - **Klement, Cyril** - Kollárová, Jana - **Koppová, Kvetoslava** - Kováč, Andrej - Kováč, Roman - Krištúfek, Peter - Krištúfková, Zuzana - Máderová, Eva -

Meszáros, Ján - Moricová, Štefánia - Nikodémová, Denisa - Oleár, Vladimír - Procházková, Mária - Rusnáková, Viera - **Slotová, Katarína** - Schwarz, Marian - Šimko, Gabriel - Šovčíková, Eva - Šulcová, Margaréta - Wsólová, Ladislava: Verejné zdravotníctvo. - Bratislava : VEDA, 2012. - 651 s. - ISBN 978-80-224-1283-4.

ADC Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

- ADC 01 Behrens, Thomas - Kendzia, Benjamin - Treppmann, Tabea - Olsson, Ann - Jöckel, Karl-Heinz - Gustavsson, Per - Pohlabein, Hermann - Ahrens, Wolfgang - Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Merletti, Franco - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Simonato, Lorenzo - Zaridze, David - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Rudnai, Peter - Lissowska, Jolanta - **Fabiánová, Eleonóra** - Tardón, Adonina - Field, John - Stanescu Dumitru, Rodica - Bencko, Vladimír - Foretova, Lenka - Janout, Vladimír - Siemiatycki, Jack - Parent, Marie-Elise - McLaughlin, John - Demers, Paul - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Krohmout, Hans - Vermeulen, Roel - Peters, Susan - Benhamou, Simone - Stücker, Isabelle - Guida, Florence - Consonni, Dario - Bueno-de-Mesquita, Bas - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Plato, Nils - Boffeta, Paolo - Straif, Kurt - Schüz, Joachim - Pesch, Beate - Brüning, Thomas: Lung cancer risk among bakers, pastry cooks and confectionary makers : the SYNERGY study. In: Occupational and environmental medicine. ISSN 1351-0711. - Vol. 70, no. 11 (2013), s. 810-814.
- ADC 02 Kendzia, Benjamin - Behrens, Thomas - Jöckel, Karl-Heinz - Siemiatycki, Jack - Krohmout, Hans - Vermeulen, Roel - Peters, Susan - Van Gelder, Rainer - Olsson, Ann - Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Stücker, Isabelle - Guida, Florence - Tardón, Adonina - Merletti, Franco - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Pohlabein, Hermann - Ahrens, Wolfgang - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Consonni, Dario - Zaridze, David - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Lissowska, Jolanta - Gustavsson, Per - Marcus, Michael - **Fabiánová, Eleonóra** - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Rudnai, Peter - Bencko, Vladimír - Janout, Vladimír - Mates, Dana - Foretova, Lenka - Forastiere, Francesco - McLaughlin, John - Demers, Paul - Bueno-de-Mesquita, Bas - Boffeta, Paolo - Schüz, Joachim - Pesch, Beate - Brüning, Thomas: Welding and lung cancer in a pooled analysis of case-control studies. In: American journal of epidemiology. - ISSN 0002-9262 - Vol. 178, no. 10 (2013), s. 1513-1525.
- ADC 03 **Klement, Cyril - Kissová, Renáta** - Lengyelova, V. - Stipalova, D. - Sobotova, Z. - Galama, J. M. D. - Bopegamage, S.: Human enterovirus surveillance in the Slovak Republic from 2001 to 2011. In: Epidemiology and infection. ISSN 095-2688. - Vol. 141, no. 12 (2013), s. 2658-2662.
- ADC 04 Olsson, Ann - Xu, Yiwen - Schüz, Joachim - Vlaanderen, Jelle - Kromhout, Hans - Vermeulen, Roel, Peters, Susan - Stücker, isabelle - Guida, Florence, Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Consonni, Dario - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Siemiatycki, Jack - Richardson, Lesley - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Simonato, Lorenzo - Gustavsson, Per - Plato Nils - Jöckel, Karl-Heinz - Pohlabein, Hermann - Tardón, Adonina - Zaridze, David - Marcus, Michael - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - McLaughlin, John - Demers, Paul - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Lissowska, Jolanta - Rudnai, Peter - **Fabiánová, Eleonóra** - Stanescu Dumitru, Rodica -

Bencko, Vladimír - Foretova, Lenka - Janout, Vladimír – Boffeta, Paolo – Fortes, Cristina – Bueno-de-Mesquita, Bas – Kendzia, Benjamin – Behrens, Thomas – Pesch, Beate – Brüning, Thomas – Straif, Kurt: Lung cancer risk among hairdressers : a pooled analysis of case-control studies conducted between 1985 and 2010. In: American journal of epidemiology. – ISSN 0002-9262 - Vol. 178, no. 10 (2013). s. 1355-1365.

ADC 05 Sapkota, A. - Zaridze, D. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Mates, D. - Fabiánová, **Eleonóra** - Rudnai, P. - Janout, V. - Holcatova, I. - Brennan, P. - Boffetta, P. - Hashibe, M.: Indoor air pollution from solid fuels and risk of upper aerodigestive tract cancer in Central and Easter Europe. In: Environmental research. - ISSN 0013-9351. - Vol. 120 (2013), s. 90-95.

ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

ADF 01 **Frič, Martin** - Dado, Miroslav - **Fabiánová, Eleonóra**: Modelovanie a optimalizácia pracovísk z hľadiska znižovania hluku : prípadová štúdia. In: Fyzikálne faktory prostredia - ISSN 1338-3922. - Roč. 3., mim.č. 1 (2013), s. 80-87.

ADF 02 Solovič, Ivan - **Avdičová, Mária** - Szilágyiová, Mária - Švihrová, Viera - Ballóková, Anna - Gembula, Igor - Tichopád, Aleš.: Pneumokokové ochorenia a ich zdravotná a ekonomická záťaž u staršej populácie na Slovensku. In: Revue medicíny v praxi. - ISSN 1336-202X. - Roč. 11, č. 4 (2013). s. 8-12.

ADF 03 **Varjúová, Alexandra** - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján: Radiačná záťaž novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. In Verejné zdravotníctvo [online]. - ISSN 1337-1789. - Roč. 9, č. 3 (2013), [11 s.].

ADF 04 Zachar, L. - Ulman, O. - **Varjúová, Alexandra** - Tihányi, J. - Mucska, M.: Porovnanie efektívnych dávok skupiny pacientov podstupujúcich konvenčné rádiografické a CT vyšetrenia na Slovensku. In: Zdravotnícke štúdie. - ISSN 1337-723X. - Roč. 6, č. 1 (2013), s. 16-23.

ADF 05 **Frič, Martin** - Dado, M. - **Fabiánová, Eleonóra**: Modelovanie a vizualizácia imisíí hluku v pracovnom prostredí : prípadová štúdia. In: Acta Universitatis Matthiae Belii : Sekcia Environmentálne manažérstvo. - ISSN 1338-4430 - Roč. 14, č. 2 (2012), s. 66-71.

ADM Vedecké práce v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS

ADM 01 Pawlas, N. - Strömberg, U. - Carlberg, B. - Černá, M. - Harari, F. - Harari, R. - Horvat, M. - Hrubá, F. - **Koppová, Kvetoslava** - Krsková, A. - Krsnik, M. - Li, Y.-F. - Löfmark, L. - Lundh, T. - Lundström, N.-G. - Lyoussi, B. - Markiewicz-Górka, I. - Mazej, D. - Osredkar, J - Pawlas, K. - Rentschler, G. - Spěváčková, V. - Spiric, Z. - Sundkvist, A. - Tratnik, J. S. - Vadla, D. - Zizi, S. - Skerfving, S. - Bergdahl, I. A.: Cadmium, mercury and lead in the blood of urban women in Croatia, the Czech Republic, Poland, Slovakia, Slovenia, Sweden, China, Ecuador and Morocco. In: International journal of occupational medicine and environmental health. - ISSN 1232-1087. - Vol. 26, issue 1 (2013), s. 58-72.

AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

- AED 01 **Borošová, Daniela - Krčmová, Eva - Plížiková, Alena - Vassányi, Zuzana - Majoroš, Jozef - Kráľovičová, Eva - Dubajová, Jarmila - Kukučová, Magdaléna - Šošková, Ľudmila - Janošek, Jirko:** Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovišiek na Slovensku v rokoch 2009-2011. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 28-32. [CD-ROM].
- AED 02 **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 329-336. [CD-ROM].
- AED 03 **Vrbanová, Hana (80%) - Avdičová, Mária (5%) - Námešná, Jana (15%):** Prítomnosť metabolického syndrómu, pocit zdravia a pohody u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdii EHES vo vzťahu k ich hmotnosti a fyzickej aktivite. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 349-355. [CD-ROM].

AEE Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

- AEE 01 Nagyová, V. - Drastichová, I. - Šimonyiová, D. - Sirotná, Z. - Sobotová, Z. - **Klement, Cyril - Kissová, Renáta - Štípalová, D. - Bopegamage, S.:** Sledovanie vybraných druhov mikroorganizmov vo vodách na kúpanie. In: Vodárenská biologie 2013 : Praha, ČR, 6. - 7. 2. 2013 - Praha : CALLISTO-96, 2013. - ISBN 978-80-86832-70-8. - S. 146-151.

AEG Stručné oznámenia, abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch

- AEG 01 **Mad'arová, Lucia:** Development in national surveillance 2010-2012 : Status and new data : Slovakia [abstrakt]. In: The 5th pneumo surveillance workshop : meeting report. [S.l. :s.n., 2012] - S. 22. [Warsaw, Poland, 3-5 June 2012].

AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

- AFC 01 **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Bezpečnosť jaderné energie. - ISSN 1210-7085. - Roč. 21 [59], č. 1-2 (2013), s. 29-34. [XXXIV. Dny radiační ochrany, Třeboň, Jižní Čechy, 5.-9. november 2012].

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

- AFD 01 **Čamajová, Jana - Bottková, Edita - Klement, Cyril - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária - Hudečková, H.:** Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 51-55. [CD-ROM].
- AFD 02 **Fabiánová, Eleonóra - Potisková, L. - Adamčáková, Zora - Safaei Chakamen, D. - Hettychová, Ľubica - Ondrejková, Ľ. - Janoušek, M. - Machatová, Z. - Černá, M. - Beržinec, P. - Mazal, J. - Boffetta, P. - Brennan, P.:** Nadväzujúca štúdia stredoeurópskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku. In: Životné podmienky a zdravie : zborník vedeckých prác [elektronický zdroj]. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2013. - ISBN 978-80-7159-15-215-0. - s. 53-61. [CD-ROM].
- AFD 03 Guryčová, D. - **Mad'arová, Lucia - Výrosteková, V. - Bottková, Edita - Kocianová, E. - Klement, Cyril:** Molekulárne biologické metódy - PCR v diagnostike tularémie. In: Vedecká konferencia III. Labudove dni : zborník príspevkov : 24.-25. apríl 2013, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Virologický ústav SAV, 2013. - ISBN 978-80-971336-6-5. - S. 18-21. [CD-ROM].
- AFD 04 **Kissová, Renáta - Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 155-159. [CD-ROM].
2013 **Kissová, R. - Mad'arová, L. - Klement, C.:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici [poster]. [VIII. martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6. - 7. 3. 2013].
- AFD 05 **Mad'arová, Lucia - Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Avdičová, Mária - Morihládková, Viera:** Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU Pertstrain group. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 166-170. [CD-ROM].
- AFD 06 Výrosteková, V. - Guryčová, D. - Kocianová, E. - **Bottková, Edita - Mad'arová, Lucia - Slovák, M.:** Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. In: Vedecká konferencia III. Labudove dni : zborník príspevkov : 24.-25. apríl 2013, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Virologický ústav SAV, 2013. - ISBN 978-80-971336-6-5. - S. 1-3. [CD-ROM].

AFH Abstrakty príspevkov z domácich konferencií

- AFH 01 **Avdičová, Mária - Francisciová, Katarína - Námešná, Jana:** Trend výskytu rizikových faktorov chronických neprenosných chorôb v SR v rokoch 1993-2011 [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl

- 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 02 **Avdičová, Mária - Kerlik, Jana:** Výskyt kliešťovej encefalitídy v SR z pohľadu uplatnenia štandardnej definície EÚ [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 03 **Borošová, Daniela - Krčmová, Eva - Plížiková, Alena - Vassányi, Zuzana - Majoroš, Jozef - Kráľovičová, Eva - Dubajová, Jarmila - Kukučová, Magdaléna - Šošková, Ľudmila - Janošek, Jirko:** Chemické kontaminanty piesku detských pieskoviek [abstrakt]. In: Súčasnosť a perspektívy riešenia starých banských záťaží II : zborník abstraktov [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Fakulta prírodných vied UMB, 2013. - ISBN 978-80-557-0549-1. S. 57-58.
- AFH 04 **Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária:** Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
2013 Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [poster]. [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].
- AFH 05 **Čamajová, J. - Klement, C. - Bottková, E. - Mad'arová, L. - Hupková, H. - Avdičová, M. - Námešná, J. - Hudečková, H. - Nikš, M.:** Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 06 **Kontrošová, Silvia - Vrbanová, Hana - Zvalová, Tatiana.:** Prevalencia hypertenzie u klientov Poradne zdravia Banská Bystrica v rokoch 1993-2012 [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [2 s.]. [CD-ROM].
- AFH 07 **Lokša, Pavol - Pohančaníková, Blažena:** Výskyt hepatitídy B a C u injekčných užívateľov drog v rokoch 2003 – 2012 v SR a ČR [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 08 **Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril - Bottková, E. - Čamajová, J. - Avdičová, Mária - Morihládková, Viera:** NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].

- AFH 09 Ostrihoňová, T. - **Kontrošová, Silvia** - Bereš, D.: Metabolický syndróm u klientov poradní zdravia SR [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 24-26. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].
- AFH 10 Psota, Marek - Pekarčíková, Jarmila - Goncalvesová, Eva - Studenčan, Martin - **Avdičová, Mária** - Pšenková, Mária - O'Flaherty, Martin - Capewell, Simon.: Analýza vývoja úmrtnosti na ischemické choroby srdca v rokoch 1993 – 2008 na Slovensku: možnosti pre budovanie slovenskej verzie modelu IMPACT [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [2 s.]. [CD-ROM].
- AFH 11 **Strhářsky, Jozef**: Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
2013 Strhářsky, Jozef: Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [poster]
 [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].
- AFH 12 **Šinská, Markéta - Šuchaňová, Marcela**: Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno-behaviorálnej terapie - prvé skúsenosti [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 28-29. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].
- AFH 13 Štípalová, D. – Šarmírová, S. – Nagyová, V. – Drastichová, I. – Šimonyiová, D. – Sirotná, Z. – Sobotová, Z. – **Klement, Cyril – Kissová Renáta** – Bopegamage, S.: Polymerázová reťazová reakcia v monitoringu ľudských enterovírusov v reakčných vodách [abstrakt]. In: 10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : Bratislava, 19. 3. 2013. - Bratislava: [Úrad verejného zdravotníctva SR], 2013. - S. 49.
- AFH 14 **Vrbanová, Hana**: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011. In: Surveillance chronických chorôb : recenzovaný zborník abstraktov. - Trenčín : RÚVZ, 2013. - ISBN 978-80-971322-1-7. - S. 21.
- AFH 15 **Vrbanová, Hana**: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011 [abstrakt] In: Medicina Sportiva Bohemica et Slovaca. – ISSN 1210-5481. – Roč. 22, č. 1 (2013), s. 54-55.
- AFH 16 **Vrbanová, Hana**: Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ počas 5 ročníkov [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 24-26. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].

AFL Postery z domácich konferencií

- AFL 01 **Kissová, R. - Mad'arová, L. - Klement, C.**: Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici [poster].

[VIII. martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6. - 7. 3. 2013].

- AFL 02 **Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária:** Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [poster].
[10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013.]
- AFL 03 **Strhársky, Jozef:** Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [poster]
[10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].

AGI Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách

- AGI 01 **Fabiánová, Eleonóra - Adamčáková, Zora.:** ESNAP : Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - 110 s. - ISBN 978-80-971096-1-5.
- AGI 02 **Vassányi, Zuzana:** Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských ihrísk : záverečná správa. – Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, 2012. – 11 s.

BEE Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)

- BEE 01 Výrosteková, V - Guryčová, D. - **Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril:** Longterm study of tularemia natural focus in south - west Slovakia. In: Formy a prostriedky vzdelávania na podporu prevencie chorôb v podmienkach eHealth [elektronický zdroj]. - Praha : Evropská asociacie pro fototerapii, 2013. - S 117 [CD-ROM] - ISBN 978-80-87861-02-8.

DAI Dizertačné a habilitačné práce

- DAI 01 **Frič, Martin:** Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska zníženia expozície hluku pri práci : dizertačná práca. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2013. - 125 s.

PRÍLOHA 3 ANALÝZA ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ODBOROV

- Hygiena životného prostredia a zdravia
- Hygiena výživy
- Hygiena detí a mládeže
- Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia
- Epidemiológia
- Ochrana zdravia pred žiarením
- Lekárska mikrobiológia
- Chemické analýzy
- Podpora zdravia
- Zdravotnícka informatika a bioštatistika

Hygiena životného prostredia a zdravia

MUDr. Kvetoslava KOPPOVÁ, PhD.
vedúca odboru hygiena životného prostredia a zdravia

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

- 1.1 Zásobovanie pitnou vodou
- 1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi
 - 1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody
- 1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní
- 1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou
- 1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody
- 1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

2. Voda na kúpanie

- 2.1 Prírodné kúpacie oblasti
- 2.2 Umelé kúpaliská
 - 2.2.1 Kúpaliská s celoročnou prevádzkou
 - 2.2.2 Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

3. Kvalita ovzdušia

- 3.1 Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia
- 3.2 Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru.

4. Pôsobenie zdrojov hluku

- 4.1 Zdroje hluku v životnom prostredí
- 4.2 Opatrenia na zníženie hlučnosti

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- Zariadenia cestovného ruchu
- Zariadenia starostlivosti o ľudské telo
- Zariadenia sociálnych služieb

- Zariadenia zdravotnícke
- Telovýchovné zariadenia
- Pohrebníctvo

III. Poskytovanie informácií verejnosti

IV. Ďalšie činnosti

Prílohy:

Prednášková a publikačná činnosť

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1. Zásobovanie pitnou vodou

V okrese Banská Bystrica je pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 108911 obyvateľov, čo predstavuje 99,50 % zásobovanosť. Zo 42 obcí v okrese Banská Bystrica v 12 nie je dosiahnutý 100 %-ný podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov.

V okrese Brezno je podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu 98,05 %, čo je 60994 obyvateľov okresu. V 12 sídlach v okrese nie je dosiahnutý 100 %-ný podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov.

Oproti minulému roku bol zaznamenaný pokles v počte zásobovaných obyvateľov v okrese Banská Bystrica o 47, v okrese Brezno bol zaznamenaný nárast v počte zásobovaných obyvateľov o 12 obyvateľov.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že v každom sídle v oboch okresoch sa obyvatelia môžu napojiť na verejný vodovod, že hromadné zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov je v oboch okresoch už dlhšiu dobu stabilné a na dobrej úrovni. V počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou aj v samotnom zásobovaní nedošlo v roku 2013 k výrazným zmenám oproti predchádzajúcim rokom. V obci Riečka došlo k upresneniu v počte zásobovaných obyvateľov, nakoľko rodinné domy na jednej ulici sú zásobované vodou z vlastného zdroja a nie z verejného vodovodu.

V oboch okresoch sa na hromadné zásobovanie využívajú hlavne podzemné zdroje vody. Z povrchových zdrojov (potokov) sú zásobovaní obyvatelia časti obce Čierny Balog a obyvatelia obce Pohronská Polhora.

V roku 2013 prevádzkovateľ vodovodov StVPS a.s., Banská Bystrica tak ako v roku 2012 nevyužíval na zásobovanie pitnou vodou vodárenské zdroje „Vladárka“, „Cúdzenica“, „Zábrež“ a „Rovne“. V sledovanom roku sa prestal využívať zdroj vody „Potôčky“ pre zásobovanie časti obce Šumiac. Vodárenské zdroje „Grundy“, „Teplica“, „Čierna Minca“ (v roku 2012 neboli využívané) ako aj doplnkový vodárenský zdroj „Iliáš“ sa využívali na zásobovanie obyvateľov len sporadicky, v prípade poruchy a čistenia iných zdrojov vody, ktoré zásobujú pitnou vodou miestne časti Banská Bystrica – Šalková, Radvaň, Jakub, Karlovo, Kostiviarska a Obec Strelníky.

Vodárenská úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch Beňuš – časť Filipovo a Gašparovo a Bystrá–Podbrezová–Valaská–Brezno zabezpečuje zníženie obsahu druhotného železa vo vode. Technológia na úpravu vody vo vodojeme verejného vodovodu Lom nad Rimavicou (Vrchlom) zabezpečuje zníženie obsahu železa a radónu. Značné problémy s úpravou vody tou istou technológiou boli zistené na skupinovom vodovode Lom nad Rimavicou-Drábsko (časté poruchy).

Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody v obciach Pohronský Bukovec a Podbrezová (vodovod v správe ŽP a.s., Podbrezová) a v obci Jasenie pre skupinový vodovod Jasenie–Predajná–Nemecká.

Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda

z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie.

Z dôvodu zvýšeného množstva radónu v pitnej vode v obciach Šumiac, Lom nad Rimavicou, Sihla, Pohorelá a Telgárt prevádzkovateľ vodovodov StVPS a.s. Banská Bystrica zabezpečuje úpravu vody tzv. prevzdušňovaním cez prevzdušňovacie resp. stripovacie veže.

Ďalšou úpravou vody u všetkých verejných vodovodov je dezinfekcia pitnej vody, ktorá sa vykonáva vo vodojemenoch, čerpacích staniciach resp. do výtlačných potrubí v prevažnej miere tekutým chlórrom resp. chlórnanom sodným vo väčšine prípadov dávkovacími chlórrovými zariadeniami PROMINENT a DK-11.

V obciach Dolný Harmanec, Pohronský Bukovec a Beňuš sa dezinfekcia vody vykonáva pomocou UV žiarenia. Pre skupinový vodovod Čerín–Čačín–Sebedín–Bečov je zabezpečená kombinovaná dezinfekcia plynným chlórrom a UV žiarením.

Plynný chlór je využívaný na dezinfekciu vody v meste Banská Bystrica a v obciach Badín, Lučatín, Staré Hory, Harmanec, Malachov, Nemce, Kynceľová a Selce–časť Kopanica.

Dezinfekcia vody chlórdioxidom je zabezpečená na úpravniach vody v obciach Čierny Balog (časť obce), Jasenie, pre skupinový vodovod Jasenie–Predajná–Nemecká a vo verejných vodovodoch Brezno (VZ Trangoška) a Bystrá–Podbrezová–Valaská–Brezno (VZ Tále chlórrovňa).

V okrese Banská Bystrica monitorujeme kvalitu vody v 53 verejných vodovodoch, v okrese Brezno vykonávame monitoring u 48 vodovodov. V obci Staré Hory sú v prevádzke 3 malé vodovody v troch miestnych častiach, ktoré zásobujú veľmi malý počet obyvateľov a nie sú predmetom monitoringu kvality vody.

1.2. Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

Rok 2013 môžeme označiť ako rok, v ktorom nedošlo k vážnejším problémom v hromadnom zásobovaní obyvateľov obidvoch okresov pitnou vodou z verejných vodovodov z hľadiska kvality pitnej vody a jej dodávania k spotrebiteľom v dostatočnom množstve.

Z dôvodu poklesu výdatnosti vodárenských zdrojov bolo nutné počas letných teplých dní zabezpečovať dovoz vody v cisternách do vodojemov verejných vodovodov v obciach Beňuš (vodovod StVPS, a.s.), Braväcovo a Horná Lehota. Pre problémy so zákalom vody počas daždivého počasia bol vykonávaný dovoz vody v cisternách do vodojemu verejného vodovodu Čierny Balog – Fajtov.

Náhradné zásobovanie pitnou vodou cisternami v roku 2013 bolo zabezpečené pre obyvateľov obce Heľpa (4 dni) a časti mesta Brezno (3 dni), nakoľko v jarných mesiacoch, v čase topenia snehu došlo k zvýšenému zákalu vody vo vodárenských zdrojoch.

Regulácia v dodávke pitnej vody v letných mesiacoch z dôvodu jej nedostatku bola vyhlásená na vodovode Brezno–Rohozná.

Nízke hodnoty reakcie vody sú permanentne zaznamenávané vo vzorkách vody v obciach Braväcovo, Brezno–Rohozná a Čierny Balog – Závodie. V sledovanom roku boli nízke hodnoty reakcie vody stanovené aj vo vodovodoch v sídlach Bacúch, Čierny Balog-Medvedovo, Telgárt, Ponická Huta, Ponická Lehôtka a Poniky.

Zvýšený obsah železa vo vodovode v obci Jarabá je prevádzkovateľom odstraňovaný technickými opatreniami (nepretržité odpúšťanie vody na konci

vodovodného potrubia). V roku 2013 bola zrealizovaná výmena ďalšej časti rozvodného potrubia v obci spolu s rekonštrukciou miestnej komunikácie.

Častým odkalovaním vodovodného potrubia je riešený problém s obsahom železa vo verejnom vodovode v obci Bacúch.

Prekračovanie medznej hodnoty železa bolo v roku 2013 zaznamenané aj vo vzorkách vody v skupinových vodovodoch Bystrá-Podbrezová-Valaská-Brezno, Jasenie-Predajná-Nemecká a vo vodovodoch v sídlach Čierny Balog–Dobroč, Sihla, Lom nad Rimavicou, Drábsko, Ráztoka, Podbrezová (vodovod ŽP a.s.), Lučatín, Ponická Lehôtka, Ponická Huta, Oravce, Môlča, Selce a Banská Bystrica – Fončorda.

Zníženie obsahu síranov v skupinovom vodovode Bystrá-Podbrezová-Valaská-Brezno je riešené miešaním vody z vodárenského zdroja Trangoška a zvýšením hodnoty reakcie vody.

Prekročenie limitnej hodnoty arzénu v skupinovom vodovode Jasenie-Predajná-Nemecká bolo spôsobené poruchami na kompresoroch v úpravni vody. Pre zlepšenie kvality vody sa priebehu roka 2013 zrealizovala skúšobná prevádzka doplnenej technológie na úpravu vody o ďalší stupeň filtrácie (z 11 odobratých vzoriek bola prekročená limitná hodnota arzénu len v 2 prípadoch).

StVPS a.s. Banská Bystrica v roku 2013 pre zlepšenie kvality vody vykonal výmeny častí starých a poruchových vodovodných potrubí v sídlach Čierny Balog–Vydrovo, Jarabá, Polomka, Pohorelá a vykonával častejšie odkalovanie vodovodných potrubí jednotlivých verejných vodovodov z dôvodu malej spotreby vody a udržania kvality vody.

V roku 2013 bolo vydaných 11 záväzných stanovísk k územnému konaniu k rekonštrukcii resp. výstavbe vodovodu, vodovodných prípojok, 13 záväzných stanovísk ku kolaudácii zrekonštruovaných resp. novovybudovaných častí verejného vodovodu a 1 záväzné stanovisko k určeniu ochranných pásiem vodárenského zdroja.

1.2.1. Výnimky udelené na používanie vody ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2013 nebola v okresoch Banská Bystrica a Brezno udelená žiadna výnimka na používanie vody, ktorá dlhodobo nespĺňa hygienické limity chemických ukazovateľov.

1.3. Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

V oboch okresoch RÚVZ neeviduje žiadne studne resp. vodné zdroje, ktoré by mali charakter verejných studní využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľov.

Z hygienicky významných individuálnych vodovodov sledujeme kvalitu vody vo vodovodoch v miestnych častiach obce Staré Hory – Dolný Jelenec, Horný Jelenec, Polkanová, vo vodovode pre Hotel Fuggerov dvor v obci Selce, vo vodovode v rekreačnej oblasti Horná Lehota–Krpáčovo (voda z povrchového vodného zdroja so zvýšeným obsahom antimónu, ktorá sa v jednotlivých rekreačných zariadeniach upravuje pomocou reverznej osmózy) a vo vodovode pre Hotel PARTIZÁN na Táloch. V roku 2013 bolo z týchto vodovodov odobratých celkom 11 vzoriek vody (9 v rámci ŠZD, 2 na základe objednávky prevádzkovateľa – Hotel PARTIZÁN). Ďalšie 4 vzorky upravenej vody reverznou osmózou boli odobraté z rekreačných objektov na Krpáčove.

Na požiadanie odboru podpory zdravia bolo odobratých 6 vzoriek vody z prameňov, ktoré sa nachádzajú na trase Náučného chodníka a kyslíkovej dráhy v meste Brezno.

1.4. Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

V sledovanom roku bolo v rámci monitoringu kvality pitnej vody u spotrebiteľa odobratých celkom 360 vzoriek vody (v okrese Banská Bystrica 203 vzoriek, v okrese Brezno 157 vzoriek). V kontrolnom monitoringu bolo odobratých 293 vzoriek vody (Banská Bystrica–164, Brezno–129) a v preverovacom monitoringu 67 vzoriek (Banská Bystrica–39, Brezno–28).

V preverovacom monitoringu boli vo vzorkách vody (67 vzoriek) stanovené aj rádiologické ukazovatele. Prekročenie prípustných hodnôt celkovej objemovej aktivity α , β a ^{222}Rn nebolo zistené.

Z celkového počtu 360 odobratých a laboratórne vyšetrených vzoriek vody bolo 88 nevyhovujúcej kvality, čo predstavuje 24,44 % nevyhovujúcich vzoriek. Po stránke fyzikálno-chemickej nevyhovelo požiadavkám na kvalitu pitnej vody celkom 72 vzoriek a po stránke mikrobiologickej a biologickej to bolo 25 vzoriek. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli najčastejšie prekročené medzné hodnoty voľného chlóru (25 vzoriek), železa (21 vzoriek), absorbancie (7 vzoriek) a v 14 vzorkách nebola dosiahnutá požadovaná hodnota reakcie vody 6,5. Ďalej boli prekračované limitné hodnoty arzénu (3x), zinku (5x), farby (2x), síranov (3x), antimónu (1x), PAU a benzo(a)pyrénu (1x) a chloroformu (1x) a nedosiahnutie požadovanej hodnoty nasýtenia vody kyslíkom (1x).

Po stránke mikrobiologickej a biologickej nevyhovelo požiadavkám na kvalitu vody celkom 25 vzoriek (6,94 %), išlo o prekročenie medzných a najvyšších medzných hodnôt koliformných baktérií (12x), enterokokov (9x), *Escherichia coli* (8x), kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 37° C (4x) a kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 22° C (2x). V dvoch vzorkách bol zistený nález *Clostridium perfringens*. Z biologických ukazovateľov boli prekročené limitné hodnoty živých organizmov (5x), mikromycét (3x), mŕtvych organizmov (2x), ďalej bezfarebných bičíkovcov (1x) a abiosestónu (1x).

Oproti minulému roku evidujeme mierne zvýšený počet vzoriek s prekročením limitných hodnôt vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch a výrazné zníženie počtu vzoriek s prekročením limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov (v roku 2012 – 42, v roku 2013 – 25).

V 14 prípadoch prekročenia limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov bola pri odbere vzoriek nameraná nízka hodnota voľného chlóru pod 0,05 mg/l.

V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality vody, najmä pri prekročení limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov resp. pri prekročení alebo nedosiahnutí požadovanej hodnoty voľného chlóru na základe odberov vzoriek vody boli prevádzkovatelia vodovodov zo strany RÚVZ operatívne telefonicky resp. mailom informovaní na uvedenie skutočnosť aby mohli ihneď prijať opatrenia na zlepšenie kvality vody.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo z verejných vodovodov odobratých celkom 18 vzoriek vody, 10 vzoriek bolo odobratých ako opakovaný odber po nevyhovujúcej kvalite v odobratých vzorkách v rámci monitoringu pitnej vody a 8 vzoriek vody bola odobratých v rámci šetrenia podnetov na nevyhovujúcu kvalitu vody v meste Banská Bystrica (5), Podkonice (2) a Hrochoť (1). Ďalšie 4 vzorky vody boli

odobraté ako opakované vzorky v rámci kontroly akreditácie odberov vzoriek pitnej vody.

V roku 2013 bolo vydaných 5 stanovísk resp. vyjadrení týkajúcich sa podnetov na kvalitu vody v meste Banská Bystrica a v obci Podkonice. Pre prevádzkovateľov vodovodov Obec Polomka a Obec Pohronská Polhora boli vydané upozornenia na nevyhovujúcu kvalitu vody v mikrobiologických ukazovateľoch vo vodovodoch Polomka – Hámor a Pohronská Polhora.

V priebehu roka bolo v rámci výkonu ŠZD vykonaných celkom 10 kontrol zameraných na prevádzkovanie verejných vodovodov v správe StVPS a. s. (7 vodovodov v meste Banská Bystrica) a v správe Obcí Beňuš, Michalová, Šumiac.

Pracovníci odboru HŽPaZ počas celého roka telefonicky, osobne, prostredníctvom mailov a internetovej stránky úradu poskytovali informácie a konzultácie obyvateľom z oblasti problematiky zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov a individuálnych zdrojov vody, kvality vody vo verejných vodovodoch, o opatreniach na zlepšenie kvality vody a pod.

V rámci platených služieb bolo v roku 2013 odobratých 14 vzoriek vody z verejných vodovodov v okresoch Brezno a Banská Bystrica.

Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vody v rámci monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD ako aj iné údaje o verejných vodovodoch boli vkladané do Informačného systému pitná voda.

V rámci svetového dňa vody v roku 2013 bolo pracovníkmi RÚVZ Banská Bystrica prevzatých celkom 70 vzoriek vody na stanovenie dusičnanov a dusitanov, ktoré doniesli občania z rôznych okresov (BB, BR, ZV, KA, ZH, DT). Všetci obyvatelia, ktorí v tento deň doručili vzorky vody na RÚVZ Banská Bystrica boli o výsledkoch písomne informovaní. Pracovníci odboru HŽPaZ poskytli celkom 75 odborných konzultácií (60 osobne pri doručení vzoriek vôd občanmi a 10 konzultácií bolo poskytnutých telefonicky).

Doručenie ďalších 139 vzoriek vody do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica zabezpečili pracovníci RÚVZ Veľký Krtíš (127) a RÚVZ Zvolen (12). Vyhodnotenie aktivít k Svetovému dňu vody bolo zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

V mesiacoch jún až október v rámci projektu č. 7.1 Cyanobaktérie bolo odobratých celkom 18 vzoriek vôd a vodného kvetu z vodárenských nádrží Hriňová, Klenovec, Málinec, Turček a 36 vzoriek surovej a upravenej vody z úpravnej vody v týchto sídlach. Vzorky vody z VN a vodného kvetu v prípade jeho nálezu bolo doručené do laboratórií ÚVZ SR Bratislava na stanovenie akútnej toxicity resp. na stanovenie cyanotoxínov. Výsledky stanovení boli následne zaslané na jednotlivé RÚVZ v Banskobystrickom kraji.

1.5. Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť a.s., Banská Bystrica je prevádzkovateľom skoro všetkých verejných vodovodov v obidvoch okresoch. Obec Staré Hory prevádzkuje 3 malé miestne vodovody v miestnych častiach Dolný Jelenec, Horný Jelenec, Polkanová. Obec Špania Dolina je prevádzkovateľom majetkovo nevysporiadaného miestneho vodovodu, ktorý zásobuje menšiu časť obce vodou z banskej štólne. V obciach Beňuš–väčšia časť obce, Polomka–časť Hámor (majetkovo nevysporiadaný vodovod), Šumiac–Červená Skala, Michalová, Pohronská Polhora sú prevádzkovateľmi vodovodov obce. Mesto Brezno prevádzkuje v meste miestne vodovody v častiach Brezno–Rohozná a Brezno–Podkoreňová a vodovod vo väčšej časti obce Podbrezová prevádzkujú Železiarne Podbrezová a.s.

Vodovod v rekreačnej oblasti Horná Lehota–Krpáčovo prevádzkuje spoločnosť Krpáčovo s.r.o., Dolná Lehota-Krpáčovo a spoločnosť Hotel Partizán s.r.o., Bystrá–Tále prevádzkuje vodovod, ktorý slúži na zásobovanie objektov hotela PARTIZÁN a niekoľkých ďalších rekreačných zariadení v tejto oblasti pitnou vodou.

StVPS a.s., Banská Bystrica ako prevádzkovateľ väčšiny verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Brezno predložil RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici na schválenie plán odberov vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, na základe ktorého vykonával odbery a rozborov vzoriek pitnej vody z vodovodov vo svojej správe. Zároveň na odbor HŽPaZ priebežne počas celého roka 2013 zasielal laboratórne výsledky odobratých vzoriek vody.

Predkladané výsledky laboratórných rozborov boli vyhodnocované a porovnávané s výsledkami získanými z monitoringu pitných vôd a so zisteniami v rámci výkonu ŠZD.

Určité rozdiely vo výsledkoch sme zaznamenali hlavne pri stanovovaní resp. pri prekračovaní limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov.

	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
RÚVZ Banská Bystrica – okresy Banská Bystrica a Brezno (vzorky v roku 2013)	67	293	88	24,44	72	20,00	25	6,94	0	0,00
StVPS a.s., Banská Bystrica – okresy Banská Bystrica a Brezno (vzorky v roku 2013)	99	471	73	12,81	68	11,93	5	0,88	0	0,00

Väčšina ostatných prevádzkovateľov si prostredníctvom celoročných objednávok na RÚVZ a následným odberom vzoriek vody zabezpečuje prevádzkovú kontrolu kvality vody nimi prevádzkovaných vodovodov. Celkom bolo na základe celoročných objednávok odobratých a vyšetrených 21 vzoriek vody ako platená služba.

1.6. Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2013 nebol v okresoch Banská Bystrica a Brezno zaznamenaný výskyt infekčných ochorení ani iných poškodení zdravia v súvislosti s používaním vody určenej na ľudskú spotrebu z verejných vodovodov.

V okrese Banská Bystrica používa vodu s nesledovanou kvalitou 548 osôb a v okrese Brezno je to 1214 obyvateľov.

2. Voda na kúpanie

2.1. Prírodné kúpacie oblasti

V okresoch Banská Bystrica a Brezno sa nenachádzajú prírodné kúpaliská ani vody určené na kúpanie.

Prírodné jazero v areáli Plážového kúpaliska v meste Banská Bystrica, ktoré bolo v rokoch 2011 a 2012 využívané na kúpanie sa v roku 2013 využívalo len na vodné športy – člnkovanie a bicyklovanie.

V roku 2013 bola sledovaná kvalita vody v jazere, ktoré sa nachádza v rekreačnej oblasti Horná Lehota – Krpáčovo. Jazero sa využíva na neorganizovanú rekreáciu, je bez prevádzkovateľa, spíech a zariadení na osobnú hygienu. Z jazera boli odobraté 2 vzorky vody v dňoch 23.07.2013 a 14.08.2013, pričom vo vzorke odobratej 14.08.2013 bola detekovaná prítomnosť rias.

V rámci úlohy 7.13 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie bolo v spolupráci s pracovníkmi RÚVZ Rimavská Sobota, Lučenec a Žiar nad Hronom z vodných nádrží Teplý Vrch, Ružiná a z jazier - Dolnohodrušské jazero, Veľké Richňavské jazero, Počúvadlianske jazero, Veľké Kolpašské jazero a Vindšachtské jazero, ktoré sa nachádzajú v Banskobystrickom kraji odobratých 9 vzoriek vody na stanovenie enterovírusov, ktoré boli po spracovaní vo virologickom laboratóriu RÚVZ Banská Bystrica zaslané do NRC pre ekotoxikológiu.

V rámci projektu 7.1 Cyanobaktérie pracovníci odboru HŽPaZ v spolupráci s pracovníkmi odboru hydrobiológie RÚVZ Banská Bystrica zabezpečovali plnenie úloh - monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie a zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofytami v súvislosti s premnožením cyanobaktérií (vody určené na kúpanie – prírodné kúpaliská - vodné nádrže a jazerá v Banskobystrickom kraji).

2.2. Umelé kúpaliská

2.2.1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

V okrese Banská Bystrica a Brezno bolo v roku 2013 v prevádzke celkom 45 bazénov s celoročnou prevádzkou (16 v okrese Banská Bystrica, 29 v okrese Brezno).

Výkon ŠZD nad prevádzkovaním bazénov na UMB Banská Bystrica, Doškoľovacom a rekreačnom stredisku Pohronská Polhora – Zbojská a Plaveckými jasličkami BABY CLUB ŽABKA vykonávali pracovníci odboru HDM.

V roku 2013 RÚVZ Banská Bystrica vydal 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov bazéna do prevádzky a schválenie prevádzkového poriadku vo vitálnom svete v Hoteli Hel'pa – relaxačný bazén. Bolo vydané 1 súhlasné záväzné stanovisko vo veci kolaudačného konania stavby vonkajšieho bazéna pri Hoteli Polianka na Krpáčove.

Zo 45 bazénov s celoročnou prevádzkou sledovaných zamestnancami odboru HŽPaZ bolo v roku 2013 odobratých celkom 147 vzoriek vody, z toho 28 vzoriek bolo odobratých v rámci výkonu ŠZD a 107 vzoriek bolo odobratých na základe objednávok jednotlivých prevádzkovateľov a 12 vzoriek predložili RÚVZ prevádzkovatelia celoročných bazénov z iných akreditovaných laboratórií. Zo 147 vzoriek bolo 93 vzoriek nevyhovujúcich (prekročená limitná hodnota aspoň v jednom ukazovateli), čo predstavuje 63,27 %.

Najviac bolo nevyhovujúcich fyzikálno-chemických ukazovateľov (116 z celkového počtu 1817 ukazovateľov) a to najmä $CHSK_{Mn}$ a koncentrácia voľného a viazaného chlóru. Tieto nedostatky boli prevádzkovateľmi odstraňované pred otvorením bazénov pre verejnosť dopustením časti objemu vody, prípadne prídavkom chemického činidla. U mikrobiologických ukazovateľov došlo k prekročeniu 45 ukazovateľov, jednalo sa najmä o kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C a *Pseudomonas aeruginosa*. Prítomnosť uvedených mikroorganizmov prevádzkovateľ odstránil vypustením vody z bazénov, následnou mechanickou očistou a dezinfekciou stien a dna bazéna, alebo použitím šokového chlóru. Biologické ukazovatele boli prekročené v štyroch vzorkách.

Na RÚVZ Banská Bystrica bola zaslaná sťažnosť návštevníka Krytej plavárne „Štiavničky“ v Banskej Bystrici na porušovanie prevádzkového poriadku plavárne pri nacvičovaní manipulácie s potápačskou výstrojou medzi kúpajúcou sa verejnosťou a súvisiace bezpečnostné riziká. Zo záverov ústneho jednania zvolaného RÚVZ Banská Bystrica za účelom prejednávania námietok návštevníka krytej plavárne a jej prevádzkovateľom vyplynula potreba návrhu zmeny prevádzkového poriadku so zakotvením podmienok za akých bude možné špeciálne športové aktivity vykonávať.

Ďalej bol na RÚVZ B. Bystrica zaslaný podnet návštevníčky Krytej plavárne „Štiavničky“ na výkon štátneho zdravotného dozoru z dôvodu podozrenia na nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, najmä detského a relaxačného bazéna. Na základe vyššie uvedeného bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek vôd z detského a relaxačného bazéna a odberom vzoriek sterov z povrchov priestorov využívaných pre plavecké jasličky na cielené mikrobiologické vyšetrenie. Vo vzorke vody odobratej z detského bazéna bolo zistené prekročenie medznej hodnoty mikroorganizmov kultivovateľných pri 36 °C a z rozšírených ukazovateľov prítomnosť kvasiniek a plesní. Rovnako bola zistená prítomnosť plesní aj vo vzorke vody odobratej z relaxačného bazéna. Na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie bolo odobratých 20 sterov, najmä z povrchov priestorov, ktoré sú využívané pre účely plaveckých jasličiek. Prítomnosť kvasiniek bola zistená v 4 steroch odobratých z podlahových plôch. Na základe výsledkov kontroly prevádzkovateľ zariadenia urobil opatrenia – ihneď bola vypustená voda z detského bazéna, bola vykonaná celková dekontaminácia predmetov a povrchov v okolí bazénov a v ostatných priestoroch.

V roku 2013 RÚVZ Banská Bystrica vydal 2 súhlasné rozhodnutia vo veci návrhu na zmenu prevádzkového poriadku Krytej plavárne „Štiavničky“ najmä z dôvodu zmeny frekvencie vypúšťania vody v jednotlivých bazénoch.

V 9 bazénoch boli v mesiaci jún odobraté vzorky vody na detegovanie prítomnosti *Legionella species* a améb kultivovateľných pri 36-44°C. V šiestich vzorkách vody bola zistená prítomnosť améb kultivovateľných pri 36-44°C. *Legionella species* nebola zistená ani v jednej vyšetrovanej vzorke.

O nevyhovujúcej kvalite vody v jednotlivých bazénoch boli prevádzkovatelia zo strany RÚVZ včas informovaní, nakoľko väčšina vzoriek vôd bola odoberaná na základe celoročných objednávok pracovníkmi odboru HŽPZ a laboratórne vyšetrované v laboratóriách RÚVZ Banská Bystrica.

Spolupráca s jednotlivými prevádzkovateľmi bola na dobrej úrovni, prevádzkovatelia na základe informácií o nevyhovujúcej kvalite vody v bazénoch prijímali okamžité opatrenia na zlepšenie jej kvality.

Zamestnanci odboru HŽPZ vykonali v roku 2013 v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru celkom 92 kontrol zameraných na kvalitu vody v bazénoch,

dodržiavanie prevádzkovej hygieny, prevádzkového poriadku a predpisov na ochranu zdravia.

2.2.2. *Kúpaliská so sezónnou prevádzkou*

V okrese Banská Bystrica bolo počas LTS 2013 v prevádzke Plážové kúpalisko v meste Banská Bystrica a Obecné kúpalisko v obci Strelníky. V okrese Brezno boli v prevádzke letné kúpalisko v obci Podbrezová, vonkajšie bazény pri penzióne SCHWEINTAAL v obci Braväcovo a nový vonkajší bazén pri Hoteli Biatlon v Osrblí.

Na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici sa na kúpanie využíva celkom 5 bazénov. Dva bazény – atypický bazén a nový plavecký bazén sú zásobované vodou z vlastného zdroja (hlbkový vrt) cez recirkulačné zariadenia, nový detský bazén a baby bazén sú napúšťané z vlastného zdroja a verejného vodovodu, napojené sú na filtračné zariadenie. Starý plavecký bazén je napúšťaný z minerálneho prameňa a verejného vodovodu. Starý detský bazén v roku 2013 nebol využívaný na kúpanie, využíval sa na vodné atrakcie pre deti.

Na plážovom kúpalisku sa nachádza aj umelo vytvorené jazero, ktoré je napúšťané vodou z Tajovského potoka. V sledovanom roku sa jazero nevyužívalo na kúpanie a kvalita vody nebola kontrolovaná. Jazero bolo využívané na športové aktivity – člnkovanie a bicyklovanie a oddelená časť jazera sa využívala na lov nasadených rýb.

Prevádzka plážového kúpaliska bola zahájená v dvoch etapách, rozhodnutím zo dňa 1.6.2013 a 3.7.2013 a ukončená dňom 31.8.2013. Pred vydaním rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonané 3 kontroly zamerané na pripravenosť zariadenia na LTS 2013 a následne boli na základe objednávky prevádzkovateľa odobraté vzorky vody z 5 bazénov a jazera.

V priebehu letnej turistickej sezóny bolo zo strany RÚVZ vykonaných 5 kontrol celého rekreačného zariadenia, ktoré boli zamerané na udržiavanie čistoty areálu, zariadení osobnej hygieny (WC, sprchy, šatne, brodítko), miestnosti prvej pomoci, dočasného uloženia a odvoz odpadu, dodržiavanie prevádzkového poriadku plážového kúpaliska a hygienických požiadaviek pri jeho prevádzke. Nedostatky závažného charakteru neboli zisťované, menšie nedostatky boli prevádzkovateľom zariadenia odstraňované ihneď resp. priebežne.

Počas LTS bolo z 5 bazénov odobratých 22 vzoriek, 15 na základe objednávky prevádzkovateľa a 7 v rámci ŠZD, 16 z nich bolo nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli. Najčastejšie boli prekračované tieto ukazovatele: voľný chlór, pH, producenty, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C a črevné enterokoky.

Prevádzkovateľ ihneď po telefonickom upozornení zo strany pracovníkov RÚVZ na nevyhovujúcu kvalitu vody v týchto bazénoch vykonal opatrenia na zlepšenie kvality vody (vypustenie vody, vyčistenie stien a dna bazéna, dopustenie časti objemu vody, použitie šokového chlóru).

V 2 bazénoch (atypický a nový detský) bola v mesiaci júl odobratá vzorka vody na detegovanie prítomnosti Legionella species a améb kultivovateľných pri 36-44°C. V obidvoch vzorkách vody bola zistená prítomnosť améb kultivovateľných pri 36-44°C. Legionella species nebola zistená ani v jednej vyšetrovanej vzorke.

V roku 2013 sa na **Obecnom kúpalisku v obci Strelníky** využívali na kúpanie 2 bazény (plavecký a malý bazén) so samostatnými recirkuláciami vody s pieskovým filtrami. Voda do bazénov je napúšťaná z verejného vodovodu bez možnosti ohrevu. Dezinfekcia vody v bazénoch sa vykonávala ručne priamo do bazénov.

Prevádzka Obecného kúpaliska bola zahájená dňa 28.6.2013 a ukončená 30.8.2013. Pred vydaním rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky bola v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonaná kontrola zameraná na pripravenosť zariadenia na LTS 2013 a následne boli na základe objednávky prevádzkovateľa odobraté vzorky vody z 2 bazénov.

Návštevnosť kúpaliska bola veľmi nízka z dôvodu nepriaznivého počasia a kúpalisko v tomto období bolo otvorené len sporadicky. Väčšia návštevnosť bola zaznamenaná počas horúcich dní najmä v mesiaci júl.

V roku 2013 bolo odobratých 6 vzoriek vody na kúpanie z 2 bazénov, z toho 6 bolo nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli (voľný chlór, pH), čo predstavuje 100 %. Prevádzkovateľ ihneď po telefonickom upozornení zo strany pracovníkov RÚVZ na nevyhovujúcu kvalitu vody vykonal opatrenia na zlepšenie kvality vody (vypustenie alebo dopustenie vody). Iné nedostatky v prevádzkovaní obecného kúpaliska a v kvalite vody, až na jej nižšiu teplotu neboli zistené.

Na letnom kúpalisku v obci Podbrezová, ktoré prevádzkuje spoločnosť ŽP ŠPORT, a.s., Podbrezová sa na kúpanie využívali dva bazény (detský, plavecký) bez recirkulácie vody s možným ohrevom vody cez parovod. Sezóna na Letnom kúpalisku v obci Podbrezová bola zahájená dňa 29.6.2013 a ukončená dňom 28.8.2013.

Počas prevádzkovania letného kúpaliska boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonané 3 kontroly, ktoré boli zamerané na dodržiavanie prevádzkového poriadku kúpaliska, udržiavania čistoty areálu, čistoty a funkčnosti zariadení na osobnú hygienu (WC, šatne, sprchy, brodítko, miestnosť prvej pomoci), na dočasné uloženie a odvoz odpadu a na kvalitu vody v bazénoch. Pri výkone ŠZD boli zároveň odobraté vzorky vody z oboch bazénov. Počas LTS bolo z 2 bazénov odobratých celkom 7 vzoriek, z toho 5 na základe objednávky prevádzkovateľa a 2 v rámci ŠZD.

V plaveckom bazéne bola nameraná mierne zvýšená hodnota voľného chlóru, reakcie vody a laboratórnou analýzou bolo stanovené prekročenie limitnej hodnoty kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C. Vo vzorkách vody odobratých z detského bazéna boli prekročené limitné hodnoty ukazovateľov *Escherichia coli*, črevné enterokoky, *Pseudomonas aeruginosa* a kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C. V opakovanom kontrolnom odbere boli opätovne prekročené medzné hodnoty *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* a kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C. Prevádzkovateľ po tomto zistení zmenil dezinfekciu vody v detskom bazéne a namiesto chemického prípravku SAVO začal aplikovať do vody v detskom bazéne tekutý chlór. V ďalšej kontrolnej vzorke vody nebolo zaznamenané prekročenie medzných hodnôt mikrobiologických ukazovateľov. Nakoľko sa voda v detskom bazéne menila každý deň, nebolo zo strany RÚVZ vydané rozhodnutie - opatrenie pre prevádzkovateľa letného kúpaliska, v ktorom by sa zakázalo využívanie vody na kúpanie v detskom bazéne.

V areáli penziónu „**Schweintaal**“ v obci **Bravčovo** sa nachádzajú 2 bazény (neplavecký a detský). Bazény sú zásobované vodou z vlastného zdroja cez recirkulačné zariadenia (pieskové filtre) bez možnosti ohrevu s automatickým zabezpečením dávkovania chemikálií na úpravu a dezinfekciu vody v neplaveckom bazéne. Voda v malom detskom bazéne sa vymieňa každý deň, prípravky na dezinfekciu a úpravu vody sa pridávajú priamo do bazéna.

Prevádzka bazénov počas LTS trvala od 29.6.2013 do 8.9.2013. Bazény boli využívané na kúpanie veľmi sporadicky, kvôli nepriaznivému počasiu a nízkej teplote vody v bazénoch. ŠZD bol vykonaný 3 krát a bol zameraný na dodržiavanie čistoty,

funkčnosti recirkulačného zariadenia, čistoty a funkčnosti sprch a zariadení na osobnú hygienu, odstraňovania odpadu a sledovania kvality vody prevádzkovateľom, bez zistenia závažných nedostatkov. Zároveň boli z oboch bazénov odobraté vzorky vody na základe objednávky prevádzkovateľa.

Počas LTS bolo z 2 bazénov odobratých celkom 6 vzoriek, 4 na základe objednávky prevádzkovateľa a 2 v rámci výkonu ŠZD, 4 z nich bolo nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli. Boli prekročené tieto ukazovatele: voľný a viazaný chlór, CHSK_{Mn} , kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C a črevné enterokoky.

Pri **hoteli BIATLON v obci Osrblie** bol osadený **vonkajší nadzemný bazén s recirkuláciou** vody s kapacitou pre 15 kúpajúcich. Bazén bol napustený vodou z verejného vodovodu s možnosťou ohrevu. Bol využívaný len ubytovanými návštevníkmi hotela (detské tábory). Prevádzka bazéna počas LTS trvala od 29.6.2013 do 28.8.2013. Počas sezóny boli vykonané 3 kontroly v rámci výkonu ŠZD. Celkom bolo z bazéna odobratých 5 vzoriek vody, 2 na základe objednávky prevádzkovateľa a 3 v rámci výkonu ŠZD. V troch vzorkách bol prekročený aspoň jeden ukazovateľ. Boli to najmä: *Pseudomonas aeruginosa*, viazaný chlór a CHSK_{Mn} .

V piatich rekreačných zariadeniach v okresoch Banská Bystrica a Brezno, ktoré boli prevádzkované počas LTS 2013 sa na kúpanie využívalo celkom 12 bazénov so sezónnou prevádzkou.

Pracovníkmi odboru HŽPaZ RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo vykonaných celkom 22 kontrol v rámci výkonu ŠZD (7 pred zahájením sezóny, 15 počas LTS).

Pracovníci odboru HŽPaZ **z 12 bazénov odobrali celkom 46 vzoriek vody** na stanovenie fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z.

Zo 46 vzoriek odobratých z jednotlivých bazénov bolo 34 vzoriek nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli, 13 vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch, 2 v biologických a 31 vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Najčastejšie išlo o tieto ukazovatele: voľný chlór, pH, CHSK_{Mn} produkty, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C, črevné enterokoky, *Pseudomonas aeruginosa*.

Počas LTS 2013 neboli pri výkone ŠZD v žiadnom zariadení zistené také závažné nedostatky, pre ktoré by muselo byť vydané rozhodnutie o zákaze prevádzkovania rekreačného zariadenia a tiež nebolo potrebné uplatniť iné sankčné opatrenia.

Písomnou odpoveďou boli vybavené 3 podnety ohľadne Plážového kúpaliska v meste Banská Bystrica (2 sa týkali nevyhovujúcej kvality vody v bazénoch a 1 sa týkal podozrenia na prenos syfilisu vodou v bazénoch).

V dňoch 01.07.2013 a 25.06.2013 bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor na plážovom kúpalisku v meste Banská Bystrica a na letnom kúpalisku v obci Podbrezová. Cielený ŠZD bol vykonaný v súlade s usmernením ÚVZ SR a bol zameraný na kontrolu plnenia požiadaviek na kvalitu vody na kúpanie a kontrolu dodržiavania požiadaviek na vybavenie a prevádzku kúpaliska. Správa z výkonu cieleného ŠZD na vybraných kúpaliskách v okresoch Banská Bystrica a Brezno bola zaslaná na ÚVZ SR Bratislava dňa 11.07.2013.

Všetky údaje o kvalite vody v jednotlivých bazénoch, pripravenosti rekreačných zariadení, o priebehu LTS v týždňových intervaloch, o stave jednotlivých kúpalísk zistených pri výkone ŠZD boli zadávané do Informačného systému – voda na kúpanie,

ktorý je dostupný aj pre verejnosť na internetovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava (www.uvzsr.sk).

Prostredníctvom IS boli na ÚVZ SR zaslané textové časti správy o pripravenosti na letnú turistickú sezónu, týždenné aktualizácie priebehu LTS ako aj správa o vyhodnotení LTS v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Pracovníci odboru po celý rok poskytovali telefonicky, osobne alebo prostredníctvom internetovej stránky úradu informácie a konzultácie obyvateľom a prevádzkovateľom z oblasti problematiky využívania vody určenej na kúpanie, jej kvality, prevádzkovania bazénov atď.

Nebol zaznamenaný nedostatok pitnej vody v rekreačných zariadeniach. V súvislosti s využívaním vody nakúpanie v LTS 2013 nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení ani iných poškodení zdravia.

3. Kvalita ovzdušia

3.1. Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia

Nakoľko z roku 2013 nie sú k dispozícii kompletne výsledky merania znečisťujúcich látok vo voľnom ovzduší z automatických monitorovacích staníc prevádzkovaných SHMÚ, preto nebolo možné komplexne zhodnotiť stav kvality voľného ovzdušia za okresy Banská Bystrica a Brezno.

3.2. Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Na základe žiadostí obyvateľov bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica a Brezno o odborné posúdenie výskytu vlhkosti a plesní boli v roku 2013 pracovníkmi odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica vykonané miestne obhliadky v šiestich bytoch.

Vo všetkých predmetných bytoch bola zistená viditeľná prítomnosť vlhkosti a plesní, ktoré poukazovali na možný zdroj vlhkosti a prítomnosť vhodných mikroklimatických podmienok pre rast a šírenie plesní. Užívatelia bytu boli upozornení na reálne riziko ohrozenia zdravia obyvateľov a to najmä detí, chronicky chorých ľudí a ľudí s alergickým alebo astmatickým ochorením v dôsledku viditeľnej prítomnosti plesní v prostredí bytov.

Ďalej bola na RÚVZ Banská Bystrica osobne doručená žiadosť o identifikáciu hmyzu a o informáciu o spôsobe jeho likvidácie, ktorý obyvateľke bytu vchádzal cez okná do interiéru a znepríjemňoval jej bývanie. Odchytený hmyz bol identifikovaný ako bzdocha stromová – *Acanthosoma Haemorrhoidale*, rad: *Heteroptera*. Obyvateľka bytu bola písomne informovaná o tom, že bzdocha stromová nie je z epidemiologického hľadiska významná a jej prítomnosť v bytových priestoroch nespôsobuje riziko ohrozenia zdravia.

Na základe usmernení Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHŽP-1914/2013 a OHŽP-5573/2013 bol v roku 2013 vykonaný mimoriadny cielený štátny zdravotný dozor zameraný na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach. Cieľom úlohy bolo za pomoci testu ACAREX stanoviť prítomnosť alergénov v exkrementoch roztočov obsiahnutých vo vzorkách prachu z vnútorného prostredia, nájsť zdroj a miesta najväčšieho výskytu a overiť potrebu likvidácie roztočov aj iným spôsobom ako vysávaním.

Cielený ŠZD bol rozdelený na 2 fázy. 1. fáza sa uskutočnila v ubytovacích zariadeniach v strediskách zimnej rekreácie v termíne od 11.2.2013 do 1.3.2013.

Odbery vzoriek boli vykonané v 4 zariadeniach – 2 hotely a 2 penzióny rôznych tried (spolu 20 vzoriek). 2. fáza bola pokračovaním úlohy, ktorá vyplynula zo záverov z pracovnej porady vedenia ÚVZ SR. 2. fáza úlohy sa realizovala v období 15.7.2013-15.9.2013, v 6 zariadeniach letnej turistickej sezóny v Banskobystrickom kraji (spolu 30 vzoriek). Výber zariadení prebiehal v spolupráci s príslušnými RÚVZ v Lučenci, Žiari nad Hronom, Rimavskej Sobote a vo Veľkom Krtíši.

Pracovníci odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica pri odbere, uskladnení a transporte vzoriek postupovali podľa „Metodiky odberu vzoriek prachu na stanovenie alergénov roztočov“. Vzorky boli doručené a vyšetrené v laboratóriách Odboru lekárskej mikrobiológie, oddelenia biológie životného prostredia na RÚVZ Banská Bystrica.

Zhodnotenie a výsledky 1.fázy úlohy boli prezentované na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení HŽPZ RÚVZ v SR, ktorá sa konala v dňoch 27. a 28. mája 2013 v Bratislave. Zhodnotenie a výsledky druhej fázy sa v súčasnosti spracúvajú.

4. Pôsobenie zdrojov hluku

4.1. Zdroje hluku v životnom prostredí

Zdrojmi nadmerných hladín hluku vo vonkajších chránených priestoroch a chránených miestnostiach v okresoch Banská Bystrica a Brezno sú automobilová doprava a stacionárne zdroje hluku v prípadoch ich nevyhovujúceho umiestnenia, resp. bez technického zabezpečenia opatrení na znižovanie hluku.

V roku 2013 odbor HŽPZ riešil nasledujúce **podnety na zníženie nadmernej hlučnosti**:

- Žiadosť o prešetrenie a vyhodnotenie hlukovej situácie zo stacionárnych zdrojov hluku – klimatizačných jednotiek nainštalovaných na budove Finančného riaditeľstva SR na Novej ulici v Banskej Bystrici, spojená s podnetom

Podnet obyvateľov na nadmerný hluk v obytnom prostredí na ul. Novej v Banskej Bystrici bol RÚVZ zaevidovaný v roku 2012, kedy bolo začaté jeho riešenie. Meraním hluku, ktoré urobila odborne spôsobilá organizácia bolo zistené prekračovanie najvyššie prípustných určujúcich veličín hluku vo vonkajšom obytnom prostredí. Vzhľadom k tomu RÚVZ na základe svojich kompetencií podľa zákona č. 355/2007 Z. z. požadoval realizáciu opatrení na dosiahnutie súladu s vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z. z.

V priebehu roku 2013 prevádzkovateľ zdrojov hluku zabezpečil spracovanie návrhu technických protihlukových opatrení a príslušnej projektovej dokumentácie, realizáciu technických portihlukových opatrení formou kapotáže klimatizačných jednotiek a preukázanie účinnosti realizovaných opatrení opakovaným meraním hluku.

Podaním zaevidovaným RÚVZ Banská Bystrica dňa 18.12.2013 predložilo FR SR písomnú informáciu o plnení protihlukových opatrení a protokol o meraní imisii hluku, ktoré bolo vykonané po realizácii protihlukových opatrení. Kontrolné meranie hluku vo vonkajšom prostredí od vzduchotechnického zariadenia umiestneného pri Daňovom úrade, Nová ul. 13 Banská Bystrica bolo vykonané za účelom preukázania hlukovej situácie pred oknom obytnej miestnosti bytového domu na ulici Nová 15

v Banskej Bystrici. Protokol: A 074 2013 „Meranie hluku vo vonkajšom prostredí, Daňový úrad Banská Bystrica, po zrealizovaní stavebných úprav“ spracovala firma Klub ZPS vo vibroakustike, s.r.o. Žilina, s odbornou spôsobilosťou podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

Meranie hluku preukázalo dodržanie najvyššie prípustných určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí – pred oknami obytných miestností bytov na Novej ulici č. 15. Na základe uvedeného RÚVZ konštatoval, že technické opatrenia vykonané na zdroji hluku boli účinné a dostatočné pre zabezpečenie požadovaných akustických parametrov pre obytnú zónu a dosiahnutie súladu s požiadavkami vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z.

- Podnet na hluk vo vonkajšom prostredí, Kynceľová 16, Banská Bystrica z firmy IRONAL s.r.o.

Ide o opakovaný podnet na obťažovanie hlukom z prevádzky firmy IRONAL s.r.o., Kynceľová 18, ktorej predmetom činnosti je obrábanie kovov. Prevádzka je lokalizovaná v blízkosti rodinných domov. Obťažovanie hlukom obyvatelia pociťujú najmä v nočných hodinách. Na základe podnetu bola vykonaná kontrola dodržiavania technických a organizačných opatrení prijatých na minimalizovanie hlučnosti z prevádzky firmy IRONAL s.r.o. v rokoch 2007-2008. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru dňa 17.7.2013 bolo zistené, že všetky technické opatrenia boli realizované (uzamknuté dvere a premiestnenie ventilátora na dolnej hale, okná na dolnej hale v noci zatvorené, výmena starých mechanických strojov v hornej hale za nové elektrické, výsadba 2 radov stromov popri oplotení areálu). Konatelia spoločnosti uviedli, že v poslednej dobe došlo k porušeniu organizačných opatrení – púšťanie hudby v nočnej dobe, nedodržanie zatvárania dverí v hornej hale po 21.30 hod, čo mohlo byť príčinou obťažovania hlukom susediacej nehnuteľnosti.

Podľa vyjadrenia firmy IRONAL s.r.o. písomne zdokumentovaného v zázname z pracovného jednania boli pracovníci prevádzky poučení o opatreniach smerujúcich k minimalizovaniu obťažovania vonkajšieho prostredia hlukom – zákaz púšťania rádií, vysýpanie kontajnerov v nočných hodinách len v najnutnejších prípadoch, zatváranie brány na hornej hale o 21:30 hod.

Ďalej firma IRONAL s.r.o. plánuje v roku 2014 inštaláciu vzduchotechniky z dôvodu aby sa brána na hale v letných mesiacoch otvárala čo najmenej. K minimalizovaniu hluku má prispieť i nový systém, ktorý firma plánuje zaviesť – magnetické zámky, ktorými bude možné určiť prístupy zamestnancov do haly. Zástupca firmy IRONAL s.r.o. na pracovnom jednaní, ktoré ku kontrole plnenia záverov zo štátneho zdravotného dozoru zvolal RÚVZ na deň 19. 12. 2013, predložil protokol o meraní imisií hluku, ktoré dňa 14.11.2013 vykonal RÚVZ Banská Bystrica na základe objednávky firmy IRONAL s.r.o., Kynceľová, Banská Bystrica.

Podľa predloženého protokolu hluk vo vonkajšom obytnom prostredí, pre oknami obytných miestností RD Kynceľová 16, neprekračuje najvyššie prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku.

- Podnet na hluk z klimatizačných zariadení CBA potravín, Starohorská ulica, Banská Bystrica

Opakovaný podnet obyvateľa Starohorskej ulice na obťažovanie hlukom z chodu klimatizačného zariadenia blízkych CBA potravín. Na základe podnetov z roku 2012 RÚVZ požadoval vykonanie opatrení na zdrojoch hluku. Prevádzkovateľ realizoval opatrenia na chladiacich zariadeniach a ich účinnosť overil meraním hluku. Podľa protokolu o meraní imisií hluku vykonaného dňa 09.05.2013 v nočných hodinách

nebolo zistené prekračovanie najvyšších prípustných určujúcich veličín hluku, nakoľko hluk z klimatizačných jednotiek zaniká v hluku pozadia. Hluk pozadia je na úrovni 34,4 dB na Starohorskej č. 56 a 34,6 dB na Starohorskej č. 29.

Opakovaný podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený, nakoľko vykonané technické opatrenia preukázali dostatočnú účinnosť na dosiahnutie súladu s vyhláškou MZSR č. 549/2007 Z.z.

- Žiadosť o premeranie hlučnosti, prašnosti a zápachu z prevádzky v obci Priechod

O meranie hluku požiadala obec Priechod na základe podnetu obyvateľov obce, ktorí sa sťažovali na hluk a prašnosť z prevádzky na výrobu peliet. RÚVZ riešil podnet obyvateľov obce Priechod na hluk z dotknutej prevádzky v roku 2012, kedy prevádzkovateľ vykonal technické opatrenia na minimalizovanie hlučnosti a ich účinnosť preukázal meraním hluku. Na základe žiadosti obec Priechod RÚVZ vykonal v prevádzke na výrobu peliet opakované šetrenie dňa 11.04.2013. Pri šetrení bolo zistené, že od vykonania posledného merania (protokol RÚVZ o meraní imisii hluku č. 33/2012) nedošlo k zmene technológie a prevádzkovateľ vykonal ďalšie protihlukové opatrenia (prekrytie okien priehľadným plastovým krytom, uzatvorenie výdychu pary na bočnej stene haly).

Podnet obyvateľov bol vyhodnotený ako neopodstatnený. Obec bola upozornená, že môže požiadať RÚVZ o meranie hluku v rámci platených služieb.

- Podnet na rušenie hlukom v súvislosti s výstavbou Malej vodnej elektrárne Šalková

Predmetom podnetu obyvateľov Šalkovej bol hluk vznikajúci pri výstavbe MVE, najmä z dopravy materiálov a stavebných činností. Stavba MVE Šalková sa realizuje na základe právoplatného rozhodnutia krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici. V rozhodnutí príslušného stavebného úradu o povolení stavby boli súčasne špecifikované záväzné podmienky povolenia a povinnosti investora. Podľa záväzných podmienok, ktoré je investor povinný dodržať počas výstavby MVE, realizáciou stavby nesmie byť nadmieru zhoršované životné prostredie.

V týchto súvislostiach RÚVZ poukázal na kompetencie orgánov štátneho stavebného dohľadu, ktoré sú opravné zisťovať, či sa dodržiavajú podmienky stavebného povolenia, na ktoré je potrebné sa v predmetnej veci obrátiť.

- Opakované podnety pani Fizeľovej a Rábovej (odstúpené z ÚVZ SR), žiadosť obce Vlkanová o meranie hluku, žiadosť Kancelárie verejného ochranu práv vo veci riešenia hluku z prevádzky „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostáreň“

Všetky doterajšie žiadosti a podnety občanov, ktorých predmetom bolo obťažovanie hlukom vo vonkajšom prostredí Obce Vlkanová, riešil RÚVZ v rozsahu svojich kompetencií upravených zákonom č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Naposledy bola táto problematika riešená v mesiacoch august - september 2013, kedy na základe žiadosti obce Vlkanová, v zastúpení Ing. Ľubomírom Longauerom č. 2013/02582 z 08.08.2013 o meranie imisii hluku RÚVZ nariadil na 03.09.2013 ústne pojednávanie vo veci riešenia hlučnosti vo vonkajšom obytnom prostredí v obci Vlkanová.

Na ústnom pojednávaní prevádzkovateľ zariadenia „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostáreň“ KOMPALA, a.s., Skuteckého 23, 974 01 Banská Bystrica predložil Protokol o meraní imisii hluku vo vonkajšom

prostredí z iných zdrojov č. 480/2013/De, ktorý na základe meraní hluku vypracovala odborné spôsobilá organizácia Inžinierske služby, spol. s r.o., Komenského 19, 036 01 Martin. Vykonané merania hluku vo vonkajšom prostredí, ktoré sa uskutočnili 27 – 28.08.2013 v čase od 22,00 hod. do 02,10 hod. , t.j. v časovom intervale noc, vo vybraných kritických miestach z hľadiska šírenia hluku z dotknutého zdroja hluku, preukázali dodržanie požiadaviek na ochranu zdravia pred hlukom podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. v chránenom obytnom území na Vlkanovskej a Peťovskej ulici v obci Vlkanová. Vzhľadom na ustálený charakter zdrojov hluku je možné namerané hodnoty považovať za platné aj v iných časových intervaloch dňa. Posudzované hodnoty hluku sú nižšie ako prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku z iných zdrojov upravené citovanou vyhláškou pre kategóriu územia II., časový interval deň (50dB), večer (50 dB) aj noc (45,0 dB).

V zápise z ústneho pojednávania sa zástupcovia spoločnosti KOMPALA, a.s. ústne a písomne vyjadrili, že prevádzka funguje v stabilnom výkone bez akýchkoľvek technologických zmien, s výnimkou nutných povinných dní na údržbu. RÚVZ v zápise z pojednávania na základe povinností upravených zákonom č.355/2007 Z.z. pre prevádzkovateľov zdrojov hluku požadoval, aby KOMPALA, a. s., Banská Bystrica ako prevádzkovateľ „Výroby elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostáreň“ zabezpečil trvalé dodržiavanie prípustných hodnôt hluku vo všetkých časových intervaloch podľa požiadaviek citovaných predpisov. O výsledkoch ústneho pojednávania bolo obci Vlkanová v zastúpení Ing. Ľubomírom Longauerom zaslané písomné vyjadrenie č. 2013/02582, zo dňa 03.09.2013.

Prenos vibrácií podloží alebo vzdušnou cestou, na ktorý sa v podaní MVDr. Fizeľovej tiež poukazuje, je vzhľadom na vzdialenosť Vlkanovskej ulice od dotknutého zdroja hluku a reliéf terénu vysoko nepravdepodobný. Tieto vibrácie by museli pociťovať obyvatelia vo všetkých domoch na danej ulici.

Na základe uvedeného nebol a nie je dôvod na začatie konania v danej veci v kompetencii RÚVZ podľa zákona č.355/2007 Z.z. Bolo by v rozpore so zákonnými oprávneniami, keby RÚVZ nariaďoval vykonať ďalšie protihlukové opatrenia a ďalšie merania hluku, ak nenastali žiadne technologické zmeny v schválenom spôsobe prevádzky a účastníci konania predložili merania vykonané odborné spôsobilou osobou, ktorými preukázali splnenie požiadaviek na ochranu zdravia pred hlukom.

Podnety obyvateľov mesta Banská Bystrica na hluk vo vonkajšom prostredí v súvislosti

s uvedením stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“ do skúšobnej prevádzky.

V štyroch podnetoch (oblasť Belveder, Laskomerská dolina, Severná ulica, Radvaň) obyvatelia častí mesta v ktorých došlo k zvýšenej intenzite cestnej dopravy v dôsledku presmerovania dopravy, poukazovali na subjektívne pociťovanie zvýšenia hlučnosti a žiadali o vykonanie objektivizácie hluku. Podnety boli riešené so správcami príslušných komunikácií, ktorí postupne realizujú merania a hodnotenia hlukových hladín v dotknutých územiach.

4.2. Opatrenia na zníženie hlučnosti

Preventívne je dodržanie prípustných hodnôt určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí i vnútornom prostredí budov podľa platnej legislatívy požadované pri posudkovej činnosti RÚVZ. Pri predkladaní návrhov stavieb na posúdenie je v prípadoch predpokladaného zaťaženia chránených území a priestorov

hlukom požadované spracovanie hlukových štúdií na základe ktorých RÚVZ rozhoduje. Súčasťou hlukových štúdií bývajú aj návrhy protihlukových opatrení (urbanistické, zmena dispozičného riešenia, technologické, organizačné a pod.), ktoré sa rozpracovávajú v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie a v prípade potreby sa ich účinnosť overuje v kolaudačnom konaní.

Zdokumentovanie ochrany zdravia pred hlukom je požadované už v štádiu posudzovania návrhov činností predkladaných na posúdenie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v štádiu územného konania a následne v štádiu kolaudačného konania. V štádiu posudzovania EIA boli hlukové štúdie spracované pre zámery: I/66 Podbrezová – obchvat, Racionalizácia tavebného procesu v spoločnosti Confal a.s., Slovenská Ľupča.

V štádiu územného konania bolo zabezpečenie ochrany pred hlukom požadované pri schvaľovaní všetkých stavieb s predpokladaným vplyvom na hlukové hladiny okolia resp. požiadavkami na ochranu pred hlukom samotnej schvaľovanej stavby (napr. polyfunkčné objekty, bytové domy, povrchové lomy nerastov a kompostárne).

V roku 2013 RÚVZ Banská Bystrica hodnotil splnenie požiadaviek, ktoré boli uplatnené v záväznom stanovisku č. A/2012/02282 zo dňa 19.06.2012, ktoré bolo vydané v rámci kolaudačného konania ku skúšobnej prevádzke stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“. Za účelom hodnotenia splnenia požiadaviek uplatnených v tomto záväznom stanovisku sa v RÚVZ uskutočnili v priebehu mesiacov apríl až júl 2013 celkom štyri pracovné stretnutia.

Zástupcovia spoločnosti Granvia Construction s.r.o. na pracovných stretnutiach predkladali materiály relevantné pre hodnotenie splnenia požiadaviek uplatnených v záväznom stanovisku RÚVZ vyššie uvedeného čísla v nasledujúcich bodoch 1-4. Požiadavky uvedené v záväznom stanovisku ku kolaudačnému konaniu boli splnené nasledovne:

K bodu 1:

Zabezpečiť vykonanie objektivizácie hluku vo vonkajšom prostredí spôsobovaného prevádzkovaním kolaudovanej stavby Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) v celej jej dĺžke, vo vzťahu ku chráneným priestorom a objektom, reprezentatívnym meraním odborne spôsobilou osobou.

Bol predložený Protokol o meraní imisíí hluku z cestnej dopravy č. 580/2012/Du, spracovaný Inžinierskymi službami, spol. s r. o. Komenského 19, Martin, na základe meraní hluku vykonaných v období 10.10. 2012 – 19.10. 2012, miesto merania: R1 severný obchvat Banskej Bystrice . Protokol bol spracovaný ako podklad pre vydanie hlukovej mapy.

Spolu boli podľa protokolu merania vykonané v 30-tich bodoch. Doplnkom č.1 bol doplnený výpočtový bod 31, odvodený z výpočtu pre hlukovú mapu a z meraní pre bod 20, umiestnený 100 m od rýchlostnej cesty R1, pred objektom nukleárnej medicíny v SNA.

K bodu 2:

Na základe meraní vyhodnotiť hladiny hluku vo vonkajšom prostredí vo vzťahu ku chráneným objektom – obytným, administratívnym a zdravotníckym objektom v starom nemocničnom areáli a vyhodnotiť účinnosť všetkých vybudovaných protihlukových stien.

Na základe protokolu o meraní imisíí hluku z cestnej dopravy č. 580/2012/Du boli zhodnotené stanovené hodnoty určujúcich veličín hluku všetkých meracích bodov (tabuľka 7.2 protokolu, MB1 až MB 30) a doplneného bodu MB 31. Na základe

popisu okolia meracích bodov a platnej legislatívy boli jednotlivé meracie miesta zaradené do kategórií chránených území podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., so zohľadnením Metodického usmernenia ÚVZ SR, číslo OHŽP – 7197/2009 zo dňa 16.10. 2009 a bol vyhodnotený súlad stanovených hodnôt ekvivalentných hladín A zvuku s platnými prípustnými hodnotami určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí. Prekračovanie prípustnej určujúcej veličiny hluku pre časový interval noc bolo konštatované v dvoch meracích bodoch – MB 01, MB 13.

V meracom bode MB 01 bolo konštatované prekračovanie prípustnej určujúcej veličiny hluku v časovom intervale noc o + 3,3 dB, v MB 13 prekračovanie v časovom intervale noc o + 0,7 dB. Ide o lokality s výstavbou protihlukovej steny a realizáciou sekundárnych protihlukových opatrení. V súlade s platnou legislatívou Granvia Construction s.r.o. zabezpečila vykonanie meraní hluku vo vnútornom prostredí v byte na Severnej ulici č. 24 (MB 01). V byte bola realizovaná výmena okien, vybavených Akustickou hygroregulovateľnou štrbinou pre prívod vzduchu – EHA. Podľa protokolu : A 028 2013 „Meranie imisí vo vnútornom prostredí budov, ul. Severná 24, Banská Bystrica od hluku z vonkajšieho prostredia“, spracovaného odborne spôsobilou osobou Klub ZPS vo vibroakustike, s.r.o. Žilina, nie sú určujúce veličiny hluku vo vnútornom prostredí bytu pre deň, večer, ani noc prekročené.

Majiteľky rodinného domu Rudlovsá cesta 57 (MB 13), podali písomné prehlásenie, že nepožadujú vykonanie meraní vo vnútri RD, nakoľko nepociťujú rušivé pôsobenie prevádzky rýchlostnej cesty R1.

K bodu 3:

Na základe vykonaných objektívnych meraní a vyhodnotenia navrhnuť v prípade opodstatnenosti ďalšie účinné protihlukové opatrenia na minimalizovanie hluku z prevádzky Cesty pre motorové vozidlá I/66 (R 1) Banská Bystrica – severný obchvat, za účelom dosiahnutia súladu s požiadavkami na ochranu zdravia pred hlukom upravenými § 27 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Účinnosť vykonaných opatrení a súlad s požiadavkami na ochranu zdravia pred hlukom podľa citovaných predpisov preukázať reprezentatívnymi kontrolnými meraniami hluku.

Vzhľadom ku skutočnostiach uvedeným k bodom 2, 3 a 4 požadovanie vykonania ďalších protihlukových opatrení nie je opodstatnené.

K bodu 4:

Dokumentovať dôvody nerealizovania sekundárnych protihlukových opatrení na pozemných objektoch - budova bývalej mikrobiológie v SNA, Rudlovsá 56, Rudlovsá 61, Rudlovsá severne od 56. V prípade opodstatnenosti realizovať pôvodne navrhované sekundárne protihlukové opatrenia.

Spoločnosť Granvia Construction s.r.o. predložila k nerealizovaniu sekundárnych protihlukových opatrení na uvedených objektoch stanovisko, v ktorom uvádza dôvody ich nerealizovania. Podľa uvedeného stanoviska došlo v roku 2009 v dokumentácii pre realizáciu stavby k aktualizácii potreby a rozsahu sekundárnych protihlukových opatrení podľa aktuálneho stavebno- technického stavu objektov na Rudlovskej ceste , ktorý je v stanovisku popísaný detailne pre jednotlivé objekty (prestavba na administratívne priestory, asanácie, novostavby s novými oknami...).

Ďalej bol predložený zápis z pracovného rokovania , v zmysle ktorého došlo k dohode so zástupcami FNsP FDR Banská Bystrica k zmenám vo výmene okien podľa požiadaviek nemocnice a s rešpektovaním zmien po rekonštrukciách.

V doplnenom výpočtovom bode MB 31, pred objektom nukleárnej medicíny podľa doplnku protokolu nie sú prípustné hodnoty hluku prekročené pre časový interval deň a večer, teda nie je potrebná realizácia sekundárnych protihlukových opatrení (len denná prevádzka).

Nerealizovanie sekundárnych protihlukových opatrení na objektoch podľa bodu 4. bolo objektívne zdôvodnené. Ich realizácia nie je na základe vyššie uvedeného zdôvodnenia opodstatnená, resp. nie je reálna.

Na základe uvedeného RÚVZ konštatoval, že Granvia Construction s.r.o. predložila všetky relevantné materiály a preukázala splnenie požiadaviek uplatnených v záväznom stanovisku, ktoré bolo vydané ku skúšobnej prevádzke stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“.

Opatrenia na zníženie hlučnosti navrhované a realizované pri riešení podnetov sú uvedené v predchádzajúcom bode 4.1.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, do ktorej patria okresy Banská Bystrica a Brezno je 298 ubytovacích zariadení (155 zariadení v okrese Banská Bystrica, 143 v okrese Brezno), ktoré sú zaradené do kategórií uvedených v tabuľke 5.1. Z toho je 150 zariadení poskytujúcich ubytovanie v súkromí. Väčšinou sú tieto zariadenia s celoročnou prevádzkou, niektoré sú zamerané na zimnú turistickú sezónu.

V roku 2013 bolo vydaných 41 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Jednalo sa o nové zariadenia, zmenu prevádzkovateľa, zmenu ubytovacej kapacity alebo schválenie zmeny v prevádzkovom poriadku. Vydaniu rozhodnutia predchádzala obhliadka priestorov.

V zariadeniach cestovného ruchu sa v nemalej miere poskytujú doplnkové služby ako sú wellnes, sauny, bazény, masáže. Bazény sú využívané v 26 zariadeniach, prevádzkovatelia zabezpečujú pravidelne kontrolu kvality vody na kúpanie v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. Sauny sa nachádzajú v 35 zariadeniach, buď samostatne alebo ako súčasť wellnes.

Štátny zdravotný dozor (okrem obhliadky na základe žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky) bol vykonaný 22-krát, zameraný na kontrolu prevádzkovej hygieny, dodržiavanie prevádzkového poriadku, skladovanie a manipuláciu s bielizňou, zásobovanie pitnou vodou a kontrolu prevádzkovej dokumentácie.

Závažné porušenie predpisov a ohrozenie verejného zdravia bolo zistené v jednom zariadení. Pri výkone ŠZD na základe podnetu o výskyte svrabu sa v hoteli

zistilo porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení noviel a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. V zariadení sa nepoužívali žiadne dezinfekčné prostriedky, dekontaminácia plôch, podláh a zariadení na osobnú hygienu v ubytovacej časti a v časti wellness sa vykonávala len s použitím čistiacich prostriedkov. Na základe zistených skutočností bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt podľa § 57 ods. 7 a § 57 ods. 9, § 57 ods. 39 písm. f) zákona č. 355/2007 Z. z. s následným vydaním rozhodnutia o uložení pokuty vo výške 165 €.

- **Zariadenia starostlivosti o ľudské telo**

V roku 2013 bolo na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v evidencii celkom 660 zariadení starostlivosti o ľudské telo v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Oproti minulému roku bolo 45 zariadení zrušených. Podľa druhu vykonávaných činností sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno poskytujú tieto služby:

- 108 kozmetík - v 6 kozmetikách vykonávajú nastreľovanie náušnic, v 64 kozmetikách sa k nezdravotníckemu ošetrovaniu používajú prístroje napr.- ozonizer, ultrazvuk, myostimulátor, galvanická žehlička, myolifting, kozmetický vákuový prístroj, elektrokozmetický prístroj mikrodermabrázia 3 v 1, prístroj SPM, prístroj IPL, prístroj XILIA 800 RF, prístroj LIPO DERM LIPO X, Oxymat 3, Cryolex madel ETG50, DermaLift, Ultralipo systém ..., v 16 kozmetikách sa vykonáva permanentný make-up.
- 37 pedikúr – mokrá, suchá, kombinovaná
- 69 manikúr - nechťový dizajn
- 249 kaderníctiev
- 18 holičstiev
- 78 masáží
- 1 erotický masážny salón
- 7 tetovacích salónov
- 3 pircingové salóny - v 1 pircingovom salóne sa nastreľujú náušnice a vykonáva sa permanentný make - up
- 9 sáun
- 32 solárií z toho 3 kolagénové soláriá a 4 soláriá sú v skúšobnej prevádzke

V súvislosti s uvedením do platnosti novej STN EN 60335-2-27, vydal Úrad verejného zdravotníctva dňa 12.4.2012 odborné usmernenie pre postup RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií. Nakoľko prevádzka solária predstavuje zvýšené riziko ohrozenia zdravia klientov z ÚV žiarenia, pri uvedení nových priestorov do prevádzky bola každá nová prevádzka uvedená do skúšobnej prevádzky na dobu max. 6 mesiacov s tým, že prevádzkovateľovi bola uložená povinnosť vykonať meranie ÚV žiarenia solárneho prístroja. V roku 2013 boli do skúšobnej prevádzky uvedené 2 soláriá. V piatich zariadeniach so skúšobnou prevádzkou bolo vykonané meranie UV žiarenia opaľovacieho zariadenia, ktoré bolo v roku 2013 podkladom pre vydanie súhlasných rozhodnutí na uvedenie priestorov solárií do prevádzky na dobu neurčitú.

- 49 iných prevádzok - 15 fitness centier (aerobic, INDOOR CYCLING - druh skupinovej aerobnej záťaže na stacionárnom bicykli, posilňovanie), 2 štúdiá aerobiku, 4 jumping centrá, 1 kryokomora, 2 slender štúdiá, 4 tanečné

štúdiá, 3 zariadenia s termoakupresúrnymi lôžkami CGM – 3500, 5 rekondičných centier – pilates, 2 zoštlňovacie štúdiá, 2 zariadenia na regeneráciu telesnej hmotnosti a formovanie postavy pomocou kyslíkovo – ozónovej kabíny a mechanoterapeutických lôžok CLM 180, 1 zariadenie slúžiace na regeneráciu a rekondíciu pomocou prístroja Hypoxi VACUNAUT a Hypoxi TRAINER PROFESSIONAL, 1 nástrekové štúdio (opaľovanie), 1 zariadenie slúžiace na regeneráciu a rekondíciu pomocou prístrojov – IPL X 3 a NEW BODY N , 6 poradní zdravého životného štýlu a skrášľovania ľudského tela.

ŠZD bol vykonaný v každom novom zariadení starostlivosti o ľudské telo pred uvedením priestorov do prevádzky. Zameraný bol na kontrolu plnenia požiadaviek podľa vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo. Pri výkone ŠZD zameraného na kontrolu prevádzky zariadení boli v 147 zariadeniach zistené nedostatky. Prevádzkovatelia zariadení zistené nedostatky odstránili. Nedostatky sa týkali najmä: vymaľovania priestorov zariadenia, zakúpenia čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, doplnenia obsahu lekárničky a uloženia lekárničky na dostupné miesto. V správnom konaní bola uložená pokuta vo výške 800,00 € za prevádzkovanie masérskych služieb a prevádzkovania vírivého bazénu bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a schváleného prevádzkového poriadku. V zariadení bola nedostatočná mechanická očista a následná dezinfekcia pracovných nástrojov a plôch. V ďalšej prevádzke kaderníctva bola uložená pokuta 165,00 € za mikrobiologické znečistenie pracovných nástrojov. V zariadení boli odobraté stery z pracovných nástrojov a bola zistená ich mikrobiologická kontaminácia. Pokuta vo výške 165,00 € bol uložená za prevádzkovanie holičstva bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a schváleného prevádzkového poriadku.

Kontrola mikrobiálnej kontaminácie povrchov a predmetov bola vykonaná sterovou metódou v 6 zariadeniach, v ktorých bolo odobratých celkom 78 sterov. V 2 zariadeniach bol zistený výskyt patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov - Escherichia coli, Pseudomonas auruginosa, aeróbne sporuláty, Staphylococcus aureus. Po vykonaných opatreniach boli výsledky kontrolne odobratých sterov negatívne. Na základe žiadosti v roku 2013 bola vykonaná kontrola účinnosti sterilizátorov v 33 zariadeniach.

V rámci posudkového konania RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo v roku 2013 v okrese Banská Bystrica a Brezno vydaných 132 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, 1 rozhodnutie schvaľujúce zmenu prevádzkového poriadku, ďalej bolo uplatnené 8x prerušené konanie a 1x bolo konanie zastavené. V súvislosti so zmenami účelu užívania priestorov a kolaudácie za účelom zriadenia zariadení starostlivosti o ľudské telo bola zabezpečená účasť na 11 jednaniach zvolaných príslušným stavebným úradom ku ktorým bolo vydaných 11 záväzných stanovísk.

V 112 prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo bola vykonaná kontrola vo veci zistenia výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov, ktoré boli nahlásené zo systému RAPEX. V zariadeniach nebolo zistené používanie nahlásených nebezpečných výrobkov.

Celkovo je hygienická úroveň zariadení starostlivosti o ľudské telo vyhovujúca, prevádzky zodpovedajú hygienickým požiadavkám na ochranu verejného zdravia, zisťované, uvádzané nedostatky boli bezodkladne odstraňované. V prípade porušení ustanovení zákona č.355/2007 Z.z. boli ukladané sankcie za iné správne delikty podľa § 57 citovaného zákona.

- **Zariadenia sociálnych služieb**

K 31.12.2013 je v evidencii odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica celkom 80 zariadení sociálnych služieb (z toho v okrese Banská Bystrica 48 zariadení a v okrese Brezno 32 zariadení). Zariadenia sociálnych služieb pre deti a mládež eviduje odbor HDaM RÚVZ Banská Bystrica.

V rámci posudkovej činnosti bolo v roku 2013 vydaných 5 rozhodnutí týkajúcich sa uvedenia priestorov do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov.

Zariadenia, ktoré poskytujú sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon 448/2008 Z.z.) sú zapísané do centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý vedie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

- Zariadenia zabezpečujúce nevyhnutné podmienky na uspokojenie základných životných potrieb (nocľahárne, útulky, nízkoprahové denné centrá, zariadenia núdzového bývania): 10 (z toho 6 v okrese Banská Bystrica a 4 v okrese Brezno).
- Zariadenia na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, denné stacionáre, opatrovateľské služby, prepravné služby, požičiavanie pomôcok): 48 (z toho 24 v okrese Banská Bystrica a 24 v okrese Brezno).
- Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci): 1 v okrese Banská Bystrica.
- Zariadenia poskytujúce podporné služby (odľahčovacia služba, denné centrum, jedáleň): 16 (z toho 13 v okrese Banská Bystrica a 3 v okrese Brezno).
- Iné zariadenia (sociálne poradenstvo): 5 (z toho 4 v okrese Banská Bystrica a 1 v okrese Brezno).

Záver z výkonu štátneho zdravotného dozoru v roku 2013:

V roku 2013 sa v rámci štátneho zdravotného dozoru a posudkovej činnosti vykonalo v zariadeniach sociálnych služieb 41 kontrol a hygienických šetrení, ktoré boli zamerané najmä na dodržiavanie požiadaviek ustanovených vo vyhláske MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia a v zákone č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve, ďalej na dodržiavanie prevádzkového poriadku a zákazu fajčenia v zariadeniach sociálnych služieb v zmysle platnej legislatívy.

Na základe záverov z výkonu ŠZD v roku 2013 neboli v zariadeniach sociálnych služieb zistené závažné nedostatky. V žiadnom zo zariadení nebolo zistené porušovanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v platnom znení.

- **Zdravotnícke zariadenia**

Štátny zdravotný dozor a posudkovú činnosť v zdravotníckych zariadeniach zabezpečuje odbor epidemiológie.

- **Telovýchovné zariadenia**

Na RÚVZ Banská Bystrica boli v roku 2013 evidované tieto telovýchovno-športové zariadenia v okresoch Banská Bystrica a Brezno: Zimný štadión v Banskej Bystrici, Štadión Dukla v Banskej Bystrici, športová hala Štiavničky, futbalové ihrisko v Kremničke, painbalové ihrisko, tenisové kurty, 3 minifutbalové ihriská s umelou trávou, tanečná sála v B. Bystrici, športová hala v obci Badín, golfové ihrisko Tri Duby v k.ú. obce Badín, viacúčelové ihrisko v Hornej Mičinej a na Králikoch, strelnica v Priehode a v Banskej Bystrici, 5 bowlingov, bedmintonová hala, viacúčelové ihriská a ihriská na plážový volejbal, squashové kurty v B. Bystrici, lezecká stena v Banskej Bystrici, telocvičňa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody na Sládkovičovej ulici v Banskej Bystrici, viacúčelová hala Aréna v Brezne, viacúčelové ihrisko, futbalový štadión v Brezne, telocvičňa, 2 kolkárne a stolnotenisová herňa v Podbrezovej, tanečná sála, futbalový štadión v Podbrezovej a 35 futbalových ihrísk v jednotlivých obciach.

Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach sa vykonáva 1 x za 3 roky. V roku 2013 boli uvedené do prevádzky 4 telovýchovno-športové zariadenia a schválené prevádzkové poriadky týchto zariadení: tanečná sála v Banskej Bystrici, bowling v Ľubietovej (zmena prevádzkovateľa), tenisové dvorce v Banskej Bystrici a profi-bowling v Banskej Bystrici. Pri výkone ŠZD neboli zistené závažné nedostatky.

V roku 2013 bolo vydaných 14 súhlasných záväzných stanovísk, z toho 6 vo veci návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia a 8 záväzných stanovísk vo veci návrhu na umiestnenie stavby.

- **Pohrebníctvo**

Podľa vedenej dokumentácie je v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica celkom 111 pohrebísk a 47 domov smútku. Z toho v katastrálnom území okresu Banská Bystrica sa nachádza 69 pohrebísk a 22 domov smútku v 40 obciach a v okrese Brezno 42 pohrebísk a 25 domov smútku v 30 obciach.

V okresoch Banská Bystrica a Brezno je v domoch smútku umiestnených celkom 57 chladiacich zariadení s celkovou kapacitou 103 chladiacich boxov. V krematóriu v Banskej Bystrici je 8 chladiacich zariadení s kapacitou 34 miest.

V RÚVZ Banská Bystrica je zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória. V roku 2013 bolo doručených 12 žiadostí o vykonanie skúšky odbornej spôsobilosti. Všetci žiadatelia boli preskúšaní a získali osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie príslušných zariadení.

Register odborne spôsobilých osôb podľa § 16, ods. 30), zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória podľa § 15, ods. 3), písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. je zverejnený na internetovej stránke RÚVZ Banská Bystrica.

K 31.12.2013 je uvedených do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v okresoch Banská Bystrica a Brezno 9 pohrebných služieb, z toho v okrese Banská Bystrica 4 pohrebné služby a v okrese Brezno 5 pohrebných služieb.

Počet chladiacich zariadení, ktoré vlastní pohrebná služba:

1 chladiace zariadenie s kapacitou 6 boxov vlastní Pohrebná služba „Iris“, Štúrova č. 21, Brezno.

1 chladiace zariadenie s kapacitou 6 boxov a 1 mraziace zariadenie s kapacitou 3 boxy vlastní Pohrebná služba – Milan Haluška, Chalupkova č. 291/10, Brezno.

Ostatné pohrebné služby využívajú chladiace zariadenia Krematória v Banskej Bystrici (3 chladiace zariadenia, každé s kapacitou 8 boxov a 5 chladiacich zariadení, každé s kapacitou 2 boxy, spolu 34 boxov, z toho 4 mraziace zariadenia) a chladiace zariadenia v obciach (Domoch smútku) na základe uzavretých zmlúv o prenájme chladiaceho zariadenia, ktoré sú v platnosti, alebo ich majú k dispozícii na základe dohody.

Počet pohrebných vozidiel:

v okrese Banská Bystrica vlastní:

- pohrebné vozidlo (upravené) každá pohrebná služba

Celkový počet vozidiel: 5

V okrese Brezno vlastní:

- pohrebné vozidlo (upravené) každá pohrebná služba, ale nie každá prevádzkareň v prípade rovnakého majiteľa pohrebnej služby - počet vozidiel 4,

- pohrebné vozidlo (vyrobené) – počet vozidiel 1 (Pohrebná služba – Milan Haluška, Pohorelá)

Celkový počet vozidiel: 5

Počet kontrol vykonaných v pohrebných službách: 9

V roku 2013 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 9 prevádzkach pohrebných služieb.

Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov a dodržiavanie podmienok ustanovení zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve (náležitosti par. 4 – 9).

Počet kontrol vykonaných v krematóriu: 1

v Krematóriu Kremnička, Banská Bystrica bola vykonaná jedna kontrola zameraná na kontrolu ustanovení zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve (náležitosti par. 10 - 12). Závery z vykonaného štátneho zdravotného dozoru v pohrebných službách a v Krematóriu nepreukázali porušenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve a nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Počet pohrebných služieb uvedených do prevádzky: 1

V roku 2013 bola uvedená do prevádzky jedna pohrebná služba - IRIS pohrebné služby, Nám. M. R. Štefánika 31, 977 01 Brezno.

Zoznam pohrebných služieb k 31.12.2013:

Okres Banská Bystrica:

- Anjelské pohrebné & kvetinové služby, Nám. Slobody č. 2, Banská Bystrica,

- Pohrebná služba „Estima“, Petelenova č. 2, Banská Bystrica,
- LK – Company, Nad Plážou č. 20, Banská Bystrica,
- ML – Kvety – Pohrebniectvo, Nám. SNP č. 30, Slovenská Ľupča

Okres Brezno:

- Pohrebná služba „IRIS“, Štúrova č. 21, Brezno,
- Pohrebná služba – Milan Haluška, Chalupkova č. 291/10, Brezno,
- Pohrebná služba – Milan Haluška, Orlová č. 657, Pohorelá,
- Pohrebná služba M&M, Osloboditeľov č. 20, Polomka
- Pohrebná služba IRIS, Nám.M.R.Štefánika 31, Brezno

Aplikácia čl. 5 Štatsburskej dohody o preprave tiel mŕtvych osôb

RÚVZ Banská Bystrica nevydal v roku 2013 žiadny pas na prepravu mŕtvej osoby (RÚVZ nebola predložená žiadosť na vydanie pasu). Všetky pohrebné služby v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica sú pripravené na medzinárodné prevozy a sú vybavené nepriepustnými rakvami určenými na medzinárodné prevozy. V praxi nie sú medzinárodné prevozy časté, všetky pohrebné služby v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica zabezpečovali niekoľko prevozov (preprava z Rakúska, Nemecka a Čiech na Slovensko), pričom poskytovali na prevoz účelové nepriepustné rakvy. Sprievodnú dokumentáciu na prevoz si vybavujú príbuzní z dôvodu ľahšej komunikácie s kompetentnými úradmi. Pohrebné služby sú pripravené na medzinárodný prevoz zo Slovenska, sú informované o potrebných náležitostiach a kompetenciách úradov pri vydávaní pasu na prepravu mŕtvych tiel. Zatiaľ takáto požiadavka nebola uplatnená.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pracovníci odboru HŽPZ poskytujú verejnosti informácie rôznymi formami. Najčastejšie využívanou formou sú osobné a telefonické konzultácie, zverejňovanie informácií na internete, poskytovanie informácií cez miestne a regionálne médiá.

Veľmi využívanou formou získavania informácií zo strany verejnosti je forma osobných alebo telefonických konzultácií, ktoré sú najčastejšie zamerané na rozsah požiadaviek RÚVZ pri schvaľovaní stavieb v územnom a kolaudačnom konaní a pri posudkovej činnosti RÚVZ podľa zákona č. 355/2007 Z. z. V roku 2012 pracovníci odboru HŽPZ poskytli 1819 konzultácií. V posledných rokoch sa stále častejšie využíva aj poskytovanie informácií **elektronickou poštou** na základe dotazov uplatnených elektronicky. V roku 2013 bolo spracovaných 10 písomných odpovedí na elektronické dotazy.

Poskytovanie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám

V roku 2013 odbor HŽPZ vybavil 2 žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. V prvom prípade sa jednalo o poskytnutie zoznamu prevádzok kaderníctiev v okrese Banská Bystrica a Brezno, ktorej RÚVZ v plnej miere vyhovel, avšak žiadateľ sa opakovane obrátil s požiadavkou o doplnenie menného zoznamu kaderníčov, ktorej RÚVZ nevyhovel s odôvodnením, že RÚVZ nedisponuje informáciami v požadovanom rozsahu a štruktúrovanom spracovaní zodpovedajúcom obsahu predmetnej žiadosti, pričom žiadosť o poskytnutie informácií podľa zákona č.

211/2000 Z.z. nie je podkladom pre zhromažďovanie, vyhodnocovanie, vyhľadávanie alebo spracovávanie materiálov podľa požiadaviek nad rámec disponibilných zdrojov povinnej osoby. V druhom prípade išlo o otázky smerujúce k uplatňovaniu hygienických požiadaviek pri posudzovaní prevádzky „Showroom“ poskytujúcej internetový predaj obuvi s ukážkou produktov v sklade na výdaj tovaru. Tejto žiadosti RÚVZ vyhovel v plnom rozsahu.

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sú verejnosti sprístupnené nasledovné informácie:

- Študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologickej závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.
- Informácia pre uchádzačov o odbornú spôsobilosť na prevádzkovanie pohrebísk, krematórií a pohrebnej služby, vrátane rozsahu požadovaných vedomostí a absolvovania odbornej prípravy v akreditovanej vzdelávacej ustanovizni.
- Aktuálne registre osôb odborne spôsobilých podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia: na vykonávanie epidemiologickej závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, na vykonávanie epidemiologickej závažných činností v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení, na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a krematória.
- V letnej sezóne 2012 boli na internetovej stránke RÚVZ v pravidelných týždňových intervaloch zverejňované aktuálne informácie o kvalite vody na kúpanie v kúpaliskách so sezónnou prevádzkou. Súčasne bol zverejnený materiál s odporúčaniami smerujúcimi k ochrane zdravia kúpajúcich sa.
- Monitoring kvality pitnej vody poskytuje prostredníctvom web stránky úradu nasledovné informácie: (stručné zhodnotenie hromadného zásobovania pitnou vodou v dozorovanom území (okres Banská Bystrica a Brezno), identifikácia prevádzkovateľov vodovodov, zoznam monitorovacích miest, rozsah vyšetrovaných ukazovateľov, činnosť v rámci ŠZD, slovné zhodnotenie kvality pitnej vody za posledný rok, kontaktné údaje na koho sa obrátiť v prípade podozrenia zo zhoršenia kvality vody (prevádzkovateľ, RÚVZ).
- Informácie o medzinárodných projektoch plnených odborom HŽPZ.
- Finálne zhodnotenie plnenia projektov PHIME a ASHRAM s odkazmi na publikácie a prednášky vychádzajúce z výsledkov projektov, čím boli výsledky projektov sprístupnené odbornej i laickej verejnosti.
- Aktualizácia pracovných činností odboru hygiena životného prostredia a zdravia
- Koncepcia dlhodobého rozvoja RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v oblasti výskumu, vývoja a inovácií – obsahujúca aj podklady za odbor HŽPaZ, ktoré spracovala vedúca odboru.
- Oznámenie o konaní tlačovej besedy na tému: “Kúpaliská pred letnou sezónou a ich kontrola.”

Formou tlačových správ boli na webstránke úradu zverejnené:

- informácie k Svetovému dňu vody s témou „Medzinárodný rok vodnej spolupráce“ a tiež o výsledkoch vyšetrení s názvom „Vyšetrenia kvality pitnej vody tentoraz nedopadli najlepšie“
- informácie o prevádzkovaní kúpalísk a prevencii zdravotných rizík pri kúpaní s názvom „Minimalizovať zdravotné riziká pri kúpaní pomáhajú hygienici“

Tlačová beseda sa uskutočnila dňa 11.júna 2013 s programom:

- Celoslovenský prehľad o počte kúpalísk a vodných plôch na kúpanie.
- Zmeny v legislatíve kontroly kúpalísk pre rok 2013.
- Počty a druhy kúpalísk v okresoch Brezno a Banská Bystrica.
- Aktuálna situácia na kúpaliskách a vodných plochách určených na kúpanie z hľadiska kontroly hygienikov.

Informovali: MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD. – vedúca odboru HŽPaZ, MUDr. Zora Adamčáková, PhD., Miroslav Schwarz

IV. Ďalšie činnosti

Úlohy hlavnej odborníčky HH SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia

- plní MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD. na základe opakovaných menovaní od roku 1995, posledné menovanie menovacím dekrétom č. OOD/8529/2012 zo dňa 21.11. 2012. Náplň práce hlavnej odborníčky spočíva najmä v okruhoch : odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽPZ RÚVZ v SR; príprava legislatívnych úprav po vecnej stránke; príprava odborných koncepčných materiálov a usmernení.

a) Odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽPZ RÚVZ v SR

- Organizovanie a vedenie **poradného zboru hlavného hygienika SR** pre odbor HŽPZ, ktorého sa zúčastňujú krajskí odborníci odboru HŽPZ. V roku 2013 boli zorganizované dve pracovné stretnutia
- Organizovanie a odborná náplň **celoslovenských poradí** vedúcich odborov a oddelení HŽPZ, ktoré sú poriadané pravidelne od roku 1995, v roku 2013 bola zorganizovaná 1 celoslovenská porada.

V poradných zboroch boli riešené nasledovné odborné oblasti:

Zasadnutie poradného zboru 23. 01. 2013, Banská Bystrica

- Príprava návrhu programov a projektov odboru HŽPZ na rok 2013 a ďalšie roky.
- Príprava návrhu úlohy s účasťou a plnením jednotlivých RÚVZ zameranej na vykonanie cieleného ŠZD s následným informovaním verejnosti. Ako cieľová bola navrhnutá úloha: Kontrola ubytovacích zariadení v strediskách zimnej rekreácie, so zameraním na zisťovanie prítomnosti alergénov v ubytovacích priestoroch hotelov a penziónov.
- Zabezpečenie výkonu cieleného štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v strediskách zimného cestovného ruchu so zameraním na potenciálny výskyt alergénov (alergény roztočov, plesne).
- Boli prijaté konkrétne úlohy na plnenie úloh:
 - a) Spracovanie metodiky odberu vzoriek prachu z ubytovacích zariadení a jej zaslanie ÚVZ SR.
 - b) Pripravenie usmernenia plnenia výkonu cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach formou listu ÚVZ SR, hlavného hygienika SR.

Zasadnutie poradného zboru 25. 04. 2013, Banská Bystrica

- Príprava celoslovenskej porady, odborné a organizačné zabezpečenie.

Do odborného programu porady bolo navrhnuté zaradiť:

1. Vyhodnotenie plnenia záverov 23. celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia.
2. Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2013 a na ďalšie roky, rozpracovanie úloh č. 2.1 až 2.7 odboru HŽPZ a pracovné postupy ich plnenia, konkrétne:
 - 2.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.) .
 - 2.2 Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (ENHIS).
 - 2.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a v pracovnom prostredí.
 - 2.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.
 - 2.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.
 - 2.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Children`s Safety).
 - 2.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.
3. Výsledky cieleného výkonu štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v strediskách zimného cestovného ruchu, zhodnotenie, závery, opatrenia, ďalší postup.
4. Aktuálne informácie z oblasti legislatívy:
 - 4.1 Novelizácia vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z., navrhované zmeny, stav prípravy.
 - 4.2 Novelizácia vyhlášky č. 259/2008 Z. z., navrhované zmeny, stav prípravy.
 - 4.3 Návrh vyhlášky MZ SR Hodnotenie dopadov na zdravie, stav prípravy.
 - 4.4 Zákon č. 74/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z., s účinnosťou od 1. júna 2013, zavedenie zmien do štátneho zdravotného dozoru.
5. Projekt DEMOCOPHES – výsledky medzinárodného projektu, závery, odporúčania.
6. Prieskum vnímania hluku verejnosťou v SR.

Celoslovenská porada 27. – 28. máj 2013, Bratislava, porada sa riadila podľa programu navrhnutom v poradnom zbore, s prijatím konkrétnych termínovaných záverov:

- Vypracovať odborné usmernenie pre pokračovanie výkonu mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach v strediskách letného cestovného ruchu.
- Zabezpečiť výkon mimoriadneho cieleného ŠZD zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach v strediskách letného cestovného ruchu, vrátane analýzy vzoriek.
- Vytypovať lokality za účelom riešenia úlohy zameranej na zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

b) Príprava legislatívnych úprav

Členovia poradného zboru zaslali pripomienky k vyhláške MZ SR o hodnotení dopadov na zdravie. Po ich zapracovaní do návrhu boli vyvolané dve pracovné stretnutia so zástupcami MŽP SR. Za rezort zdravotníctva sa stretnutí zúčastnili: Ing. Katarína Halzlová, MPH; MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.; MUDr. Jindra Holíková; RNDr. Iveta Drastichová. Na pracovných stretnutiach bol podrobne zhodnotený návrh vyhlášky a následne doplnený o akceptovateľné pripomienky MŽP SR. V závere bol dohodnutý spoločný postup a znenie návrhu vyhlášky bolo zástupcami MŽP SR. V závere bol dohodnutý spoločný postup a znenie návrhu vyhlášky bolo zástupcami MŽP SR odsúhlasené. V súčasnosti je pripravený návrh vyhlášky, vrátane dôvodovej správy na ďalšie legislatívne pokračovanie. Časovo je jej schvaľovanie závislé od novely zákona č. 355/2007 Z. z. a doplnenia splnomocňovacieho ustanovenia na vydanie vyhlášky.

c) Príprava odborných koncepčných materiálov a usmernení

- spolupráca pri spracovaní odborného usmernenia ÚVZ SR HH SR č. OHŽP-1914/2013 zo dňa 05.02.2013 na vykonanie mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v zimnej turistickej sezóne a odborného usmernenia ÚVZ SR HH SR č. OHŽP-5573/2013 zo dňa 26. 07.2013 na vykonanie mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v letnej turistickej sezóne.

Spolupráca s miestnou samosprávou a štátnou správou:

Vedúca odboru na základe menovacích dekrétov plní úlohy vyplývajúce z členstva v povodňových komisiách okresov Banská Bystrica a Brezno, najmä účasťou na zasadaniach povodňových komisií a plnení úloh v zmysle štatútov povodňových komisií. Menovací dekrét Obvodného úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. OPK 2003/01492/8BV-8, menovací dekrét Okresného úradu v Brezne č. 30/2013 zo dňa 11.10.2013. Vedúca odboru zastupuje RÚVZ v Krízovom štábe Mesta Banská Bystrica.

Požiadavky na spoluprácu zo strany obcí sú uplatňované najmä **pri zavádzaní nových legislatívnych úprav do praxe**, kde pracovníci odboru poskytujú výklady a objasnenia všetkých úsekov práce odboru. Za týmto účelom je na odbore HŽPZ spracovaný zoznam predpisov platných na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia uplatňovaných pri výkone štátneho zdravotného dozoru a iných činností podľa zákona č. 355/2007 Z.z. Zoznam obsahuje okrem základných predpisov, t.j. zákona č. 355/2007 Z.z. a k nemu vydaných vykonávacích predpisov ďalšie platné legislatívne úpravy v oblastiach dozorovaných odborom HŽPZ. Platné znenie všetkých týchto predpisov je súčasne v databáze odboru v elektronickej podobe k dispozícii všetkým pracovníkom.

Podnety od občanov

V roku 2013 odbor HŽPZ obdržal 48 podnetov doručených elektronicky, alebo ako písomné podania. Časť podnetov a ich riešenie nebolo v kompetencii RÚVZ (súkromný chov hospodárskych zvierat, kostných červov, nedostatočná údržba obytného prostredia, premnoženie mačiek a pod.). Viaceré podnety sme zaznamenali na kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch, poukazujúcich prevažne na zmeny senzorických vlastností vody. Niekoľko podnetov sa týkalo prešetrenia kvality vody na kúpanie. Medzi najpočetnejšie podnety patrili v roku 2013 podnety týkajúce sa nadmernej hlučnosti z chodu výrobných prevádzok, z klimatizačných jednotiek a

výstavby malej vodnej elektrárne. Všetky podnety boli riešené v rozsahu kompetencií RÚVZ podľa zákona č. 355/2007 Z. z., v spolupráci s príslušnou samosprávou a povinnými subjektmi.

Expertízna činnosť

Odbor HŽPZ zabezpečuje komplexné vybavovanie platených služieb a expertíz z oblastí pitných vôd, vôd na kúpanie a kontroly účinnosti sterilizátorov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. V roku 2013 bolo v rámci platených služieb vypracovaných 144 expertíznych posudkov (75 objednávok na odber vzoriek pitnej vody, na základe ktorých bolo odobratých 240 vzoriek a 34 objednávok na analýzu vzoriek vody na kúpanie, na základe ktorých bolo odobratých 174 vzoriek, ďalej bolo vykonaných 33 kontrol sterility v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a spracovaných 33 hodnotení).

Uplatňovanie procesu hodnotenia dopadov na zdravie v praxi

V pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica sa v zmysle usmernenia hlavného hygienika posudzuje opodstatnenosť vyžiadania HIA v rámci posudzovania navrhovaných činností a strategických dokumentov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V roku 2013 bolo posúdených 10 zámerov navrhovaných činností a jeden návrh strategického dokumentu.

V prípade navrhovanej činnosti „**Dolná Lehota – malá vodná elektráreň**“ **bolo požadované spracovanie osobitného hydrogeologického posúdenia** pre minimalizovanie nepriamych vplyvov na vodárenský zdroj Hámor II. **Po prijatí hydrogeologického posudku**, v ktorom sa nepredpokladá negatívne ovplyvnenie kvality a výdatnosti vodného zdroja (po začatí prevádzky bude vykonávaný monitoring) **vydal RÚVZ súhlasné záväzné stanovisko.**

V prípade navrhovanej činnosti „**I/66 Podbrezová – obchvat**“ **RÚVZ vydal súhlasné záväzné stanovisko** (na základe exhaláčnej a hlukovej štúdie sa nepredpokladá prekročenie limitov) a **zároveň navrhol spracovanie správy o hodnotení**, v ktorej požadoval **vypracovanie dopadovej štúdie navrhovanej stavby na zdravie obyvateľstva** z dôvodu možných negatívnych dopadov na zdravie, prostredníctvom **zvýšených hladín hluku a zvýšeného znečistenia ovzdušia.**

Opodstatnenosť spracovania HIA bola posudzovaná aj v prípade predloženého strategického dokumentu:

Program odpadového hospodárstva Banskobystrického kraja na roky 2011-2015 - RÚVZ Banská Bystrica spracoval k materiálu čiastkové stanovisko ako podklad pre stanovisko ÚVZ SR. Pripomienky vznesené ÚVZ SR a RÚVZ Banská Bystrica spracovateľ záverečného stanoviska – Okresný úrad Banská Bystrica akceptoval, s tým, že budú zapracované do aktualizácie strategického dokumentu (treba poukázať aj na aktuálnosť schvaľovaného materiálu, strategický dokument na roky 2011-2015 bol predložený na schválenie v októbri 2013).

Tabuľka č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Stará Sásová, Jakub, Kostiviarska, Karlovo, Uľanka, Uhlisko, Šalková, Majer, Laskomer, Fončorda, Radvaň, Rakytovce, Iľiaš, Sídl. Sever, Senica, Skubín, Podlavice, Pršianska terasa, Kráľová, Kremnička, Staré mesto)	77786	77786	100,00
Badín	1863	1828	98,12
Baláže	217	217	100,00
Brusno	2110	2110	100,00
Čerín – Čáčín	448	448	100,00
Dolná Mičiná	384	384	100,00
Donovaly (Donovaly, Mišúty, Mistríky, Bully, Polianka, Hanesy)	193	193	100,00
Dúbravica	384	384	100,00
Dolný Harmanec	247	220	89,07
Harmanec	884	884	100,00
Hiadef	506	506	100,00
Horná Mičiná	576	576	100,00
Horné Pršany	378	378	100,00
Hrochof	1475	1475	100,00
Hronsek	649	649	100,00
Kordíky	397	397	100,00
Králiky	629	629	100,00
Kynceľová	400	400	100,00
Lučatín	658	633	96,20
Ľubietová (Ľubietová, Huta)	1140	1040	91,23
Malachov	1083	912	84,21
Medzibrod	1329	1329	100,00
Moštenica	215	215	100,00
Motyčky	108	108	100,00
Môlča (Dolná, Horná, Prostredná)	388	388	100,00
Nemce	1167	1167	100,00
Oravce	181	175	96,69
Podkonice	879	879	100,00
Pohronský Bukovec	104	98	94,23
Poniky (Poniky, P. Huta, P. Lehôtka)	1544	1544	100,00
Povrazník	140	140	100,00
Priečhod	936	936	100,00
Riečka	746	700	93,83
Sebedín – Bečov	374	374	100,00
Selce (Selce, Kopanice, Vyšovec)	2162	2150	99,44
Slovenská Ľupča	3241	3176	97,99

pokračovanie tabuľky č. 1.1

Staré Hory (Staré Hory, Polkanová, Dolný Jelenec, Horný Jelenec)	545	530	97,25
Strelníky	778	778	100,00
Špania Dolina	191	191	100,00
Tajov	588	548	93,20
Turecká	148	148	100,00
Vlkanová	1288	1288	100,00
Spolu:	109459	108911	99,50

Tabuľka č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Brezno (Brezno, Zadné Halny, Predné Halny, Bujakovo, Podkoreňová, Rohozná, Rovne, Dolinka)	20984	20984	100,00
Bacúch	980	960	97,96
Beňuš (Beňuš, Filipovo, Gašparovo)	1160	1160	100,00
Braväcovo	680	676	99,41
Bystrá	188	188	100,00
Čierny Balog (Dobroč, Komov, Latky, Fajtov, Jánošovka, Závodie, Krám, Medvedovo)	5153	4910	95,28
Dolná Lehota (Dolná Lehota, Vajsková)	748	695	92,91
Drábsko	201	125	62,19
Heľpa	2705	2705	100,00
Horná Lehota (Horná Lehota, Tále, Krpáčovo)	595	564	94,79
Hronec	1168	1168	100,00
Jasenie	1158	1158	100,00
Jarabá	43	43	100,00
Lom nad Rimavicou	283	283	100,00
Michalová	1352	1205	89,13
Mýto pod Ďumbierom	506	503	99,41
Nemecká (Nemecká, Zámostie, Dubová)	1783	1783	100,00
Osrblie	379	379	100,00
Podbrezová (Lopej, Skalica, Podbrezová, Štiavnička, Kolkáreň)	3927	3891	99,08
Pohorelá (Pohorelá, Pohorelská Maša)	2309	2214	95,89
Pohronská Polhora	1725	1226	71,07
Polomka (Polomka, Hámor)	2991	2991	100,00
Predajná	1345	1345	100,00
Ráztoka	286	286	100,00
Sihla	202	195	96,63
Šumiac (Šumiac, Červená Skala)	1316	1316	100,00

pokračovanie tabuľky č. 1.1

Telgárt	1545	1545	100,00
Valaská (Valaská, Piesok)	3735	3735	100,00
Valkovňa	390	390	100,00
Závadka nad Hronom	2371	2371	100,00
Spolu :	62208	60994	98,05

Tabuľka č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: Monitoring

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Pršianska terasa, Podlavice, Uhlisko, Senica, sídl. Sever, Fončorda (stará))- Nemce-Kynceľová- Selce(Kopanica)-Malachov (PSV - Jergalská vetva)	5	30	5	14,28	4	11,43	1	2,86	0	0,00
Banská Bystrica (Rakytovce, Iliaš, Kremnička, Kráľová, Kostiviarska, Jakub, Karlovo, Nový Svet, Uľanka)-Badín- Harmanec (PSV- Harmanecká vetva)	3	15	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Radvaň, Fončorda (nová)) (PSV- Jergalská vetva+Tajov 1-6)	3	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Laskomer, staré mesto) (Laskomer)	1	5	1	16,67	0	0,00	1	16,67	0	0,00
Banská Bystrica (Skubín) (Tajov1-6+prameň 1)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Šalková, Majer, sídlisko, Uhlisko) - Slovenská Ľupča(Biotika, Príboj) (Ľadová studňa)	2	7	1	11,11	1	11,11	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Stará Sásová) (Štepnica)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Šachtičky)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Vlkanová-Hronsek	1	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Priechod-Selce-Slovenská Ľupča (Ľupčica)	1	6	2	28,57	1	14,29	1	14,29	0	0,00
Čačín-Čerín-Sebedín-Bečov	1	3	1	25,00	1	25,00	1	25,00	0	0,00
Hiadľ-Ľubietová-Lučatín	1	7	2	25,00	2	25,00	0	0,00	0	0,00

pokračovanie tabuľky č. 1.2

Baláže	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Brusno	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dolná Mičiná	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dolný Harmanec	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly-Hanesy	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly-Mišúty+Mistříky	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly-Bully+Polianka	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dúbravica	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Horná Mičiná	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Horné Pršany	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Hrochoť	1	3	1	25,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00
Kordíky	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Králiky (Stádló)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Králiky (Čutková)	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Ľubietová (Vápenica)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ľubietová (Ženská dolina)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Medzibrod	1	3	1	25,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00
Moštenica	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Motyčky	0	2	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Môlča (Dolná)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Môlča (Horná)	1	1	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Oravce	0	2	2	100,00	2	100,00	1	50,00	0	0,00
Podkonice	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pohronský Bukovec	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ponická Huta	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Ponická Lehôtka	0	2	1	50,00	1	50,00	1	50,00	0	0,00
Poniky	1	2	3	100,00	3	100,00	1	33,33	0	0,00
Povrazník	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Priechod (Pod Sokolom)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Riečka	1	2	1	33,33	0	0,00	1	33,33	0	0,00
Selce (Jelšiny)	1	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Staré Hory (Prostredná)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Staré Hory (Prostredná+Jergaly)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Strelníky (Genzlová)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Špania Dolina	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Špania Dolina (vodovod OÚ)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tajov (starý)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tajov (nový)	0	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tajov (Tajov 1-6)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Turecká	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Spolu :	39	164	34	16,75	27	13,30	11	5,42	0*	0,00*

*Rádiologické ukazovatele sa vyšetrovali len v rámci preverovacieho monitoringu
(39 vzoriek)

Tabuľka č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: Monitoring

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
	PM	KM	počet	%	Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
					abs.	%	abs.	%	abs.	%
Brezno, Tále (Trangoška)	1	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Bystrá-Valaská-Podbrezová- Brezno (Tále-chlórovňa)	2	12	4	28,57	4	28,57	0	0,00	0	0,00
Brezno (Vagnár)	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Brezno (u Medveďa)	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Brezno (Rovne)	0	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Brezno – Rohozná	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Brezno – Podkoreňová	1	1	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Jasenie-Predajná-Nemecká (Rastová)	1	10	4	36,36	3	27,27	2	18,18	0	0,00
Hronec-Osrblie	1	4	1	20,00	1	20,00	0	0,00	0	0,00
Dolná Lehota-Vajsková- Podbrezová-Lopej	1	6	2	28,57	0	0,00	2	28,57	0	0,00
Bacúch	0	3	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Beňuš (vodovod OÚ)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Beňuš (vodovod StVPS)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Beňuš – Filipovo+Gašparovo	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Braváčovo (Hájenka)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Braváčovo (Hudcová)	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Braváčovo (Srnkovo)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog – Fajtov	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog - Medveďovo, Krám	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog - Jánošovka, pod OÚ	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog – Latky	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog – Závodie	0	2	2	100,00	2	100,00	0	50,00	0	0,00
Čierny Balog - Dobroč, Komov, Jánošovka	1	5	3	50,00	2	33,33	1	16,67	0	0,00
Lom nad Rimavicou - Drábsko	0	4	3	75,00	3	75,00	1	25,00	0	0,00
Lom nad Rimavicou (Vrchlom)	0	2	2	100,00	1	50,00	1	50,00	0	0,00
Nemecká (nad Hronom)	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Heľpa	1	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Horná Lehota	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

pokračovanie tabuľky č. 1.2

Jarabá	0	2	2	100,00	2	100,00	1	50,00	0	0,00
Michalová	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mýto pod Ďumbierom (Frljazová)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mýto pod Ďumbierom (Mlynná)	1	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pobrezová (vodovod ŽP)	1	3	2	50,00	2	50,00	0	0,00	0	0,00
Pohorelá	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Pohorelská Maša -Pohorelá (dolný koniec)	1	2	1	33,33	0	0,00	1	33,33	0	0,00
Pohronská Polhora	1	3	4	100,00	3	75,00	1	25,00	0	0,00
Polomka (horný koniec)	1	3	2	50,00	1	25,00	1	25,00	0	0,00
Polomka (dolný koniec)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Polomka - Hámor	0	2	2	100,00	1	50,00	2	100,00	0	0,00
Ráztoka	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Sihla	1	1	1	50,00	1	50,00	1	50,00	0	0,00
Šumiac (Široký Bán)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Šumiac (Potôčky)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Šumiac-Červená Skala	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Telgárt (Valentov kút)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Telgárt (Pšolnica)	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Valkovňa	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Závadka nad Hronom	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Spolu :	28	129	54	34,39	45	28,66	14	8,92	0*	0,00*

*Rádiologické ukazovatele sa vyšetrovali len v rámci preverovacieho monitoringu
(28 vzoriek)

Tabuľka č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Pršianska terasa, Podlavice, Uhlisko, Senica, sídľ. Sever, Fončorda (stará))- Nemce-Kynceľová- Selce(Kopanica)-Malachov (PSV - Jergalská vetva)	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Radvaň, Fončorda (nová)) (PSV- Jergalská vetva+Tajov 1-6)	5	1	20,00	0	0,00	1	20,00	-	-
Banská Bystrica (Šalková, Majer, sídlisko, Uhlisko) - Slovenská Ľupča(Biotika, Príboj) (Ľadová studňa)	2	0	0,00	0	0,00	-	-	-	-
Brusno	3	2	66,67	0	0,00	2	66,67	-	-
Hrochoľ	1	0	0,00	0	0,00	-	-	-	-
Podkonice	2	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	-
Poniky	1	1	100,00	-	-	1	100,00	-	-
Spolu	15(9CH, 12M, 6B)	4	26,67	0	0,00	4M	33,33	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.3a Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Staré Hory-Dolný Jelenec	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory-Horný Jelenec	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory – Polkanová	2	1	0,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Selce – Fuggerov Dvor	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Spolu	7	1	14,29	0	0,00	1	14,29	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Brezno - Podkoreňová	1	1	100,00	1	100,00	0	0,00	-	-
Pohronská Polhora	1	0	0,00	-	-	0	0,00	-	-
Čierny Balog - Jánošovka, pod OÚ	1	1	100,00	0	0,00	1B	100,00	-	-
Spolu	3 (2CH, 3M, 1B)	2	66,67	1CH	50,00	1B	100,00	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.3a Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Krpáčovo – vodovod	2	2	0,00	2	100,00	0	0,00	-	-
Spolu	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.4 Výnimky na používanie pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Pôsobnosť: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Okresy: Banská Bystrica, Brezno

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m3	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabuľka č. 1.5 Prehľad epidémií, kde faktorom prenosu bola pitná voda

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Pôsobnosť: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Okres	Miesto /Obec/Zariadenie/	Obdobie trvania	Počet postihnutých /príp. dospelý/deti/		Pôvodca nákazy /infekčné agens*/	Faktor prenosu	Poznámky /popis zdroja vody, typu zásobovania, príčin epidémie/	Nariadené opatrenia
			dospelý	Deti				
Banská Bystrica	-	-	-	-	-	-	-	-
Brezno	-	-	-	-	-	-	-	-

* - uvádza sa v prípade, ak bol pôvodca preukázaný

Tabuľka č. 2.3 Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou - rok 2013

				Bazény		
Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	*Prerušená	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu
Banskobystrický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici						
okres Banská Bystrica						
Banská Bystrica - Krytá plaváreň Štiavničky	4.11.2010	nie	400	0	3	3
Banská Bystrica – Štiavničky sauna	14.2.2012	nie	10	0	1	1
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	28.3.2002	nie	15	0	1	1
Banská Bystrica - UMB - krytá plaváreň	2.11.2009	áno	35	0	1	1
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7.12.2006	nie	20	0	2	2
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	9.5.2011	nie	10	0	1	1
Banská Bystrica – Relax štúdio ERIKA	30.1.2012	nie	10	0	1	1
Banská Bystrica, Plavecký bazén v budove Finančnej správy	1.3.2012	áno	10	0	1	1
Donovaly - Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	25.8.2008	nie	6	0	1	1

Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	18.8.2003	áno	16	0	1	1
Donovaly, Penzión ENCIÁN	7.5.2012	nie	10	0	1	1
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	10.4.2007	áno	24	0	1	1
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	19.12.2007	áno	10	0	1	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	1.4.2008	áno	21	0	1	1
Selce - Fuggerov dvor-Wellness	18.6.2009	nie	21	0	2	2
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	7.2.2005	nie	12	0	1	1
okres Brezno						
Brezno, Krytá plaváreň	9.2.2005	nie	92	0	2	2
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	4.4.2006	áno	15	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	17.3.2011	nie	74	0	4	4
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	1.1.2002	nie	20	0	1	1
Hotel Heľpa – vitálny svet	4.12.2013	nie	9	0	1	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	28.11.2011	nie	56	0	5	5
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	1.6.1995	nie	15	0	2	2
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	3.2.2010	nie	4	0	1	1
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	27.9.2001	nie	20	0	3	3

Vírivá vaňa v AD Tále	28.4.2011	nie	4	0	1	1
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej - Krpáčovo	2.3.2010	nie	15	0	1	1
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	14.10.2004	áno	20	0	1	1
Závodka nad Hronom, Krytá plaváreň	2.7.2007	nie	60	0	1	1
Sumárne údaje za kraj			1036	0	46	46

* „Prerušenie“ znamená, že prevádzka zariadenia bola prerušená z dôvodu malej návštevnosti napr. v letných mesiacoch

Tabuľka 2.4 Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou - rok 2013

Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
	vyšetrené spolu	počet prekročených s MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica - Krytá plaváreň Štiavničky	15	4	26,67	190	4	4	0	0
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	5	4	80	60	7	0	0	7
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	4	2	50	51	4	4	0	0
Banská Bystrica - UMB - krytá plaváreň	4	0	0	46	0	0	0	0
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7	7	100	91	17	7	0	10
Banská Bystrica – Relax štúdio ERIKA	1	1	100	11	2	0	0	2

Banská Bystrica, Plavecký bazén v budove Finančnej správy	4	1	25	52	1	0	0	1
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	6	4	66,67	58	5	0	0	5
Donovaly - Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	4	4	100	51	4	1	0	3
Donovaly, Penzión ENCIÁN	4	3	75	52	7	4	0	3
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	3	3	100	37	6	3	0	3
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	2	2	100	27	4	0	0	4
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	4	1	25	52	1	0	0	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	4	1	25	53	1	0	0	1
Selce - Fuggerov dvor- Wellness	8	7	87,5	107	16	3	0	13
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	4	4	100	45	6	1	0	5
okres Brezno								
Brezno, Krytá plaváreň	8	5	62,5	106	9	1	0	8
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	2	2	100	26	5	0	0	5

Bystrá, Hotel BYSTRÁ – Wellness	9	3	33,33	120	4	0	0	4
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	4	4	100	50	6	1	0	5
Hotel Heľpa – vitálny svet	3	2	66,67	19	4	3	0	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	14	7	50	164	9	4	0	5
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	9	6	66,67	112	10	2	0	8
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	1	1	100	11	2	2	0	0
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	9	8	88,89	111	116	5	0	11
Vírivá vaňa v AD Tále	0	0	0	0	0	0	0	0
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej – Krpáčovo	4	4	100	52	7	0	0	7
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	1	0	0	12	0	0	0	0
Závadka nad Hronom, Krytá plaváreň	4	3	75	51	4	0	0	4
Sumárne údaje za kraj	147	93	63,27	1817	161	45	0	116

Tabuľka č. 2.5 Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou - rok 2013								
Obec	Dátum					Bazény		
Názov kúpaliska	začatia sezóny	ukončenia sezóny	Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	1.6.2013* 3.7.2013	31.8.2013	nie	nie	6000	0	5	5
Strelníky, Obecné kúpalisko	28.6.2013	30.8.2013	nie	nie	100	0	2	2
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	29.6.2013	8.9.2013	nie	nie	25	0	2	2
OSRBLIE – HOTEL BIATLON – vonkajší bazén	29.6.2013	28.8.2013	nie	nie	700	0	1	1
Podbrezová, Letné kúpalisko	29.6.2013	28.8.2013	nie	nie	700	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					7525	0	12	12

- 1.6.2013 bol uvedený do prevádzky Baby bazén, nový detský bazén, starý plavecký bazén a nový plavecký bazén, plochy na slnenie, šatne, zariadenia pre osobnú hygienu pri novom plaveckom bazéne, 2 miestnosti prvej pomoci a 03.07.2013 bol uvedený do prevádzky atypický bazén so štvoršmýkačkou a toboganom, jazero, starý detský bazén využívaný na detské vodné atrakcie, minigolf a detský zábavný park.

Tabuľka č. 2.6 prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou - rok 2013

Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
	vyšetrené spolu	počet prekročených s MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	22	16	72,73	270	22	9	1	12
Strelníky, Obecné kúpalisko	6	6	100	75	8	0	0	8
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	6	4	66,67	76	10	3	0	7
OSRBLIE – HOTEL BIATLON – vonkajší bazén	5	3	60	52	9	1	1	7
Podbrezová, Letné kúpalisko	7	5	71	87	12	8	0	4
Sumárne údaje za kraj	46	34	73,91	560	61	21	2	38

RÚVZ: Banská Bystrica

Okres: Banská Bystrica

Tab. č. 3.1. Prehľad kvality uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Priestor – účel využitia	Celk. počet vyšetrení	Ukazovatele kvality vnútorného prostredia											
		Viditeľná prítomn. plesní		Viditeľná prítomn. vlhkosti		Mikrobiologické faktory		Z toho nevyhovujúce		Chemické faktory		Z toho nevyhovujúce	
		počet	%	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%	škodlivina	Počet meraní	počet	%
Bytový	6	6	100	6	100	–				–			
Nebytový	50	0	0	0	0	roztoče		*		–	–		

* výsledky vyšetrení na prítomnosť roztočov nie sú vyhodnotené – neboli za II. etapu dodané z laboratórií.

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

Okres		Zdroj hluku								
		Doprava			Stacionárne zdroje					
		cestná	železničná	letecká	priemysel, výrobné prevádzky	pohostinské zariadenia, obchodné prevádzky a pod.	stavebná činnosť	technologické zariadenia, vzduchotechnika a pod.	mimopracovné aktivity ľudí	Iné stacionárne zdroje
Banská Bystrica	Počet podnetov spolu:	4	-	-	3	-	1	2	-	-
	z toho: opodstatnených				1			1	1	
	neopodstatnených				2			1		

Poznámka: Informácie o spôsobe riešenia podnetov je potrebné uviesť v kapitole „č. 4.2: Opatrenia na zníženie hlučnosti“

RÚVZ: Banská Bystrica**Okres: Banská Bystrica a Brezno****Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení v spádovom území RÚVZ**

Okresy	DRUH UBYTOVACIEHO ZARIADENIA																	
	Hotel		Motel		Penzión		Turistická ubytovňa		Kemping		Chatová osada		Krátkodobé ubytovanie v súkromí		Iné		Spolu	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita
Banská Bystrica	18	1411	1	40	45	1414	16	1122	1	120			70	636	4	261	155	5004
Brezno	20	1654			26	662	14	670			1	30	80	483	2	100	143	3599
SPOLU :	38	3065	1	40	71	2076	30	1792	1	120	1	30	150	1119	6	361	298	8603

RÚVZ: Banská Bystrica

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ

Okresy	Druh zariadenia														
	Kader- níctva	Holičstvá	Kozme- tíky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Solária	Tetovacie salóny	Klasické masáže	Erotické masážne salóny	Sauny	Piersing	Myosti- mulácie	Nastreľov. náušník	Iné	Spolu
Banská Bystrica	173	15	81	31	58	24	5	65		7	2			39	500
Brezno	76	3	27	6	11	8	2	13	1	2	1			10	160
SPOLU:	249	18	108	37	69	32	7	78	1	9	3			49	660

Poznámka: V združených prevádzkach počítať len jednu prevádzku

RÚVZ: Banská Bystrica

Okres: Banská Bystrica a Brezno

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnej služby v spádovom území RÚVZ

Okresy	Druh zariadenia						Spolu
	Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	Zariadenia na podporu rodiny s deťmi	Zariadenia na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií	Zariadenia poskytujúce podporné služby	Iné zariadenia	
Banská Bystrica	6	-	24	1	13	4	48
Brezno	4	-	24	-	3	1	32
Spolu	10	-	48	1	16	5	80

Poznámka: V združených prevádzkach počítať len jednu prevádzku

RÚVZ: Banská Bystrica

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2013

RÚVZ	Počet prevádzkovaných pohrebných služieb	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet pohrebných vozidiel			Počet krematórií	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet mraziacich zariadení s kapacitou
			Vyrobené pohrebné vozidlo	Upravené pohrebné vozidlo	Vozidlo len pre miestnu prepravu			
B.Bystrica	4	*	0	4	0	1	8/34	2/2
Brezno	7	2/12	1	3	0	0	0	0
Spolu	11	2/12	1	7	0	1	8/34	2/2

* Pohrebné služby využívajú chladiace a mraziace zariadenia Krematória v Banskej Bystrici a chladiace zariadenia v obciach (Domoch smútku) na základe uzavretých zmlúv o prenájme chladiaceho zariadenia, ktoré sú v platnosti.

** V okrese Brezno je 1 mraziace zariadenie s kapacitou 3 boxy.

Tab. č. 6.1 Prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi

Kraj: Banskobystrický, okres Banská Bystrica, Brezno

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadan á HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Banská Bystrica	Obchvat Podbrezová	Áno	Áno	Nie		

Odbor hygieny výživy
vedúca odboru:
MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH

Obsah:

I. HYGIENA VYŽIVY

- 1. Personálne obsadenie odboru hygieny výživy**
- 2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov**
- 3. Rozbor činnosti:**
 - 3.1 Štátny zdravotný dozor**
 - 3.1.1 Posudková činnosť**
 - 3.1.2 Kontrolná činnosť**
 - 3.2 Úradná kontrola**
 - 3.3 Zdravotná neškodnosť potravín**
 - 3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín**
 - 3.3.2 Chemické hodnotenie potravín**
 - 3.4 Turistická sezóna**
 - 3.4.1 Letná turistická sezóna**
 - 3.4.2 Zimná turistická sezóna**
 - 3.5. Hromadné akcie**
- 4. Sankčné opatrenia**
- 5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení**
- 6. Poradne správnej výživy**
- 7. Projekty, mimoriadne úlohy**

I HYGIENA VYŽIVY

1 Personálne obsadenie odboru hygieny výživy

<i>Meno, priezvisko, titl.</i>	<i>Rok nástupu na RÚVZ</i>	<i>VŠ II. stupňa</i>	<i>VŠ I. stupňa</i>	<i>Úplné stredné vzdelanie</i>	<i>Vyššie odborné vzdelanie</i>
MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH	1981	✓			
Ing. Zuzana Mazúrová	1985	✓			
Ing. Katarína Ťažká	2004	✓			
Ing. Daniel Otero	2009	✓			
Ing. Andrej Hrmo	2009	✓			
Mgr. Kristína Töreová <i>MD</i>	2011	✓			
Katarína Hančiariková, dipl.a.h.e.	1972				✓
Anna Sršňová, dipl.a.h.e.	1993				✓
Milada Dvonková	1975			✓	
Ing. Andrea Piliariková <i>MD</i>	2007	✓			
Ing. Monika Chlebová <i>MD</i>	2009	✓			
Katarína Brndiarová, dipl.a.h.e.	1999				✓

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

Pracovníci odboru hygieny výživy sa v r. 2013 zúčastnili nasledovných vzdelávacích akcií týkajúcich sa problematiky hygieny výživy:

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčastnených zamestnancov
Problematika kontroly a manipulácie s BRKO v ZSS	Celoslovenský seminár	03.04.213	ÚVZ SR Bratislava	ÚVZ SR	2
Celoslovenská pracovná porada v HV	Celoslovenská porada	29.-30.05.2013	Vrátna	ÚVZ SR	2
Výkon kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov(377/2004 Z.z.)	Metodický seminár	07.08.2013	RÚVZ Trenčín	ÚVZ SR	2
Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami	Celoslovenská pracovná porada	09.-10.04.2013	Ošľadnica	ÚVZ SR	2
Odborno-vzdelávací seminár pre pracovníkov OHV RÚVZ Banskobystr. kraja	Odborno-vzdelávací seminár	20.11.2013	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Banská Bystrica	7

Celoslovenská porada v HV – vzdelávanie pracovníkov HV	Celoslovenská porada v HV	27.-28.11. 2013	Košice	ÚVZ SR	1
--	---------------------------	-----------------	--------	--------	---

+ **Moduly** v rámci „**Tvorba a realizácia systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR**“
+ semináre (8) konané v rámci odboru HV RÚVZ Banská Bystrica

Odborní zamestnanci odprednášali 9 prednášok so zameraním na legislatívne požiadavky na ZSS, uplatňovanie systému HACCP, na hygienu výživy v oblasti hotelových služieb, na zdravú výživu stredoškolskej mládeže a seniorov a na činnosť odboru hygieny výživy.

Zdravotno-výchovne boli zamerané aj vystúpenia v rozhlase (4x – o význame mlieka v našej strave 2x, o skladovaní potravín a o potravinách po dobe spotreby). Uverejnený bol aj článok s problematikou stravovania počas sviatkov. Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bolo aj zdravotnovýchovné pôsobenie v oblasti predchádzania výskytu a šírenia alimentárnych chorôb.

Priebežne poskytovali pracovníčky konzultácie telefonicky i osobne. Týkali sa najmä priestorového a technologického vybavenia zariadení spoločného stravovania, skúšok odbornej spôsobilosti, vypracovania prevádzkového poriadku, problematiky dovozu potravín a zdravého spôsobu stravovania. Spolu bolo poskytnutých 797 konzultácií.

Tri pracovníčky sú členkami skúšobnej komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov. V roku 2013 bolo vyskúšaných 343 osôb, vydaných bolo 309 osvedčení.

Dve pracovníčky sú členkami komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na nákup, predaj a spracúvanie húb. Preskúšané boli dve osoby, osvedčenie bolo vydané jedno.

3. Rozbor činnosti

3.1. Štátny zdravotný dozor

RÚVZ v Banskej Bystrici – odbor hygieny výživy zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v 2 okresoch: Banská Bystrica a Brezno.

3.1.1 Posudková činnosť

Odbor hygieny výživy pripravil podklady pre vydanie 38 záväzných stanovísk (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby), 308 rozhodnutí (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, zmenu v prevádzkovaní priestorov a na schválenie prevádzkového poriadku), v 19 prípadoch bolo konanie prerušené a v 3 zastavené. Nesúhlasné boli vydané dve stanoviská k zmene účelu využitia priestorov. V jednom prípade boli dôvodom nevyhovujúce povrchy podláh a stien posudzovaných priestorov skladu, nepredloženie výsledkov laboratórnych skúšok používanej pitnej vody, preukazujúce jej zdravotnú bezpečnosť ani dokladov, preukazujúcich splnenie povinností, vyplývajúcich z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. (používaný mal byť vlastný vodný zdroj – studňa). V druhom prípade nebolo v priestoroch pekáreň zabezpečené vhodné vetranie, neboli vo vyhovujúcom stave podlahy, prevádzkareň nebola vybavená vhodným umývacím zariadením

na technologické zariadenie a náradie, prístupová cesta mala nespevnený a neupravený povrch a neboli splnené požiadavky, vyplývajúce z nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Odvolania účastníkov konania podané neboli.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulatnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel. V meste Banská Bystrica boli do prevádzky uvedené priestory troch nových predajní potravín „Moja Samoška“.

3.1.2 Kontrolná činnosť

a/ kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

V zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu bolo v roku 2013 vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) 594 kontrol, vrátane kontrol pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Nedostatky, ktoré boli pri kontrolách zistené, boli dôvodom pre uloženie opatrení na mieste podľa §55 zák. 355/2007 Z. z., blokových pokút, ale tiež pokút za správny delikt uložených rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

Najčastejšie boli zisťované tieto nezhody: nedostatočne vypracované postupy správnej výrobnnej praxe, nedodržiavanie postupov pri výrobe pokrmov podľa zásad správnej výrobnnej praxe, nepravidelný alebo chýbajúci monitoring kritických kontrolných bodov, nesprávne skladovanie potravín, naďalej pretrvávajúce zmrazovanie surovín dodávaných do zariadenia v chladenom stave, ako aj skladovanie potravín po uplynutí doby spotreby príp. uplynutí minimálnej trvanlivosti, nedostatočná prevádzková hygiena, znečistené steny, stropy, znečistené a poškodené podlahy, opotrebované technologické zariadenie, odstraňovanie odpadu a jeho kategorizačné zaradenie, nepreukazovanie dokladov o zdravotnej a odbornej spôsobilosti.

ŠZD bol vykonávaný tiež v ZSS uzavretého typu a to v 3 nemocniciach (FNsP F. D. Roosevelta, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb – obe v B. Bystrici a NsP v Brezne), v domovoch sociálnej starostlivosti a domovoch dôchodcov, ako aj v zariadeniach, poskytujúcich závodné stravovanie.

Koncom roka došlo v banskobystrickej nemocnici v stravovacej časti k zmene prevádzkovateľa, ktorý pretrvávajúce nedostatky technického rázu, zisťované v minulosti, postupne odstraňuje. V stravovacej prevádzke SsÚSCCH, Banská Bystrica a v NsP Brezno neboli zistené nedostatky vážnejšieho charakteru.

V priebehu roku 2013 bolo v zariadeniach sociálnej starostlivosti a v domovoch dôchodcov vykonaných 20 kontrol, pri ktorých boli zisťované nedostatky technického charakteru, tieto boli v priebehu roka odstránené a tiež boli zisťované nedostatky pri prevoze stravy do výdajní sociálnych zariadení /u niektorých druhov pokrmov/ v nedodržaní požadovanej limitovanej teploty.

V zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie bolo vykonaných 26 kontrol, pri ktorých boli zisťované nedostatky, spočívajúce v nedostatočne vypracovanej správnej výrobnnej praxe, v zavedení a dodržiavaní systému HACCP. Prevádzkarní poskytujúcich klasické závodné stravovanie naďalej ubúda, buď sa stávajú kombinovanými s otvoreným systémom stravovania alebo ich nahrádzajú výdajne stravy, príp. zariadenia otvoreného typu, poskytujúce aj donáškovú službu.

b) kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov

Dodržiavanie ustanovení zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel bolo overované pri 528 kontrolách. Porušovanie citovaného zákona zistené nebolo.

c) kontroly na základe podnetov/sťažností

V RÚVZ bolo zaevidovaných 30 podnetov. Prešetrených bolo 21 podnetov, z toho 6 bolo na základe výsledkov kontrol vyhodnotených ako opodstatnených a 15 neopodstatnených. V jednom prípade nebolo možné kontrolu vykonať z dôvodu uzatvorenia prevádzkarne a 8 podnetov bolo odstúpených iným kontrolným orgánom, príp. podľa miestnej príslušnosti iným RÚVZ.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vykonaných 15 kontrol, z toho boli 4 podnety opodstatnené, išlo najmä o podnety na základe udávania zdravotných problémov spočívajúcich v žalúdočných ťažkostiach. Nedostatky boli zisťované v prevádzkovej hygiene, v skladovaní surovín, pri manipulácii so surovinami a hotovými pokrmami.

Podľa zákona č.152/1995 Z.z. bolo vykonaných 6 kontrol na základe podnetov poukazujúcich na nevyhovujúcu manipuláciu s potravinami a pri ich predaji zákazníkovi. V dvoch prípadoch bol podnet opodstatnený.

V prípade opodstatnených podnetov boli udelené blokové pokuty ale tiež pokuty za správny delikt uložené rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

3.2 Úradná kontrola

Plán úradnej kontroly potravín RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len RÚVZ) v r. 2013 vychádzal z Viacročného národného plánu úradnej kontroly Slovenskej republiky na obdobie rokov 2012 – 2014.

3.2.1 ÚK v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s nebalenou zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami pre dojčatá, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

V rámci úradnej kontroly bolo vykonaných spolu 116 kontrol pri výrobe a manipulácii so zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami, potravinami na osobitné výživové účely vrátane dojčenskej a detskej výživy, aditívnymi látkami, obalmi a materiálmi prichádzajúcimi do styku s potravinami, pri ktorých boli zistené spolu 4 nezhody.

Výroba a predaj zmrzliny sa v roku 2013 realizovala v 21 prevádzkach. Vykonaných bolo 40 kontrol (súčasne s odberom vzoriek) s 3 nezhodami, ktoré sa týkali dodržiavania zásad SVP a HACCP, odbornej spôsobilosti, označovania potravín.

Vykonávané boli aj úradné kontroly nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami, 2 kontroly boli zamerané na obalové materiály spojené s odberom vzoriek, 1 kontrola obalových materiálov bolo bez odberu vzoriek. Pri uvedených kontrolách bola zistená nezhoda v overovaní pôvodu materiálov.

V rámci systému RASFF bolo riešených 7 hlásení o výskyte zdravotne škodlivých potravín a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami:

- **Kontaminácia sušeného mlieka jedom na hlodavce**, ktoré bolo použité ako zložka na výrobu waflových trubičiek s rôznymi náplňami. Celkom bolo vykonaných 48 kontrol, pri ktorých nebol zistený výskyt uvedeného výrobku.

- **Benzalkonium chlorid (BAC) a didecyldimetylammonium chlorid (DDAC) v sirupe s beta glukánom z Českej republiky** – uložené bolo opatrenie – zákaz uvádzania uvedeného výrobku na trh.
- **Hrnček keramický – Kubek Ceramiczny art. nr. HD 9186, čiarový kód: 5904543072478** – presiahnutie najvyššieho prípustného množstva Cd a Pb – uložené opatrenie na mieste - zákaz umiestňovania na trh a v prípade výskytu na trhu predmetného škodlivého výrobku príkaz na jeho stiahnutie z trhu uvedeného výrobku a informácie boli postúpené RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach na ďalšie konanie.
- Migrácia kadmia a olova zo skleneného pohára z Číny, cez Poľsko. Predmetom hlásenia Slovenskej republiky (ÚVZ SR) bol výrobok: **HRNČEK FRUTTO, 390 ml, EAN kód: 5908216708817** – uložené bolo opatrenie na mieste - zákaz umiestňovania na trh a v prípade výskytu na trhu predmetných škodlivých výrobkov, bolo prikázané ich stiahnutie z trhu. Informácie boli hlásené ÚVZ SR na ďalšie konanie.
- **Listeria monocytogenes v mrazenom údenom losose vyrobenom v Estónsku, zo suroviny z Nórska.** Zistené bolo, že v kontrolovanom zariadení sa už predmetný výrobok nenachádza a podľa vyjadrenia zodpovedného vedúceho zariadenia, bol uvedený výrobok s daným dátumom spotreby a šaržou už spotrebovaný.
- **Lasagne Bolognese NOWACO** - mäsom plnené cestoviny, v ktorých bola **zistená prítomnosť konského mäsa**– neuvedeného v zložení výrobku - vykonaných bolo 45 kontrol, bez zistenia podozrivého výrobku.
- **Falšovanie mrazených hovädzích burgerov z Poľska** - celkom bolo v tejto súvislosti vykonaných 24 kontrol v ZSS, pričom sa predmetný výrobok v prevádzkach nenachádzal.

3.2.2 Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach

V roku 2013 bolo evidovaných 1181 zariadení spoločného stravovania (ZSS), v ktorých bolo vykonaných 389 kontrol podľa zákona č.152/1995 Z. z.

Pri výkone ÚKP v ZSS boli zistené nasledovné nedostatky **v skladovaní potravín** - nedodržanie podmienok skladovania, nesprávne skladovanie potravín, zmrazovanie surovín, nedodržanie chladiaceho reťazca a tým vytváranie podmienok na kazenie týchto potravín a ich možnú kontamináciu. Ďalej bolo zistené skladovanie potravín po dátume spotreby, resp. dátume min. trvanlivosti. Za porušovanie povinností ustanovených v zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách bolo uložených **38** blokových pokút v celkovej sume 1252 €.

3.2.3 Audity podľa čl. 5 nariadenia (ES) č. 882/2004

V roku 2013 boli uskutočnené **2** audity, z toho bol **1** audit vykonaný v zariadení spoločného stravovania, druhý vo výrobní zmrzliny. Správy z uvedených auditov obsahovali **14** protokolov o nezhodách. V ZSS išlo najmä o nesprávne určené kritické kontrolné body a kritické limity, chýbali overujúce činnosti, prúdové diagramy neboli overené na mieste, pre zamestnancov prevádzky neboli zabezpečené školenia vo veciach hygieny potravín. Vo výrobní zmrzliny tiež boli nesprávne určené kritické kontrolné body a kritické limity, neboli podrobne popísané vyrábané výrobky vrátane ich zloženia, neboli uvedené všetky riziká, ktorých výskyt možno predpokladať, sanitačný program neobsahoval systém účinnej kontroly.

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

V roku 2013 bolo odobratých a laboratórne vyšetrených **527** vzoriek potravín a pokrmov, 52 vzoriek tj. 9,87 % nevyhovovalo stanoveným požiadavkám.

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

Po stránke mikrobiologickej bolo analyzovaných 470 vzoriek, z toho bolo 48 vzoriek (10,21 %) nevyhovujúcich a to podľa jednotlivých komodít nasledovne:

Lahôdkárske výrobky: odobratých bolo 58 vzoriek, z ktorých mikrobiologickú kontamináciu vykazovalo 11 vzoriek, čo predstavuje 18,97 %, z dôvodu prekročeného počtu kvasiek (10 vzoriek) a *Escherichia coli* (1 vzorka).

Cukrárske výrobky: odobratých bolo 25 vzoriek, všetky boli vyhovujúce.

Zmrzlina: odobratých bolo 99 vzoriek, 13 vzoriek – 13,13 % nevyhovelo z dôvodu zvýšeného počtu *Enterobacteriaceae* (6 vzoriek), koliformných baktérií (4 vzorky), kvasiniek (4 vzorky) a plesní (4 vzorky).

Hotové pokrmy: odobratých bolo 216 vzoriek, 12 vzoriek nevyhovelo, čo predstavuje 5,55 %. Prekročený bol limit pre koliformné baktérie, *Clostridium perfringens*, *Escherichia coli*, kvasinky, *Staphylococcus aureus* a *Bacillus cereus*.

Pokrmy rýchleho občerstvenia: odobratých bolo 44 vzoriek, z ktorých 10 vzoriek, čo predstavuje 22,73 % nevyhovelo z dôvodu prekročeného limitu pre kvasinky (9) a koliformné baktérie (1).

Potraviny na osobitné výživové účely: odobraté boli 2 vzorky potravín na splnenie nárokov na výživu pri intenzívnej svalovej námahe pre športovcov, mikrobiologicky boli vyhovujúce.

Detská a dojčenská výživa: odobratých bolo 10 vzoriek počiatkovej dojčenskej výživy, všetky boli mikrobiologicky vyhovujúce.

Výživové doplnky: odobraté boli 2 vzorky, mikrobiologicky vyhoveli.

Pramenité vody vrátane dojčenskej: odobratých bolo 9 vzoriek, z toho 1 vzorka (11,11%) pramenitej vody dávkovanej cez watercooler mikrobiologicky nevyhovela z dôvodu zvýšeného počtu koliformných baktérií a *Escherichia coli*.

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

Z celkového počtu 527 vzoriek bolo 112 vzoriek analyzovaných chemicky, z tohto počtu nevyhoveli 2 vzorky. K 2 odobratým vzorkám neboli zatiaľ zaslané výsledky chemických analýz z príslušných laboratórií, (vzorka farbiva a vzorka potraviny v papierovom obale).

Analýzy boli vykonané v jednotlivých komoditách potravín v nasledovnom rozsahu:

- kontaminujúce látky **Pb, Cd, Hg** boli sledované v dojčenskej a detskej výžive, vo výživových doplnkoch, v surovom mäse, v ostatných potravinách na osobitné výživové účely, v bylinách a koreninách, bylinných čajoch, v balených pramenitých vodách a v predmetoch prichádzajúcich do styku s potravinami, pričom bolo vyšetrených 33 vzoriek na kadmium, 31 vzoriek na olovo a 27 vzoriek na ortuť. Jedna vzorka predmetu prichádzajúceho do styku s potravinami nevyhovela pre migráciu Cd a Pb,
- kontaminanty **As, Ni** boli vyšetované v 17 vzorkách, nezhody zistené neboli,
- na prítomnosť **dušičnanov** bolo analyzovaných 11 vzoriek (z toho 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti, 6 vzoriek pramenitej vody), nezhody neboli zistené,
- prítomnosť **dušitanov:** vyšetrených bolo 6 vzoriek, nezhody zistené neboli,

- na stanovenie prítomnosti **aflatoxínu B₁** boli odobraté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, **patulínu** - 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, na stanovenie **fumonizínov** boli odobraté 2 vzorky potravín na báze kukurice, nezhody neboli zistené,
- prítomnosť **histamínu** bola sledovaná v 4 vzorkách rýb a morských živočíchov, nezhody neboli zistené,
- z prídavných látok bola sledovaná, napr. prítomnosť **farbív** – (E110, E104, E122, E129, E102, E124) v 19 vzorkách zmrzlín, 12 cukrárskych výrobkoch a 3 výživových doplnkoch, 2 potravinách na osobitné výživové účely a v 1 biopotravine, **sladidlá** boli analyzované v 21 vzorkách, (cukrárske a lahôdkárske výrobky, výživové doplnky, potraviny na osobitné výživové účely), nezhody zistené neboli, **konzervačné látky** – 25 analyzovaných vzoriek,
- v 24 vzorkách kuchynskej soli (vrátane morskej soli) bolo analyzované množstvo **KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného**, jedna vzorka nevyhovela chemicky a z dôvodu označenia, pretože bol vo vzorke stanovený jodid draselný v množstve $7,3 \pm 0,9$ mg/kg, jodičnan draselný – nebol detekovaný, pričom bol na obale výrobku deklarovaný jodičnan draselný v rozmedzí 15-35 mg.kg⁻¹ ako KI. V nadväznosti na uvedené bol nesprávne stanovený dátum minimálnej trvanlivosti.
- **kumarín** bol analyzovaný v 1 vzorke pekárskoho výrobku, prítomnosť kumarínu nebola zistená,
- **akrylamid** bol sledovaný vo 2 vzorkách pokrmov pre dojčatá a malé deti, analýzou nebol detekovaný,
- **potraviny ošetrované ionizujúcim žiarením** – odobratá bola jedna vzorka potraviny rastlinného pôvodu neobsahujúca tuk, ktorá nevykazovala vlastnosti potraviny ošetroanej ionizujúcim žiarením,
- na stanovenie **PCB** bola odobratá jedna vzorka počiatočnej dojčenskej výživy, prítomnosť PCB v nej nebola zistená,
- **mentofurán** bol analyzovaný vo vzorke cukríkov, nezhody neboli zistené,
- na kontrolu **glykosidov steviolu** bola odobratá jedna vzorka stolového sladidla s údajom o obsahu glykosidov steviolu, laboratórnou analýzou neboli zistené nezhody, ale vzorka nevyhovela z dôvodu označenia,
- na stanovenie **gluténu** bola odobratá jedna vzorka potraviny na osobitné výživové účely, ktorá chemicky vyhovela, nevyhovujúca však bola kvôli označeniu,
- v rámci monitorovacích úloh boli odobraté dve vzorky pokrmov na stanovenie obsahu **NaCl**.

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

Kontrola pripravenosti stravovacích zariadení na letnú turistickú sezónu bola prednostne vykonaná na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici a v areáli Kúpaliska v Podbrezovej. V stánkoch rýchleho občerstvenia bolo v rámci ŠZD vykonaných 14 kontrol. Významnejšie nezhody neboli zistené.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

Kontrola pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na zimnú sezónu bola vykonaná v najnavštevovanejších zimných turistických strediskách na Králikoch, Donovaloch, Bystrej a Táloch. Vykonaných bolo spolu 19 kontrol. Významnejšie nezhody boli zistené v skladovaní potravín a surovín. Za zistené nedostatky bola uložená blokovaná pokuta v hodnote 33 €.

3.5 Hromadné akcie

Podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona 355/2007 Z.z. bolo ohlásených 14 hromadných akcií. Išlo o krátkodobé hromadné akcie, z ktorých najvýznamnejšie boli: gastronomický festival „Griliáda“, Majstrovstvá Slovenska a Európy vo varení a jedení bryndzových halušiek v obci Turecká, Radvanský, Ondrejský, Lopejský jarmok a príležitostný trh „Vianočné trhy“ v Banskej Bystrici.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli prekontrolované všetky stánky poskytujúce stravovacie služby. Významnejšie nezhody neboli zistené. Počas konania príležitostného trhu „Vianoce 2013“ bolo odobratých 6 vzoriek pokrmov na mikrobiologickú analýzu, z toho 3 vzorky v sledovaných ukazovateľoch nevyhoveli požiadavkám uvedeným v Potravinovom kódexe SR. Prevádzkovateľ následne zdravotnú bezpečnosť vyrábaných pokrmov overil a preukázal vyhovujúcim výsledkom laboratórnych analýz.

4. Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zákona č. 355/2007 Z. z.:

Podľa § 55 ods. 2 bolo vydaných **5 opatrení na mieste** – písm. a) zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov – **1x**, písm. g – uzavretie časti prevádzky **1x**, písm. h) zákaz výroby a uvádzania do obehu zdraviu nebezpečných potravín, pokrmov alebo iných výrobkov – **3x**.

Podľa § 57 bolo uložených **6 pokút v sume 1815 €**.

Podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo udelených **9 blokových pokút v sume 297 €**.

Sankčné opatrenia podľa zákona č. 152/1995 Z. z.:

Podľa § 19 ods.1a 2 a Čl. 54 ods. 1 a ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č.882/2004 v platnom znení v spojitosti s § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. bolo vydaných **8 opatrení na mieste** - zákaz umiestnenia na trh a stiahnutie z trhu zdravotne škodlivého výrobku **6x**, pozastavenie prevádzky – činnosti **2x**.

Podľa § 28 boli uložené **2 pokuty v celkovej sume 140 €**.

V blokovom konaní podľa § 29 ods. 1 a 2 zákona o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo uložených **38 blokových pokút v sume 1252€**.

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

Odbor hygieny výživy sa podieľal na šetrení 1 epidémie alimentárnych ochorení. Išlo 21 prípadov ochorení vyskytujúcich sa u obyvateľov zariadenia sociálnych služieb – Penzión Jeseň v B. Bystrici. Ochorenia sa vyskytli v čase od 15.3 do 18.3. 2013. U 17 obyvateľov a 4 zamestnancov zariadenia sa prejavili klinické príznaky – hnačky, zvracanie. Bakteriologickým vyšetrením sa nepodarilo dokázať etiológiu, na virológiu materiál odobratý nebol. Pokrm ako faktor prenosu nebol potvrdený. Ochorenia sa šírili kontaktom medzi osobami.

6. Poradne správnej výživy

Poradňa správnej výživy je nadstavbovou poradňou Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Poskytuje klientom odborné poradenstvo na základe retrospektívnej nutričnej anamnézy a dotazov klientov. Konzultácie z oblasti výživy boli poskytované ústne, telefonicky a elektronickou poštou. Išlo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, najmä o informácie o spôsoboch znižovania nadváhy, o zásadách správnej výživy, o nízkocholesterolovej diéte, o redukčných diétach, alternatívnych spôsoboch stravovania a informácie o obsahu vitamínov, minerálov a stopových prvkov v konkrétnych potravinách. Sledovanie výživových zvyklostí bolo vykonávané v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“- konkrétne u 80 ľahko pracujúcich klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno a u 4 klientov poradne zdravej výživy zároveň boli sledované aj výživové faktory – ich denná spotreba.

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Programy a projekty

SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V roku 2013 bolo v rámci projektu sledovania výživového stavu vyšetrených 80 klientov ľahko pracujúcich z okresu Banská Bystrica a Brezno. Každý vyplnil dotazník o životospráve, fyzickej aktivite, 1 dňový jedálny lístok a absolvoval somatometrické a biochemické vyšetrenia, v rámci ktorých boli zisťované údaje o výške, hmotnosti, obvode pása a bokov, tlaku krvi a biochemické ukazovatele lipoproteínového metabolizmu /C CHOL, TGL, HDL, LDL/ a glykémie v krvi. Údaje z dotazníkov a jedálnych lístkov (rozšírené o nové sledované ukazovatele výživového stavu/ boli počítačovo spracované a spolu s údajmi z ostatných RÚVZ BB-kraja zosumarizované a zaslané do RÚVZ Poprad. Na plnení tohto projektu sa podieľajú aj pracovníčky odboru podpory zdravia.

MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Odobratých bolo spolu 24 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného. Kontrolované bolo aj označovanie na obale. Laboratórnymi skúškami bol v 1 vzorke stanovený jodid draselný v množstve $7,3 \pm 0,9$ mg/kg, jodičnan draselný – nebol detekovaný, pričom bol na obale výrobku deklarovaný jodičnan draselný v rozmedzí 15-35 mg.kg⁻¹ ako KI. V nadväznosti na uvedené bol nesprávne stanovený dátum minimálnej trvanlivosti. O zistených skutočnostiach boli zaslané informácie miestne príslušnému RÚVZ.

BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

V rámci tejto úlohy bola odobratá 1 vzorka potravinárskeho výrobku baleného do papierového obalu a zaslaná bola na analýzu do RÚVZ so sídlom v Poprade.

MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných 2 prídavných látok - E 129 Allura červená AC, E 104 Chinolínová žltá a dvoch aróm Mentofuránu a Kumarínu u respondentov vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko pracujúci (5 žien a 5 mužov/každá veková kategória, spolu 20 respondentov). Odovzdané boli dotazníky, v ktorých respondenti vyplňali 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov (2x): jeden deň pracovný + jeden deň sobota alebo nedeľa, 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov a týždenný dotazník frekvencie spotreby. Odobratých bolo 5 vzoriek potravín, chemická analýza zameraná na obsah E 129 a E 104 bola vykonaná v 3 vzorkách zmrzlín, obsah mentofuránu bol sledovaný vo vzorke cukrovinky a kumarín vo vzorke pekárskoho výrobku so škoricou. Zistené údaje boli spracované do súmárov a zaslané ÚVZ SR.

Mimoriadne úlohy

V roku 2013 boli vykonané nasledovné mimoriadne kontroly v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici:

- 1. Kontrola epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní potravín na trh**, konaná v termíne 28.01. – 08.02.2013. Prekontrolovaných bolo 32 prevádzok supermarketov, hypermarketov a obchodných domov na úsekoch činností s nebalenými epidemiologicky rizikovými potravinami.
- 2. Kontrola v zariadeniach spoločného stravovania so zameraním sa na kontrolu hygieny, označovania a výsledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov** vykonaná v termíne 10.04. – 02.05.2013. Prekontrolovaných bolo 35 prevádzkarní zariadení spoločného stravovania.
- 3. Kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v cukrárskych výrobniciach a v cukrárňach**, vykonaná v termíne 29.05. – 07.06.2013. Prekontrolovaných bolo 12 zariadení.
- 4. Kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu**, vykonaná v termíne 24.06. – 04.07.2013. Prekontrolované boli 2 prevádzkarne, ďalšie zariadenia na Plážovom kúpalisku v B. Bystrici a Kúpalisku v Podbrezovej neboli ešte prevádzkované.
- 5. Kontrola zmrzliny počas letnej sezóny 2013**. Vykonaných bolo 32 kontrol v 21 prevádzkarňach. Odobratých bolo 98 vzoriek zmrzlín, 12 bolo nevyhovujúcich.
- 6. Kontrola označovania výživových doplnkov, zameraná na kontrolu nepovoleného prisudzovania výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti v ich označení, prezentácii a/alebo reklame**, vykonaná v termíne 09.09. – 25.09.2013. Prekontrolované boli označenia výživových doplnkov u 3 dovozcov a 1 výrobcu výživových doplnkov.

7. Kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“, konaná v termíne 9.10. – 18.10.2013. Prekontrolovaných bolo 7 prevádzkarní.

8. Kontrola zariadení stánkového a ambulantného predaja potravín počas konania hromadných podujatí -vianočných trhov konaná od **5.12. do 12.12.2013**. Počas vianočných trhov v Banskej Bystrici bolo v **21** stánkoch rýchleho občerstvenia vykonaných **25** kontrol, odobratých bolo **6** vzoriek pokrmov.

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikrobio- logická kontami- nácia	Iná kontami- nácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyho- vujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyho- vujúcich vzoriek
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0	0	0	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	2	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	1	0	0	0	0	1	3	33,33
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	4	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
8	Cereálie a pekář. výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	1	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	13	0	0	0	0	13	99	13,13
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaj (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0	0	0	0	2	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	11	0	0	0	0	11	58	18,97
20	Cukrárske výrobky	0	0	0	0	0	0	25	0,00
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0,00
22	Pramenité vody a balené pitné vody	1	0	0	0	0	1	9	11,11
23	Hotové pokrmy	12	0	0	0	0	12	216	5,55
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	10	0	0	0	0	10	44	22,73
25	Ďetská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	26	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	3	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	1	0	1	3	33,33
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	1	0	1	1	100,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	1	0	1	0	1	24	4,17
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	1	0	0	0	1	2	50,00
37	Ostatné	0	0	0	0	0	0	5	0,00
	Spolu	48	2	0	3	0	52	527	9,87

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 2

	Primárni výrobcovia	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	Ostatné prevádzkarne	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	1	1	3	95	1181	24	-	1305
Počet kontrolovaných subjektov	1	1	3	18	519	21	-	563
Počet kontrol	1	1	3	21	1036	56	146	1264
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	0	0	1	239	2	-	242
SVP/ HACCP	0	0	0	0	81	1	-	82
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	0	0	0	-	0
Hygiena prevádzky	0	0	0	0	80	0	-	80
Osobná hygiena	0	0	0	0	0	0	-	0
Odborná spôsobilosť	0	0	0	0	13	1	-	14
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	0	1	0	-	1
Označovanie	0	0	0	0	15	1	-	16
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	0	0	0	0	0	-	0
Potraviny po DS/DMT	0	0	0	0	9	0	-	9
Pôvod, vysledovateľnosť	0	0	0	0	3	0	-	3
Skladovanie	0	0	0	0	21	0	-	21
Manipulácia s potravinami	0	0	0	0	14	0	-	14
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	0	0	0	104	0	-	104
Iné	0	0	0	1	19	0	-	20

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxínogénne mikroorganizmy - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 4 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																		Počet nevyh. vzoriek		
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Crono B		Iné	
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Pramenité vody a balené pitné vody	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
23	Hotové pokrmy	216	0	0	0	0	0	3	0	1	0	2	0	0	0	7	2	0	1	0	2	0	12
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	10
25	Det'ská a doččenská výživa	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Výživové doplnky	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Kuchyn'ská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	470	0	0	0	0	0	3	0	1	4	26	0	0	0	13	4	0	1	0	9	48	

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem - B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol - E. coli, Ent - enterokoky, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách – RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn					
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%			
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	6	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	10	0	0,00	10	0	0,00	10	0	0,00	10	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detická a dojčenská výživa	18	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	3	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	3	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	2	1	50,0	2	1	50,0	2	1	50,0	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	4	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	55	1	1,85	33	1	3,03	31	1	3,23	27	0	0,00	11	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE					
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%			
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00
23	Hotové pokrmy	10	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detická a dojčenská výživa	5	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00
	Spolu	21	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	7	0	0,00			

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP - rezíduá pesticídov, _MT - mykotoxíny, NEL - polyaromatické uhľovodíky, PCB - polychlórované bifenyly, _NZ - nitrozamíny, EKF - estery kyseliny ftalovej, _HIS - histamin

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	4	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	1	0	0,00	5	0	0,00	3	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Pridavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Pridavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Pridavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné pridavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	4	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	5	0	0,00	3	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_I			iony			odpar			prch_I			senz		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Ag – striebro, Cr6+ - šesťmocný chróm, CML - celková migrácia látok, form – formaldehyd, mel - melamín, PAA - primárne aromatické aminy, diizok – diizokyanáty, 1-okt - 1-oktén, rozp - zvyškové rozpúšťadlá, styr – styren, mono_EG – monoetylenglykol, di_EG – dietylenglykol, ac_ald – acetaldehyd, akr_nit – akrylonitril, vin_ac – vinylacetát, kapr – kaprolaktám, adip - bis-(2-etylhexyl)adipát, Bisf_A -Bisfenol A, Bisf_F - Bisfenol F, Bisf_S - Bisfenol S, odol_farb - odolnosť pigmentov a farbív, UV_stab - prítomnosť UV stabilizátora, fen – fenoly, red_I - redukujúce látky, iony - dôkaz iónov, odpar – odparok, prch_I - prchavé látky, senz - senzorké hodnotenie

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 6

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	19	0	0,00	19	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	5	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	12	0	0,00	12	0	0,00	12	0	0,00	12	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	12	10	83,33	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	3	0	0,00	3	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	24	1	4,17	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	79	11	13,92	37	0	0,00	21	0	0,00	25	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Přidavné látky, osobitné přísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Ferokyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Pramenné vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Přidavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Přidavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Přidavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné pridavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	24	0	0,00	24	1	4,17	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Předmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	24	0	0,00	24	1	4,17	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	37	7	7	2	1	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3 lekárne, drogérie	57	5	1	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	1	1	0	2	1	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	3	3	4	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	21	19	18	43	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	32	2	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	5	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	21	11	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	16	3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	3	4	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	341	265	335	182	11	6	47	1	2	20	4	20	0	0	0
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	520	41	144	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	110	36	56	95	19	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	108	2	59	6	3	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	24	40	16	96	13	14	9	0	0	1	0	0	0	0	0
Medzisúčet	1304	445	672	477	49	10	56	1	1	21	4	19	0	0	0
1 Primárna výroba	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	58	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.26 baliareň ostatných výrobkov	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	78	3	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	914	56	76	47	3	6	0	0	0	5	0	0	0	0	0
4.4 novinové stánky	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzisúčet	1088	60	87	50	3	6	0	0	0	5	0	0	0	0	0
Súčet	2392	505	759	527	52	10	56	1	17	26	4	15	0	0	0

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	1	1	8
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rychle obč., bufety, sezónne zariadenia)	0	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	0	0	0
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	1	1	6
Spolu	2	2	14

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Lahko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	10	3	5	13	9	0	15	20	20	7
90<=P<=110	4	2	4	3	2	0	2	0	0	4
P>110	6	15	11	4	9	20	3	0	0	9

Lahko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	12	2	6	14	12	0	12	20	20	7
90<=P<=110	3	4	3	2	2	0	4	0	0	0
P>110	5	14	11	4	6	20	4	0	0	13

Lahko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	8	1	3	13	10	0	11	20	20	4
90<=P<=110	6	1	6	3	1	0	5	0	0	2
P>110	6	18	11	4	9	20	4	0	0	14

Lahko pracujúci muži vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	9	1	1	15	5	0	8	20	20	5
90<=P<=110	4	1	5	1	1	0	6	0	0	0
P>110	7	18	14	4	14	20	6	0	0	15

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Lahko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	6	17	8	7	12	20	16
90<=P<=110	4	1	3	0	2	0	1
P>110	10	2	9	13	6	0	3

Lahko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	7	15	5	4	10	20	18
90<=P<=110	1	1	4	1	3	0	2
P>110	12	4	11	15	7	0	0

Lahko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	2	11	0	5	14	19	15
90<=P<=110	3	3	0	1	1	0	4
P>110	15	6	20	14	5	1	1

Lahko pracujúci muži vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	3	11	0	6	8	19	18
90<=P<=110	3	2	4	2	1	1	1
P>110	14	7	16	12	11	0	1

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Lahko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<24 15	WHR<=0,85 19	TK syst.<140 20	TK diast.<90 19	C Chol.<5,0 15	HDL>=1,6 6	AI<=4 18	TG<2,0 20	LDL<2,5 11	Glyk.<6,1 20
24<=BMI<29 5	WHR>0,85 1	140<=TK syst.<160 0	90<=TK diast.<95 1	5,0<=C Chol.<6,0 3	1,6>HDL>=1,2 11	AI>4 2	2,0<=TG<3,0 0	2,5<=LDL<3,5 8	Glyk.>=6,1 0
BMI>=29 0		TK syst.>=160 0	TK diast.>=95 0	C Chol.>=6,0 2	HDL<1,2 3		3,0<=TG<=5,5 0	3,5<=LDL<4,0 1	
							TG>5,5 0	4,0<=LDL<=5,0 0	
								LDL>5,0 0	

Lahko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<24 13	WHR<=0,85 17	TK syst.<140 15	TK diast.<90 13	C Chol.<5,0 11	HDL>=1,6 17	AI<=4 19	TG<2,0 18	LDL<2,5 11	Glyk.<6,1 20
24<=BMI<29 4	WHR>0,85 3	140<=TK syst.<160 4	90<=TK diast.<95 2	5,0<=C Chol.<6,0 7	1,6>HDL>=1,2 2	AI>4 1	2,0<=TG<3,0 1	2,5<=LDL<3,5 8	Glyk.>=6,1 0
BMI>=29 3		TK syst.>=160 1	TK diast.>=95 5	C Chol.>=6,0 2	HDL<1,2 1		3,0<=TG<=5,5 1	3,5<=LDL<4,0 0	
							TG>5,5 0	4,0<=LDL<=5,0 0	
								LDL>5,0 0	

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Ľahko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<25 10	WHR<=0,9 16	TK syst.<140 17	TK diast.<90 20	C Chol.<5,0 20	HDL>=1,4 4	AI<=4 14	TG<2,0 18	LDL<2,5 15	Glyk.<6,1 20
25<=BMI<30 9	WHR>0,9 4	140<=TK syst.<160 3	90<=TK diast.<95 0	5,0<=C Chol.<6,0 0	1,4>HDL>=1,0 8	AI>4 6	2,0<=TG<3,0 2	2,5<=LDL<3,5 5	Glyk.>=6,1 0
BMI>=30 1		TK syst.>=160 0	TK diast.>=95 0	C Chol.>=6,0 0	HDL<1,0 8		3,0<=TG<=5,5 0	3,5<=LDL<4,0 0	
							TG>5,5 0	4,0<=LDL<=5,0 0	
								LDL>5,0 0	

Ľahko pracujúci muži vo veku 35 - 59 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<25 5	WHR<=0,9 12	TK syst.<140 15	TK diast.<90 13	C Chol.<5,0 14	HDL>=1,4 6	AI<=4 13	TG<2,0 16	LDL<2,5 8	Glyk.<6,1 20
25<=BMI<30 11	WHR>0,9 8	140<=TK syst.<160 4	90<=TK diast.<95 4	5,0<=C Chol.<6,0 6	1,4>HDL>=1,0 7	AI>4 7	2,0<=TG<3,0 1	2,5<=LDL<3,5 9	Glyk.>=6,1 0
BMI>=30 4		TK syst.>=160 1	TK diast.>=95 3	C Chol.>=6,0 0	HDL<0,9 7		3,0<=TG<=5,5 2	3,5<=LDL<4,0 1	
							TG>5,5 1	4,0<=LDL<=5,0 1	
								LDL>5,0 0	

KOZMETICKÉ VÝROBKY

Výročná správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2013

I. Charakteristika RUVZ

tabuľka č. 1

1	2	3
RUVZ	Výdavky RUVZ na ŠZD nad kozmetickými výrobkami, vrátane miezd, školení, komunikačných aktivít, laboratórnych činností a podobne	Počet zamestnancov vykonávajúcich ŠZD nad kozmetickými výrobkami
Banská Bystrica	V rámci rozpočtu	len KV: 0 KV+ iné: 6

II. Výkon ŠZD

tabuľka č. 2

Výkon ŠZD	Výroba vrátane Baliarní	Dovoz	Distribúcia predaj	Sektor služieb	Celkom
Kontrolované subjekty					
počet fyzických a právnických osôb podliehajúcich ŠZD	1		625	570	1196
počet fyzických a právnických osôb, u ktorých bol vykonaný ŠZD *			53	143	196
Kontroly					
- počet kontrol na dodržiavanie Správnej výrobnéj praxe		x	x	x	
- počet kontrol informačnej zložky o výrobku			x	x	
- počet kontrol internetového predaja výrobkov					
- počet kontrol vykonaných na základe podnikov*					
- počet kontrol vykonaných na základe hlásení zo systému RAPEX *			397	370	767
- iné			23		
Výrobky					
- počet výrobkov predávaných cez internet					
- počet výrobkov (vzoriek) analyzovaných v laboratóriách *			13 4*		13 4*
- počet výrobkov kontrolovaných v rámci kontroly informačnej zložky					
- počet výrobkov skontrolovaných výlučne na označovanie*					
Nevyhovujúce výrobky (vzorky)					
- počet výrobkov s nedostatkami v označení					
- počet výrobkov s nedostatkami v zložení					
- počet výrobkov s nedostatkami v mikrobiológii					
- počet výrobkov, ktoré svojimi tvrdeniami zavádzajú spotrebiteľa					
- počet nebezpečných výrobkov s vážnym rizikom			2		2
- počet výrobkov, ktoré majú nedostatky v informačnej zložke			x	x	
Sankcie					
Opatrenia dobrovoľne prijaté fyzickou alebo právnickou osobou					
počet prijatých dobrovoľných opatrení					
počet druhov výrobkov dobrovoľne stiahnutých z obehu	x		x	x	
počet druhov výrobkov dobrovoľne stiahnutých od spotrebiteľov	x		x	x	
Opatrenia uložené rozhodnutím RUVZ					
počet zákazov (výroby, uvádzania do obehu, prístrojov a pod.)					
počet príkazov na stiahnutie výrobkov z obehu					
počet príkazov na stiahnutie výrobkov od spotrebiteľa					
počet iných opatrení /uložené opatrenie na mieste/			1		1
počet druhov výrobkov stiahnutých z obehu			2		2
počet druhov výrobkov stiahnutých od spotrebiteľa					
počet druhov zničených výrobkov					

III. Výsledky cieľených sledovaní

Analýza vzoriek odobratých v rámci cieľených sledovaní

tabuľka 3a

Cieľené sledovania	analyzované vzorky	nevyhovujúce vzorky	porušenia			
			mikro-biologické	chemické zloženie	označenie	tvrdenia o výrobku
	počet	počet	počet	počet	počet	počet
ZAKÁZANÉ LÁTKY						
olovo, Chróm 6+	3 3*	1 1	0 0	1 1	0 0	0 0
ftaláty	1	0	0	0	0	0
hormóny						
REGULOVANÉ LÁTKY						
konzervačné látky	3 1*	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
vonné látky	3	0	0	0	0	0
UV filtre						
kTG, pH, formaldehyd						
fluór, DEG H ₂ O ₂	1	1	0	1	0	0
farbivá	5	0	0	0	0	0
PRAVDIVOSŤ TVRDENÍ						
výrobky deklarujúce koenzým Q10 a vitamín C						
NEREGULOVANÉ LÁTKY						
MMA						
AHA kyseliny						

* vzorky vyšetrené opakovane

Zoznam nevyhovujúcich výrobkov (okrem nebezpečných výrobkov)

tabuľka č. 3b

Názov výrobku	Krajina pôvodu
Biela perla, Professional, enzymatický bieliaci systém	Slovensko
Makeupová sada, DENIM COLOUR COMPACT	Nemecko

Vzorka **Biela perla, Professional, enzymatický bieliaci systém** po stránke *chemickej* v ukazovateli /H₂O₂/ nevyhovela požiadavkám uvedeným v nariadení vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení noviel (viď príloha 1).

Výrobca sa vyjadril, že uvedený výrobok zaraďuje podľa NV č. 658/2005 Z. z., príloha č. 3, ref. č. 12, písm. d) ako výrobok na starostlivosť o ústnu hygienu vrátane výrobkov na výplach ústnej dutiny, zubných pást a výrobkov na bielenie alebo zosvetlenie zubov. Vyšetrením vzorky sa zistila prítomnosť regulovanej látky – peroxid vodíka v množstve 0,14 % hmot., čo znamená, že bola prekročená najvyššia prípustná koncentrácia peroxidu vodíka pre tento druh výrobku.

Táto informácia bola z dôvodu miestnej príslušnosti zaslaná pre potreby ďalšieho konanie RÚVZ so sídlom v Poprade, v ktorého regióne sa nachádza výrobca uvedeného kozmetického výrobku. V odpovedi RÚVZ so sídlom v Poprade uvádza, že na základe vykonania opakovaných analýz, pri ktorých bolo pre tento druh kozmetického výrobku potvrdené prekročenie najvyššie prípustnej koncentrácie peroxidu vodíka, boli uložené výrobcovi opatrenia na stiahnutie výrobkov z distribučnej siete a odstránenie zistených nedostatkov.

Vzorka **Makeupová sada, DENIM COLOUR COMPACT** opakovane nevyhovela požiadavkám nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, nakoľko v nej bol zistený obsah 6-mocného chrómu:

- v červenoružovej farbe na líca bola stanovená hodnota Cr⁶⁺ 33,2 mg/kg,
- vo farbe na líca 1. stupeň hnedej bola stanovená hodnota Cr⁶⁺ 7,79 mg/kg,
- vo farbe na líca 2. stupeň hnedej bola stanovená hodnota Cr⁶⁺ 17,1 mg/kg.

Na základe uvedeného bolo v predajni, kde bola vzorka odobratá, pri výkone štátneho zdravotného dozoru uložené opatrenie na mieste podľa § 55 ods. 1 písm. f) a § 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z., ktorým bolo zakázané uvádzať do obehu predmetný výrobok (2 kusy), ktorý sa ešte v predajni nachádzal. Zodpovedná vedúca predajne uviedla, že výrobok sťahuje z predaja a bude vrátený dodávateľovi.

Informácie o zistení nevyhovujúcich výsledkoch uvedenej vzorky boli zaslané pre ďalšie konanie miestne príslušnému RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, v ktorého spádovom území sídli dodávateľ výrobku do predajne.

Správna výrobná prax

tabuľka 3c

Výrobca	Zistené nedostatky
-	-

Informačná zložka o výrobku

tabuľka č. 3d

Názov kontrovaného subjektu a jeho adresa	Názov výrobku, ktorého informačná zložka bola kontrovaná	Činnosť		Zistené nedostatky	
		Výroba	Dovoz	Bez dokumentácie	Neúplná dokumentácia
-	-	-	-	-	-

IV. Nebezpečné výrobky

Nebezpečné výrobky nájdené na území SR na základe výkonu ŠZD

tabuľka č. 4a

Názov výrobku	Krajina pôvodu	Počet kusov výrobkov stiahnutých z obehu	Sankcie	
			Prijaté dobrovoľne fyzickou/právnickou osobou	Uložené RUVZ
Makeupová sada, DENIM COLOUR COMPACT	Nemecko	2		opatrenie na mieste – zákaz uvádzania do obehu

Nebezpečné výrobky nájdené na území SR na základe hlásenia zo systému RAPEX

tabuľka č. 4b

Názov výrobku	Krajina pôvodu	Počet kusov nebezpečných výrobkov, ktoré boli stiahnuté z obehu	Sankcie	
			Prijaté dobrovoľne fyzickou/právnickou osobou	Uložené RUVZ
Yypouavinha Wet wipes – vlhčené utierky	neznáma	1	Výrobok bol na základe oznámenia z centrály dm drogerie markt, s.r.o. stiahnutý z predaja, uložený v sklade pred vrátením distribútorovi	

Odbor hygieny detí a mládeže

vedúca odboru:

MUDr. Katarína Slotová, PhD.

ANALÝZA HYGIENICKEJ SITUÁCIE NA ÚSEKU HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2013

VŠEOBECNÁ ČASŤ

Všeobecná časť:

1. Celkové zhodnotenie činnosti oddelenia HDM
2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda
 - 2.1. Zhodnotenie školského mliečného programu
 - 2.2. Zhodnotenie stavu pieskovísk
 - 2.3. Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch
3. Štátny zdravotný dozor - kontrolná činnosť

Špeciálna časť:

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež
2. Zhodnotenie zmien na školách
3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež
4. Výskyt dusičnanovej methemoglobínémie
5. Stravovanie detí a mládeže
6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež
7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže
8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež
9. Príloha – prednášková činnosť
10. Tabuľky

1. Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM

Činnosť odboru hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len HDM) je zameraná na riešenie problematiky zariadení pre deti a mládež, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prevádzkarní v zmysle živnostenského zákona, v ktorých sa uskutočňuje starostlivosť o deti do šesť rokov veku, prevádzkarní výchovy a mimoškolského vzdelávania detí a mládeže, prevádzkarní v súlade so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní a tiež na riešenie problematiky zotavovacích akcií pre deti a mládež a zariadení pre vysokoškolskú mládež. Všetko na území okresov Banská Bystrica a Brezno.

Do 1.12. 2013 zabezpečovalo činnosť odboru hygieny detí a mládeže celkom 6 pracovníkov :

- 1 lekárka s ukončeným PhD., vedúca odboru
- 1 lekárka
- 1 VŠ – RNDr. so špecializáciou pre výkon prác v zdravotníctve – odbor hygiena životného a pracovného prostredia;

- 1 VŠ – Mgr. v odbore sociálna pedagogika; Bc. v odbore verejné zdravotníctvo
- 2 DAHE

1.12.2013 skončila pracovný pomer s RÚVZ Banská bystrica 1 lekárka pracujúca na odbore HDM, takže činnosť tohto odboru od tejto doby zabezpečujú 5 odborní pracovníci.

V rámci odboru sú zriadené 2 oddelenia:

- odd. sledovania zdravotného stavu
- odd. štátneho zdravotného dozoru.

Celkový počet zariadení pre deti a mládež podliehajúcich výkonu štátneho zdravotného dozoru, vrátane zariadení v ktorých sa konali zotavovacie podujatia pre deti a mládež bol v roku 2013 na území okresov Banská Bystrica a Brezno 1123 zariadení. Rozdiel oproti roku 2012 (934 zariadení) je možné vysvetliť osobitným započítaním telocviční pri školách do celkového počtu zariadení. Pri celkovom hodnotení podmienok, úrovne a činnosti zariadení sú sledované druhy prevádzok v tabuľkovej časti výročnej správy zosúladené so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní.

Odborní pracovníci odboru HDM vedú Poradňu zdravia pre deti, mládež a rodiny vrátane internetového poradenstva. Súčasne sa podieľali aj na realizácii niektorých úloh odboru podpory zdravia a odboru hygieny výživy.

Činnosť sa realizovala v súlade s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a jeho vykonávacích vyhlášok. V súvislosti s narastajúcim výskytom detskej obezity sa na odbore HDM vytvorili podmienky pre vytvorenie poradenských služieb pre diagnostiku a liečbu obezity detí v súlade s odborným usmernením MZ SR uverejnenom vo Vestníku MZ SR čiastka 6-15.

Prácu odboru je možné charakterizovať v 2 základných oblastiach. Jednou oblasťou je výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) v zariadeniach pre deti a mládež. Ich prevádzkovatelia si väčšinou uvedomujú význam presadzovania požadovaných opatrení v zmysle platnej legislatívy. Všeobecne sa zlepšuje technický stav zariadení pre deti a mládež, a to najmä v súvislosti s opravou, resp. výmenou okien, zatepľovania objektov školských zariadení, prestavbou a výbavou zariadení pre osobnú hygienu, prestavbou kotolní a výmenou vykurovacích médií. V ubytovacích zariadeniach sa postupne upravuje kapacita podľa požiadaviek vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z., zlepšuje sa prevádzka pieskovísk a starostlivosť o vonkajšie plochy. Nedostatky súvisiace s presadzovaním a schvaľovaním prevádzkových poriadkov, ktorých náležitosti nezodpovedali platnej legislatíve sa vyskytli ojedinele. V rámci posudzovania zotavovacích podujatí pre deti a mládež organizátori zotavovacích podujatí predkladali na RÚVZ len „oznámenia“ v zmysle oznamovacej povinnosti podľa neplatného zákona č. 126/2006 Z. z. už len ojedinele.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo problematické presadzovať opatrenia na ochranu zdravia detí a mládeže v týchto oblastiach:

- Druhy zariadení pre deti a mládež definované v §24 ods.1) zákona č.355/2007 Z. z. nezodpovedajú súčasným možnostiam foriem ich prevádzkovania. Pre ostatné spôsoby prevádzkovania zariadení pre deti a mládež ako ich definuje §24 ods.1 je teda podľa súčasne platnej legislatívy najmä v oblasti posudzovania stravovania detí možné využiť len všeobecné požiadavky na ochranu verejného zdravia ustanovené zákonom č.355/2007 Z. z.
- Súčasná legislatíva ukladá povinnosť prevádzkovateľom pieskovísk zabezpečiť kvalitu piesku v pieskovisku tak, aby toto nepredstavovalo riziko poškodenia zdravia detí, ale neurčuje povinnosť vyšetrovať kvalitu piesku a frekvenciu jeho vyšetrovania.

- Absencia legislatívy pri presadzovaní a schvaľovaní prevádzkových poriadkov zariadení pre deti a mládež v časti hygienickej údržby prostredia, upratovania a dezinfekcie priestorov zariadení pre deti a mládež.
- V oblasti schvaľovania kapacity predškolských a školských zariadení vo vzťahu k veľkosti ich priestorov pretrváva nesúlad s ustanoveniami §28, §29, §33 zákona č. 245/2008 Z. z. ktoré určujú najvyššie počty detí v triedach podľa veku detí, ale nezohľadňujú priestorové podmienky podľa zákona č.355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z..
- Posudzovanie kapacity predškolských a školských zariadení v súvislosti so zohľadňovaním svetlej výšky týchto priestorov - zákon č.355/2007 Z. z. ani vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. neodkazujú v tejto súvislosti na ustanovenia §51 ods.3 vyhlášky MŽP SR Z. z., ktorá určuje požiadavky na počet m³ vzduchu / 1 dieťa resp. žiaka, ak je svetlá výška týchto priestorov menšia ako 3m v materskej škole a menšia ako 3,3m v základnej škole.

Samostatnú pozornosť si vyžadovali zariadenia spoločného stravovania, kde sa časť činnosti realizuje podľa požiadaviek odboru hygieny výživy. Ťažko sa darí presadzovať sortiment školských bufetov v súlade so zásadami zdravej výživy, prevádzkovateľom chýba právna úprava, ktorá by upravovala sortiment ponúkaný v školských bufetoch. Problematickým z minulého roku ostáva aj likvidácia odpadov zo zariadení spoločného stravovania a čiastočne aj odborná spôsobilosť pomocných zamestnancov a zastupujúcich zamestnancov. Prevádzkovatelia sa snažia z dôvodu úspory finančných prostriedkov rušiť alebo podľa možností zlučovať stravovacie zariadenia tak, že tieto poskytujú služby aj obyvateľom obcí, pričom je potrebné zabezpečiť ochranu zdravia detí.

V rámci výkonu ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež sa sledujú a hodnotia podmienky a plnenie povinností v súvislosti s uplatňovaním ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a činnosti v súvislosti s kontrolou výskytu zdravotne nevyhovujúcich potravinárskych a kozmetických výrobkov na slovenskom trhu.

Druhou oblasťou je činnosť zameraná na podporu a rozvoj zdravia, ktorá je premietnutá do realizácie cieľných zdravotných projektov a programov pre deti a mládež a zdravotno-výchovných aktivít zameraných na pedagógov, deti, rodičov a ostatných zamestnancov kolektívnych zariadení pre deti a mládež. Riešené boli „Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike“ a v rámci výkonu ŠZD bola kontrolovaná realizácia podporných programov zameraných na Školský mliečny program, Podporu spotreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách.

2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda.

(tab. č. 1)

Prehľad špecializovaných úloh, ktoré presahujú rámec ŠZD je uvedený v tabuľke č. 1. Jedná sa o výkony, ktoré sú zamerané na úlohy presahujúce rámec okresu Banská Bystrica a Brezno, na špecializované úlohy verejného zdravotníctva, na činnosť národného referenčného centra, na činnosť krajského odborníka hlavného hygienika SR pre Banskobystrický kraj v odbore hygiena životného prostredia a zdravia, na odborné aktivity zamestnancov odboru HDM s cieľom prezentovať činnosť odboru – spolupráca s masovokomunikačnými prostriedkami, prednášková činnosť, publikačná činnosť, aktivity v oblasti odborno-metodickej činnosti, výchovy ku zdraviu a pri riešení ostatných aktuálnych rizikových situácií ohrozujúcich zdravie detí.

- V časti úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR a ÚVZ SR sú zahrnuté aktivity,

ktoré boli realizované na základe odborných usmernení ÚVZ SR, prípisov HH SR a záverov z porad regionálnych hygienikov, ktorými bolo nariadené vykonať štátny zdravotný dozor v určených druhoch zariadení. Išlo o plnenie týchto úloh:

- v súvislosti s výskytom kontaminácie sušeného mlieka jedom na hlodavce v Poľsku boli na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 22.1.2013 č. ZHHSR/1526/2013 vykonané kontroly v školských bufetoch so zameraním na výskyt nebezpečných cukrovínok vyrobených v Poľsku v spoločnosti Magnólia Sp. z o.o., ul. Transportowa 3, 68-300 Lubsko, Poľsko. V určenom období bolo vykonaných 9 kontrol v školských bufetoch v Banskej Bystrici. Predaj predmetných cukrovínok nebol zistený ani v jednom prípade a za zistené nedostatky v prevádzke bufetov bola uložená 1 bloková pokuta vo výške 16,- eur. Správa o výsledkoch mimoriadnej kontroly bola zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave.
- na základe informačného oznámenia Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF) č. 2013.0252 – Falšovanie mrazených hovädzích burgerov z Poľska, názov výrobku: Hovädzí Burger (mrazený polotovár z hovädzieho mäsa pred smaženým), značka výrobku: FVZ POLSKA, výrobca: FVZ Deli-Meat Polska sp. z o.o., PL 24084001 WE, Gliwicka 20, Orzesze, Poľsko, ktorý bol s pozitívnym výsledkom vyšetrený na prítomnosť konskej DNA (v Štátnom veterinárnom ústave v Prahe) a na základe prípisu Hlavného hygienika SR č. OHVBPKV/2641/2013/Jo zo dňa 28. 2. 2013. Celkovo bolo v tejto súvislosti vykonaných 5 kontrol.
- Na základe žiadosti ÚVZ SR zo dňa 8. 4. 2013 č. HDM/3569/7660/2013 vo veci vykonania mimoriadnych kontrol vo vybraných zariadeniach školského stravovania so zameraním sa na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov v termíne od 6.5. 2013 – 24.5.2013 boli podľa usmernenia uvedeného v hore citovanej žiadosti vykonané kontroly v 18 zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež. Výsledky plnenia úlohy bolo spracované za RÚVZ Banská Bystrica a Banskobystrický kraj a zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave.
- Na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 8.3.2013 č. HDM/2851/5390/2013 boli vykonané mimoriadne kontroly vybraných zariadení určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici s určeným zameraním a podľa požadovanej štruktúry. Mimoriadne kontroly v termíne od 2.4.2013 do 22.4.2013 boli vykonané v 21 telovýchovných zariadeniach, a to v 13 základných školách a 8 stredných školách. Celkovo bolo skontrolovaných 48 priestorov na vyučovanie telesnej výchovy (28 telocviční, 19 gymnastických sál a posilňovní). Výsledky plnenia úlohy boli spracované za RÚVZ Banská Bystrica a Banskobystrický kraj a zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave..
- Na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 13. 8. 2013 č. HDM/6659/16758/2013 boli v dňoch od 16. do 27. 9. 2013 vykonané mimoriadne kontroly v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica zamerané na dodržiavanie ustanovení vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Na základe uvedeného bol v stanovenom termíne v okresoch Banská Bystrica a Brezno vykonaný cielený štátny zdravotný dozor v 10 ubytovacích zariadeniach. Správa o výsledkoch kontrol podľa požadovanej štruktúry bola spracovaná za RÚVZ Banská Bystrica a Banskobystrický kraj a zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave..
- Na základe požiadavky ÚVZ SR boli ďalej pripravené odpočty plnenia úloh v rámci plnenia programu ozdravenia výživy, správa o plnení úloh v rámci úradnej kontroly potravín a návrh plánu úradnej kontroly potravín ako aj úlohy vyplývajúce z funkcie krajského odborníka pre odbor HŽPaZ (8).

- **Odborné stanoviská v súvislosti s expertízami** (3) boli poskytované prevádzkovateľom zariadení pre deti a mládež pri zabezpečovaní kvality vody na kúpanie v bazéne pre vysokoškolákov UMB v Banskej Bystrici (2) a pri kontrole kvality pitnej vody (1 – adaptované priestory ZUŠ.) Ďalšie odborné stanoviská boli vydávané v súvislosti so zaraďovaním zariadení pre deti a mládež do siete škôl a školských zariadení a s prevádzkou elokovaných pracovísk jestvujúcich zariadení pre deti a mládež (56), ďalej stanoviská pre iné odbory RÚVZ Banská Bystrica v rámci posudkovej činnosti pri vydávaní záväzných stanovísk a rozhodnutí regionálneho hygienika (4) a stanoviská v súvislosti s riešenými podnetmi na výkon štátneho zdravotného dozoru v prevádzkarňach zariadení pre deti a mládež (16), ktoré sa týkali napr. obťažovania hlukom z prevádzky detského ihriska, nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok v školských zariadeniach, výskytu plesní v ubytovacom zariadení, podozrenia na nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, piesku v pieskovisku určeného na hry detí, zabezpečenia zásobovania ZŠ pitnou vodou a podmienok pre zabezpečenie prevádzok zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež. Ďalšie odborné stanoviská boli vydané pre Okresný súd Brezno v súvislosti s podmienkami bývania, stanovisko KO pre HŽPZ v súvislosti s konaním hromadných podujatí, stanovisko k výrubu stromu v záhrade MŠ, stanovisko ku kapacite MŠ, odborné stanovisko k výsledkom mimoriadnych kontrol v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež (5).

- **Koncepcná činnosť odboru** súvisela s prípravou anotácie a postupu plnenia úlohy „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl. Využitie hodín telesnej výchovy“ ako gestora plnenia tejto úlohy.

Medzi koncepcné činnosti je možné zaradiť aj spracovanie pripomienok k návrhu prevádzkového poriadku pre detské domovy rodinného typu, k návrhu výročnej správy za odbor HDM, príprava dotazníka k plneniu mimoriadnej úlohy HH SR zameranej na kontrolu ubytovacích zariadení pre deti a mládež a prípravu pracovného materiálu k Projektovému zámeru ePublicHealth ako aj . plnenie mimoriadnych alebo celospoločenských úloh v oblasti verejného zdravotníctva súvisiacich s prípravou návrhov novely zákona č.355/2007 Z. z., vykonávajúcich predpisov a stanovísk k navrhovaným zákonom a vyhláškam:

- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia ,
- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 554/2007Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo,
- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti a prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií,
- Pripomienky k novele zákona č.377/2007 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- V hodnotenom roku bol odbor HDM zapojený do riešenia 4 zo 6 **projektov a programov** vyhlásených HH SR pre odbor HDM, z toho v jednom prípade ide o projekt realizovaný v gestorstve odboru HDM RÚVZ v Banskej Bystrici. Ide o nasledovné projekty a programy:

- Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál,
- Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín detí,
- Zhodnotenie príjmu jódu u obyvateľov SR
- Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl. Využitie hodín telesnej výchovy

V roku 2013 sa neplánovane plnilo aj pokračovanie projektu ESPAD – európsky školský prieskum o alkohole a drogách u študentov vysokých škôl.

Prieskum bol vykonaný v mesiaci december 2013 na vybratých fakultách UMB Banská Bystrica (fakulta právnická a fakulta medzinárodných vzťahov a politických vied). Podľa usmernenia bolo požadované vykonať prieskum u 60-tich poslucháčov na každej fakulte. Aj napriek tomu, že vedenie fakulty MVaPV vyšlo v ústrety a vyčlenilo čas a priestor na vyplnenie dotazníkov, zo strany poslucháčov tejto fakulty nebol o akciu veľký záujem. Podarilo sa zozbierať celkom 102 dotazníkov, ktoré boli zaslané na ďalšie spracovanie ÚVZ SR.

Okrem týchto projektov bol odbor HDM zapojený aj do riešenia 1 projektu v gestorstve odboru hygieny životného prostredia a zdravia, a to: „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ .

V rámci uvedených projektov bolo celkovo vyšetrených 235 detí (Espad 102, strav. 113, prídavné látky 20) detí. Plnenie úloh vyplývajúcich z programov a projektov ÚVZ SR schválených HH SR je podrobne rozpísane v samostatnej správe o plnení programov a projektov ÚVZ SR.

- V rámci **odbornej a metodickej činnosti** bolo poskytnutých 1560 konzultácií prevádzkovateľom zariadení, vedúcim zamestnancom zariadení, projektantom, zástupcom samospráv, organizátorom zotavovacích podujatí pre deti a mládež ďalej v rámci činnosti poradenských centier a v rámci činnosti národného referenčného centra. V rámci spolupráce so SZU v Bratislave bolo poskytnutých 5 konzultácií s cieľom odborného a metodického usmernenia pri písaní záverečných prác.

Uskutočnili sa porady (6) v súvislosti so zabezpečovaním úloh projektov a programov, porady krajského odborníka odboru HDM a odboru HŽPaZ, celoslovenská porada odboru HDM a HŽPaP. MŠVVaŠ SR organizovalo poradu v súvislosti s využívaním e-modelu HACCP a metrologickým programom pre zariadenia spoločného stravovania pre deti a mládež.

Ďalšia odborná a metodická činnosť odboru súvisela s členstvom v odborných spoločnostiach: MUDr. Katarína Slotová, PhD. je na základe osobitného menovania ÚVZ SR, hlavného hygienika SR členom:

- Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor hygieny detí a mládeže – menovací dekrét č. OOD/7615/2012
- Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia -menovací dekrét č. OOD/9631/2007
- Pracovnej skupiny pre návrh novely vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z .z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia - č.OHŽP-7243/2012
- Pracovnej skupiny pre návrh novelizácie vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo – č. OHŽP - 7419/2012

MUDr. Katarína Slotová, PhD. je členom pracovnej skupiny pre implementáciu Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III. (NEHAP III) v ktorom je implementovaný Európsky akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE).

- V roku 2013 sa pracovníci odboru HDM zúčastnili na 63 **odborných podujatiach**, z toho sa na týchto podujatiach zúčastnilo 20 pracovníkov aktívne a 43 pracovníkov pasívne. Boli to odborné konferencie, odborné podujatia v súvislosti so zabezpečovaním plnenia odborných úloh v rámci projektov, odborné podujatie v súvislosti s činnosťou NRC, odborné podujatia v súvislosti s usmerňovaním činnosti stravovacích zariadení pre deti a mládež a odborné podujatia v rámci realizácie projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR“, spolufinancovaného zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR.

• **Úlohy krajského odborníka** hlavného hygienika SR pre Banskobystrický kraj v odbore hygiena životného prostredia a zdravia na základe menovania menovacím dekrétom č. OOD/7752/2007 zo dňa 03.09.2007 plní MUDr. Katarína Slotová, PhD.

Úlohy krajského odborníka boli v roku 2013 zamerané najmä na:

- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia ,
- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 554/2007Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo,
- Príprava návrhu rozsahu vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti na hodnotenie dopadov na verejné zdravie na zaradenie do novely vyhlášky MZ SR č.520/2007 Z. z. .
- Príprava stanoviska k vzneseným pripomienkam v rámci medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov – k vykonávaciemu predpisu - k návrhu vyhlášky o podrobnostiach hodnotenia dopadov na verejné zdravie.
- V súvislosti s riešením úlohy č.1.5 odboru HŽPaZ v rámci PaP ÚVZ v SR, ktorá je zameraná na zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách boli vytypované vodárenské lokality v Banskobystrickom kraji kde by uvedenú úlohu bolo možné realizovať, a to:
V pôsobnosti RÚVZ Rim. Sobota: Vodárenská lokalita Behynce, zásobuje viac ako 5000 obyvateľov, v okolí je intenzívna poľnohospodárska činnosť.
V pôsobnosti RÚVZ Zvolen v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica: Vodárenská lokalita Hriňová
- Pre potreby HO HH SR pre odbor HŽPaZ a ÚVZ SR odbor HŽPaZ boli vypracované aktuálne podklady a námety na celoslovenskú poradu odboru HŽPZ, ktorým je potrebné venovať osobitnú pozornosť.
- Koordinácia spolupráce terénnych pracovísk v Banskobystrickom kraji a laboratórnych pracovísk RÚVZ Banská Bystrica bola zameraná na prípravu štvrtročných harmonogramov odberov vzoriek pitnej vody, vody na kúpanie a potravín pre RÚVZ v Banskobystrickom kraji.
- Koordinovanie a riešenie aktuálnych problematík v oblasti hygieny životného prostredia podľa požiadaviek hlavného odborníka HH SR pre odbor hygiena životného prostredia a zdravia a ÚVZ SR v Bratislave.

• **Publikačná činnosť pracovníkov odboru HDM v roku 2013**

1. **Slotová, K.,** Fabiánová, E.: Deti a mládež. In: Margaréta Šulcová, Ivan Čižnár, Eleonóra Fabiánová: Verejné zdravotníctvo. Veda, ISBN 978-80-224-1283-4, str.570-577.
2. **Šinská, M.,** Šuchaňová, M.: Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie- prvé skúsenosti. Dni praktickej obezitológie 20.-22.9.2013. Zborník odbornej konferencie, ISBN 978-80-971447-9-1, EAN 9788097144791.

Prednášková činnosť pracovníkov odboru HDM je uvedená v prílohe výročnej správy.

• **Spolupráca s masovokomunikačnými prostriedkami**

V rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami boli poskytnuté informácie v týchto oblastiach :

Sloven. rozhlas B.	Pedikolóza a etika
Bystrica	Pedikulóza a etika
Slovenská televízia B.B.	Pieskoviská - opatrenia
Petitpress - tlač	Pedikulóza v zar. pre deti a mládež
Český rozhlas	Je ochrana detí pred slnkom dôležitá ?
tlačová správa	
Televízia - Hronka B.	Letné tábory musia byť pod dohľadom hygienikov
Bystrica	Letné tábory musia byť pod dohľadom hygienikov
tlačová správa	Nesprávne používaná klimatizácia môže poškodiť
tlačová správa	zdravie
www.uvzbb.sk	Nesprávne používaná klimatizácia môže poškodiť
Televízia - Hronka B.	zdravie
Bystrica	Začiatok školského roka sprevádza aj zvýšená
	chorobnosť detí
tlačová správa	Pieskoviská
tlačová správa	Radíme -Výmena filtrov v klimatizácii
Tlačová agentúra SR	Detská obezita a poradňa
tlačová správa	
Televízia - Hronka B.	Detská obezita a poradňa, aktivity
Bystrica	Detská obezita a poradňa, aktivity
Rádio- Regina	
Televízia - Hronka B.	Svetový deň výživy -Kampaň proti obezite
Bystrica	Začiatok škol. roka sprevádza zvýšená chorobnosť
	detí
Rádio- Regína	Detská obezita a poradňa
STV - B. Bystrica	

• **Výchova ku zdraviu**

V roku 2013 bola pod vedením odboru HDM zahájená činnosť poradne na znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie. Toto poradenstvo prebiehalo vo forme kurzov, a to každý kurz v trvaní 3 mesiacov. V roku 2013 prebehli 2 takéto kurzy, pričom 1. kurz navštívilo 8 klientov a druhý kurz 20 klientov. Celkom bolo vykonaných 113 vyšetrení a 778 výkonov.

V rámci skupinového poradenstva bolo pre ZŠ Spojová, Banská Bystrica organizovaných 9 diskusných stretnutí na tému Starostlivosť o zdravie s osobitným zameraním na zdravú výživu, fyzickú aktivitu, význam kvality pitnej vody a vody na kúpanie pre zdravie, starostlivosť o ľudské telo, kozmetika, tetovanie, piercing. Podujatí sa zúčastnilo celkom 1800 žiakov.

V súvislosti s pretrvávajúcou problematikou výskytu pedikulózy v ZŠ Medzibrod bola odprednášaná tematika výskytu pedikulózy a jej preventívnych a represívnych opatreniach pre cca 30rodičov žiakov tejto školy.

• **Ostatné činnosti**

V súvislosti s výskytom zdravotne nevyhovujúcich výrobkov na slovenskom trhu boli vykonávané kontroly ich výskytu v obchodných, predajných a skladových prevádzkových jednotkách. Išlo vo veľkej väčšine o kozmetické výrobky rôzneho druhu určené nielen pre detskú populáciu ale aj pre širokú verejnosť.

Väčšina výrobkov bola zdravotne nevyhovujúca z dôvodu prítomnosti zdravie poškodzujúcich chemických látok – dietylénglykolu v zubných pastách a ďalších chemických látok

(dibutylftalát, ťažké kovy ...) v kozmetických prípravkoch – očné tiene, krémy, peny, telové mlieko, laky, farby na vlasy a pod.

Celkom bolo vykonaných 201 kontrol v obchodných reťazcoch v okrese Banská Bystrica a Brezno.

2.1 Zhodnotenie školského mliečného programu (ŠMP)

Realizácia školského mliečného programu v okrese Banská Bystrica a Brezno pokračovala aj v roku 2013. Jeho realizácia prebiehala podľa metodického usmernenia č. 12/2008 zo 6. októbra 2008 k realizácii nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 342/2009 Z. z. a Metodického usmernenia 16/2009-R z 27. augusta 2009, ktorým sa mení a dopĺňa vyššie citované usmernenie.

Počet zapojených školských zariadení do ŠMP je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2013:

Druh zariadenia	Počet škôl, zapojených do školského mliečného programu	Podmienky	
		vyhovujú (počet)	nevyhovujú (počet)
MŠ	62	62	0
ZŠ	44	44	0
SŠ	18	18	0
Iné	-	-	-
Spolu	124	124	0

Uvedené údaje boli získané v rámci spolupráce s Okresným úradom – odborom školstva v Banskej Bystrici, ktorému jednotlivé školské prevádzky uvedené údaje hlásia na štatistické spracovanie.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v školských zariadeniach a v súvislosti s realizáciou ŠMP neboli zistené žiadne výrazné problémy. V zariadeniach kde sa realizácia ŠMP zabezpečuje prostredníctvom zariadení školského stravovania neboli zisťované nedostatky v odbornej spôsobilosti pracovníkov manipulujúcich s mliekom, v uskladňovaní a dodržiavaní dátumu minimálnej trvanlivosti, vo vyhradení chladiarenských zariadení na skladovanie mlieka a pod.

Vo väčšine školských zariadení, ktoré realizujú celospoločenský program „Školský mliečny program“ sa uskutočňuje aj program „Školské ovocie a zelenina“.

2.2 Zhodnotenie stavu pieskovísk

V roku 2013 bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odobratých 46 vzoriek piesku. Výsledky analýz vzoriek mikrobiologických a parazitologických ukazovateľov vykonané odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica boli v 2 prípadoch nevyhovujúce z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva kolónie tvoriacich jednotiek termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov (MŠ Kremnička,

MŠ Magurská 14, BB) a v 1 prípade nevyhovujúce z dôvodu prítomnosti geohelmintov (MŠ Hradby 9, Brezno – Ancylostoma/Uncinaria sp., Toxocara sp.).

Na základe zistených nedostatkov (MŠ Kremnička, MŠ Magurská BB, MŠ Hradby 9, Brezno) boli rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydané 3 rozhodnutia regionálneho hygienika, ktorými boli uložené opatrenia na zákaz používania piesku v pieskovisku na hry detí do doby preukázania jeho vyhovujúcej kvality podľa vyhlášky MZ SR č.521/2007 Z. z..

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:			
		Termotolerant. a koliform. baktérií	Fekálnych streptokokov	Baktérie rodu Salmonella species	Geohelminty (vajíčka, larvy)
Mest.pies.Pršianska terasa B.B.	4	0	0	0	0
MŠ Radvanská 28 BB	4	0	0	0	0
MŠ Magurská 14 BB	4	1	0	0	0
MŠ Hradby 9 Brezno	8	0	0	0	1
MŠ Šumiac	2	0	0	0	0
MŠ Michalová	2	0	0	0	0
MŠ Predajná	2	0	0	0	0
MŠ Závadka n/Hronom	2	0	0	0	0
MŠ Králiky	2	0	0	0	0
MŠ Tajov	2	0	0	0	0
MŠ Malachov	2	0	0	0	0
MŠ Kremnička	2	1	1	0	0
MŠ Nová BB	5	0	0	0	0
MŠ Strážovská BB	2	0	0	0	0
MŠ Cesta k Nemocnici BB	1	0	0	0	0
OC Puding Tajovského BB	2	0	0	0	0
SPOLU:	46	2	1	0	1

2.3. Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch:

V roku 2013 bolo vykonaných 37 kontrol v bufetoch prevádzkovaných v školských a vysokoškolských zariadeniach. V 11 prevádzkach školských bufetov boli počas kontrol zistené nedostatky nasledovného charakteru:

- Nedodržanie sortimentu v školských bufetoch podľa § 8 ods. 3 písm. a) vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež bolo konštatované v štyroch prípadoch. Išlo o predaj coca coly a energetických nápojov.
- Porušenie zákazu zmrazovania potravín dodaných do zariadenia v nezmrazenom stave (žemle, rožky) bolo zistené v 3 prípadoch.
- Nesprávne skladovanie potravín bolo zistené v 3 prípadoch. Išlo u uloženie potravín na podlahe (1) a nedostatočná teplota chladiaceho zariadenia k druhu tovaru (2).
- Prevádzkovanie bufetu bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva bolo zistené v 3 prípadoch. V uvedených zariadeniach došlo počas roka k zmene prevádzkovateľa zariadenia.

Za uvedené nedostatky bola v 1 prípade uložená bloková pokuta vo výške 16 eur a s prevádzkovateľkou 2 bufetov bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt. Uložená suma bola vo výške 500 eur.

3. Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť (tab. č. 2 a 3)

Prehľad výkonov kontrolnej činnosti v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu ŠZD je podľa druhu zariadení uvedený v tabuľke 2. V tabuľke 3 je uvedený prehľad základných stavebných podmienok a úrovne prevádzky zariadení pre deti a mládež.

Z celkového počtu 1123 evidovaných zariadení pre deti a mládež, kde sú zaradené aj zotavovacie podujatia pre deti a mládež (turnusy), je 372 (33,1 %) neštátnych zariadení. Jednotlivé druhy zariadení pre deti a mládež sú rozdelené v tabuľke č. 2 podľa druhov zariadení v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. (školský zákon). Popis niektorých druhov zariadení:

- prevádzkárne do 6 rokov (18) - zaradené sú sem detské jasle a detské opatrovateľské centrá (okres Banská Bystrica 16, okres Brezno 2),
- v kategórii MŠ – 90 (okres Banská Bystrica 56, okres Brezno 34),
- ZŠ – 57 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 21), v počte sú zahrnuté aj zlúčené školy do jednej právnickej osoby - ZŠ s MŠ, ktorých je celkovo 22 (okres Banská Bystrica 13, okres Brezno 9),
- v kategórii pracoviská praktického výcviku (PPV) a strediská praktického výcviku (SPV) evidujeme 162 pracovísk (okres Banská Bystrica 120, okres Brezno 42),
- medzi špeciálne školy (počet 7) sú zaradené: 1 špeciálna MŠ, špeciálne ZŠ v počte 4 (mesto Banská Bystrica 1 a okres Brezno 3), 2 odborné učilištia (okres Banská Bystrica 1, okres Brezno 1),
- v kategórii fakulty VŠ (12) sú zaradené fakulty v meste B. Bystrica, v okrese Brezno VŠ nie sú zriadené,
- k zariadeniam a prevádzkam mimoškolskej výchovy a vzdelávania + ZUŠ (85) sú zaradené: školské kluby v počte 61 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 25), centrá voľného času v počte 13 (okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 2), ZUŠ v počte 11 (okres B. Bystrica 7, okres Brezno 4),
- do špeciálnych výchovných zariadení sú zaradené neštátne zariadenia výchovného, psychologického, špeciálno-pedagogického a sociálneho poradenstva (okres Banská Bystrica 3),
- zariadenia školského stravovania - školské jedálne, vývarovne v počte 158 (okres Banská Bystrica 121, okres Brezno 37) a výdajne jedál v celkovom počte 55 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 19),
- zariadení na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je 13 a sú to detské domovy rodinného typu (okres Banská Bystrica 4, okres Brezno 6), 1 profesionálna rodina a 1 krízové stredisko v rámci DD Potôčik (Banská Bystrica) a 1 krízové stredisko pre deti a rodinu v zariadenia sv. Alžbety, Banská Bystrica
- do zariadení sociálnych služieb (15 - okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 4) sú zaradené zariadenia podľa zákona č. 448/2008 Z. z
- celkový počet evidovaných zotavovacích podujatí 156 (okres Banská Bystrica 26, okres Brezno 130) sa uskutočnili v 211 turnusoch (v tabuľke č.2 je udávané počet turnusov podľa usmernenia z ÚVZ SR) s celkovým počtom detí 8951 (okres Banská Bystrica 1408 detí, okres Brezno 7543 detí),
- samostatnú kategóriu tvoria telovýchovné zariadenia – vnútorné a vonkajšie - v počte 129, z toho 67 telocviční a 62 rôznych ihrísk,
- do kategórie ostatné sú zaradené sauny pri školských zariadeniach, bazén UMB, plavecké jasličky pre deti, materské centrá, detské zábavné centrá v obchodných centrách, elokované pracoviská pri ZUŠ a CVČ.

V hodnotenom roku bolo vykonaných 420 kontrol so záznamom v súlade s metodickým usmernením k výkonu ŠZD hlavného hygienika SR a kontroly zamerané na kategorizáciu zariadení spoločného stravovania - školských kuchýň, výdajní jedál a školských bufetov so zameraním na stupeň epidemiologickej rizikovosti. Ďalšie kontroly boli cielene zamerané na kontrolu výskytu zdravotne nevyhovujúcich výrobkov na slovenskom trhu (RAPEX-201).

V súvislosti s kontrolou dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov bolo celkovo v zariadeniach pre deti a mládež vykonaných 213 kontrol výsledky ktorých sú uvedené v zázname z kontrol z výkonu ŠZD, ale aj evidované samostatne pri mesačnom výkazníctve.

V tabuľke č. 2 sú ďalej vykázané výkony o odobratých vzorkách vrátane ich vyhodnotení :

- stery na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia kuchýň - 238,
- stery na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia plaveckých jaskýň - 20
- vzorky pitnej vody – 4 (okres Banská Bystrica 3, okres Brezno 1), a to zo stravovacieho zariadenia 1, ZUŠ 1, zotavovacie podujatia 1, plavecké jaskýň 1
- podávaná strava -107 (hotové obedy, uložené vzorky jedál)
- voda na kúpanie – 5 (bazén pri FHV UMB, 1 PJ Žabka),
- piesok – 46 (okres Banská Bystrica 30, okres Brezno 16) zo zariadení pre deti a mládež a z mestských pieskovísk vrátane (4)
- v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež bolo odobratých 30 vzoriek prachu (okres Banská Bystrica 25, okres Brezno 3) na kontrolu prítomnosti alergénov roztočov
- v 1 ubytovacom zariadení pre vysokoškolákov bolo odobratých 12 vzoriek zlepu na kontrolu prítomnosti ploštíc,
- tepelno – vlhkosťná mikroklima bola objektivizovaná v 51 vnútorných priestoroch zariadení pre deti a mládež (21 MŠ a 30 ZŠ)

Pre hodnotenie problematiky zariadení je dôležitý ich prehľad podľa stavebných podmienok a celkovej úrovni prevádzky uvedený v tabuľke 3.

Z celkového počtu 1123 zariadení pre deti a mládež má vyhovujúce podmienky 653 zariadení, čo je 58,1 %. Ide o zariadenia, ktoré sú zaradené do kategórie zodpovedajúcej všetkým stanoveným požiadavkám. Zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže je 453 t.j.40,3,8 %. Zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí je 17 =1,6 %.Zariadenia, ktoré priamo ohrozujú zdravie detí a mládeže sa nevyskytujú.

Podmienky v zariadeniach sú v roku 2013 hodnotené nasledovne:

- v prevádzkárňach pre deti do 6 rokov pretrvávajú problém vlastných vonkajších plôch tak, ako to definuje príslušná vyhláška, zariadenia využívajú vonkajšie ihriská zriadené v rámci občianskej vybavenosti;
- v zariadeniach MŠ je dlhodobou hodnotená situácia ako dobrá. Čiastočne sme zaznamenali problémy s určovaním kapacít pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov najmä v súvislosti s nízkou svetlou výškou miestností. Pri výkone ŠZD sa zisťujú len bežné prevádzkové nedostatky. Všeobecne v zariadeniach sa rešpektujú základné zdravotno-hygienické požiadavky na prevádzku a situáciu je možné dlhodobou hodnotiť ako uspokojivú. V súvislosti s narastajúcim počtom detí predškolského veku pretrvávajú nedostatok predškolských zariadení v meste Banská Bystrica a snaha umiestňovať tieto zariadenia do provizórnych priestorov s nevyhovujúcim vybavením;
- situáciu na úseku základných škôl je možné hodnotiť z dlhodobého pohľadu za postupne sa zlepšujúcu. Školy disponujú dostatkou prevádzkových priestorov, ale v starších typoch škôl sú problémy s priestorom napr. pre šatne detí, dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí ale aj zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, chýbajú miestnosti pre upratovačku, problematické sú aj priestory dielní. V niektorých zariadeniach bola zisťovaná nedostatočná

údržba prostredia. Umyvárne pri telovýchovných zariadeniach nespĺňajú účel z dôvodu nefunkčnosti alebo ich nevyužívania z časových dôvodov;

- úroveň prevádzky stredných škôl vrátane gymnázií je vyhovujúca, v rámci hodnotenia stavebných podmienok sú všetky tieto školy zaradené medzi zariadenia bez nedostatkov alebo s drobnými nedostatkami;
- prevádzka v detských domovoch rodinného typu a v domovoch sociálnych služieb v posledných rokoch nie je problémová, nezisťujú sa nedostatky, ktoré by ohrozovali zdravie detí;
- v školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa za posledné obdobie zvyšuje počet detí a pribúda neúčelových, hygienickým požiadavkám nevyhovujúcich priestorov na vyučovanie. Uvedenému bude potrebné v ďalšom období venovať zvýšenú pozornosť v spolupráci s prevádzkovateľmi škôl a s ich zriaďovateľmi.
- na úseku ubytovacích zariadení sa v hodnotenom roku postupne riešilo uplatňovanie ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia, hlavne čo sa týka rešpektovania veľkosti plôch, kapacít zariadení pre osobnú hygienu a počtu ubytovaných v izbách;
- v zariadeniach spoločného stravovania vykonali pracovníci odboru HDM počas roka 2012 celkovo 200 kontrol. V uvedenom počte sú zahrnuté i všetky kontroly zariadení rýchleho občerstvenia a stravovacích prevádzok rekreačných zariadení, v ktorých sa uskutočňovali zotavovacie podujatia pre deti. Počas výkonu ŠZD v uvedených prevádzkach boli vo veľkej väčšine prípadov zisťované nedostatky hlavne z dôvodu nevyhovujúceho stavebno-technického charakteru, chýbajúceho dostatočného vybavenia technologickým zariadením, umývacími drezmi podľa účelu používania, chýbajúcimi umývadlami na umytie rúk s príivodom teplej vody a pod., a tým následne nezodpovedajúci stav v dodržiavaní zásad správnej výrobnéj praxe HACCP a v celkovej hygiene prevádzky.

Počas r. 2012 pracovníci HDM odobrali 238 sterov zo stravovacej prevádzky (201 zo ZSS pre deti a mládež, 37 zo ZSS počas zotavovacích podujatí) na zisťovanie mikrobiologickej kontaminácie kuchynského prostredia a predmetov bežného užívania. Z uvedeného počtu bolo 180 vyhovujúcich a 58 sterov nevyhovujúcich pre prítomnosť nasledovných patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov – Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Staphylococcus aureus, Bacillus cereus, Klebsiela sp., Streptococcus faecalis. Po zabezpečení dezinfekcie v prevádzke a opakovanom odobratí sterov, boli výsledky ich analýz vyhovujúce, čo svedčí o nedodržiavaní a nedôslednom vykonávaní sanitácie a dezinfekcie v zariadení.

V 3 zariadeniach spoločného stravovania boli odobraté vzorky pitnej vody. Výsledky preukázali zhodu s požiadavkami NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení noviel.

ŠPECIÁLNA ČASŤ

1. Analýza hygienickej situácie v detských a dorastových zariadeniach (tab. č. 3 a 4)

Prevádzkarne do 6 rokov

V roku 2013 evidujeme 108 predškolských zariadení- materské školy (90) + prevádzkarne do 6 rokov (18) (okres Banská Bystrica 56 MŠ, 16 OC, okres Brezno 34 MŠ, 2 OC). V okrese Brezno vo Valaskej na Nám. 1. mája. pribudla jedna MŠ. V meste Banská Bystrica pribudlo 5 súkromných opatrovateľských centier – starostlivosť o deti do 6 rokov (OC

Baby Happy na Karlove, OC Mravček Tajovského 16, DC U Macka Macíka Tajovského 5, OC Jaja Baby Care Belveder, OC Giogia Sásová).

Materské školy

V meste Banská Bystrica pribudli 3 neštátne predškolské zariadenia: Materská škola Tatranská 10, Materská škola Mládežnícka 51, Materská škola Montessori Trieda SNP 54 umiestnené v adaptovaných priestoroch so samostatným vstupom. Situáciu v predškolských zariadeniach môžeme považovať za uspokojivú. Počas roka boli v niektorých predškolských zariadeniach vykonané práce na vylepšenie prostredia, napr. zateplenie vonkajšej fasády, výmena okien, rekonštrukcia elektroinštalácie, výmena svietidiel, rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu, výmena podlahovej krytiny, výmena detského nábytku, vymaľovanie priestorov, vybudovanie vlastnej plynovej kotolne, modernizácia záhradného vybavenia, úprava vonkajších hracích plôch a vybudovanie nových pieskovísk pre deti.

Základné školy

V roku 2013 vykazujeme celkový počet základných škôl 57 (v okrese Banská Bystrica je 36, v okrese Brezno 21). Oproti minulému roku sa počet nezmenil.

K vylepšeniu hygienického štandardu došlo v ZŠ kde bola vykonaná výmena okien, zateplenie budovy, rekonštrukcia elektroinštalácie s výmenou svietidiel, rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu pri telovýchovnom úseku, výmena podlahovej krytiny a postupná výmena školského nábytku v učebniach, vymaľovanie priestorov, rekonštrukcia šatňových priestorov (ZŠ Moskovská, ZŠ Narnia Okružná, ZŠ Brusno, ZŠ Badín- prístavba). Taktiež v ZŠ v okrese Brezno sa počas letných prázdnin vykonávali práce na vylepšení vnútorného prostredia (ZŠ Pionierska 4, Brezno, ZŠ Heľpa, ZŠ Polomka, ZŠ Predajná, ZŠ Čierny Balog, ZŠ Valaská) po získaní finančných prostriedkov z európskych fondov.

Gymnázia

V roku 2013 sa počet v porovnaní s minulým rokom nezmenil. V meste B. Bystrica vykazujeme 6 gymnázií, z toho 2 neštátne zariadenia. V okrese Brezno sú 2 gymnázia z toho 1 neštátne. Hygienickú situáciu v týchto zariadeniach hodnotíme ako vyhovujúcu, 50 % zariadení je zaradených v kategórii „A“ a 50 % v kategórii „B“.

Športové gymnázium v B. Bystrici vykonalo rekonštrukciu telocvične.

Stredné odborné školy

V roku 2013 sa počet SOŠ v porovnaní s minulým rokom nezmenil. V okrese Banská Bystrica vykazujeme 11 zariadení (10 SOŠ, 1 konzervatórium), v okrese Brezno 5 zariadení, z toho 2 neštátne zariadenia.

Situáciu v týchto druhoch zariadení je možné považovať za uspokojivú, všetky zariadenia zodpovedajú stanoveným požiadavkám, alebo sú to zariadenia len s drobnými nedostatkami, ktoré neovplyvňujú zdravie detí a mládeže. Vo väčšine zariadení sa podľa pridelených finančných prostriedkov vykonávalo maľovanie a bežná údržba.

Ďalšie zlepšenie situácie sa dosiahlo:

- SOŠ farmaceutická sa zo Slovenskej Ľupče presťahovala do prenajatých priestorov Obchodnej akadémie na Tajovského ul. č. 25 v Banskej Bystrici, kde pokračuje ako samostatná prevádzka;
- SOŠ na Bánoši v B. Bystrici okrem zateplenia objektov školy, vykonala aj rekonštrukciu elektroinštalácie a výmenu svietidiel v učebniach a výmenu školského nábytku;
- Spojená škola Kremnička – zateplenie všetkých objektov, vykonaná výmena okien a rekonštrukcia elektroinštalácie s výmenou svietidiel, rekonštrukcia kotolne;

- SOŠ hotelových služieb, Školská 5 v Banskej Bystrici vytvorila nové priestory pre školské kaderníctvo v blízkosti školy – (prenajaté priestory v SOŠ IT na Tajovského ul. č. 30 v B. Bystrici);
- Spojená škola v Brezne vykonala rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu v objekte školy.

Jazykové školy

Do tejto kategórie sú zaradené súkromné jazykové školy a jazykové centrá pre deti a mládež. V meste Banská Bystrica vykazujeme 10 zariadení a v meste Brezno 2 zariadenia. V roku 2013 pribudli 2 JŠ v B. Bystrici a 1 jazykové centrum v Brezne. Štátna jazyková škola v B.Bystrici bola zrušená a stala sa súčasťou OA na Tajovského ul.

Pracoviská praktického výcviku a strediská praktického výcviku (PPV + SPV)

Pri stredných školách v škol. roku 2013/14 evidujeme 120 PPV v okrese B. Bystrica a 42 v okrese Brezno. Celkovo je 146 súkromných pracovísk a 42 v štátnych organizáciách. Žiaci 1. a 2. ročníka SOŠ vykonávajú odbornú prax vo vlastných dielňach v rámci školy. Pre žiakov 3. a 4. ročníka je zabezpečené vykonávanie odbornej praxe na základe zmlúv medzi školou a majiteľmi jednotlivých firiem, kde žiaci pracujú pod dohľadom majstrov odborného výcviku.

Špeciálne školy

Oproti minulému roku sa počet týchto zariadení znížil o 1 – zrušená bola Obchodná akadémia v Slovenskej Ľupči; zostali len špeciálne triedy, ktoré sú súčasťou SOŠ farmaceutickej, Tajovského 25, B. Bystrica. Pre telesne postihnutých žiakov je zabezpečený bezbariérový vstup do objektu, učebne sú umiestnené na prízemí a k dispozícii je aj bezbariérové zariadenie pre osobnú hygienu a pre vykonávanie pohybovej aktivity je vytvorené fitness centrum.

Nepriaznivá situácia je v ŠZŠ v Čiernom Balogu, kde je nedostatok učebňových priestorov. Zo strany riaditeľstva školy bolo začaté konanie na vyriešenie tejto situácie, a to plánovanou rekonštrukciou bývalého školského objektu.

Fakulty VŠ

V roku 2013 sa počet fakúlt v okrese Banská Bystrica zvýšil o 1 neštátne zariadenie s denným a diaľkovým štúdiom – zahraničná vysoká škola Bankovní institut a.s. OZ, Cesta na štadión, Banská Bystrica - (študijné odbory: bankový manažment, informačné technológie, oceňovanie majetku, právna administratíva v podnikateľskej sfére). V objekte bývalej obchodnej prevádzky rekonštrukčnými zmenami sa vytvorili priestory pre posluchárne, odborné učebne, úsek vedenia školy a zariadenia pre osobnú hygienu delené podľa pohlavia. Ubytovacie a stravovacie zariadenie t. č. nie je doriešené.

Z celkového počtu 12 fakúlt vykazujeme 2 neštátne zariadenia.

Situáciu v prevádzke týchto zariadení je možné považovať za uspokojivú, neboli riešené závažné nedostatky.

V súvislosti s kolaudačným konaním rekonštruovaného ubytovacieho zariadenia, auly a časti administratívnych priestorov fakulty zdravotníctva SZU na Bernolákovej ulici v Banskej Bystrici bola riešená sťažnosť obyvateľov okolitej obytnej zástavby na obťažovanie hlukom z prevádzky klimatizačného zariadenia, ktoré zabezpečuje úpravu a výmenu vzduchu auly. Objekt je t.č. v skúšobnej prevádzke počas ktorej bolo prevádzkovateľovi uložené objektivizovať emisie hluku a urobiť potrebné opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia obyvateľov .

V mesiacoch marec a november 2013 boli z bazéna FHV UMB Banská Bystrica odobraté po 2 vzorky vody na kúpanie na zistenie biologických, mikrobiologických a fyzikálnych ukazovateľov. Vyšetrené vzorky vody vyhovovali požiadavkám vyhl. MZ SR č. 308/2012 Z. Z..

Zariadenia a prevádzkárne mimoškolskej výchovy a vzdelávania +ZUŠ

V roku 2013 bolo v prevádzke celkom 85 uvedených zariadení, a to 61 školských klubov (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 25), 13 centier voľného času (okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 2) a 11 ZUŠ (okres Banská Bystrica 7, okres Brezno 4). ZUŠ v obci P. Polhora sa presťahovala z objektu MŠ do priestorov ZŠ v obci. V uvedených prevádzkach neboli zisťované závažné nedostatky.

Ubytovacie zariadenia

Do tejto kategórie sú zaradené ubytovacie zariadenia pri VŠ, stredných a špeciálnych školách. Celkove vykazujeme 24 ubytovacích zariadení.

Oproti minulému roku sa v okrese Banská Bystrica počet študentských domovov pri VŠ nezmenil (9), z toho 1 zariadenie je neštátne. Aj v tomto type zariadení sa postupne prehodnocuje ich ubytovacia kapacita a vybavenosť zariadeniami pre osobnú hygienu a ostatným požadovaným vybavením. Celkove je však možné úroveň a podmienky ich prevádzky hodnotiť ako uspokojivé. 66,7 % zariadení zodpovedá stanoveným požiadavkám a v 33,3 % zariadení boli zistené drobné nedostatky, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie obyvateľov týchto zariadení. V ŠD na Tr. SNP 53 v B. Bystrici ešte prebiehali dokončovacie práce po vykonanej celkovej rekonštrukcii.

V ŠD pre VŠ boli riešené 2 sťažnosti – v ŠD pri Akadémii umení na údajnú prítomnosť ploštic od ubytovaného návštevníka, ktorá nebola potvrdená a v ŠD pri UMB zo strany ubytovaných poslucháčov na zatekanie do ubytovacej izby a prítomnosť plesní na stene, čo bolo spôsobené pri výmene okien nedostatočnou izoláciou pod parapetnou doskou. Závažnosť bola odstránená nanosením silikónovej vrstvy a zatečená časť steny bola vyčistená savom. Maľovanie nebolo vykonané, nakoľko počas letných prázdnin 2014 je naplánovaná rekonštrukcia ŠD.

Pri stredných školách evidujeme školské internáty (ŠI) v meste Banská Bystrica v počte 11 (2 pri gymnáziách, 7 pri SOŠ, 1 pri konzervatóriu a 1 pri odbornom učilišti) a v okrese Brezno 4 ŠI (3 pri SOŠ a 1 pri OU), z toho 1 neštátne. V priebehu roku 2013 došlo k zrušeniu ŠI pri SOŠ farmaceutickej v Slovenskej Ľupči, ktorá sa presťahovala do objektu OA na Tajovského ul. v B. Bystrici. Žiaci tejto školy sú ubytovaní v ŠI pri SOŠ IT, kde majú vyčlenené 1 podlažie.

V niektorých školských internátoch pretrvávajú problémy dodržiavania ubytovacej kapacity, kapacity zariadení pre osobnú hygienu, dodržiavania počtu ubytovaných na jednej izbe. Najčastejšou príčinou tohto stavu sú objekty na ubytovanie postavené podľa predchádzajúcich platných kritérií (izby s rozlohou 12m² pre dvoch ubytovaných, súčasná legislatíva požaduje 8 m² na jedného ubytovaného). Percento vyťaženia v školských internátoch pre deti, alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je 110,9 %.

V ŠI pri SOŠ IT sa vykonáva postupná rekonštrukcia spoločných zariadení pre osobnú hygienu – sprchy, WC.

V ŠI pri SŠ v Kremničke bolo vykonané zateplenie objektu, výmena okien a radiátorov, rekonštrukcia elektroinštalácie a výmena svietidiel, na prípravu TUV boli namontované osobitné bojlerky.

Zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadenia sociálnych služieb

Celkový počet zariadení, ktoré poskytujú starostlivosť v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. v znení zákona č. 27/2009 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení noviel, je v okresoch Banská Bystrica a Brezno 31 z toho 10 neštátnych zariadení (19 - okres Banská Bystrica a 12 – okres Brezno). Ide o nasledovné druhy zariadení: v okrese Brezno 6 detských domovov rodinného typu, 3 domovy sociálnych služieb, 1 zariadenie podporovaného bývania, 1 nízkoprahové denné

centrum pre deti a rodinu – komunitné centrum a 1 zariadenie ambulantnej formy sociálnej služby, v okrese Banská Bystrica 5 detských domov rodinného typu, 2 krízové strediská - 1 v rámci Detského domova Potôčik, Moštenica a 1 krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n. o. v Dome sv. Alžbety Banská Bystrica, 2 domovy sociálnych služieb, 3 denné stacionáre, 1 zariadenie podporovaného bývania, 1 domov na pol ceste, 2 zariadenia núdzového bývania, 1 zariadenie sociálneho poradenstva a 2 nízkoprahové denné centrá pre deti a rodinu – komunitné centrá.

Detské domovy (ďalej len DeD) a krízové strediská využívajú pre svoju činnosť samostatné rodinné domy a byty v bytových domoch, s výnimkou DeD Valaská. DeD Valaská je umiestnený v budove bývalého DeD Valaská, avšak aj v rámci tohto DeD sú vytvorené samostatné bytové jednotky a plní tak ako ostatné DeD funkciu detského domova rodinného typu. Predmetný detský domov poskytuje celoročnú starostlivosť a výchovu deťom s duševnou poruchou a ťažko zdravotne postihnutým deťom.

V roku 2013 prebehli organizačné zmeny v Dome svätej Alžbety, krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n. o., ul. 9. mája 74, 974 01 Banská Bystrica. Uvedené zmeny sa týkali zrušenia zariadenia dočasnej starostlivosti o deti, ktoré bolo súčasťou Domu svätej Alžbety. V súčasnosti sú organizačnými zložkami uvedeného zariadenia krízové stredisko a zariadenie núdzového bývania.

V roku 2013 bolo presťahované zariadenie podporovaného bývania pre ľudí s mentálnym postihnutím zo Sládkovičovej ulice č. 46, Banská Bystrica na Kuzmányho ulicu č. 11 Banská Bystrica. Zariadenie podporovaného bývania využíva pre svoju činnosť (poskytovanie dohľadu, ubytovania a sociálneho poradenstva pre ľudí s mentálnym postihnutím) prenajaté bytové priestory 3 izbového bytu na 2. podlaží v bytovom dome na vyššie uvedenej adrese.

Špeciálne výchovné zariadenia

V meste B. Bystrica evidujeme 3 z toho 2 neštátne – 2 pedagogicko -psycholog, poradne, detské integračné centrum .

Zotavovacie podujatia + ŠvP

viď text pod bodom 6.

Zariadenia školského stravovania

V roku 2013 bolo prevádzkovaných 213 zariadení zabezpečujúcich stravovanie detí a mládeže. Z uvedeného počtu bolo prevádzkovaných 158 vývarovní t.j. kuchýň s vlastnou prípravou hotových jedál a 55 výdajní stravy. Podrobnejšie údaje viď text pod bodom 5 a tab. č. 8a), 8b), 8c) a 8d).

Zariadenia rýchleho občerstvenia

V roku 2013 bolo prevádzkovaných 37 zariadení rýchleho občerstvenia t. j. školských bufetov, študentských kaviarní a klubov pri vysokých školách s podávaním rýchleho občerstvenia občerstvenia. Ďalšie doplňujúce informácie viď pod bodom 2.3.

Telocvične pri školách

V školskom roku 2013/14 evidujeme pri školách 129 telovýchovných zariadení (telocvične a vonkajšie ihriská). V okrese Banská Bystrica je 84 telovýchovných plôch, z toho je 45 telocviční a 39 ihrísk . V okrese Brezno je 45 zariadení, z toho 22 telocviční a 23 vonkajších ihrísk.

V Spojenej škole Kremnička bola vykonaná v rámci celkovej rekonštrukcie všetkých objektov aj rekonštrukcia telocvične – zateplenie, výmena okien a svietidiel.

Spojená škola, Školská 5, B. Bystrica, v objekte SOŠ elektrotechnickej na Zvolenskej ceste, vykonala rekonštrukciu telocvične a zariadení pre osobnú hygienu pri TV;
Pri ZŠ Poniky bolo odovzdané do užívania multifunkčné ihrisko.
Pri cirkevnej ZŠ, Nám. Š. Moysesesa v B. Bystrica bola vykonaná celková rekonštrukcia telocvične a tiež prislúchajúcich zariadení pre osobnú hygienu.

2. Zhodnotenie zmennosti na školách (tab. č. 5)

V školskom roku 2013/2014 bolo v okresoch B. Bystrica a Brezno 57 ZŠ (36 okr. BB a 21 okr. BR). ZŠ navštevuje 12 267 školopovinných detí. V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom sa počet školopovinných detí zvýšil o 72 žiakov. Počet žiakov v 1. ročníku je 1436, čo je o 50 viac oproti minulému školskému roku.
Zmennosť na ZŠ v okresoch Banská Bystrica a Brezno nie je evidovaná.

3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež (tab. č. 6)

V okrese Banská Bystrica a Brezno sú všetky predškolské a školské zariadenia napojené na verejný vodovod s dostatočným množstvom pitnej vody.

Zásobovanie pitnou vodou z vlastného vodného zdroja má 49 zariadení v ktorých sa organizujú zotavovacie podujatia. V 1 zariadení bola zabezpečená pitná voda donáškou (stanový tábor Vydra – Čierny Balog). Počas roka neboli riešené žiadne prípady s nedostatkom príp. nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody.
Na laboratórne vyšetrenie boli odobrané 3 vzorky pitnej vody.

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie (tab. č. 7)

Dusičnanová methemoglobinémia sa v okr. B. Bystrica a Brezno v roku 2013 nevyskytla.

5. Stravovanie detí a mládeže (tab. č. 8/a, 8/b, 8/c, 8/d).

Aj v priebehu roku 2013 došlo k niekoľkým zmenám v prevádzkovaní zariadení spoločného stravovania ako aj k uvedeniu nových prevádzkarní stravovacích služieb do prevádzky.

Pre vysokoškolských študentov pribudla ďalšia novozriadená prevádzkareň – Kaviareň PELU Café v priestoroch Právnickej fakulty UMB na Komenského ul. v Banskej Bystrici. Ďalej boli v roku 2013 uvedené do prevádzky ďalšie zariadenia zabezpečujúce stravovacie služby pre deti a žiakov. Išlo o novovybudované výdajne jedál pri Súkromných detských centrách: SDC BIANKA, Ul. 9. mája 55, Brezno; SDC JAJA BABY CARE, Nad Plážou 20/A, B. Bystrica; SDC –DJ a MŠ U Jonathana Pudinga, Tajovského 5, B. Bystrica; DOC Baby Happy, Na Karlove 23, B. Bystrica; SDC Mravček, Tajovského 16, B. Bystrica; SDJ Gioia, Sásovská cesta 38, B. Bystrica, Súkromná MŠ, Tatranská 10, Banská Bystrica, Súkromná MŠ, Mládežnícka 51, Banská Bystrica a 1 výdajná školská jedáleň pri ZŠ Poniky. V roku 2013 bol posudzovaný aj priestor určený na ambulatný predaj fornetov pre žiakov ZŠ, Pionierska 4, Brezno. Zmena v prevádzkovaní nastala aj v DOC, Mlynská 37, Selce. Zmena sa týkala prevádzkovania výdajne jedál na vývarovňu. Všetky uvedené zariadenia sú prevádzkované podnikateľskými subjektmi (FO alebo PO) s výnimkou výdajnej školskej jedálne.

Tak ako v minulých rokoch aj v priebehu roka 2013 dochádzalo k zmenám prevádzkovateľov zariadení, hlavne v podnikateľskej sfére – prevádzkovanie školských bufetov a študentských kaviarní, klubov. Uvedené sa týkalo nasledovných zariadení – Bufet pri SZŠ, Tajovského 24, Banská Bystrica; Bufet pri ZŠ, Tr. SNP 20, Banská Bystrica; Bufet pri Katolíckom gymnáziu, Hurbanova ul. 9, Banská Bystrica; Bufet pri OA, Tajovského 25, Banská Bystrica; Bufet pri ZŠ, Golianova 8, Banská Bystrica. Ďalej išlo o prevádzkarne pre

študentov vysokých škôl, V- KLUB v priestoroch Študentského domova UMB, Tajovského 40, Banská Bystrica a T- KLUB v priestoroch Študentského domova UMB, Trieda SNP 53, Banská Bystrica.

V roku 2013 ukončili svoju činnosť 3 prevádzkarne zabezpečujúce stravovacie služby v školských zariadeniach. Jednalo sa o 1 školský bufet (pri SOŠ farmaceutické, Slovenská Lupča, Výdajná školská jedáleň pri SOŠ farmaceutickom v Slovenskej Lupči a prevádzku výroby pekárenských výrobkov pre zabezpečenie desiat žiakov ZŠ, Sitnianska ul., Banská Bystrica).

Nadalej sa aj počas roka 2013 pokračovalo v preskúšaní pracovníkov školských stravovacích zariadení pri obnove a získaní osvedčenia odbornej spôsobilosti pre výkon prác v epidemiologicky závažných činnostiach – pri príprave, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín. Celkovo bolo vydaných v Banskej Bystrici 16 osvedčení o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti.

Z celkového počtu 213 všetkých evidovaných stravovacích zariadení v roku 2013 je s vlastnou vývarovňou 158 zariadení, formou dovozu jedál do výdajných jedální je zabezpečené stravovanie v 55 zariadeniach (z toho 11 zariadení zabezpečujúcich starostlivosť pre deti do 6 rokov, 23 výdajní jedál pri MŠ, 5 pri ZŠ, 2 gymnáziá, 4 pri SOŠ vrátane konzervatória, pri 2 špeciálnych školách, 1 pri špeciálnom výchovnom zariadení, 3 pri VŠ, 2 pri ubytovacích zariadeniach a 2 pri zariadeniach sociálnych služieb), 277 zariadení pre deti a mládež má zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení (do tohto počtu boli zahrnuté i stravovacie zariadenia poskytujúce stravovacie služby pre deti a mládež v priebehu konania zotavovacích podujatí, ktorých počet je v každom vyhodnocovanom období rozdielny). Bez zabezpečenia stravovania je 56 zariadení. Vykazovať tento údaj je problematické a nie úplne preukazujúce skutočnú situáciu, nakoľko sú do tejto evidencie začlenené (pod kolónkou ostatné) aj zariadenia pre deti ako napr. detské plavecké jase, bazény, elokované triedy škôl a pod.

Nadalej bol spracovávaný systém kategorizácie zariadení spoločného stravovania detí a mládeže do kategórie I. až V. K výraznejším zmenám v kategórii zariadení v priebehu roka 2013 nedochádzalo. Prehľad o kategorizácii jednotlivých zariadení uvádzajú tabuľky č. 8b a 8c. V III. kategórii je 5 zariadení ZSS (Vývarovňa jedál TRADIMEX, pre študentov UMB, Ružová ul. č. 13, Banská Bystrica, ŠJ pri Gymnáziu M. Kováča, Mládežnícka 51, B. Bystrica, ŠJ pri SPŠJ. Murgaša, Hurbanova 8, B. Bystrica, ŠJ pri SOŠ - elektrotechnická, Zvolenská cesta č. 14, Banská Bystrica a Bufet pri SOŠ - elektrotechnická, Zvolenská cesta č. 14, Banská Bystrica). Vývarovňa jedál TRADIMEX, pre študentov UMB, Ružová ul. č. 13, Banská Bystrica ku koncu roka 2013 ukončila svoju činnosť.

Aj v roku 2013 sa nadalej pokračovalo v registrácii všetkých prevádzok spoločného stravovania zabezpečujúcich stravovanie detí a mládeže v systéme ISUVZ (HP CITRIX). Za nedostatky v jednotlivých prevádzkach zariadení školského stravovania zisťované počas výkonu štátneho zdravotného dozoru počas r. 2013 bolo uložených 13 blokových pokút (BB-7; BR-6) v celkovej sume 294 Eur uhradené na mieste (BB-155,-, BR-139,-). V okrese Banská Bystrica boli v rámci ÚKP uložené 2 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a v záujme ochrany zdravia spotrebiteľa podľa § 19 ods. 2 a § 20 ods. 9 zák. č. 152/1995 Z. z. a čl. 54 ods. 2 pís. b) nariadenia (ES) č. 882/2004. Išlo o zákaz uvádzania na trh potravín (kuracie stehná) v jednom prípade po dobe spotreby a v druhom prípade bez preukázania dokladov dodávky, resp. nejasnosti z určenia dodávky a aj doby spotreby.

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov na mieste výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa § 55 ods. 1 pís. f) zákona č.355/2007 Z.z. boli uplatnené v 4 zariadeniach spoločného stravovania. S dvomi prevádzkovateľmi školských stravovacích zariadení bolo v roku 2013 začaté správne konanie o uložení pokuty za iný správny delikt v celkovej sume

500 eur (ŠJ pri SPŠJ. Murgaša, Hurbanova 8, B. Bystrica a VŠJ pri Konzeratóriu na Skuteckého ulici v Banskej Bystrici.

Aj v r. 2013 boli najčastejšie zisťované podobné opakujúce sa nedostatky. Išlo vo väčšine prípadov o nedostatky technického charakteru, chýbajúce dostatočné vybavenie technologickým zariadením, umývacími drezmi podľa účelu používania, chýbajúcimi umývadlami na umytie rúk s prívodom teplej vody a pod., a tým následne nezodpovedajúci stav v dodržiavaní zásad SVP, HACCP a v celkovej hygiene prevádzky.

V rámci vykonaných mimoriadnych, cielených kontrol v zariadeniach školského stravovania počas decembra 2013 boli zisťované nedostatky sumarizované a konkretizované v samostatnej správe.

Najčastejšie boli zisťované porušenia týchto ustanovení právnych predpisov : § 4, ods. 1, § 6 ods. 7, § 8 ods. 4, § 9 ods. 4 písm. d) a e), § 11 a prílohy č.1 vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania.

6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež (tab. č. 9/a, 9/b).

Detských rekreačných a zotavovacích podujatí sa v roku 2013 zúčastnilo spolu 8951 detí, čo je o 262 detí menej ako v roku 2012. Avšak počet dospelých osôb činných na zotavovacích podujatiach nie je nezanedbateľný. Celkom 1193 dospelých osôb sa v roku 2013 zúčastnilo na týchto podujatiach. Uvedený počet je len z evidovaných počtov posudzovaných návrhov na zotavovacieho podujatia podľa § 13 ods. 4 písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. Celkovo bolo evidovaných 156 zotavovacích podujatí v 211 turnusoch. Z uvedeného počtu boli v prevažnej miere organizátormi podujatia školské zariadenia (MŠ, ZŠ, gymnáziá a stredné školy). V 65 prípadoch išlo o iných organizátorov – cestovné kancelárie, občianske združenia, súkromné centrá a pod.

Tak ako bolo konštatované po minulé roky, aj v roku 2013 bolo sporadicky zisťované, že usporiadatelia akcií pre deti ako aj prevádzkovatelia rekreačných zariadení dôsledne nedodržiavali platnú legislatívu ohľadom organizovania zotavovacích podujatí. Najčastejšie uvádzaným dôvodom je nepoznanie právnych predpisov upravujúcich túto problematiku. Následne z uvedeného dôvodu sú počas roka podávané rozsiahle informácie a telefonické konzultácie. Dodržiavanie 30 dňovej lehoty podania návrhu na zotavovacie podujatie organizátorom podujatia pred samotnou akciou sa aj v roku 2013, tak ako bolo opakovane konštatované v predchádzajúcich rokoch, nedodržiavalo. Vo väčšine prípadoch podané návrhy neobsahovali všetky náležitosti podľa § 3 vyhlášky MZ SR č. 526/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia, a tak je sťažené šetrenie pred vydaním rozhodnutia zvlášť v prípade zariadení, ktoré sú zásobované vodou z vlastného vodného zdroja. .

V roku 2013 boli počas konania letného tábora odobraté stery zo stravovacej prevádzky rekreačného zariadenia, ktoré zabezpečovalo stravovanie účastníkov tábora. Celkom bolo odobratých 20 sterov, ktoré preukázali prítomnosť nežiaducich patogénnych a podmienených patogénnych mikroorganizmov. Prevádzkovateľovi bola nariadená bezodkladná dezinfekcia a formou platenej služby boli opakovane vykonané stery zo 17 predmetov a pracovníkov kuchyne. Tieto už preukázali vyhovujúci stav v prevádzke kuchyne kontrolovaného penziónu.

7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Detské a dorastové zariadenia v okrese sú stabilizované čo do počtu i hygienického štandardu. Pri hodnotení pracovných podmienok pre školskú prácu je možné konštatovať zlepšujúci sa trend. Nových účelových zariadení nepribúda. Zriaďovatelia zariadení pre deti

a mládež sa ale snažia získavať finančné prostriedky za účelom vylepšovania hygienickej úrovne jestvujúcich zariadení, čo vedie k postupnému zlepšovaniu podmienok najmä mikroklimatických, (oprava okien, oprava elektrických svietidiel, výmena vykurovacích telies, oprava striech, atď.). Mnohé zariadenia sa vybavujú novým vhodným školským nábytkom a zvýšená pozornosť sa ďalej venuje aj údržbe prostredia.

Zásobovanie pitnou vodou v zariadeniach pre deti a mládež je dlhodobo na dobrej úrovni. V roku 2012 sa nevyskytli nedostatky ani v zásobovaní rekreačných zariadení pitnou vodou z individuálnych vodných zdrojov.

Sporadické nedostatky v zabezpečení úrovne spoločného stravovania detí sú skonštatované vo všeobecnej časti výročnej správy. V jednotlivých prípadoch nastáva zlepšenie podmienok spoločného stravovania (modernizácia jedální, doplnenie technologických zariadení a pod.), v iných prípadoch však je trend opačný (chronický nedostatok nevyhnutných finančných prostriedkov potrebných len na udržanie jestvujúceho stavu) najmä v obciach s nízkym počtom obyvateľov a žiakov.

Stúpajúci trend záujmu žiakov o školské stravovanie, ktorý bol zaznamenaný v minulých rokoch opäť výrazne stúpol. Oproti roku 2012 bol aj v roku 2013 zaznamenaný zvýšený záujem žiakov o stravovanie v zariadeniach školského stravovania. Kým v roku 2012 bol počet stravujúcich sa detí a žiakov 33 895 t.j. 67,3 % z celkového počtu 50 338 detí a žiakov umiestnených v školských zariadeniach okresu Banská Bystrica a Brezno, v roku 2013 bol záujem o školské stravovanie u 69,7 % detí (34 480 z celkového počtu 49 456 detí a žiakov). Ide o 2,4 % nárast záujmu o školské stravovanie.

Zlepšuje sa situácia v starostlivosti o vonkajšie telovýchovné plochy, hlavne pieskoviská, aj keď naďalej zostáva aktuálna kvalita a kontrola kvality piesku.

Pri kontrole uplatňovania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež neboli zisťované nedostatky. Túto problematiku majú zariadenia upravenú v prevádzkových poriadkoch.

Aktuálnym problémom pre riešenie do budúceho obdobia je zosúladenie požiadaviek legislatívy a prevádzky ubytovacích zariadení pre deti a mládež, prevádzky zariadení starostlivosti o deti do 6 rokov na základe živnosti v oblasti stravovania, zabezpečovanie podmienok práce mladistvých v rámci prípravy na výkon povolania, hodnotenie režimu práce a odpočinku detí a mladistvých v zariadeniach pre deti a mládež.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež

Výskyt hromadných ochorení v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno nebol v roku 2013 zaznamenaný.

9. Príloha

Prednášková činnosť pracovníkov odboru HDM

1. **Slotová, K.:** Pedikulóza a etika. Projekt riešenia problematiky pedikulózy vo vytipovaných osadách v regióne Banská Bystrica. Ústav rómskych európskych štúdií, B. Bystrica, 25.1.2013.
2. **Slotová, K.:** Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia . Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 6.2.2013.
3. **Slotová, K. , Nováková, J.:** Stravovanie detí a mládeže. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 19.2.2013.
4. **Slotová, K. :** Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Pitná voda, voda na kúpanie. ZŠ Spojová, B. Bystrica, 13. 5. 2013.

5. **Slotová, K.** : Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Pitná voda, voda na kúpanie. ZŠ Spojová, B. Bystrica, 14. 5. 2013.
6. **Slotová, K.** , Nováková, J., Hamade, J.: Aktuálne téma v oblasti hygieny detí a mládeže. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 15. 5. 2013.
7. **Slotová, K.** : Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Pitná voda, voda na kúpanie. ZŠ Spojová, B.Bystrica, 17. 5. 2013.
8. **Slotová, K.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Starostlivosť o ľudské telo. . ZŠ Spojová, B.Bystrica, 20. 5. 2013.
9. **Slotová, K.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Starostlivosť o ľudské telo. . ZŠ Spojová, B.Bystrica, 21. 5. 2013.
10. **Slotová, K.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Starostlivosť o ľudské telo. ZŠ Spojová, B.Bystrica, 24. 5. 2013.
11. **Slotová, K.**: Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia. Faktory vnútorného ovzdušia budov a ich vplyv na zdravie obyvateľov. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 07.10.2013.
12. **Slotová, K.**: Postupy v oblasti podpory zdravia. Monitoring „Program ovocie a zelenina do škôl“. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 15.10.2013.
13. **Slotová, K.**: Pedikulóza v zariadeniach pre deti a mládež, preventívne a represívne opatrenia. Seminár, beseda pre rodičov žiakov ZŠ Medzibrod, 16.11.2013.
14. **Šinská, M.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Zdravá výživa ZŠ Spojová, B.Bystrica, 6. 5. 2013.
15. **Šinská, M.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Zdravá výživa ZŠ Spojová, B.Bystrica, 6. 5. 2013.
16. **Šinská, M.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Zdravá výživa ZŠ Spojová, B.Bystrica, 6. 5. 2013.
17. **Šinská, M., Šucháňová, M.**: Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie. Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejov, 20. -22. 9.2013.
18. **Potocká, J., Nováková, J.**: Stravovanie detí a mládeže. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 19.02.2013.
19. **Potocká, J.**: Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania . Dr. Josef Raabe Sloven., s.r.o. – seminár pre pracovníkov zariadení školského stravovania. Banská Bystrica, 17.10.2013.
20. **Janešíková, E.**: Stav výživy a stravovací režim u vybranej vzorky detí v okrese Banská Bystrica. Konferencia o školskom stravovaní. Banská Bystrica, 18.10.2013.

Tab. č. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§10, §11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov)

RÚVZ B.Bystrica

2013

úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	koncepčná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odbor- níkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo- komunikač- nými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
16	84	9	6/235	1560	-	6	62	8	2	18	778	201

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet koncepčných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účastí na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. č. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

RÚVZ B.Bystrica

2013

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	17	16	-	-	2	-
2.	Materské školy	90	8	53	-	21	40	-
3.	Základné školy	57	6	25	-	30	-	-
4.	Gymnázia	8	3	1	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	2	8	-	-	-	-
6.	Jazykové školy	12	12	4	-	-	-	-
7.	PPV + SPV	162	146	10	-	-	-	-
8.	Špeciálne školy ^{c)}	7	-	3	-	-	-	-
9.	Fakulty vysokých škôl	12	2	5	-	-	-	102
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	85	18	20	-	-	-	-
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	3	19	-	42	-	-
12.	ZSS + zar. soc. kurately	31	10	6	-	-	-	2
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	2	2	-	-	-	-
14.	Zot. poduj. + ŠvP	211	65	45	-	-	1	-
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	176	28	118	-	238	108	-
16.	Zar. rýchleho občerstv.	37	34	37	-	-	-	-
17.	Telocvične pri školách	129	14	46	-	-	-	-
18.	Ostatné	45	9	3	-	20	10	34
SPOLU:		1 123	372	420	-	351	162	138

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí

b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy

c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU

d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

e) zaraďujeme sem vývarovne a vŕďajne stravy

Tab. č. 3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

RUVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	17	14	77,8	4	22,2	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	8	44	48,9	43	47,8	3	3,3	-	-
3.	Základné školy	57	6	31	54,4	24	42,1	2	3,5	-	-
4.	Gymnaziá	8	3	4	50,0	4	50,0	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	2	11	68,7	5	31,3	-	-	-	-
6.	Jazykové školy	12	12	7	58,3	5	41,7	-	-	-	-
7.	PPV + SPV	162	146	112	69,1	50	30,9	-	-	-	-
8.	Špeciálne školy ^{c)}	7	-	2	28,6	3	42,8	2	28,6	-	-
9.	Fakulty vysokých škôl	12	2	11	91,7	1	8,3	-	-	-	-
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	85	18	42	49,4	39	45,9	4	4,7	-	-
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	3	13	54,2	11	45,8	-	-	-	-
12.	ZSS + zar. soc. kurately	31	10	22	71,0	8	25,8	1	3,2	-	-
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	2	1	33,3	2	66,7	-	-	-	-
14.	Zot. poduj. + ŠvP	211	65	121	57,3	88	41,7	2	1,0	-	-
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	176	28	68	38,6	106	60,2	2	1,2	-	-
16.	Zar. rýchleho občerstv.	37	34	35	94,6	2	5,4	-	-	-	-
17.	Telocvične pri školách	129	8	83	64,3	45	34,9	1	0,8	-	-
18.	Ostatné	45	9	33	73,3	12	26,7	-	-	-	-
S P O L U:		1 123	372	653	58,1	453	40,3	17	1,6	-	-

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
 2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
 3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
 4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
 5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
 6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
 7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
 8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
 9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
 10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaradujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. č. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyťaženia	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
			1	2	3	4	5	6
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	2	243	245	100,8	1	-
2.		SOŠ	10	2345	2011	85,8	1	-
3.		konzervatóriá	1	93	97	104,3	1	-
4.		VŠ	9	2373	2474	104,2	2	-
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	-	-	-	-	-	-
6.		ZŠ	-	-	-	-	-	-
7.		SŠ	-	-	-	-	-	-
8.		praktické OU	2	91	101	110,9	1	-
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		-	-	-	-	-	-
	S P O L U		24	5145	4928	95,8	6	-

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

RÚVZ B. Bystrica

2013

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných školách		Počet žiakov v ZŠ s dvojjmenným vyučovaním			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	
BB	36	-	7667	916	-	-	-	-
BR	21	-	4600	520	-	-	-	-
spolu v šk. roku 2013/14	57	-	12267	1436	-	-	-	-
spolu v šk. roku 2012/13	57	-	12195	1386	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojjmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojjmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody				Množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	18	100	-	-	-	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	90	100	-	-	-	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	57	100	-	-	-	-	-	-	-
4.	Gymnázia	8	8	100	-	-	-	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	16	100	-	-	-	-	-	-	-
6.	Jazykové školy	12	12	100	-	-	-	-	-	-	-
7.	PPV + SPV	162	162	100	-	-	-	-	-	-	-
8.	Špeciálne školy ^{c)}	7	7	100	-	-	-	-	-	-	-
9.	Fakulty vysokých škôl	12	12	100	-	-	-	-	-	-	-
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	85	85	100	-	-	-	-	-	-	-
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	24	100	-	-	-	-	-	-	-
12.	ZSS + zar. soc. kurately	31	31	100	-	-	-	-	-	-	-
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	3	100	-	-	-	-	-	-	-
14.	Zot. poduj. + ŠvP	211	162	76,7	49	-	-	-	-	-	-
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	213	213	100	-	-	-	-	-	-	-
16.	Zar. rýchleho občerstv.	37	37	100	-	-	-	-	-	-	-
17.	Telocvične pri školách	129	129	100	-	-	-	-	-	-	-
18.	Ostatné	45	45	100	-	-	-	-	-	-	-
S P O L U:		1 123	1 074	95,6	49	-	-	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
 2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
 3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
 4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
 5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
 6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
 8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
 10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody
-
- a) zaradujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Banskobystrický	B.Bystrica	0					
	Brezno	0					
S p o l u kraj:		0					

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí

Pozn.: v prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode, aj v strave, označte údaj hviezdičkou

Tab. 8/a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	5	27,8	11	61,1	2	11,1	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	60	66,7	23	25,5	7	7,8	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	33	57,9	5	8,8	19	33,3	-	-	-	-
4.	Gymnázia	8	2	25,0	2	25,0	4	50,0	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	5	31,2	4	25,0	7	43,8	-	-	-	-
6.	Špeciálne školy ^{c)}	7	2	28,6	2	28,6	3	42,8	-	-	-	-
7.	Fakulty vysokých škôl	12	3	25,0	3	25,0	4	33,3	-	-	2	16,7
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	5	20,8	2	8,4	17	70,8	-	-	-	-
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	211	-	-	-	-	210	99,5	1	0,5	-	-
11.	Ostatné	101	42	41,6	2	2,0	4	3,9	-	-	53	52,5
S P O L U:		547	158	28,9	55	10,1	277	50,6	1	0,2	56	10,2

Legenda k tabuľke č. 8/a:

1. celkový počet zariadení
2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení
3. celkový počet vlastných stravovacích zariadení v %
4. počet zariadení s dovozom stravy
5. počet zariadení s dovozom stravy v %
6. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar.
7. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar. v %
8. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar.
9. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar. v %
10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie
11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %

a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí

b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy

c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU

d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab.8/b Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho vývarovní	Kategória I (ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	5	4	80,0	1	20,0	-	-	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	60	20	33,3	40	66,7	-	-	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	33	9	27,3	24	72,7	-	-	-	-	-	-
4.	Gymnáziá	8	2	1	50,0	-	-	1	50,0	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	5	2	40,0	2	40,0	1	20,0	-	-	-	-
6.	Špeciálne školy ^{c)}	7	2	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-
7.	Fakulty vysokých škôl	12	3	-	-	3	100	-	-	-	-	-	-
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	5	2	40	1	20,0	2	40,0	-	-	-	-
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	1	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Ostatné	101	42	35	83,3	6	14,3	1	2,4	-	-	-	-
S P O L U:		547	158	73	46,2	80	50,6	5	3,2	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 8/b:

- všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/c. Kategorizácia výdajných školských jedální pre deti a mládež

RÚVZ B.Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	11	9	81,8	2	18,2	-	-	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	23	9	39,1	14	60,9	-	-	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	5	2	40,0	3	60,0	-	-	-	-	-	-
4.	Gymnaziá	8	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-
5.	SOS ^{b)}	16	4	2	50,0	2	50,0	-	-	-	-	-	-
6.	Špeciálne školy ^{c)}	7	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-
7.	Fakulty vysokých škôl	12	3	2	66,7	1	33,3	-	-	-	-	-	-
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	2	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	1	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Ostatné	101	2	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-
S P O L U:		547	55	31	56,4	24	43,6	-	-	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 8/c:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOS, konzervatóriá a jazykové školy
- c) Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/d. Vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže

RUVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	347	347	100
2.	Materské školy	4 624	4 578	99,0
3.	Základné školy	12 267	8 663	70,6
4.	Gymnázia	2 994	2 282	76,2
5.	SOŠ ^{b)}	5 685	2692	47,4
6.	Špeciálne školy ^{c)}	826	813	98,4
7.	Fakulty vysokých škôl	8 221	823	10,0
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	4 928	4 793	97,2
9.	Špeciálne vých. zariadenia	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	8 951	8 951	100
11.	Ostatné	613	538	87,8
S P O L U:		49 456	34 480	69,7

Legenda k tab. č. 8/d:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. č. 9/a. Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	18	18	-	2801
2	školy v prírode	78	78	-	3659
3	Iné	-	-	-	-
SPOLU:		96	96	-	6460

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. č. 9/b. Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	51	51	-	2030
2	školy v prírode	9	9	-	461
3	Iné	-	-	-	-
SPOLU:		60	60	-	2491

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
- počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
- počet rekreovaných detí

**Odbor preventívneho pracovného lekárstva
a toxikológie**

vedúca odboru:

MUDr. Ľubica Hettychová

1. ANALÝZA STAVU PRACOVNÉHO PROSTREDIA A PRACOVNÝCH PODMIENOK V OKRESE, RESP. KRAJI

Do spádového územia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici patria okresy Banská Bystrica a Brezno. Obyvatelia mesta Banská Bystrica ako administratívneho a vzdelávacieho centra Banskobystrického kraja sú väčšinou zamestnaní v oblasti verejnej správy a v oblasti školstva a vzdelávania. Z priemyselného odvetvia v okrese Banská Bystrica dominujú drevospracujúce, farmaceutické a strojárské prevádzky. Okres Brezno patrí medzi okresy v Banskobystrickom kraji s vyššou nezamestnanosťou. Väčšina obyvateľov okresu Brezno je zamestnaná v priemyselnej výrobe.

Nadalej platí, že stav ochrany zdravia zamestnancov a úroveň pracovných podmienok zodpovedá ekonomickej situácii jednotlivých organizácií. Pretrváva snaha subjektov o zachovanie primeraného pracovného prostredia a podmienok pre zamestnancov.

Plnenie povinností vyplývajúcich z legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci zamestnávateľmi zodpovedá právnomu vedomiu v organizáciách, ale aj ich finančnej situácii. Najhoršie znalosti legislatívy a podmienky práce majú podnikatelia, ale najmä živnostníci v oblasti legalizácie prevádzok, ale aj v oblasti hodnotenia zdravotných rizík pri práci.

Veľa fyzických osôb – podnikateľov z dôvodu legislatívnych zmien v ekonomickej oblasti koncom roka 2013 zmenilo právnu subjektivitu na právnické osoby, čo malo za následok nárast žiadostí od týchto nových subjektov o uvedenie priestorov do prevádzky. Aj v tomto roku vzniklo veľa malých prevádzok typu maloobchodných predajní a dielní remeselnej výroby, ale tak isto veľa malých prevádzok ukončilo svoju činnosť. Táto situácia v malých prevádzkach je dôsledok súčasnej ekonomickej krízy, ktorá stále pretrváva v hospodárstve a spoločnosti.

V roku 2013 boli v **novovybudovanom priemyselnom parku** v Banskej Bystrici časť Šalková uvedené do prevádzky: administratívno-prevádzkový areál spoločnosti **AS TRADING, spol. s r.o., Bratislava**, ktorá poskytuje služby pre stavebníctvo v oblasti debniacich a lešenárskych systémov a distribučno-skladový areál spoločnosti **MED-ART s.r.o.**, Nitra, ktorá sa zaoberá distribúciou liekov a zdravotníckeho materiálu.

Stále platí, že nové účelovo postavené prevádzky spĺňajú štandardy ochrany zdravia pri práci a taktiež spolupráca investorov s orgánmi verejného zdravotníctva prebieha zvyčajne uspokojivo od začiatku plánovania stavby až do konca. Menej uspokojivá situácia je pri zriaďovaní malých prevádzok, ktoré často vznikajú v neúčelových, dodatočne prispôbených priestoroch a najmä sú umiestňované v intraviláne miest a obcí v bezprostrednej blízkosti bytových domov resp. rodinných domov, preto sú zdrojom sťažností obyvateľov (hluk).

V okrese **Banská Bystrica** z hľadiska vplyvu faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie sú významné hlavne podniky priemyselnej výroby, medzi ktoré patria: SHP Harmanec a.s. Harmanec (výroba papiera), Biotika a.s. Slovenská Ľupča, Evonik Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča (výroba liečiv a kŕmnych zmesí), Doka Drevo s.r.o. Banská Bystrica (drevovýroba), Tlačiarne BB s.r.o. Banská Bystrica (polygrafická výroba) a niekoľko menších piliarskych a drevospracujúcich spoločností (spracovanie mäkkého aj tvrdého dreva). Spoločnosť Masív spol. s r.o., Banská Bystrica, ktorej výrobný program je zameraný na výrobu drevených dverí, schodov a atypických interiérov, v roku 2013 rozšírila svoje priestory o novú stolársku dielňu a sklad reziva. Piliarska spoločnosť Globus MM s.r.o., Lučatín spustila do prevádzky novú sušiareň reziva.

Menšie prevádzkarne výrobného charakteru alebo prevádzkarne zaoberajúce sa spracovaním druhotných surovín, ktoré evidujeme sa nachádzajú v rekonštruovaných výrobných halách zaniknutých závodov (napr. Confal, s.r.o., Slov. Ľupča, Elektro Recycling, s.r.o., Banská Bystrica, Kúster-automobilová technika, s.r.o., Vlkanová, Trendwood-twd, s.r.o., Banská Bystrica, Agrio-postrekovače, s.r.o., Poniky).

V roku 2013 v podnikoch **Biotika a.s.** Slovenská Ľupča a **Evonik Fermas s.r.o.** Slovenská Ľupča pokračovali v rozširovaní výroby o nové produkty resp. v navyšovaní výroby.

Spoločnosť Biotika a.s. v novovybudovanej hale adjustácie a v zrekonštruovaných priestoroch spustila nový výrobný program na výrobu prírodného farbiva- astaxantínu na báze biotechnológií.

V spoločnosti Evonik Fermas s.r.o. boli dané do trvalej prevádzky vybudované výskumné prevádzky na biologickú premenu obnoviteľných surovín v rámci vývoja nových derivátov aminokyselín.

V priemyselnom areáli vo Vlkanovej v roku 2013 začala spoločnosť **KING HI – Q BULLET a.s., Vlkanová** s výrobou olovených striel pre náboje.

Jeden z posledných väčších bansko-bystrických výrobných podnikov s dlhoročnou tradíciou výroby izolačných drevovláknitých dosiek - **SMREČINA Hofatex a.s.**, ukončil svoju výrobu a činnosť.

V južnom okraji areálu mestskej čistiarene odpadových vôd v katastrálnom území obce Badín bola v roku 2012 vybudovaná prevádzkareň „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov Badín a kompostáren“ spoločnosti **KOMPALA a.s.**, ktorá je určená na výrobu elektrickej energie spaľovaním drvením štiepky. V roku 2013 spoločnosť vybuďovala a skolauďovala protihlukovú stenu a nový sklad drevnej štiepky.

V okrese Brezno je stále najvýznamnejšie zastúpené hutníctvo a strojárstvo. Najvýznamnejším prosperujúcim podnikom z hľadiska počtu zamestnancov a zároveň s najvyšším počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu sú Železiarne Podbrezová a.s. Podbrezová. V ostatných hutníckych a strojárskych závodoch po zániku pôvodných výrobných programov je výrobná činnosť naďalej zameraná prevažne na zákazkovú výrobu kovových dielcov a konštrukcií, napr. JMB, s.r.o., Vrútky - prevádzkareň Piesok, Brezno Industry, s.r.o., Brezno, BAMU, s.r.o., Detva – prevádzkareň Piesok. Aj v roku 2013 zlievarenská spoločnosť **ZLH Plus a.s.**, Hronec pokračovala vo výmene zastaraných technologických zariadení, v rekonštrukcii niektorých výrobných zariadení, a tým prispievala k zlepšeniu pracovného prostredia zamestnancov i životného prostredia v obci. V sledovanom období aj spoločnosť **Brezno Industry, s.r.o.**, Brezno prispela k zlepšeniu pracovného prostredia pre zamestnancov, tým že vybuďovala novú striekaciu linku na povrchovú úpravu oceľových konštrukcií.

K významným zamestnávateľom v oblasti strojárkej výroby na Horehroní patrí spoločnosť Bohuš s.r.o. Hronec, prevádzka Závadka nad Hronom (v areáli zaniknutého závodu Sigma Závadka), ktorá sa zaoberá výrobou rúrových navracích oblúkov. V tom istom areáli sídli aj spoločnosť **Meticon a.s.**, Závadka nad Hronom, ktorá sa zaoberá výrobou oceľových konštrukcií pre stavebníctvo, energetický a strojársky priemysel. V roku 2013 táto spoločnosť vybuďovala a uviedla do prevádzky novú halu, v ktorej je umiestnené technologické zariadenia na spracovanie hliníkových profilov.

Ďalším významným odvetvím v okrese Brezno, čo sa týka počtu zamestnancov a charakteru výroby je drevárska výroba, ktorú predstavujú drevospracujúce spoločnosti napr. RETTENMEIER Polomka Timber s.r.o., Polomka a **ONERTEX s.r.o.**, Beňuš-Gašparovo. Posledne menovaná spoločnosť v roku 2013 uviedla do prevádzky novú porezovú linku na spracovanie guľatiny z tvrdých listnatých drevín (buk).

Pokračuje aj výroba papierenského tovaru v spoločnosti **Harmanec – Kuvert, s.r.o.**, Brezno, ktorá v roku 2013 uviedla do činnosti novú kotolňu a zrekonštruovala výrobné haly z dôvodu zníženia energetickej náročnosti výroby a prevádzky.

V roku 2013 v podnikoch priemyselnej výroby v okrese Brezno došlo k výraznejším zmenám v pracovnom prostredí v porovnaní s rokom 2012. Ako pozitívny príklad zlepšenia pracovného prostredia môžeme uviesť firmu Kobok spol. s.r.o., Piesok, ktorá novou technológiou otrieskavania kovových dielcov znížila rizikové práce pre zamestnancov zo 4. kategórie na 2. kategóriu.

Lesné hospodárstvo: Podnik Lesy SR, š.p., so sídlom v Banskej Bystrici riadi činnosť odšepných lesných závodov v rámci celej SR, tri z nich pôsobia na území okresu Banská Bystrica - Odšepný závod Slovenská Lupča, Odšepný závod lesnej techniky v Banskej Bystrici (ktorý združuje zamestnancov v profesiách vodič ŠLKT, nákladných automobilov a ďalších mechanizmov zo všetkých odšepných závodov v SR) a Odšepný závod drevárskej výroby v Banskej Bystrici, ktorý spravuje niekoľko stredísk drevárskej výroby (SDV). Na území okresu Brezno sa nachádzajú 2 odšepné závody a to: Odšepný závod Beňuš a Odšepný závod Čierny Balog.

Väčšina pracovných činností v ťažbe dreva (piliari) a pestovateľskej činnosti (chemická ochrana rastlín) je v jednotlivých odšepných závodoch zabezpečovaná prevažne dodávateľským spôsobom fyzickými osobami – živnostníkmi.

V okresoch pôsobí aj niekoľko menších (mestských alebo obecných) lesných podnikov – Mestské lesy Brezno, Obecné lesy Ľubietová a Obecný podnik lesov Poniky.

Situácia v tomto odvetví hospodárstva v porovnaní s rokom 2012 sa nezmenila s výnimkou odšepného závodu Beňuš, kde sa v expedičnom sklade v Závadke nad Hronom podarilo zamestnávateľovi vylepšiť pracovné podmienky pre zamestnancov tým, že boli vybudované nové sociálno-prevádzkové priestory.

Polnohospodárska výroba je naďalej v útlme. V sledovanom období nedošlo k výrazným zmenám. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím je situácia v oblasti pracovného prostredia v tomto odvetví rovnaká.

Pokračuje trend znižovania objemu rastlinnej výroby a živočíšnej výroby, s čím súvisí aj pokles počtu zamestnancov. Preukázal sa pozitívny vplyv využívania európskych fondov, pomocou ktorých niektoré poľnohospodárske družstvá mohli pristúpiť k rekonštrukciám existujúcich objektov, čo prispelo k zlepšeniu pracovných podmienok zamestnancov. Niektoré poľnohospodárske družstvá prenajímali svoje nevyužité objekty iným podnikateľským subjektom, ktoré v nich prevádzkovali iné výrobné činnosti, čím postupne dochádza k zmene pôvodného charakteru poľnohospodárskych areálov. V týchto areáloch často vznikali problematické prevádzky, ktoré boli umiestnené v neúčelových priestoroch. Pokračoval pozitívny trend v zabezpečovaní chemickej ochrany rastlín dodávateľskými firmami, čo malo za následok ďalšie znižovanie počtu exponovaných osôb, ako aj pokles nadbytočných zásob chemických prípravkov.

Zo záverov z výkonu ŠZD vyplýva, že z hľadiska zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov boli problematické tak ako v minulosti najmä subjekty, ktoré vykonávali svoju činnosť v prenajatých objektoch, najmä z dôvodu neúčelovosti týchto priestorov, neznalosti platnej legislatívy vrátane prevádzkovania bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, neochoty investovať do zlepšenia pracovných podmienok. Naďalej pretrvávalo nízke právne povedomie, najmä u malých a stredných podnikateľov, týkajúce sa legalizácie ich prevádzok, mnohé zistené nedostatky vyplývali z neznalosti príslušných legislatívnych úprav. Pokračuje trend niektorých zamestnávateľov prepúšťať svojich kmeňových zamestnancov a nahrádzať ich samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO). SZČO v mnohých prípadoch vykonávali práce, pri ktorých sú dlhodobo vystavení najvyšším zdravotným rizikám. Niektoré pracovné činnosti u SZČO unikajú z evidencie rizikových prác a primeranému zdravotnému dohľadu, často u profesií, ktoré vykonávajú práce zodpovedajúce kritériám 3. alebo 4. kategórie najmä z titulu hluku, vibrácií a prachu. Navyše pracoviská, kde pracujú SZČO sú ťažko kontrolovateľné v rámci ŠZD.

K významným akciám posudzovaným odborom preventívneho pracovného lekárstva v okresoch Banská Bystrica a Brezno v roku 2013 patrili:

Najvýznamnejšie stavby, ktoré RÚVZ BB v roku 2013 posudzoval pre potreby územného konania: „Administratívna budova HTMAS 2 Vlkanová“, pre spoločnosť HTMAS s.r.o.,

Vlkanová, „**Areál kompostárne Skubín**“, pre spoločnosť Záhradnícke a rekreačné služby, Banská Bystrica, „**Prevádzkový objekt**“ pre fyzickú osobu-podnikateľa Juraj Jágerský, Banská Bystrica, „**Skladová hala v areáli fy. DANKO BB s.r.o.**“ pre fyzickú osobu - podnikateľa Ján Danko, „**Pneuservis Dobřík**“ pre fyzickú osobu-podnikateľa Roman Dobřík, Banská Bystrica, „**Objekt pre spracovanie a skladovanie poľnohospodárskych produktov**“ pre Súkromnú farmu Beata Janštová, Brezno. Pre všetkých účastníkov konania RÚVZ BB vydalo súhlasné záväzné stanoviská.

V roku 2013 boli kolaudované vo väčšej miere stavby, ktoré boli určené ako administratívne (napr. spoločnosť Raven a.s., Slovenská Ľupča), skladové (napr. STAVO-REÁL SERVIS a.s., Slovenská Ľupča) a predajné priestory. Z hľadiska pracovného prostredia boli významné najmä výrobné priestory, ktoré boli posudzované aj v nasledovných spoločnostiach:

Becker Slovakia, s.r.o., Zvolen,

V roku 2013 sa spoločnosť presťahovala z priemyselného areálu vo Vlkanovej do vlastných, novovybudovaných a skolaudovaných administratívno-skladových a výrobných priestorov (Kynceľová). Spoločnosť sa zaoberá výrobou, montážou, opravou a údržbou elektrických zariadení - elektrické pohony pre žalúzie, markízy, rolety a priemyselné brány.

DOKA DREVO, s.r.o., Banská Bystrica

V uzavretom areáli drevospracujúcej spoločnosti, ktorá sa zaoberá výrobou debniacich dosiek boli v roku 2013 skolaudované dva objekty a to: Sklad suchého reziva a Hala 5 po stavebných úpravách, ktorá je určená na skladovanie chemických látok a prípravkov, náhradných dielov a pomocného materiálu.

ELEKTRO RECYCLING, s.r.o., Banská Bystrica

Spoločnosť, ktorá sa zaoberá recykláciou elektroodpadu v roku 2013 pokračovala v rozširovaní a zlepšovaní zhodnocovania odpadov od pôvodcov odpadu prostredníctvom novovybudovanej linky na elektrostatickú separáciu plastov a liniek na triedenie neželezných kovov.

Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča

Z dôvodu navýšenia objemu výroby produktov bol zrekonštruovaný a dobudovaný nový nádržový dvor, ktorý bol skolaudovaný. Spoločnosť v roku 2013 skolaudovala a dala do prevádzky novú sušiareň vlhkého kryštálu biotechnologického produktu.

KA Contracting SK, s.r.o., Banská Bystrica,

Spoločnosť, ktorá sa zaoberá uplatňovaním nových inovačných technológií v energetike v roku 2013 skolaudovala a uviedla do prevádzky nový tepelný zdroj na spaľovanie dreveného tuhého biopaliva, ktorý je určený na výrobu tepla pre sídliská Radvaň, Fončorda a THK Banská Bystrica.

ZLH Plus a.s., Hronec

Aj v roku 2013 zlievarenská spoločnosť skolaudovala viacero stavieb, ktoré majú prispieť k zlepšeniu pracovného prostredia. Boli skolaudované nasledovné stavby: „**Výmena mokrých hladinových odľučovačov za suché filtre**“ v objekte Čistiarne, ktorej účelom je zvýšenie a zlepšenie odťahu a filtrácie pevného aerosólu z pálenia odliatok a „**Pracovisko nanášania ochranných náterov foriemi**“ v objekte Formovne, ktoré je určené na ošetrovanie foriemi liehovým náterom pomocou striekacej pištole.

Železiarne Podbrezová a.s., Podbrezová,

Najväčší zamestnávateľ okresu Brezno v roku 2013 za účelom zníženia emisií do životného prostredia vybudoval a uviedol do prevádzky nové odprašovacie zariadenie z elektrickej

oblúkovej pece. V sledovanom období spoločnosť zrekonštruovala a skolaudovala výmenníkovú stanicu tepla, ktorá je určená pre chladenie vody z elektrickej oblúkovej pece.

Mimoriadna situácia:

V roku 2013 nebola hlásená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2. RIZIKOVÉ PRÁCE

Sumarizácia údajov o rizikových prácach v SR.

Tabuľka č. 1 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	229	0	21	0	250	0
B	Ťažba a dobývanie	22	0	0	0	22	0
C	Priemyselná výroba	3 482	739	205	36	3 687	775
E	Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania	58	0	15	0	73	0
F	Stavebníctvo	50	0	0	0	50	0
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	410	316	0	0	410	316
R	Umenie, zábava a rekreácia	50	12	0	0	50	12
Spolu		4 301	1 067	241	36	4 542	1 103

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Podľa výstupov z programu ASTR_2011 v.4_9 bolo k 31.12.2013 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (okr. Banská Bystrica a Brezno) evidovaných celkom 4 542 zamestnancov, z toho 1 103 žien. Z tohto počtu bolo v 3. kategórii práce evidovaných 4 301 zamestnancov, z toho 1 067 žien. V 4. kategórii práce bolo evidovaných 241 zamestnancov, z toho 36 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce bol 94.

V porovnaní s kalendárnym rokom 2012 (celkový počet zamestnancov 4 479 z toho 1 048 žien, došlo k miernemu zvýšeniu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (o 63 osôb), hlavne sa zvýšil počet žien vykonávajúcich rizikové práce (o 55 osôb). K nárastu počtu zamestnancov došlo podľa prevažujúcej činnosti v lesníctve; čistení a odvode odpadových vôd a v zdravotníctve. Napriek tomu, že zamestnávateľia v novovznikajúcich spoločnostiach realizujú opatrenia na zníženie expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia na čo najnižšiu dosiahnuteľnú mieru, rozhodnutím RÚVZ boli zaradené pracovné činnosti do kategórie rizikových prác v spoločnostiach Milan Smädo – MIS, Banská Bystrica (stavebníctvo – úprava ciest); BAMU, s.r.o., Detva, prevádzka Valaská - Piesok (priemyselná výroba - kovoobrábanie); ČOV a.s., Slovenská Ľupča (čistenie a odvod odpadových vôd); ako aj na ďalších pracoviskách spoločností, na ktorých už rozhodnutím RÚVZ boli práce zaradené do kategórie rizika - Lesy SR š.p., pracovisko Lesnícky skanzen, Čierny Balog (lesníctvo); ELEKTRO RECYCLING, s.r.o. (nakladanie s odpadom).

V niektorých už existujúcich spoločnostiach aj po prehodnotení rizika z dôvodu zmien výkonu práce boli vydané rozhodnutia o zaradení pracovných činností do kategórie rizika, ktoré zohľadňovali aktuálny stav podmienok práce a zamestnávateľa predložili aktuálne posúdenie rizika. Jednalo sa hlavne o právne subjekty ELEKTRO RECYCLING, s.r.o., prevádzka Slovenská Ľupča (nakladanie s odpadom); a v priemyselnej výrobe - KNK - výrobné družstvo, Ľubietová (výroba nástrojov); Železiarne Podbrezová, a.s., Podbrezová (kovoobrábanie, výroba ocele); DOKA DREVO, s.r.o., Banská Bystrica (výroba výrobkov z dreva); ZLH Plus, a.s., Hronec (zlievanie železných a neželezných kovov), myWood Polomka Timber, s.r.o. (drevovýroba). Osobitnú pozornosť pri prehodnocovaní miery rizika sme venovali pracoviskám, na ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené práce 4. kategórie.

V niektorých oblastiach sme však zaznamenali zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce napr. v poľnohospodárstve a v ťažbe (zhodne s minulým kalendárnym rokom), ale aj v menších spoločnostiach zaoberajúcich sa opracovaním kovov. Dôvodom poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v týchto odvetviach bolo najmä zníženie objemu výroby, čo sa prejavilo aj znížením počtu zamestnancov na pracoviskách. V niektorých spoločnostiach zamestnávateľa realizovali opatrenia na zníženie rizika zamestnancov a po predložení výsledkov posúdenia rizika v týchto spoločnostiach boli činnosti zaradené do 2. kategórie práce. Jednalo sa o spoločnosti BB AQEX s.r.o., Banská Bystrica (strojárská výroba); ROLLIN BB s.r.o., Banská Bystrica (výroba výrobkov z kovu); AGROSPOLOČNOSŤ POLOMKA s.r.o., Polomka (poľnohospodárstvo); KOVHRON, s.r.o., Závadka nad Hronom (kovoobrábanie).

Najviac zamestnancov vykonáva rizikové práce v priemyselnej výrobe (3 687 osôb), čo predstavuje až 81%, v zdravotníctve (410 osôb), čo je 9% a v poľnohospodárstve a lesníctve (250 osôb), čo je 6% a čistení a odvode odpadových vôd (73 osôb), čo sú 2% z celkového počtu zamestnancov. V ostatných oblastiach diferencovaných podľa prevažujúcej činnosti vykonáva rizikové práce relatívne nízky počet osôb (50 a menej). Poradie sa oproti kalendárnemu roku 2012 nezmenilo. Do 4. kategórie rizika sú zamestnanci zaradení v priemyselnej výrobe – 205 osôb, čo predstavuje z počtu zamestnancov vykonávajúcich práce 4. kategórie - 86%; v poľnohospodárstve a lesníctve 21 osôb, čo predstavuje 9% a čistenie a odvod odpadových vôd – 15 osôb, čo predstavuje 5%.

Tabuľka č. 2 Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktoru (2. stupeň)

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	100	0	0	0	100	0
02	Lesníctvo a ťažba dreva	129	0	21	0	150	0
08	Iná ťažba a dobývanie	22	0	0	0	22	0
10	Výroba potravín	53	26	0	0	53	26
11	Výroba nápojov	12	9	0	0	12	9
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	527	158	84	27	611	185
17	Výroba papiera a papierových výrobkov	308	28	0	0	308	28
18	Tlač a reprodukcia záznamových médií	9	8	0	0	9	8
21	Výroba základných farmaceutických	214	102	0	0	214	102

	výrobkov a farmaceutických prípravkov						
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	7	0	0	0	7	0
24	Výroba a spracovanie kovov	1 887	326	99	9	1 986	335
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	277	73	8	0	285	73
28	Výroba strojov a zariadení i.n.	26	0	14	0	40	0
31	Výroba nábytku	57	2	0	0	57	2
32	Iná výroba	105	7	0	0	105	7
37	Čistenie a odvod odpadových vôd	16	0	0	0	16	0
38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	42	0	15	0	57	0
42	Inžinierske stavby	30	0	0	0	30	0
43	Špecializované stavebné práce	20	0	0	0	20	0
86	Zdravotníctvo	400	310	0	0	400	310
87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	10	6	0	0	10	6
90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	50	12	0	0	50	12
	SPOLU	4 301	1 067	241	36	4 542	1 103

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň):

V roku 2013 vykonávalo činnosti zaradené do kategórie rizika v 2. stupni triedenia podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov (1 986 osôb) vo výrobe a spracovaní kovov, išlo hlavne o profesiu operátor strojov; v spracovaní dreva a výrobkov z dreva (611 osôb) v profesiách operátor stroja na manipuláciu dreva, nastavovač a obsluha píly; v zdravotníctve (400 osôb) v profesiách lekár, sestra a rádiologický asistent; vo výrobe papiera a papierových výrobkov (308 osôb) v profesii obsluha strojov na výrobu papierenských výrobkov. Najviac žien vykonávalo činnosť vo výrobe a spracovaní kovov (335); v zdravotníctve (310) v profesii lekár a sestra, ďalej v spracovaní dreva a výrobkov z dreva (185). Činnosti vyhlásené do 4. kategórie rizika vykonávali muži vo výrobe a spracovaní kovov, spracovaní dreva, výrobe strojov a konštrukcií. Ženy vykonávali činnosti zaradené do 4. kategórie v spracovaní dreva (27) a kovov (9).

Tabuľka č. 3 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Rizikový faktor (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	50	40	0	0	50	40
Fyzická záťaž	259	34	0	0	259	34
Hluk	3786	744	214	36	4 000	780
Chemické látky a zmesi	499	224	26	0	525	224
Ionizujúce žiarenie	147	80	0	0	147	80
Optické žiarenie	178	116	0	0	178	116
Vibrácie	215	5	27	0	242	5
Záťaž teplotou a chladom	99	0	0	0	99	5

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Podľa rizikového faktora v prvom stupni triedenia bolo najviac zamestnancov exponovaných faktorom pracovného prostredia hluku (4 000 osôb) prevažne v profesiách obsluha strojov (papierenských, kovoobrábacích) a operátor; nasledovala expozícia chemickým faktorom (525 osôb) hlavne v profesii chemik; fyzická záťaž (259 osôb) v profesiách kontrolór, rovnač a ťahač rúr; vibráciám (242 osôb) v profesiách manipulanta a murár paniev; optické žiarenie (178 osôb) napríklad v profesii operátor – odlievač; ionizujúce žiarenie (147 osôb) v profesiách lekár, sestra a rádiologický asistent, záťaž teplom (99 osôb) v profesiách hutník a odlievač a biologický faktorov (37 osôb) v profesiách lekár, sestra a sanitár. Ženy boli exponované najviac hluku (727 osôb), chemickým látkam a zmesiam (232 osôb), ionizujúcemu žiareniu (96 osôb), optickému žiareniu (60 osôb), fyzickej záťaži (45 osôb) a biologickému faktoru (50 osôb). Zamestnanci sú zaradení do 4. kategórie práce pre faktor hluk (214 osôb z toho 36 žien) a vibrácie (27 osôb). Poradie vystavenia jednotlivým faktorom práce je v porovnaní s predchádzajúcimi kalendárnymi rokmi (2012, 2011) nezmenené.

Tabuľka č. 4 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (3. stupeň)

Rizikový faktor (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor						
Mycobacterium tuberculosis	50	40	0	0	50	40
Fyzická záťaž						
Práce s bremenami	55	0	0	0	55	0
Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	204	34	0	0	204	34
Hluk						
Premenný	3 112	572	120	32	3 232	604
Ustálený	674	172	94	4	768	176
Ionizujúce žiarenie						
Rádiodiagnostické pracoviská	54	29	0	0	54	29
Rádioterapeutické pracoviská	93	51	0	0	93	51
Optické žiarenie						
Infračervené žiarenie	48	0	0	0	48	0
Laser 3B. trieda	59	56	0	0	59	56
Laser 4. trieda	71	60	0	0	71	60
Vibrácie						
Prenášané na ruky	215	5	27	0	242	5
Záťaž teplom a chladom						
Záťaž teplom	99	0	0	0	99	0

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora – okrem chemických látok a zmesí (3. stupeň):

Podľa jednotlivých faktorov bolo najviac zamestnancov exponovaných premennému hluku (3 232 osôb) a ustálenému hluku (768 osôb) pri obsluhu rôznych strojnotechnologických zariadení. Nasledovala expozícia faktorom: vibrácie pôsobiace na ruky (242 osôb) pri používaní ručného elektrického náradia, fyzická záťaž – DNJZ (204 osôb) pri manipulácii s kovovými polotovarmi a výrobkami, záťaž teplom (99 osôb) pri obsluhu zlievarenských pecí;

ionizujúce žiarenie (93 osôb) a optické žiarenie (71 osôb) pri obsluhu terapeutických zariadení v zdravotníctve; fyzická záťaž - práca s bremenami (55 osôb) a biologické faktory – Mycobacterium tuberculosis (50 osôb) pri diagnostických a terapeutických výkonoch v zdravotníctve. Tento stav korešponduje s poradím prevažujúcich činností (priemyselná výroba a zdravotníctvo).

Tabuľka č. 5 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň)

Chemická látka (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Alergén	91	51	0	0	91	51
Dermatotropný	93	51	0	0	93	51
Dráždivé	178	173	0	0	178	173
Chem. karcinogén/mutagén	178	173	0	0	178	173
Látky poškodzujúce reprodukciu	165	163	0	0	165	163
Pevné aerosóly	241	10	26	0	267	10

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora – chemické látky a zmesi (2. stupeň):

Chemické látky a zmesi sú dlhodobo v poradí druhým najčastejším faktorom, ktorému sú zamestnanci pri práci exponovaní. V kalendárnom roku 2013 boli zamestnanci najviac exponovaní pevným aerosólom (267 osôb), dráždivým látkam a chemickým karcinogénom (178 osôb) pričom týmto faktorom práce sú exponované hlavne ženy (173 osôb), ďalej nasleduje expozícia látkam poškodzujúcim reprodukciu (165 osôb) pričom z tohto počtu je exponovaných až 163 žien, ďalším v poradí sú expozície dermatotropným látkam (93 osôb) a alergénom (91 osôb), ktorým sú exponované ženy v počte 51 osôb (ostatné muži). Ako vidno z tabuľky muži boli najviac exponovaní pevným aerosólom, čo korešponduje s vyšším počtom mužov (ako žien) zamestnaných v priemyselnej výrobe. Ženy boli najviac exponované dráždivým látkam a karcinogénom, čo súvisí s vyšším počtom žien zamestnaných v zdravotníctve (ako mužov). V 4. kategórii rizika evidujeme 26 mužov exponovaných pevným aerosólom. V spoločnostiach, kde sú zamestnanci zaradení do 4. kategórie prác, zamestnávateľia v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami (aj konzultáciách s odbornými zamestnancami RÚVZ) realizujú technické opatrenia na zníženie rizika zamestnancov. Oproti minulému kalendárnemu roku nedošlo k zmene poradia expozícií zamestnancov chemickým látkam. Podľa výstupov z programu ASTR_2011 v.4_9 narástol počet zamestnancov exponovaných pevným aerosólom (o 54 osôb), dráždivým látkam (o 30 osôb), látkam poškodzujúcim reprodukciu (o 25 osôb) a poklesol počet zamestnancov exponovaných alergénom (o 41 osôb).

Predpokladané príčiny zmien oproti predchádzajúcemu roku/rokom:

Ako vyplýva z už uvedených údajov, oproti minulému roku sa mierne zvýšil celkový počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Výraznejší rozdiel v počte zamestnancov sme v tomto kalendárnom roku nezaznamenali, dôvodom môže byť dôsledná aktualizácia dát v programe ASTR (v rokoch 2011 a 2012), ako aj výkon štátneho zdravotného dozoru u zamestnávateľov na rizikových pracoviskách a plnenie povinnosti zamestnávateľov predkladať na RÚVZ „Informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík“ (na základe čoho sa aktualizujú dáta v systéme ASTR). Dôvodom mierneho zvýšenia počtu zamestnancov je vyhlásenie rizikových prác v niektorých novovzniknutých spoločnostiach, ako aj na pracoviskách už existujúcich spoločností, v ktorých sa zamestnávateľom napriek realizácii

opatrení nepodarilo znížiť riziko na úroveň 2. kategórie prác. Napriek uvedeným faktom sa znížil počet zamestnancov vykonávajúcich činnosť v poľnohospodárstve, ťažbe a v doprave. Niektoré spoločnosti, v ktorých boli rozhodnutím RÚVZ zaradené práce do kategórie rizika ukončili svoju činnosť (Smrečina Hofatex, Banská Bystrica; Global Steel Slovakia, Brezno; Strojmonta, Valaská - Piesok). Pri plánovaní a výkone štátneho zdravotného dozoru sa využívajú výstupy z programu ASTR, ktorým sa zlepšila evidencia dát (údajov) o rizikových pracoviskách.

Situácia pri určovaní prác u samostatne zárobkovo činných osôb a samostatne hospodáriacich roľníkov:

U samostatne zárobkovo činných osôb ako aj u samostatne hospodáriacich roľníkov je zrovnateľná situácia pri určovaní rizikových prác s rokom 2012. V tejto oblasti nedošlo k žiadnym zmenám. Ani v kalendárnom roku 2013 nimi nebol na RÚVZ predložený návrh na zaradenie prác do kategórie. Návrh na zaradenie prác do kategórie rizika podala spoločnosť BAMU, prevádzka Valaská – Piesok, na ktorej pracoviskách na základe uzavretej dohody o vykonaní činnosti pracujú samostatne zárobkovo činné osoby (v profesiách zvärač a zámočník). Technologické vybavenie výrobnjej haly, ktoré využívajú je vlastníctvom spoločnosti. Spoločnosť realizuje na pracovisku opatrenia na zníženie expozície pracovníkov faktorom práce a informuje pracovníkov o rizikách, ochranných a preventívnych opatreniach na ich zníženie, vrátane používania osobných ochranných prostriedkov. Uvedeným realizuje opatrenia na ochranu zdravia samostatne zárobkovo činných osôb, ktorí vykonávajú činnosť na jej pracoviskách.

Stav pri prehodnotení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z.:

Návrhy na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, ktoré v kalendárnom roku 2013 predložili zamestnávateľa na RÚVZ obsahovali náležitosti podľa prílohy č. 2 k vyhláške č. 448/2007 Z.z. (identifikačné údaje zamestnávateľa, počet zamestnancov, názvy a kódy profesií podľa vyhlášky Štatistického úradu SR č. 516/2011 Z.z., opis prác). Súčasťou návrhov bolo posúdenie rizika s uvedením expozície zamestnancov jednotlivým faktorom práce vo vzťahu k limitným hodnotám a kategória rizika. Zamestnávateľa taktiež uvádzali opatrenia na zníženie zdravotného rizika zamestnancov ako aj informáciu o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby. Vo väčšine prípadov uvedené dokumenty zamestnávateľa predkladajú po konzultácii s pracovnými zdravotnými službami. V problematike návrhov na zaradenie pracovných činností nezistujeme významné nedostatky (menšie nedostatky sú po konzultácii so zamestnancami RÚVZ bezodkladne odstránené). Na základe podaných návrhov a výkonu štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách je možné vydať rozhodnutia v lehotách podľa správneho poriadku.

Stav pri určovaní rizikových prác – faktor psychická pracovná záťaž:

Na území okresov Banská Bystrica a Brezno neevidujeme faktor pracovného prostredia – psychickú pracovnú záťaž v kategórii rizika (nedošlo k zmene oproti minulým kalendárnym rokom). Naďalej v rámci štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách (hlavne v zdravotníckych a sociálnych zariadeniach, finančných inštitúciách a na pracoviskách Call centier) expozíciu zamestnancov možnej psychickej záťaži pravidelne monitorujeme a poskytujeme zamestnávateľom konzultácie a poradenstvo v tejto oblasti týkajúce sa hlavne preventívnych opatrení.

Stav pri určovaní a prehodnocovaní rizikových prác – faktor ionizujúce žiarenie:

V okresoch Banská Bystrica a Brezno je zaradených do 3. kategórie práce pre faktor ionizujúce žiarenie v zdravotníctve 147 osôb z toho 80 žien. Oproti minulému kalendárnemu roku (163 osôb z toho 96 žien) došlo k poklesu počtu osôb (žien) o 16. Práce zaradené do kategórie rizika sú v dvoch zdravotníckych zariadeniach - Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica, Banská Bystrica a Nemocnica s poliklinikou Brezno, n.o., Brezno.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica, Banská Bystrica sú zamestnanci zaradení do kategórie rizika na pracoviskách Oddelenia centrálnych operačných sál, Neurochirurgickej kliniky SZU a Traumatologického oddelenia v profesiách lekár a sestra; na endoskopických pracoviskách Internej kliniky SZU a Urologickej kliniky SZU v profesiách lekár a sestra pri obsluhu prístrojov; na pracoviskách Onkologickej kliniky SZU v profesiách lekár, fyzik a rádiologický asistent pri obsluhu prístrojov a nastavovaní pacienta v ožarovni a na Oddelení rádiológie v profesiách lekár, sestra a rádiologický technik pri výkone diagnostických vyšetrení v rámci oddelenia, ale aj pri lôžku pacienta a na operačných sálach.

V Nemocnici s poliklinikou Brezno, n.o., Brezno sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce pre pracoviskách Traumatologické oddelenie, Centrálna operačné sály a Centrálny RTG pre profesie lekár, sestra a rádiologický asistent. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že na pracoviskách došlo k zmene podmienok práce a pri vykonávaných činnostiach nie je predpoklad poškodenia zdravia zamestnancov. Z tohto dôvodu v súčasnosti prebieha z podnetu RÚVZ konanie o preradení predmetných prác do nižšej kategórie.

Plnenie povinnosti zamestnávateľov vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku:

Informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie predložilo k 31.12.2013 70% zamestnávateľských subjektov, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce (podľa skúseností z minulých rokov zamestnávatelia zasielajú informácie ešte aj v mesiacoch január a február). Uvedenú povinnosť plnia zamestnávatelia v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami. Na uvedenú povinnosť sú upozorňovaní aj zamestnancami RÚVZ pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Údaje z hodnotiacich správ boli využité na aktualizáciu dát v informačnom systéme ASTR_2011 a plánovaní štátneho zdravotného dozoru v týchto spoločnostiach.

3. ZABEZPEČENIE PRACOVNEJ ZDRAVOTNEJ SLUŽBY podľa § 21 zákona č. 124/2006 Z. z.

V priebehu roka 2013 bola v rámci ŠZD kontrolovaná aj povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu (PZS) za účelom dohľadu nad zdravím zamestnancov a dohľadu nad pracovným prostredím. Príslušné tabuľky dokumentujú počet kontrol, kde bol zisťovaný stav zabezpečenia PZS na základe zistených údajov v čase kontrol, postupne v priebehu celého roka, tzn. nereprezentujú ich reálne zabezpečenie k 31.12.2012.

Zo záverov kontrol vyplynulo, že sa v období posledných 2 rokov zvýšil počet subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami, ktoré si splnili zákonnú povinnosť a zabezpečili odborný výkon preventívnych a ochranných služieb prostredníctvom PZS. Dôvodom je, že zamestnávatelia pochopili potrebu zabezpečenia služieb s náplňou a rozsahom činností podľa požiadaviek platnej legislatívy, najmä potrebu zabezpečenia kvalitného posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu, zlepšila sa ich dostupnosť, ako aj kvalita a rozsah poskytovaných služieb. Zamestnávatelia sa pred uzatváraním zmlúv s PZS dožadovali aj odborného poradenstva zo stany RÚVZ.

Na druhej strane, v súvislosti s novelou zákona č. 124/2006 Z.z. (povinnosť PZS len pre „rizikové pracoviská“), výrazne poklesol počet subjektov so zabezpečením PZS, kde zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. Zmluvy o poskytovaní služieb PZS vypovedali najmä „nevýrobní“ prevádzkovatelia (školy, sociálne zariadenia, stravovacie zariadenia, atď.), ale aj prevádzkovatelia s „výrobným predmetom činnosti“. Jednotlivé tabuľky obsahujú údaje o zabezpečení PZS zistené v rámci ŠZD aj ostatnými odborními RÚVZ.

Tabuľka č. 6

Zabezpečovanie PZS vlastnými odbornými zamestnancami

	PZS u zamestnávateľa – vlastnými odbornými zamestnancami					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	1	154	131	3	3810	1640

Výkon PZS vlastnými odbornými zamestnancami na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce je zabezpečený vo FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, v Železiarňach Podbrezová a.s. a v Nemocnici s poliklinikou, n.o. Brezno.

Vo FNsP F.D.R v Banskej Bystrici je rozsah služieb orientovaný najmä na zabezpečovanie lekárske preventívnych prehliadok. Hodnotenie zdravotných rizík, vypracovaných PZS boli vykonané za účelom aktuálneho prehodnotenia rizík a vyhlásenia rizikových prác.

Spoločnosť Železiarne Podbrezová a.s. má vytvorený kvalitný pracovný tím z vlastných zdravotníckych zamestnancov na výkon PZS pre rizikové pracoviská. Vykonáva dohľad nad pracovným prostredím, pracovnými podmienkami a spôsobom vykonávania práce, vrátane meraní faktorov – hluk, osvetlenie, mikroklíma a hodnotenia zdravotných rizík, garantovaný odborne spôsobilým zamestnancom so špecializáciou verejné zdravotníctvo. V rámci dohľadu nad zdravím zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu a výkon lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci vykonáva (fyzicky) klinický pracovný lekár v spolupráci s praktickým lekárom, ktorý je zamestnancom spoločnosti, zaradený do špecializácie pracovné lekárstvo. Odborný tím PZS sa aktívne zúčastňuje kontrol vykonaných RÚVZ a dožaduje odborného poradenstva v oblasti ochrany zdravia pri práci.

V Nemocnici s poliklinikou, n.o. Brezno bol v predchádzajúcom období dohľad nad zdravím zamestnancov garantovaný odborne spôsobilou osobou so špecializáciou klinické pracovné lekárstvo, z dôvodu vyhlásených rizikových prác z titulu ionizujúceho žiarenia.

Výkon PZS vlastnými zamestnancami na pracoviskách bez rizikových prác je zabezpečený na RÚVZ v Banskej Bystrici a v PZS s.r.o. Banská Bystrica.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici má kapacity na poskytovanie komplexných služieb vrátane programov na podporu zdravia. Rizikové práce nie sú vyhlásené, lekárske preventívne prehliadky sú zabezpečované len pre zamestnancov vykonávajúce práce v kategórii A ionizujúceho žiarenia podľa osobitných predpisov (expozícia karcinogénom) dodávateľsky praktickým lekárom.

Tabuľka č. 7

Zabezpečovanie PZS dodávateľským spôsobom

	PZS u zamestnávateľa – dodávateľským spôsobom					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	63	1098	746	77	3760	986

V rámci kontrol bolo ďalej zisťované zabezpečovanie PZS dodávateľským spôsobom. Bolo zistené, že **63** subjektov, kde zamestnanci vykonávajú činnosti zaradené do 1. a 2. kategórie majú uzavreté zmluvy o poskytovaní PZS, s vyhlásenými rizikovými prácami bolo zabezpečenie splnené v prípade **77** subjektov. Z 94 subjektov, ktoré evidujeme v databáze

evidencie rizikových prác nemali v čase kontroly zabezpečenej služby PZS len niektoré (do 10% subjektov). Dôvodom bolo väčšinou vypovedanie zmluvy z rôznych (obchodných) dôvodov a prebiehajúce výberové konanie.

Čo sa týka rozsahu poskytovaných služieb, významne sa zvýšila ich úroveň a je zabezpečený dohľad nad pracovným prostredím aj nad zdravím zamestnancov. Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci na väčšine rizikových pracovísk sú zatiaľ vykonávané prostredníctvom všeobecných lekárov, s ktorými má PZS zmluvu (často aj v rámci celého územia SR); v mnohých prípadoch pod „formálnym dohľadom“ vedúceho tímu (pracovného lekára). Niektoré PZS napr. Pro Care a.s. vytvorili už kvalitný tím odborníkov so špecializáciou pracovné lekárstvo, takže preventívne prehliadky zamestnancov vykonávajú títo lekári aj fyzicky v rámci vlastných zdravotníckych zariadení.

Na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie (kde nie sú lekárske preventívne prehliadky povinné, okrem prehliadok podľa osobitných predpisov), sú prehliadky vykonávané nad rámec povinností, avšak nie vo vzťahu k riziku, ale s obdobnou náplňou základných vyšetrení ako pri preventívnej prehliadke z titulu zdravotného poistenia (čo je zbytočná finančná záťaž pre zamestnávateľa). V niektorých prípadoch však zamestnávateľia iniciatívne žiadajú preventívne prehliadky vo vzťahu k riziku aj pre zamestnancov zaradených do 2.kategórie.

V oblasti dohľadu nad pracovným prostredím PZS vykonáva hygienický audit, v ktorom je dokumentovaný stav pracovného prostredia v čase jeho vykonania. Následne zabezpečuje hodnotenie (posudzovanie) zdravotných rizík pri práci a vypracovanie posudkov o riziku. Odborná úroveň týchto dokumentov závisí od zloženia tímu PZS a časového priestoru pre vybrané podniky. Má však stúpajúcu kvalitu. Niektoré PZS zabezpečujú aj ďalšie zákonné povinnosti zamestnávateľa, napr. vypracovávajú návrhy na zaradenie rizikových prác, „koncoročné“ správy o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík, atď. PZS zabezpečili fyzicky(stúpa počet akreditovaných pracovísk) aj sprostredkovane aktuálne merania najčastejšie vyskytujúcich sa faktorov pracovného prostredia - hluk a chemické faktory . Hodnotia aj úroveň záťaží vyplývajúcich z pracovného prostredia, najmä záťaž teplotou, chladom a psychickú záťaž, problematiku naďalej zostáva hodnotenie fyzickej záťaže.

V podnikoch a organizáciách v spádovom území RÚVZ poskytujú uvedené služby najmä tieto spoločnosťami: PRO CARE, a.s., ProBenefit, s.r.o., Team Prevent s.r.o. Salus – EC, s.r.o., PZS, s.r.o., PYROBOSS s.r.o.; sídlo posledných dvoch spoločností je v Banskej Bystrici.

Tabuľka č. 8

PZS doposiaľ nezabezpečené

RÚVZ	PZS – zamestnávateľ nemá zabezpečenú					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	679	7459	3268	7	74	12

V ostatných preverovaných subjektoch v čase kontrol nemali uzavreté zmluvy o poskytovaní uvedených služieb, boli v štádiu výberových konaní. Napriek tomu, u zamestnancov boli vo väčšine prípadov zabezpečené lekárske preventívne prehliadky spôsobom ako v minulosti, t.j. prostredníctvom bývalých „závodných lekárov“ alebo individuálne zmluvnými praktickými lekármi.

Zabezpečenie PZS kontrolované inými odborníkmi RÚVZ.

V jednotlivých tabuľkách sú zahrnuté aj údaje o zabezpečení PZS zistené v rámci ŠZD aj ostatnými odborníkmi RÚVZ. Zo zistení však vyplýva skutočnosť (uvedená vyššie), že mnohí z prevádzkovateľov školských, stravovacích, sociálnych a iných „nevýrobných“ zariadení, ale aj „výrobných“ bez rizikovej práce ak mali, tak zrušili zmluvy o poskytovaní služieb PZS.

Z titulu výkonu funkcie hlavnej odborníčky HH SR pre PPLaT sme sa podieľali na novom znení ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. týkajúcich sa zabezpečenia PZS, ktoré by mali vstúpiť do platnosti v priebehu r. 2014.

4. PREŠETROVANIE PODOZRENÍ NA CHOROBU Z POVOLANIA

V roku 2013 vykonali odborní zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici podľa §11 písm. j) zák. č. 355/2007 Z.z. **27 prešetrení pri podozrení na profesionálne poškodenie zdravia z práce.** Následne, po komplexnom zhodnotení pracovnej anamnézy, podmienok práce, spôsobu vykonávanej práce a miery pracovnej záťaže, boli spracované **odborné stanoviská so závermi** zaslané žiadateľom – špecializovaným pracoviskám klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. So závermi hodnotenia bol písomne informovaný aj každý zamestnávateľ. Zamestnancom (v prípade ich požiadavky) boli písomne poskytnuté údaje o záverečnom hodnotení pracovného zaťaženia.

Tabuľka č. 9 **Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania v roku 2013**

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania				
Číslo položky Zoznam u CHzP	Diagnóza	Organizácia	Profesia	Záver prešetr. S / N*
22	Dermatitis contacta toxica	Becker Slovakia s.r.o.	montážna pracovníčka	N
26	Lymeská neuroboreliosis	Lesy SR š.p.	lesný robotník	S
	Lymeská boreliosis	SZČO	lesný robotník	S
	Lymeská boreliosis	SZČO	pestovateľské práce	S
	Kliešťová encefalitída	Herich s.r.o.	lesná robotníčka	S
28	Susp. PCHV	Ludvik Novák, Bojkovce	lesný robotník	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	SZČO	pílenie a sťahovanie dreva	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	SZČO	robotník v ťažbovej činnosti v lese	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	SZČO	ťažbová činnosť v lesníctve	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	t.č. nezamestnaný predtým SZČO	lesnícke a murárske práce	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	ZEDA s.r.o., B. Bystrica	strojník technolog. linky	Nejednoznačná súvislosť
	Susp. PCHV	Železiarne Podbrezová a.s.	murár medzip. hospodárstva	N
	Susp. PCHV	Stavia a.s.	strojník, vodič cestných strojov	N

Prešetovanie podozrení na chorobu z povolania				
Číslo položky Zoznamu CHzP	Diagnóza	Organizácia	Profesia	Záver prešetr. S / N*
29	DNJZ	SZČO	pracovník v ťažbovej činnosti v lese	Nedá sa objekt. posúdiť
	DNJZ, užín. sy. HKK	SZČO	ťažbová činnosť v lesníctve	Nedá sa objekt. posúdiť
	DNJZ	t.č. nezamestnaný predtým SZČO	lesnícke a murárske práce	Nedá sa objekt. posúdiť
	DNJZ s pozit. EMG	ZEDA s.r.o., B. Bystrica	strojník technolog. linky	Nejednoznačná súvislosť
	Úžin. sy. HKK	Železiarne Podbrezová a.s.	murár medzip. hospodárstva	N
	Sy. canalis carpi bilat.	Vojtech Lihan SHR	ošetrovatelka teliat a mladého dobytky	Nejednoznačná súvislosť
	Prof.choroba DKK a HKK, choroba mäkkého tkaniva	SZČO	murár, stavebný robotník	Nedá sa objekt. posúdiť
	Sy. canalis cubiti bilat.	Stavia a.s.	strojník, vodič cestných strojov	N
	Sy. canalis carpi bilat. Str. stupňa, sy. Gyunovho kanála I.	Milan Pánis PAMI, Pohorelá	robotníčka na pile	N
	Sy. canalis carpi bilat., Raynaudov sy., Epicondylitis	t.č. nezamestnaný posledný zamestnávateľ BB SK Steel s.r.o.	zámočník, zvärač	N
	Sy. canalis carpi bilat. EMG verif.	Witzenmann Slovakia s.r.o., Vlkanová	montážny pracovník	N
46	Adeno Ca pľúc	PETCHEM s.r.o., Nemecká	žeriavnička	S
47	LIS L3-S1, hernia L3-L4, L4-L5	Stavia a.s.	strojník, vodič cestných strojov	N
	Zväračské pľúca	Pavel Vigaš VIMAR, Slovenská Lupča	zvärač	S

* šetrené r. 2010

V období niekoľkých posledných rokov bolo vykonaných najviac prešetrení pri podozrení na ochorenia končatín z DNJZ (okrem r. 2011, kedy bol zaznamenaný vysoký, epidemický výskyt Scabies, celkom 15 prešetrení). Tento trend dlhodobo korešponduje aj s vysokým výskytom prešetrení a následne aj ochorení z DNJZ v rámci kraja a taktiež v celoslovenskom meradle.

Obdobne aj v minulom roku bola takmer polovica, celkom bolo **11 prešetrení** vykonaných v súvislosti s **podozrením na ochorenia končatín z DNJZ** (pol č.29).

Ako vidieť z prehľadu uvedeného v tabuľke, 3 prípady podozrení boli prešetované (spolu aj pre podozrenie na ochorenie z vibrácií) v odvetví lesného hospodárstva v ťažbovej činnosti, ktorú v súčasnosti vykonávajú SZČO. Vo všetkých 3 prípadoch sa profesionálna súvislosť nedala objektívne posúdiť, nakoľko nebolo vypracované posúdenie zdravotných rizík a neboli realizované žiadne lekárske preventívne prehliadky.

Prešetovanie podozrenia bolo vykonané taktiež u SZČO – murár, stavebný robotník, ktorý vykonával samostatnú činnosť až 20 rokov .

Všetky ostatné prípady, ktoré boli prešetrené sa vyskytli sporadicky, v rôznych odvetviach, u rôznych profesií: strojník technologickej linky v lome dolomitu (ZEDA s.r.o. B.Bystrica), murár medzipanového hospodárstva pri úprave rúr (Železiarne Podbrezová a.s.), ošetrovatel'ka teliat (Vojtech Lihan SHR), strojník, vodič cestných strojov pri výstavbe ciest a diaľnic (Stavia a.s.), robotníčka na píle pri skracovaní a ukladaní dreva (Milan Pánis PAMI-SZČO), zámočník, zvärač pri výrobe oceľových konštrukcií BB SK Steel s.r.o.), montážny pracovník v strojárskej výrobe (Witzenmann Slovakia s.r.o.)

Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, nevidujeme profesie, u ktorých by bol zaznamenaný častejší výskyt, resp. vyšší počet uvedených ochorení.

Pri podozrení na **profesionálne ochorenia končatín z vibrácií** (pol.č.28) bolo vykonaných **8 prešetrení**. 5 prešetrení bolo vykonaných za účelom posúdenia vibračnej záťaže u pracovníkov v lesnom hospodárstve v ťažbovej činnosti. Súvislosť vzniku ochorenia s vykonávanou prácou nebola preukázaná ani v jednom prípade, pre nemožnosť objektívneho posúdenia záťaže u SZČO.

Ďalšie prešetrenia sa týkali posúdenia vibračnej záťaže v nasledovných profesiách:

- strojník technolog. linky v lome - pneumatiké kladivo pri rozbíjaní dolomitu (ZEDA s.r.o. B.Bystrica)
- murár medzipanového hospodárstva pri výrobe ocele – pneumatiké kladivo pri odstraňovaní výmurovky pánví ((Železiarne Podbrezová a.s.)
- strojník cestných strojov – vibračné valce pri výstavbe ciest a diaľnic (Stavia a.s.).

Pri podozrení na **choroby prenosné zo zvierat na ľudí** (pol.č.26) boli vykonané **4** prešetrenia. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o prenos infekcie prostredníctvom prenášača- kliešť'a: Lymfská boreliosis (3) a kliešť'ová encefalitída (1) pri činnostiach v lesnom hospodárstve.

Ďalšie prešetrenia (po 1 prešetrení) boli vykonané v súvislosti s podozrením na:

- **kožné ochorenie** (pol.č.22) u montážnej robotníčky (Becker Slovakia s.r.o.)
- **zväračské pľúca** (pol.č.47) - zvärač (Pavel Vigaš- Vimar)
- **nádorové choroby** (pol. 46) - karcinóm pľúc – žeriavnička (PTCHEM, bývalá Petrochema Dubová)

Prešetrovanie podmienok práce a s tým súvisiacej pracovnej záťaže je najproblematickejšie a zdĺhavé pri prešetrovaní ochorení končatín v položke DNJZ u profesii s výkonom rôznorodých pracovných činností napr. stavebný robotník, údržbár.

Problémy pri prešetrovaní vznikajú najmä v organizáciách, ktoré úplne zanikli, resp. nástupnícke subjekty nedisponujú údajmi potrebnými k objektívnemu zhodnoteniu podmienok práce. V týchto prípadoch sa vychádza z dostupných podkladov a dokumentácie výkonu štátneho zdravotného dozoru.

Nad'alej pretrvávajú významné prekážky pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania u fyzických osôb – samozamestnávateľ'ov. Subjektívne výpovede nie sú dostatočnými údajmi pre zaujatie záverečného stanoviska.

5. CHOROBY Z POVOLANIA

V priebehu r. 2013 bolo v podnikoch a organizáciách v územnej pôsobnosti RÚVZ priznaných **celkom 6 ochorení** kde bola potvrdená súvislosť s vykonávanou prácou.

Z analýzy hlásených chorôb z povolania t.j. priznanej profesionálnej súvislosti prešetrovaných podozrení na našom úrade vyplýva, že kým v rokoch 2004-2008 nedošlo v počte priznaných

chorôb z povolania oproti minulosti k podstatným zmenám (v tomto období bolo 17-23 hlásených chorôb z povolania za rok), tak v roku 2009 došlo k výraznému poklesu profesionálna súvislosť priznaná len v 4 prípadoch, v roku 2010 v 6 prípadoch.

V roku 2011 bolo priznaných „až“ 15 prípadov (na počte ochorení mal však významný podiel epidemický výskyt Scabies v zdravotníckom zariadení zaznamenaný v 13 prípadoch). V roku 2012 bolo priznaných opäť len 10 prípadov.

Tabuľka č. 10

Choroby z povolania v roku 2013

Číslo položky Zoznamu CHzP	Počet prešetrených prípadov	Počet priznaných CHzP (Reg.KD)
22	1	-
26*	4	3
28	8	2
29	11	-
33	1	-
38**	-	1
46	1	-
47	2	-
Spolu	27	6

Najviac, celkom **3** prípady choroby z povolania boli zaznamenané v pol.č.26 **choroby prenosné zo zvierat na ľudí**. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o prenos infekcie prostredníctvom prenášača - kliešťa: Lymská boreliosis (2) a kliešťová encefalitída (1) pri činnostiach v lesnom hospodárstve - lesný robotník, pestovateľské práce.

Profesionálna súvislosť pri **chorobe z vibrácií** (pol.č.28) bola priznaná **v 2 prípadoch** a to u SZČO v lesnom hospodárstve - ťažba dreva.

Porucha sluchu z hluku (pol.č.38) bola priznaná v **1** prípade. Jednalo sa o podozrenie prešetrované v predchádzajúcom období u zamestnanca Biotika a.s. Slovenská Ľupča v profesii strojník energetických zariadení, kde zdrojom hluku boli čerpadlá a kompresory s takmer celozmenovou expozíciou.

Účasťou hlavnej odborníčky a krajskej odborníčky HHSR pre PPLaT sme participovali na zhodnotení podmienok výkonu práce v jednotlivých prípadoch pri rozhodovaní o priznaní choroby z povolania na štyroch zasadnutiach celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania na KPLaT v Bratislave.

Krajská odborníčka a vedúca odboru PPLaT RÚVZ v Banskej Bystrici sa zúčastňovala zasadnutí regionálnych komisií pre posudzovanie chorôb z povolania vrátane kožných konzultačných dní.

6. TOXICKÉ A VEĽMI TOXICKÉ CHEMICKÉ LÁTKY A ZMESI

V roku 2013 bolo vykonaných **dvadsaťšesť (26) kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný najmä v chemických laboratóriách (7), vo výrobných podnikoch (11), v laboratóriách zdravotníckych zariadení (5) a v lekárnach (3).

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení noviel a ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnych situácií a lekárničiek prvej pomoci. Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie, čo bolo následne overené v rámci výkonu ŠZD.

Pri výkone ŠZD bolo zistené, že spoločnosti stále menej používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi, niektoré z nich sa nedajú nahradiť a používajú sa aj naďalej v minimálnych množstvách na laboratórne analýzy alebo sú súčasťou reagenčného aparátu v lekárňach.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom „Dotazníkov informovanosti zamestnancov C“ v počte 10, pričom bolo zistené, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávateľia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

V roku 2013 bolo vydaných celkom **46 osvedčení o odbornej spôsobilosti** na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho **43 osvedčení** bolo vydaných **na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe** t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať a **3 osvedčenia** boli vydané **na základe úspešne vykonanej skúšky**. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami **pre oblasť Banskobystrického kraja** v roku 2013 zasadala 3-krát.

Tabuľka č. 11 Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami		
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu
Banská Bystrica	3	43	46

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici **vydal deväť (9) rozhodnutí** na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a zmesí podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č.355/2007 Z.z. pre laboratória v zdravotníckych zariadeniach a priemysle. Súčasne boli schválené prevádzkové poriadky pre prácu s chemickými faktormi, ktorých súčasťou boli aj posudky o riziku.

V roku 2013 bolo v problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov poskytnutých **56 konzultácií** a **53 písomných stanovísk (el. poštou)** a správ týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva vrátane chemickej legislatívy.

V roku 2013 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

7. KARCINOGENNÉ A MUTAGENNÉ FAKTORY

**Počet zamestnancov exponovaných karcinómom
a ich spotreba za rok 2013**

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)	Klasifikácia/kateg. * podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponovaných (vrátane azbestu) (vrátane RP) celkom / ženy	Výsl. merania/ množstvo spotreb. látok/rok**
FNsP F.D.Roosevelta Banská Bystrica - onkologická klinika SZU - hematologické odd. - pneumologická a ftizeol. klinika SZU - dermatovenerol. odd. - urologická klinika SZU	Cytostatiká	1,2	celkom 158/138 54/48 50/47 24/21 17/16 13/6	celkom 35063 21 594 8 090 3 096 2 261 22
Odd. centrálnej sterilizácie	Etylénoxid	2	24/23	0
DFNsP – klinika ped.onkológie a hematológie B.Bystrica	Cytostatiká	1,2	27/25	906
Mammacentrum sv. Agáty ProCare, a.s. BA– pracovisko B.Bystrica	Cytostatiká	1,2	2/2	8408
ONKOMED BB s.r.o. Banská Bystrica	Cytostatiká	1,2	4/3	5098
ONERTEX s.r.o. Beňuš časť Gašparovo	prach z tvrdého dreva – buk	1	28/8	11 000 ton
GLOBUS-MM s.r.o. Lučatín	prach z tvrdého dreva – buk, dub	1	48/25	1 700 m ³
Píla Muránsky – Uľanka Banská Bystrica	prach z tvrdého dreva – buk	1	13/5	850 m ³
DREVOS s.r.o. Banská Bystrica	prach z tvrdého dreva – buk, dub	1	4/0	N
Peter Praslička – JUPRA Piesok	prach z tvrdého dreva – buk, javor	1	6/0	4 m ³
KNK VD závod KOVO Ľubietová Galvanizovňa Brúsiareň	Cr ^{VI} . Ni Ni	1 1 1	8/4 3/3	78 kg 297 kg 25 kg
EVONIK Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča	chlorid kobaltnatý síran hydrazínia	2 2	12/2 4/3	31,2 kg 0,5 kg
ČOV a.s. Slovenská Ľupča	zlúčeniny Cr ^{III} .	2	5/4	3 500 ml
Slovenský vodohospodár. podnik š.p. B. Bystrica	zlúčeniny Cr ^{III} .	2	6/5	0,2 kg
Galvex, spol. s r.o. Banská Bystrica	zlúčeniny Cr ^{III} . benzén bromičnan draselný	2 1 2	4/4	8,0 kg 0 0,7 kg
Biotika a.s. Slovenská Ľupča	zlúčeniny Cr ^{III} .	2	6/6	0,1 kg
Univerzita Mateja Bella Banská Bystrica	zlúčeniny arzénu benzén zlúčeniny Cr ^{III} .	1 1 2	17/11	1,3 kg 7 000 ml 15 kg
BRENTAG Slovakia s.r.o. OS Sl. Ľupča	zlúčeniny Cr ^{III} . trichlóretylén	2 2	10/2	1 ton 5,4 ton

Bede, spol. s r.o. Rožňava prevádzka Vlkánová	dusičnan kobaltnatý	2	11/0	177 kg
MIKONA s.r.o. Púchov prevádzka Banská Bystrica	trichlóretylén	2	5/0	0,2 kg
BURGMAIER PRECISION SLOVAKIA s.r.o. Banská Bystrica	trichloretylén	2	3/0	2 000 litrov
ŽELEZIARNE a.s., Podbrezová	benzén benzo(a)pyrén (asfalt) zlúčeniny Cr ^{VI,III.}	1 2 1,2	1/1 5/0 11/11	3 000 ml 1 148 kg 450 kg
Milan Smädo – MIS, údržba ciest a komunikácií B. Bystrica	PAU (asfalt)	2	3/0	2 680 kg
Doprastav Asfalt a.s., Banská Bystrica	PAU (asfaltové zmesi) PAU (asfalt)	2 2	6/1	2 780 t 680 t
ZLH Plus a.s. Hronec	kremičitý piesok s obsahom voľ. SiO ₂	1	3/0	8 548 ton
Detox s.r.o. Banská Bystrica	odpad z azbestu	1	5/0	131,2 ton
Peter Dekrét Brezno	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	5/0	15,7 ton
Dušan Chaban Tajov	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	2/0	0,9 ton
Š-STRECHY spol. s r.o. Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	2/0	4,8 ton
VERTICSL INDUSTRIAL a.s., Lišchie Nivy 15, Bratislava	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	5/0	5,0ton
PR QUERKUS Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N
Hydroterm BB s.r.o. Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N
Gardenica s.r.o. Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N
Jaroslav Maľa-BB-špeciál Čerín	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N

* kat. 1 – dokázaný karcinogén pre ľudí

kat. 2 – pravdepodobný karcinogén

** N – objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

*** stavebný materiál s obsahom azbestu

Podľa dokumentácie zo ŠZD evidujeme v spádovom území štyri (4) **zdravotnícke zariadenia**: FNŠP F.D.Roosevelta Banská Bystrica, Detská fakultná nemocnica Banská Bystrica, Mammacentrum sv. Agáty ProCare a.s., Bratislava - pracovisko Banská Bystrica, ONCOMED s.r.o., Banská Bystrica, ktoré používajú karcinogénne a mutagénne faktory 1. a 2. kategórie na liečbu nádorových ochorení (**cytostatiká**).

Podľa predložených údajov za rok 2013 z FNŠP F.D.Roosevelta Banská Bystrica bol celkový počet spotreby cytostatík – 35 063 ampulí, počet exponovaných zamestnancov 158 z toho 136 žien. Medzi najčastejšie používané cytostatiká patrili Endoxan, Alexa, MTX a Daunoblastina. Vzhľadom k rekonštrukcii oddelenia centrálnej sterilizácie sa celý rok nesterilizovalo etylénoxidom (karcinogén 2).

V Detskej fakultnej nemocnici Banská Bystrica, Klinika pediatrickej onkológie a hematológie sa spotreba cytostatík oproti ostatným rokom nemení, najčastejšie používané sú Cyklofosamid, VS-16 a Doxorubicin, spotreba a spektrum použitých cytostatík sú ovplyvnené počtom novodiagnostikovaných prípadov malignít a repasov za rok, ako aj spektrom diagnóz a použitými liečebnými protokolmi.

V Mammacentre sv. Agáty ProCare a.s. Bratislava - prevádzka Banská Bystrica sa cytostatiká používajú na liečbu nádorových ochorení prsníka, exponovaní sú dvaja zamestnanci -lekár a sestra. Najčastejšie používané sú Endoxan, Farmorubicín a Herceptin.

Na onkologickej ambulancii ONKOMED BB s.r.o. sa v roku 2013 spotreba cytostatík zvýšila v dôsledku nárastu počtu pacientov vyžadujúcich cytostatickú liečbu, okrem toho sa predpisuje aj p.o. cytostatická liečba na recept, ktorú pacienti užívajú v domácom prostredí.

Podľa uvedeného prehľadu zaznamenávame **nárast** v počte spotrebovaných ampuliek **cytostatík** - v r. 2011 – 41 403 amp., v r. 2012 – 46 290 amp. a v r. 2013 – 49 475 amp.

V ostatných zdravotníckych pracoviskách, ktoré evidujeme v okrese Banská Bystrica a Brezno napr. Histocyt s.r.o., BB Biocyd diagnostické centrum s.r.o., ÚDZS – súdnolekárske a patologické pracovisko Banská Bystrica, Martinské bioptické centrum s.r.o., Martin pracovisko Banská Bystrica a Nemocnica s poliklinikou n.o. Brezno, cca 70 lekární vyplynulo, že s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami kategórie 1, 2 resp. 3 (**benzén, dichróman draselný, etylénchlorid**) sa manipuluje v prevažnej miere iba v minimálnych laboratórnych množstvách v mg, ml.

V roku 2013 v rámci okresov Banská Bystrica a Brezno boli vykonané kontroly na pracoviskách vo výrobných podnikoch s expozíciou zamestnancov **zlúčeninám chrómu (Cr^{VI} a ^{III}), niklu a kobaltu**, pri výrobe asfaltových zmesí (**PAU**), v drevospracujúcich prevádzkach (**expozícia tvrdému drevu**), farmaceutických prevádzkach, chemických laboratóriách a obchodných spoločnostiach. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch majú vypracované a schválené prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi s náležitostiami podľa ustanovení NV SR č. 355/2006 Z.z. so zohľadnením preventívnych a ochranných opatrení na zníženie expozície karcinogénom v súlade s požiadavkami v NV SR č. 356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť je venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), oddržiavaníu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (uchovávanie 40 rokov).

V registri firiem (ÚVZ SR), ktoré majú oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb so sídlom v okrese Banská Bystrica a Brezno, je sedem (7) firiem, ktoré sú uvedené v tabuľke. V roku 2013 v územnej pôsobnosti RÚVZ BB odstraňovali azbest z uvedených firiem len tri (3) a to : Peter Dekrét, Brezno, Dušan Chaban, Tajov a Š-STRECHY spol. s r .o., Banská Bystrica. Pre tieto firmy sú v tabuľke uvedené počty zamestnancov a množstvo azbestu, ktoré bolo odstránené. Pre ostatné firmy so sídlom v našej územnej pôsobnosti takéto údaje nemáme. V tabuľke je uvedená aj spoločnosť, ktorá nemá sídlo v územnej pôsobnosti RÚVZ BB, ale vykonala odstraňovanie azbestu V Banskej Bystrici v roku 2013.

V drevospracujúcich prevádzkach, v ktorých sa spracováva **bukové a dubové drevo** zaznamenávame zníženu spotrebu tvrdého dreva. V menších drevospracujúcich prevádzkach výrobný program priamo súvisí s požiadavkami trhu, SZČO a zamestnanci týchto malých spoločností sú vystavení kvalitatívne rôznym druhom drevného prachu (tvrdé a mäkké drevo, aglomerované materiály) a hodnotenie expozície jednému druhu prachu je obtiažne.

Rizikové práce sú vyhlásené najmä v spoločnostiach, kde sa manipuluje s veľkými objemami zmesí obsahujúcich karcinogény a mutagény a kde sa nedá expozícia zamestnancov celkom vylúčiť, napr. KNK v.d. závod KOVO Ľubietová, kde sa chróm a nikel používa v galvanizovni a brusiarni Ni dielcov, Železiarne Podbrezová a.s., Podbrezová, kde sa používajú karcinogénne látky vo výrobnom procese, ZLH Plus a.s. zlievareň Hronec – zlievarenský kremičitý piesok (voľný SiO₂).

Evidujeme aj pracoviská kde sa manipuluje a kde sa skladujú karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, chemické a školské laboratóriá), kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií napr. vo všetkých lekárňach na území okresu Banská Bystrica a Brezno, v galenickom laboratóriu, kde sa karcinogénne látky vyskytujú ako súčasť reagenčného aparátu (dichróman draselný, bromičnan draselný), ale aj ako substancie na prípravu liečivých prípravkov (niektoré druhy cytostatík)

- v chemických laboratóriách napr. EVONIK Fermas s.r.o. Slovenská Lupča – výroba prídavkov do krmív na biotechnologickej báze pre hospodárske zvieratá;
- v školských laboratóriách – používané pri výučbe Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Fakulta prírodných vied;
- v spoločnosti BURGMAIER PRECISION SLOVAKIA s.r.o., Banská Bystrica – pri odmasťovaní súčiastok v práčke PERO.

Na území Banskej Bystrice evidujeme jednu obchodnú spoločnosť, kde pracovná činnosť s karcinogénmi a mutagénmi faktormi spočíva v predaji a skladovaní v originálnych a hermeticky uzatvorených obaloch - BRENNTAG Slovakia s.r.o., Bratislava Obchodné stredisko – Slovenská Lupča.

V porovnaní s rokom 2012 máme v databáze o 1 prevádzku menej - Smrečina Hofatex a.s., Banská Bystrica ukončila svoju činnosť výrobu drevovláknitých izolačných dosiek.

Osobitná pozornosť však naďalej bola zameraná na formaldehyd, ktorý je legislatívne v rámci EÚ klasifikovaný ako karcinogén 3 (2A) kategórie, ale Medzinárodná organizácia pre výskum rakoviny (IARC), ktorá odborne skúma, vyhodnocuje a zaraďuje chemické, biologické a fyzikálne faktory ako aj procesy do kategórií na základe ich vplyvov na ľudský organizmus, považuje formaldehyd za karcinogén 1. kategórie (karcinóm nosohltana, prínosových dutín, leukémie). Napriek protichodnému hodnoteniu, formaldehyd sa považuje za nebezpečnú látku s karcinogénnym potenciálom, z ktorého dôvodu musí byť expozícia pod kontrolou zo strany zamestnávateľov. K takýmto patrí napr. DOKA DREVO s.r.o. Banská Bystrica, kde bol súčasťou lepidla pri výrobe šalovacích dielcov.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných podnikoch a chemických laboratóriách bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“** (v počte 11), pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

ŠZD bol vykonaný **u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác (7)**. Šesť (6) kontrol bolo vykonaných pri odstraňovaní azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domov v okrese Banská Bystrica a Brezno. Jedna (1) kontrola bola vykonaná pri odstraňovaní azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

Tabuľka č. 13

Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru

Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	13
Kontrola – miestne zisťovanie (ukončená záznamom) vykonaná po oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	7

V roku 2013 boli šetrené **dva (2) podnety** na výkon ŠZD:

- podnet týkajúci sa odstránenia azbestu v obchodnej spoločnosti v Slovenskej Ľupči. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že azbest nebol odstránený, nachádzal sa v pôvodnom stave na stenách skladu. Vzhľadom na havarijný stav azbestocementových panelov bolo spoločnosti uložené prekrytie poškodených častí steny, ktoré spoločnosť aj vykonala. Táto skutočnosť bola overená opakovanou kontrolou zamestnancami RÚVZ;
- podnet týkajúci sa nelegálneho odstraňovania azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu vedľa bývalej plynovej kotolne na Magurskej ulici v Banskej Bystrici. Tento podnet bol opodstatnený, pretože odstraňovanie azbestu vykonala spoločnosť, ktorá nemala oprávnenie na vykonávanie tejto činnosti, ale mala súhlas stavebného úradu na búracie práce. Na základe zistených skutočností RÚVZ BB uložil pokutu spoločnosti, ktorá vykonala tieto práce v hodnote 2000 EUR. Búracie práce na predmetnom komíne dokončila iná spoločnosť, ktorá mala oprávnenie z ÚVZ SR a kladný posudok RÚVZ BB.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom „Dotazníkov informovanosti zamestnancov A“.

V roku 2013 RÚVZ v BB vydal:

1. **deväť (9) rozhodnutí** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov** podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z.;
2. **pätnásť (15) rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho desať (10) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica, štyri (4) rozhodnutia sa týkali odstraňovania strešnej krytiny (eternit) a jedno (1) rozhodnutie na odstraňovanie azbestu z komínového telesa. Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

8. VÝKONY V ŠTÁTOM YDRAVOTNOM DOZORE

Tabuľka č: 14

Výkony v štátnom zdravotnom dozore

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	334		
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	183		
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia a na činnosti, ktoré môžu mať za následok vystavenie zamestnancov biologickým faktorom	11		

- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	9		
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	9		
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	15		
- o návrhoch na nakladanie s nebezpečnými odpadmi a na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov	1		
- o návrhoch na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác / o zrušení rizikových prác	29		
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	1		
- ostatné	47		
S p o l u:	639		
B. Rozhodnutia - pokyny - opatrenia			
C. Vydané / odobraté oprávnenia na činnosti pracovnej zdravotnej služby	-		
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb	-		
E. Záväzné stanoviská: § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov	3		
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	17		
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	85		
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou			

V rámci rozhodovacej činnosti pripravili odborní pracovníci PPLaT podklady pre vydanie rozhodnutí, ktoré vymedzuje § 13 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z.z.. V roku 2013 bolo vydaných **639 rozhodnutí** :

- najviac rozhodnutí **334** bolo vydaných k návrhom **na uvedenie priestorov do prevádzky** alebo na zmeny v ich prevádzkovaní;
- **194** rozhodnutí na schválenie **prevádzkového poriadku**;
- **29** rozhodnutí na zaradenie pracovných činností **do kategórie rizikových prác**;
- **9** rozhodnutí na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou **chemických karcinogénov a mutagénov** na pracovisku;
- **15 rozhodnutí** na odstraňovanie **azbestu** a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb;
- **9** rozhodnutí na skladovanie a iné používanie **veľmi toxických látok a zmesí** na pracovisku;
- **1** rozhodnutie na nakladanie **s nebezpečnými odpadmi**;
- **1** rozhodnutie na uvedenie priestorov pohrebnej služby;
- **47** – v položke **ostatné** sú evidované rozhodnutia o prerušení konania a rozhodnutia o zastavení konania.

V roku 2013 bolo oddelením PPLaT vydaných **37 nových rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky v ktorých budú pracovnú činnosť vykonávať zamestnanci – osoby so zdravotným postihnutím a **17 stanovísk**, ktoré boli vydávané na základe žiadosti v súvislosti s vytvorením ďalších pracovných miest v zariadeniach, ktoré boli orgánom verejného zdravotníctva už schvaľované. Na základe schválených návrhov bolo vytvorených **74 nových pracovných miest** pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorí našli uplatnenie pri vykonávaní činností: administratívne činnosti a poradenstvo, maloobchodný predaj, krajčírské práce, pomocné práce vo výrobe.

V roku 2013 bolo **schválených 194 prevádzkových poriadkov**, z toho:

- **115** prevádzkových poriadkov na prácu s **chemickými faktormi** vrátane karcinogénov a mutagénov vypracované v súlade s § 11 nariadenia vlád č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci;
- **68** prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiacimi s **expozíciou hluku** podľa § 12 nariadenia vlády č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku;
- **11** prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou **biologickým faktorom** podľa § 17 nariadenia vlády č. 338/2007 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci;

Odbor PPL v roku 2013 vydal **3 záväzné stanoviská** podľa § 13 ods.2 zákona č.355/2007 Z.z. s **prihliadnutím na zákon č.24/2006 Z.z.** o posudzovaní vplyvov na životné prostredie k nasledujúcim zámerom činnosti:

- „Obchodno-servisné stredisko pre veľkoobchodnú činnosť spoločnosti DOKA Slovakia pobočka Banská Bystrica“ navrhovateľa DOKA Slovakia, Debniaca technika s.r.o., Bratislava;
- „SOLID SURFACE – kontinuálne zariadenie na odlievanie a úpravu veľkoplošných odliatkov“ navrhovateľa POLYSTON, s.r.o., Badín;
- „Pracovisko zberu a zhodnotenia druhotných surovín Banská Bystrica“ navrhovateľa SCRAPMET SLOVAKIA s.r.o., Robotnícka 10, 974 01 Banská Bystrica.

V priebehu roka 2013 boli pripravované podklady pre **vydanie 102 záväzných stanovísk** podľa § 13 ods.3 zákona č.355/2007 Z.z.. Z celkového počtu:

- najviac záväzných stanovísk **85** bolo vydaných k návrhom **na kolaudáciu stavieb** a k návrhom na **zmenu v užívaní stavieb**
- **17** záväzných stanovísk k návrhom **na územné konanie**.

Kontrola – miestne zisťovanie (ukončené záznamom)

Tabuľka č. 15

Štátny zdravotný dozor

Štátny zdravotný dozor	P o č e t
Kontrola - miestne zisťovanie (ukončená záznamom)	638
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	-
Šetrenie petícií	-
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	10
Odborné stanoviská (expertízy)	348
Konzultácie	2350
Poradenstvo - individuálne - skupinové	260

Iné činnosti*	20
---------------	----

* odborey vzoriek vôd

Výkon štátneho zdravotného dozoru v r. 2013 bol zameraný na kontrolu povinností fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb a zamestnávateľov ustanovených v zák. č. 355/2007 (§11, §30, §52) a v ďalších legislatívnych predpisoch na jeho vykonanie a osobitných predpisov. Celkom bolo vykonaných **830 kontrol**, z toho **638 kontrol** bolo ukončených záznamom. Cieľene, okrem problematiky, ktorá je riešená v hlavných úlohách a projektoch t.j. rizikové práce, veľmi toxické a toxické látky a zmesi, chránené pracoviská, profesionálne choroby boli riešené požiadaviky vyplývajúce z aktuálnych problémov počas roka (podnety, sťažnosti atď).

Tabuľka č. 16 Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách (podľa zákona č. 261/2002 Z.z.)				
Kraj	Previerka vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu	Počet uložených opatrení
Banskobystrický	Banská Bystrica	Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča	A	0
	Banská Bystrica	PTCHEM s.r.o., Nemecká	A	1
	Banská Bystrica	Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča	B	0

V územnej pôsobnosti RÚVZ BB sú 3 organizácie kategórie A (Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča, PTCHEM s.r.o., Nemecká a Železiarne Podbrezová a.s., prevádzkareň „Starý závod“) a 1 organizácia kategórie B (Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča) podľa zákona č.261/2002 Z.z.

RÚVZ BB mal podľa plánu kontrol podnikov na rok 2013 vykonať **3 kontroly** v rámci koordinovaných previerok orgánov štátnej správy podľa zákona **NR SR č.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií** a o zmene a doplnení niektorých zákonov a to v spoločnosti: **Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča** - podnik kategórie B (následná previerka), **Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča** - podnik kategórie A (následná previerka), **PTCHEM s.r.o., Nemecká** podnik kategórie A (prvá previerka).

RÚVZ BB vykonal v spoločnosti **Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča** a v spoločnosti **Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča, na pracoviskách Čpavková stanica, sklady, Výroba biotechnologických produktov** štátny zdravotný dozor v rozsahu svojej pôsobnosti na úseku prevencie závažných priemyselných havárií v rámci koordinovanej kontroly podľa §27 ods.3 zákona č.261/2002 Z.z. Predmetom výkonu štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách spoločností bola kontrola ustanovení zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel (ďalej len zákon č.355/2007 Z.z.), nariadenia vlády SR č.355/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a nariadenia vlády SR 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v súčinnosti s prihladením na ustanovenia § 27 ods.7 zákona NR SR č.261/2002 Z.z. Na kontrolovaných pracoviskách **nebolo zistené porušenie ustanovení zákona NR SR č.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona NR SR č.355/2007**

Z.z. a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia.

V spoločnosti **PTCHEM s.r.o., Nemecká** bola vykonaná previerka v mesiaci október 2013. Tejto spoločnosti RÚVZ BB uložil pokutu za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa zákona č.355/2007 Z.z. týkajúceho sa prevádzkovania bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. Avšak na kontrolovaných pracoviskách **nebolo zistené porušenie ustanovení zákona NR SR č.261/2002 Z.z.**

Šetrenie podnetov na výkon ŠZD

1. Anonymný telefonický podnet, ktorý sa týkal nelegálneho odstraňovania azbestu v areáli spoločnosti RAVEN a.s., divízia Slovenská Ľupča. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že azbest na nachádzala na pôvodnom mieste na stenách tzn. k odstraňovaniu nedošlo. Podnet bol neopodstatnený. Vzhľadom na havarijný stav azbestocementových panelov bolo spoločnosti uložené prekrytie poškodených častí steny, ktoré spoločnosť aj vykonala. Táto skutočnosť bola overená opakovanou kontrolou zamestnancami RÚVZ.
2. Podnety (2) na výkon ŠZD od občanov obytného domu na Magurskej ulici, týkajúce sa nelegálneho odstraňovania azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu vedľa bývalej plynovej kotolne na Magurskej ulici v Banskej Bystrici. Tento podnet bol opodstatnený, pretože odstraňovanie azbestu vykonala spoločnosť, ktorá nemala oprávnenie na vykonávanie tejto činnosti. Na základe zistených skutočností RÚVZ BB uložil pokutu spoločnosti, ktorá vykonala búracie práce na komínovom telese v hodnote 2000 EUR. Búracie práce na predmetnom komíne dokončila iná spoločnosť, ktorá mala oprávnenie z ÚVZSR a taktiež RÚVZ BB posúdil túto činnosť a vydal súhlasne rozhodnutie.
3. RÚVZ v Banskej Bystrici prijal telefonický podnet zamestnancov pracujúcich v budove Obvodného úradu Banská Bystrica týkajúci sa nefunkčných pisoárov v zariadení na osobnú hygienu na 5. poschodí budovy, kde sídlia - Obvodný úrad, Obvodný úrad životného prostredia, Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie. Zamestnankyne RÚVZ vykonali miestnu kontrolu v celej budove a zistili, že podnet bol opodstatnený. Zistené nedostatky boli prerokované so všetkými prednostami ObÚ, ktorý sa zaviazal nedostatky odstrániť.
4. Inšpektorát práce nám odstúpil anonymné podanie na preverenie pracovného prostredia v spoločnosti RESTA Lučenec, prevádzka Zvolenská cesta č.83. V živnostenskom registri sme zistili, že spoločnosť RESTA Lučenec má sídlo na adrese Mateja Bela 10, Lučenec s prevádzkou na adrese Zvolenská cesta 83. Z tohto dôvodu sme odstúpili podanie na vybavenie RÚVZ Lučenec ako vecne a miestne príslušnému orgánu.
5. Inšpektorátu práce Banská Bystrica z dôvodu vecnej príslušnosti nám odstúpil na priame vybavenie podanie týkajúce sa pracovných podmienok (mikroklimatických podmienok a vybavenia pracovísk) zamestnancov maloobchodnej predajne CBA, Š. Moyzesa č. 12, Banská Bystrica. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo orientačnými meraniami preukázané dodržanie rozsahu hodnôt ukazovateľov mikroklimatických podmienok určených pre chladné obdobie roka vo vzťahu k energetickej náročnosti prác vykonávaných profesiou predavač/pokladník podľa vyhlášky MZ SR č. 544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci. Ďalej bolo zistené, že zamestnanci na pracovisku nemali k dispozícii oddychovú miestnosť slúžiacu aj na jedenie, čím neboli zabezpečené požiadavky nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych

bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko (príloha č. 1, bod č. 16). Zamestnávateľ bezodkladne po výkone štátneho zdravotného dozoru zabezpečil na pracovisku oddychovú miestnosť pre zamestnancov slúžiacu aj na jedenie. Podnet bol opodstatnený a uvedené bolo odkontrolované zamestnancami RÚVZ.

6. RÚVZ v Banskej Bystrici prijal podnet zamestnancov týkajúci sa námietok na prevádzku Dispečing dopravnej zdravotnej služby LAME s.r.o. Šahy, pobočka Banská Bystrica, sídliaca v areáli Fakultnej nemocnice s poliklinikou F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Vzhľadom na časť obsahu predmetu podania – pracovnoprávne vzťahy, OOPP, ktoré sú v pôsobnosti Inšpektorátu práce sme im podanie odstúpili na priame vybavenie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v spoločnosti LAME, s.r.o., Dispečing DZS Banská Bystrica, ktorá prevádzkuje dopravno-zdravotnú službu v areáli FN sP F.D.Roosevelta Banská Bystrica bolo zistené, že činnosti v predmetných priestoroch vykonáva právnická osoba bez kladného posúdenia priestorov RÚVZ. Nakoľko bol podnet opodstatnený, bolo začaté správne konania vo veci uloženia pokuty za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 40 písm. b) zákona č.355/2007 Z.z. za nesplnenie povinností podľa § 52 ods.1 písm. b) v spojitosti s § 13 ods.4 písm. a) zákona č.355/2007 Z.z. v sume 300,- €.
7. Na RÚVZ bol elektronicky doručený podnet týkajúci sa pracovných podmienok na pracovisku Píla Čačín, ktorú prevádzkuje podnikateľ Juraj Pecník – JP HOLZ, Čerín 10. Odborní zamestnanci vykonali na predmetnom pracovisku štátny zdravotný dozor, pri ktorom bolo zistené, že pracovníci majú k dispozícii oddychovú miestnosť a vyčlenený priestor slúžiaci ako šatňa. Tento v čase výkonu štátneho zdravotného dozoru nebol vybavený skrinkami na odkladanie a uzamykanie odevu a obuvi počas pracovnej doby. Majiteľ v zázname z výkonu štátneho zdravotného dozoru uviedol, že šatníkové skrine zabezpečí do dvoch mesiacov (najneskoršie do konca roka 2013). Zariadenia na osobnú hygienu (WC a umývadlo s tečúcou pitnou vodou a teplou vodou) sú pracovníkom k dispozícii na pracovisku – Predajňa stavebnín, v Čačíne, nachádzajúcej sa v bezprostrednej blízkosti pracoviska. Prevádzkovateľ pily má uzavretú platnú písomnú zmluvu s majiteľom predajne (Rastislav Smädo) o používaní zariadení na osobnú hygienu. Ďalší výkon štátneho zdravotného dozoru sa bude vykonávať v súlade s platnou legislatívou v rámci kompetencií.
8. Obyvatelia obce Priechod, zastúpení obecným úradom, bývajúci v bytovom dome Priechod č.288, Selce, zaslali na RÚVZ ďalšie podanie, označené ako sťažnosť na hlučnosť, prašnosť a zápach z prevádzky na výrobu drevených peliet, ktorej prevádzkovateľom je Juraj Jágerský, Kynceľová. Na základe tohto podnetu bolo vykonané opakované šetrenie v prevádzke Juraj Jágerský. Pri šetrení bolo zistené, že od vykonania posledného merania nedošlo k zmene technológie, ani k zmene techniky. Prevádzkovateľ navyše vykonal ďalšie protihlukové opatrenia. Protokol o meraní imisii huku preukazuje, že hlučnosť z prevádzky Juraj Jágerský neprekračuje prípustné hodnoty určujúcich veličín huku vo vonkajšom prostredí pre všetky referenčné časy. Meranie znečistenia vonkajšieho ovzdušia chemickými a pachovými znečisťujúcimi látkami RÚVZ nevykonáva.
9. Pracovníci odboru PPLaT riešili sťažnosť obyvateľov obce Medzibrod na hlučnosť v životnom prostredí z expedičného skladu Medzibrod patriacemu Lesom SR - OZ Slovenská Ľupča. Bolo zistené prekračovanie prípustných hodnôt huku vo vonkajšom prostredí pre dané chránené územie. Bol schválený harmonogram technicko-organizačných opatrení, ktoré vykoná OZ Slovenská Ľupča, na zníženie huku šíriaceho sa do obytnej zóny, ktoré by mali zabezpečiť neprekročenie prípustných hodnôt huku vo vonkajšom prostredí pre dané chránené územie do roku 2015.

10. Odbor PPLaT dostal anonymný podnet na nevyhovujúce mikroklimatické podmienky vo výrobnej hale MyWood Polomka Timber s.r.o., Osloboditeľov 50, Polomka. Do rozprašovačov vody vo výrobnej hale bola využívaná neupravená voda z povrchového toku rieky Hron. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že do systému rozprašovačov vo výrobných halách G a L sa v súčasnosti využíva pitná voda, ale v minulosti bola využívaná aj voda z povrchového toku rieky Hron bez akejkoľvek úpravy. Prevádzkovateľ bol upozornený, že využívaním neupravenej povrchovej vody porušuje §20 ods.3 zákona č.355/2007 Z.z. V zázname sa prevádzkovateľ zaviazal používať len pitnú vodu do systému rozprašovačov, čo bude odbornými pracovníkmi priebežne overované.

Odborné stanoviská (expertízy)

Zamestnanci odboru PPLaT v roku 2013 vypracovali **348 odborných stanovísk a expertíz**, ktoré sa týkali najmä nasledovnej problematiky:

- odborné stanoviská k prešetrovaniu podozrení na choroby z povolania;
- stanoviská pre zdravotné poisťovne;
- hodnotenie výsledkov laboratórnych analýz vzoriek pitnej vody;
- stanoviská k integrovanému povoľovaniu
- odborné stanoviská k zámerom činnosti
- odborné stanoviská k hodnoteniu rizík z chemických a biologických faktorov a z fyzikálnych faktorov
- odborné stanoviská k limitom chemických faktorov v pracovnom prostredí a biologickom materiáli
- odborné stanoviská ku kladifikácii a označovaniu chemických látok a zmesí

Odbor PPL podľa **zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** dával odborné stanovisko k trom (3) zámerom pre odbor HŽPaZ, ktorý bol nositeľom úlohy:

- „ZBER A VÝKUP DRUHOTNÝCH SUROVÍN Rasim Čupar – RAS – KOV – prevádzka Vlkanová“, ktorého navrhovateľom je Rasim Čupar – RAS – KOV, Brezno;
- „Zberný dvor, Banská Bystrica – Sládkovičova 37/A“, ktorého navrhovateľom je KOVOD, a.s., Banská Bystrica;
- „Zariadenie na zber odpadov Nemecká - Dubová“, ktorého navrhovateľom je AIJM, s.r.o., Brezno

a v jednom prípade (1) sa vyjadroval k správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie pre odbor HŽPaZ:

- „Racionalizácia stavebného procesu v spoločnosti Confal a.s., Slovenská Ľupča“ navrhovateľa Confal a.s., Slovenská Ľupča.

Konzultácie a poradenstvo

Vzhľadom na to, že problematika ochrany zdravia je pomerne náročná a povinností vyplývajúcich z novej legislatívy neustále pribúda, odborní pracovníci PPLaT v rámci činnosti poradenstva, zabezpečili poskytnutie **2350 konzultácií** osobných a telefonických najmä vo veci povinností fyzických osôb-podnikateľov a právnických osôb pri uvádzaní priestorov do prevádzky v spádovom území mesta Banská Bystrica a Brezno, ale aj mimo tento región.

V rámci **individuálneho poradenstva** bolo zamestnávateľom a zamestnancom pri osobných stretnutiach poskytnuté poradenstvo v problematike chorôb z povolania, obsahu prevádzkových poriadkov, hodnotenia zdravotných rizík, hodnotenia expozície hlukom a v problematike psychickej, fyzickej a tepelnej záťaže.

Ďalšia forma **individuálneho poradenstva** bola poskytnutá aj zamestnancom. Východiskom pre obsahové zameranie poradenstva boli zistenia nedostatkov v informovanosti zamestnancov prostredníctvom dotazníkov, ktoré vyplnilo celkom 226 zamestnancov.

Skupinové poradenstvo bolo pre vybrané skupiny zamestnávateľov a zamestnancov realizované formou školení, seminárov a konferencií realizované - prednášky a príspevky. Z prehľadu, ktorý je uvedený v kapitole 11. Iná odborná činnosť sa jednalo najmä o problematiku zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi, mutagénmi a reprodukčno-toxickými látkami, nových poznatkov o zdravotných rizikách z expozície formaldehydu, rodovej rovnosti práce, zdravotných rizík v hypermarketoch, aplikácie nových legislatívnych úprav v praxi, ako aj hodnotenia zdravotných rizík chemických látok a fyzikálnych faktorov pracovného prostredia.

Iné činnosti

V priebehu roka 2013 sme zabezpečili **20 odberov vzoriek pitnej vody** z okresov Banská Bystrica, Brezno, Zvolen a Žiar nad Hronom u **(11 subjektov)**.

V pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 7 odberov vzoriek u 4 subjektov, z ktorých 6 spĺňalo limity ukazovateľov kvality pitnej vody podľa prílohy č.1 k nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z. V 1 prípade až po navrhnutých opatreniach a opakovaných odberoch vzoriek výsledky boli v súlade s citovaným nariadením vlády.

V okrese Brezno sme vykonali 8 odberov vzoriek u 3 subjektov, z ktorých 6 vzoriek spĺňalo limity ukazovateľov kvality pitnej vody a 2 vzorky po navrhnutých opatreniach a opakovaných odberoch vzoriek spĺňali limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

V pôsobnosti RUVZ Zvolen sme vykonali 2 odbery, u 1 subjektu, ktoré spĺňali limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

V pôsobnosti RUVZ Žiar nad Hronom sme zabezpečili pre 3 odbery vzoriek dokumentáciu spojenú s realizáciou analýz vzoriek a ich vyhodnotím (odber vykonali odborní zamestnanci RUVZ Žiar nad Hronom) u 3 subjektov.

Z 8.odberov vzoriek pitnej vody z individuálnych zdrojov (studní), 7 vzoriek spĺňalo limity ukazovateľov kvality pitnej vody a 1 odber až po navrhnutých opatreniach a opakovanom odbere vzorky spĺňal limity ukazovateľov kvality pitnej vody podľa prílohy č.1 k nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z.

Tabuľka č. 17 Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	P o ě t
Kontrola (ukončená záznamom)	275
Kontrolné listy	96
Pokyny na odstránenie nedostatkov	0
Sankčné opatrenia*	0

Štátny zdravotný dozor bol zameraný najmä na kontrolu administratívnych pracovísk (vedenie účtovníctva pre viac malých a stredných firiem, predaj energií, predaj telekomunikačných služieb, poisťovníctvo, notárske úrady), pobočky PRIMA banky,

Sberbanky a.s., OTP banky a.s., veľkoobchodný a maloobchodný predaj náhradných dielov, prevádzkových kvapalín, autochémie a doplnkového tovaru pre osobné a nákladné automobily (275 kontrol).

Kontrola uplatňovania NV č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami v súčinnosti s ustanovením NV č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko najmä na :

- priestorové podmienky a umiestnenie zobrazovacích jednotiek: pracovné miesta umožňovali pri výkone práce zamestnancovi zmenu pracovnej polohy a striedanie pohybov a vyhovovali požiadavkám nariadenia vlády;
- osvetlenie pracovného priestoru: na všetkých pracoviskách celkové osvetlenie pracovného priestoru a miestne osvetlenie zabezpečovalo vyhovujúce svetelné podmienky a vhodný svetelný kontrast medzi obrazovkou a jej pozadím, čím sa predchádzalo rušivým jasom a svetleným odrazom na obrazovke. Denné osvetlenie bolo zabezpečené oknami a umelé osvetlenie bolo zabezpečené žiarivkami;
- odrazy svetla a oslnenie: okná boli vybavené vhodnými nastaviteľnými clonami tlmenia slnečného svetla, ktoré dopadajú na pracoviská;
- hluk, mikroklimatické podmienky: teplota a vlhkosť vzduchu boli primerané vykonávanej pracovnej činnosti. Zamestnanci neboli rušení hlukom z okolia tzn. nerozptyľoval pozornosť zamestnancov a nerušil sluchovú komunikáciu;
- režim práce a odpočinku zamestnancov: zamestnávateľia zabezpečili v každej kontrolovanej organizácii vyhovujúci režim práce a odpočinku a individuálne prestávky z hľadiska záťaže zraku a podporno-pohybovej sústavy a psychickej pracovnej záťaže;
- ergonomické požiadavky na pracovné miesto: vybavené sedadlami vhodnými sklopiteľnými opierkami predlaktia, čo sa každým rokom zlepšuje hlavne v menších firmách, kde zabezpečujú vhodné sedadlá so sklopiteľnými opierkami predlaktia.

Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami nebolo zabezpečené ani v inštitúciách, ktoré majú pracovnú zdravotnú službu.

Pri každej kontrole pracovísk bolo poskytované poradenstvo zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami – na správny spôsob sedenia, odporúčané cvičenia pri práci v sede, zabezpečenie pitného režimu a zároveň boli poskytnuté zdravotno-výchovné materiály.

Pomocou **kontrolných listov** - informovanosti zamestnancov (96) bolo overené dodržiavanie požiadaviek citovanej legislatívnej úpravy na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Kontrolné listy poukázali na dostatočnú informovanosť o vplyve pracovných podmienok so zobrazovacími jednotkami na zdravie zamestnancov. Na otázku, kde zamestnanci získali informácie, až 92 % odpovedalo že zo školení od zamestnávateľa, z médií a časopisov.

Tabuľka: 18 Použitie kontrolných listov pri výkone ŠZD

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD											Spolu
RÚVZ	Počet kontrolných listov										
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z	
B.Bystrica	-	-	19	46	11	2	-	52	-	96	226

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

V roku 2013 bolo v okrese Banská Bystrica a Brezno vyplnených spolu 226 dotazníkov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD:

C - 19 dotazníkov

N - 2 dotazníky

H - 46 dotazníkov

R - 52 dotazníkov

K - 11 dotazníkov

Z - 96 dotazníkov

Z vyplnených dotazníkov vyplynulo:

- **91%** respondentov potvrdilo, že sa zúčastňuje pravidelných vyšetrení zraku pri vyplňaní dotazníkov Z;
- **84 %** respondentov má možnosť prerušiť prácu so zobrazovacou jednotkou kedykoľvek a stanoviť si individuálne prestávky v práci;
- **75%** bola preukázaná informovanosť respondentov pri dotazníkov R pri otázke o zdravotných rizikách spojených s nesprávnou manipuláciou;
- **75%** respondentov má pridelené pracovné prostriedky uľahčujúce prácu s bremenami;
- **10%** respondentov pri práci s karcinogénnymi faktormi uvádzalo, že sa nezúčastňuje školení z problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi;
- **70%** respondentov preukázalo pri dotazníkoch H, že je oboznamovaných s výsledkami meraní hluku;
- **40%** respondentov nevie, pri akých činnostiach na pracovisku sú prekročené NPH hluku;
- v dotazníku informovanosti H všetci respondenti uviedli, že im zamestnávateľ poskytuje osobné ochranné pracovné pomôcky na ochranu sluchu pred nadmerným hlukom a niektorí zamestnanci uviedli, že majú možnosť výberu medzi rôznymi chráničmi sluchu;
- **87%** respondentov v dotazníkoch informovanosti C, H, K, R na spoločnú otázku či sa zúčastňujú pravidelnej lekárskej preventívnej prehliadky v súvislosti s rizikom pri ich práci uvádzalo kladnú odpoveď. Z dotazníkov informovanosti vyplýva, že pracovníci sa viac zúčastňujú preventívnych lekárskech prehliadok v porovnaní z predchádzajúcimi rokmi. (100% odpoveď uvádzali respondenti pracujúci na pracoviskách, kde je vyhlásená riziková práca).

Všetci respondenti, ktorí vyplňali dotazníky na otázku ako sa to dozvedeli, z čoho čerpali informácie uvádzali 89% informovanosť zo školení zamestnávateľa, z médií a časopisov.

Výstupy z vyplnených dotazníkov informovanosti zamestnancov sú podkladom pre zefektívnenie a zlepšenie výkonu ŠZD. Zamestnanci boli poučení o povinnostiach, ktoré má voči nim zamestnávateľ v súlade s platnou legislatívou. Najmä pri informovaní zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika, ako aj o vykonaných opatreniach na zníženie rizika na pracovisku. Možno konštatovať, že k vyplňaniu dotazníkov mali zamestnanci pozitívny prístup a prejavovali aktívny záujem. Zo strany niektorých zamestnávateľov boli vytvorené podmienky (čas, miesto) na ich vyplňanie.

Pokuty

Tabuľka č. 19

Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie		
Pokuty za priestupky – pokuty do 1659 € okrem blokových (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 47 zákona č. 355/2007 Z. z.)	8	4150,00

Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)		-
Trestné oznámenie		-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Zvýšenie poistného (podľa zákona č. 461/2003 Z.z.)		
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)		-

RÚVZ v Banskej Bystrici uložil za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 46 písm. a) zák. č. 355/2007 Z.z. pokuty spočívajúce v porušení povinností podľa § 52 ods. 1 písm. b), c), e) citovaného zákona predložiť RÚVZ návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a zdržať sa vykonávania posudzovaných činností do času kladného posúdenia, kvalitatívne a kvantitatívne hodnotiť zdravie škodlivé faktory pracovného prostredia a hodnotiť zdravotné riziká vyplývajúce z expozície faktorom pracovných podmienok pre spoločnosť:

- Brixiapress, s.r.o., Príboj 549, Slovenská Ľupča – spoločnosť sa zaoberá výrobou hliníkových odliatok do bielej techniky
- MODERNÝ BYT s.r.o, Galvaniho 16/B, 821 04 Bratislava, pobočka spoločnosti – Zvolenská cesta 30/A, Basnká Bystrica - spoločnosť zabezpečuje realizácie prestavby interiérov a predaj dverí, kľučiek, parkiet a okien;
- SIKO KÚPEĽNE a.s., Galvaniho 16/B, 821 04 Bratislava, pobočka spoločnosti - Zvolenská cesta 30/A, Banská Bystrica – spoločnosť sa zaoberá distribúciou, skladovaním a predajom kúpeľňového sortimentu;
- PTCHEM, s.r.o., Nemecká
- LAME, s.r.o., Tešmák č. 80, Šahy – spoločnosť zabezpečuje dopravno-zdravotnú službu;
- VS Nástrojáreň, s.r.o., Továrnská č.1, 976 31 Vlkanová – predmetom činnosti spoločnosti je kovoobrábanie;

RÚVZ BB uložil za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 28 písm. g) a ods.46 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z. pokutu vo výške 2000 EUR spoločnosti BB Stavba group s.r.o., Banská Bystrica za porušenie povinností podľa §41 ods. 1 citovaného zákona, ktoré sa týkalo nelegálneho odstraňovania azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu vedľa bývalej plynovej kotolne na Magurskej ulici v Banskej Bystrici. Účastník konania sa voči rozhodnutiu o pokute odvolal, preto bola odstúpená na ÚVZ SR.

Objektizácia faktorov v pracovnom prostredí

Tabuľka č. 20

Objektizácia faktorov v pracovnom prostredí

Objektizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie – pracovné ¹⁾	260	729	2566
Biologický materiál	54	135	227
Genetická toxikológia	116	4	232
Hluk	46	108	379
Vibrácie	3	5	15

Optické žiarenie ²⁾	5	29	199
Elektromagnetické pole	-	-	-
Mikroklimatické podmienky	31	172	1143
Ionizujúce žiarenie	-	-	-
S p o l u :	515	1182	4761

1) chemické faktory, prach

2) lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2013 uskutočnil objektivizáciu chemických a fyzikálnych faktorov pracovného prostredia v súvislosti s uvedením pracovísk do prevádzky, v rámci posudkovej činnosti príslušných orgánov verejného zdravotníctva, alebo vyplynuli z výkonu štátneho zdravotného dozoru a opatrení vykonaných fyzickými a právnickými osobami.

A. Ovzdušie – pracovné, biologický materiál, mikroklimatické podmienky

V roku 2013 bolo odobratých **260 vzoriek ovzdušia**, v ktorých bolo stanovených celkom 729 ukazovateľov. Išlo o odber azbestových vlákien, odber a stanovenie polycyklických aromatických uhľovodíkov, formaldehydu, izokyanátov (HDI, TDI a MDI) prchavých organických látok (acetón, n-butanol, toluén, styrén, xylén, etylbenzén, cyklohexán, butanón, cyklohexán, etylacetát, n-butylacetát, 1-metoxi-2-propanol). Z anorganických škodlivín boli stanovenia kyselín a ich solí (kyseliny chlorovodíkovej, kyseliny fosforečnej a kyseliny sírovej), ďalej z kovov a ich zlúčenín (hliník, striebro, chróm(VI), meď, mangán, olovo, nikel, zinok) a SiO₂.

Na analýzu **biologického materiálu** boli dodané vzorky v počte 54, v ktorých bolo stanovených 135 ukazovateľov. Najčastejšie požadované biologické expozičné testy v súvislosti s pracovnou expozíciou boli: stanovenie 1-hydroxypyrenu (metabolitu pyrenu, ako skupinový ukazovateľ expozície PAU), kyselina t,t-mukonová (metabolitu benzénu), kyseliny metylhippurové (metabolity xylénov), kyselina mandľová a fenylglyoxylová (metabolity styrénu), kyseliny delta-aminolevulovej (expozícia Pb) v moči, ďalej meranie aktivity cholinesterázy, hladina olova a ortuti v krvi.

Mikroklimatické podmienky boli merané najmä v prevádzkach so zameraním na výrobu káblových zväzkov, obuvi, kovových súčiastok práškovou metalurgiou, ortopedicko-protetických pomôcok a v plniarni minerálnej vody. Okrem výrobných prevádzok bolo meranie mikroklímy využité na hodnotenie prostredia pri výkone administratívnych prác v klimatizovaných kancelárskych priestoroch.

B. Genetická toxikológia

Na oddelení zdravotných rizík chemických a biologických faktorov a genetickej toxikológie bolo v roku 2013 v rámci medzinárodného projektu GERMM (geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra) odobratých 58 vzoriek krvi a 58 vzoriek moču (od získaných prípadov a zodpovedajúcich kontrol). Všetky získané vzorky boli spracované podľa požiadaviek protokolu štúdie. Každá vzorka bola okódovaná prideleným kódom a uložená do hlboko mraziaceho boxu na -81°C, až do času odoslania na špecializované pracoviská na genetickú analýzu v spolupráci s Mount Sinai School of Medicine (New York, USA) a IARC (International Agency on Cancer Research – pracovisko WHO, Lyon, Francúzsko).

C. Hluk, vibrácie, optické žiarenie

Odborní pracovníci oddelenia analýz fyzikálnych faktorov v okresoch Banskobystrického kraja v roku 2013 vykonali meranie **46** expozícií hluku za účelom **objektívizácie hluku** v pracovnom prostredí.

Merania boli vykonané predovšetkým z dôvodu prehodnotenia rizika a zníženia počtu rizikových prác, pričom išlo aj o opakované merania po vykonaných úpravách a rekonštrukciách. Najväčší podiel meraní hluku na objektívizácii rizika, bol v tomto roku vykonaný v podnikoch so zameraním na kovoobrábanie (SL Slovakia, a.s. Slovenská Ľupča, PPS Group, a.s. Detva, SAFETRONICS, a.s. Banská Bystrica, Way Industries, a.s. Vyhne, SISME Slovakia, s.r.o. Malý Krtíš).

Ako aj v predchádzajúcom roku, viacero meraní hluku bolo vykonané v podnikoch drevospracujúceho priemyslu (myWood Polomka Timber, s.r.o. Polomka, HAMMER, s.r.o. Slovenská Ľupča, ONERTEX, s.r.o. Beňuš) a pri výrobe liečiv (BIOTIKA a.s. Slovenská Ľupča).

Merania **hluku v životnom prostredí** v spolupráci s odborom hygieny životného prostredia sa realizovali predovšetkým ako podnety na štátny zdravotný dozor na základe sťažností obyvateľov. V roku 2013 to bolo najmä na hluk z dopravy (25 imisií), opakované sťažnosti na hluk z nočných pracovných zmien (IRONAL, s.r.o. Kynceľová). V niektorých prípadoch sa vykonalo meranie imisií hluku v životnom prostredí, ako zistenie vplyvu hluku na obývané okolie (napr. hluk chladiacich zariadení v potravinárskych predajniach).

Meranie **vibračnej expozície** (3 vzorky) v roku 2013 vykonali odborní pracovníci oddelenia analýz fyzikálnych faktorov ako objektívizáciu zrýchlenia vibrácií pôsobiacich na horné končatiny na základe žiadostí k šetreniam podozrení na chorobu z povolania. Meranie bolo označené ako orientačné, keďže odbor PPLaT nemá akreditáciu na meranie vibrácií.

Meranie **umelého osvetlenia** bolo vykonané v **2** organizáciách Banskobystrického kraja. (SISME Slovakia, s.r.o. Malý Krtíš, ORTOPROplus, s.r.o. pobočka Banská Bystrica).

Tabuľka č. 21

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR						
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR	116	126	6			248
FO – slobodné povolanie						
FO – poľnohospodárska výroba						
Fyzické osoby spolu	116	126	6			248
Verejná obchodná spoločnosť		3	8	3		14
Spoločnosť s ručením obmedzeným		264	151	12		427
Komanditná spoločnosť						

Nadácia						
Nezisková organizácia		3	1			4
Akčiová spoločnosť		38	51	3		92
Družstvo		2	8	3		13
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.						
Štátny podnik		6	4	2		12
Národná banka Slovenska						
Banka – štátny peňažný ústav			2	1		3
Rozpočtová organizácia						
Príspevková organizácia			3			3
Obecný podnik			2	1		3
Fondy						
Verejnoprávna inštitúcia						
Zahraničná osoba						
Sociálna a zdravotné poisťovne			2			2
Odštepny závod			3			3
Združenie (zväz, spolok)						
Politická strana, hnutie						
Cirkevná organizácia		1				1
Organizačná jednotka združenia						
Komora (s výnimkou profesných komôr)						
Záujmové združenie právnických osôb						
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)			1			1
Krajský a obvodný úrad			1			1
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)			2			2
Právnické osoby spolu	0	317	240	25		582
S p o l u :	116	443	246	25		830

9. PODPORA ZDRAVIA PRI PRÁCI

V hodnotenom období sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov. Boli využité rôzne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia - individuálne, skupinové a hromadné.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. **Odborné poradenstvo a konzultácie** sa týkali problematiky nových legislatívnych úprav, najmä v oblasti zabezpečovania PZS, rekondičných pobytov a lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. Naďalej bola aktuálna problematika rizikových prác, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a hodnotenia zdravotných rizík. Osobitnú časť tvorili informácie a stanoviská z oblasti európskej chemickej legislatívy týkajúcej sa klasifikácie a označovania chemických látok a zmesí, karty bezpečnostných údajov a iné.

Individuálne konzultácie 260 konzultácií – osobné, telefonické a najmä elektronicky boli poskytované pre zamestnávateľov aj zamestnancov, osobne aj priamo na pracoviskách.

Východiskom pre obsahové zameranie poradenstva boli zistenia nedostatkov v informovanosti zamestnancov prostredníctvom dotazníkov, ktoré vyplnilo celkom **226** zamestnancov.

V rámci kontrol rizikových pracovísk - **87 kontrol** za účasti PZS sme usmerňovali odborných členov tímov PZS na rozšírení poskytovaných služieb. V súčasnosti, keď postupne vykonali aktualizáciu hodnotenia rizík a zabezpečili systém dohľadu nad zdravím zamestnancov je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov práce a životného štýlu na zdraví.

Najvyššia úroveň uvedeného rozsahu poskytovaných služieb je v spol. Železiarne, a.s. Podbrezová, kde je PZS zabezpečená vlastnými zamestnancami.

Zamestnávateľom aj zamestnancom bol poskytovaný **zdravotno-výchovný propagačný materiál**.

V rámci skupinového poradenstva pre vybrané skupiny zamestnávateľov, resp. zamestnancov boli realizované **prednášky** na seminároch a školeniach.

Boli vykonané **4 školenia** pracovníkov v BOZP – vzdelávanie a poradenstvo v problematike aktuálnych právnych úprav v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci

V rámci hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia boli poskytnuté príspevky do tlačových médií na témy:

- Ochrana zdravia pri práci
- Zlepšovacie ukazovatele zdravia v našom kraji

V čase Európskeho týždňa BOZP – 43. týždeň bol na RÚVZ organizovaný deň otvorených dverí, kampaň bola spropagovaná na web stránke RÚVZ a príspevkom.

10. ŠPECIALIZOVANÉ ÚLOHY A INÁ ODBORNÁ ČINNOSŤ

RÚVZ v Banskej Bystrici v rozsahu svojej špecializácie a v rámci náplne odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie zabezpečoval:

1. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov (hluk, vibrácie, osvetlenie) v pracovnom a životnom prostredí, pre ktoré má osvedčenie o akreditácii (SNAS č. 238/2011/159/5). Oddelenie analýz fyzikálnych faktorov vykonávalo merania najmä v spádovom území Banskobystrického kraja. *Analýza činnosti je uvedená v kapitole 8 štátny zdravotný dozor (objektivizácia faktorov pracovného prostredia tabuľka č. 20).*

2. Zabezpečenie činnosti národného referenčného centra (NRC) pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika. V rámci svojej odbornej činnosti NRC plnilo najmä tieto úlohy:

a) **Hodnotenie zdravotných rizík z chemických látok a zmesí, odborné stanoviská pre ÚVZ SR a usmernenia pre RÚVZ v SR, orgány štátnej správy, PZS a iné fyzické a právnické osoby:**

- Príprava dokumentu – príručky: **Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia, označovanie a balenie chemických látok a zmesí ako odborné usmernenie hlavného hygienika SR** na pomoc pri kontrole prechodu na nový systém CLP v praxi RÚVZ

- Príprava toxikologických informácií do publikácie „**Príručka pre predajcov a používateľov prípravkov na ochranu rastlín**“ v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva SR
- Príprava vecných podkladov k návrhu **metodického usmernenia hlavného hygienika SR pre výkon kontroly zameranej na ochranu nefajčiarov** vo veci predaja elektronických cigariet a toxických náplní ,vrátane odbornej spôsobilosti predajcov pre prácu s jedmi
- Stanoviská k expozícii rizikovým faktorom životného štýlu a z pracovných expozícií pri spracovávaní vedeckých článkov **z epidemiologických štúdií nádorov** hlavy a krku., pľúc, pankreasu a močového mechúra.
- Odborné stanoviská a usmernenia pre RÚVZ v SR , PZS, fyzické osoby a zamestnávateľov ku **klasifikácii a označovaniu rôznych chemických látok a zmesí** , vrátane **karcinogénov , mutagénov a reprodukčnotoxických látok a zmesí** , porovnanie starého a nového systému klasifikácie a označovania (CLP),posudzovanie toxicity látok, zmesí a výrobkov ,hodnotenie rizika s následnou kategorizáciou prác (*napr. DMSO, MDI , zlúčeniny olova ,ortute, odmasťovacie látky a zmesi, riedidlá, aditívne látky do gumárenských zmesí ,epoxidové farby pre povrchové úpravy, kyanidové elektrolyty, PAU,náplne do elektronických cigariet a jednorazové e-cigarety,a i.*)

b) Ochrana zdravia pri práci z chemických látok a zmesí - správy a odborné podklady pre ÚVZ SR, orgány členských štátov EÚ, orgány Európskej komisie, CCHLP

- Vypracovanie dokumentu (v angličtine) o systéme a obsahu legislatívy týkajúcej sa **bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi** v SR /SIAM Dr Luis Miguel Martin Tamames, Španielsko/ v spolupráci s Národným inšpektorátom práce Košice určený pre Európsku agentúru bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (EU OSHA).
- „**Analýza adekvátnych zdrojov údajov o chorobách súvisiacich s expozíciou azbestu v krajinách strednej a východnej Európy**“: vyplnenie dotazníka k problematike zdravotných dôsledkov z expozície azbestu v SR v anglickom jazyku pre Európsku komisiu vyžiadajú prostredníctvom Institute fur Internationale Forschung, Hamburg - Dr Bannduch kontaktná osoba
- Vyplnenie dotazníka za SR na požiadanie ÚVZ SR pre **ANSES Európsku chemickú agentúru (ECHA)** týkajúceho sa návrhu obmedzení zo strany Francúzska na používanie **bisfenolu A(BPA)** na výrobu **bezhlíkových kopírovacích papierov a termálnych papierov** používaných v pokladničných bločkoch , vzhľadom na možnú signifikantnú expozíciu pracovníkov BPA v pokladniach
- Príprava odborného dokumentu za SR pre **ACSHW / EÚ k uplatňovaniu limitov expozície chemickým látkam- karcinogénom v legislatíve SR** (vyplnenie tabuľky a komentár) ako podklad k príprave novej legislatívy v rámci EÚ.
- Spracovanie dotazníka za SR pre **EÚ – cestou CCHLP** – k problematike expozície **izokyanátom, diizokyanátom** a profesionálnej astmy prieduškovej ako dôsledok ich expozície
- **Európska chemická agentúra Helsinky (ECHA)- spolupráca RÚVZ v B. Bystrici** (za SR) na príprave metodológie práce na kontrolu chemických látok v pracovnom prostredí. Zaškolenie a usmernenie RÚVZ v SR. Účasť zamestnanca RÚVZ na zaškolení v ECHA (v novembri 2013 k hodnoteniu používania chemických látok v súlade s opatreniami na ochranu zdravia pri práci

c) Medzinárodné vedecko-výskumné projekty :

- **Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP)**

Štúdia ESNAP sa realizovala ako **vedecko-výskumný projekt schválený MZ SR** v roku 2007 (číslo zmluvy: 2007/17-RUVZBB-02) v trvaní do r.2012.

Epidemiologická štúdia bola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt nádorových ochorení pankreasu. Ide o spoločné úsilie zdravotníckych pracovníkov viacerých **odborov preventívnej aj klinickej medicíny** a ďalších vedeckých pracovníkov v objasňovaní kauzálnych súvislostí nádorových ochorení pankreasu.

Plnenie

Projekt sa riešil podľa jednotného protokolu. Išlo o **medzinárodnú štúdiu typu prípadov a kontrol koordinovanú Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC/SZO) v Lyone.** Komunikáciu s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a prácu s prípadmi a kontrolami zabezpečovali v príslušných spádových nemocniciach odborní pracovníci *RÚVZ v Banskej Bystrici, ÚVZ SR v Bratislave, Ústavu VZ JLF v Martine, RÚVZ v Martine, RÚVZ v Trenčíne a RÚVZ v Žiline*

Spolupracujúcimi zdravotníckymi zariadeniami v rámci Slovenska boli *Fakultná nemocnica F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, Dérešova Fakultná nemocnica v Bratislave, Fakultná nemocnica Milosrdných bratov v Bratislave, Národný onkologický ústav v Bratislave, Martinská fakultná nemocnica, Fakultná nemocnica v Trenčíne a Fakultná nemocnica v Žiline, BB Biocyt - diagnostické centrum v Banskej Bystrici, Martinské bioptické centrum s.r.o., praktickí lekári pre dospelých* na výber a zaradenie kontrol k študovaným prípadom. Doplňujúce údaje k plneniu úloh projektu sa získavali aj spoluprácou s *Národným onkologickým registrom Národného centra zdravotníckych informácií.*

Záverečná správa bola predložená na **MZ SR 31.5.2013**. Po recenzii zhodnotených výsledkov bola vydaná publikácia v tlačenej aj v CD verzii a bola k dispozícii riešiteľským pracoviskám.

Podrobná **správa a výsledky** sú uvedené v dokumente RÚVZ B. Bystrica „**Programy a projekty 2013**“ a v publikácii: Eleonóra Fabiánová, Zora Adamčáková a kol.: ESNAP - Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku, ktorú vydal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici za podpory Ministerstva zdravotníctva SR, počet strán 108 (- ISBN 978-80-971096-1-5). Publikácia bola distribuovaná všetkým spoluautorom a spoluriešiteľom zo Slovenska. Publikácia bola poskytnutá dostatočnom množstvu všetkým RÚVZ v SR a ÚVZ SR.

Pripravila sa prezentácia výsledkov na **XXI. Vedecko-odbornú konferenciu** s medzinárodnou účasťou „**Životné podmienky a zdravie**“, ktorá sa konala v Novom Smokovci 23.- 25. septembra 2013. Názov prezentácie „Výsledky epidemiologickej štúdie rakoviny pankreasu na Slovensku“ hlavné autori: Adamčáková Z, Fabiánová E, Král P a kol. (Banská Bystrica).

Podrobné analýzy budú predmetom následných publikácií, najmä v spolupráci s IARC, kde sa s výhodou uplatní analyzovanie veľkého počtu údajov zo štúdií z celého sveta, čo dáva predpoklad vyššej výpovednej hodnoty.

Z hľadiska súvislosti s expozíciou karcinogénom hodnotil IARC v roku 2013, že je dokázaná súvislosť rakoviny pankreasu s fajčením tabaku a používaním tabaku bez fajčenia na šnupanie a žuvanie ako pravdepodobnú súvislosť. IARC zhodnotil vyššie pite alkoholu,

zvýšenú expozíciou ionizujúcemu žiareniu, RTG žiareniu a expozíciou thóriu 232 a jeho rozpadovým produktom.

Pracovná expozícia nepredstavuje hlavné riziko. Odhaduje sa príčinná súvislosť maximálne do 5%. Sporná zostáva profesionálna expozícia chlórovaným uhl'ovodíkom, PAU, amínom, chlórovaným nepolárnym rozpúšťadlám, kadmiu a akrylamidu v súvislosti so vznikom rakoviny pankreasu. Kauzálna úloha azbestu sa doposiaľ neobjasnila.

Skúmanie genetických znakov a zmien je predmetom spolupráce s IARC a výsledky budú k dispozícii v najbližších rokoch. Na účely potenciálnych genetických analýz sa uskladňujú na Slovensku (RÚVZ Banská Bystrica) predpísaným spôsobom (pri - 70°C) vzorky biologického materiálu.

- **Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra**

Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra“ (GERMM) sa uskutočňuje na Slovensku od druhého polroku 2013 a nadväzuje na pilotnú štúdiu „Epidemiologická štúdia nádorov močového mechúra v strednej Európe“, ktorá sa v SR realizovala v roku 2012 a v prvom polroku 2013 aj v SR.

Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov z **MZ SR** na plnenie projektu bola uzatvorená s vedením **RÚVZ v Banskej Bystrici** pod číslom č. 2012/67-RUVZBB-5 dňa 2.7.2013 a následne bola uzatvorená **zmluva s ÚVZ SR** pod číslom 2012/67-RUVZBB-5 /1 dňa 18.7.2013.

Riešiteľské pracoviská

Rok 2013 - *RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, FNsP v Banskej Bystrici, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)*

Od roku 2014 – *ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR a vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti* - podľa výsledkov pilotnej štúdie.

Spoluriešitelia: *Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register.*

Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených tím istým hlavným riešiteľom- **IARC Lyon** .

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa doposiaľ neznámou mierou uplatňujú rozdielne v príčinných súvislostiach vonkajšie faktory. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru.

Je to **epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola..**

Plnenie

Projekt realizuje *RÚVZ v Banskej Bystrici* v spolupráci s *II. Urologickou klinikou SZU, FNsP F.D. Roosevelta, vybranými praktickými lekármi pre dospelých a Martinským bioptickým centrom, s.r.o. v Banskej Bystrici.*

Vo výskume sa pokračuje v roku 2014 -2015.

Výsledky práce **RÚVZ a NRC** boli prezentované na celoštátnej porade a odbornom workshope pracovníkov odborov preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie PPLaT RÚVZ v SR na vedeckých konferenciách a iných odborných podujatiach a publikované v odborných časopisoch.

3. Legislatívna činnosť

Odbor PPLaT a NRC /členovia pracovných skupín/sa podieľali na nižšie uvedených legislatívnych a odborných návrhoch s významom pre celú SR:

- ❖ Príprava vecných podkladov k návrhu novely **nariadenia vlády o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci**, čo bolo ukončené prijatím nového **NV SR č. 83/2013 Z.z.**, ktorým sa preberajú právne záväzné akty EÚ - smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES z 18. septembra 2000 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci a smernica Rady 2010/32/EÚ z 10. mája 2010, ktorou sa vykonáva Rámcová dohoda o prevencii poranení ostrými predmetmi v nemocničnom a zdravotníckom sektore, uzatvorená medzi HOSPEEM a ESPU .
- ❖ Práca v pracovnej skupine menovanej HH SR na prípravu novelizácie **zákona 355/2007 Z.z.**, pričom proces pokračuje aj v roku 2014. Hlavnou úlohou bolo dôsledné transponovanie ustanovení článku 7 a článku 14 smernice EU 89/391/ EHS
- ❖ Príprava vecných podkladov k návrhu novely vyhlášky MZ SR č.**542/2007 Z.z. o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci** - v časti o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou.
- ❖ Príprava vecných podkladov k návrhu Vyhlášky MZ SR č. 544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.
- ❖ Príprava dokumentu – príručky: **Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia, označovanie a balenie chemických látok a zmesí ako odborné usmernenie hlavného hygienika SR** na pomoc pri kontrole prechodu na nový systém CLP v praxi RÚVZ.
- ❖ Príprava vecných podkladov pre ÚVZ SR k návrhu **metodického usmernenia hlavného hygienika SR** pre výkon kontroly zameranej na ochranu nefajčiarov vo veci **predaja elektronických cigariet a toxických náplní**, vrátane odbornej spôsobilosti predajcov pre prácu s jedmi

4. Členstvo a zastupovanie v národných a medzinárodných komisiách, výboroch, pracovných skupinách

Členstvo v poradných výboroch EÚ :

- ✚ **Advisory Committee on Safety and Health at Work** - alternatívny člen k zástupcovi vlády SR je doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD - v druhom funkčnom období (od 2010 -2013; 2013-2016).
Rozhodnutie Rady EÚ z 22. Apríla 2013 č. 2013/C 120/02 o ustanovení členov a alternatívnych členov **Poradného výboru pre bezpečnosť a zdravie pri práci (ACSHW)**; za SR bola navrhnutá doc. Fabiánová. Konzultácie k odborným problémom formou elektronickej komunikácie a účasť na konferencii k prevencii chorôb z povolania v Bruseli.
- ✚ **Governing Board EU OSHA** – doc. Fabiánová - alternatívny člen k zástupcovi vlády SR v správnej rade **Agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci** pri komisii EU, sídlo v Bilbao, Španielsko (ustanovená od roku 2013). Posielanie stanovísk k interným smerniciam EU OSHA.

Členstvo v národných spoločnostiach, výboroch a pracovných skupinách:

- ✚ Poradný orgán hlavného hygienika SR a generálneho inšpektora práce - členka poradného orgánu je doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.
- ✚ Spoločnosť pracovného lekárstva Slovenská lekárska spoločnosť – členka výboru spoločnosti je doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD. Účasť na pracovných rokovaníach a odborných podujatiach.
- ✚ Pracovné skupiny HH SR pre prípravu legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci (doc. Fabiánová, MUDr. Hettychová. MUDr. Beláková).

5. Vzdelávanie a výchova, metodická a konzultačná činnosť

Výkon funkcií pre inštitúcie verejného zdravotníctva a univerzity s pôsobnosťou v Slovenskej republike:

- práca **hlavnej odborníčky** hlavného hygienika SR ÚVZ SR pre odbor preventívne pracovné lekárstvo(doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.): príprava a vedenie poradného zboru a celoštátnej porady odboru; návrh tém pre „Programy a projekty“ úradov verejného zdravotníctva za odbor PPLaT, národná koordinácia medzinárodných projektov, metodické usmerňovanie v rámci SR, konzultácie a posudky v odbornej problematike pre orgány štátnej správy ,RÚVZ v SR , fyzické a právnické osoby
- práca **krajskej odborníčky** hlavného hygienika SR ÚVZ SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie (MUDr. Ľubica Hettychová),metodické usmerňovanie odborov PPLaT RÚVZ v BB kraji, organizácia krajských porád; konzultácie ,odborné stanoviská a usmernenia v otázkach uplatňovania harmonizovanej legislatívy ,osobitne chemickej, pre RÚVZ v SR, PZS a iné fyzické a právnické osoby
- práca v pracovných skupinách **na prípravu legislatívy** ,vrátane harmonizácie so smernicami EÚ, ako vecne zodpovedných pracovníkov alebo členov pracovnej skupiny podľa problematiky a podľa určenia HH SR (doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD., MUDr. Ľ. Hettychová, MUDr. J. Beláková)
- členstvo vo **Vedeckej rade Fakulty verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity** v Bratislave (doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.) a Fakulty verejného zdravotníctva SZU v Banskej Bystrici (doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.)
- práca v medzirezortnej pracovnej skupine vymenovanej ÚVZ SR pre hodnotenie dopadov na zdravie (MUDr. K. Koppová, PhD. doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.)
- **Lekárska fakulta, UK Bratislava a Ústav hygieny:** úloha experta ,metodika pri tvorbe študijného programu MPH (v angl. jazyku; projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu. Zodp. riešiteľ: prof. MUDr. Ľ. Ševčíková) ;
Príprava študijných a výučbových materiálov predmetu „Ochrana a podpora zdravia pri práci“.
- **Slovenská zdravotnícka univerzita ,Fakulta zdravotníctva v Banskej Bystrici,** magisterské štúdium „Ošetrovatelstvo“; vedenie predmetu „Humánna ekológia“ a prednášky v predmete „Ošetrovatelstvo v zdraví pri práci“; prednášky z verejného zdravotníctva v špecializačnom štúdiu „Ošetrovatelstvo v komunite“
- Členstvo a účasť hlavnej odborníčky a krajskej odborníčky pre PPLaT na CKD-celoslovenských a krajských konzultačných dňoch **komisie pre posudzovanie chorôb z povolania.**
Práca v komisii pri hodnotení predložených podozrení na chorobu z povolania z hľadiska pracovnej expozície a konzultácia pri priznávaní chorôb z povolania.

Stanoviská pre členov komisie z PPLaT a KPLaT k zložitým prípadom – najmä k ochoreniam chrčtice, k nádorovým ochoreniam, k ochoreniam z DNJZ.

Posudky na kvalifikačné práce

V roku 2013 bola vysoká požiadavka z fakúlt vysokých škôl na posudzovanie kvalifikačných prác z verejného zdravotníctva týkajúcich sa problematiky preventívneho pracovného lekárstva, toxikológie, fyziológie práce. Celkom bolo vypracovaných sedem oponentských posudkov a dva posudky školiteľa na doktorandské a špecializačné práce v odbore verejné zdravotníctvo.

Prehľad posudkov:

- ✚ Posudok oponenta na špecializačnú prácu v odbore Zdravie pri práci. SZU, FVZ, Bratislava v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Mgr. Tatiana Glossová . *Posúdenie rizika pri ručnej manipulácii s bremenami a hodnotenie fyzickej záťaže v spojitosti s hodnotením ergonómie pracovného miesta v prevádzke montáž na výrobu automobilových súčiastok.*
- ✚ Posudok školiteľa záverečnej práce špecializačného štúdia MPH, SZU, FVZ , Bratislava v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Ing. Roman Kobzík. *Manažment riadenia zdravotných rizík pri práci s PAU v rafinárskej- petrochemickej spoločnosti.*
- ✚ Posudok oponenta k písomnej časti dizertačnej skúšky doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. RNDr. Fialová Anna. *Vývoj porúch sluchu a sledovanie nesluchoých zmien v dôsledku hlukovej záťaže zamestnancov v stavebníctve.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Mgr. Kinga Lancz. *Názov práce: Prenatálna výživa a toxikokinetika PCB v plazme dojčiat.*
- ✚ Posudok školiteľa k dizertačnej práci doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Ing. Martin Frič. *Názov dizertačnej práce: Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska expozície hluku pri práci.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia - Univerzita Komenského Jesseniova lekárska fakulta v Martine, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. MVDr. Elene Marejková. *Názov dizertačnej práce: Ergonomické programy a výsledky ergonomických riešení.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. PhDr. Matej Mucska. *Názov práce: Expozícia kovom (Cd, As) vo vzťahu k tyroidálnemu statusu 6-mesačných detí.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. RNDr. Mária Marušiaková. *Názov práce: Zdravotné riziká z pracovnej expozície chemickým faktorom u pracovníkov operačných sál.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. PhDr. Juraj Tihányi. *Názov práce: Perzistentné organické polutanty a ich dopad na zdravie populácie.*

Vzdelávanie vo verejnom zdravotníctve – pre RÚVZ v SR

Projekt ÚVZ SR s podporou EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR

- ❖ FABIÁNOVÁ, E. Modul 1 . **Hodnotenie dopadu na zdravie (HIA). Metodológia HIA.** Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica, 19.3. a 14.11.2013
- ❖ FABIÁNOVÁ, E. Modul 8. **Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Pracovná zdravotná služba.** . Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5.2013 a 24.10.2013
- ❖ FABIÁNOVÁ, E. Modul 14. **Manažment a jeho význam. Manažment vo verejnom zdravotníctve. Manažér. Hlavné úlohy vo verejnom zdravotníctve. Nové úlohy verejného zdravotníctva.** Projekty ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 8.2. a 29.10.2013.
- ❖ BELÁKOVÁ ,J. Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo . **Psychická pracovná záťaž .** Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013
- ❖ PŘIBIL, T. Modul 8.Hluk v hudobnom zábavnom priemysle. Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu:Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013

11. VYHODNOTENIE DOHODY O SPOLUPRÁCI A KOORDINÁCIÍ ČINNOSTÍ MEDZI ÚVZ SR A NIP V OBLASTI OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI A BEZPEČNOSTI PRI PRÁCI, zo dňa 15.3.2011

V zmysle citovanej Dohody bol výkon spoločných dozorných aktivít orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce v roku 2013 zameraný **na:**

- **kontrolu pracoviska, na ktorom sú rozhodnutím RÚVZ práce zaradené do kategórie rizika**
- **kontrola dodržiavania právnych a ostatných predpisov pri používaní chemických látok a zmesí**

Tak ako aj v minulosti, RÚVZ v Banskej Bystrici bol koordinátorom zabezpečenia kontrol v BB kraji. Z podnetu RÚVZ Banská Bystrica sa uskutočnilo spoločné stretnutie zástupcov oboch orgánov, kde boli vybrané jednotlivé organizácie, ktoré sú dozorované RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Lučenec.

Zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici vykonali kontrolu pracoviska s vyhlásenými rizikovými prácami - predmetom kontroly bolo lôžkové oddelenie Kliniky pediatrickej onkológie a hematológie SZU v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, kde sú zamestnanci exponovaní v rôznej miere karcinogénom - cytostatikám pri ich riedení, aplikácii, ošetrovaní detských pacientov, manipulácii s bielizňou, exkrementami, odpadmi atď. Boli kontrolované požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov ustanovené zákonom

č.355/2007Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel a osobitnými predpismi. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebolo zistené porušenie ustanovení legislatívy. Záznamy a závery kontroly boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

V rámci spolupráce pri prevencii rizík s orgánmi inšpekcie práce boli na úrovni RÚVZ v sídle kraja – RÚVZ v Banskej Bystrici a príslušného Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici vykonané **4 spoločné pracovné stretnutia** za účelom výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni. Témou rokovaní bol výkon inšpekcie práce a štátneho zdravotného dozoru v sektore spracovania potravín, v stravovacích zariadeniach, živočíšnej výrobe, regionálnej autobusovej doprave, prešetrovanie chorôb z povolania, jednotný postup pri kontrole zamestnávateľov pri zabezpečovaní OOPP, a organizácia spoločných aktivít v priebehu r. 2013.

RÚVZ BB v roku 2013 nevydalo stanovisko pre udelenie certifikátu „Bezpečný podnik“.

Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC 2012) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

Informačná kampaň bola realizovaná Inšpektorátmi práce (IP) v SR a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR **v roku 2012** z podnetu SLIC (Výbor vrchných inšpektorov združujúci zástupcov zo všetkých členských štátov Európskej únie) a bola venovaná psychosociálnym otázkam. Národnými koordinátormi boli NIP Košice a ÚVZ SR (ktorý pripravil upravené dotazníky pre podmienky v SR) .

Cieľom kampane bolo poukázať na psychosociálne riziká pri práci formou spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a verejného zdravotníctva a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci.

Kampaň bola zameraná na sektory:

- a) **zdravotníctva a sociálnej starostlivosti;**
- b) **služby** (hotely, reštaurácie);
- c) **dopravy** (podniková preprava tovarov), kde sú tieto riziká najväčšie.

V rámci SR bolo do kampane vybraných **99 prevažne malých (39) a stredných podnikov (60)**, t.j. po **12 v každom kraji** (v jednom kraji 15) a zapojených bolo **2019 zamestnancov** týchto podnikov.

Na kampani sa podieľalo **29 RÚVZ a 8 IP** a zisťované boli riziká: **časté organizačné zmeny, nejasne formulované očakávania, pracovné zaťaženie, nočná/zmenová práca ,hrozby a násilie ,vzťahy ,stres a iné.**

Zisťovanie rizík u zamestnávateľov i zamestnancov prebiehalo na základe upraveného **medzinárodného metodologického protokolu** zahŕňajúceho sektorový odvetvový dotazník /odlišný pre hotely ,dopravu a zdravotníctvo/, Fínsky Valmeriho dotazník a Meisterov dotazník.

V priebehu **roka 2013** boli spracovávané národné výsledky dotazníkov a ich výstupy :

- Porovnať výsledky zamestnávateľov s výsledkami zamestnancov
- Vypracovať spätnú väzbu pre zamestnávateľov zapojených do kampane
- Navrhnuť preventívne opatrenia
- Porovnať slovenské výsledky s dostupnými európskymi výsledkami
- O výsledkoch informovať širokú verejnosť prostredníctvom tlačovej besedy a spoluprácou s médiami a odbornú verejnosť na odborných podujatiach a cez internetovú stránku ÚVZSR

Celoslovenské výsledky kampane ÚVZ SR vyhodnotil a mediálne prezentoval v rámci európskeho týždňa BOZP. Výsledky na regionálnej úrovni budú spracované až v r.2014 a následne bude prebiehať aj komunikácia s jednotlivými podnikmi.

12. VÝKONY ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU ORGÁNMI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA v SÚVISLOSTI S NOVOU CHEMICKOU LEGISLATÍVOU

Tabuľka č. 22a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov a mutagénov § 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z.z.	P o č e t súhlasných/nesúhlasných rozhodnutí
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov a mutagénov) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	115

Tabuľka č. 22b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania materiálov, chemických látok a prípravkov, nástrojov, strojov, zariadení, pracovných a technologických postupov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Oznámenie o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi alebo právnickými osobami (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	16
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Zneškodnenie nebezpečnej látky alebo nebezpečnej zmesi alebo látky vo výrobku, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky obsiahnutej v prípravku alebo vo výrobku, a ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§26 ods. 2 písm. c/ zák.č. 67/2010 Z.z.)	-
Opatrenia prijaté v prípade, že látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia *. (§ 26 ods. 3 písm. e/ zákona č. 67/2010 Z.z.)	-

V okrese Banská Bystrica a Brezno v roku 2013 bolo podaných **11** oznámení o začatí **DDD činnosti** v súvislosti s výkonom deratizácie a dezinfekcie a **5** oznámenia o aplikácii **prípravkov na ochranu rastlín** proti škodcom, podľa schváleného „Zoznamu registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ vydaného pre príslušný rok. V poľnohospodárskych a lesných podnikoch sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno **už dlhodobo** nepoužívajú jedovaté a veľmi jedovaté prípravky pri ochrane rastlín.

Tabuľka č. 22c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chem. faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z.z.	Počet	V sume
---	-------	--------

Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 22 písm. a), b), c), d), e), f) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 28 písm. e), f), g), h), i) zákona č. 355/2007 Z. z.	1	2000,- €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 39 písm. b), c), d) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 41 písm. a), b) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty uložené podľa § 36 zákona č. 67/2010 Z. z. za správne delikty uvedené v §§ 33-35 zákona č. 67/2010 Z. z.	-	-
Poriadkové pokuty uložené podľa § 38 zákona č. 67/2010 Z.z.	-	-

- komentár v bode sankčné opatrenia

Tabuľka č. 23

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	1*
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 9 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z. z.)	0

*RÚVZ Banská Bystrica ako poverený orgán podľa zák. č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvádzania chemických látok a chemických zmesí na trh spolupracuje s **Centrom pre chemické látky a prípravky (CCHLP)** v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a látok, poskytuje odborné stanoviská, informácie a expertízy, ktoré má k dispozícii. Tieto úlohy RÚVZ plní najmä v rámci úloh **Národného referenčného centra** pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika. V roku 2013 vypracoval RÚVZ pre CCHLP a EÚ jednu správu-dotazník k problematike pracovnej expozície **izokyanátom**, **diizokyanátom** a výskytu **profesionálnej prieduškovej astmy** v Slovenskej republike.

13. Personalistika

V tabuľke č. 16 uveďte personálne obsadenie odboru (oddelenia) PPL. V komentári uveďte pokles alebo nárast oproti predchádzajúcemu roku a špecializácie jednotlivých kategórií pracovníkov.

Tabuľka č. 24

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) preventívneho pracovného lekárstva							
Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		S p o l u
	zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
3	4	2	4	-	-	-	13

3-lekári 2 - so špecializáciou v odbore hygiena práce a pracovného lekárstva, z toho 1 Lekárka s vedeckopedagogickým titulom PhD a docent

4 - VŠ zdrav. zdravotnícki pracovníci s ukončeným vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo

2 – VŠ iný iní zdravotnícki pracovníci

2 – so špecializáciou v hygiene životných a pracovných podmienok

4 – dipl. a.h.e. vyššie stredné odborné vzdelania a špecializácia v odbore PPL

14. ŠPECIALIZOVANÉ ÚLOHY

Tabuľka č. 25

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť					
Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraniczne pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali- zované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)
Odborné podujatia (počet prednášok)	Pregraduálna a postgraduálna výchova (počet hodín)				
25	40 hod.	15	3		

V rámci špecializovaných úloh sú v tabuľke č.25 zahrnuté aktivity:

Prednášky na odborných podujatiach (25) – počet prednášok spojených s účasťou na seminároch, konferenciách, kongresoch a školeniach organizovaných odbornými profesijnými spoločnosťami (SLS) a združeniami, edukačnými akreditovanými spoločnosťami a fakultami, úradmi verejného zdravotníctva a NRC (*prednášky sú uvedené v časti 14: Prednášková a publikačná činnosť*)

Pregraduálna a postgraduálna výchova (40) – prednášky a vzdelávanie/počet hodín/ na odborných podujatiach organizovanými inštitúciami – Fakultou verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave , Fakultou zdravotníctva SZU v Banskej Bystrici, Lekárskou fakultou UK Bratislava .

Zahraniczne služobné a študijné cesty (3) :

- **Európska konferencia ETUI: Pracovné zdravotné služby a ochrana zdravia pri práci** Aktívna účasť s prednáškou – Pracovné zdravotné služby v SR. 12. -13.2.2013 Praha. ČR (doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD)
- **Porada a školenie školiteľov** v kontrole nad uplatňovaním **chemickej legislatívy v EÚ** v súvislosti s kontrolou ochrany zdravia pri práci. **ECHA , Helsinky**, Fínsko. 18.11.-20.11.2013 (doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD)
- **3. Medzinárodná konferencia ACSHW , Komisie EÚ “Choroby z povolania v EÚ .** Zamestnanci bez chorôb z práce”. **Brusel**, Belgicko 2.12.-4.12.2013 (doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD)

Iná odborná činnosť

Spracovanie odborných tém, vypracovanie odborných materiálov pre verejnosť do masmédií v spolupráci s hovorkyňou RÚVZ v B. Bystrici M. Tolnayovou a hovorkyňou ÚVZ SR Lenkou Skalickou, komunikácia v médiách.

Témy uvedené v rôznych lokálnych , regionálnych, celoštátnych médiách /RTVS, noviny, internet/

- Hlasná hudba v slúchadlách ohrozuje sluch (december 2013/január 2014)
- Zdravotné riziká pri manipulácii so zábavnou pyrotechnikou (december 2013)
- Ochrana zdravia pri práci / Týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (október 2013)
- Zdravotný stav obyvateľstva sa lepší, ale nie žiaducim tempom (máj 2013)
- V našom kraji sa zlepšujú ukazovatele zdravia obyvateľstva (marec 2013)
- Občan za dverami –publicistická relácia RTVS na tému “Riešenie sťažností občanov zo strany štátnych orgánov a orgánov samosprávy” (príspevok z regiónu Brezno)

- Medializácia činnosti súkromnej dopravnej zdravotnej služby – informácia RÚVZ /pre TV Markíza/ o legalizácii firmy a podmienkach práce (jún 2013)

15. PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Prednášky

- ✚ **1. Adamčáková, Z., Fabiánová, E., Král, P. a kol. ESNAP. Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku. XXI. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“.** 23.- 25.september 2013, Nový Smokovec. (SLS SSH)
- ✚ **2. Fabiánová, E. Procesy na ochranu zdravia – bezpečnosť životného a pracovného prostredia, bezpečnosť potravín a ďalších zložiek. Modul 4.** Národná konferencia „ Posilňovanie služieb a kapacít verejného zdravotníctva v SR“ – prehľad výstupov národnej pracovnej skupiny menovanej štátnym tajomníkom MZ SR. Program spolupráce MZ SR s WHO- Európskou úradovňou pri uplatňovaní Európskeho akčného plánu na posilnenie služieb a kapacít verejného zdravotníctva. BCA- WHO 2012 -2013. 17. Október 2013, MZ SR Bratislava
- ✚ **3. Fabiánová, E., Ondrejková, L. Pracovné lekárstvo a pracovná zdravotná služba v SR.** Európska konferencia ETUI. Pracovné zdravotné služby. Ochrana zdravia pri práci – Aktívne účasť. Prednáška – Pracovné zdravotné služby v SR. . 12. -13.2.2013 Praha. ČR.
- ✚ **4. Fabiánová, E. Benefity preventívnych a ochranných opatrení pri práci, zabezpečenie splnenia úloh vyplývajúcich z legislatívy zamestnávateľom.** Seminár odborníkov BOZP organizovaný IBP. Podbanské - Vysoké Tatry , 14. marca 2013.
- ✚ **5. Fabiánová, E.. Prepojenie zberu údajov o zdravotnom stave a o záťaži chemickými faktormi z prostredia úradmi verejného zdravotníctva v SR.** Národný workshop „ Ľudský biomonitoring- výsledky projektu DEMOCOPHES. Bratislava, MZ SR, 6. februára 2013
- ✚ **6. Fabiánová, E . Modul 1 . Hodnotenie dopadu na zdravie (HIA). Metodológia HIA.** Projekt ÚVZ SR podporovaný EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica, 19.3. a 14.11.2013
- ✚ **7. Fabiánová, E. Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Pracovná zdravotná služba. .** Projekt ÚVZ SR podporovaný EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5.2013 a 24.10.2013
- ✚ **8. Fabiánová, E. Modul 14. Manažment a jeho význam. Manažment vo verejnom zdravotníctve. Manažér. Hlavné úlohy vo verejnom zdravotníctve. Nové úlohy verejného zdravotníctva.** Projekt ÚVZ SR podporovaný EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 8.2. a 29.10.2013.
- ✚ **9. Beláková ,J. Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo : Psychická pracovná záťaž .** Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013

- ✚ **10. Přibil, T.** Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo : *Hluk v hudobnom zábavnom priemysle*. Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013
- ✚ **11. Hettychová, Ľ.:** *Ochrana zdravia pri práci s azbestom*. Vzdelávanie zamestnancov na výkon práce s azbestom. Uniško s.r.o. Banská Bystrica, 25.5.2013
- ✚ **12. Fabiánová, E.:** *Aktuálna legislatíva v oblasti ochrany zdravia pri práci. Zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane ,podpore a rozvoji verejného zdravia. Pracovné zdravotné služby*. Odborné vzdelávanie pracovníkov (fyzických a právnických osôb) na výkon práce v BOZP. Uniško, s.r.o. Banská Bystrica, 10.6.213
- ✚ **13. Hettychová, Ľ.:** *Aktuálna legislatíva v oblasti ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi (zákon.č.67/2010, NV SR č.253/2006 Z.z., NV SR č.355/2006 Z.z.)*. Odborné vzdelávanie pracovníkov (fyzických a právnických osôb) na výkon práce v BOZP. Uniško,s.r.o. Banská Bystrica, 10.6.213
- ✚ **14. Hettychová, Ľ.:** *Ako používať informácie REACH a CLP pri hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi*. Celoslovenská porada a workshop odborov a oddelení PPLaT Liptovský Ján , 22.-23.5.2013
- ✚ **15. Beláková, J.:** *Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z., č. 544/2007 Z. z. a č. 448/2007 Z. z.* Odborné vzdelávanie pracovníkov na výkon bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci .Uniško, s. r.o. Banská Bystrica, 31.5.2013
- ✚ **16. Přibil, T.:** *Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : nariadenia vlády SR č. 115/2006 Z. z., č. 416/2005 Z. z., č. 410/2007 Z. z. a vyhláška MZ SR č. 541/2007 Z. z.* Odborné vzdelávanie pracovníkov na výkon práce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Uniško, s. r. o. Banská Bystrica, 31.5.2013

Publikácie

1. BEHRENS, THOMAS / KENDZIA, BENJAMIN / TREPPMANN, TABEA / OLSSON, ANN / JÖCKEL, KARL-HEINZ / GUSTAVSSON, PER / POHLABELN, HERMANN / AHRENS, WOLFGANG / BRÜSKE, IRENE / WICHMANN, HANS-ERICH / MERLETTI, FRANCO / MIRABELLI, DARIO / RICHIARDI, LORENZO / SIMONATO, LORENZO / ZARIDZE, DAVID / SZESZENIA-DABROWSKA, NEONILA / RUDNAI, PETER / LISSOWSKA, JOLANTA / **FABIANOVA, ELEONORA** / TARDÓN, ADONINA / FIELD, JOHN / STANESCU DUMITRU, RODICA / BENCKO, VLADIMIR / FORETOVA, LENKA / JANOUT, VLADIMIR / SIEMIATYCKI, JACK / PARENT, MARIE-ELISE / MCLAUGHLIN, JOHN / DEMERS, PAUL / LANDI, MARIA TERESA / CAPORASO, NEIL / KROMHOUT, HANS / VERMEULEN, ROEL / PETERS, SUSAN / BENHAMOU, SIMONE / STÜCKER, ISABELLE / GUIDA, FLORENCE / CONSONNI, DARIO / BUENO-DE-MESQUITA, BAS / 'T MANNETJE, ANDREA / PEARCE, NEIL / TSE, LAP AH / YU, IGNATIUS TAK-SUN / PLATO, NILS / BOFFETTA, PAOLO / STRAIF, KURT / SCHÜZ, JOACHIM / PESCH, BEATE / BRÜNING, THOMAS. Lung cancer risk among bakers, pastry cooks and confectionary makers: the SYNERGY study. In: *Occup Environ Med* doi:10.1136/oemed-2013-101469. Published Online First 2 August 2013 . Pubmed #23911873.

2. **FABIÁNOVÁ, E. ,ADAMČÁKOVÁ, Z.** a kol.: ESNAP. - *Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku*. Banská Bystrica: Regionálny úrad verejného zdravotníctva za podpory Ministerstva zdravotníctva SR, 2013 - 108 s. - ISBN 978-80-971096-1-5

3. **FABIÁNOVÁ, E., POTISKOVÁ, L., ADAMČÁKOVÁ, Z.,** SAFAEI CHAKAMEN, D., **HETTYCHOVÁ, I.,** ONDREJKOVÁ, L., JANOUŠEK, M., MACHATOVÁ, Z., ČERNÁ, M., BERŽINEC, P., MAZAL, J., BOFFETTA, P., BRENNAN, P. *Nadväzujúca štúdia Stredo európskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku.* In: *Životné podmienky a zdravie. Zborník vedeckých prác Úrad verejného zdravotníctva SR, 2013. s.53 -61. Počet strán: 538 ISBN 978-80-7159-215-0. EAN 9788071592150.*

4. KENDZIA, BENJAMIN / BEHRENS, THOMAS / JÖCKEL, KARL-HEINZ / SIEMIATYCKI, JACK / KROMHOUT, HANS / VERMEULEN, ROEL / PETERS, SUSAN / VAN GELDER, RAINER / OLSSON, ANN / BRÜSKE, IRENE / WICHMANN, H-ERICH / STÜCKER, ISABELLE / GUIDA, FLORENCE / TARDÓN, ADONINA / MERLETTI, FRANCO / MIRABELLI, DARIO / RICHIARDI, LORENZO / POHLABELN, HERMANN / AHRENS, WOLFGANG / LANDI, MARIA TERESA / CAPORASO, NEIL / CONSONNI, DARIO / ZARIDZE, DAVID / SZESZENIA-DABROWSKA, NEONILA / LISSOWSKA, JOLANTA / GUSTAVSSON, PER / MARCUS, MICHAEL / **FABIANOVA, ELEONORA** / 'T MANNETJE, ANDREA / PEARCE, NEIL / TSE, LAP AH / YU, IGNATIUS TAK-SUN / RUDNAI, PETER / BENCKO, VLADIMIR / JANOUT, VLADIMIR / MATES, DANA / FORETOVA, LENKA / FORASTIERE, FRANCESCO / MCLAUGHLIN, JOHN / DEMERS, PAUL / BUENO-DE-MESQUITA, BAS / BOFFETTA, PAOLO / SCHÜZ, JOACHIM / STRAIF, KURT / PESCH, BEATE / BRÜNING, THOMAS. *Welding and lung cancer in a pooled analysis of case-control studies.* In: *American Journal of Epidemiology, 15 November 2013, vol./is. 178/10(1513-1525), 00029262. Pubmed #24052544.*

5. LEONCINI E, RICCIARDI W, CADONI G, ARZANI D, PETRELLI L, PALUDETTI G, BRENNAN P, LUCE D, STUCKER I, MATSUO K, TALAMINI R, LA VECCHIA C, OLSHAN AF, WINN DM, HERRERO R, FRANCESCHI S, CASTELLSAGUE X, MUSCAT J, MORGENSTERN H, ZHANG ZF, LEVI F, DAL MASO L, KELSEY K, MCCLEAN M, VAUGHAN TL, LAZARUS P, PURDUE MP, HAYES RB, CHEN C, SCHWARTZ SM, SHANGINA O, KOIFMAN S, AHRENS W, MATOS E, LAGIOU P, LISSOWSKA J, SZESZENIA-DABROWSKA N, FERNANDEZ L, MENEZES A, AGUDO A, DAUDT AW, RICHIARDI L, KJAERHEIM K, MATES D, BETKA J, YU GP, SCHANTZ S, SIMONATO L, BRENNER H, CONWAY DI, MACFARLANE TV, THOMSON P, **FABIANOVA E,** ZNAOR A, RUDNAI P, HEALY C, BOFFETTA P, CHUANG SC, LEE YC, HASHIBE M, BOCCIA S. *Adult height and head and neck cancer: a pooled analysis within the INHANCE Consortium.* In: *Eur J Epidemiol.* 2013 Nov 24. [Epub ahead of print]. PMID: 24271556

6. OLSSON, ANN C / XU, YIWEN / SCHÜZ, JOACHIM / VLAANDEREN, JELLE / KROMHOUT, HANS / VERMEULEN, ROEL / PETERS, SUSAN / STÜCKER, ISABELLE / GUIDA, FLORENCE / BRÜSKE, IRENE / WICHMANN, HEINZ-ERICH / CONSONNI, DARIO / LANDI, MARIA TERESA / CAPORASO, NEIL / TSE, LAP AH / YU, IGNATIUS TAK-SUN / SIEMIATYCKI, JACK / RICHARDSON, LESLEY / MIRABELLI, DARIO / RICHIARDI, LORENZO / SIMONATO, LORENZO / GUSTAVSSON, PER / PLATO, NILS / JÖCKEL, KARL-HEINZ / AHRENS, WOLFGANG / POHLABELN, HERMANN / TARDÓN, ADONINA / ZARIDZE, DAVID / MARCUS, MICHAEL W / 'T MANNETJE, ANDREA / PEARCE, NEIL / MCLAUGHLIN, JOHN / DEMERS, PAUL / SZESZENIA-DABROWSKA, NEONILA / LISSOWSKA, JOLANTA / RUDNAI, PETER / **FABIANOVA, ELEONORA** / DUMITRU, RODICA STANESCU / BENCKO, VLADIMIR / FORETOVA, LENKA / JANOUT, VLADIMIR / BOFFETTA, PAOLO / FORTES, CRISTINA / BUENO-DE-MESQUITA, BAS / KENDZIA, BENJAMIN / BEHRENS, THOMAS / PESCH, BEATE / BRÜNING, THOMAS / STRAIF, KURT. *Lung cancer risk among hairdressers: a pooled analysis of case-control studies conducted between 1985 and 2010.* In: *Am J Epidemiol.* 2013. Nov 1;178(9):1355-65. doi: 10.1093/aje/kwt119. Epub 2013 Sep 25. Pubmed #24068200.

7. ŠULCOVÁ, MARGARÉTA, ČIŽNÁR, IVAN, **FABIÁNOVÁ, ELEONÓRA** a kol. *Verejné zdravotníctvo*. Bratislava: Veda, 2012. 654 s. Vydané: 7. marec 2013. ISBN 978-80-224-1283-

8. VLAANDEREN J, PORTENGEN L, SCHÜZ J, OLSSON A, PESCH B, KENDZIA B, STÜCKER I, GUIDA F, BRÜSKE I, WICHMANN HE, CONSONNI D, LANDI MT, CAPORASO N, SIEMIATYCKI J, MERLETTI F, MIRABELLI D, RICHIARDI L, GUSTAVSSON P, PLATO N, JÖCKEL KH, AHRENS W, POHLABELN H, TARDÓN A, ZARIDZE D, FIELD JK, 'T MANNETJE A, PEARCE N, MCLAUGHLIN J, DEMERS P, SZESZENIA-DABROWSKA N, LISSOWSKA J, RUDNAI P, **FABIANOVA E**, STANESCU DUMITRU R, BENCKO V, FORETOVA L, JANOUT V, BOFFETTA P, FORASTIERE F, BUENO-DE-MESQUITA B, PETERS S, BRÜNING T, KROMHOUT H, STRAIF K, VERMEULEN R. Effect Modification of the Association of Cumulative Exposure and Cancer Risk by Intensity of Exposure and Time Since Exposure Cessation: A Flexible Method Applied to Cigarette Smoking and Lung Cancer in the SYNERGY Study. In: *Am J Epidemiol*. 2014 Feb 1;179(3):290-8. doi: 10.1093/aje/kwt273. Epub 2013 Dec 18.

9. **Hettychová, Ľ.** : *Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia, označovanie a balenie chemických látok a zmesí - odborné usmernenie hlavného hygienika SR na pomoc pri kontrole prechodu na nový systém CLP v praxi RÚVZ*. In: Informačný bulletin hlavného hygienika SR, ÚVZ SR. Porada a workshop pracovníkov v odbore PPLaT 22.-23. máj 2013 Liptovský Ján

10. **Hettychová, Ľ.**: *Odborné materiály na vzdelávanie v oblasti riadenia a aplikácie prípravkov na ochranu rastlín*. ÚKSUP Bratislava. V tlači.

11. Podklady do dokumentov pre správu EÚ

BANDUCH, I., LISSNER, L. *Asbestos-related occupational diseases in Central and East European Countries*. Hamburg: Kooperationstelle Hamburg IFE, 2013, 59 s. (podklady zo SR E. **Fabiánová** ; R. Otrusínik)

12. **Podklady pre publikáciu** : *Prehľad činnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica, (**Fabiánová, E., Hettychová, Ľ.** za RÚVZ a OPPLaT)

Odbor epidemiológie
vedúca odboru:
MUDr. Mária Avdičová, PhD.

Analýza epidemiologickej situácie v okrese Banská Bystrica za rok 2013

I. Demografická situácia v okrese Banská Bystrica za rok 2012

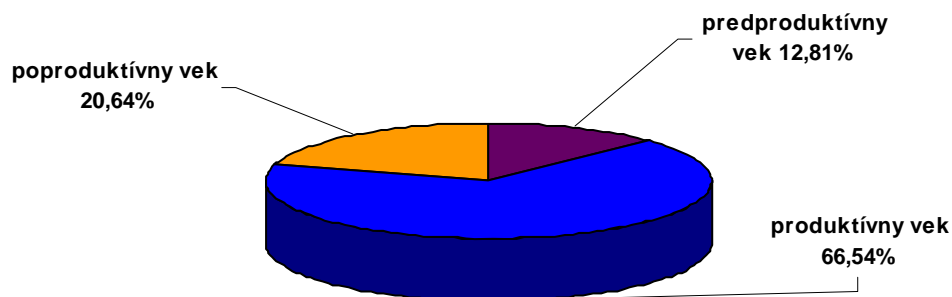
K 31.12. 2012 mal okres Banská Bystrica 111 148 obyvateľov, čo oproti roku 2011 predstavuje pokles o 0,03%. Z toho bolo 58 146 žien (52,31%) a 53 002 mužov (47,68%), podiel mužov stúpol o 0,03%. Mesto B. Bystrica malo z celkového počtu obyvateľov okresu B. Bystrica 79 583 obyvateľov (71,60%) a ostatné obce mali 31 565 obyvateľov (28,39%).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2012 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 14 246 obyvateľov, t.j. 12,81%,
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 73 959 obyvateľov, t.j. 66,54%,
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 22 943 obyvateľov, t.j. 20,64%.

Graf 6.I.2

Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2012, okres Banská Bystrica

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku klesol o 0,04% oproti predchádzajúcemu roku, počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 7,61%, avšak v poproduktívnom roku bol zaznamenaný vzostup obyvateľov, a to o 7,56%.

Zdravotnícke zariadenia v okrese B. Bystrica

Okres B. Bystrica má 2 nemocnice: Fakultnú NsP F.D.Roosevelta s 901 lôžkami a Detskú fakultnú nemocnicu s poliklinikou s 97 lôžkami.

V okrese sú štyri špecializované zdravotnícke zariadenia: Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb a.s. so 111 lôžkami, Centrum pre liečbu drogových závislostí Banská Bystrica s 27 lôžkami, FMC- Dialyzačné služby, špecializovaná nemocnica v odbore nefrológia so 16 lôžkami a Mamacentrum s 8 lôžkami.

Ďalej má okres päť polikliník (z toho NovaMed, s.r.o. s 38 lôžkami). V okrese je 49 ambulancií praktických lekárov pre dospelých, 26 ambulancií praktických lekárov pre deti a dorast, 310 odborných ambulancií a 66 stomatologických ambulancií.

V okrese je jedno kúpeľné zariadenie Kúpele Brusno a.s., 2 ADOS a 53 lekární. Zariadení sociálnych služieb pre dospelých bez ubytovania je v okrese Banská Bystrica 22.

<u>Okres</u>	počet ambulancií praktických lékařů pro děti a dorost	počet ambulancií praktických lékařů pro dospělé	počet stomatologických ambulancií	počet odborných ambulancií	počet zařízení sociálních služeb pro děti	počet zařízení sociálních služeb s ubytováním pro dospělé
Banská Bystrica	26	50	67	317	5	27

V texte boli použité:

údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2012 – spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, 2013

II. Charakteristika epidemiologickej situácie v okrese Banská Bystrica

Situáciu v roku 2013 hodnotíme ako priaznivú, K výrazným rozdielom vo výskyte oproti roku 2012 nedošlo.

Hnačkové ochorenia: V tejto skupine diagnóz došlo k nepatrnému vzostupu. Spolu bolo hlásených 598 prípadov a 1 prípad nosičstva na salmonellu.. Oproti roku 2012 je to o 10 prípadov viac. Zaznamenaných bolo 48 ochorení na salmonellovú enteritídu, 77 na hnačku spôsobenú kampylobakterom, 9 clostrídiom produkujúcim toxín A a B, 2x spôsobenú inou špecifikovanou baktériou a to kvasinkami a citrobakterom, 192 hnačkových ochorení spôsobených rotavírusmi, 58 ochorení Norwalk vírusmi, 32 ochorení adenovírusmi. V 178 prípadoch išlo o hnačku a gastroenteritídu, u ktorej sa nepodarilo identifikovať etiologický agens.

V skupine nákaz **preventabilných očkovaním** neboli zaznamenané ochorenia na rubeolu, diftériu, parotitídu, tetanus, poliomyelitídu, závažné ochorenia spôsobené H. influenzae B, morbilli. Vyskytli sa dve ochorenia na TBC a jedno na pertussis. Vyskytli sa tiež ochorenia spôsobené pneumokokmi a to 3 ochorenia na sepsu, 1 na zápal mozgových blán a 2 ochorenia na pneumóniu.

Z ostatných **vzduchom prenosných nákaz** bolo hlásených 268 ochorení, čo je o 9 menej ako v roku 2012. Vyskytli sa ochorenia 1TBC a 1 pertussis, jedno ochorenie na šarlach, 1herpetická gingivostomatitída, 233 ochorení na varicellu, 11 ochorení na herpes zoster, 1 zosterová choroba oka, 1 zápal pľúc spôsobený cytomegalovírusom, 20 ochorení na mononukleózu.

Osobitnú kapitolu tvoria **akútne respiračné ochorenia a chrípka**, ktoré sa hlásia lekármi prvého kontaktu počas celého roka. V priebehu roku bolo hlásených 21 985 ochorení na ARO, z toho chrípka 2407 prípadov. U ARO je to vzostup o 22%, u chrípky 30,6%. Laboratórne sa podarilo dokázať v 34 prípadoch chrípku typu A alebo B, 3 prípady spôsobené novým typom A (H1N1), pneumóniu spôsobenú Streptococcus pneumoniae, 7 ochorení spôsobených RSV. V ďalších 6 ochoreniach sa jednalo o syndróm náhlejšej respiračnej tiesne vyžadujúcej si oxygenoterapiu alebo UPV.

V skupine **sexuálne prenosných ochorení** bolo hlásených 16 ochorení. Oproti roku 2012 je to 5,3 násobný administratívny vzostup. Hlásených bolo 6 ochorení na syfilis, 1 na kvapavku, 5 ochorení močovo pohlavného aparátu spôsobených chlamýdiami, 1 ochorenie spôsobené trichomonádami a 1 herpes simplex genitálií. Zaznamenané boli tiež dve nové nosičstvá HIV.

V skupine **neuroinfekcií** bolo hlásených 11 ochorení, čo je o 2 ochorenia viac ako predchádzajúci rok. Jednalo sa 1x o kliešťovú encefalitídu, 2x vírusovú meningitídu nešpecifikovanú, 1x vírusovú spôsobenú enterálnymi vírusmi. V jednom prípade sa jednalo o meningitídu spôsobenú herpes zoster vírusom, 3 bakteriálne meningitídy (1x spôsobenú pneumokokom a 2x zostala nešpecifikovaná). V jednom prípade išlo o nešpecifikovanú encefalomyelitídu a v jednom prípade o parézu nervi facialis.

V skupine **vírusových hepatítid** bolo hlásených 15 prípadov ochorení a 1 nosičstvo HBsAg. Vyskytli sa 4 prípady na VHA, 1 na chronickú VHB, 10 na chronickú VHC.

V skupine ochorení na **septikémie** bolo hlásených 43 prípadov spôsobených rôznymi baktériami. Je to o 2 ochorenia menej ako v roku 2012. Z celkového počtu bolo 38 hlásených ako NN.

V skupine ochorení **kože** boli hlásené 4 ochorenia, čo je o 3 viac ako predchádzajúci rok.. Hlásené boli 3 ochorenia na svrab a 1 ochorenie na aspergilózu stredného ucha.

Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou: v tejto skupine diagnóz pokiaľ sa klinicky nezaradili inde, bolo hlásených 19 ochorení, čo je o 5 ochorení menej ako v roku 2012. V 13 prípadoch išlo o lymeskú borreliózu, 1x o maláriu, 1x o toxoplazmózu a 1x o echinokokózu pečene.

Epidémie: 2 epidémie hnačkových ochorení s nezisteným etiologickým agens (A09),
penzión Jeseň a konzervatórium B. Bystrica
1 epidémia hnačkových ochorení nemocničných nákaz vo FNsP Banská bystrica
na novorodeneckom oddelení (A08.0)

Úmrtia: spolu 9 úmrtí z toho 4x na nozokomiálnu infekciu
Išlo o tieto diagnózy: 4x na syndróm respiračnej tiesne, 1x na chrípku, 3x na sepsu,
1x na pneumoniou.

Očkovanie detskej populácie je aj napriek stále silnejúcej antivakcinačnej loby na slušnej úrovni a pohybuje sa od 93,5 % pri očkovaní proti rubeole, parotitíde a morbilám v roč. narodenia 2011 po 99,2% u očkovania proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde v roč. nar. 2006. U očkovania proti parotitíde, rubeole a morbilám dosahuje kritickú úroveň kolektívnej imunity.

**VÝSKYT VYBRANÝCH PRENOSNÝCH OCHORENÍ A POROVNÁVACIE INDEXY
V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA V R. 2013**

DIAGNÓZA	2013	2012	INDEX 2013/2012	PRIEMER 2008- 2012	Index/P	CHOROBNOSŤ	PRIEMER ch.2008- 2012
	Abs.Hod	Abs.Hod					
A02	48	58	0,83	68,8	0,70	43,19	61,95
A02N	1	0	0,00	0,6	1,67	0,90	0,54
A03	0	4	0,00	1,2	0,00	0,00	1,08
A040	0	4	0,00	2,8	0,00	0,00	2,52
A044	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A045	77	94	0,82	36	2,14	69,28	32,42
A046	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A048	2	0	0,00	3	0,67	1,80	2,70
A05	0	0	0,00	6,2	0,00	0,00	5,58
A07	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A08	282	202	1,40	119,6	2,36	253,72	107,70
A09	178	210	0,85	242,8	0,73	160,15	218,64
A27	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,36
A370	1	1	1,00	3,4	0,29	0,90	3,06
A38	1	8	0,13	7,2	0,14	0,90	6,48
A39	0	2	0,00	0,6	0,00	0,00	0,54
A400	0	1	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A402	0	3	0,00	1,8	0,00	0,00	1,62
A403	4	1	4,00	0,2	20,00	3,60	0,18
A408	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A410	7	7	1,00	5,6	1,25	6,30	5,04
A411	1	1	1,00	1,6	0,63	0,90	1,44
A415	28	28	1,00	23	1,22	25,19	20,71
A419	5	5	1,00	3,4	1,47	4,50	3,06
A69	1	0	0,00	0,4	2,50	0,90	0,36
A81	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,36
A84	1	0	0,00	0,8	1,25	0,90	0,72
A87	4	1	4,00	4	1,00	3,60	3,60
B01	233	247	0,94	303,2	0,77	209,63	273,03
B02	13	19	0,68	20,6	0,63	11,70	18,55
B15	4	2	2,00	6,4	0,63	3,60	5,76
B16	0	1	0,00	1,4	0,00	0,00	1,26
B181	1	2	0,50	0,4	2,50	0,90	0,36
B182	10	3	3,33	1	10,00	9,00	0,90
B26	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
B27	16	17	0,94	18,4	0,87	14,40	16,57
B50	1	1	1,00	0,2	5,00	0,90	0,18
B58	1	0	0,00	0,4	2,50	0,90	0,36
B86	3	0	0,00	5,8	0,52	2,70	5,22
G00	3	1	3,00	2	1,50	2,70	1,80
G61	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
G630	6	6	1,00	4,4	1,36	5,40	3,96
M012	6	5	1,20	2,6	2,31	5,40	2,34
Z203	3	11	0,27	11,8	0,25	2,70	10,63

3.Respiračné infekcie

Banská Bystrica

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 36	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diphtéria	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 37	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	4	1	1
Pertussis	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,61	3,60	0,90	0,9
A 38	a	6	3	6	2	0	8	7	5	2	14	2	9	3	8	1
Streptokok. inf.	r	5,3	2,7	5,3	1,8	0,0	7,2	6,3	4,5	1,8	12,61	1,8	8,11	2,70	7,20	0,9
B 01	a	155	72	217	81	178	236	197	42	91	296	457	232	278	246	233
Varicela	r	137,2	63,9	192,7	71,1	159,0	211,7	176,8	37,8	82,0	266,71	412,1	209,05	250,38	221,26	209,63
B 02	a	54	63	43	37	39	40	28	32	27	31	21	25	7	19	13
Herpes zoster	r	47,8	55,9	38,2	33,8	34,8	35,9	25,1	28,8	24,3	27,93	18,9	22,53	6,30	17,09	11,7
B 05	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Morbilli	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 06	a	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubeola	r	2,7	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 26	a	16	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Parotitis epidemica	r	14,2	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,90	0,0	0,0
Chríпка a ak.res.och	a	52 519	36 453	30 476	21 632	24 465	12 633	15 587	13 678	35 675	31 468	45 063	31 951	27 205	18 021	21 985
	r	46552,7	32 313,6	27 015,3	19 175,6	21 686,9	11 198,5	13 817,0	12 124,8	120 991,2	93729,9	112790,6	96631,0	100347,85	90420,91	10 066,78

4.Neuroinfekcie

Banská Bystrica

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 39	a	0	1	0	0	2	0	1	1	0	0	1	0	0	2	1
AMening. mening	r	0,0	0,9	0,0	0,0	1,8	0,0	0,9	0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	1,80	0,9
A 87	a	1	9	3	5	3	9	8	8	3	9	2	4	4	1	4
Vírusová mening.	r	0,9	8,0	2,7	4,4	2,7	8,1	7,2	7,2	2,7	8,11	1,8	3,60	3,60	1,90	3,6
A86	a	1	1	4	0	1	1	1	4	0	1	0	0	1	0	0
Iné nešp.encefal.	r	0,9	0,9	3,6	0,0	0,9	0,9	0,9	3,6	0,0	0,90	0,0	0,0	0,90	0,0	0,0
G 00	a	5	3	2	4	2	3	2	2	3	4	3	0	2	1	3
Bakt.záp.mozg. pl.	r	4,4	2,7	1,8	3,6	1,8	2,7	1,8	1,8	2,7	3,60	2,7	0,0	1,80	0,90	2,70
G 61	a	3	0	0	0	1	1	3	4	1	0	1	0	0	0	0
Zápal.polyneurop.	r	2,7	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	2,7	3,6	0,9	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
A 81	a	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0
Pomalé vír.infekcie	r	0,9	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9	0,90	0,0	0,0	0,90	0,0	0,0

5.Zoonózy

Banská Bystrica

Ochorenie	ROK															
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
A 27 Leptospiróza	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,90	0 0,0	1 0,90	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 32 Listerióza	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 69 Lymeská borrelióza	a r	4 3,6	7 6,2	2 1,8	4 3,6	6 5,4	10 9,0	12 10,8	1 0,9	5 4,5	2 1,80	8 7,2	0 0,0	0 0,0	11 9,9	13 11,7
A 78 Q horúčka	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 84 Kliešťová.encef.	a r	1 0,9	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	3 2,7	2 1,8	1 0,90	1 0,9	2 1,80	0 0,0	0 0,0	1 0,9
B 58 Toxoplazmóza	a r	14 12,4	14 12,4	4 3,6	4 3,6	12 10,7	1 0,9	5 4,5	9 8,1	3 2,7	2 1,80	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9
B 68 Tenióza	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
Z 20.3 Ohrozenie besnot.	a r	37 32,8	25 22,2	33 29,3	32 28,4	26 23,2	24 21,5	45 40,4	25 22,5	17 15,3	14 12,61	10 9,0	16 14,42	8 7,21	11 9,89	3 2,7
B 35 Trichofýcia	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 1,8	2 1,8	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
B 75 Trichinelóza	a r	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0

6.Nákazy kože a slizníc

Banská Bystrica

Ochorenie	ROK															
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
A 33 Tetanus	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 48 Plynová gangréna	a r	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
B 86 Svrab	a r	16 14,2	30 26,6	23 20,4	22 19,5	8 7,2	9 8,1	2 1,8	4 3,6	5 4,5	4 3,60	3 2,7	10 9,01	12 10,81	0 0,0	3 2,7

III. Epidemiologická situácia

III.1 *Skupina alimentárnych nákaz*

III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01

Ochorenie sme nezaznamenali. V evidencii naďalej zostáva jedna bacilonosička vo veku 72 rokov, má fágotyp F1.

III.1.2 Iné infekcie vyvolané salmonelami – A 02

Hlásených bolo v priebehu roku spolu 48 ochorení na salmonelovú enteritídu, chor. 43,19/100 000. Oproti roku 2012 je to pokles o 10 ochorení, t.j. o 17,2 %. Ochorelo 23 mužov a 25 žien . Ochorenia sa vyskytli u pacientov takmer v každej vekovej skupine s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 1 - 4 ročných detí, chor. 336,86/100 000.

Ochorenia sa vyskytli prevažne u pacientov z B. Bystrice, spolu 41x. Výskyt bol sporadický. Rodinný výskyt sme nezaznamenali ani epidémie. Najviac prípadov sa vyskytlo v mesiaci august (12 prípadov). U 0 ročných detí sme zaznamenali ochorenie v 3 prípadoch. Deti mali v anamnéze konzum týchto potravín:

Jedno dieťa materské mlieko, Nutrilon, detský čaj (S. enteritidis), druhé dieťa Nutrilon, plnku do zákuskov s vajcami (vajcia z obchodnej siete – S. typhimurium), tretie dieťa (S.agona) Bebu a kravské mlieko .

Tab. IV.1.1 Rozdelenie salmonel podľa sérotypov:

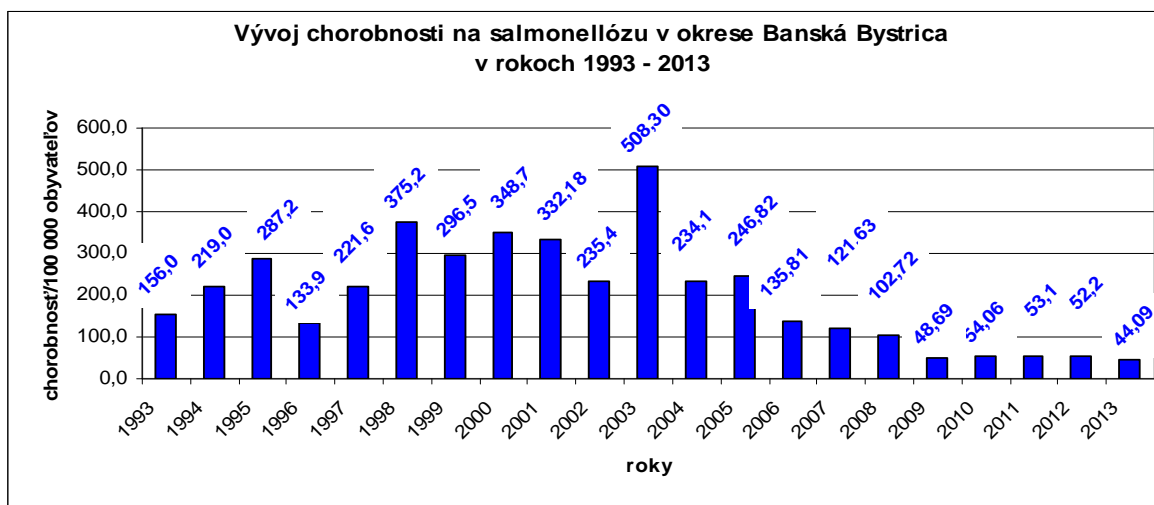
Typy salmonell	Ochorenie		Vylučovanie		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
S. Agona	1	2,08	0	0	1	2,04
S. Bareily	1	2,08	0	0	1	2,04
S. enteritidis	36	75,0	1	100,0	37	75,51
S. infantis	2	4,17	0	0	2	4,08
S. Kimuenza	1	2,08	0	0	1	2,04
S. Rissen	1	2,08	0	0	1	2,04
S. Stanley	2	4,17	0	0	2	4,08
S. typhimurium	4	8,33	0	0	4	8,16
Spolu	48	100,0	1	100,0	49	100,0

Zaznamenali sme tiež 1 prípad nosičstva, bol zistený u 50 ročnej ženy, v rámci preventívnej prehliadky. Išlo o S. enteritidis.

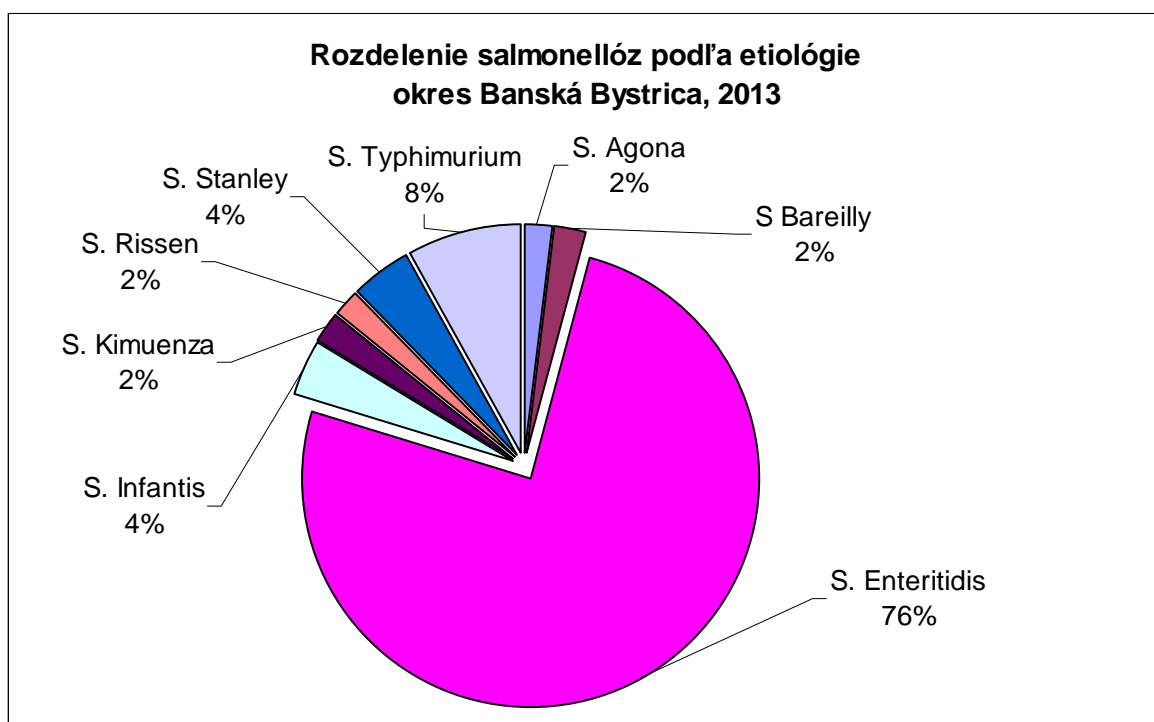
Mimočrevná lokalizácia salmonely zaznamenaná nebola.

Veterinárna služba ochorenie u zvierat nehlásila.

Graf III.1.1

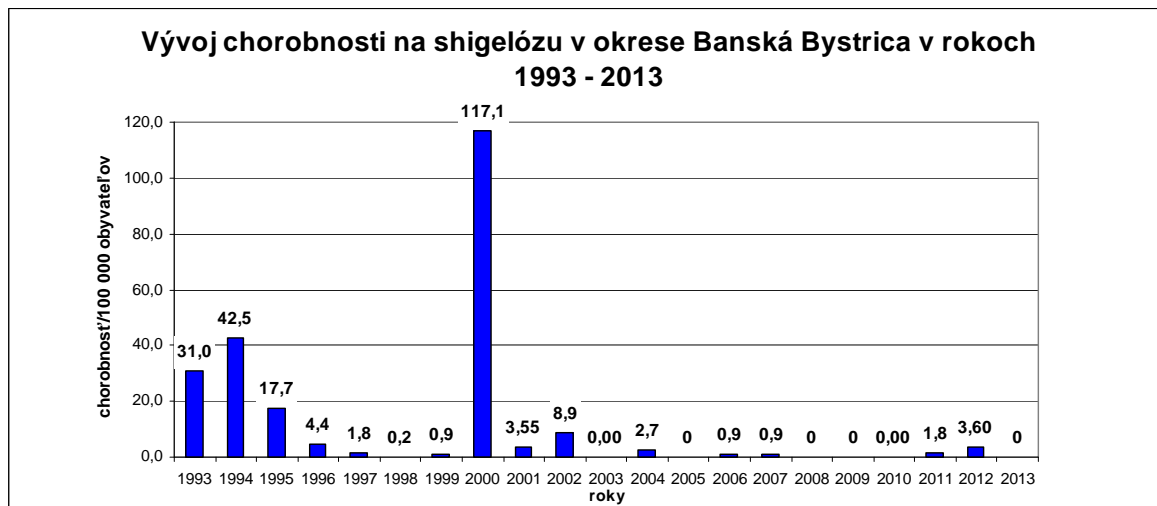
Graf III.1.2

III.1.3 Šigelóza – Dyzentéria – A03

Ochorenie nebolo hlásené.

Graf III.1.3

III.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A 04

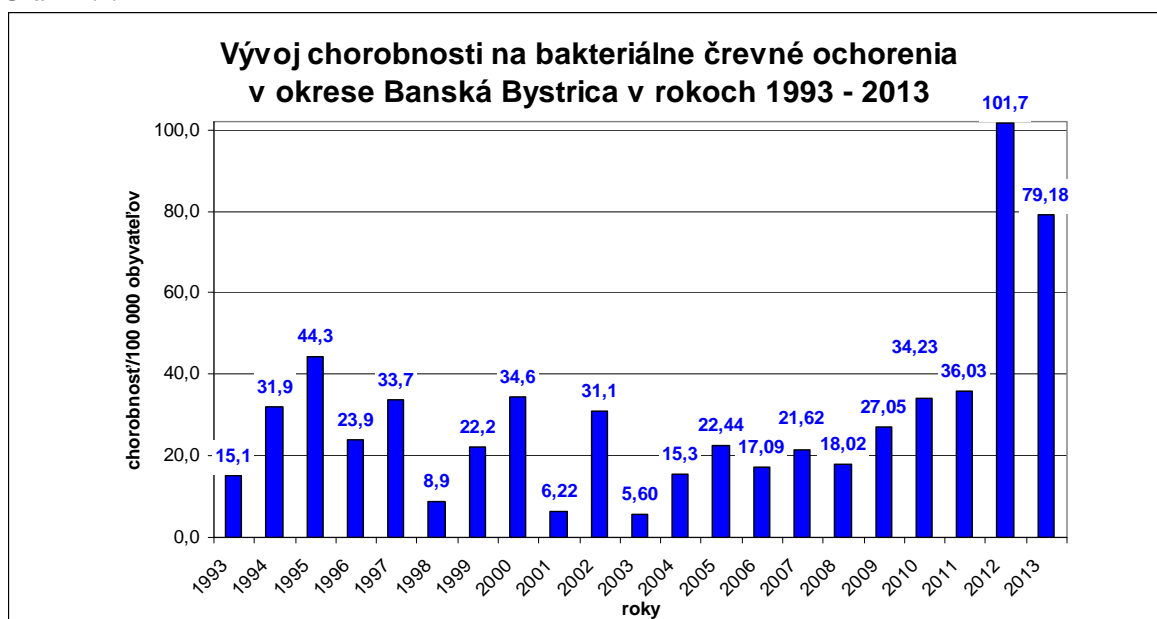
Spolu bolo hlásených 88 ochorení, chor. 79.18/100 000. Oproti roku 2012 je to pokles o 22,1 %. Najpočetnejšou skupinou boli hnačkové ochorenia spôsobené kamylobacterom - 77x, Clostrídiom – 9x, v 2 prípadoch išlo o nozokomiálnu nákazu z onkologickej kliniky, v jednom prípade kultivačne dokázaný Citrobacter a 1x kvasinky.

Ochorelo 40 mužov a 48 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine, najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 0 ročných detí 899,10/100 000. Najčastejšie sa ochorenia vyskytli u pacientov z B. Bystrice (63 prípadov).

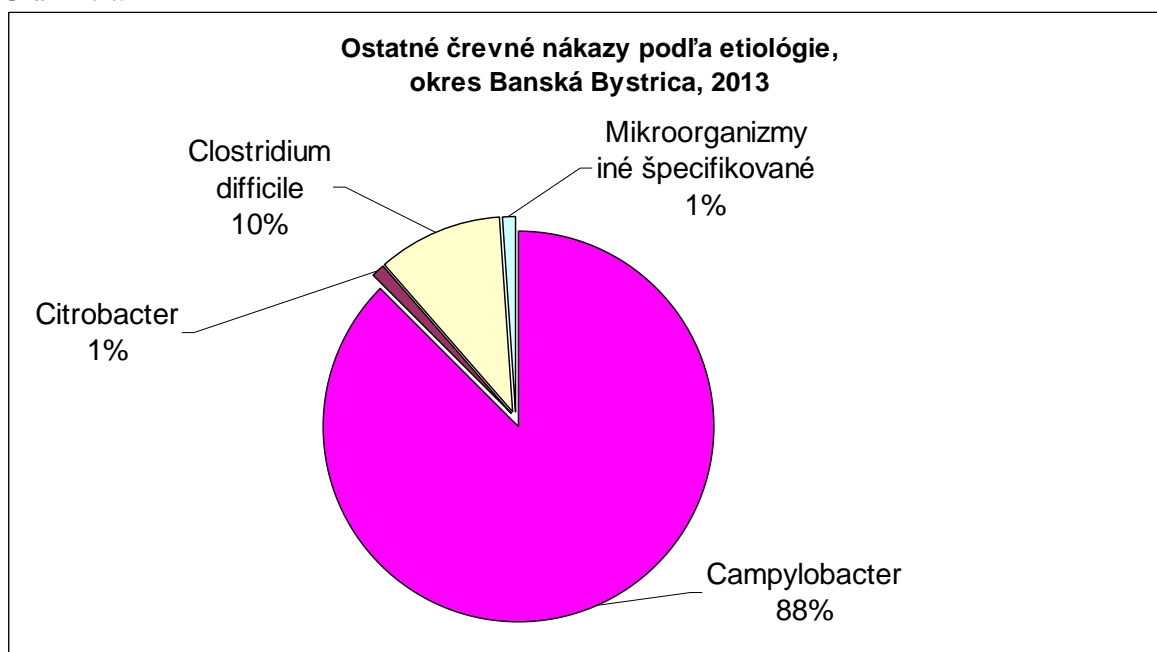
Ochorenia sa vyskytli sporadicky počas celého roka, najviac v máji (14 prípadov)

Ako NN bolo hlásených 7 ochorení, 5x na infekciu spôsobenú Clostrídiom a 2x inými baktériami (kvasinky a Citrobacter)

Graf III.1.4

Graf III.1.5

III.1.5 Vírusové enteritídy – A 08

Hlásených bolo 282 hnačkových ochorení spôsobených vírusovou etiológiou, chor. 253,7/100 000. Oproti roku 2012 je to vzostup o 39,6 %. Ochorelo 124 mužov a 152 žien. Na etiológii sa podieľali rotavírusy 192x, Norwalk vírusy 58x a adenovírusy 32x.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 10 489,5/100 000. V epidemiologickej súvislosti bolo zaznamenaných 15 ochorení. Tieto sa vyskytli na novorodeneckom oddelení FNŠP FDR B. Bystrica v čase od 29.9 a 22.10. Zo stolice boli dokázané rotavírusy.

Ako NN – spolu 120 ochorení, z toho 87 ochorení spôsobených rotavírusom, 17 ochorení Norwalk vírusom a 16 ochorení adenovírusom.

1 prípad ochorenia sa vyskytol u kompletne očkovaného dieťaťa Rotarixom ...mesiacov po očkovaní. Ochorenia sa vyskytli počas celého roka s maximom výskytu v októbri – 36 prípadov.

III.1.6 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

V priebehu roku 2013 bolo hlásených 179 ochorení na hnačky, u ktorých sa nepodarilo dokázať etiológiu, chor. 161,05/100 000. Ochorelo 70 mužov a 108 žien. Oproti roku 2012 je to pokles o 17,2 %.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v septembri - 36 prípadov. Najpostihnutejšou skupinou boli pacienti vo veku 0 rokov, v tejto skupine bola chorobnosť 1198,8/100 000. Najčastejšie ochoreli pacienti z B. Bystrice (147).

Epidémie: Zaznamenali sme 2 epidémie:

1. 21 prípadov ochorení sa vyskytlo u obyvateľov zariadenia sociálnych služieb – Penzión Jeseň v B. Bystrici. Ochorenia sa vyskytli v čase od 15.3 do 18.3. Ochorelo 17 obyvateľov a 4 zamestnanci zariadenia. Klinické príznaky – hnačky, zvracanie. Bakteriologickým vyšetrením sa nepodarilo dokázať etiológiu, na virológiu materiál odobratý nebol. Ochorenia sa šírili kontaktom medzi osobami.
2. 15 prípadov sme zaznamenali v epidemiologickej súvislosti u študentov konzervatória v B. Bystrici bývajúcich a stravujúcich sa na internáte v B. Bystrici. Ochorenia sa vyskytli v čase od 10. 9. 2013 do 11. 9. 2013. Ochorelo 13 študentov a 2 vychovávatelia. Dvaja pacienti boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení. Mikrobiologickými vyšetreniami sa nepodaril dokázať žiadny etiologický agens. Ochorenia sa šírili kontaktom.

III.2 Skupina vírusových hepatítid – B15 – B19, Z 22.5

V roku 2013 bolo hlásených spolu 15 ochorení na vírusové hepatitídy a to 4 ochorenia na VHA, 1 na chronickú VHB, 10 na chronickú VHC a 1 prípad nosičstva HBsAg.

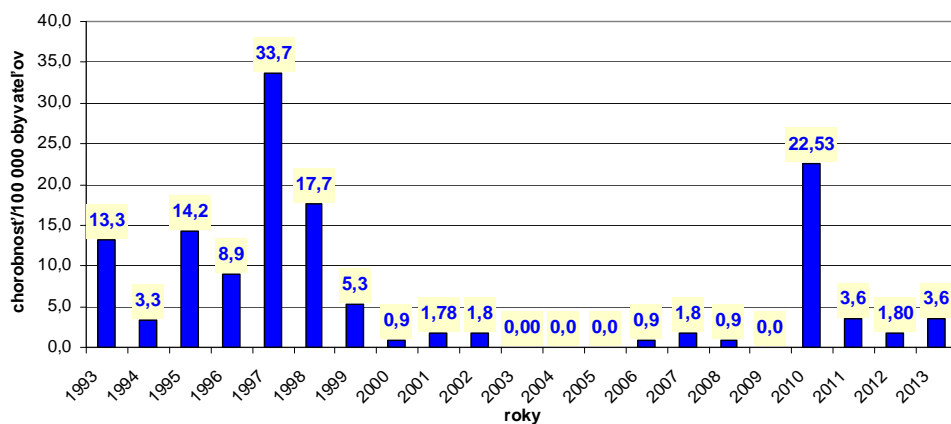
III.2.1 Vírusová hepatitída A – B15

Hlásené boli 4 ochorenia chor. 3,6/100 000. Oproti roku 2012 je to o 2 ochorenia viac, čo je dvojnásobný počet. Ochoreli 2 muži a 2 ženy, pacienti vo vekových skupinách 5-9 roč. 1x, 25-34 ročných 2x a 45-54ročných 1x, pričom najvyššiu vekovo špecifickú chorobnosť bola vo vekovej skupine 5-9 ročných detí (21,67/100 000). Ochoreli pacienti z B. Bystrice vo všetkých prípadoch. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch júl 2x a po jednom prípade v mesiacoch september a december.

Jednalo sa o pacientov, ktorí neboli preventívne proti VHA očkovaní. Jeden z pacientov má pobyt v Egypte v inkriminovanom čase. Prípad vykazujeme ako importovanú nákazu.

Graf III.2.1

Vývoj chorobnosti na akútnu vírusovú hepatitídu typu A v okrese Banská Bystrica v rokoch 1993 - 2013

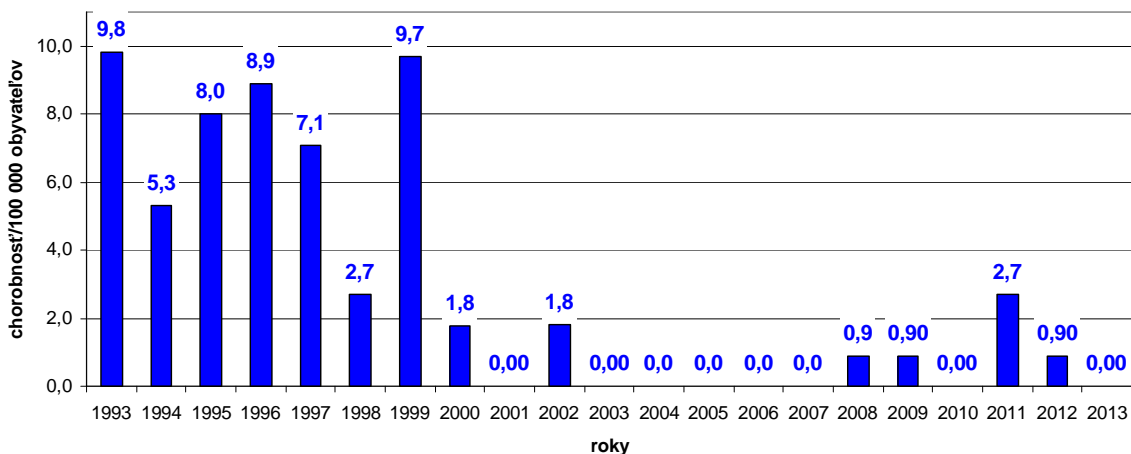

III.2.2 Akútna vírusová hepatitída typu B – B 16

Ochorenie sme nezaznamenali.

Graf III.2.2

Vývoj chorobnosti na akútnu vírusovú hepatitídu typu B v okrese Banská Bystrica v rokoch 1993 - 2013

III.2.3 Chronické vírusové hepatitídy – B 18

Hlásených bolo 11 ochorení – 1 na chronickú VHB a 10 na chronickú VHC.

Chronická VHB(B18.1)- 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Je to o 1 ochorenie menej ako v roku 2012. Ochorela 60 ročná žena z B. Bystrice. Ochorenie bolo zistené pri darovaní krvi. Pacientka má v anamnéze operáciu hemoroidov v minulosti. Očkovaná proti VHB nebola.

Chronická VHC (B18.2) – 10 ochorení, chor. 9,0/100 000. Ochorelo 7 mužov a 3 ženy. Ochoreli pacienti vo vekových skupinách 20-24 ročných – 2x, 25-34 ročných - 3x
35- 44 ročných - 3x, 45-54ročných - 2x

V anamnéze majú pacienti :

i.v. aplikácia drog	5x
piercing+ tetováž	1x
operácie	1x
negatívna	1x
neznáma	2x (pacienti sa na opakované výzvy nedostavili, prípadne na uvedenej adrese nebývali)

III.2.4 Nosičstvo HBsAg – Z 22.5

Hlásený 1 prípad novoizisteného nosičstva, chor. 0,9/100 000, je to o 2 prípady menej ako v roku 2012.

Nosičstvo bolo zaznamenané u 38 ročného muža z obce Vlkanová, ktorý má negatívnu anamnézu a bolo zistené pri urologickom vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky. Pacient nebol proti VHB očkovaný.

III.3. Respiračné ochorenia

III.3.1 Diftéria – záškrt – A36

Ochorenie sa nevyskytlo.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, VHB, invazívnym hemofilovým infekciám a poliomyelitíde súčasne spolu s očkovaním proti invazívnym infekciám spôsobených pneumokokmi.

Očkovanie je na dobrej úrovni a pohybuje sa v rozmedzí od 97,5% v ročníku narodenia 2011 do 99,2 v ročníku narodenia 2006.

III.3.2 Pertussis – divý kašeľ – A 37.0

V roku 2013 bolo zaznamenané 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000, rovnako ako predchádzajúci rok. Zaznamenali sme 1 ochorenie u 9 ročného chlapca z B. Bystrice. Vyšetrenie protilátok IgM je pozitívne. Išlo o kompletne očkované dieťa.

Údaje za NRC pre diagnostiku pertussis sú v osobitnej časti tejto správy.

III.3.3. Streptokokové infekcie – A 38, A 40, A 46

V priebehu roku bolo hlásené 1 ochorenie na šarlach, 3 ochorenia na sepsu spôsobenú *Streptococcus pneumoniae* a 7 ochorení na erysipel.

Šarlach – scarlatína – A 38

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9 /100 000. Ochorel muž vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Chorý bol z obce Badín. Oproti roku 2012 je to o 7 menej.

Septikémie - otrava krvi -A 40.3

Spolu boli hlásené 3 ochorenia, chor. 2,7/100 000. Je to rovnaký počet ako v roku 2012. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo vekovej skupine 1- 4 ročných 1x, 55- 64 ročných – 1x a 65+ ročných 1x. Ochoreli 3 muži. Pacienti boli z B. Bystrice, Podkoníc a Hladľa.

Ako NN sa vyskytlo 1 ochorenie. Dokázaný bol sérotyp *Streptococcus pneumoniae* 19A, 15C a 11.

V jednom prípade sa jednalo o dieťa očkované 3 dávkami očkovacej látky Synflorix, ochorel 227 dní po očkovaní, dokázaný bol typ Str. pneumonie typ 15 C, ktorý nie je obsiahnutý vo vakcíne.

Erysipelas – ruža – A 46

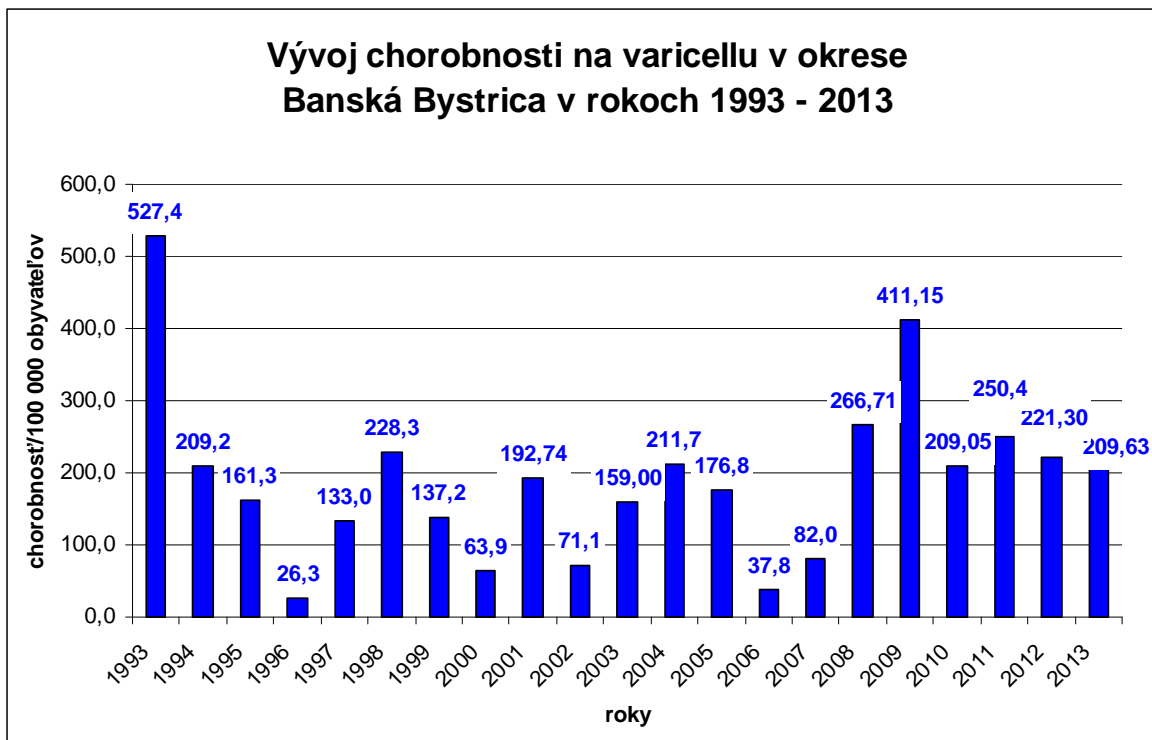
Hlásených bolo 7 ochorení, chor. 6,30/100 000. Je to o 2 ochorenia viac ako v roku 2012. Ochoreli 2 muži a 5 žien 2x vo vekovej skupine 45- 54 ročných a 5x vo vekovej skupine pacientov starších ako 65 rokov. Najviac ochorení sa vyskytlo v apríli (3 prípady). Prevažne sa jednalo o pacientov z B. Bystrice, kde ochorelo 5 osôb.

III.3.4 Varicella – ovčie kiahne – B 01

V priebehu roku bolo hlásených 233 ochorení, chor. 209,63/100 000. Je to o 11 ochorení menej ako v roku 2012. Ochoreli muži 124x a ženy 109x.

Ochoreli pacienti do 44 rokov veku s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 1-4 ročných, chor. 2333,97/100 000. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o nekomplikované ochorenie. Najčastejšie sa jednalo o pacientov z B. Bystrice – 207x, išlo o deti v MŠ. K ochoreniam došlo v priebehu celého roka s výnimkou augusta, najviac v mesiacoch január – marec- 146 prípadov, čo je 63% celoročného výskytu . Ochorenie po očkovaní nebolo hlásené.

Graf III.3.4

III.3.5 Herpes simplex – B 00

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Oproti roku 2012 je to pokles o 3 ochorenia. Vyskytla sa komplikovaná forma ochorenia – gingivostomatitída. Jednalo sa o dievča vo vekovej skupine 10-14 rokov, z B. Bystrice. K ochoreniu došlo v decembri.

III.3.6 Herpes zoster – pásový opar - B 02

V priebehu roku bolo zaznamenaných 13 ochorení spôsobených vírusom Herpes zoster, 1x sa jednalo o meningitídu, táto je popísaná v kapitole neuroinfekcie, 1x o zosterovú chorobu oka a 11x o zoster bez komplikácií.

Chorobnosť je 10,8/100 000. Je to pokles oproti roku 2012 o 7 ochorení. Ochoreli 4 muži a 8 žien vo veku od 20 rokov s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine nad 65 rokov 33,00/100 000. Ochoreli prevažne Bystričania, spolu 11x.. Ochorenia sa vyskytovali difúzne počas celého roka po 1-2 prípady, najviac v máji - 3 prípady.

Herpes zoster s komplikáciami - B 02.3

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Išlo o 82 ročnú ženu z obce Baláže, ktorá mala rozsiahly nález herpetickej keratitídy vpravo. Týždeň predtým pozorovala herpetiformné pľuzgiere na hlave s úpornými bolesťami.

III.3.7 Infekčná mononukleóza – B 27

Hlásených bolo 15 ochorení, chor. 14,4/100 000. Oproti roku 2012 je to 2 ochorenia menej. 10x išlo o mononukleózu spôsobenú Epstein - Bárrovej vírusom, 1 x cytomegalovírusom a 4x bola mononukleóza nešpecifikovaná.

Ochorelo 10 mužov a 5 žien vo vekových skupinách od 1 do 24 rokov s najvyššou chorobnosťou adolescentov 15-19 ročných, chor. 185,6/100 000. Prevažne išlo o pacientov z B. Bystrice- 10x. Ochorenia sa vyskytli roztrúsene počas roka takmer v každom mesiaci

III.3.8 Tuberkulóza- A 15, A 16, A 18

Hlásené boli 2 nové prípady ochorenia na TBC, chor.1,8/100 000. Je to o 3 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorel 1 muž a 1 žena.

A15.0- 1x

A15.1 – 1x

Pacienti vo vekovej skupine 25-34 rokov a 45-54rokov. Išlo o pacientov z B. Bystrice a Medzibrodu . Ochorenia sa vyskytli v januári a v máji.

III.3.9 Morbilli – osýpky – B 05

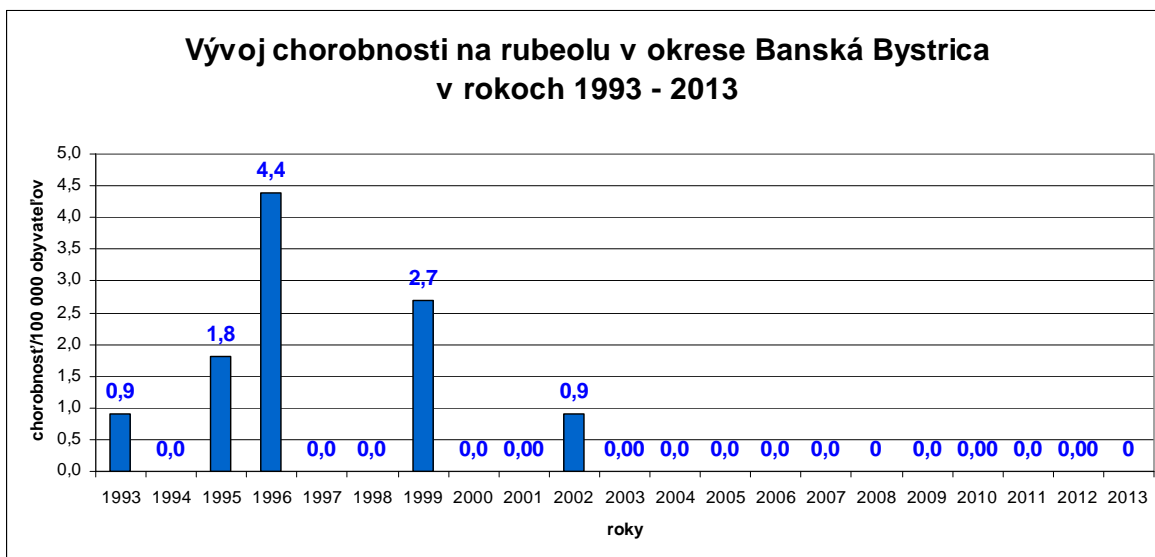
Ochorenie sa nevyskytlo.

Očkovanie proti morbillám sa vykonáva spolu s očkovaním proti parotitíde a rubeole a je na kritickej úrovni. Pohybuje sa od 93,5,% v ročníku narodenia 2011 do 98,4% v ročníku narodenia 2011.

III.3.10 Rubeola – ružienka – B 06

Ochorenie sa nevyskytlo . Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. morbilli.

Graf III.3.5

III.3.10 Parotitis epidemica – mumps – B 26

Ochorenie nebolo hlásené. Očkovanie je uvedené pri dg. morbilli.

III.3.11 Chrápka a akútne respiračné ochorenia podobné chrípke – J 10, J 11

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 21985 prípadov na akútne respiračné ochorenia,

chor. 91 947/100 000, z toho 2407 ochorení na chrípku, chor. 10 066,78/100 000. Oproti predchádzajúcemu roku je to u ARO vzostup o 22%, u chrípky vzostup o 30,6 %. Najvyššia chorobnosť ARO bola vo vekovej skupine 0-5 ročných detí, chor. 338187,63/100 000, u chrípky vo vekovej skupine 15-19 ročných 28 835, 8/100 000.

Z celkového počtu ochorení bolo komplikovaných 819 ochorení. Najčastejšou komplikáciou boli sínusitídy- 501 t.j.61,2 % , druhou najpočetnejšou komplikáciou boli otitídy 223x, t.j. 27,7% a v 95 prípadoch to boli bronchopneumónie, t.j.11,6 %.

Najčastejšie sa komplikácie vyskytovali u pacientov vo vekovej skupine 20-59 ročných 289x, t.j.35,3%, 1 ochorenie bolo hlásené ako NN z kardiochirurgie SÚSCCH.

Laboratórne bolo potvrdených:

J10 – chrípka A a B v 34 prípadoch, z toho 11x chrípka typu A metódou PCR + 1x aj kultivačne,
23x chrípka typu B metódou PCR,
v 10 prípadoch aj kultivačne – 9x typ Wisconsin/like a 1x bez špecifikácie.

V jednom prípade sa jednalo o pacienta po očkovaní Vaxigripom, ochorel 113 dní po očkovaní - typ A.

J10.7 –SARI – ochorenie zaznamenané v 6 prípadoch, z toho 4x skončilo ochorenie úmrtím, pričom mali pacienti pôvodcu ochorenia - 1x chrípka B,

1x Pneumocystis carini,

2x chrípka A (H1N1)

a 2x predchorobie chrípky nebolo mikrobiologicky dokázané.

Nový typ chrípky typu A (H1N1) bol 3x dokázaný metódou PCR a v jednom prípade tiež kultiváciou. Jedno ochorenie skončilo úmrtím.

Sérologická diagnostika sa nevykonávala ani v jednom prípade. Do laboratória nebola zaslaná ani jedna párová vzorka. 10 vzoriek bolo zaslaných ako sólo vzorky.

Úmrtia

J10.7 –SARI (4x)

V 1. prípade sa jednalo o 59 ročného muža z B. Bystrice, ktorý má v anamnéze diabetes mellitus, hypertenzia, st. post NCPM. Exitoval 13 dní po objavení sa klinických príznakov ochorenia. Očkovaný nebol. Dokázaná bola chrípka A (H1N1). Pitva diagnózu potvrdila.

V 2. prípade išlo o 87 ročného muža z B. Bystrice. V anamnéze mal diabetes mellitus, arteriálnu hypertenziu, stenózu aortálnej chlopne. Od začiatku ochorenia za 3 dni exitoval. Potvrdená bola chrípka typu B. Pacient proti chrípke nebol očkovaný.

V 3. prípade išlo o 63 ročného muža z B. Bystrice, v anamnéze mal diabetes mellitus, nefropatiu, st.po bypasoch DK. Od začiatku ochorenia za 4 dni exitoval. Intra vitam materiál nebol odobratý. Pacient očkovaný nebol.

V 4. prípade išlo o 60 ročného muža z obce Poniky. V anamnéze mal Hodgkinov lymfóm NS III.typ. Exitoval 14 dní od objavenia sa prvých klinických príznakov. Respiračná tieseň sa rozvinula na základe dokázanej infekcie spôsobenej Pneumocystis carini. Pacient očkovaný nebol.

J10.9 Chrípka zmiešaného typu – 1x

Išlo o pacienta - 73 ročného muža z B. Bystrice, v anamnéze má amyloidózu myokardiu, CHOCHP, ICHS, chronický nikotinizmus.

Exitoval do 24 hod. po objavení sa klinických príznakov ochorenia. Mikrobiologicky bola potvrdená z trachey chrípka typu A (H1N1), z cariny chrípka A kultivačne, z pľúc chrípka typu B (PCR). Pacient očkovaný nebol.

Očkovanie proti chrípke u osôb umiestnených v sociálnych zariadeniach a geriatrických centrách je vykonané nasledovne:

Zo 484 indikovaných osôb bolo zaočkovaných 279 osôb t.j.57,6%. Z toho vo vekovej skupine 0-5ročných z 5 indikovaných žiadna osoba, v skupine 6-14 ročných z 8 osôb žiadna očkovaná, vo vekovej skupine 20-59 ročných z 35 indikovaných bolo očkovaných 23 osôb t.j. 65,7 %, v skupine 60 ročných a starších zo 436 indikovaných, očkovaných 256 osôb t.j.58,7%.

Použitá bola očkovacia látka Vaxigrip u 249 osôb a Influvac u 30 osôb.

Tab. III.3.5

OCHORENIA A CHOROBNOSŤ V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN V ROKU 2013

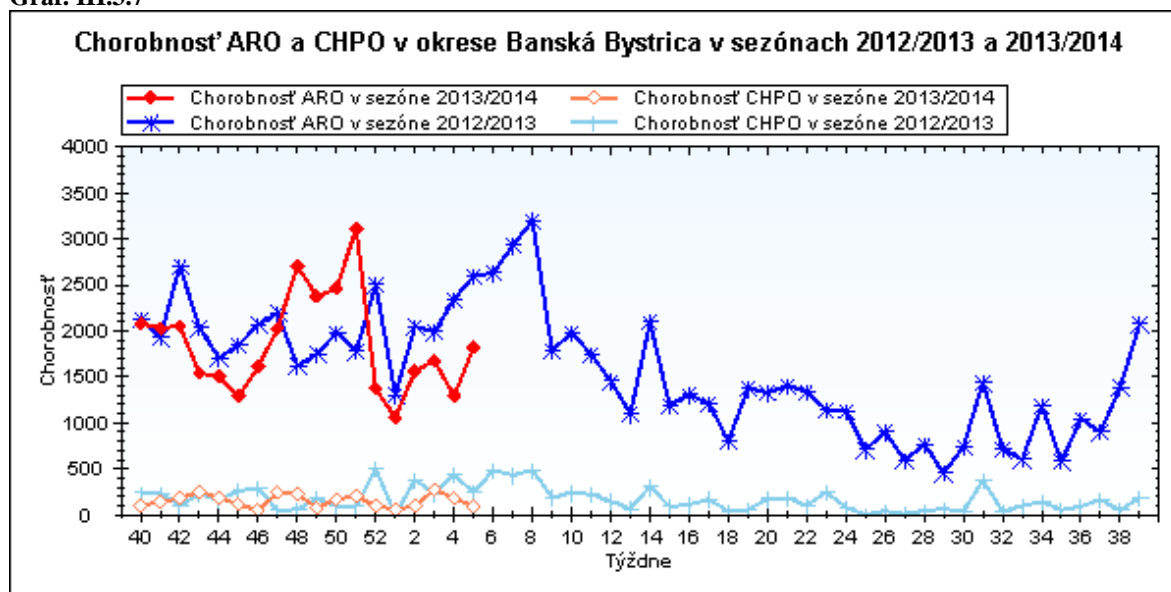
Územná jednotka		0-5	06-14	15-19	20-59	60+	Spolu
Banská Bystrica	ARO abs.	4219	4422	2620	8921	1803	21985
	ch.	338187,63	269846,78	240599,25	58039,07	35057,38	91947,73
	CHPO abs.	245	432	314	1264	152	2407
	ch.	19638,77	26362,24	28835,18	8223,45	2955,48	10066,78

Tab. III.3.6

KOMPLIKÁCIE CHRÍPKY PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2013

Druh komplikácie	0-5		06-14		15-19		20-59		60+		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónia a pneumónia	24	25,26	8	8,42	3	3,16	38	40,00	22	23,16	95	100,00
otitídy	87	39,01	55	24,66	38	17,04	38	17,04	5	2,24	223	100,00
sinusitídy	78	15,57	91	18,16	82	16,37	213	42,51	37	7,39	501	100,00

Graf. III.3.7

III.3.12 Pneumónia spôsobená RS vírusom – J12.1

Hlásených bolo 7 ochorení, chor. 6,30/100 000. Ochorelo 5 mužov a 2 ženy, z B. Bystrice 5x a po jednom prípade z obce Moštenica a Strelníky. Laboratórne bol dokázaný RS vírus z výteru z krku. Ochoreli 0 ročné deti 4x, vo vekovej skupine 1- 4 ročných 1x a 5-9 ročných 2x.

. III.3.13 Pneumónia spôsobená Streptococcus pneumoniae – J13

Hlásené boli 2 ochorenia, chor. 1,8/100 000.

V prvom prípade ochorelo 5 ročné dieťa – dievča hospitalizované v DFNSP B. Bystrica. Z výpotku pľúc bol dokázaný Streptococcus pneumoniae sérotyp 19 A.

Proti pneumokokom bola očkovaná tromi dávkami vakcíny Prevenar 7, v ktorej daný sérotyp nie je obsiahnutý.

V druhom prípade ochorel dospelý 32 ročný muž, ochorenie bolo hlásené ako NN. Pacient bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení. Streptococcus pneumoniae bol vykultivovaný zo spúta, sérotyp neznámy – materiál na bližšiu špecifikáciu do NRC nebol zaslaný. Proti pneumokokom nebol očkovaný.

III.3.14 Pneumónia spôsobená CMV – B35.0

Hlásený bol 1 prípad ochorenia, chor. 0,9/100 000. Ochorela dospelá 71 ročná žena z B. Bystrice s prejavmi respiračnej infekcie DCD – pneumóniou. V etiológii boli dokázané CMV v sére.

III.4 Neuroinfekcie

III.4.1 Meningokoková meningitída – A 39

Ochorenie sme nezaznamenali.

III.4.2 Vírusová meningitída – A 87

Hlásené boli 4 ochorenia, chorobnosť je 3,6/100 000. Je to o 3 ochorenia viac ako predchádzajúci rok. Dve ochorenia zostali etiologicky neobjasnené, v 1 prípade boli dokázané Echo 30 vírusy a 1x Echo 11.

Ochorenia sa vo všetkých prípadoch vyskytli u mužov z B. Bystrice, vo vekových skupinách 5-9rokov – 1x, 15-19rokov – 2x, 20-24 rokov – 1x. Ani jedno ochorenie neskončilo úmrtím..

III.4.3 Bakteriálna meningitída – G 00

Hlásené boli v priebehu roku 2013 3 ochorenia, chor. 2,7/100 000, je to o 2 ochorenia viac ako v roku 2012. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo vekových skupinách 1 x 15-19 ročných, 1x v skupine 25-34 ročných a 1x v skupine 45-54 ročných. Ochorenia sa vyskytli u pacientov z B. Bystrice, vo všetkých prípadoch u mužov.

Etiológia: 1x Streptococcus pneumoniae sk. 6A/B metódou PCR

2x nešpecifikované

Ochorenia skončili uzdravením.

III.4.4 Kliešťová encefalitída – A 84

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000, pričom v roku 2012 nebolo ochorenie hlásené. Ochorel 63 ročný muž z obce Slovenská Lupča. Išlo o klasický febrilný priebeh ochorenia s meningeálnymi prejavmi.. V úvode ochorenia s bolesťami hrdla, kašľom a vertigom. Vyšetrenia špecifických protilátok v triede IgM bolo v liquore pozitívne. Pacient nebol proti kliešťovej encefalitíde očkovaný.

Prisatie kliešťa neudáva ani konzum nepasterizovaného mlieka ani výrobkov z neho.

III.4.5 Nešpecifikovaná encefalitída, myelitída a encefalomyelitída – G04

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,90/100 000. išlo o dospelého muža vo vekovej skupine 25-34 rokov z B. Bystrice. Klinické príznaky ochorenia svedčili pre poškodenie CNS. Etiológiu sa nepodarilo dokázať.

III.4.6 Paréza nervi facialis – G 51

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Oproti predchádzajúcemu roku je to o 1 ochorenie menej. Ochorel 12 ročný chlapec z obce Hrochoť príznakmi periférnej parézy vľavo. Etiológiu sa nepodarilo dokázať.

III.4.7 Zosterová meningitída – B02.1

Zaznamenali sme 1 ochorenie, chor.0,9/100 000. Išlo o 17 ročnú študentku s prebiehajúcou infekciou Herpes zoster. V oblasti hrudníka mala erupcie herpetiformných vyrážok, následne došlo ku vzniku komplikácie vo forme meningitídy. Vyšetrenie VZV protilátok v sére v triede IgM bolo ELISA testom vysoko pozitívne.

III.5 Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

III.5.1 Lymeská borrelióza – A 69.9, M 01.2, G 63.0

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 13 ochorení, chor. 11,7/100 000. Oproti roku 2012 je to o 1 ochorenie viac. Ochorenia prebiehali pod rôznym klinickým obrazom. Ako A 69.2 ECHM – bolo hlásené 1 ochorenie, ako polyneuropathia G 63.0 – 6 ochorení a M 01.2 artritídy – 6 ochorení. Ochorelo 6 mužov a 17 žien. Ochorenia sa vyskytli u osôb starších ako 20 rokov, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 55-64 ročných 29,68/100 000.

Vo všetkých prípadoch sa jednalo o laboratórne potvrdené ochorenia. Pacienti boli z B. Bystrice - 9x, Riečky – 2x, Sebedín-Bečov 1x, Badín-1x.

Anamnéza: 1x prisatie kliešť'a + poštípanie hmyzom, 7x prisatie kliešť'a, 3x poštípanie hmyzom, 2x neznáma.

V dvoch prípadoch sa jednalo o profesionálne exponované osoby – lesníka a pastiera oviec..

III.5.2 Toxoplazmóza – B 58

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor.0,9/100 000. Ochorel 4 ročný chlapec na uzlinovú formu ochorenia, ochorel v septembri.

Vyšetrenie protilátok IgM bolo pozitívne. Dieťa má v anamnéze hru s mačkami.

Činnosť NRC pre toxoplazmózy - je uvedená vo výročnej správe za odbor lekárskej mikrobiológie.

III.5.3 Malária – B 50

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,90/100 000, rovnako ako vlani. Ochorenie bolo hlásené u 23 ročného muža z B. Bystrice, ktorý bol pred dvoma rokmi v Kamerune. Tam mal príznaky pripomínajúce maláriu. Po návrate bol vyšetrený v Prahe, kde študuje, tam sa ochorenie potvrdilo. Začiatkom roku bol v Peru a v Brazílii. Týždeň pred ochorením sa vrátil z Nigérie. Antimalariká profylakticky užíval sem-tam. V krvnom nátere bolo dokázané *Plasmodium falciparum*.

III.5.4. Echinokokóza – B 67

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor.0,90/100 000. Ochorel 77 ročný muž z obce Oravce s klinickými prejavmi abscesu pečene. Po chirurgickom riešení bolo vykonané histologické vyšetrenie, ukázalo, že sa jedná o parazitárnu echinokokovú pseudocystu. Bol dokázaný Echinokokus multilocularis.

III.5.5 Ohrozenie besnotou – Z 20.3

V roku 2013 boli profylakticky vakcinované 3 osoby po poranení zvierat'om podozrivým z besnoty. Incidencia je 2,7/100 000.

Rozdelenie podľa pohlavia: 2 muži
1 žena

Vek: 9,22,30 rokov

K poraneniu došlo v mesiacoch: máj, september, október

Miera poranenia : pohryzenie 3x

Zviera : neznámy pes 3x

Okolnosti poranenia: 3x bez provokácie

Antirabické sérum nebolo podané ani v jednom prípade. Všetky osoby boli očkované kompletne očkovacou látkou Verorab.

III.6 Nákazy kože a slizníc

III.6.1 Tetanus – A 33, A 35

Ochorenie sme nezaznamenali. Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. diftéria. Preočkovanie proti tetanu, diftérii, polio a pertussis u 6 ročných detí je vykonané na 99,2% a u 13 ročných detí na 99,0%.

III.6.2. Erysipel – ruža A 46

Ochorenie bolo hlásené u 7 osôb, chor.6,3/100 000, oproti roku je to o 2 ochorenia menej . Ochoreli 2 muži a 5 žien nad 45 rokov života, vo vekovej skupine 45-64 ročných 2x a 65+ ročných 5x. Jednalo sa 5x u obyvateľov B. Bystrice, 1x Nemce, 1x Selce.

III.6.2 Svrab – scabies – B 86

Hlásené boli 3 ochorenia, chor. 2,7/100 000, vlani nebolo hlásené ani jedno ochorenie. Ochorel 1 muž a 2 ženy, jednalo sa o rodinný výskyt v obci Priečhod.

III.6.3 Aspergilóza – B44.8

Hlásené bolo 1 ochorenie na kožnú formu aspergilózy, chor. 0,9/100 000. Jednalo sa o kultivačne dokázaný *aspergillus niger* z kože ucha pri diagnóze otitis media.

III.7 Nákazy nezatriedené inde

Sexuálne prenosné ochorenia

III.7.1 Syfilis - A 51- A 53

Hlásených bolo 6 nových prípadov ochorení, chor. 5,4/100 000. Je to dvakrát viac ako predchádzajúci rok . Diagnostikované boli:

1x včasný syfilis

2x včasný latentný syfilis

1x latentný syfilis

2x nešpecifikovaný syfilis

Ochoreli pacienti vo vekových skupinách 15-19 r. – 1x, 25-34r. – 1x, 35-44r. – 2x, 45-54r. – 2x

Ochorelo 5 mužov a 1 žena, obyvatelia B. Bystrice.

V jednom prípade sa jednalo o importovanú nákazu z Thajska.

III.7.2 Chlamýdiové infekcie – A 56

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,90/100 000, vlani ochorenie nebolo hlásené. Ochorela žena z B. Bystrice vo vekovej skupine 35-44 rokov.

III.7.3 Trichomoniáza- A 59

Hlásené bolo jedno ochorenie, rovnako ako v roku 2012 . Je to chorobnosť 0,9/100 000. Ochorela žena vo vekovej skupine 35-44 ročných zo Slovenskej Ľupče.

III.7.4 Kvapavka – gonorea – A 54

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor.0,90/100 000, vlani ochorenie nebolo hlásené. Ochorela žena vo vekovej skupine 20-24 ročných z B. Bystrice.

III.7.5 Anogenitálna infekcia spôsobená Herpes simplex – A 60.0

Zaznamenali sme 1 ochorenie, chor.0,90/100 000. Je to pokles o 4 ochorenia oproti roku 2012. Ochorel muž vo vekovej skupine 25-34r. z B. Bystrice.

Sepsy

III.7.6 Septikémie– A40, A41

V priebehu roku bolo hlásených 44 ochorení na septikémiu (chor. 39,62/100 000). Je to o 3 ochorenia menej ako predchádzajúci rok. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách:

0r. - 1x 1 – 4r. – 1x 15-19r. – 1x 35-44r. – 1x 45-54r. – 3x 55-64r. - 13x 65+ - 24x

Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vek. skupine 0 ročných detí 182,48/100 000.

Z celkového počtu bolo 38 hlásených ako NN, bližší popis pri nozokomiálnych nákazách.

V etiológii sa uplatnili mikroorganizmy:

Klebsiella – 10x
E. coli – 9x
Staphylococcus aureus- 7x
Pseudomonas – 4x
Enterobacter – 3x
Streptococcus pneumoniae – 3x
Staphylokok iný – 1x
Proteus – 1x
Citrobacter – 1x
Bez kultivačného nálezu – 5x

Ochorenia, ktoré skončili úmrtím, bližšie v stati úmrtia.

II.7.8 HIV/AIDS

V roku 2013 nebolo hlásené ochorenie na AIDS, zaznamenali sme dva nové prípady HIV pozitivity 1x u dospelého muža z Banskej Bystrice a 1x u dospelého muža z obce Pršany. K 31.12.2013 navštívilo poradňu prevencie HIV/AIDS v RÚVZ v Banskej Bystrici od začiatku roka 2013 celkom 54 klientov, ktorým bola odobraná vzorka krvi na zistenie protilátok proti HIV. Klienti boli v 9 prípadoch na ich želanie vyšetrení anonymne.

Do poradne, ktorá má vlastnú telefonickú linku, volalo a požiadalo o poradenstvo počas roku 2013 spolu 112 klientov. Súčasťou práce poradne je aj realizácia projektu „Hrou proti AIDS“, na ktorom sa zúčastňujú mladí ľudia zo základných a stredných škôl. V roku 2013 sa zúčastnilo projektu „Hrou proti AIDS“ spolu 82 žiakov ZŠ a 76 študentov stredných škôl.

6.III.8 Nozokomiálne nákazy

6.III.8.1 Hygienický štandard zdravotníckych zariadení v okrese B. Bystrica.

V roku 2013 bolo nahlásených zo zdravotníckych zariadení v okrese B.Bystrica celkom 525 nemocničných nákaz (ďalej len NN), čo je pokles oproti minulému roku o 11,0 % (**tab.6.III.8.1, tab.6.III.8.2**). Incidencia 0,9 % nevyjadruje rozsah a závažnosť nemocničných nákaz, keďže sa jedná len o pasívny zber údajov. Ako vyplýva z tabuľky 6.IV.8.2., zodpovednejšie sa k hlásnej službe NN stavali najmä OAIM FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici a pediatrické oddelenie vo DFNSP v Banskej Bystrici. U ďalších kliník a oddelení jednotlivých zdravotníckych zariadení, napriek neustále sa opakujúcim školeniam zdravotníckeho personálu na každej úrovni, nebadáť zatiaľ zvýšený záujem k riešeniu problematiky NN, veľká časť pomerne jednoduchých riešení sa odôvodňuje nedostatkom peňazí.

Tab. 6.III.8.1 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Oddelenie	Počet hlásených nákaz	Počet hlásených nákaz	Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
FNsP F.D.Roosevelta	519	419	31 745	1,3
DFNsP	59	84	5 380	1,6
SSÚSCH	12	21	8 936	0,2
CPLZD	0	0	215	0,0
FMC dialyzačné služby	0	1	9585	0,0
NOVAMED	0	0	3233	0,0
SPOLU	590	525	59 094	0,9

Tab. 6.IV.8.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach podľa kliník a oddelení vo FNsP F.D.Roosevelta a ostatných zdravotníckych zariadeniach v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Klinika/oddelenie	Počet hlásených nákaz	Počet hlásených nákaz	Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
FNsP F.D.Roosevelta				
Algeziologická klinika	0	0	454	0,0
GeriatRIA	37	28	464	6,0
II. Gynekologicko- pôrodnická klinika	1	1	2607	0,0
Hematológia	25	20	762	2,6
Hepatolog. - gastroenterologické	33	19	957	2,0
II. Chirurgická klinika	95	42	2843	1,5
Cievna chirurgia	3	0	723	0,0
Klinika plastickej chirurgie	0	5	853	0,6
OMICHE	18	0	743	0,0
Oddelenie infektológie	14	11	1220	0,9
II. Interná klinika	53	42	2524	1,7
Dermatovenerologická klinika	0	3	917	0,3
II. Neurologická klinika	40	29	1686	1,7
Neurochirurgická klinika	34	15	672	2,2
Novorodenecké	11	34	1224	2,8
OAIM	54	64	202	31,7
II. Očná klinika	0	2	1306	0,2
Onkologická klinika	37	40	1642	2,4
ORL	4	1	1092	0,1
Ortopédia	20	25	1945	1,3
Pracovné lekárstvo	1	0	504	0,0
Psychiatria	2	7	936	0,7
Pneumológia a ftizeológia	12	13	839	1,5
Traumatológia	11	12	2685	0,4
II. Urologická klinika	14	6	1945	0,3
DFNsP				
Pediatrické	33	58	2540	2,3
Chirurgia	3	1	1847	0,1
JIS	3	7	385	1,8
KPAIM	11	17	76	22,4
KPOH	9	1	532	0,2
SSÚSCH				

FNsP F.D.Roosevelta																	
Geriatрия	0	0,0	2	2,2	21	11,5	0	0,0	1	1,4	3	7,9	1	12,5	28	5,3	
Hematológia	1	0,8	4	4,3	13	7,1	0	0,0	0	0,0	2	5,3		0,0	20	3,8	
II. Chirurgická klinika	0	0,0	2	2,2	7	3,8	0	0,0	28	40,0	4	10,5	1	12,5	42	8,0	
II. Interná klinika	3	2,3	6	6,5	22	12,1	0	0,0	5	7,1	6	15,8	0	0,0	42	8,0	
Hepatolog. - gastroenterologické	0	0,0	1	1,1	8	4,4	0	0,0	6	8,6	4	10,5	0	0,0	19	3,6	
OAIM	0	0,0	31	33,3	25	13,7	0	0,0	4	5,7	3	7,9	0	0,0	63	12,0	
II. Gynekologicko-pôrodnická klinika	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
Ortopédia	0	0,0	0	0,0	23	12,6	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	25	4,8	
Novorodenecké	30	22,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	50,0	34	6,5	
Neurochirurgická klinika	0	0,0	5	5,4	8	4,4	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	15	2,9	
II. Neurologická klinika	0	0,0	11	11,8	16	8,8	0	0,0	0	0,0	1	2,6	1	12,5	29	5,5	
Plastická chirurgia	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	7,1	0	0,0	0	0,0	5	1,0	
Psychiatria	0	0,0	6	6,5	1	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	1,3	
Odd. pneumológie a ftyzeológie	4	3,0	0	0,0	8	4,4	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	13	2,5	
ORL oddelenie	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
Traumatológia	0	0,0	0	0,0	7	3,8	0	0,0	4	5,7	1	2,6	0	0,0	12	2,3	
II. Urologická klinika	0	0,0	0	0,0	4	2,2	0	0,0	1	1,4	1	2,6	0	0,0	6	1,1	
Onkologické	8	6,1	9	9,7	14	7,7	0	0,0	3	4,3	6	15,8	0	0,0	40	7,6	
II. Očná klinika	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	2	0,4	
Kožné	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	3	0,6	
Infekčné	7	5,3	0	0,0	1	0,5	0	0,0	1	1,4	1	2,6	1	12,5	11	2,1	
DFNsP									0								
Pediatrické	58	43,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	58	11,0	
Chirurgia	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
JIS	7	5,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	1,3	
KPAIM	12	9,1	3	3,2	2	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	17	3,2	
KPOH	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
SSÚSCH																	
OAIM	0	0,0	11	11,8	1	0,5	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	13	2,5	
Kardiochirurgia	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	3	0,6	
Arytmie	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	1	2,6	0	0,0	2	0,4	
Kardiológia II.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	1	0,2	
Kardiológia III.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	1	0,2	
Koronárna jednotka	0	0,0	0	0,0	1	0,5	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	3	0,6	
SPOLU	132	100,0	93	100,0	182	100,0	2	100,0	70	100,0	38	100,0	8	100,0	525	100,0	

Z tabuľky vyplýva, že podiel jednotlivých infekcií podľa lokalizácie bol nasledovný:

Infekcie močového traktu tvoria 34,7 % (36,9 % v r.2012), ich podiel na celkovom počte NN medzoročne teda mierne poklesol oproti minulému roku. Klinicky sa najčastejšie vyskytovali cystitídy po cievkovaní, naša pozornosť by sa mala upriamiť ku kontrole štandardného postupu pri cievkovaní. Kultivačne sa najčastejšie vyskytli *Klebsiella sp.*, *E. coli*, *Streptococcus sp.*, *Proteus sp.*, najčastejší výskyt bol na OAIM, odd.ortopédie, onkologickej klinike a II. internej klinike FNsP F.D.Roosevelta.

Črevné infekcie tvorili druhú najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz a to 25,1 % (13,9 % v r.2012), došlo teda k výraznému zvýšeniu nahlásených infekcií oproti roku predchádzajúcemu. Etiologicky mali najväčší podiel rotavírusy, adenovírusy a norwalk vírusy. Na viacerých oddeleniach Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici sme zaznamenali v roku 2013 protrahovaný výskyt hnačkových ochorení v celkovom počte 79 ochorení, ako etiologické agens boli väčšinou identifikované rotavírusy. Uvedený stav bol prejednaný z vedením nemocnice a boli nariadené protiepidemické opatrenia. Epidemický výskyt rotavírusových enteritíd sme zaznamenali od 29.9.2013 do 22.10.2014 na odd.neonatólogie FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Prameňom pôvodcu nákazy bola šestonedielka, ktorá ochorela na pôrodníckom úseku II. gynekologicko-pôrodníckej kliniky a infekcia sa následne preniesla na novorodencov oddelenia neonatólogie. Celkove ochorelo 14 detí. Pri kontrole hygienicko-epidemiologického režimu pracovníkmi RÚVZ bolo zistené, že matky nepoužívali na dekontamináciu rúk alkoholové dezinfekčné prostriedky a personál nie vždy používal pri ošetrovaní novorodencov rukavice. Protiepidemické opatrenia boli zabezpečené, spočívali najmä v striktnej dezinfekcii rúk personálu, používaní rukavíc aj u bezpríznakových novorodencoch, zákazu návštev matiek na oddelení, intenzívnej dekontaminácii pracovných povrchov a nástrojov v inkriminovaných častiach oddelenia, dôsledná izolácia nových prípadov aj na oddelení infektológie..

Tretou najpočetnejšou skupinou boli infekcie respiračného traktu, tvorili 17,7 % (17,5 % v r.2012) zo všetkých NN. Kultivačne boli najčastejšie detekované *Pseudomonas sp.*, *Klebsiella sp.* a *Staphylococcus aureus*, klinicky šlo väčšinou o bronchopneumónie, hlásené najmä OAIM, II. neurologickou klinikou FNŠP F.D.Roosevelta a KPAIM DFNSP v Banskej Bystrici.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu a popáleninové infekcie tvorili štvrtú najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz a to 13,3 % (22,7 % v r.2012), došlo teda k výraznému zníženiu nahlásených infekcií oproti roku predchádzajúcemu. Klinicky išlo najmä o abscesy operačných rán, kultivačne najčastejšie o *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas sp.*, a *E.coli*. Najviac prípadov hlásili chirurgická klinika, OMICHE a klinika plastickej chirurgie FNŠP F.D.Roosevelta.

Sepsy sa podieľali na zastúpení NN nákaz 7,3 % (6,1 % v r.2012), ich podiel z celkového počtu NN sa medziročne teda mierne zvýšil. Celkove sme zaznamenali 38 ochorení, ochorenia boli hlásené z nasledovných zariadení, kliník a oddelení:

FNŠP FDR:

II. II. interná klinika	6 prípadov
Onkologická klinika	6 prípadov
Chirurgická klinika	4 prípady
Hepatologicko-gastroenterologické odd.	4 prípady
OAIM	3 prípady
Geriatría	3 prípady
Hematológia	2 prípady
Odd. pneumológie a ftizeológie	1 prípad
Odd. infektológie	1 prípad
Neurologická klinika	1 prípad
II.urologická klinika	1 prípad
Traumatológia	1 prípad
Dermatovenerológia	1 prípad

SÚSCCH:

OAIM	1 prípad
Arytmie	1 prípad
Kardiológia II	1 prípad
Kardiológia III	1 prípad

Spolu 38 prípadov ochorenia

Kultivačne z hemokultúr dominovali *Klebsiella sp.*, *Staphylococcus aureus*, *E. coli*, *Pseudomonas sp.*

Infekcie kože a slizníc tvoria 0,4 % (1,0 % v roku 2012) podielu z celkového počtu NN. Etiologicky najčastejšie *Staphylococcus aureus* a *Staphylococcus epidermidis*. Infekcie sa vyskytli len na odd. dermatovenerológie FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici.

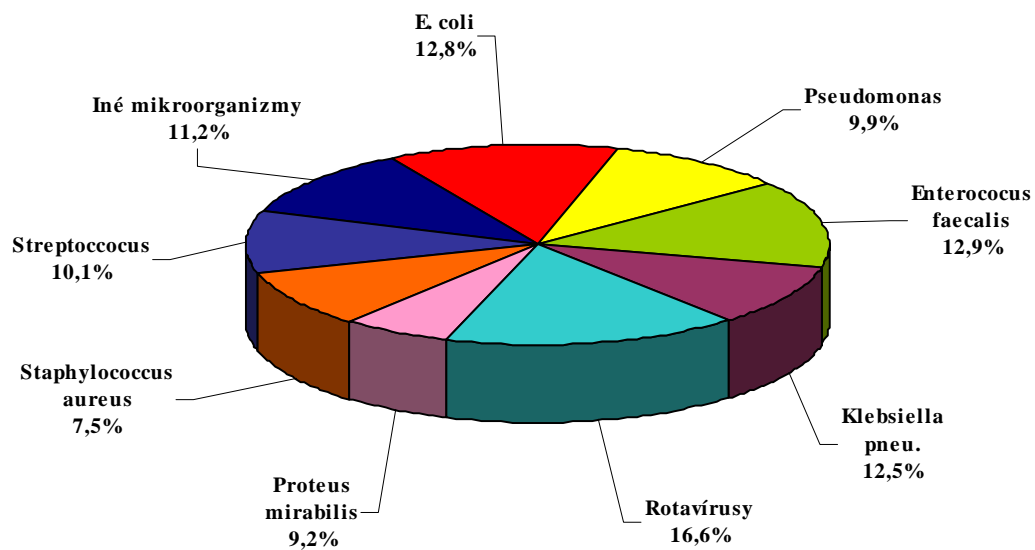
Iné infekcie tvorili 1,5 % (0,8 % v roku 2012) z celkového počtu NN, etiologicky sa jednalo *E.coli*, *Enterobacter sp.*, *Staphylococcus aureus* a *Klebsiella sp.*

Ako najčastejšie etiologické agens (**graf 6.III.8.2, tab.6.III.8.4**) u nemocničných nákaz boli zisťované:

<i>E. coli</i>	15,3 %
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	14,4 %
<i>Enterococcus faecalis</i>	12,9 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	12,5 %
Rotavírusy	9,5 %
<i>Proteus mirabilis</i>	9,2 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	7.5 %

Graf 6.III.8.2

**Etiológia ochorení NN pôvodu
v okrese Banská Bystrica v r. 2013**

Tab.6.III.8.4 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Etiologické agens	Lokalizácia infekcie															
	črevná		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		infek. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		iné		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Acinetobacter	0	0,0	5	5,4	3	1,6	0	0,0	4	5,7	0	0,0	0	0,0	12	2,3
Adenovírus	16	12,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	16	3,0
Candida	0	0,0	1	1,1	1	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
Citrobacter	1	0,8	2	2,2	1	0,5	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	5	1,0
E. coli	0	0,0	6	6,5	43	23,6	0	0,0	10	14,3	7	18,4	1	12,5	67	12,8
Clostridium difficile	5	3,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	1,0
Enterobacter	0	0,0	4	4,3	4	2,2	0	0,0	1	1,4	3	7,9	1	12,5	13	2,5
Klebsiella	0	0,0	15	16,1	43	23,6	0	0,0	6	8,6	10	26,3	1	12,5	75	14,3
Proteus	0	0,0	6	6,5	24	13,2	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	32	6,1
Proteus vulgaris	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Pseudomonas	0	0,0	26	28,0	12	6,6	0	0,0	10	14,3	4	10,5	0	0,0	52	9,9
Rotavírusy	87	65,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	87	16,6
Norwalk vírus	15	11,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	15	2,9
Vírus chrípky B	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Serratia	0	0,0	2	2,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
Strep. pneumoniae	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	2	0,4
Streptococcus	0	0,0	7	7,5	39	21,4	0	0,0	7	10,0	0	0,0	0	0,0	53	10,1
Staphylococcus aureus	0	0,0	16	17,2	4	2,2	1	50,0	19	27,1	7	18,4	1	12,5	48	9,1
Staphylococcus epidermidis	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Staphylococcus iný špec.	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	2	2,9	1	2,6	0	0,0	4	0,8
Iné špecifikované	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Nešpecifikované	0	0,0	0	0,0	1	0,5	0	0,0	9	12,9	0	0,0	0	0,0	10	1,9
Negat.	5	3,8	0	0,0	3	1,6	0	0,0	0	0,0	4	10,5	0	0,0	12	2,3
Gram negat	0	0,0	0	0,0	4	2,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	50,0	8	1,5
ZES	2	1,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
SPOLU	132	100,0	93	100,0	182	100,0	2	100,0	70	100,0	38	100,0	8	100,0	525	100,0

Úmrtia.

Zaznamenali sme štyri úmrtia pacientov na nozokomiálnu infekciu, 3x vo FNŠP F.D.Roosevelta a 1x v SÚSCCH v Banskej Bystrici.

V prvom prípade sme zaznamenali exitus u 84 ročnej ženy, ktorá bola hospitalizovaná s Ca žlčových ciest. Po mesiaci hospitalizácie sa rozvinul u pacientky septický šok a cholangiosepsa s vyústením do exitu pacientky. Z hemokultúry detekovaná Klebsiella pneumoniae (A41.6)..

V druhom prípade bola 58 ročná pacientka hospitalizovaná pre obštrukčný ikterus, postupne došlo k rozvoju sepsy a napriek atb liečbe pacientka po 14 dňoch hospitalizácie exitovala. HK nebola odobraná, z ascitu vykultivovaná Pseudomonas aeruginosa.(A41.9).

V treťom prípade bol hospitalizovaný 69 ročný pacient po kardiochirurgickom zákroku. Na druhý pooperačný deň suponovaný septický stav a napriek atb liečbe pacient zomiera. Z HK detekovaná Pseudomonas aeruginosa. (A41.6).

Vo štvrtom prípade bol hospitalizovaný 62 ročný pacient pre zníženie objemu telovej tekutiny. Po dvoch týždňoch hospitalizácie sa rozvinul bakteriálny zápal pľúc a pacient napriek atb liečbe exitoval. Zo spúta vykultivovaná Pseudomonas aeruginosa (J15).

Hlásené nozokomiálne nákazy podľa diagnóz a mikrobiologických agens prezentuje **tabuľka 6.III.8.5**. Z tabuľky je zrejmé, že najväčší podiel nozokomiálnych nákaz tvoria:

Infekcie močového traktu po cievkovaní,
infekcie črevného traktu spôsobené vírusmi,
infekcie ciest dýchacích pri riadenej ventilácii.

**Tab. 6.III.8.5 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Banskobystrickom okrese v r. 2013
NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY PODĽA DIAGNÓZ VO VYBRANOM OKRESE**

Nahlasené za obdobie: 2013

Okres: Banská Bystrica

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet
A047	Enterokolitída zapríč.Clostridium difficile	5
A048	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	2
A080	Rotavírusová enteritída	87
A081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	17
A082	Adenovírusová enteritída	16
A09	Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu	1
A403	Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	1
A410	Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus	7
A411	Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	1
A415	Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	25
A419	Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	4
A46	Ruža - erysipelas	2
J00	Akútny zápal nosohltana - nasopharyngitis acuta - nádcha	2
J01	Akútny zápal prínosových dutín - sinusitis acuta	1
J03	Akútny zápal mandlí - tonsillitis acuta	7
J04	Akútny zápal hrtana a priedušnice	4
J06	Akútne infekcie horných dýchacích ciest	7
J10	Chrípka vyvolaná identifikovaným vírusom chrípkový	1
J13	Zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae	1
J150	Pneumónia vyvolaná Klebsiella pneumoniae	1
J151	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	6
J152	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	2
J154	Pneumónia vyvolaná inými streptokokmi	1

J155	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	2
J156	Pneumónia vyvolaná inými aeróbnymi gram-negatívnymi baktériami	2
J158	Iná bakteriálna pneumónia	2
J208	Akútna bronchitída vyvolaná inými špecifikovanými organizmami	4
K65	Zápal pobrušnice - peritonitis	1
L89	Dekubitálny vred - preležanina	1
N30	Cystitída	13
P399	Nešpecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	4
T802	Infekcie po infúzii, transfúzii, liečeb. injekcii	2
T813	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	22
T814	Infekcia po výkone nezatriedená inde	43
T827	Inf. a zápal.reakcia zavinená inými srdcovými pomôckami	3
T835	Inf. a zápal.reakcia zav. protet. pomôckou moč.orgánov	170
T857	Inf. a zápal.reakcia zav. inými vnútor. protet. pomôckami	55
SPOLU		525

Tabuľka 6.III.8.6 uvádza údaje o počtoch operácií v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach.

Tab. 6.III.8.6 Prehľad o operáciách, operačných ranách a infekciách v mieste chirurgického výkonu v Banskobystrickom okrese v r. 2013

	počet		počet nozokomiálnych nákaz	
	operácií	operačných rán bez komplikácií	infek. v mieste chir. výk. a popál.	iných NN
FNsP F.D.Roosevelta				
II. Chirurgická klinika	1 762	1 734	28	14
OMICHE	655	655	0	0
Cievna chirurgia	608	608	0	0
Klinika plastickej chirurgie	1177	1 172	5	0
II. Gynekologicko- pôrodnica klinika	1611	1 610	1	0
Neurochirurgická klinika	779	777	2	13
II. Očná klinika	1 124	1 122	2	0
ORL	1173	1 173	0	
Ortopédia	1022	1 020	2	23
Traumatológia	1 680	1 676	4	8
II. Urologická klinika	1543	1 542	1	5
DFNsP				
JIS	39	39	0	0
KPAIM	34	34	0	0
KPOH	43	43	0	0
Pediatrica	969	969	0	0
Chirurgia	1 416	1 416	0	0
SÚSSCH				
Kardiochirurgia	673	660	13	0
SPOLU	16 308	16 250	58	63

Počet operácií oproti roku 2012 stúpol o 6,1 %, počet infekcií v mieste chirurgického výkonu klesol oproti roku 2012 o 50,0 %, čo je iste potešujúca skutočnosť. Taktiež klesol aj počet iných NN na uvedených klinikách, čo je ale v priamej súvislosti so zníženým počtom nahlásených nozokomiálnych nákaz.

IV. Výkon ŠZD v ZZ

V okrese Banská Bystrica sa nachádza 6 lôžkových zdravotníckych zariadení: FNsP F. D. Roosevelta Banská Bystrica s 901 lôžkami, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou (DFNsP) s 97 lôžkami, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb (SÚSCCH) so 111 lôžkami, Centrum pre liečbu drogových závislostí (CPLDZ) s 27 lôžkami, NOVAMED medicínske centrum s 8 lôžkami, FMC dialyzačné služby s 16 lôžkami, MAMMACENTRUM zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti v odbore gynekológia s 8 lôžkami a jedno kúpeľné zariadenie Kúpele Brusno a.s. Štátny zdravotný dozor sa vykonáva aj vo všetkých ambulatných zariadeniach a lekárňach, pôsobiacich na území okresu Banská Bystrica. V okrese je 50 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 26 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast, 311 odborných ambulancií, nachádzajúcich sa väčšinou v štátnych lôžkových zariadeniach. Ďalej sa v okrese nachádza 54 lekární, 2 ADOS a 1 laboratórium klinickej mikrobiológie vo FNsP F. D. Roosevelta. Operačné sály sa nachádzajú v Rooseveltovej nemocnici, DFNsP, SÚSCCH, medicínskom centre NOVAMED a medicínskom centre MAMMACENTRUM. Operačné sály v Rooseveltovej nemocnici sú kompletne zrekonštruované, sály v ostatných lôžkových zdravotníckych zariadeniach sú nové alebo vo veľmi dobrom stave.

Kontrolu funkčnosti sterilizačnej techniky prezentuje (tab.6.IV.1)

Tab.IV.1 Inventarizácia sterilizačnej techniky a kontrola jej funkčného stavu v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Výsledky testovania								
Druh	Evid. počet	Počet kontrol	Propor. kontrol	Počet pozit.	Propor. z počtu kontr.	Opak. kontroly	Počet opakov.	Vyradené
	abs.	abs.	%	abs.	%	abs.	abs.	abs.
HVS	185	93	50,3	6	6,5	6	1	1
AUT	49	150	306,1	0	0,0	0	0	0
ETY	1	1	100,0	0	0,0	0	0	0
PLAZMA	3	21	700,0	2	9,5	3	0	0
FORMAL	1	12	1200,0	0	0,0	0	0	0

Sterilizačné prístroje boli kontrolované priebežne počas celého roka, problematickými zostáva fakt, že technický park najmä horucovzduchových prístrojov je prestarnutý. Proporciami kontrolovaných horucovzdušných sterilizačných prístrojov poklesla oproti roku 2012 o 32,0 %, proporciami skontrolovaných autoklávov takiež klesla za rovnaké obdobie o 113,1 %. Taktiež klesla proporciami skontrolovaných peroxidových sterilizátorov. U formaldehydových a etylénoxidových sterilizačných prístrojov bola proporciami v roku 2013 na rovnakej úrovni ako v roku predchádzajúcom.

Previerky hygienicko-epidemiologického režimu (HER) v počte 86 s odberom vzoriek ovzdušia, prostredia a vysterilizovaného materiálu (Tab. 6.IV.2) sme vykonávali počas roka vo FNsP F.D.Roosevelta, DFNsP, SÚSCCH, Medicínskom centre NOVAMED, FMC dialyzačné služby a pri previerkach HER vo vybraných ambulanciách.

Tab.IV.2 Previerky hyg.-epid. režimu v ZZ v Banskobystrickom okrese v r.2013

Zdravotnícke zariadenie	BB					
	počet ZZ	kompl. pr.	v suv.NN	kontr. nap.op.	iba mikr. m.	spolu
Lôž. odd. OAIM/JIS	14	11	2	2	0	15
Lôž. odd. chirur. smer	12	30	3	2	0	35
Lôž. odd. nechir. smer	30	24	2	0	0	26

Amb. všeobecní lekáři	76	8	0	0	0	8
Amb. Odborní lekáři	317	12	0	0	0	12
Stomatológovia	67	11	0	0	0	11
SPOLU	516	96	7	4	0	107

Z údajov, uvedených v tabuľke vyplýva, že celkový počet zdravotníckych zariadení, v ktorých sa vykonáva ŠZD sa zvýšil o 7, počet previerok stúpol oproti roku predchádzajúcemu o 9,2 %.

Vzorky vysterilizovaného materiálu a vzorky z prostredia boli na jednotlivých klinikách a nemocničných oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach odoberané podľa harmonogramu a aktuálnej epidemiologickej situácie (Tab.6.IV.3).

V zdravotníckych zariadeniach okresu bolo odobratých spolu 152 vzoriek zo sterilných materiálov, čo je nárast o 26,7 % oproti roku 2012. Z prostredia uvedených zariadení bolo odobratých 3194 vzoriek materiálu, čo predstavuje nárast o 9,7 % oproti roku 2012.

Proporcia pozitívnych vzoriek u vysterilizovaného materiálu oproti roku 2012 klesla na 0,7 % (4,2 % v r. 2012), proporcia nevyhovujúcich vzoriek u odberov z prostredia zdravotníckych zariadení oproti roku 2012 taktiež klesla, čo je veľmi pozitívny jav - 0,0 % ovzdušie v r. 2013, 0,9 % v r. 2012 , na rovnakej úrovni je proporcia u pracovných plôch - 5.2 % v r.2012 oproti 5,1 % v r.2012).

Tab. IV.3 Výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia, vysterilizovaného materiálu, sterov z prostredia vo FNŠP F.D.Roosevelta a ostatných zdravotníckych zariadeniach v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie			Sterilný materiál		
	testov	z toho nevyhovujúce		sterov	z toho nevyhovujúce		testov	z toho pozit	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
FNŠP F.D.Roosevelta									
II. Chirurgická klinika	5	0	0,0	50	0	0,0	0	0	0,0
Oddelenie infektológie	40	0	0,0	90	4	2,9	6	0	0,0
Dermatovenerologická klinika	10	0	0,0	31	0	0,0	0	0	0,0
Gyn.- pôr. klinika	20	0	0,0	124	9	6,6	6	0	0,0
Novorodenecké	10	0	0,0	152	14	10,2	15	0	0,0
OAIM	10	0	0,0	46	2	1,5	0	0	0,0
Odd. centrálnych zákrok. sál	40	0	0,0	220	3	2,2	18	0	0,0
OCOS	66	0	0,0	354	4	2,9	12	0	0,0
II. Očná klinika	28	0	0,0	59	3	2,2	5	0	0,0
OMICHE	25	0	0,0	110	6	4,4	0	0	0,0
Geriatrické	15	0	0,0	20	3	2,2	0	0	0,0
Onkologická klinika	9	0	0,0	30	2	1,5	0	0	0,0
Psychiatrické	15	0	0,0	30	5	3,6	0	0	0,0
Odd. pneumológie a ftizeológie	15	0	0,0	30	1	0,7	0	0	0,0
II. Urologická klinika	10	0	0,0	60	3	2,2	6	0	0,0
Ústavná lekáreň	10	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0
CS	10	0	0,0	40	1	0,7	0	0	0,0
DFNŠP									
Operačné sály	50	0	0,0	240	11	8,0	18	0	0,0
Veľké deti	10	0	0,0	60	6	4,4	0	0	0,0
KPAIM	10	0	0,0	120	17	12,4	6	0	0,0
Chirurgická klinika	6	0	0,0	40	4	2,9	6	0	0,0
SSÚSCH									
CS	2	0	0,0	40	0	0,0	27	0	0,0
Koronárna jednotka	10	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0
OAIM	25	0	0,0	120	4	2,9	6	0	0,0
Operačné sály	30	0	0,0	20	8	5,8	3	0	0,0
Kardiochirurgia	10	0	0,0	60	3	2,2	0	0	0,0

Kardiológia	5	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0
NovaMed									
Dialýza	5	0	0,0	40	2	1,5	0	0	0,0
Operačné sály	19	0	0,0	120	1	0,7	12	1	100,0
CPLDZ	14	0	0,0	30	10	7,3	0	0	0,0
FMC dialyzačné služby	10	0	0,0	25	11	8,0	0	0	0,0
Shams operačné sála	2	0	0,0	50	0	0,0	0	0	0,0
Mammacentrum oper. sály	10	0	0,0	68	0	0,0	6	0	0,0
KOS záchr. zdrav. služby	10	0	0,0	29	0	0,0	0	0	0,0
SPOLU	566	0	0,0	2628	137	5,2	152	1	0,7

V. OSTATNÉ ÚLOHY

6.V.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulancné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie:

Celkove bolo vykonaných za rok 2013 152 priebežných kontrol hygienicko-epidemiologického režimu v lôžkových a ambulancných zdravotníckych zariadeniach a lekárňach v okresoch B. Bystrica a Brezno.

- kontrolovaných bolo 237 sterilizačných prístrojov na funkčnosť sterilizačnej techniky.

V.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie:

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 1254 ohnisk v okrese Banská Bystrica a Brezno, v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia prevažne formou opatrení uložených na mieste alebo formou rozhodnutia.

V.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v roku 571 podaní, na riešenie ktorých bolo vydaných 111 rozhodnutí a 15 záväzných stanovísk a 30 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 1561 konzultácií.

V.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna- cestou médií – TV, rozhlas, printové médiá, web stránka RÚVZ - www.vzbb.sk, systému EPIS – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – skladačky, brožúry,...

V.5 Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie

- Organizácia porád pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie:

1x sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja. Počas roka bolo poskytnutých 28 konzultácií ohľadne plnenia úloh.

V.6. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali pomocou internetu*. Pracovná skupina pod vedením MUDr. Márii Avdičovej a Ing. Janky Námešnej sa zaoberala najmä vytvorením nových manuálov pre usmernenie vkladania údajov do IS, prepojenia výsledkov z NRC a prepojenia ďalších OKM, ktoré by on-line hlásili výsledky do systému. V roku 2013 sa podarilo zlepšiť hlásenie z NRC pre salmonelózy, arbovírusové infekcie a NRC pre MMR.
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR).
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadá 4x, z toho účasť 2x.
- Členstvo v pracovnom tíme pre EPIET pri ECDC, 2x zasadanie pri ECDC v Štokholme, vývoj a pripomienkovanie materiálov pre prácu s „fellows“ od výberu kandidátov, okruhy zvládnutých aktivít, rozsah aktivít,...
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne. Vedúca odboru je Národný bod pre surveillance v SR pri ECDC (NSFP). Stretnutie sa uskutočňuje 1-2x ročne, preberajú sa up date metadatasetov, rozsah sledovaných diagnóz, metódy surveillance,...*
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – úloha sa plní priebežne.
- Členstvo v Poradného zboru HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na zasadnutiach poradného zboru podľa plánu hlavnej odborníčky pre epidemiológiu, v roku 2013 4x..*
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR). V rámci tejto úlohy sa vykonávali aktivity na posilnenie programu obezity, riaditeľka programu sa zúčastnila Konferencie praktickej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch, kde bola opätovne pokrstená a z tej príležitosti opätovne vydaná publikácia“Monitoring chronických chorôb v SR.
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPOSC. V priebehu roku 2013 sa pracovná skupina kontaktovala len pomocou internetu. Riešila sa problematika aktivít , realizácia kampane !MOST“ 2013 a zhodnotenie výsledkov programu. Pre tieto účely bola spracovaná podrobná správa o činnosti poradní zdravia pri všetkých RÚVZ v SR za rok 2013.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR . Dr. Lokša sa pravidelne 2x ročne zúčastňuje zasadaní tejto pracovnej skupiny a poskytuje údaje o výskyte prenosných chorôb súvisiacich s užívaním drog, najmä HIV/AIDS, VHB a VHC.
- Členstvo v pracovnej skupine pre vypracovanie štandardov pre kontrolu HER zdravotníckych zariadení (Dr.Lokša). Táto pracovná skupina pripravila v roku 2013 návrh na odborné usmernenie pre kontrolu účinnosti sterilizáčnej techniky.

V.7. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologicky závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v roku 2013 nikto nepožiadaval o skúšky s vydaním potvrdenia o vykonávaní epidemiologicky závažnej činnosti.

V.8 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie

- Prieskumy premnoženia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch apríl, máj jún 2013 a jesenných mesiacoch september až november bol vykonávaný prieskum výskytu premnoženia hlodavcov v meste Banská Bystrica a Brezno, zasadali komisie pre ochrannú DDD činnosť a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola výkonu ako aj účinnosti .

Celkovo bolo vykonaných 16 prieskumov v teréne, ktoré sú dokumentované a na základe ktorých sa vykonali opatrenia podľa druhu zistených závad. Najčastejším nedostatkom pri výkone deratizácie bolo nedostatočné odstraňovanie návnad.

V.9 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V roku 2013 prebehli 2 kurzy so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 61 účastníkov.

V.10. Tabuľka – číselný prehľad výkonov odboru epidemiológie 2014.

Odbor/oddelenie epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica			Počet
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá. návšteva v ohnisku opakované návštevy v ohnisku počet vyšetrených osôb zvýšený zdravotný dozor lekársky dohľad iné protiepidemické opatrenia(na mieste) spolu:	1281 358 1350 11 30 506 3538
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia: voda potraviny iné spolu:	85 45 3 20 153
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z chorobopisov zo zdravotných záznamov z laboratórnych protokolov iné spolu:	845 83 1100 4 2032
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov kontrola očkovania (počet očkovaných) 1 kontrola skladovania očkovacích látok	66 8731 38

		prejednanie neúčasti na očkovaní	28
		priestupkové konanie	0
		iné	0
		spolu:	8863
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení (OKM,NRC,PZS, prípady z iných RÚVZ)	2052
		zadávanie prípadov	1687
		kontrola a uzatváranie prípadov	1687
		spracovanie dotazníkov k epidémii	10
		SRV	104
		Chrípka	156
		spolu:	5696
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviest' počet)	Denná	0
		Týždenná	52
		Mesačná	36
		Ročná	3
		na požiadanie	5
		príprava podkladov	315
		spolu:	411
7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	560
		v ohniskách rodinných	1152
		v ohniskách kolektívnych	40
		pre verejnosť	250
		v médiach	28
		Iné	
		spolu:	2030
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	Správa	15
		Rozbor	25
		Podklad	40
		Stanovisko	45
		spolu:	125
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	3
		prednášky pre ZP	16
		spolu:	19
10.	Publikácie pre verejnosť (uviest' miesto a názov v prílohe)	1. autor	
		Spoluautor	
		spolu:	
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviest' názov a miesto v prílohe)	1. autor	
		Spoluautor	
		vypísať názov a miesto*	
		spolu:	
12.	Účasť na konferenciách (uviest' miesto a názov v prílohe)	Aktívna	
		Pasívna	
		vypísať názov a miesto*	

		spolu:	
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania zber podkladov Sumarizácia Analýza iné (príprava) spolu: *názov projektu., Hodnota očkovania.EHES	1 70 70 2
14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		96
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska 2 opakované návštevy odber vzoriek zo sterilných materiálov odber vzoriek z prostredia odber vzoriek z ovzdušia odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov odber iných vzoriek počet testovaných HVS počet testovaných AUT počet testovaných EO počet testovaných FS iná sterilizačná technika spolu:	98 26 289 3410 682 0 18 117 169 1 4 21 4835
16.	NN – cieľná kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska opakované návštevy odber vzoriek zo sterilných materiálov odber vzoriek z prostredia odber vzoriek z ovzdušia odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov odber iných vzoriek počet testovaných HVS počet testovaných AUT počet testovaných EO počet testovaných FS iná sterilizačná technika spolu:	4 2 12 170 40 228
17.	Epidemiologické vyšetrenie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	4
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov Konzultácie Spracovanie Kolaudácia vydanie posudkov spolu:	76 95 69 10 69 318

19.	Podnety a sťažnosti	Počet	4
20.	Sankcie	Podľa § 12 odsek 2 opatrenia počet	0
21.	Rozhodnutia	Počet	111
22.	Odvovania	Počet	0

1) Ak sa v jednom ročníku kontrolovalo viac druhov očkovania, kontrolovaný očkovanec sa počíta 1x

2) Za jedno pracovisko sa počíta oddelenie s primárom alebo ambulancia (na oddelení možno vykonať viac kontrol)

Poznámka:

Niektoré údaje sa uvádzajú vo „Výkazníctve“, preto je potrebné tieto údaje zjednotiť.

Publikačná činnosť:

Avdičová akol.: Monitoring rizikových faktorov chronických chorôb v SR. 2013 Monografia.
 Avdičová M.: Očkovanie dospelých. Teória a prax. Odborný časopis pre farmaceutických laborantov. 2013

Prednášková činnosť:

Avdičová M.: Pretrvávajúce protilátky proti VHB 10-11 rokov po základnom očkovaní. IV. VK Štrbské Pleso I. 2013
 Avdičová M.: Očkovanie proti chrípke a pneumokokovým nákazám. Llinická prax v pediatrii. Október 2013 Banská Bystrica
 Avdičová M.: Emergentné a reemergentné ochorenia a imunizačný program. XVI. Východoslovenský vakcinačný deň. Jún 2013.
 Avdičová M.: Potrebujeme preočkovávať dospelú populáciu? Očkovanie dospelých. Seminár SSVŠPL SLS, Banská Bystrica
 Avdičová M.: Výskyt zoonóz v SR, dlhodobý trend a zmeny v epidemiológii. Zoonózy 2013. Bratislava.
 Morihladková V.: Trend výskytu vybraných zoonóz v SR, Tále, október 2013, Celoštátna konferencia sestier pracujúcich v pediatrii.
 Morihladková V.: Výskyt vybraných nákaz v SR a BB kraji. Konferencia stomatólogov BBSK, Banská Bystrica, december 2013.
 Lokša P.: Hygienicko-epidemiologický režim v prevencii nemocničných nákaz 9x prednášané pre pracovníkov FN sP FD Roosevelta Banská Bystrica, 2013.

**VI.2 PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A DIAGNÓZ
V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2013**

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	BB
A02	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
A020	a	3	14	8	3	0	2	5	3	1	4	5	48
	r	299,70	336,86	173,39	67,04	0,00	26,86	27,03	17,63	6,04	23,75	33,00	43,19
A045	a	9	16	11	8	9	9	5	3	1	2	4	77
	r	899,10	384,99	238,40	178,77	167,04	120,85	27,03	17,63	6,04	11,87	26,40	69,28
A047	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	7	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	6,04	0,00	46,20	8,10
A048	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	6,60	1,80
A080	a	78	54	20	3	7	1	5	2	5	5	12	192
	r	7792,21	1299,33	433,46	67,04	129,92	13,43	27,03	11,75	30,19	29,68	79,20	172,74
A081	a	12	20	1	1	1	5	3	5	1	5	4	58
	r	1198,80	481,23	21,67	22,35	18,56	67,14	16,22	29,38	6,04	29,68	26,40	52,18
A082	a	15	9	3	0	0	0	0	1	1	1	2	32
	r	1498,50	216,55	65,02	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	5,94	13,20	28,79
A09	a	12	18	7	7	27	11	16	4	14	17	45	178
	r	1198,80	433,11	151,71	156,42	501,11	147,71	86,51	23,51	84,54	100,93	296,99	160,15
A150	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
A151	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A370	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A38	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A403	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	4
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,87	6,60	3,60
A410	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	7
	r	99,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	33,00	6,30
A412	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
A415	a	0	0	0	0	1	0	0	1	3	7	16	28
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	5,88	18,12	41,56	105,60	25,19

A419	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,75	6,60	4,50
A46	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	5	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,08	0,00	33,00	6,30
A510	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90
A515	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	6,04	0,00	0,00	1,80
A530	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
A539	a	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	1,80
A540	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A560	a	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	37,12	0,00	16,22	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50
A590	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90
A600	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A692	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A841	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
A870	a	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	18,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,80
A879	a	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	13,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,80
B002	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	22,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B019	a	4	97	101	18	6	1	3	3	0	0	0	233
	r	399,60	2333,97	#####	402,23	111,36	13,43	16,22	17,63	0,00	0,00	0,00	209,63
B021	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B023	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B029	a	0	0	0	0	0	1	0	1	3	1	5	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,43	0,00	5,88	18,12	5,94	33,00	9,90

B15	a	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	0,00	10,81	0,00	6,04	0,00	0,00	3,60
B181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
B182	a	0	0	0	0	0	2	3	3	2	0	0	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	16,22	17,63	12,08	0,00	0,00	9,00
B250	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B258	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	99,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B270	a	0	1	0	0	6	3	0	0	0	0	0	10
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	111,36	40,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,00
B271	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B279	a	0	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	5
	r	0,00	24,06	0,00	22,35	55,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50
B448	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B509	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B588	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B677	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B86	a	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	22,35	0,00	0,00	5,41	5,88	0,00	0,00	0,00	2,70
G001	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
G009	a	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	1,80
G049	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
G51	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	22,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
G630	a	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	5,41	0,00	0,00	11,87	6,60	5,40
J00	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	6,60	1,80

J01	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
J03	a	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	5,41	5,88	0,00	5,94	6,60	4,50
J039	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	5,94	0,00	1,80
J04	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	13,20	2,70
J041	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
J06	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	5,94	0,00	2,70
J060	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
J069	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,87	6,60	2,70
J10	a	1	7	4	1	0	0	9	3	2	6	1	34
	r	99,90	168,43	86,69	22,35	0,00	0,00	48,66	17,63	12,08	35,62	6,60	30,59
J107	a	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,75	0,00	17,81	6,60	5,40
J109	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	5,94	6,60	2,70
J121	a	4	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7
	r	399,60	24,06	43,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,30
J13	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
J150	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
J151	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	17,81	6,60	4,50
J152	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,87	0,00	1,80
J154	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
J155	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	6,60	1,80
J156	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	5,94	6,60	2,70

J158	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	6,60	1,80
J20	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
J208	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	11,87	0,00	3,60
K65	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
L08	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90
L89	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
M012	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,81	0,00	0,00	17,81	6,60	5,40
N30	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	7	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	11,87	46,20	9,00
N309	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	6,60	1,80
P399	a	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	399,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,60
T802	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	6,60	1,80
T813	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2	5	13	22
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	5,88	12,08	29,68	85,80	19,79
T814	a	0	0	0	0	1	0	2	7	6	9	18	43
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	10,81	41,14	36,23	53,43	118,80	38,69
T827	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	6,04	0,00	6,60	2,70
T835	a	2	0	0	0	0	2	3	7	13	34	109	170
	r	199,80	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	16,22	41,14	78,50	201,85	719,38	152,95
T857	a	3	0	0	0	0	2	3	2	12	12	21	55
	r	299,70	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	16,22	11,75	72,46	71,24	138,60	49,48
Z203	a	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	13,43	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70
Z21	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	0,00	0,00	1,80
Z225	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90

**VI.3.PRENOSNÉ OCHORENIA V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA PODĽA
DIAGNÓZ A SEZONALITY V ROKU 2013**

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A020	0	1	1	1	6	2	8	12	4	5	4	4	48
A045	5	3	3	6	12	7	10	6	7	10	5	3	77
A047	0	0	2	1	2	0	0	0	1	0	2	1	9
A048	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
A080	18	18	11	11	19	5	18	20	24	28	8	11	191
A081	2	4	6	4	4	3	6	7	6	3	0	13	58
A082	7	2	4	0	3	0	4	2	2	5	3	0	32
A09	7	6	27	13	11	15	17	13	36	8	6	13	172
A150	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A151	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A38	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A403	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	4
A410	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	7
A412	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A415	2	3	1	1	5	2	5	1	3	2	2	1	28
A419	1	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	5
A46	0	0	0	3	0	1	0	0	1	0	1	1	7
A510	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A515	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
A530	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A539	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
A540	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A560	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	1	1	6
A590	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A600	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A692	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A841	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A870	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
A879	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
B002	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
B019	39	71	36	8	12	14	2	0	1	5	13	21	222
B021	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

J155	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
J156	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
J158	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
J20	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J208	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	4
K65	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
L08	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
L89	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
M012	3	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	6
N30	1	2	1	0	0	0	0	0	1	3	2	0	10
N309	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
P399	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	4
T802	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
T813	1	0	0	0	4	8	2	1	1	2	1	2	22
T814	8	3	5	2	0	4	2	4	2	0	5	8	43
T827	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
T835	26	13	19	11	20	11	9	13	13	8	10	17	170
T857	4	9	1	3	2	5	4	3	5	5	8	6	55
Z203	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	3
Z21	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Z225	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

**VI.4.PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA DIAGNÓZ A POHLAVIA
V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2013**

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A02	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A020	a	23	25	48
	r	43,39	43,00	43,19
A045	a	37	40	77
	r	69,81	68,79	69,28
A047	a	3	6	9
	r	5,66	10,32	8,10
A048	a	0	2	2
	r	0,00	3,44	1,80
A080	a	91	101	192
	r	171,69	173,70	172,74
A081	a	19	39	58
	r	35,85	67,07	52,18
A082	a	14	18	32
	r	26,41	30,96	28,79
A09	a	70	108	178
	r	132,07	185,74	160,15
A150	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A151	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A370	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A38	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A403	a	3	1	4
	r	5,66	1,72	3,60
A410	a	6	1	7
	r	11,32	1,72	6,30
A412	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A415	a	17	11	28
	r	32,07	18,92	25,19
A419	a	1	4	5

	r	1,89	6,88	4,50
A46	a	2	5	7
	r	3,77	8,60	6,30
A510	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A515	a	1	1	2
	r	1,89	1,72	1,80
A530	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A539	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
A540	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A560	a	0	5	5
	r	0,00	8,60	4,50
A590	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A600	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A692	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A841	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A870	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
A879	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
B002	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B019	a	124	109	233
	r	233,95	187,46	209,63
B021	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B023	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B029	a	4	7	11
	r	7,55	12,04	9,90
B15	a	2	2	4

	r	3,77	3,44	3,60
B181	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B182	a	7	3	10
	r	13,21	5,16	9,00
B250	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B258	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B270	a	8	2	10
	r	15,09	3,44	9,00
B271	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B279	a	2	3	5
	r	3,77	5,16	4,50
B448	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B509	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
B588	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
B677	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
B86	a	1	2	3
	r	1,89	3,44	2,70
G001	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
G009	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
G049	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
G51	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
G630	a	3	3	6
	r	5,66	5,16	5,40
J00	a	1	1	2
	r	1,89	1,72	1,80
J01	a	0	1	1

	r	0,00	1,72	0,90
J03	a	3	2	5
	r	5,66	3,44	4,50
J039	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
J04	a	3	0	3
	r	5,66	0,00	2,70
J041	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J06	a	3	0	3
	r	5,66	0,00	2,70
J060	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J069	a	2	1	3
	r	3,77	1,72	2,70
J10	a	15	19	34
	r	28,30	32,68	30,59
J107	a	4	2	6
	r	7,55	3,44	5,40
J109	a	2	1	3
	r	3,77	1,72	2,70
J121	a	5	2	7
	r	9,43	3,44	6,30
J13	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J150	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J151	a	4	1	5
	r	7,55	1,72	4,50
J152	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
J154	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J155	a	1	1	2
	r	1,89	1,72	1,80
J156	a	3	0	3
	r	5,66	0,00	2,70
J158	a	2	0	2

	r	3,77	0,00	1,80
J20	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
J208	a	2	2	4
	r	3,77	3,44	3,60
K65	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
L08	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
L89	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
M012	a	2	4	6
	r	3,77	6,88	5,40
N30	a	5	5	10
	r	9,43	8,60	9,00
N309	a	0	2	2
	r	0,00	3,44	1,80
P399	a	2	2	4
	r	3,77	3,44	3,60
T802	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
T813	a	11	11	22
	r	20,75	18,92	19,79
T814	a	24	18	42
	r	45,28	30,96	37,79
T827	a	1	2	3
	r	1,89	3,44	2,70
T835	a	80	90	170
	r	150,94	154,78	152,95
T857	a	40	15	55
	r	75,47	25,80	49,48
Z203	a	2	1	3
	r	3,77	1,72	2,70
Z21	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
Z225	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90

Analýza epidemiologickej situácie

v okrese Brezno

za rok 2013

Úvod: Demografická situácia v okrese Brezno za rok 2012

K 31.12.2012 mal okres Brezno 63 696 obyvateľov. Oproti roku 2011 je to pokles o 0,59%. Z toho bolo 32 763 (51,43%) žien, čo predstavuje pokles proporcie žien o 0,01 % a 30 933 (48,56%) mužov, čo predstavuje vzostup o 0,01 %.

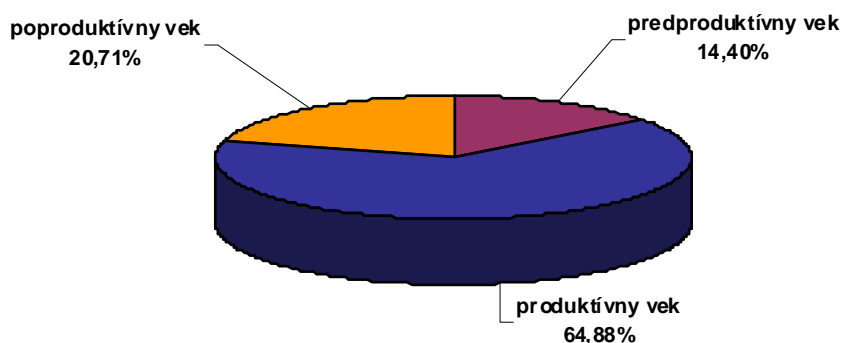
Mesto Brezno malo z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno 21 703 obyvateľov (34,07%) a ostatné obce mali 41 993 obyvateľov (65,92%).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2012 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 9 174 obyvateľov, t.j. 14,40%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 41 330 obyvateľov, t.j. 64,88%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 13 330 obyvateľov, t.j. 20,71%.

Graf 6.II

Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2012, okres Brezno

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku poklesol o 0,1% oproti predchádzajúcemu roku, ale počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal vzostup o 8,93%, zatiaľ čo v poproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles obyvateľov, a to o 8,83%.

Zdravotnícke zariadenia v okrese Brezno

Okres Brezno má jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie a to Nemocnicu s poliklinikou, n.o. s 214 lôžkami. V okrese je ďalej 1 poliklinika, 28 ambulancií praktických lekárov pre dospelých a 14 ambulancií praktických lekárov pre deti a dorast, 64 odborných ambulancií a 31 stomatologických ambulancií, 2 súkromné rehabilitačné zariadenia, 18 lekární, 9 zubných techník a 2 ADOS. Zariadení sociálnych služieb pre dospelých bez ubytovania je 18 s ubytovaním ich je 13.

<u>Okres</u>	počet ambulancií praktických lékařů pro děti a dorost	počet ambulancií praktických lékařů pro dospělé	počet stomatologických ambulancií	počet odborných ambulancií	počet zařízení sociálních služeb pro děti	počet zařízení sociálních služeb s ubytováním pro dospělé
Brezno	14	28	31	64	5	13

V texte boli použité:

údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2012 - spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.

II. Charakteristika epidemiologickej situácie v okrese Brezno za rok 2013

Epidemiologickú situáciu v okrese hodnotíme ako priaznivú.

Hnačkové ochorenia - hlásených bolo 136 ochorení, čo je menej oproti roku 2012 o 17,2 %. Ochorenia spôsobili 23 x salmonely, 7x šigely (z toho 1x nosičstvo), 9x hnačka spôsobená enteropatogénnymi E. coli, 18x kamylobacterom, 1x pseudomonádami, 42x clostrídiami, 13x Norwalk vírusmi, 8x adenovírusmi, 1x črevnými parazitmi – škrkavkami a 8x sa etiológiu nepodarilo dokázať. Ochorenia boli zaznamenané ako sporadické prípady alebo ako rodinný výskyt. Bola zaznamenaná aj epidémia s počtom chorých 6 pacientov po rodinnej oslave v obci Sihla.

Nákazy preventabilné očkovaním – nebolo hlásené žiadne ochorenie na záškrt, čierny kašeľ, tetanus, detskú obrnu, mumps, závažné ochorenia spôsobené Haemophilus influenzae b, ani na TBC. Zaznamenali sme 5 prípadov pneumokokových invazívnych nákaz a to u 0-ročného dieťaťa neočkovaného pre vek a 4 dospelých osôb tiež neočkovaných.

V skupine **vzduchom prenosných nákaz** bolo hlásených 64 ochorení, čo je pokles o 14,7 %, Vyskytlo sa 53 ochorení na varicellu, ktorá tvorila najpočetnejšie zastúpenie, 1x Herpes zoster, 1x mononukleóza, 3x syndróm akútnej respiračnej tiesne, 2x pneumónia spôsobená dokázaným RS vírusom a 4 prípady chrípky laboratórne potvrdenej. V priebehu roku bolo hlásených spolu 16 625 akútnych respiračných ochorení, z toho 1395 prípadov na chrípku, oproti roku 2012 je to vzostup o 48% u ARO a u chrípky vzostup o 20%.

Neuroinfekcie – v tejto skupine bolo hlásených 10 ochorení, čo je o 6 ochorení viac ako v roku 2012. Zaznamenali sme 1 ochorenie na meningokokovú meningitídu s prejavmi Waterhouseovho – Fridrichsenovho syndrómu, 2 kliešťové encefalitídy, 2 nešpecifikované vírusové meningitídy, 3 pneumokokové meningitídy a 2 parézy nervu facialis.

V skupine **vírusových hepatítid** bolo hlásených 7 ochorení a 2 nosičstvá HBsAg. Oproti roku 2012 je to 7 násobný vzostup (pri malých číslach). Hlásené bolo 1 ochorenie na VHA, 1 na akútnu VHB, 1 na chronickú VHB, 4 na chronickú VHC.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo hlásených 6 ochorení, čo je viac, ako dvojnásobný pokles oproti roku 2012. Hlásené boli 2 toxoplazmózy, 1 Lymeská borrelióza s prejavmi artritídy, 3x ohrozenie besnotou u osôb po poranení zvierateľom podozrivým z besnoty.

V skupine ochorení na **sepsu** bolo hlásených 21 ochorení, čo je viac, ako dvojnásobný vzostup. Na tomto sa však podieľali aj sepsy nozokomiálneho pôvodu, tých bolo 15.

V skupine **sexuálne prenosných ochorení** bolo hlásených 5 ochorení, čo je rovnaký počet ako v roku 2012. Hlásené boli 2 ochorenia na kvapavku a 3 ochorenia spôsobené chlamýdiami. Ani v jednom prípade sme nezaznamenali ochorenie na syfilis, AIDS a nové nosičstvo HIV.

Kožné ochorenia - hlásené boli ochorenia len na jednu diagnózu a to na svrab - spolu 18 prípadov. Oproti roku 2012 je to viac ako 3násobný vzostup. Z celkového počtu ochorení sa sa 14 prípadov vyskytlo v epidémii na internom oddelení NsP Brezno n.o., kde ochorel personál a 1 pacient oddelenia.

Úmrtia: V roku 2012 skončilo 5 ochorení na sledovanú diagnózu úmrtím, a to: 1x na meningokokovú meningitídu, 1x na meningitídu spôsobenú Streptococcus pneumoniae, 2 ochorenia na SARI ako komplikácie ochorení na chrípku a 1 ochorenie na vírusovú meningitídu.

Stav zaočkovanosti detskej populácie hodnotíme ako dobrý, proti každej chorobe dosahuje okolo 98-100%. Napriek tomu musíme skonštatovať, že aktivita antivakcinačných lobi silnie a počet odmietačov očkovania sa zvyšuje.

Epidémie: 1. rodinná epidémie s počtom chorých 6 pacientov po rodinnej oslave v obci Sihla.(A02.0 – salmonelová enteritída).
2. epidémie svrabu na internom oddelení NsP.

NN: V priebehu roku bolo nahlásených 53 NN zo všetkých oddelení nemocnice.

**II. 1.VÝSKYT VYBRANÝCH PRENOSNÝCH OCHORENÍ A POROVNÁVACIE
INDEXY V ROKU 2013 V OKRESE BREZNO**

DIAGNÓZA	2013		INDEX 2013/2012	PRIEMER 2008-2012	Index /P	CHOROBNOSŤ	PRIEMER ch.2008-2012
	Abs.Hod	Abs.Hod					
A02	23	26	0,88	29,6	0,78	36,11	46,29
A02N	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,63
A03	6	6	1,00	2	3,00	9,42	3,13
A03N	1	0	0,00	0	0,00	1,57	0,00
A040	9	9	1,00	3,4	2,65	14,13	5,32
A045	18	18	1,00	10,8	1,67	28,26	16,89
A046	1	1	1,00	0,2	5,00	1,57	0,31
A048	1	0	0,00	0,4	2,50	1,57	0,63
A08	63	39	1,62	26,4	2,39	98,91	41,28
A09	8	16	0,50	14,8	0,54	12,56	23,14
A370	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,31
A39	1	0	0,00	2	0,50	1,57	3,13
A401	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,31
A402	1	0	0,00	0,2	5,00	1,57	0,31
A403	2	0	0,00	0,2	10,00	3,14	0,31
A410	0	1	0,00	1,6	0,00	0,00	2,50
A411	4	0	0,00	2,2	1,82	6,28	3,44
A415	11	7	1,57	7	1,57	17,27	10,95
A418	1	1	1,00	0,6	1,67	1,57	0,94
A419	2	1	2,00	0,6	3,33	3,14	0,94
A69	0	1	0,00	0,2	0,00	0,00	0,31
A84	2	1	2,00	0,2	10,00	3,14	0,31
A87	2	0	0,00	2,2	0,91	3,14	3,44
B01	59	63	0,94	87,8	0,67	92,63	137,29
B02	1	1	1,00	4	0,25	1,57	6,25
B15	1	0	0,00	2,2	0,45	1,57	3,44
B16	1	0	0,00	0,2	5,00	1,57	0,31
B171	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,63
B181	1	0	0,00	0	0,00	1,57	0,00
B182	4	2	2,00	0,8	5,00	6,28	1,25
B27	1	5	0,20	3,4	0,29	1,57	5,32
B58	2	5	0,40	8,6	0,23	3,14	13,45
B86	18	3	6,00	4	4,50	28,26	6,25
G00	3	1	3,00	1	3,00	4,71	1,56
G630	0	4	0,00	1,2	0,00	0,00	1,88
M012	1	1	1,00	0,4	2,50	1,57	0,63
Z203	3	4	0,75	7	0,43	4,71	10,95

1. Alimentárne nákazy
Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A01	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brušný týfus	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A02	a	70	78	84	97	94	111	82	74	105	58	26	26	14	25	23
Salmonellóza	r	106,3	118,4	127,8	147,6	142,9	169,9	126,0	114,1	162,4	90,1	40,47	40,6	21,98	39,02	36,11
A03	a	7	79	23	3	8	9	0	4	6	1	0	1	2	6	1
Schigelóza	r	10,6	119,9	35,0	4,5	12,2	13,8	0,0	6,2	9,3	1,6	0,0	1,56	3,14	9,36	1,57
A04	a	32	5	0	7	2	2	20	2	8	1	14	18	16	29	29
Iné bakt.črev.inf.	r	48,5	7,6	0,0	10,6	3,0	3,1	30,7	3,1	12,4	1,6	21,8	28,1	25,12	45,26	45,53
A05	a	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iné bakt.otravy potr.	r	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 09	a	3	16	3	5	6	14	11	39	31	24	10	10	14	16	8
Hnačka a gastroent.	r	4,5	24,3	4,6	7,6	9,1	21,4	16,9	60,1	48,0	37,3	15,6	15,62	21,98	24,97	12,56

2. Vírusové hepatitídy
Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
B15	a	2	4	0	0	0	7	0	6	62	7	1	3	0	0	1
Ak.Vír. hepatit. A	r	3,0	6,1	0,0	0,0	0,0	10,7	0,0	9,3	95,9	10,9	1,56	4,68	0,0	0,0	1,57
B16	a	5	5	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1
Ak. Vír.hepatitída B	r	7,6	7,6	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,56	0,0	0,0	1,57
B 17	a	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Iné ak. vír.hepatit.	r	1,5	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	1,56	0,0	0,0	0,0
B 19	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vír. hepat. nAnB	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 18	a	0	0	0	0	1	0	2	3	0	1	0	1	0	0	1
Chron. vír. hep. B	r	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	3,1	4,6	0,0	1,6	0,0	1,56	0,0	0,0	1,57

5. Zoonózy

Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 27	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leptospiróza	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 32	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Listerióza	r	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 69	a	2	2	0	1	0	8	6	1	2	1	0	0	0	1	0
Lymeská borrelióza	r	3,0	3,0	0,0	1,5	0,0	12,2	9,2	1,5	3,1	1,6	0,0	0,0	0,0	1,56	0,0
A 78	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Q horúčka	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 84	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	2
Kliešťová.encef.	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,56	3,14
B 58	a	2	4	2	5	0	2	2	3	6	6	15	8	9	5	5
Toxoplazmóza	r	3,0	6,1	3,0	7,6	0,0	3,1	3,1	4,6	9,3	9,3	23,4	12,49	14,13	7,80	3,14
B 68	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tenióza	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Z 20.3	a	7	4	4	8	13	8	8	14	7	4	9	7	11	4	3
Ohrozenie besnot.	r	10,6	6,1	6,1	12,2	19,8	12,3	12,3	21,6	10,8	6,2	14,0	10,93	17,27	6,24	4,71
B 35	a	1	1	3	7	5	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Trichofýcia	r	1,5	1,5	4,6	10,7	7,6	1,5	1,5	1,5	0,0	1,6	0,0	0,0	1,57	0,0	0,0
B 75	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trichinelóza	r	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A23	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brucelóza	r	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

6. Nákazy kože a slizníc

Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 33	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tetanus	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 48	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plynová gangréna	r	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 86	a	50	35	7	12	8	20	27	21	6	6	1	8	2	3	18
Svrab	r	75,7	53,1	10,7	18,3	12,2	30,6	41,5	32,4	9,3	9,3	1,6	12,49	3,14	4,68	28,26

III. Epidemiologická situácia

III.1 *Skupina alimentárnych nákaz*

III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01

V okrese nie je evidovaný žiadny bacilonosič. Ochorenie sme nezaznamenali.

III.1.2 Iné infekcie vyvolané salmonelami – A 02

V roku 2013 bolo hlásených 23 ochorení na salmonelovú enteritídu (chor. 36, 11/100 000). Je to v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 2 ochorenia menej. Ochorelo 10 mužov a 13 žien. Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť bola už tradične vo vekovej skupine 0 ročných detí, 362,98/100 000, pričom sa ochorenia vyskytli vo všetkých vekových skupinách.

V rámci **epidémie** sa vyskytlo 6 ochorení u účastníkov rodinnej oslavy v obci Sihla. Z 12 exponovaných osôb ochorelo 6 osôb po konzumácii vyprášaného rezňa so zemiakovým šalátom s majonézou pripraveným doma, s majonézou pripravenou z domácich vajíčok. Zo stolice bola u 4 pacientov vykultivovaná *S. enteritidis*, 2 ochorenia boli vykázané ZES

Rodinný výskyt s 3 prípadmi ochorenia sme zaznamenali v rodine v obci Michalová, kde ochoreli 3 členovia – 1 dospelý muž a 2 deti. Zo stolice bola u 2 chorých vykultivovaná *S. enteritidis*, 1 prípad bol vykázaný ZES.

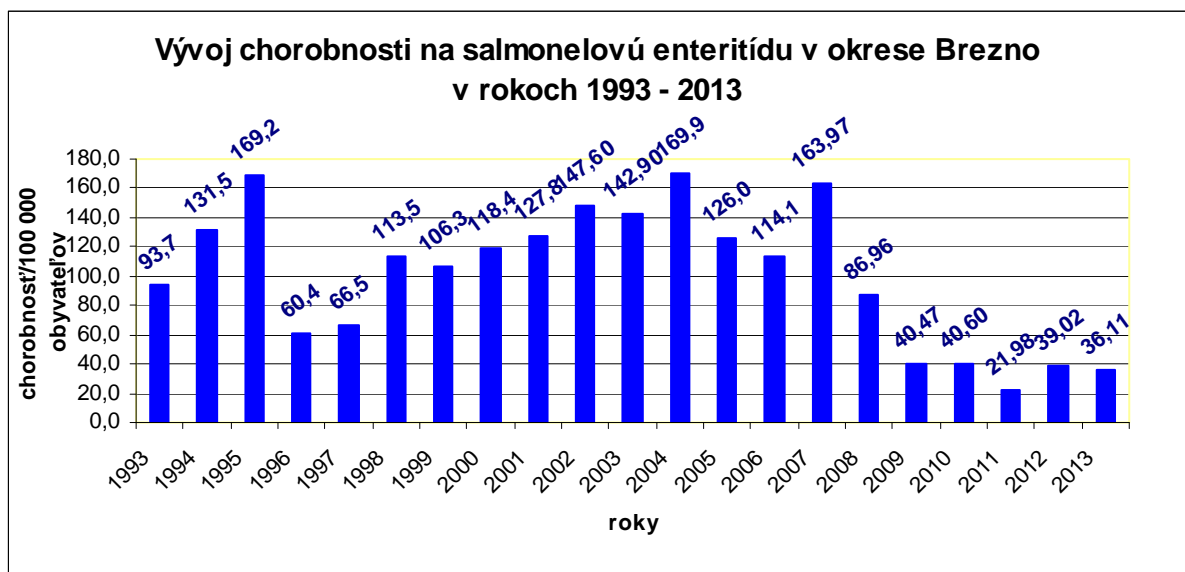
U 0 ročných detí sa ochorenie vyskytlo v 2 prípadoch. Deti mali v anamnéze konzumáciu Nutrilonu a Sunaru.

Rozdelenie salmonel podľa etiológie:

Vo všetkých prípadoch ochorení na salmonelózu bola vykultivovaná zo stolice chorých *S. enteritidis*, 3 prípady boli vykázané ZES, mimočrevnú lokalizáciu salmonel sme nezaznamenali.

Hospitalizovaní boli 2 pacienti. Najviac ochorení sa vyskytlo v mesiaci september (9x). Veterinárna služba ochorenie u zvierat nehlásila.

Graf III.1.1

Graf III.1.2

III.1.3 Bacilárna dyzentéria – šigelóza – A 03

V priebehu roku roku 2013 bolo hlásených 6 ochorení na bacilárnu dyzentériu a jeden prípad nosičstva (chor.10,99/100 000). Je to rovnaký počet ochorení ako v roku 2012.

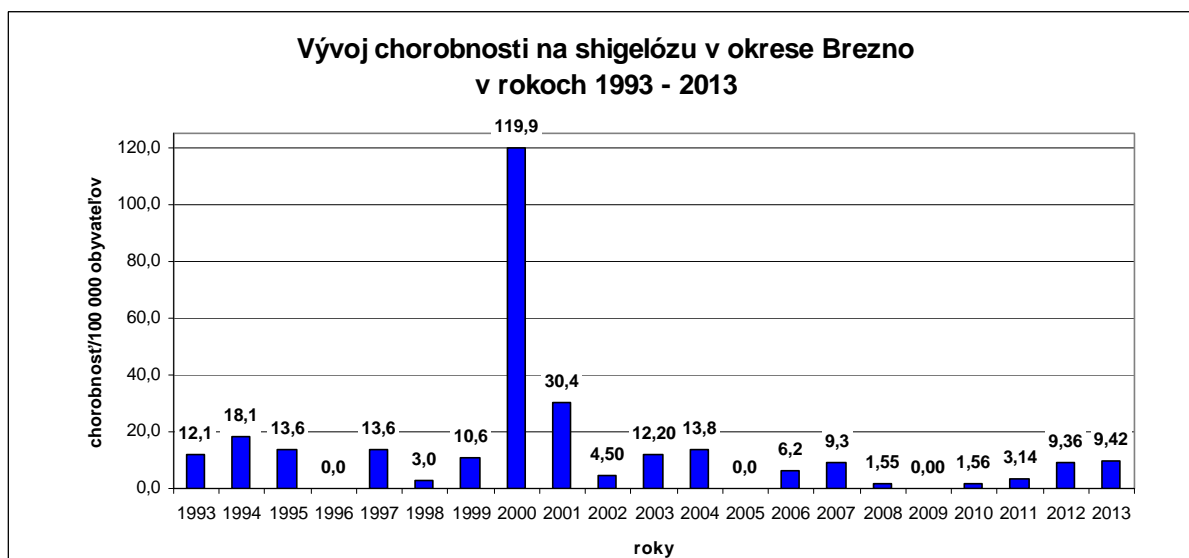
Nosičstvo Sh. flexneri bolo zaznamenané 1x a to u dospelého muža z Brezna pri vybavovaní zdravotného preukazu pred vstupom do zamestnania v epidemiologicky závažnej činnosti (chor. 1,57/100 000).

Ochorenia – hlásených bolo 6 prípadov hnačiek ktoré spôsobili Sh. flexneri (chor. 9,42/100 000). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí (181.49/100 000). Ochoreli 2 muži a 4 ženy.

V epidemiologickej súvislosti sme zaznamenali 2 prípady u detí z obce Čierny Balog, ktoré žijú v rómskej kolónii, ale majú zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu a odkanalizované WC.

Na dyzentériu boli hospitalizovaní 3 pacienti.

Graf III.1.3

III.1.4 Iné špecifikované bakteriálne infekcie – A 04

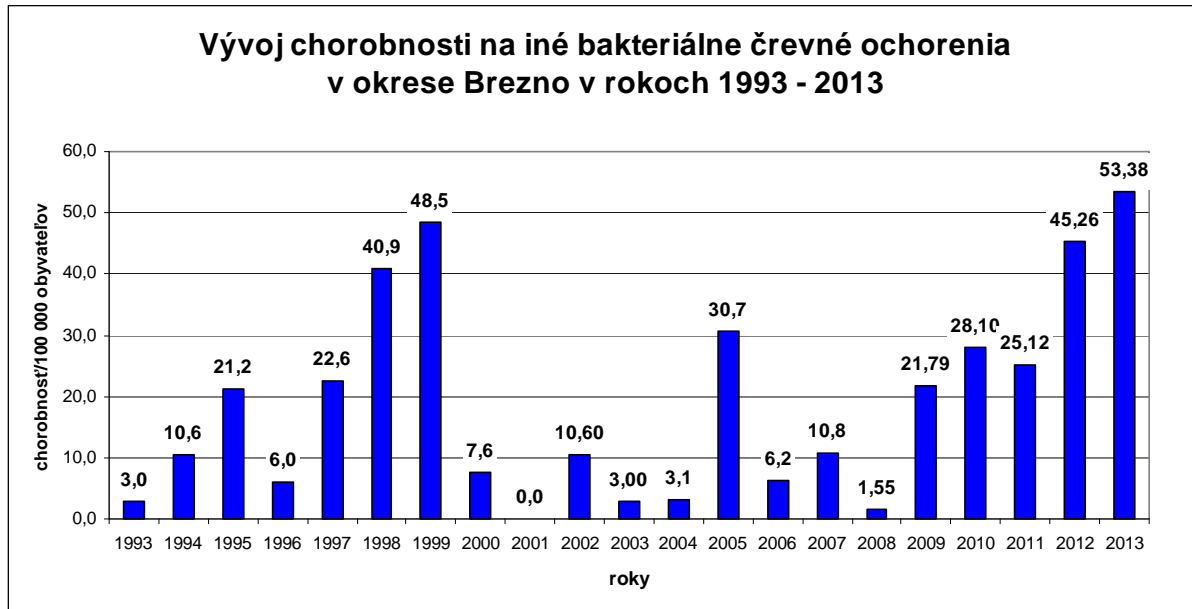
V roku 2013 bolo zaznamenaných 34 ochorení, (chor.53,38/100000) . Je to o 5 ochorení viac ako v roku 2012. 9 ochorení bolo spôsobených enteropatogénnymi E. coli, 18 ochorení kampilobacterom, čo je najväčší podiel, je to 52,9 % všetkých ochorení z tejto skupiny diagnóz . Jedno ochorenie bolo spôsobené Yersiniou enterocolitica, 5 Clostrídiom difficile produkujúcim toxín A aj B a jedno ochorenie Pseudomonas bližšie neurčená.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 725,95/100 000. Ochorelo 18 mužov a 16 žien. Z celkového počtu chorých bolo 5 ochorení hlásených ako nozokomiálna nákaza. Ochorenia spôsobili :

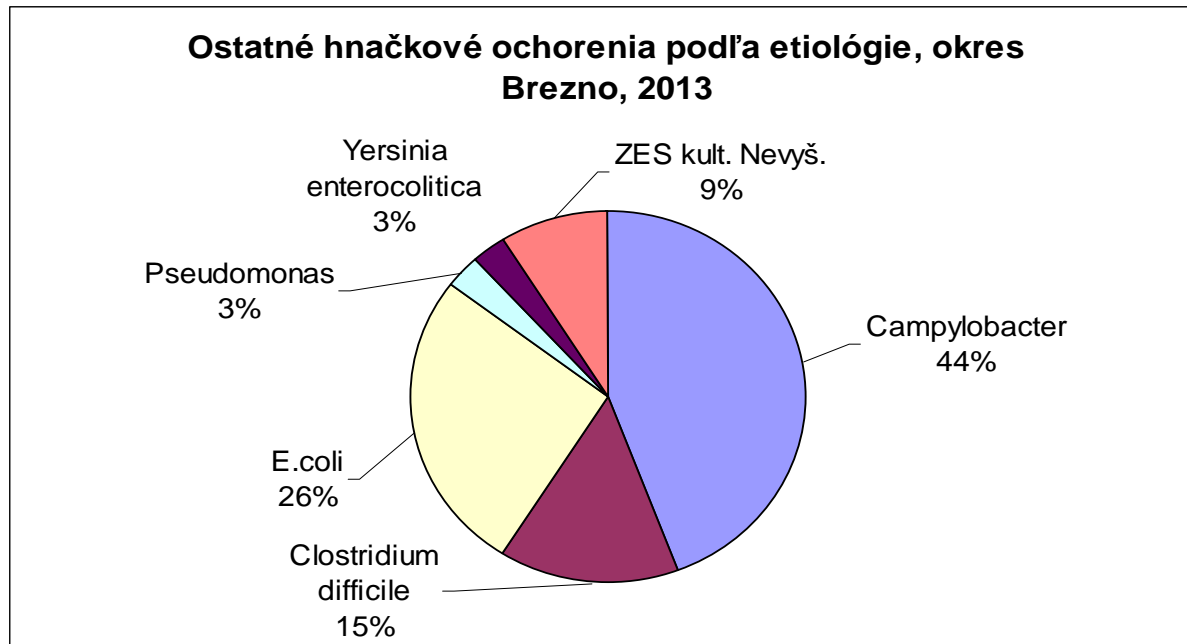
- klostrídiá 4x – chirurgické 1, interné1, LDCH 2
- pseudomonas 1x - detské

V epidemiologickej súvislosti boli hlásené ochorenia spôsobené kampilobacterom a to 2 ochorenia v rodine z Brezna a 3 ochorenia v rodine z obce Beňuš.

Graf III.1.1

Graf III.1.2

III.1.5 Hnačkové ochorenia spôsobené vírusmi – A 08

V tejto skupine diagnóz bolo zaznamenaných 63 ochorení (chor. 98,91/100 000). Je to 1,6 násobný vzostup oproti roku 2012.

Príčinou ochorení boli 42x rotavírusy, 13x Norwalk vírusy a 8x adenovírusy. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných - 3992,73/100 000. Ochorelo 36 mužov a 27 žien. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch apríl (19) a marec(14). Ako NN bolo hlásených 8 ochorení.

III.1.6 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

V priebehu roku 2013 bolo hlásených 8 ochorení, chor. 12,56/100 000. Oproti roku 2012 je to 50% pokles. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 181,49/100 000. Ochorelo 6 mužov a 2 ženy. Ochorenia sa vyskytovali roztrúsené počas celého roka.

III. 1.7 Ascarióza – B77.0

Zaznamenali sme 1 ochorenie na hnačky spôsobené *Ascacaris lumbricoides* u 2 ročného chlapca z obce Čierny Balog. Jedná sa o dieťa, ktoré bolo infikované aj toxoplazmózou. Dieťa žije na dedine, má kontakt so zvieratami a hrá sa v zemi.

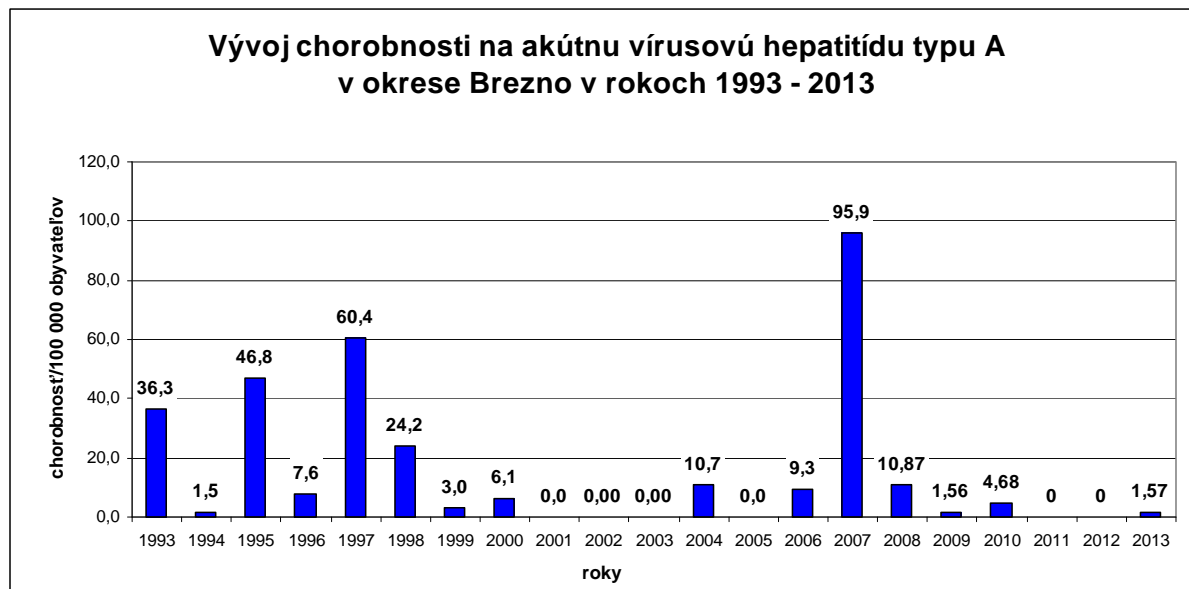
III.2 Skupina vírusových hepatítid – B 15 – B 19, B 25, Z22.5

V tejto skupine bolo hlásených 7 ochorení na hepatitídy, čo je 3,5 násobný vzostup oproti roku 2012 a 1 prípad nosičstva HBsAg. Išlo o ochorenia : 1x VHA, 1x VHB, 1x chronická VHB, 4x chronická VHC.

III.2.1 Akútna vírusová hepatitída typu A – B 15

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000 u 31 ročného muža z obce Pohorelá. Jedná sa o importovanú nákazu dovezenú z Talianska, kde pacient žije a dlhodobo pracuje. Vyšetrenie anti HAV IgM bolo pozitívne. Pacient v minulosti očkovaný proti VHA nebol.

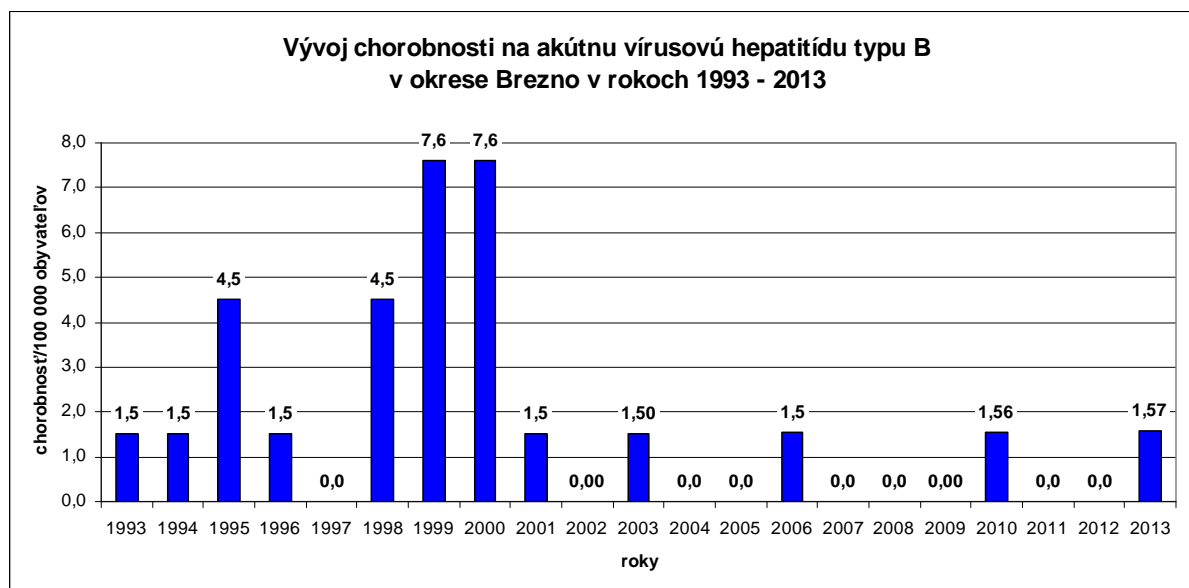
Graf III.2.1

III.2.2 Vírusová hepatitída typu B – B 16.9

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000 (vlani nebolo hlásené). Ochorenie bolo hlásené u 47 ročnej ženy z obce Pohorelá, ktorá pracuje ako učiteľka v špeciálnej ZŠ. Pre niekoľko mesiacov trvajúce zažívacie problémy bola vyšetrená gastroenterológom s diagnózou VHB s pozit. nálezom anti HBc. Pacientka v minulosti nebola proti VHB očkovaná.

Graf III.2.2

III.2.3 Nešpecifikovaná vírusové hepatitída – B 19

Ochorenie nebolo hlásené.

III.2.4 Chronické vírusové hepatitídy – B 18

Chronická VHB- 1 prípad, chor.1,57/100 000 (vlni ochorenie nebolo hlásené).

Išlo o 46 ročnú ženu, ktorá žije a pracuje dlhodobo v Bratislave. Epidemiologická anamnéza vzhľadom na možnú akvizíciu nákazy bola negatívna. Pozitivita HBsAg bola zistená pri darovaní krvi. Očkovaná proti VHB nebola.

Chronická VHC – 4 prípady, chor. 6,28/100 000. Je to o 2 prípady viac ako v roku 2012.

1. prípad: ochorel 27 ročný muž vo výkone trestu odňatia slobody. Pozitivita protilátok proti HCV bola zistená pri vstupnom screeningu pri nástupe do väzby. V anamnéze má i.v. aplikáciu pervitínu.
2. prípad: jednalo sa dospelú ženu z Brezna. V anamnéze má operáciu, úrazy, i.v. aplikáciu drog a piercing. Vyšetrenie protilátok HCV bolo pozitívne. Údajne je dlhodobo sledovaná na infekčnej ambulancii.
3. prípad: hlásený z ústavu pre výkon väzby, išlo o dospelého muža z obce Závadka. Anamnéza vzhľadom na možnú akvizíciu nákazy je neznáma. HCV pozitivita zistená pri vstupnom screeningu.
4. prípad: išlo o 20 ročného muža, študenta VŠ z Brezna, ktorý má v anamnéze tetováž a piercing. Pozitivita HCV bola zistená pri darovaní krvi.

III.2.5 Akútna vírusová hepatitída typu C – B 17.1

Ochorenie nebolo hlásené.

III.2.6. Nosičstvo HBsAg – Z 22.5

Hlášené 2 prípady, chor. 3,14/100 000, rovnako ako vlani.

- 1.případ: nosičstvo zistené pri predoperačnom vyšetrení u 61 ročnej ženy z obce Podbrezová, proti VHB neočkovanej.
- 2.případ: nosičstvo bolo zistené u dospelého 51 ročného muža z obce Predajná, v rámci vyšetrenia na GAE, kde je pacient evidovaný. Vyšetrenie anti HBc je pozitívne, pacient očkovaný proti VHB nebol.

III.3 Skupina respiračných nákaz

III.3.1 Diftéria – záškrt – A 36

Ochorenie sme nezaznamenali.

Očkovanie detskej populácie je zatiaľ na dobrej úrovni, od 99,7% v roč. nar.1999 do 100% v ročníku nar. 2006. Očkuje sa spolu aj proti pertussis, tetanu, VHB, Hib invazívnym infekciám, poliomyelitíde a súčasne s očkovaním proti závažným pneumokokovým infekciám.

III.3.2 Pertussis – divý kašeľ – A 37

Ochorenie na pertussis nebolo hlásené.

Očkovanie detskej populácie je uvedené pri diagnóze diftéria.

III.3.3 Streptokokové nákazy – A 38, A 40, A 46, G 00.1

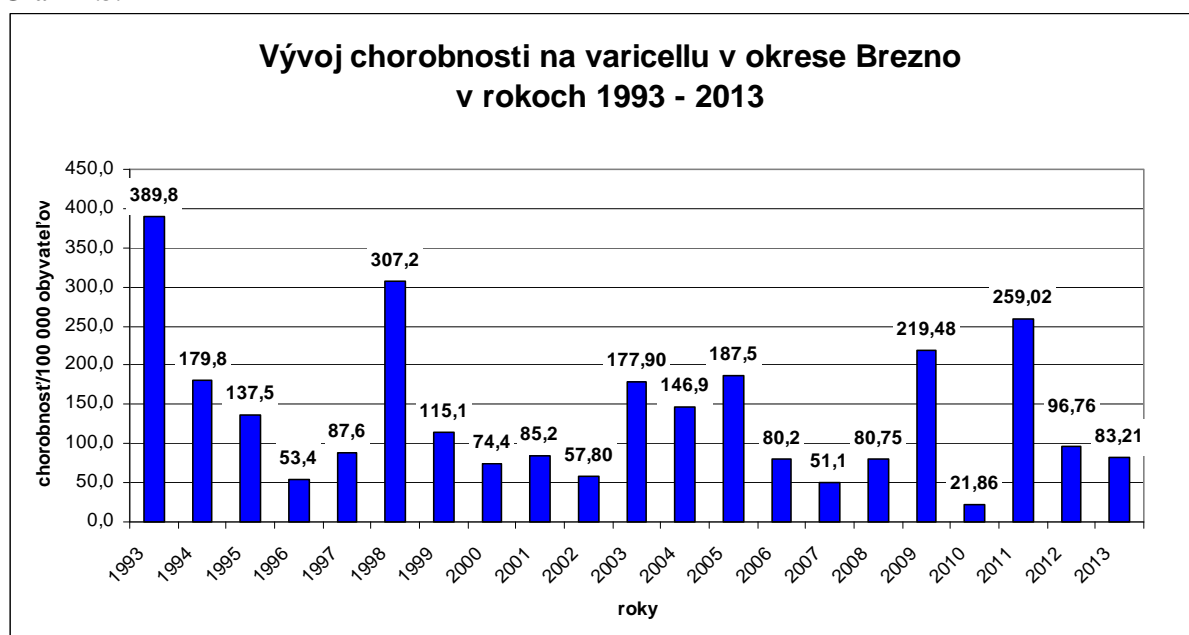
V tejto skupine nebolo hlásené ochorenie na šarlach ani erysipel.

Zaznamenané boli 2 ochorenia na streptokokovú sepsu, tie sú popísané pri diagnózach sepsy a 3 ochorenia na meningitídu spôsobenú *Streptococcus pneumoniae*, tie sú popísané v kapitole neuroinfekcie.

III.3.4 Varicella – ovčie kiahne – B 01

V roku 2013 bolo hlásených spolu 53 ochorení, čo je oproti roku 2012 pokles o 14,5 %. Chorobnosť je 83,21/100 000. Ochorelo 21 mužov a 32 žien. Najviac ochorení sa vyskytlo vo vekovej skupine 5-9 ročných detí, v tejto skupine bola zaznamenaná aj najvyššia vekovo špecifická chorobnosť 978,15/100 000 obyvateľov. Najviac ochorení bolo zaznamenaných u pacientov z Brezna (26). Najviac ochorení (16) sa vyskytlo v mesiaci jún.

Graf III.3.1

III.3.5. Herpes simplex – plazivec jednoduchý – B 00

Ochorenie v roku 2013 nebolo hlásené

III.3.6. Herpes zoster – pásový opar - B 02

Zaznamenali sme 1 ochorenie, rovnako ako vlani, chor.1,57/100 000. Ochorela žena vo vekovej skupine nad 65 rokov v mesiaci marec. Išlo o pacientku z obce Telgárt.

III.3.7. Infekčná mononukleóza

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000. Je to o 4 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorel muž vo vekovej skupine adolescentov15-19 ročných z obce Podbrezová. K ochoreniu došlo v októbri.

III.3.8. Morbilli – Osýpky – B 05

Ochorenie nebolo hlásené.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti ružienke a parotitíde a je na dobrej úrovni. Pohybuje sa v rozmedzí od 99,4% v ročníku narodenia 2010 do 100% v ročníku narodenia 2001.

III. 3.9 Rubeola – ružienka – B 06

Ochorenie sme nezaznamenali, očkovanie prebieha spolu s očkovaním proti mumpsu a morbillám.

III.3.10 Parotitída – mumps – B26

Ochorenie nebolo hlásené. Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti rubeole a morbillám.

III. 3.11. Chrápka a chrípke podobné ochorenia

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 16 625 ochorení na ARO, chorobnosť je 199 546, 25/100 000, z toho 1395 prípadov chrípky, chor.8352,90/100 000.

Oproti roku 2012 je to vzostup o 48% u všetkých ARO a u chrípky o 20%. (**Graf III.3.1**)

U ARO bola najvyššia vekovo špecifická chorobnosť vo vekovej skupine 0 ročných detí 274 642,89/100 000 a u chrípky vo vekovej skupine 15-19 ročných 22 075,49/100 000 (**Tab. III.3.1**).

Zo všetkých ochorení bolo komplikovaných 241 ochorení, najčastejšie sa vyskytli sínusitídy -104x (43,2%), otitídy - 86x (35,7%) a bronchopneumónie 51x (31,2%).

Podľa vekových skupín bolo najviac komplikácií u pacientov vo vekovej skupine 6-14 ročných – 80x (33,2%), vo vekovej skupine 0-5-ročných to bolo 58x (24,1%), vo vekovej skupine 20-59ročných - 57x (23,7,%), vo vekovej skupine 15-19-ročných 53x (13,7%) a vo vekovej skupine 60 ročných a starších -13x (5,4%). (**Tab. III.3.2**).

Očkovanie proti chrípke u osôb umiestnených v domovoch dôchodcov a geriatrických centrách bolo vykonané u 303 osôb, t.j. 88,9 % indikovaných z 341osôb žijúcich v týchto

zariadeniach. Z toho očkovacou látkou Vaxigrip bolo očkovaných 96 osôb, Influvac 12 osôb a Fluarix 195 osôb. Iná očkovacia látka použitá nebola.

Očkovanie podľa vekových skupín: 0-5 r. 0 osôb
6-14 r. 5 osôb
15-19 r. 16 osôb
20 -59 r. 125 osôb
60 + 157 osôb

V mikrobiologickom laboratóriu RÚVZ Banská Bystrica boli potvrdené 4 prípady ochorenia na chrípku a to:

1. dospelý muž, 47-ročný, z obce Polomka – potvrdený vírus chrípky B (Wisconsin/1/2010/like), izoláciou
2. dospelý 42-ročný muž z Brezna, potvrdený vírus chrípky B (Wisconsin /1/2010/like), izoláciou
3. 2-ročný chlapec z Brezna izoláciou potvrdený vírus chrípky B (Wisconsin/1/2010/like)
4. 6-ročné dievča z Brezna, potvrdený vírus chrípky B metódou PCR

Sérologicky bola diagnóza v laboratóriu RÚVZ overovaná v 6 prípadoch, kedy boli zaslané párové vzorky sér, ani jedna vzorka nebola pozitívna. Zaslaných bolo tiež 40 samostatných vzoriek, ktoré sa nevyšetrovali.

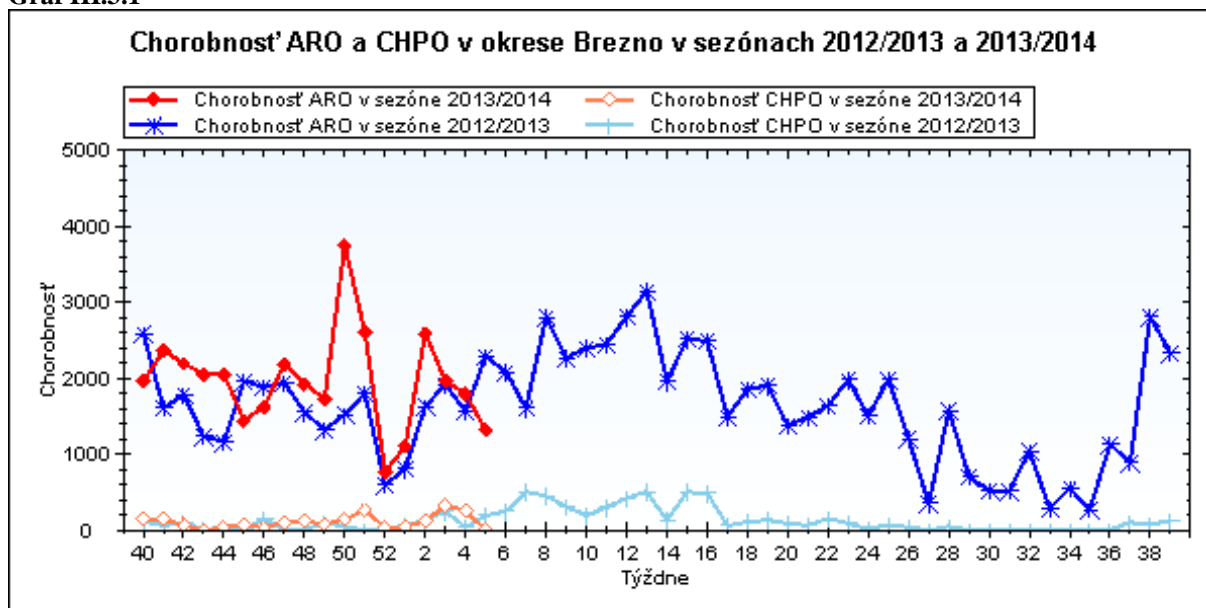
SARI – J10.7

Komplikácie respiračného ochorenia, ktoré vyústilo do syndrómu akútnej respiračnej tiesne boli hlásené v 3 prípadoch, z toho 2 prípady skončili exitom

1. prípad – 46-ročný muž z obce Dolná Lehota, aplikovaná podporná liečba kyslíkom, hospitalizovaný na OAIM – vyšetrenie na chrípku je negatívne. V minulosti vyšetrovaný pre podozrenie na zväčšenie pľúc, proti chrípke v sezóne neočkovaný.
2. prípad – dospelý 80-ročný muž z Brezna, s rizikovými faktormi v anamnéze CHOCHP, pľúcna fibróza, st. post NCPM, arteriálna hypertenzia, chronický emphyzém pľúc, struma. Napojený na UPV na OAIM. Vyšetrenie na chrípku je pozitívne – vírus chrípky B, metódou PCR. Pacient exitoval. Nepitvaný, preventívne proti chrípke neočkovaný
3. prípad – 42-ročná žena z obce Čierny Balog, s rizikovými faktormi v anamnéze cirhóza hepatis, HBsAg pozit, chronická hepatitída. Hospitalizovaná na OAIM, napojená na OAIM, napojená na UPV. Exitovala, vyšetrenie na chrípku bolo negatívne. Hemokultúra intra vitam Streptococcus pneumoniae Preventívne proti chrípke neočkovaná.

J12.1 Potvrdené boli 2 prípady ochorenia u 0-ročných chlapcov z obce Šumiac a Podbrezová. Dokázané boli v oboch prípadoch RS vírusy.

Graf III.3.1

Tab.III.3.1

Ochorenia a chorobnosť v okrese Brezno podľa vekových skupín v roku 2013

Územná jednotka Brezno		0-5	06-14	15-19	20-59	60+	Spolu
Brezno	ARO	3763	4717	3642	3768	735	16625
	abs.	274642,89	224100,72	251246,67	48422,30	26880,28	99546,25
	CHPO	223	423	320	370	59	1395
	abs.	16275,68	20096,38	22075,49	4754,84	2157,74	8352,90

Tab. III.3.2

Komplikácie chrípky podľa vekových skupín v okrese Brezno v roku 2013

Druh komplikácie	0-5		06-14		15-19		20-59		60+		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónia a pneumónia	10	19,61	12	23,53	8	15,69	20	39,22	1	1,96	51	100,00
Otitídy	24	27,91	33	38,37	10	11,63	12	13,95	7	8,14	86	100,00
Sinusitídy	24	23,08	35	33,65	15	14,42	25	24,04	5	4,81	104	100,00

III. 3.11. Tuberkulóza - A15

Ochorenie sme nezaznamenali.

III. 4 Neuroinfekcie

III. 4.1 Vírusové meningitídy – A 87

Hlásené boli 2 ochorenia, chor. 3,14/100 000. Vlni nebolo ochorenie hlásené.

Ochoreli:

74 ročná žena z obce Valaská, ochorenie skončilo úmrťou. Nepodarilo sa etagens dokázať . Ochorenie zostalo etiologicky a epidemiologicky neobjasnené. Pitva potvrdila klinickú diagnózu.

20 ročná žena z obce Beňuš- ochorenie zostalo etiologicky a epidemiologicky neobjasnené
Jedno ochorenie sa vyskytovalo vo februári a jedno v novembri.

III.4.2. Kliešťová encefalitída – A 84

Zaznamenali sme 2 ochorenia, chor.3,14/100 000, čo je o 1 ochorenie viac ako vlni .

Ochorelo 11 ročné dievča a 49 ročná žena profesionálne exponovaná – robotníčka v lese. Ochorenia boli sérologicky potvrdené nálezom špecifických protilátok 1x v sére a 1x v liquore. Dievčatko malo 2 týždne pred ochorením prisatie kliešťa. Dospelá žena má profesionálnu expozíciu - prisatie kliešťa opakovane. Očkované proti kliešťovej encefalitíde neboli.

III.4.3. Meningokoková meningitída – A 39

Zaznamenané bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000. Vlni ochorenie hlásené nebolo.

Ochorelo 2 ročné dieťa z obce Dolná Lehota, proti meningokokovým infekciám neočkované. Klinické prejavy ochorenia boli Waterhousenov – Fridrichsenov syndróm. Dieťa po 24 hod. od objavenia sa prvých klinických príznakov exitovalo .

Pitva potvrdila klinickú diagnózu – nakrvácanie do nadľadviniek.

Liquor odobratý intra vitam nebol. Hemokultúra bola negatívna.

III.4.4. Bakteriálne meningitídy – G 00

V priebehu roku boli hlásené 3 bakteriálne meningitídy spôsobené Streptococcus pneumoniae, pričom v roku 2012 nebolo hlásené žiadne ochorenie. Chorobnosť je 4,71/100 000. ochoreli dospelé osoby nad 35 rokov veku .

1.prípado: ochorel 54 ročný muž z obce Polomka, v mesiaci júl. Streptococcus pneumoniae bol vykultivovaný z liquoru , sérotyp 4. Očkovaný nebol. Pacient vyzdravel.

2. prípad: ochorel 37 ročný muž z obce Telgárt, preventívne neočkovaný, ochorel v novembri. Išlo o perakútny priebeh ochorenia, do 24 hod. od začiatku hospitalizácie pacient exitoval. Z liquoru bol vykultivovaný Streptococcus pneumoniae, séroskupina 1.

Pitva potvrdila základnú príčinu smrti t.j. bakteriálnu meningitídu spôsobenú SP.

3. prípad: ochorela 63 ročná žena z obce Polomka, ochorela v apríli, preventívne proti pneumokokovým infekciám neočkovaná. Hospitalizovaná bola na OAIM Brezno. Pacientka vyzdravela. Z liquoru bol kultivačne dokázaný Streptococcus pneumoniae sérotyp 3.

III.4.5. Paréza n. facialis – G51

Zaznamenali sme 1 prípad ochorenia, chor. 1,57/100 000 u 24 ročného muža z Brezna, s ľavostranným poškodením líčneho nervu. Ochorenie zostalo etiologicky neobjasnené.

III. 5 Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

III. 5.1 Toxoplazmóza – B 58

Hlásené boli 2 ochorenia, chor.3,14/100 000. Je to o 3 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorel - 2 ročný chlapec z obce Čierny Balog na uzlinovú formu. Protilátky IgM ELISA pozit. Má kontakt s domácimi zvieratami a hru v piesku.

- 25 ročný muž z obce Jasenie na uzlinovú formu, má kontakt s domácimi zvieratami, vrátane mačky. Vyšetrenie protilátok je pozitívne v triede IgM metódou ELISA.

III.5.2 Lymeská borrelióza – A69.2, M01.2 G63.0

Hlásené bolo 1 ochorenie, chorobnosť 1,57/100 000. Oproti roku 2012 je to o 3 ochorenia menej.

Ochorela 50-ročná žena na kľbovú formu (M 01.2) z obce Horná Lehota, ktorá mala opakované prisatie kliešť'a. Pacientka bola profesionálne exponovaná, pracovala ako robotníčka pri úprave terénu na golfovom ihrisku.

III.5.3 Kontakt alebo ohrozenie besnotou – Z20.3

Hlásené boli 3 profylaktické vakcinácie proti besnote, chor.4,71/100 000. Je to o 1 prípad menej ako v roku 2012.

Vakcinované boli vo všetkých prípadoch ženy vo veku 22, 33 a 49 rokov z obcí Pohronská Polhora, Valaská a Predajná.

Pohryzené boli 1x neznámou mačkou, 2x neznámym psom

K poraneniám došlo 2x bez provokácie, 1x po provokácii

Všetky boli vakcinované kompletne 5 dávkami očkovacej látky Verorab.

III.6 Nákazy kože a slizníc

III. 6.1 Svrab – B 86

Hlásených bolo 18 prípadov ochorení, chor. 28,26/100 000. Je to 6 násobný vzostup oproti roku 2012. Z celkového počtu boli 4 prípady zaznamenané ako sporadické prípady.

14 prípadov sa vyskytlo v epidémii na internom oddelení NsP Brezno n.o. Do NsP na interné oddelenie bol prijatý pacient s pridruženou diagnózou svrab. Tento bol prameňom pôvodcu nákazy pre ďalšieho pacienta, ktorý d neho ochorel a tento bol vykázaný ako NN a od neho ochoreli po jeho prepustení ďalší traja členovia rodiny. V epidémii ochorel aj personál interného oddelenia – 9 osôb – 4 sestry a 5 sanitárov pri ošetrovaní prvého pacienta.

III.6.2. Tetanus - A33, A 35

Ochorenie sme nezaznamenali. Preočkovanie 13 ročných detí v ročníku narodenia 1999 je vykonané na 99,7%. Preočkovanie sa vykonáva štvorvaccínou aj proti diftérii, pertussis a poliomyelitíde.

III.7 Nákazy nezatriedené inde

III.7.1. Sepsy – A 40, A 41

Spolu bolo hlásených 21 ochorení na sepsy, chor. 32,97/100 000. Je to takmer dvojnásobný vzostup oproti roku 2012.

Rozdelenie podľa etiológie:

A 40.2 – Streptococcus faecalis 2x

A 40.3 – Streptococcus pneumoniae 2x

A 41.1- Staph. koaguláza negat. 4x

A 41.5 – gramnegatívne mikroorganizmy 10x – Pseudomonas aeruginosa 3x
gramnegat. paličky 1x
Seratia species 1x
E.coli 2x
Klebsiella pneumoniae 2x
Enterobacter 1x

A 41.8 – Corynebacterium species 1x

A 41.9 - nešpecifikovaná 2x

Ochorelo 14 mužov a 7 žien. Najčastejšie sa ochorenie vyskytlo v skupine pacientov nad 65 rokov, spolu 12 pacientov, ale najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 181,49/100 000. Ako NN bolo zaznamenaných 15 ochorení, čo je 71,4%. Úmrtie na sepsu sme nezaznamenali.

Pohlavne prenosné ochorenia

III.7.2 Nosičstvo HIV alebo ochorenie na AIDS č. Z 21, B 24

V roku 2013 sme nezaznamenali žiadny nový prípad.

III.7.3.Syfilis -A51

V roku 2013 sme nezaznamenali žiadny prípad.

III.7.4. Kvapavka – gonorea A 54

Zaznamenali sme 2 nové prípady chor. 3,14/100 000. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 20-24r. – 1x, 25-34r. – 1x. Ochorela 1 žena a 1 muž.

III.7.4. Chlamýdiové sexuálne prenosné infekcie - A 56

Zaznamenali sme 3 ochorenia, chor. 4,71/100 000. Je to o 1 prípad menej ako v r. 2012. Ochorel 1 muž a 2 ženy. Ochoreli pacienti 20-24 rokov 1x a vo vekovej skupine 25-34 rokov 2x.

III.8 Nákazy preventabilné očkovaním

Diftéria, morbily, rubeola, parotitída a pertussis boli popísané v skupine respiračných nákaz,

VHB v skupine vírusových hepatítid. V tejto kapitole popisujeme invazívne bakteriálne nákazy hemofilové a pneumokokové.

III.8.1. Nákazy spôsobené invazívnymi kmeňmi *Haemophilus influenzae*

V priebehu roku 2013 nebolo hlásené žiadne ochorenie na sepsu, meningitídu a pneumóniu.

III.8.2. Nákazy spôsobené invazívnymi kmeňmi *Pneumokokov*

Sepsy – hlásené boli 2 ochorenia na sepsy:

1.prípád – ochorela 42 ročná žena z obce Čierny Balog, polymorbídna pacientka, ktorá mala cirhózu pečene v čakaní na transplantáciu, HBsAg pozitívna s chronickou hepatítidou B. Pacientka prijatá s ARDS na OAIM NsP Brezno n.o., kde exitovala. Z hemokultúry bol dokázaný *Streptococcus pneumoniae* séro skupina 3. Jednalo sa o pacientku neočkovanú proti pneumokokom.

Pacientka exitovala na nešpecifikované respiračné zlyhanie.

2.prípád – ochorela pacientka- mesačný novorodenec s VVCH - rázštepom pery a podnebia. Dieťa bolo hospitalizované v DFNSP B. Bystrica. Z hemokultúry bol dokázaný *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 3. Dieťa nebolo očkované pre vek.

Meningitídy

V priebehu roku boli hlásené 3 bakteriálne meningitídy spôsobené *Streptococcus pneumoniae*, pričom v roku 2012 nebolo hlásené žiadne ochorenie. Chorobnosť je 4,71/100 000. ochoreli dospelé osoby nad 35 rokov veku .

1.prípád: ochorel 54 ročný muž z obce Polomka, v mesiaci júl. *Streptococcus pneumoniae* bol vykultivovaný z likvoru , sérotyp 4. Očkovaný nebol. Pacient vyzdravel.

2. prípad: ochorel 37 ročný muž z obce Telgárt, preventívne neočkovaný, ochorel v novembri. Išlo o perakútny priebeh ochorenia, do 24 hod. od začiatku hospitalizácie pacient exitoval. Z likvoru bol vykultivovaný *Streptococcus pneumoniae*, séro skupina 1.

Pitva diagnózu potvrdila.

3. prípad: ochorela 63 ročná žena z obce Polomka, ochorela v apríli, preventívne proti pneumokokovým infekciám neočkovaná. Hospitalizovaná bola na OAIM Brezno. Pacientka vyzdravela. Z likvoru bol kultivačne dokázaný *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 3.

Pneumónie sme nezaznamenali.

III.9 Nozokomiálne nákazy

V NsP Brezno n.o. bolo v roku 2013 hlásených zo všetkých oddelení 53 NN, čo je vzostup oproti r. 2012 o 17,8%. Proporcía z počtu hospitalizovaných pacientov je 0,64% uvádza tab. III.8.1.

Hlásna služba aj v tomto roku je podhodnotená oproti skutočnému výskytu.

Komisia pre sledovanie príčina analýzy výskytu NN zasadala 1x a mala informatívny charakter.

Úmrtie na NN nebolo zaznamenané.

Proporcía výskytu NN

Hospitalizovaných bolo v priebehu roku 8235 pacientov, z nich 53 malo NN, čo je 0,64%.

V CHDP je 27 pacientov. Akútna dialýza bola vykonaná u 14 pacientov avšak títo neprešli do CHDP. Celkovo bolo počas roka vykonaných 3788 dialýz.

Porovnanie výskytu NN v roku 2012 a 2013

Kým v roku 2012 bolo hlásených 45 NN, čo predstavovalo proporciu 0,56%, v roku 2013 to bolo 53 NN a proporcia bola 0,65% .

Tab. III.9.1 Porovnania výskytu NN v lôžkových zariadeniach okres Brezno, rok 2013

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcía
	2012 abs.	2013 abs.	2013 abs.	%
NsP Brezno n. o.	45	53	8 208	0,65
Spolu	45	53	8 208	0,65

Rozdelenie NN podľa oddelení:

Tab. III.9.2 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v NsP Brezno n. o. v rokoch 2012 a 2013

Oddelenie	Počet hlásených NN v r. 2012	Počet hlásených NN v r. 2013	Počet hospit. pacientov v r. 2013	Proporcía výskytu NN v roku 2013
	abs.	abs.	abs.	%
Chirurgické	7	6	1552	0,39
OAİM	9	6	66	9,09
Interné	6	19	2246	0,85
Gyn.- pôrod.	1	2	1029	0,19
LDCH	5	14	266	5,26
Detské	0	4	1325	0,30
Dialýza *	0	0	27	0,0
Neurologické	0	2	1201	0,17
Novorodenecké	17	0	523	0,0
Spolu	45	53	8235	0,65

* počet vykonaných dialýz: 3788 (11 akútnych dialýz)
počet pacientov v CHDP: 27

Oddelenie

počet NN

proporcía NN

chirurgické	6	0,39
AIM	9	9,09
interné	19	0,85
gynekologicko-pôr.	2	0,19
LDCH	14	5,26
detské	4	0,30
neurologické	2	0,17

Z novorodeneckého oddelenia a z dialýzy nebolo hlásené ani jedno ochorenie.

Z celkového počtu 53 NN bolo 13 črevných infekcií (24,5%), respiračných (11,3%), 11 urogenitálnych (20,8%), 1 kože a slizníc (1,9%), 3 v mieste chir. výkonu a popáleniny (5,7%), 17 sepsí (32,1%), a 2 ostatné (3,8%).

Do kapitoly ostatné infekcie boli zaradené febrility.

Rozdelenie NN podľa oddelení a lokalizácie infekcie:

Tab. III. 9.3 Výskyt NN v NsP Brezno n. o. podľa oddelení a lokalizácie infekcie rok 2013

Oddelenie	Lokalizácia infekcie										Spolu
	črevné	respiračné		rany		gyn.	koža a sliz.	urol.	sepsa	iné	
		DCD	HCD	chir.	rany a pop.						
Chirurg.	1	0	0	2	1	0	0	2	0	0	6
OAIM	0	5	0	0	0	0	0	1	0	0	6
Interné	6	1	0	0	0	0	1	0	9	2	19
Gyn.pôr.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Detské	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Dialýza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LDCH	2	0	0	0	0	0	0	6	6	0	14
Neurolog.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Novorod.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	13	6	0	2	1	0	1	11	17	2	53

Tab.III.9.4 Hlásené NN podľa diagnóz NsP Brezno n.o., rok 2013

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
A04.7	Enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile	4	7,5
A04.8	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	1	1,8
A08.0	Rotavírusová enteritída	8	15,1
A40.2	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	1	1,8
A41.1	Septikémia vyvolaná inými špecifik. stafylokokmi	3	5,7
A41.5	Septikémia vyvolaná inými gramnegat. organ	10	18,9
A41.8	Iná špecifikovaná septikémia	1	1,8
A41.9	Nešpecifikovaná septikémia,, septický šok	2	3,8
B86	Svrab- scabies	1	1,8
J15.9	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	1	1,8
N 30	Cystitída	4	7,5
T80.2	Infekcie po infúzii, transfúzii, liečeb. injekcii	2	3,8
T81.3	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	2	3,8
T81.4	Infekcia po výkone nezatriedená inde	1	1,8
T83.5	Inf. a zápal. reakcia zav. prot. pomôckou moč. orgánov	7	13,2

T85.7	Inf. a zápal. reakcia zav. inými vnútor. protet. Pomôckami	5	9,4
Spolu		53	100,0

V etiológii ochorení prevažovala gramnegatívna flóra. Tá bola príčinou NN v 29 prípadoch (54,7%). V 10 prípadoch sa podieľala grampozitívna flóra (18,7%), v 4 prípadoch boli zistené v etiológii vírusy (7,6%) a v 10 prípadoch materiál na kultiváciu odobratý nebol alebo bol negatívny (18,7%). Zastúpené boli tieto mikroorganizmy:

Gramnegatívne: E.coli 4x
 Enterobacter 4x
 Klebsiella 5x
 Proteus 6x
 Pseudomonas 12x
 Serratia marcescens 1x

Grampozitívne: Clostridium difficile 4x
 Corynebacterium 1x
 Staph. koagulaza negat. 3x
 Staph. aureus 1x
 Streptococcus faecalis 1x

Vírusy Rotavírusy 4x

Tab. III.9.6 Výskyt NN v NsP Brezno n. o. podľa EA a lokalizácie infekcie rok 2013

Etiol. agens	Lokalizácia infekcie															
	črevné		respir.		urogen.		koža a sliznice		Infekcie v mieste chir. výkonu a popálen.		sepsa		ostatné		spolu	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Clostrid. difficile	4	7,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	7,6
E.coli	0	0	0	0	2	3,8	0	0	0	0	2	3,8	0	0	4	7,6
Enterobacter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
Klebsiella	0	0	1	1,9	2	3,8	0	0	0	0	2	3,8	0	0	5	9,4
Corynebacterium	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
Proteus	0	0	0	0	6	11,3	0	0	0	0	0	0	0	0	6	11,3
Pseudomonas	1	1,9	4	7,6	1	1,9	0	0	2	3,8	4	7,6	0	0	12	22,6
Rotavírus	4	7,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	7,6
Serratia marcess.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
St. koagul. negat.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5,7	0	0	3	5,7
St. aureus	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	0	0	1	1,9
Strept. faecalis.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
ZES nevyš.	4	7,6	0	0	0	0	1	1,9	0	0	0	3,8	2	0	7	13,2

Negat.	0	0	1	1,9	0	0	0	0	0	0	2	3,8	0	0	3	5,7
Spolu	13	24,5	6	11,3	11	20,8	1	1,9	3	5,7	17	32,1	2	3,8	53	100,0

Z realizovaných 1493 chirurgických operačných výkonov sa infekcia rán objavila v pooperačnom priebehu u 2 pacientov.(0,13%).

Tab. III.9.5. Prehľad o operáciách a operačných ranách infekciách v mieste chirurgického výkonu v NsP Brezno, n. o., r. 2013

Oddelenie (útvár)	Počet		
	operácií	operačných rán bez komplikácií	infekcií v mieste chir. výkonu
Chirurgické	739	737	2
Urologické	0	0	0
Očné	0	0	0
Traumatologické	389	389	0
Gynekologicko-ôrodnice	365	365	0
Spolu	1493	1491	2

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru

v NsP Brezno n.o.

V roku 2013 bolo vykonaných na lôžkových oddeleniach nemocnice OCOS a CS 28 previerok spojených s odbermi materiálu na zistenie sterility a tiež na zistenie kontaminácie prostredia ovzdušia. Boli tiež odobraté vzorky vody používanej na dialyzačné účely.

Tab. IV.1.1 Rozdelenie odobratých vzoriek vyšetrení v NsP Brezno n. o. v roku 2013 podľa oddelení a druhu vzoriek

Oddelenie	Počet previerok	Sterilné			Prostredie			Ovzdušie			Iné		
		Počet vzoriek			Počet vzoriek			Počet vzoriek			Počet vzoriek		
		odobra- tých	z toho pozit.		Odobra- tých	z toho nevyhov.		odobr- a- tých	z toho nevyhov.		odobra- tých	z toho nevyhov.	
			abs.	%		abs.	%		abs.	%		abs.	%
Interné	1	0	0	0	40	4	10,0	20	0	0	0	0	0
Dialýza	4	0	0	0	50	1	2,0	34	0	0	13	0	0
Novorod.	2	0	0	0	60	6	10	30	0	0	0	0	0
OCOS	1	14	0	0	30	0	0	20	0	0	0	0	0
Gyn. pôr.	5	6	0	0	155	13	8,4	50	0	0	0	0	0
OAIM	1	0	0	0	30	0	0	15	0	0	0	0	0
Centr. ster.	6	109	0	0	12	0	0	6	0	0	0	0	0
Neurolog.	1	0	0	0	30	1	3,3	15	0	0	0	0	0
Chirurg.	2	0	0	0	60	5	8,3	30	0	0	0	0	0
Detské	4	9	0	0	65	6	9,2	44	0	0	0	0	0
LDCH	1	0	0	0	30	3	10	15	0	0	0	0	0
Spolu:	28	138	0	0	562	39	69	279	0	0	13	0	0

Tab. IV.1.3. Prehľad o výkone ŠZD ZZ v roku 2012, okres Brezno

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		komplex. previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	Iba mikrobiálny monitoring	
Lôžk. odd. - OAIM/JIS	3	2	0	0	2	2
Lôžk. odd.- chirurg. smer	2	7	0	0	7	7
Lôžk. odd. - nechirurg. smer	6	13	0	0	13	13
Amb. všeobecní lekári	0	0	0	0	0	0
Amb. odborní lekári	0	0	0	0	0	0
Stomatológovia	0	0	0	0	0	0
SPOLU	11	22	0	0	22	22

Spolu bolo odobratých 992 vzoriek a to 138 z vysterilizovaného materiálu a pomôcok, 562 vzoriek z prostredia, 279 vzoriek ovzdušia a 13 vzoriek vody z dialýzy.

Vzorky odobraté z vysterilizovaných predmetov boli vo všetkých prípadoch negatívne.

Zo vzoriek odobratých z prostredia bolo z 562 vzoriek 39 pozitívnych čo je 6,9%. Z 279 vzoriek odobratých z ovzdušia nebola pozitívna ani jedna vzorka. Zo vzoriek vody z 13 odberných miest nebol ani v jednom prípade vykultivovaný patogén ani podmienený patogén. V 9 vzorkách však prekročovali limit mikroorganizmov kultivovateľných pri 22st. C a pri 37st.C. Následne sa však vykonávala rekonštrukcie reverznej osmózy a rozvodov vody vo všetkých priestoroch dialýzy (hlavná sála, akútna dialýza a centrum).

Zo vzoriek z prostredia boli v 39 prípadoch identifikované nežiadúce mikroorganizmy.

Grampozitívna flóra bola identifikovaná v 7 prípadoch - 17,9%

Staphylococcus aureus 6x,

Streptococcus faecalis 1x,

Gramnegatívna flóra výrazne prevažovala a to 32 x t.j. v 82,1 %.

Väčšinová zastúpenie mala E. coli 26x,

Klebsiella pneumoniae 2x,

Klebsiella + E. coli 1x,

Pseudomonas aeruginosa 1x ,

E. coli + Pseudomonas 2x.

Kontrola sterilizačnej techniky je uvedená v tab. IV.1.2.

Počas roka bola kontrolovaná v NsP Brezno, n.o. aj v súkromných ambulanciách.

Tab. IV.1.2 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti okres Brezno, rok 2013

Druh prístroja	Výsledky testovania						
	Evidovaný počet	Počet kontrol		Počet pozitívnych		Opakované kontroly	Počet vyradených
		abs.	%	abs.	%		
HVS	20	24	120,0	1	4,1	1	0
AUT	15	19	126,7	0	0	0	0
ETY	0	0	0,0	0	0	0	0
Formaldehyd.	1	12	100,0	0	0	0	0
Spolu	36	55	152,1	1	4,1	1	0

Hodnotenie hygienického štandardu nemocnice:

Po rekonštrukcii vonkajšej časti budovy v roku 2012, kedy boli zateplené vonkajšie steny budov, urobená nová fasáda a vymenené okná, k výraznejším zmenám nedošlo. Interiér budov sa opravuje len pri haváriách a naďalej pretrváva zlý komunálno-hygienický stav vodoinštalácií a kanalizačných rozvodov, často dochádza k poruchám - prasklinám, ich oprava sa síce realizuje operatívne, ale len partikulárne. V miestach poruchy často opadáva omietka, sú plesnivé steny, ktoré treba následne opravovať a maľovať. Na mnohých miestach je poškodená podlahová krytina, takže hrozí nebezpečenstvo úrazu. Maľovanie priestorov sa **nevykonáva** v zmysle vyhlášky 553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia, každé dva roky, ale len po oprave omietky po poruchách výnimočne časť oddelenia (niekoľko izieb, inšpekčná izba...).

V nevhodnom stave sú sociálno-hygienické zariadenia v celej nemocnici s poliklinikou ale najviac to pociťujú hospitalizovaní pacienti. Niektoré oddelenia boli presťahované, vzhľadom na znižovanie počtu lôžok boli niektoré oddelenia zlúčené tak, že na jednej ošetrovacej jednotke pôvodne určenej pre jedno pohlavie sú hospitalizované ženy aj muži. Tým sa výrazne zhoršil hygienický štandard, jestvujúce zariadenia pre osobnú hygienu sú nepostačujúce a nemožno ich oddeliť podľa pohlavia.

Mnohé WC nefungujú, prípadne sprchy nefungujú, lebo je porucha na vodnom potrubí, alebo na odkanalizovaní, takže pri ich použití vytápajú nižšie podlažia.

Obnovu si vyžadujú výťahy a osvetľovacie telesá, na mnohých chýbajú tienidlá, niektoré nesvietia vôbec.

Sterilizácia sa vykonáva len na oddelení CS, OCOS a v mliečnej kuchynke. Kontrola sterilizačnej techniky sa vykonáva pravidelne, pozitívita bola zaznamenaná v jednom prípade (pozitívny bol sterilizátor na pôrodných sálach). Následná kontrola preukázala správnu činnosť a špecifické kmene v testovaných vzorkách bioindikátorov uhynuli. Resterilizácia pomôcok určených na jedno použitie sa nevykonáva.

V dekontaminácii prostredia sú medzi jednotlivými oddeleniami výrazné rozdiely. Na novorodeneckom oddelení bolo zavedené do trvalého užívania používanie individuálneho dezinfekčného prostriedku, ktorý nosí každý pracovník pravidelne vo vrecku. Môžeme konštatovať že sa štandard oddelenia zlepšil.

Napriek deklarovaniu dostatočného množstva dezinfekčných prostriedkov, sú na niektorých oddeleniach nepriaznivé výsledky vyšetrenia prostredia a zlý komunálno-hygienický status, najmä na internom oddelení. Nemocnica má vypracovaný dezinfekčný program.

Častým nedostatkom zisteným pri previerkach jednotlivých oddelení bol nedostatok papierových utierok na vyšetrovaniach a kuchynkách jednotlivých ošetrovacích jednotiek.

Oddelenie dialýzy vykonáva dodávateľským spôsobom vyšetrenie vzoriek vody pravidelne v akreditovanom laboratóriu v Spišskej Novej Vsi s priaznivými výsledkami. V priebehu roka bola vykonaná rekonštrukcia reverznej osmózy. Bolo inštalované nové zariadenie a bola tiež vykonaná rekonštrukcia celých rozvodov dialýzy.

Napriek tomu, že vyšetreniami vody odobratými RÚVZ neboli dokázané patogénny výsledky v 12 vzorkách z 13 odobratých prekračovali limit pre mikroorganizmy kultivovateľné pri 22 st. C a 37 st. C. Týmto sa potvrdilo, že voda svojou kvalitou nezodpovedala požiadavkám na kvalitu pitnej vody v zmysle Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z. v znení noviel, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Nemocnica deklaruje dostatočné množstvo posteľnej bielizne a skutočnosti, že NsP má vlastnú práčovňu, nebola posteľná bielizeň pacientom prezliekaná v požadovaných intervaloch.

Vykonávali sme metodické návštevy na oddeleniach pri vykonávaní previerok HER a šetrení NN, pri konzultáciách, pri zámeroch na zriaďovanie nových prevádzok prípadne pri zmene účelu jednotlivých prevádzok.

Vykonali sme tiež metodické návštevy na 13 detských ambulanciách pri kontrole očkovania detskej populácie a tiež na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých a pre deti a dorast boli vykonávané pri príležitosti návštev v ohniskách nákazy pri vykonávaní opatrení.

V NsP Brezno bola v roku 2013 zaznamenaná epidémia ochorení na svrab. V epidemickej súvislosti sa vyskytlo spolu 14 ochorení . Prijatý bol na oddelenie pacient, ktorý mal popri iných diagnózach aj svrab. Od neho sa nakazil spoluležiaci pacient a 9 zamestnancov oddelenia - 4 zdravotné sestry a 5 sanitárov. Od pacienta s NN sa nakazili ďalší 3 príslušníci rodiny, ktorí opakovane chorého v nemocnici navštevovali.

V. Všeobecné kritériá

N30	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
T802	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T813	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T814	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T835	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
T857	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Z203	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Z225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2

**V. 2. PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A DIAGNÓZ
V OKRESE BREZNO ZA ROK 2013**

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	BR
A020	a	2	3	4	1	2	1	2	3	2	1	2	23
	r	362,98	122,35	130,42	32,22	52,04	21,73	20,39	32,08	22,04	11,56	21,74	36,11
A03	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
A031	a	1	3	0	0	0	0	0	1	0	0	1	6
	r	181,49	122,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	0,00	0,00	10,87	9,42
A040	a	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9
	r	544,46	203,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	14,13
A045	a	1	5	2	2	0	1	5	2	0	0	0	18
	r	181,49	203,92	65,21	64,43	0,00	21,73	50,98	21,39	0,00	0,00	0,00	28,26
A046	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
A047	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34,69	21,74	7,85
A048	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
A080	a	16	10	4	0	0	0	2	1	1	3	5	42
	r	2903,81	407,83	130,42	0,00	0,00	0,00	20,39	10,69	11,02	34,69	54,35	65,94
A081	a	3	7	1	0	1	0	1	0	0	0	0	13
	r	544,46	285,48	32,61	0,00	26,02	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	20,41
A082	a	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
	r	544,46	203,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,56
A09	a	1	3	1	0	1	0	0	0	2	0	0	8
	r	181,49	122,35	32,61	0,00	26,02	0,00	0,00	0,00	22,04	0,00	0,00	12,56
A391	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
A402	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
A403	a	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	181,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	0,00	0,00	0,00	3,14
A411	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	43,48	6,28

A415	a	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3	5	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,39	0,00	11,02	34,69	54,35	17,27
A418	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
A419	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,74	3,14
A540	a	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
A560	a	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	20,39	0,00	0,00	0,00	0,00	4,71
A841	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	32,22	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	3,14
A879	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	3,14
B019	a	2	11	33	9	1	2	1	0	0	0	0	59
	r	362,98	448,61	1075,97	289,95	26,02	43,47	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	92,63
B029	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
B15	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
B169	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
B181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
B182	a	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	20,39	0,00	11,02	0,00	0,00	6,28
B279	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	26,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
B588	a	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
B770	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
B86	a	0	1	0	0	0	0	4	2	3	5	3	18
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	40,78	21,39	33,07	57,82	32,61	28,26
G001	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	11,02	11,56	0,00	4,71

G51	a	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	32,22	0,00	21,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
J10	a	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	65,21	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	11,02	0,00	0,00	6,28
J107	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	11,02	0,00	10,87	4,71
J121	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	362,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
J159	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
M012	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
N30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,56	32,61	6,28
T802	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,56	10,87	3,14
T813	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,74	3,14
T814	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
T835	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	76,10	10,99
T857	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,35	7,85
Z203	a	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	26,02	0,00	10,20	0,00	11,02	0,00	0,00	4,71
Z225	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	0,00	11,56	0,00	3,14

**V.3. PRENOSNÉ OCHORENIA V OKRESE BREZNO PODĽA DIAGNÓZ
A SEZONALITY V ROKU 2013**

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A020	0	0	1	2	0	4	3	0	6	2	3	2	23
A03	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A031	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	6
A040	0	0	3	2	1	2	0	0	0	1	0	0	9
A045	1	0	1	1	7	2	0	1	1	4	1	0	19
A046	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
A047	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2	0	5
A048	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A080	3	11	15	4	4	1	0	1	1	0	1	1	42
A081	2	2	3	4	2	0	0	0	0	0	0	0	13
A082	3	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	8
A09	2	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	8
A391	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A402	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A403	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A411	0	0	1	0	0	2	0	1	0	0	0	0	4
A415	0	1	0	1	1	2	2	0	2	0	1	1	11
A418	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A419	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
A540	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
A560	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	3
A841	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
A879	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
B019	3	10	5	2	0	16	2	0	0	2	4	15	59
B029	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B15	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B169	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B181	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B182	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	4
B279	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
B588	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
B770	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

**V.4. PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA DIAGNÓZ A POHLAVIA
V OKRESE BREZNO ZA ROK 2013**

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A020	a	10	13	23
	r	32,33	39,68	36,11
A03	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A031	a	2	4	6
	r	6,47	12,21	9,42
A040	a	6	3	9
	r	19,40	9,16	14,13
A045	a	8	10	18
	r	25,86	30,52	28,26
A046	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A047	a	2	3	5
	r	6,47	9,16	7,85
A048	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A080	a	21	21	42
	r	67,89	64,10	65,94
A081	a	9	4	13
	r	29,10	12,21	20,41
A082	a	6	2	8
	r	19,40	6,10	12,56
A09	a	6	2	8
	r	19,40	6,10	12,56
A391	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A402	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A403	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
A411	a	3	1	4
	r	9,70	3,05	6,28
A415	a	8	3	11

	r	25,86	9,16	17,27
A418	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A419	a	1	1	2
	r	3,23	3,05	3,14
A540	a	1	1	2
	r	3,23	3,05	3,14
A560	a	1	2	3
	r	3,23	6,10	4,71
A841	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
A879	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
B019	a	25	34	59
	r	80,82	103,78	92,63
B029	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
B15	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
B169	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
B181	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
B182	a	3	1	4
	r	9,70	3,05	6,28
B279	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
B588	a	2	0	2
	r	6,47	0,00	3,14
B770	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
B86	a	3	15	18
	r	9,70	45,78	28,26
G001	a	2	1	3
	r	6,47	3,05	4,71
G51	a	1	1	2

	r	3,23	3,05	3,14
J10	a	3	1	4
	r	9,70	3,05	6,28
J107	a	2	1	3
	r	6,47	3,05	4,71
J121	a	2	0	2
	r	6,47	0,00	3,14
J159	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
M012	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
N30	a	1	3	4
	r	3,23	9,16	6,28
T802	a	2	0	2
	r	6,47	0,00	3,14
T813	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
T814	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
T835	a	3	4	7
	r	9,70	12,21	10,99
T857	a	1	4	5
	r	3,23	12,21	7,85
Z203	a	0	3	3
	r	0,00	9,16	4,71
Z225	a	1	1	2
	r	3,23	3,05	3,14

Odbor ochrany zdravia pred žiarením
vedúci odboru:
MUDr. Pavol Adámek

ANALÝZA SITUÁCIE V RADIAČNEJ OCHRANE V BANSKOBYSTRICKOM A ŽILINSKOM KRAJI

1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 OBECNÝ POPIS ČINNOSTI ODBORU A CELKOVÉ ZHODNOTENIE ČINNOSTI ODBORU

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2013 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1. *Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.*

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

2. *Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.*

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojim charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva.

3. *Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.*

Hodnotenie veľkosti ožiarenia populácie z lekárskeho ožiarenia v jednotlivých členských štátoch Európskej únie je jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve EURATOM.

4. *Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou.*

Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva.

Pracovníci odboru v roku 2013 taktiež riešili 5 prípadov mimoriadnych situácií - nálezov rádioaktívnych materiálov v železnom šrote.

Ďalej plnili úlohy vyplývajúce zo zaradenia pracoviska do monitorovacej siete SR. V roku 2013 pokračovali v monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia na základe požiadavky EÚ. Naďalej platí, že ak sa majú v budúcnosti plniť úlohy v rámci monitorovacej siete v rozsahu vyžadovanom novou legislatívou, je bezpodmienečne nutné obnoviť časť laboratórnych meracích prístrojov a doplniť terénne vybavenie.

Pracovníci odboru spracovali v roku 2013 4 posudky týkajúcich sa odhadu rizika radiačného poškodenia plodu u žien vyšetrovaných v zdravotníckych zariadeniach s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia v počiatočnom štádiu tehotenstva. Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonali odhady dávky na plod s pomocou počítačového programu PCXMC Dose

Calculation verzia 2.0.1 rok 2008, ktorý bol vytvorený v Radiation and Nuclear Safety Authority, Helsinki.

1.2 PERSONÁLNE ZLOŽENIE ODBORU

OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica sa v roku 2013 skladal zo 4 oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2012 neboli dostatočne personálne obsadené. K 31.12.2013 bolo personálne obsadenie 11 pracovníkov. Profesné zloženie:

- 1 lekár
- 2 VŠ so zameraním na jadrovú fyziku (od 1.11. 2008 jeden z pracovníkov na úväzok 0,3)
- 1 VŠ so zameraním jadrová chémia
- 1 VŠ so zameraním na chémiu
- 1 VŠ so zameraním biomedicínska fyzika
- 2 VŠ so zameraním verejné zdravotníctvo
- 1 VŠ so zameraním environmentálna výchova
- 1 SŠ - laborantka
- 1 pomocná laborantka

1.3 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA VYKONÁVANÝCH ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENIU

Odbor ochrany zdravia pred žiarením evidoval k 31.12.2013 v spádovom území celkom 773 pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (pozri tabuľky č. 2 až č. 4 v časti 2).

Zamestnanci odboru vykonávali na uvedených pracoviskách štátny zdravotný dozor v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Rozhodujúcim používateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia naďalej ostáva zdravotníctvo, ktoré prevádzkuje 619 pracovísk, t.j. 80,1 % pracovísk z celkového počtu.

V roku 2013 bolo zriadených spolu 34 nových pracovísk, z toho: 9 pracovísk zdravotníckych rádiodiagnostických, 1 pracovisko zdravotníckej rádioterapeutické, 18 pracovísk stomatologických a 1 pracovisko veterinárne. Z nezdravotníckych pracovísk pribudlo 5 technických röntgenových pracovísk. Zrušených bolo 18 pracovísk, prehľad podľa okresov je uvedený v špeciálnej časti (2) v tabuľke č. 5. Prehľad výkonov v rámci výkonu štátnej správy je uvedený v tabuľke č. 1 v časti 2.

V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici nezaregistrovali prekročenie limitu ročnej efektívnej dávky pracovníkov na dozorovaných pracoviskách.

1.3.1 Výsledky dozoru na pracoviskách v zdravotníctve

Previerky a dozimetrické merania

Pracovníci OOZPŽ vykonali v roku 2013, 92 previerok na 124 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení a veterinárnej praxi.

Typy a počty prístrojov pre rtg diagnostiku na vybraných preverených rádiodiagnostických pracoviskách v roku 2013:

a) skiagrafické	39 prístrojov
b) skiagrafické - skiaskopické	8 prístrojov
c) zubné	95 prístrojov
d) mamografické	6 prístroje

e) CT	22 prístrojov
f) pojazdné	12 prístrojov
g) veterinárne	7 prístrojov

V roku 2013 boli preverené 3 rádioterapeutické pracoviská so 6 prístrojmi.

V roku 2013 na rádiodiagnostických pracoviskách pokračoval kvalitatívny posun vo vykonávaní skúšok dlhodobej stability, čo sa odrazilo na lepšej kvalite používaných rtg prístrojov a tým aj kvalite vyšetrenia. Pričom žiaducim výsledkom je neustále zlepšovanie kvality rtg vyšetrenia za súčasného znižovania radiačnej záťaže obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia.

Výsledná kvalita diagnostického vyšetrenia do veľkej miery závisí od typu prístroja, jeho veku, vyťaženia a taktiež od pravidelnej údržby. Ďalším rozhodujúcim parametrom celkového efektu vyšetrenia je aj kvalita vyvolávacieho procesu. Väčšina rádiodiagnostických pracovísk má v prevádzke vyvolávacie automaty a postupne sa prechádza na celkovú digitalizáciu celých rádiodiagnostických oddelení a s tým súvisiaci aj ďalší nárast kvality vyšetrovacích metód.

V roku 2013 pokračovalo plnenie Hlavnej úlohy úradov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení v Slovenskej republike“. Pracovné skupiny sa dohodli, že v roku 2013 bude prebiehať zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami **počítačovej tomografie**. Metodika bola prezentovaná vedúcim pracovnej skupiny, ktorý pripravil aj elektronické formuláre.

V priebehu roka boli navštívené všetky CT pracoviská v spádovom území banskobystrického a žilinského kraja. Zodpovední pracovníci (odborní zástupcovia, rádiológovia, rádiologický technici) boli podrobne poučení o metodike zberu dát, ktorý trval 3 mesiace.

V banskobystrickom kraji bolo navštívených 11 pracovísk s CT prístrojmi (16-64 slices), v žilinskom kraji 10 pracovísk (8-64 slices). Na pracoviská boli doručené elektronické formuláre pre zber a evidenciu dát.

Do konca roka boli zo všetkých pracovísk doručené vyplnené formuláre za obdobie 3 mesiacov, ktoré budú po skompletizovaní distribuované vedúcemu pracovnej skupiny na UVZ Bratislava.. Metodika stanovenia efektívnej dávky pacientov pri CT vyšetreniach bola spracovaná podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 a vychádza pri výpočte efektívnej dávky z údajov objemového indexu počítačovej tomografie $CTDI_{Vol}$ a súčinu dávky a dĺžky – DLP, ktoré zaznamenávajú jednotlivé CT zariadenia a zo štandardných konverzných koeficientov pre výpočet efektívnej dávky.

Na preverených rádiodiagnostických pracoviskách v banskobystrickom a žilinskom kraji bolo sledované dodržiavanie diagnostických referenčných úrovní, ktoré sú legislatívne dané v Prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení. Meraniami dopadových dávok a kontrolou skúšok dlhodobej stability sme zistili, že na preverených rádiodiagnostických pracoviskách nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní.

Aj v roku 2013 bol zaznamenaný nárast nových rádiodiagnostických aj zubných rtg prístrojov, pričom hlavným dôvodom nákupu nových zariadení bola výmena starších zariadení za nové pričom vo väčšine prípadov boli nové rtg prístroje už plne digitalizované.

Diagnostické röntgeny

V spádovom území OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica bolo ku koncu roka 2013 spolu 273 diagnostických rtg prístrojov (mimo stomatologických).

	<i>Banskobystrický kraj</i>	<i>Žilinský kraj</i>
- skiagrafické + skiaskopické:	52	59
- pojazdné:	47	38
- angiografické:	5	3
- osteodenzitometre:	11	10
- mamografické:	15	10
- rtg na počítačovú tomografiu (CT):	13	10
celkový počet:	143	130

Stomatologické röntgeny

Spolu ich bolo v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica v roku 2013 - 414. Naďalej zaznamenávame mierny nárast nových kvalitných stomatologických röntgenov, najmä systémov vyhodnocovania snímok pomocou RVG.

Terapeutické röntgeny, rádionuklidové ožarovače, urýchľovače

Celkový počet *radioterapeutických* pracovísk je 5. V prevádzke boli nasledovné prístroje: 1 terapeutický rtg typu TUR, 1 terapeutický rtg typu Xstrahl, 4 rtg simulátory, 5 lineárnych urýchľovačov, 4 kobaltové pracoviská, 2 céziové pracoviská a 4 brachyterapeutické pracoviská s ¹⁹²Ir.

Nukleárna medicína (diagnostika a terapia)

V spádovom území OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica sú dve veľké oddelenia nukleárnej medicíny – v Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici a v Martinskej fakultnej nemocnici Martin. V Banskej Bystrici je v prevádzke aj pracovisko PET/CT, ktoré vykonáva kombináciu dvoch typov vyšetrení, PET vyšetrenie použitím rádiofarmák hovorí o biologickej funkcii orgánu a CT poskytuje informácie o anatomických údajoch tela ako sú veľkosť, tvar a lokalizácia. Táto u nás ojedinele používaná metóda umožňuje oveľa presnejšie diagnostikovať a hodnotiť predovšetkým nádorové ochorenia.

1.3.2 Výsledky dozoru na pracoviskách veterinárnej medicíny

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je registrovaných 34 röntgenových pracovísk veterinárnej medicíny, na ktorých sa používa 41 röntgenových prístrojov. Kvalita používaných diagnostických prístrojov je variabilná a výmena starých prístrojov za nové významne zaostáva za stomatologickými pracoviskami.

1.3.3 Výsledky dozoru na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Okrem zdravotníctva má používanie röntgenových a rádioizotopových zdrojov ionizujúceho žiarenia široké uplatnenie aj v iných oblastiach hospodárstva. Röntgenové zdroje sa využívajú najmä v priemysle na defektoskopickú kontrolu zvarov rôznych materiálov (makroštruktúrne rtg) a na stanovenie prvkov resp. prímiesí v rôznych materiáloch (mikroštruktúrne rtg). Rádioizotopové zdroje sa využívajú v priemysle napríklad na meranie hrúbky, výšky hladiny, hustoty alebo zhutnenia. Ďalej sa rádionuklidy používajú v laboratóriách ako etalóny alebo kalibračné žiariče.

Priemyselné indikátory (hladinomery, hustomery a pod.)

V roku 2013 bolo v našom spádovom území používaných, alebo skladovaných 307 kusov uzavretých žiaričov (vrátane používaných v zdravotníctve). Počty pracovísk uvádzame v tabuľke č. 3 v časti 2. Prehľad jednotlivých typov uzavretých žiaričov a ich počet je uvedený v tabuľke č. 6.

Defektoskopia a priemyselná rádiografia

V spádovom území je v prevádzke 24 pracovísk s 28 rtg defektoskopickými prístrojmi a 3 pracoviská rádionuklidovej defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi (irídium ^{192}Ir + selén ^{75}Se).

Ostatné rtg prístroje slúžiace na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštruktúrálnu analýzu, resp. podobný účel sa prevádzkujú na 49 technických pracoviskách, v prevažnej miere priemyselných (výnimkou sú 4 pracoviská na kontrolu batožín na colnici a letiskovej kontrole).

Pribúdajú pracoviská, ktoré používajú röntgenové fluorescenčné spektrometre typu Innov, Niton, X-Met a pod.– v súčasnosti 29 ks. Väčšina týchto prístrojov sa používa vo výkupniach kovového odpadu na kvalitatívnu analýzu pri triedení kovov, niekoľko prístrojov sa používa na výskumné účely (Slovenská národná knižnica Martin, TU Zvolen) alebo na kontrolu kvality výrobkov (Kovohuty Dolný Kubín).

Školstvo

V rezorte školstva sú v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica 3 pracoviská s uzavretými žiaričmi (Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Technická Univerzita Zvolen, Žilinská Univerzita Žilina), jedno pracovisko s otvorenými žiaričmi (Jesseniova lekárska fakulta Martin) a dve pracoviská s mikroštruktúrálnymi rtg prístrojmi (Technická Univerzita Zvolen).

Pracoviská s otvorenými žiaričmi

S otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi sa najviac pracuje v zdravotníckych zariadeniach na pracoviskách nukleárnej medicíny a klinickej biochémie. Tieto pracoviská používajú rádioaktívne látky na diagnostické vyšetrenia in vivo a in vitro a na terapiu rádionuklidmi. Na uvedených pracoviskách sa najčastejšie používajú rádionuklidy $^{99\text{m}}\text{Tc}$, ^{125}I , ^{18}F a ^{111}In . V menšej miere sa rádioaktívne látky využívajú v rôznych laboratóriách, napr. pri stanovovaní rádionuklidov v zložkách životného prostredia. Prehľad pracovísk s otvorenými žiaričmi v jednotlivých rezortoch a okresoch je uvedený v tabuľke č. 4 v časti 2.

1.3.4 Výsledky dozoru v jadrových zariadeniach

Prevádzkové monitorovanie JE Mochovce

Časť 30 km zóny okolia JE Mochovce spadá do spádového územia RÚVZ Banská Bystrica. Z tohto dôvodu sa od spustenia JE do prevádzky uskutočňuje monitoring v časti regiónu spadajúceho do uvedenej zóny ako aj v širšom okolí. V rámci monitoringu sa uskutočňuje pravidelné meranie príkonu absorbovanej dávky externého žiarenia gama (6 meracích miest), meranie celkovej beta a celkovej alfa aktivity pitných vôd (2 odberové miesta), meranie trícia v pitnej vode (4 odberové miesta) a v povrchovej vode z Hrona (2 odberové miesta), meranie ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku z mliekarne vo Zvolene a meranie celkovej beta aktivity a celkovej alfa aktivity vo vode z vodnej nádrže v Bátovciach. K monitorovaniu okolia JE Mochovce môžeme priradiť aj meranie rádionuklidov v atmosférickom spade odoberanom v Dudinciach a monitorovanie trícia v zrážkovej vode odoberanej v Banskej Bystrici.

Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľkách č. 7 až č. 10 v časti 2.

Prístroj na meranie trícia je od júna 2011 nefunkčný a neopraviteľný pre technickú zastaranosť, t.j. náhradné diely sa už nikde nevyrábajú. Merania trícia aj v roku 2013 dočasne zabezpečil Úrad verejného zdravotníctva SR.

1.3.5 Dozor na pracoviskách s prírodnými zdrojmi žiarenia

V roku 2013 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením nevykonali žiadne merania OAR a dávkového príkonu, spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru v podzemných priestoroch.

V roku 2013 nebolo možné zabezpečiť na území SR overenie zapožičaného prístroja od Správy slovenských jaskýň na meranie OAR.

1.4 ČINNOSŤ PRESAHUJÚCA RÁMEC VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU, OSOBITNÁ ČINNOSŤ A AGENDA

1.4.1 Mimoriadne situácie

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici sa v priebehu rokov 1996 – 2012 podieľali na riešení 87 prípadov nálezov rádioaktívneho materiálu v šrote. V priebehu roku 2013 riešili nálezy rádioaktívnych materiálov v piatich prípadoch:

- 13.3.2013 Prevádzka spoločnosti Zberné suroviny a.s., závod L. Mikuláš, Palúčanská 542, zlomené pero neseného kombinátora;
- 21.3.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, kovový predmet tvaru mince s priemerom cca 3 cm;
- 17.5.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, ciferník z vojenskej techniky;
- 10.6.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, prepínač a ciferník z vojenskej techniky;
- 27.6.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, zlomené pero neseného kombinátora zabalené v olovenom plechu.

Prvoradým cieľom pri týchto udalostiach je zabrániť neodôvodnenej expozícii ionizujúcemu žiareniu pracovníkov, ktorí manipulujú s rádioaktívne kontaminovanými predmetmi a obyvateľstva zo zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktoré sú mimo kontroly.

1.4.2 Monitorovanie prírodného žiarenia v životnom prostredí

Prírodné žiarenie

Zdrojom rádioaktivity, prirodzene sa vyskytujúcej v životnom prostredí sú rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v horninách a kozmické žiarenie. V zemskej kôre majú najvýznamnejšie zastúpenie izotopy premenových radov uránu, tória a izotop ⁴⁰K. Ostatné rádioizotopy sa na prirodzenej rádioaktivite podieľajú hodnotami rádovo nižšími. Vďaka svojim fyzikálnym a chemickým vlastnostiam sa izotopy z hornín dostávajú do ostatných zložiek životného prostredia (voda, ovzdušie, potraviny,...). Ľudská činnosť môže tiež viesť k zvýšeniu úrovne ožiarenia z prirodzene sa vyskytujúcich rádionuklidov. Napríklad pri ťažbe uránových rúd, v troskách z vysokých pecí, v popolčekoch, na podzemných pracoviskách a pri iných činnostiach.

Obrazom výskytu rádionuklidov emitujúcich žiarenie gama sú hodnoty meraní dávkového príkonu. V týchto meraniach je okrem terrestrickej (rádioaktívna zemskej kôry) a kozmickej zložky obsiahnutá aj antropogénna zložka (rádioaktívna spôsobená ľudskou činnosťou). Preto môžu výsledky meraní dávkového príkonu slúžiť nielen ako indikátor rádioaktívneho zamorenia územia umelými rádionuklidmi, ale aj ako indikátor ľudskou činnosťou zvýšenej úrovne ožiarenia z prírodných rádionuklidov.

Niektoré výsledky merania externého žiarenia gama sú uvedené v kapitole 1.4.3.

Stavebné materiály

V rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti bolo zmeraných 187 vzoriek hotových stavebných materiálov a surovín na ich výrobu. Väčšina vzoriek hotových stavebných výrobkov bola dodaná Technickým a skúšobným ústavom stavebným vo Zvolene, Technickým a skúšobným ústavom stavebným v Nitre a Zlatých Moravciach a výrobcami tvárnic v Zemianskych Kostolnoch. Smerná hodnota na vykonanie opatrení na zníženie obsahu prírodných rádionuklidov v stavebných výrobkoch určených na výstavbu stavieb s pobytovými priestormi hmotnostná aktivita ^{226}Ra v stavebnom výrobku 120 Bq/kg v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia bola prekročená v jednej vzorke.

Radón v ovzduší pobytových priestorov

V roku 2013 neboli zo strany obyvateľstva ani právnických osôb vznesené požiadavky na krátkodobé meranie objemovej aktivity radónu v bytoch. Dlhodobé merania zabezpečuje SZU v Bratislave. Výsledky týchto meraní nemáme k dispozícii. Na okamžité odbery radónu sme mali k dispozícii kontinuálny monitor Silena 5S, ktorý sa v priebehu roku 2010 pokazil, a je už neopraviteľný.

Prírodná rádioaktivita vo vodách

V priebehu roku 2013 pokračovalo monitorovanie pitných vôd, prírodných minerálnych vôd, termálnych vôd. V uvedených vodách sa stanovovali, ako základné ukazovatele, celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn . Celková objemová aktivita alfa bola stanovená v 275 vzorkách vôd, celková objemová aktivita beta bola stanovená v 275 vzorkách vôd, objemová aktivita ^{222}Rn bola stanovená v 192 vzorkách vôd. V priebehu roku 2013 sme nezaznamenali prekročenie smernej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta a objemovej aktivity ^{222}Rn v zmysle prílohy č. 4 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

V priebehu roku 2013 sa vo vodách stanovovala aj objemová aktivita $^{223,224,226}\text{Ra}$, $^{238,234,235}\text{U}$ v rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti.

V roku 2013 sme zaviedli novú metodiku na stanovenie ^{210}Po vo vodách alfaspektrometricky, metódu sme verifikovali na rôzne typy vôd.

Monitorovanie úrovne globálnej kontaminácie životného prostredia umelými rádionuklidmi

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní OOPZ úlohy podľa pokynov Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete (SÚRMS) na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- 1.) na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM
- 2.) na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu na zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na :

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt príkonu absorbovanej dávky,
- integrálne meranie príkonu absorbovanej dávky vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie aktivity ^{137}Cs v atmosférickom spade,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené v časti 2.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že problematike radiačného monitoringu bola a je venovaná zo strany kompetentných zástupcov SR takmer nulová pozornosť napriek upozorneniam a predkladaným požiadavkám pracovníkmi ochrany zdravia pred žiarením. Niektoré kľúčové prístroje sa používajú ešte z obdobia černobyľskej havárie.

Atmosférický spad a aerosóly.

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových reaktorov.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detegovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov deponovaných na vzdušných aerosóloch sa v roku 2013 nestanovovali, pretože nevlastníme vhodnú odberovú aparatúru. Odberovú aparatúru, ktorú sme mali k dispozícii po černobyľskej havárii je už niekoľko rokov nefunkčná. V minulosti sa stanovovali rádionuklidy z filtrov veľkoobjemových odberových aparátúr, ktoré sú nainštalované na pozorovacích stanicích SHMÚ v Boľkovciach a Lieseku. Tieto odberové zariadenia a podmienky transportu filtrov však nespĺňajú metrologické požiadavky. Z tohto dôvodu sa uvedené filtre prestali vyhodnocovať.

Kontaminácia potravín

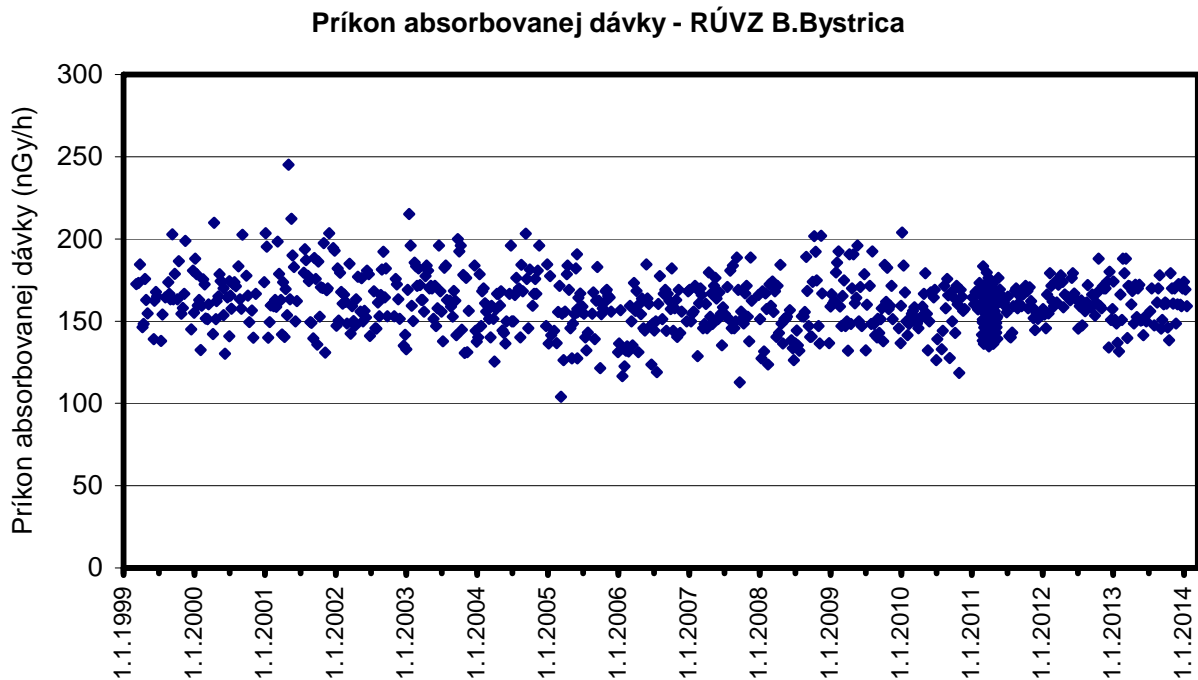
Aj v roku 2013 pokračovalo sledovanie rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerané bolo na komodity, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú múka, ryža, cestoviny, mlieko, ovocie a zelenina.

V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs v odobraných vzorkách potravín sú uvedené v tabuľke v časti 2.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2013 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Na našom pracovisku sa tak ako v niekoľkých predchádzajúcich rokoch ani v roku 2013 nemohol uskutočňovať nepretržitý monitoring externého žiarenia gama vzhľadom na nefunkčnosť pôvodného prístroja a jeho neopraviteľnosť (výrobca už nevyrába náhradné diely) a nepridelenia finančných zdrojov na zakúpenie iného. Monitorovanie sa preto uskutočňovalo formou jednorazových okamžitých meraní prístrojom FH 40G-L. Výsledky sú zobrazené v nasledujúcom grafe:

Na ďalších miestach sledovaného regiónu sa uskutočňujú jednorazové krátkodobé merania prenosným prístrojom FieldSpec. Namerané hodnoty príkonu fotónového dávkového ekvivalentu v roku 2013 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokům. Výsledky monitorovania v okolí JE Mochovce sú uvedené v tabuľke v časti 2.

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 21 integrálnych TLD dozimetrom na 19-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne dávkový príkon. Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené tiež v časti 2.

1.4.3 Manažment kvality

Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovacia činnosť orgánov ochrany zdravia v Slovenskej republike v oblasti radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátu na úseku ochrany a podpory zdravia ľudí postupuje vo svojej činnosti tak, aby v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytoval objektívne, výpovedné a obhájiteľné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru OZPŽ zavedený systém manažérstva

podľa STN EN ISO/IEC 17025: 2005. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie objemových aktivít ^{226}Ra , $^{234,235,238}\text{U}$ vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...) ako aj metodiky používané pri ŠZD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový prístroj na meranie objemovej aktivity radónu bol sprevádzkovaný starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2013 sa manažment kvality laboratória OZPŽ zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

1.4.4 Konzultačná, expertná, školiaca a iná činnosť

Pracovníci OOZPŽ poskytli v priebehu roku 2013 celkom 234 konzultácií. Jednalo sa väčšinou o telefonické konzultácie. Najviac konzultácií sa týkalo zriaďovania rtg pracovísk v privátnej praxi, monitorovania pracovísk v nemocniciach i priemysle, zaraďovania pracovníkov do kategórií, rizikových prác, skúšok a odstraňovania ra odpadov a pracovnej zdravotnej služby.

1.5 RIEŠENÉ ÚLOHY, PROGRAMY A PROJEKTY

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2011 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1.5.1 MONITORING PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V MINERÁLNYCH VODÁCH PLNENÝCH DO FLIAŠ DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V druhom polroku 2013 sa dokončovali analýzy balených vôd. Stanovenia prírodných rádionuklidov vo všetkých odobratých vodách sa realizovali v dvoch laboratóriách:

- a. Rádiochemické laboratórium ÚVZ SR – stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a beta, ^{222}Rn , ^{210}Pb , ^{228}Ra
- b. Rádiochemické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici – $^{234,235,238}\text{U}$, ^{226}Ra , ^{210}Po .

Rádiochemické laboratóriá ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa úspešne zúčastnili porovnávacích meraní organizovaných ASLABom.

Rádiochemické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici dokončilo verifikáciu alfaspektrometrickej metódy na stanovenie ^{210}Po vo vodách.

RNDr. Viktor Vrábel' z RÚVZ so sídlom v Košiciach vytvoril zdieľanú databázu výsledkov stanovení prístupnú cez web rozhranie.

Koncom roka 2013 pracovníci ÚVZ SR odobrali ďalšie 4 vzorky vôd z distribučnej siete.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôbiť znižovaniu stavu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavnú úlohu budeme musieť realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2016. Gestorkou hlavnej úlohy je Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD.

1.5.2 RADIAČNÁ OCHRANA NA DOČASNÝCH DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH V SR

Cieľ

Zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojím charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva. Legislatíva požaduje od prevádzkovateľov defektoskopických zdrojov žiarenia, ktorí majú povolenie na zriaďovanie dočasných pracovísk, aby zriadenie pracoviska oznámili orgánom dozoru 24 hodín vopred. Často sa práce vykonávajú len jeden deň, prípadne v noci a zriedka je v praxi možné zorganizovať zo dňa na deň previerku na takomto pracovisku. Vzhľadom na dôležitosť dodržiavania požiadaviek radiačnej ochrany na dočasných pracoviskách je potrebné podrobnejšie rozpracovanie požiadaviek platných predpisov v oblasti radiačnej ochrany pre tieto pracoviská formou odborného usmernenia.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek MAAE uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

V priebehu roku 2013 jednotlivé dozorné pracoviská pri plnení úloh projektu naďalej zameriavali na preverovanie úrovne radiačnej ochrany, s cieľom zhromaždiť čo najviac údajov o práci na dočasných pracoviskách. Od 18.6.2013 bola vedúcou pracovnej skupiny na riešenie projektu menovaná Ing. Auxtová. Na pracovnom stretnutí pracovníkov zo všetkých zainteresovaných dozorných pracovísk na RÚVZ v Banskej Bystrici sa podrobne prediskutoval ďalší postup a zjednotil sa spôsob vykonávania previerok dočasných pracovísk, previerky týchto pracovísk sa operatívne plánujú podľa došlých oznámení. V priebehu kontrol sa preverujú napr. podklady o platnosti ADR na vozidlá, v ktorých sa prepravujú zdroje žiarenia, ďalej platnosť osvedčení uzavretých žiaričov používaných v defektoskopii, zabezpečenie zdravotného dohľadu u pracovníkov a úplnosť prevádzkovej dokumentácie, ktorú vedú odborní zástupcovia, vrátane evidencie pracovných výkonov. Previerky sa zamerali aj na úroveň kalibrácie osobných signálnych dozimetrov. V spádovom území Banská Bystrica sa projekt vzťahuje na 8 defektoskopických pracovísk v Žilinskom kraji a 5 pracovísk v Banskobystrickom kraji. V Nitrianskom kraji je to 6 pracovísk, v Bratislavskom 7 pracovísk, v Košickom a Prešovskom kraji 3 pracoviská. V Trenčianskom a Trnavskom sa počet upresňuje podľa aktuálnych povolení, v priebehu roka 2013 došlo k niekoľkým zmenám.

Úlohy projektu sa priebežne plnia, dohodla sa úprava používaných dotazníkov. Rozpracované je *metodické usmernenie*, ktoré bude jedným z výstupov projektu v roku 2014. Záverom možno konštatovať, že zabezpečenie pracovísk v mieste, kde sa vykonávali dočasné defektoskopické práce bolo u doteraz preverených subjektov na dobrej úrovni.

1.5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Začiatkom roka 2013 bol dokončený zber údajov o aplikácii rádiofarmák pacientom pri diagnostických vyšetreniach v nukleárnej medicíne, ktoré sú potrebné na výpočet efektívnej dávky prostredníctvom elektronických formulárov.

V súčasnosti na postupne štatisticky spracovávajú údaje získané z pracovísk nukleárnej medicíny v Slovenskej republike v súlade s pripravenou metodikou podľa medzinárodných odporúčaní ICRP č. 53, 80 a 106 a podľa odporúčania Európskej komisie: Radiation protection No.154.

Vzhľadom k tomu, že nie je možné pre chýbajúce prístrojové vybavenie v nasledujúcom období pokračovať v sledovaní a hodnotení veľkosti ožiarenia pacientov v klasickej diagnostickej rádiológii, vedúci pracovnej skupiny po predchádzajúcej dohode s členmi pracovnej skupiny pripravil metodiku pre zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami počítačovej tomografie a prezentoval ju prítomným členom pracovnej skupiny.

Metodika stanovenia efektívnej dávky pacientov pri CT vyšetreniach bola spracovaná podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 a vychádza pri výpočte efektívnej dávky z údajov objemového indexu počítačovej tomografie $CTDI_{vol}$ a súčinu dávky a dĺžky – DLP, ktoré zaznamenávajú jednotlivé CT zariadenia a zo štandardných konverzných koeficientov pre výpočet efektívnej dávky.

V banskobystrickom kraji je 11 pracovísk s CT prístrojmi (16 -64 slices), v žilinskom kraji 10 pracovísk (8 -64 slices).

V nasledujúcom období budú tieto pracoviská navštívené členmi pracovnej skupiny a odborní zástupcovia budú poučení o metodike zberu dát, ktorý bude prebiehať 3 mesiace.

Členovia pracovnej skupiny, vykonávajúci dozor v radiačnej ochrane pripravlia aktuálny prehľad prístrojovej techniky, fantómov na dozimetrické merania a ďalšieho príslušenstva, ktoré je možné použiť na dozimetrické merania radiačných parametrov röntgenových prístrojov, potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov – skiagrafia, skioskopia, mamografia, angiografia a intervenčná rádiológia, stomatologická rádiodiagnostika (intraorálne a panoramatické snímky).

Následne bude vypracovaný zoznam prístrojov, pomôcok a príslušenstva, ktoré je nutné doplniť, aby bolo možné zabezpečiť potrebné dozimetrické merania a dokončenie hlavnej úlohy.

1.5.4 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE C(2000) 1299)(2000/473/EURATOM A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU.

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia

požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne)
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrtročne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrtročne, podzemný vodný zdroj Ladová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská Bystrica, štvrtročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium)

Zložka ŽP Odberové miesto	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrtročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrtročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium OOZPŽ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

1.5.5 PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

1. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.:** stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a beta vo vodách plynovým detektorom. In: 21. konzultačné dni pre pracovníkov vodohospodárskych rádiologických laboratórií, Bratislava, Výskumný ústav vodného hospodárstva, 2013, ISBN 978-80-89062-96-96, s. 43-43.
2. **Ďurecová, A.:** Environmental radioactivity measurements and monitoring in the Slovak Republic. Workshop on uncertainty estimation in the measurement of radioactivity in the environment using new approaches, Ljubljana, 16. - 18. 10. 2013.
3. **Ďurecová, A.:** Sampling procedures in places at the RAPH in the Slovak Republic, Regional training course on harmonisation of procedures for sampling techniques, 13.-17.05.2013, Seibersdorf, Rakúsko.
4. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.- Mgr. A. Čechová:** Koncentracia ¹³⁷Cs v hubách stredoslovenského regiónu, Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií, VÚVH, 28.05.2013, Bratislava.
5. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 329-336. [CD-ROM].
6. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Bezpečnosť jaderné energie. - ISSN 1210-7085. - Roč. 21 [59], č. 1-2 (2013), s. 29-34. [XXXIV. Dny radiačnej ochrany, Třeboň, Jižní Čechy, 5.-9. november 2012]
7. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Radiačná záťaž novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. In Verejné zdravotníctvo [online]. - ISSN 1337-1789. - Roč. 9, č. 3 (2013), [11 s.].
8. **Varjúová, A. :** Požiadavky na pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, Medzinárodná konferencia rádiologických technikov, 3.4.-5.4.2013 Turčianske Teplice
9. **Varjúová, A. :** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí v dôsledku rádiologických vyšetrení, Medzinárodná konferencia rádiologických technikov, 3.4.-5.4.2013 Turčianske Teplice
10. **Varjúová, A.:** Legislatívne požiadavky na pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, XII. Celoštátna odborná konferencia, 20.-21. mája 2013 Trenčín

2 ŠPECIÁLNA ČASŤ

2.1 POČET VÝKONOV V RÁMCI VÝKONU ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Tabuľka č. 1

2.2 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA TYPU PRACOVÍSK

Tabuľka č. 2 až 6

2.3 MONITOROVANIE IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Tabuľka č. 7 až 13

2.4 ČINNOSŤ RÁDIOCHEMICKÉHO LABORATÓRIA

Tabuľka č. 14

Tabuľka č. 1: Počet výkonov v rámci výkonu štátnej správy

Prehľad výkonov	Zdravotníctvo	Priemysel	Veterinár. diagnostika	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	85	16	7	1		109
Počet preverených pracovísk	117	18	7	1		143
Počet meraní rtg žiarenia	1022	140	42			1204
Počet meraní gama žiarenia						
Počet meraní povrch. kontaminácie						
Počet záznamov z previerok	92	16	7	1		116
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií						
Prešetrenie nehôd a mimoriad. udalostí		5				5
Podklady pre správnu činnosť orgánov na ochranu zdravia (RÚVZ BB)	85	2	9		1	97
Odborné vyjadrenia	20					20
Prednášky (hodín)	40					40
Počet školených pracovníkov	200					200
Publikačná činnosť	4 Saška					
Sťažnosti	0					0
Konzultácie a odborné jednaná	172	31	4	2	25	234

Tabuľka č. 2: Prehľad rtg pracoviísk. Banskobystrický kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafi a	Skia- skopi a	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ. .		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrn e	Na kontrolu batožín
B. Bystrica	114	48	19	14	1	1	4	6	4	2	6	2	7	
B. Štiavnica	7	3	3	1										
Brezno	35	19	1	2				1	1		1	5	5	
Detva	9	7		1							1			
Krupina	7	3	1	1	1								1	
Lučenec	33	11	5	5		1	1	3	2		2		2	1
Poltár	4	3		1										
Revúca	20	9	1	4	2			1	1				2	
Rimavská Sobota	42	20	7	4	1	2		2	1	1	2		2	
Veľký Krtíš	11	5	2	2					2					
Zvolen	38	17	4	5					1		6	1	3	1
Žarnovica	16	9	1	1	1							2	2	
Žiar n/Hronom	37	16	3	4				2	1		1	7	3	
Celkový počet	373	170	47	45	6	4	5	15	13	3	19	17	27	2

Tabuľka č. 2: Pokračovanie - Prehľad rtg pracovísk. Žilinský kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubn é	Mobiln é	Skia- grafi a	Skia- skopi a	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ .		Defekto - skopia	Mikro- štruktúrn e	Na kontrolu batožín
Bytča	6	3		1							1		1	
Čadca	40	19	4	8	2			2	2		3			
Dolný Kubín	24	12	3	4	1			1	1				2	
Kys. N. Mesto	10	6		2	1								1	
Lipt. Mikuláš	47	28	6	4	2			2	1		3		1	
Martin	61	22	10	8	2	1	2	2	3	1	4	4	2	
Námestovo	9	6		2									1	
Ružomberok	28	22		1	1						1		2	1
Turč. Teplice	5	4		1										
Tvrdošín	17	8	2	3	1			1	1				1	
Žilina	81	35	11	11	3	1	1	2	2	1	3	3	7	1
Celkový počet	328	165	36	45	13	2	3	10	10	2	15	7	18	2

Tabuľka č. 3: Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4	3		1		1	9
Banská Štiavnica							0
Brezno		3					3
Detva							0
Krupina							0
Lučenec	1						1
Poltár							0
Revúca		1					1
Rimavská Sobota	3						3
Veľký Krtíš							0
Zvolen		2		1			3
Žarnovica		1					1
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	8	11	0	2	0	1	22

Tabuľka č. 3: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča						1	1
Čadca							0
Dolný Kubín		2					2
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	4	2					6
Námestovo							0
Ružomberok		11					11
Turčianske Teplice		1					1
Tvrdošín							0
Žilina	3	6		1		2	12
Celkový počet	7	22	0	1	0	3	33

Tabuľka č. 4: Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4					2	6
Banská Štiavnica							0
Brezno							0
Detva							0
Krupina							0
Lučenec						1	1
Poltár							0
Revúca							0
Rimavská Sobota							0
Veľký Krtíš							0
Zvolen							0
Žarnovica							0
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	4	1	0	0	0	3	8

Tabuľka č. 4: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča							0
Čadca							0
Dolný Kubín							0
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	2			1			3
Námestovo							0
Ružomberok	1						1
Turčianske Teplice							0
Tvrdošín							0
Žilina	1					2	3
Celkový počet	4	0	0	1	0	2	7

Tabuľka č. 5: Prehľad pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zrušených v roku 2013 podľa krajov

Kraj B. Bystrica / Okres	BB	KA	RA	RS			Spolu
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	3	1	1	2			7
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
Kraj Žilina / Okres	DK	LM	MT	TS			
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	2	1	7	1			11
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
SPOLU:							18

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu uzavretých žiaričov v jednotlivých krajoch

Typ žiariča	KRAJ		SPOLU
	Banskobystrický	Žilinský	
Am - 241	6	3	9
Am/Be	2	4	6
Cd - 109	1	0	1
Co - 60	7	6	13
Cs - 137	19	27	46
Eu - 152	0	1	1
Ir - 192	3	9	12
Kr - 85	1	7	8
Pm - 147	1	2	3
Pu - 238	0	0	0
Ra - 226	180	18	198
Se - 75	0	5	5
Sr - 90	3	0	3
Tl - 204	1	0	1
Yb - 169	0	1	1
SPOLU	224	83	307

Tabuľka č. 7: Príkion absorbovanej dávky v nGy/h v okolí JE Mochovce (prístroj FieldSpec)

Dátum	Monitorovacie miesta					
	N. Baňa	Hr. Beňadik	Tlmače	N.Tekov	Bátovce	Dudince
08.01.2013	115 ± 5	87 ± 6	88 ± 6	83 ± 3	97 ± 3	84 ± 7
04.02.2013	102 ± 8	84 ± 7	91 ± 8	77 ± 5	108 ± 8	78 ± 5
04.03.2013	95 ± 5	88 ± 3	105 ± 5	83 ± 4	88 ± 4	100 ± 3
08.04.2013	69 ± 3	66 ± 4	77 ± 4	62 ± 4	55 ± 5	59 ± 7
22.05.2013	134 ± 11	94 ± 5	103 ± 5	87 ± 12	100 ± 4	78 ± 8
10.06.2013	90 ± 4	66 ± 3	66 ± 6	63 ± 3	72 ± 3	51 ± 2
01.07.2013	79 ± 13	74 ± 8	85 ± 4	68 ± 4	62 ± 4	64 ± 8
12.08.2013	135 ± 22	94 ± 14	97 ± 5	99 ± 14	81 ± 4	88 ± 7
18.09.2013	115 ± 5	81 ± 4	90 ± 4	98 ± 5	102 ± 6	89 ± 4
07.10.2013	89 ± 6	62 ± 5	85 ± 4	81 ± 6	76 ± 4	69 ± 8
04.11.2013	110 ± 8	76 ± 4	83 ± 4	87 ± 12	84 ± 6	96 ± 9
02.12.2013	117 ± 6	94 ± 6	80 ± 4	95 ± 6	96 ± 4	99 ± 5

Tabuľka č. 8: Objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹) v pitných vodách v roku 2013

Obdobie	Miesto odberu			
	Nový Tekov	Hronský Beňadik	Nová Baňa	Tlmače
	(Objemová aktivita ± U) Bq. l ⁻¹			
Január	< 2,1	< 2,1	< 2,1	2,8±1,5
Február	3,4±1,5	< 2,1	3,8±1,5	< 2,1
Marec	< 2,1	2,9±1,5	2,3±1,5	< 2,1
Apríl	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Máj	2,1±1,4	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Jún	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Júl	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
August	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
September	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Október	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
November	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
December	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1

Tabuľka č. 9: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}), ^{137}Cs (mBq/l) a ^{90}Sr (mBq/l) v povrchových vodách v roku 2013

Obdobie	Miesto odberu				
	Banská Bystrica Zrážková voda	Nový Tekov Povrchová voda	Malé Kozmálovce Povrchová voda	Zvolen Povrchová voda	
				^{137}Cs	^{90}Sr
	^3H (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}			(Objemová aktivita \pm U) mBq.l^{-1}	
Január	< 2,1	---	< 2,1	--	< 2
Február	2,4 \pm 1,5	---	< 2,1	< 0,43	13,0 \pm 5,0
Marec	< 2,1	---	< 2,1	< 1,36	< 2
Apríl	< 2,1	---	< 2,1	< 0,67	37,0 \pm 7,0
Máj	4,0 \pm 1,5	---	< 2,1	< 0,61	< 5
Jún	< 2,1	---	< 2,1	< 0,70	-
Júl	---	---	< 2,1	0,55 \pm 0,10	< 2
August	< 2,1	---	< 2,1	< 0,78	< 1
September	< 2,1	---	< 2,1	0,90 \pm 0,25	< 2
Október	< 2,1	---	< 2,1	< 0,51	< 1
November	< 2,1	---	2,6 \pm 1,5	< 0,75	< 1
December	< 2,1	---	< 2,1	< 0,65	< 1

Neistota U je pre $k=2$

Tabuľka č. 10a: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku, Zvolen

Dátum odberu	^{137}Cs (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}	^{90}Sr (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}
14.01.2013	0,012 \pm 0,004	0,055 \pm 0,013
12.02.2013	0,019 \pm 0,004	-
11.03.2013	0,017 \pm 0,006	0,063 \pm 0,009
15.04.2013	0,015 \pm 0,006	0,037 \pm 0,008
27.05.2013	0,023 \pm 0,004	-
17.06.2013	0,018 \pm 0,004	-
15.07.2013	0,012 \pm 0,006	0,158 \pm 0,027
05.08.2013	0,012 \pm 0,004	0,035 \pm 0,009
10.09.2013	0,018 \pm 0,006	0,069 \pm 0,009
22.10.2013	0,014 \pm 0,006	0,088 \pm 0,012
18.11.2013	0,012 \pm 0,004	0,093 \pm 0,012
16.12.2013	0,012 \pm 0,005	0,050 \pm 0,010

Tabuľka č. 10b: Objemové aktivity ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{40}K v celodennej strave, NsP FDR Banská Bystrica

Dátum odberu	^{137}Cs A [Bq/osobu.deň]	^{90}Sr A [Bq/osobu.deň]	^{40}K A [Bq/osobu.deň]
23.01.2013	0,497 ± 0,052	0,014 ± 0,005	59,3 ± 6,7
29.05.2013	< 0,055	0,012 ± 0,004	55,9 ± 6,3
04.09.2013	< 0,047	0,006 ± 0,002	61,2 ± 6,4
08.11.2013	0,204 ± 0,027	0,006 ± 0,004	43,4 ± 4,6

Tabuľka č. 11 : Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v pitných vodách

a) Úpravňa vody Turček

Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Príkion absorbovanej dávky v nGy/
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹		
14.1.2013	< 0,53	< 2	69 ± 7
12.2.2013	0,54 ± 0,08	< 2	65 ± 3
11.3.2013	0,71 ± 0,18	< 2	65 ± 5
15.4.2013	1,00 ± 0,24	< 1	63 ± 4
27.5.2013	< 0,58	< 2	85 ± 8
17.6.2013	0,78 ± 0,26	< 2	93 ± 5
15.7.2013	< 0,70	-	89 ± 6
5.8.2013	0,76 ± 0,45	< 5	90 ± 4
10.9.2013	< 0,80	< 2	93 ± 5
22.10.2013	1,13 ± 0,25	< 2	102 ± 4
18.11.2013	0,58 ± 0,17	< 1	84 ± 4
16.12.2013	< 0,58	< 2	79 ± 4

b) RÚVZ Banská Bystrica a Žilina

Banská Bystrica			Žilina		
Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹			(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹	
09.01.2013	< 0,71	< 2	26.02.2013	0,73 ± 0,17	< 2
13.05.2013	< 0,78	< 2	03.05.2013	< 0,76	< 1
22.07.2013	< 0,72	-	26.08.2013	< 0,51	< 1
25.11.2013	< 0,68	< 1	11.11.2013	< 0,39	< 1

Tabuľka č. 12: Výsledky meraní dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	105,2 ± 3 %	93,0 ± 2 %	84,6 ± 3 %	102,6 ± 4 %
Banská Bystrica – SHMÚ	75,4 ± 2 %	81,9 ± 4 %	78,2 ± 4 %	89,4 ± 2 %
Čadca	77,5 ± 2 %	79,6 ± 4 %	75,3 ± 3 %	80,7 ± 2 %
Čadca - budova	135,3 ± 4 %	146,2 ± 4 %	138,9 ± 2 %	128,0 ± 1 %
Dolné Plachtince	86,2 ± 1 %	81,8 ± 2 %	77,2 ± 3 %	88,5 ± 1 %
Dudince	93,1 ± 3 %	86,5 ± 5 %	78,0 ± 2 %	92,9 ± 2 %
Chopok	nemerané	253,7 ± 5 %	135,9 ± 5 %	nemerané
Chopok 2 m	78,3 ± 1 %	118,2 ± 4 %	139,4 ± 2 %	nemerané
Chopok – budova	113,9 ± 1 %	115,9 ± 2 %	118,2 ± 1 %	111,1 ± 1 %
Liesek	86,9 ± 13 %	89,4 ± 3 %	87,2 ± 5 %	87,7 ± 3 %
Liesek – budova	nemerané	113,9 ± 3 %	109,3 ± 3 %	100,8 ± 2 %
Liptovský Mikuláš	97,0 ± 1 %	98,5 ± 3 %	93,6 ± 4 %	100,4 ± 1 %
Lom nad Rimavicou	76,3 ± 2 %	103,9 ± 3 %	98,6 ± 2 %	104,8 ± 2 %
Lučenec – Boľkovce	89,2 ± 5 %	90,5 ± 2 %	89,8 ± 1 %	105,6 ± 1 %
Martin	82,6 ± 2 %	83,7 ± 2 %	80,5 ± 3 %	91,4 ± 2 %
Oravský Podzámok	84,0 ± 4 %	83,4 ± 3 %	82,1 ± 4 %	89,3 ± 3 %
Podbanské	77,6 ± 2 %	88,4 ± 2 %	90,2 ± 1 %	90,7 ± 2 %
Rimavská Sobota	84,1 ± 5 %	91,8 ± 2 %	88,1 ± 2 %	102,0 ± 1 %
Sliač	83,5 ± 2 %	92,9 ± 5 %	88,8 ± 4 %	98,8 ± 1 %
Telgárt	85,1 ± 2 %	106,2 ± 4 %	105,2 ± 2 %	107,9 ± 2 %
Žiar nad Hronom – Lovča	81,5 ± 3 %	89,8 ± 3 %	85,8 ± 5 %	95,2 ± 4 %
Žilina	91,9 ± 3 %	95,4 ± 1 %	85,4 ± 3 %	94,8 ± 3 %

Výsledky meraní okamžitých hodnôt dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h) pri výmene TLD (prístroj FieldSpec)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	pozri týždenné merania			
Banská Bystrica – SHMÚ	41 ± 4	54 ± 5	96 ± 19	91 ± 15
Čadca	50 ± 6	84 ± 21	87 ± 8	84 ± 6
Dolné Plachtince	55 ± 3	85 ± 7	80 ± 8	91 ± 12
Dudince	63 ± 3	89 ± 4	83 ± 5	102 ± 14
Chopok	--	--	128 ± 11	91 ± 12
Chopok – budova	108 ± 6	--	126 ± 18	140 ± 24
Liesek	48 ± 5	67 ± 6	78 ± 13	87 ± 18
Liesek – budova	102 ± 9	121 ± 15	116 ± 8	125 ± 8
Liptovský Mikuláš	64 ± 7	95 ± 17	120 ± 14	97 ± 9
Lom nad Rimavicou	64 ± 4	30 ± 3	94 ± 13	95 ± 14
Lučenec – Boľkovce	52 ± 3	99 ± 5	90 ± 8	88 ± 8
Martin - Lipovec	50 ± 3	80 ± 9	96 ± 9	101 ± 14
Oravský Podzámok	55 ± 9	90 ± 18	81 ± 8	84 ± 14
Podbanské	38 ± 3	75 ± 10	83 ± 6	75 ± 18
Rimavská Sobota (Lukovištia)	52 ± 3	65 ± 9	90 ± 10	92 ± 23
Sliač	63 ± 4	57 ± 5	108 ± 12	97 ± 5
Telgárt	39 ± 2	90 ± 6	102 ± 7	97 ± 5
Žiar nad Hronom – Lovča	61 ± 4	66 ± 4	97 ± 9	102 ± 6
Žilina	67 ± 7	91 ± 12	95 ± 6	94 ± 8

Tabuľka č.13a: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹)

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹)				
Január	<2,1	–	<2,1	<2,1
Február	<2,1	<2,1	<2,1	–
Marec	<2,1	–	<2,1	–
Apríl	<2,1	–	<2,1	–
Máj	<2,1	<2,1	<2,1	<2,1
Jún	<2,1	–	<2,1	–
Júl	<2,1	–	<2,1	<2,1
August	<2,1	<2,1	<2,1	–
September	<2,1	–	<2,1	–
Október	<2,1	–	<2,1	–
November	<2,1	<2,1	<2,1	<2,1
December	<2,1	–	<2,1	–

Tabuľka č.13b: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^{137}Cs (mBq.l⁻¹)

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Január	--	---	< 0,53	< 0,71
Február	< 0,43	0,73 ± 0,17	0,54 ± 0,08	---
Marec	< 1,36	---	0,71 ± 0,18	---
Apríl	< 0,67	---	1,00 ± 0,24	---
Máj	< 0,61	< 0,76	< 0,58	< 0,78
Jún	< 0,70	---	0,78 ± 0,26	---
Júl	0,55 ± 0,10	---	< 0,70	< 0,72
August	< 0,78	< 0,51	0,76 ± 0,45	---
September	0,90 ± 0,25	---	< 0,80	---
Október	< 0,51	---	1,13 ± 0,25	---
November	< 0,75	< 0,39	0,58 ± 0,17	< 0,68
December	< 0,65	---	< 0,58	---

Tabuľka č.13c: Monitoring potravín pre JRC v Ispre
(ak nie je uvedené inak, tak ide o aktivitu v natívnom stave).

Názov	Miesto	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
cvikla	Poltár	< 0,25
cuketa	Poltár	< 0,51
zemiaky	Lučenec	< 0,23
pšenica ozimná	Trebeľovce	< 0,52
kapusta biela	Veľký Kríš	< 0,24
jačmeň jarný	Rapovce	< 0,30
raž, pšenica ozimná	Rapovce	< 0,32
suchohrúb červenohnedý	Krahule, Predné pláne	145 ± 12

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs v pôde a tráve – Turček, 16.8.2013

Vrstva	A [Bq/kg]
tráva – suchá (100x100cm)	< 0,39
tráva – suchá (20x20cm)	6,8 ± 0,7
pôda 0-5 cm	23,5 ± 2,0
pôda 5-10 cm	23,1 ± 2,2
pôda 10-15 cm	22,1 ± 2,1

Hmotnostná aktivita rádionuklidov v suchom vodárenskom kale – Turček, 10.09.2013

Rádionuklid	A [Bq/kg]
¹³⁷ Cs	0,84 ± 0,09
⁴⁰ K	7,5 ± 1,2
²²⁶ Ra	< 0,3

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs a ⁴⁰K v sedimente – Nový Tekov, 1.7.2013

Vrstva	¹³⁷ Cs [Bq/kg]	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
sediment	3,5 ± 0,3	494 ± 52

Tabuľka č. 14 a) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
G A M A S P E K T R O M.	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	1	0	1
			Poč.uk.	3	0	3
			Poč.an.	2	0	2
	Porovnávacie merania		Poč.sk.	21	8	29
			Poč.uk.	12	0	0
	Merania /Rádiometrické analýzy/	Voda	Poč.vz.	36	36	72
			Poč.an.	36	36	72
		Potravin. reťazec	Poč.vz.	25	29	54
			Poč.an.	25	29	54
		Iné zložky ŽP	Poč.vz.	144	146	290
			Poč.an.	144	119	263
		Pozadia	Poč.vz.	3	6	9
		Obdobie			I.polrok	II.polrok
R Á D I O C H É M I A	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	37	31	68
			Poč.uk.	7	9	16
			Poč.an.	108	33	141
	Porovnávacie merania		Poč.sk.	14	4	18
			Poč.uk.	4	4	8
	Rádiochem. analýzy	¹³⁷ Cs	Poč.vz.	39	44	83
			Poč.an.	39	44	83
		²²⁸ Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		³ H	Poč.vz.	55	59	114
			Poč.an.	55	59	114
		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	24	25	49
			Poč.an.	24	25	49
		²²⁶ Ra	Poč.vz.	6	2	8
			Poč.an.	8	2	10
		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		²²² Rn voda	Poč.vz.	109	83	192
			Poč.an.	218	83	301
		Σ alfa	Poč.vz.	138	131	269
			Poč.an.	143	151	294
		Σ beta	Poč.vz.	156	131	287
	Poč.an.		161	151	312	
	²¹⁰ Po	Poč.vz.	6	28	34	
		Poč.an.	9	54	63	
	^{234,235,238} U	Poč.vz.	6	15	21	
		Poč.an.	10	15	25	

Tabuľka č. 14 b) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
R Á D I O C H É M I A	Merania /Rádiometrické analýzy/	³H	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
			⁹⁰Sr	Poč.vz.	24	31
			Poč.an.	56	64	120
		Pozadia	Poč.vz.	0	4	4
			²²⁶Ra	Poč.vz.	6	3
				Poč.an.	8	4
		Pozadia	Poč.vz.	0	3	3
			^{223,224}Ra	Poč.vz.	0	0
				Poč.an.	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
			²²²Rn	Poč.vz.	109	83
		Voda		Poč.an.	218	83
		Pozadia	Poč.vz.	109	83	192
			²²²Rn	Poč.vz.	0	0
		Ovzdušie		Poč.an.	0	0
			Pozadia	Poč.vz.	0	0
		Σ		Poč.vz.	138	137
			Alfa	Poč.an.	143	189
		Pozadia		Poč.vz.	204	216
			Σ	Poč.vz.	156	155
		beta		Poč.an.	161	207
			Pozadia	Poč.vz.	204	216
		²¹⁰Po		Poč.vz.	6	28
				Poč.an.	9	54
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
			^{234,235,238}U	Poč.vz.	6	15
	Poč.an.	10		15	25	
Pozadia	Poč.vz.	0	0	0		
		Obdobie		I.polrok	II.polrok	spolu
T E R É N	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	0	0	0
			Poč.uk.	0	0	0
	Merania	D.príkion ²²²Rn ovzd.	Poč.vz.	60	60	120
			Poč.vz.	0	0	0
	Odbery	Voda Potr.ret'azec Iné zlož.ŽP	Poč.vz.	53	58	111
			Poč.vz.	9	28	37
			Poč.vz.	18	19	37

Odbor lekárskej mikrobiológie
RNDr. Jozef Strhársky, PhD. - poverený zastupovaním ved. odboru

1. ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

1.1. NÁPLŇ, ZAMERANIE, ČLENENIE ODBORU A ROZSAH ČINNOSTI ODBORU LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE, KTORÝ VYPLÝVA ZO ZÁKONA NR SR č. 355/2007 Z.z., ZÁKONA NR SR č. 152/1995 Z.z., ZÁKONA NR SR č. 218/2007 Z.z. A ĎALŠÍCH VŠEOBECNE ZÁVÄZNÝCH PREDPISOV A ÚLOH URČENÝCH HLAVNÝM HYGIENIKOM ÚVZ SR A MZ SR.

Odbor lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2013 vykonával základnú a nadstavbovú diagnostiku na úseku antiinfekčnej imunológie, lekárskej virológie, lekárskej parazitológie, molekulárnej biológie, mikrobiológie životného prostredia a biológie životného prostredia pre 6 RÚVZ Banskobystrického kraja (BB, LC, RS, VK, ZH, ZV). Nadstavbové vyšetrenia boli vykonávané pre bývalý stredoslovenský región (ZA, MT, LM, CA, PB, PD). Koordinácia činnosti monitorovacích staníc PIS pri RÚVZ v SR a celoslovenského peľového spravodajstva.

Odbor lekárskej mikrobiológie v RÚVZ Banská Bystrica je organizačne členený na 8 oddelení:

1. Oddelenie antiinfekčnej imunológie
2. Oddelenie lekárskej virológie
3. Oddelenie lekárskej parazitológie
4. Oddelenie lekárskej bakteriológie
5. Oddelenie mikrobiológie životného prostredia
6. Oddelenie biológie životného prostredia
7. Oddelenie molekulárnej biológie
8. Oddelenie zákazu biologických zbraní

Integrálnou súčasťou odboru lekárskej mikrobiológie sú:

NRC pre pertussis a parapertussis

NRC pre toxoplazmózu

NRC pre pneumokokové nákazy

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane.

Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy

Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM) RÚVZ BB zabezpečuje laboratórne diagnostické činnosti vyplývajúce zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z., zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. a zo zákona NR SR č. 218/2007 Z.z., rozpracovaných podľa jednotlivých oddelení nižšie v texte.

Okrem diagnostických činností zabezpečuje OLM aj činnosť orgánu štátnej správy v oblasti dodržiavania zákazu biologických zbraní, podľa zákona NR SR č. 218/2007 Z.z. § 7 písm. c). Rozsah úloh pri príprave podkladov pre rozhodnutia a opatrenia ÚVZ SR, vykonávaní dohľadu nad dodržiavaním zákazu biologických zbraní, vykonávaní dohľadu nad zaobchádzaním s vysoko rizikovými biologickými agensmi a toxínmi a vedením evidencie určuje § 10 tohto zákona. Ďalej vykonáva dohľad na pracoviskách v SR nad dodržiavaním tohto zákona podľa § 20.

OLM sa zúčastňuje na riešení národných a medzinárodných programov významných pre verejné zdravie a vykonáva výskum v tejto oblasti v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 3 písm. a).

OLM sa podieľa na epidemiologickej bdelosti nad prenosnými chorobami a na imunizačnom programe v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 3 písm. b).

OLM vedie peľovú informačnú službu v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 7.

OLM v rámci pracovnej náplne jednotlivých NRC zabezpečuje aj metodickú a publikačnú činnosť, uschováva vzorky biologického materiálu, ktorý obsahuje pôvodcu ochorenia, ktorý bol získaný z potvrdeného prípadu ochorenia, zabezpečuje zaškoľovanie v nových laboratórnych metodikách v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 8 ods. 3.

Prehľady o počte vyšetrených vzoriek za rok 2013, počte analýz, počte výkonov na jednu laborantku ako aj trendy v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi podľa jednotlivých oddelení Odboru lekárskej mikrobiológie sú uvedené v tabuľkách č. 6 a 7.

V súlade s akreditačným procesom je na OLM zriadená prípravňa pôd a roztokov, ktorej činnosť je podrobne zdokumentovaná v tabuľkách **č16**.

Činnosť na úseku OBP a PO prebiehala podľa plánu úradu. Pracovníci odboru lekárskej mikrobiológie splnili úlohy vyplývajúce z plánu práce na rok 2013.

2. PERSONÁLNE OBSADENIE

V roku 2013 bol poverený zastupovaním vedúceho odboru lekárskej mikrobiológie RNDr. Jozef Strhársky, PhD. (od 11.5.2012).

Na odbore pracovalo; 8 VŠ so špecializáciou; 1 VŠ bez špecializácie; 13,25 laborantiek; 2 iní zdravotnícki pracovníci; 6 pomocných zamestnancov; 2 upratovačky tabuľka č. 5.

V roku 2013 na odbore lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, vykonávali títo pracovníci doktorandské štúdium:

Mgr. Edita Bottková

Školiteľ: MUDr. Cyril Klement, CSc.

Školiteľ - špecialista: RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

Téma: Výskyt kmeňov *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku".

Ukončenie rigorózneho skúšky: 10.12.2013 - Prírodovedecká fakulta Univerzity

Komenského v Bratislave, udelený titul: RNDr.

3. AKREDITÁCIA

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej RÚVZ BB) je orgánom verejného zdravotníctva, ktorý vykonáva potravinový dozor v zmysle zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov. V zmysle § 25 ods. 1 skúšanie vzoriek výrobkov odobratých podľa § 19 ods. 4 písm. b) vykonávajú laboratória poverené ministerstvom pôdohospodárstva a ministerstvom zdravotníctva. Ich spôsobilosť na vykonávanie skúšania sa preukazuje osvedčením o akreditácii, čo znamená zabezpečiť vykonávanie skúšania v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005 - Všeobecné požiadavky na kompetentnosť skúšobných a kalibračných laboratórií.

Skúšobné laboratória RÚVZ BB sú poverené Ministerstvom zdravotníctva SR ako úradné laboratória, v zmysle novely zákona NR SR č. 152/1995 o potravinách v znení neskorších predpisov podľa § 25 ods. 1 a Nariadenia (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady o úradných kontrolách uskutočnených za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva, vykonávať analýzy vzoriek odobratých pri úradnej kontrole podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Osvedčenie o akreditácii má RÚVZ BB od 17. 5.2004, kedy mu bolo udelené prvé osvedčenie o akreditácii Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) platné do 17.5.2007 (Slovenská národná akreditačná služba je v zmysle Zákona NR SR č. 505/2009 o akreditácii orgánov posudzovania zhody akreditačným orgánom podľa čl. 4 nariadenia (ES) č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh).

V roku 2007 prebehla na RÚVZ BB reakreditácia SNAS. RÚVZ BB získalo osvedčenie o akreditácii č. S -156 vydané SNAS dňa 21.5.2007 a platné do 21.5.2011.

V roku 2011 prebehla na RÚVZ BB druhá reakreditácia SNAS. RÚVZ BB získalo osvedčenie o akreditácii č. S -156 vydané SNAS 20.5.2011 a platné do 20.5.2015 ako pracovisko s fixným rozsahom akreditácie.

Pracovisko OLM v roku 2013 zúžilo rozsah akreditácie o 3 nevykonávajúce sa skúšky (položka č. 44-stanovenie protilátok proti vírusu chrípky A a B metódou KVR, položka č. 63-stanovenie protilátok triedy IgG proti *Toxocara* spp. ELISA metódou, položka č. 67- stanovenie protilátok triedy IgM proti vírusu Parvo B19 ELISA metódou).

V dňoch 1.-3.7.2013 bol vykonaný v akreditovanom subjekte dohľad SNAS, ktorý posúdil plnenie akreditačných kritérií a funkčnosť zavedeného systému manažérstva kvality podľa ISO/IEC 17025:2005 a odporučil ponechať akreditáciu v rozsahu osvedčenia o akreditácii zúženú o položky, o ktorých zúženie požiadal akreditovaný subjekt.

Obsah Osvedčenia o akreditácii:

RÚVZ BB (Odbor ochrany zdravia pred žiarením, Odbor chemických analýz, Odbor lekárskej mikrobiológie, Odbor hygieny výživy, Odbor hygieny životného prostredia a zdravia, Odbor epidemiológie, Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, Odbor hygieny detí a mládeže) je spôsobilý vykonávať chemické, mikrobiologické, biologické a fyzikálno-chemické skúšky vôd a požívatín, predmetov bežného používania, kozmetických výrobkov, ovzdušia a biologického materiálu; odbery vzoriek ovzdušia; odbery vzoriek vôd a požívatín; rádiochemické skúšky vôd; sérologické, virologické, parazitologické a molekulárno-biologické skúšky vzoriek biologického materiálu; vyjadrovať názory a interpretácie k výsledkom skúšok; meranie fyzikálnych veličín hluku v životnom a pracovnom prostredí a osvetlenia podľa rozsahu akreditácie uvedeného v prílohe k osvedčeniu.

RÚVZ BB	Akreditované skúšky počet skúšok / skúšané matrice	Akreditované ukazovatele počet ukazovateľov / skúšané matrice
OLM	12 / vody 12 / požívatiný 43 / biologický materiál 2 / ovzdušie akreditácia pre názory a interpretácie výsledkov klinických vyšetrení Σ 69	25 / vody 12 / požívatiný 78 / biologický materiál 2 / ovzdušie Σ 117

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia § 8 ods. 4 MZ schváli zriadenie národného referenčného centra, ak má žiadateľ osvedčenie o akreditácii.

MZ SR zriadilo na RÚVZ BB Odbore lekárskej mikrobiológie rozhodnutím č. 3363/94-A z dňa 15.10.1994 „Národné referenčné centrum pre pertussis a parapertussis“, rozhodnutím č. 354/1997-A z dňa „Národné referenčné centrum pre toxoplazmózu“ a rozhodnutím č.: Z61839/2010-OZS z dňa 1.1.2011 „Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy“, ktoré sú špecializované pracoviská RÚVZ BB na riešenie úloh verejného zdravotníctva. Špecializovaná nadstavbová a konečná laboratórna diagnostika národných referenčných centier je súčasťou rozsahu spôsobilosti skúšobných laboratórií Odboru lekárskej mikrobiológie vykonávať akreditovanú činnosť.

Diagnostická činnosť NRC pre toxoplazmózu vychádza z odborného usmernenia MZ SR o diagnostike toxoplazmózy (Vestník MZ SR, čiastka 52-53, roč. 54, z dňa 10. októbra 2006). NRC pre toxoplazmózu má všetky požívané vyšetrovacie postupy akreditované.

Rozsah spôsobilosti NRC pre toxoplazmózu (z osvedčenia o akreditácii č. 159/S-156)

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
31.		Koncentrácia protilátok triedy IgG proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza	ŠPP_OLM_26 / 01 LP (5)	N/I
32.		Koncentrácia protilátok triedy IgA proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza	ŠPP_OLM_27 / 02 LP (6)	N/I

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
33.	Biologický materiál sérum plazma	Protilátky triedy IgE proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - <i>enzýmová imunoanalýza</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_28 /03 LP (7)	N/I
34.		Protilátky triedy IgM proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - <i>enzýmová imunoanalýza</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_29 /04 LP (8)	N/I
35.		Avidita protilátok triedy IgG proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - <i>enzýmová imunoanalýza</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_30 /05 LP (9)	N/I
36.		Celkové protilátky proti <i>Toxoplasma gondii</i>	KVR - <i>reakcia väzby komplementu</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_31 /06 LP (10)	N/I
37.		Protilátky triedy IgG,IgA,IgM proti <i>Toxoplasma gondii</i>	WB - <i>proteínová analýza western blot</i> (kvalitatívna)	SPP_OLM_38 /07 LP (11)	N/I
39.	Biologický materiál krv, sérum, moč, likvor, výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, plodová voda, ster z uretry resp. krčka maternice, spútum, bronchoalveolárna laváž, pítevný materiál, bakteriálna kultúra	DNA vírusov a baktérií <i>Chlamydia trachomatis</i> <i>Mycoplasma pneumoniae</i> <i>Toxoplasma gondii</i> <i>Pneumocystis carinii</i> <i>Brucella melitensis</i> <i>Francisella tularensis</i> <i>Epstein-Barr virus</i> <i>Adenovirus</i> <i>Parvo B 19</i> <i>Campylobacter jejuni subsp.jejuni</i> <i>Chlamydia pneumoniae</i> <i>Vibrio cholerae</i>	PCR - <i>molekulárno biologická</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_34/03 MB (19)	N/I
72.	<u>Biologický materiál</u> krv, likvor, plodová voda, pitevný materiál	DNA <i>Toxoplasma gondii</i>	Real-time PCR - <i>molekulárno biologická</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_36/05 MB (50)	N/I

Rozsah spôsobilosti NRC pre pertussis a parapertussis (z osvedčenia o akreditácii č. 159/S-156)

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
41.	<u>Biologický materiál</u> sérum plazma	Protilátky triedy IgG proti <i>Bordetella pertussis</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_19 /02 AI (12)	N/I
42.		Protilátky triedy IgM a IgA proti <i>Bordetella pertussis</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_20 /03 AI (13)	N/I
43.		Protilátky proti <i>Bordetella pertussis</i>	Aglutinácia (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_22 / 05 AI (14)	N/I
46.		Protilátky proti <i>Bordetella parapertussis</i>	Aglutinácia (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_25 /08 AI (17)	N/I
38.	<u>Biologický materiál</u> výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, pitevný materiál, bronchoalveolárna laváž, bakteriálna kultúra	DNA <i>Bordetella pertussis</i> a <i>Bordetella parapertussis</i>	Real time PCR ¹⁰ - PCR v reálnom čase -molekulárno biologická (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_42 /07 MB (18)	N/I
69.	<u>Biologický materiál</u> výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, pitevný materiál, bronchoalveolárna laváž	<i>Bordetella pertussis</i> a <i>Bordetella parapertussis</i>	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_62 /26 AI (36)	N/I

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia § 11 Špecializované úlohy verejného zdravotníctva je platný dokument ÚVZ SR Bratislava „Špecializácia odborných činností na rok 2011 a ďalšie roky“, v ktorom je zadaná povinnosť špecializovaných pracovísk v odbore svojej špecializácie, ak odborná špecializácia vyžaduje aj laboratórne činnosti, zabezpečiť ich vykonávanie v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17025:2005 - Všeobecné požiadavky na kompetentnosť skúšobných a kalibračných laboratórií.

Špecializované pracoviská v oblasti lekárskej mikrobiológie na RÚVZ BB OLM:

- Špecializované pracovisko na stanovenie rodu *Campylobacter* má akreditovanú štandardnú metódu skúšania kultivačnú podľa STN ISO 10272 a štandardnú metódu molekulárno biologickú PCR polymerázovú reťazovú reakciu.

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
39.	<u>Biologický materiál</u> krv, sérum, moč, líkvor, výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, plodová voda, ster z uretry resp. krčka matrice, spútum, bronchoalveolárna laváž, pítevný materiál, bakteriálna kultúra	DNA vírusov a baktérií <i>Chlamydia trachomatis</i> <i>Mycoplasma pneumoniae</i> <i>Toxoplasma gondii</i> <i>Pneumocystis carinii</i> <i>Brucella melitensis</i> <i>Francisella tularensis</i> <i>Epstein-Barr virus</i> <i>Adenovirus</i> <i>Parvo B 19</i> <i>Campylobacter jejuni</i> <i>subsp.jejuni</i> <i>Chlamydia pneumoniae</i> <i>Vibrio cholerae</i>	PCR -molekulárno biologická (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_34 / 03 MB (19)	N/I
22.	Potraviny	Termotolerantné baktérie rodu <i>Campylobacter</i>	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_66 / 11 MŽP (STN ISO 10272-1)	

- Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy má akreditované štandardné ELISA metódy skúšania, Western blot analýzu a štandardné metódy molekulárno-biologické RT-PCR (reverzná transkripcia - polymerázová reťazová reakcia).

Podľa vestníka MZ SR z 15.12.2007, čiastka 48-60, Sieť laboratórnych pracovísk vykonávajúcich laboratórnu diagnostiku VH A-E, Čl. VII Nadstavbové, vysoko špecializované vyšetrenia zabezpečujú:

- b) špecializované pracoviská pre vírusové hepatitídy na Úrade verejného zdravotníctva SR v Bratislave, Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach,

Príloha č. 1 k odbornému usmerneniu MZ SR o štandardizácii laboratórnej diagnostiky vírusových hepatitíd (VH) A, B, C, D a E (A – E) a o štandardizácii diagnostiky, liečebných postupov a dispenzarizácie pacientov pri chronických hepatitídach B a C.

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
47.	<i>Biologický materiál</i> sérum plazma	HBeAg vírusu <i>VHB</i> ³	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_45/09 AI (21)	N/I
48.		Protilátky Anti-HBe proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_46/10 AI (22)	N/I
49.		Protilátky Anti –HBs proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_47/11 AI (23)	N/I
50.		HBsAg <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_48/12 AI (24)	N/I
51.		Konfirmačné stanovenie HBsAg <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_49/13 AI (25)	N/I
52.		Celkové protilátky HBc proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_50/14 AI (26)	N/I
53.		HBc IgM protilátky proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_51/15 AI (27)	N/I
54.		Celkové protilátky proti <i>VHD</i> ⁴	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_52/16 AI (28)	N/I
55.		Antigén proti <i>VHD</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_53/17 AI (29)	N/I
56.		IgM protilátky proti <i>VHD</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_54/ 18 AI (30)	N/I
57.		IgG protilátky proti <i>VHC</i> ⁵	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	SPP_OLM_55/19 AI (31)	N/I
58.		Protilátky konfirmačne proti <i>VHC</i>	WB -proteínová analýza western blot (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_56/20 AI (32)	N/I

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
59.		Celkové protilátky proti HAV ⁶	ELISA -enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_57/21 AI (33)	N/I
60.		Protilátky IgM proti HAV	ELISA -enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_58/22 AI (34)	N/I
61.		Protilátky IgG/IgM proti HEV ⁷	WB -proteínová analýza western blot (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_61 /25 AI (35)	N/I

- Špecializované pracovisko pre nozokomiálne nákazy má akreditované štandardné kultivačné metódy skúšania

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
25.	Špecifické predmety a stery z plôch	Mikrobiologická kontrola sterilizačných prístrojov	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_39 / 08 MŽP (AHM č.2 / 1994)	
26.		Kontrola sterility predmetov a sterov	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_40 /09 MŽP (AHM č. 19 /79)	
27.		Stanovenie mikrobiálnej kontaminácie predmetov a plôch sterovou metódou	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_41 / 10 MŽP (AHM č. 7 / 1992)	

Špecializované pracoviská v oblasti objektivizácie faktorov prostredia na RÚVZ BB zabezpečujúci laboratórny odbor OLM:

- Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov a spór húb v ovzduší ma akreditovanú štandardnú mikroskopickú metódu skúšania

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
71.	Vonkajšie ovzdušie	Biologické alergény v ovzduší	-mikroskopická (kvalitatívna a počet)	ŠPP_OLM_64/07 BIO (39)	N/I

- Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov má akreditovanú štandardnú vizuálnu metódu skúšania

<i>Položka</i>	<i>Objekt skúšky</i>		<i>Zavedená metóda</i>		<i>Ostatné špecifikácie</i>
	<i>Predmet / Matrica / Prostredie</i>	<i>Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt</i>	<i>Princíp / Druh / Typ</i>	<i>Označenie</i>	
70.	Bytový prach	Roztoče bytového prachu	-vizuálna (semikvantitatívna)	ŠPP_OLM_76/08 BIO (49)	

Špecializované pracoviská v oblasti hodnotenia zdravotného rizika a legislatívy na RÚVZ BB spolupracujúci laboratórny odbor OLM:

- Špecializované pracovisko pre peľ v ovzduší má akreditovanú štandardnú mikroskopickú metódu skúšania

<i>Položka</i>	<i>Objekt skúšky</i>		<i>Zavedená metóda</i>		<i>Ostatné špecifikácie</i>
	<i>Predmet / Matrica / Prostredie</i>	<i>Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt</i>	<i>Princíp / Druh / Typ</i>	<i>Označenie</i>	
71.	Vonkajšie ovzdušie	Biologické alergény v ovzduší	-mikroskopická (kvalitatívna a počet)	ŠPP_OLM_64/07 BIO (39)	N/I

- Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov má akreditovanú štandardnú vizuálnu metódu skúšania

<i>Položka</i>	<i>Objekt skúšky</i>		<i>Zavedená metóda</i>		<i>Ostatné špecifikácie</i>
	<i>Predmet / Matrica / Prostredie</i>	<i>Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt</i>	<i>Princíp / Druh / Typ</i>	<i>Označenie</i>	
70.	Bytový prach	Roztoče bytového prachu	-vizuálna (semikvantitatívna)	ŠPP_OLM_76/08 BIO (49)	

4. ČINNOSŤ PRACOVÍSK

4.1. SPRÁVA O ČINNOSTI NÁRODNÝCH REFERENČNÝCH CENTIER

4.1.1. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE PERTUSSIS A PARAPERTUSSIS

NRC pre pertussis a parapertussis bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č. 3363/94-A z dňa 15. októbra 1994.

Personálne obsadenie

počet lekárov: 2

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.

MUDr. Viera Morihládková

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním III. stupňa: 1

RNDr. Lucia Maďarová, PhD., vedúca NRC

počet pracovníkov s ÚSOV (laboranti): 3

Daniela Hašková

Valéria Oravcová

Renáta Hricová

Akreditácia

- podľa predpisu (STN EN ISO/IEC 17 025:2005)
- od roku 2005
- reakreditácia 2011 s platnosťou do roku 2015
- počet skúšok: 6
- počet ukazovateľov: 9

Činnosť NRC (pracoviska)

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

- laboratórna diagnostika *Bordetella pertussis* a *Bordetella parapertussis* z biologického materiálu kultivačnými metódami, metódami priameho dôkazu nukleovej kyseliny (real-time PCR) a dôkaz protilátok sérologickými metódami (aglutinácia, ELISA)
- vykonávanie nadstavbovej diagnostiky pre ostatné laboratória

- v spolupráci s epidemiológiou monitoruje epidemiologickú situáciu pertussis a parapertussis v SR
- vedenie databázy epidemiologických a laboratórnych údajov
- spracováva, analyzuje a archivuje štatistické údaje a prezentuje ich formou výročných správ, grafov a tabuliek
- odborná a metodická činnosť
- konzultácie
- zavádzanie nových diagnostických metód slúžiacich na typizáciu *B. pertussis*
- spolupráca s ECDC (Európske centrum na kontrolu a prevenciu nakažlivých ochorení) na projekte slúžiacom na zosúladenie diagnostiky pertussis na všetkých úrovniach (kultivačnej, sérologickej, molekulárno-biologickej, genotypizačnej)
- implementácia odporúčaní ECDC (EUVAC.NET, PertstrainGroup) do laboratórnej diagnostickej praxe

Pomocou aglutinácie sa v roku 2013 vyšetrilo 65 dvojíc sér na prítomnosť *B. parapertussis*. Touto metódou sa prítomnosť *B. parapertussis* nepodarilo dokázať v žiadnom prípade. V začiatku roka 2013 boli pomocou aglutinácie vyšetrené 4 dvojice sér na prítomnosť *B. pertussis*, pozitivita nebola dokázaná ani v jednom z prípadov. V súlade s odporúčaniami EU.Pertstrain Group sa v tomto roku upustilo od vyšetrovania prítomnosti protilátok proti *B. pertussis* pomocou aglutinácie v dôsledku nízkej citlivosti tejto metódy a nevhodnosti jej použitia u ľudí očkovaných acelulárnou vakcínou.

ELISA dôkazovými metódami bolo vyšetrených 551 vzoriek na prítomnosť protilátok triedy IgG antiPT a 551 vzoriek na prítomnosť protilátok triedy IgA antiPT. Pozitivita bola dokázaná v prípade protilátok triedy IgG 120 krát, u protilátok triedy IgA 54 krát.

Pomocou real-time PCR sa v roku 2013 vyšetrilo spolu 381 materiálov na dôkaz prítomnosti *Bordetella sp.* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu bol vykonaný pomocou real-time PCR v 54 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella sp.* bola potvrdená v 14 prípadoch, prítomnosť *B. pertussis* bola potvrdená v 4 vyšetrovaných materiáloch a prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 4 prípadoch.

Do systému EPIS boli nahlásené všetky prípady resp. pacienti, ktorí na základe klinickej diagnózy a kombinácie laboratórnych vyšetrení na prítomnosť *B. pertussis* resp.

B. parapertussis spadali pod definíciu potvrdených resp. pravdepodobných prípadov pertussis a prapertussis.

Pomocou kultivácie bolo vyšetrených v roku 2013 spolu 110 nasofaryngeálnych výterov, prítomnosť *B. pertussis* ani *B. parapertussis* nebola potvrdená ani v jednom prípade. Súhrn vyšetrených a pozitívnych vzoriek pomocou jednotlivých metód dôkazu sú uvedené v tabuľkách 25.

Podľa epidemiologických štatistík (EPIS, www.epis.sk) bolo v roku 2013 hlásených spolu 908 ochorení na pertussis, čo predstavuje incidencia 16,78 na 100 000 obyvateľov. Najvyššia incidencia bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji. Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť je v skupine 0 ročných a v skupine 15-19 ročných, čo koreluje s dátami z krajín EU a EEA. Tento fenomén vyvanutia imunity u adolescentov a dospelých, by do istej miery mala riešiť povinná vakcinácia, booster v 13. roku života. Prehľad icidencie podľa krajov, vekovo-špecifická chorobnosť ako aj mapu výskytu za rok 2013 a trend za posledných 10 rokov čo sa týka výskytu pertussis sú zdokumentované v tabuľkách 26, 27 a na Obr. 1-4. (Dáta z EPIS sú aktuálne k dátumu 22.1.2014)

Novozavedené metódy

V súvislosti so zaznamenaním epidémií pertussis v mnohých krajinách sa stále väčšia pozornosť sústreďuje na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Tieto analýzy sa vykonávajú prevažne pomocou pulznej elektroforézy (PFGE). Získané pulzotypy sú triedené do skupín a porovnáva sa ich príbuznosť resp. odlišnosť. V roku 2013 sme z tohto dôvodu pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR naďalej validovali túto metódu za použitia zbierkových referenčných kmeňov *B. pertussis*, metóda je zvalidovaná a je pripravená na analýzu izolovaných kmeňov.

V súvislosti s novými pokynmi a odporúčaniami ECDC na diagnostiku *B. pertussis* pomocou molekulárno-biologických metód (real-time PCR) sa do diagnostiky zaviedla PCR slúžiaca na dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxP*), ktorý je špecifický len pre druh *B. pertussis*. Toto vyšetrenie sa vykonáva ako nadstavbová metóda u kmeňov pozitívnych na prítomnosť *IS481*, nakoľko táto sa vyskytuje aj u iných druhov rodu *Bordetella*. Táto metóda bola doložená do akreditácie a podľa platných legislatívnych predpisov bola schválená.

V súvislosti s poslednými odporúčaniami EU.Pertstrain Group, na sérologickú diagnostiku *B. pertussis*, sa v NRC vykonáva dôkaz prítomnosti protilátok tried IgG a IgA kvantitatívnymi ELISA metódami.

Medzilaboratórne porovnanie

Dňa 23.1.2013 bolo vykonané bilaterálne porovnanie so vzorkami z roku 2011 z Medzinárodného medzilaboratórneho testu organizovaného pod záštitou ECDC, v rámci projektu slúžiaceho na zosúladienie diagnostiky *B. pertussis* a *B. parapertussis* pomocou real-time PCR resp. PCR. Spolu bolo testovaných 7 vzoriek DNA rôznych *Bordetella* spp. o rôznych koncentráciách. Test bol vykonaný so 100% úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

- NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR. a poskytovalo odborné konzultácie pre pacientov a odbornú verejnosť
- NRC sa zapojilo do Programov a projektov Hlavného hygienika SR, Úloha 8.5 Surveillance *Bordetella pertussis*. Cieľom projektu je diagnostika *Bordetella pertussis* s dôrazom na zavedenie kultivácie a následnej molekulárnej typizácie pomocou PFGE a následným porovnaním kmeňov vakcinálnych a kmeňov izolovaných z jednotlivých ochorení.

Legislatívna činnosť

NRC sa podieľalo na tvorbe Odborného usmernenia na zabezpečenie surveillance pertussis v Slovenskej republike (vestník MZ SR, február 2013)

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR. a poskytovalo odborné konzultácie pre pacientov a odbornú verejnosť
- výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa diagnostiky tohto agens boli prezentované na domácich odborných podujatiach (viď prednášková činnosť)
- vedúca NRC prednášala v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ: „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie SR“
- NRC pravidelne uskutočňovalo konzultácie a usmernenia pre spolupracujúce pracoviská najmä pre ambulancie, kliniky a nemocnice ako aj pre jednotlivé RÚVZ

- NRC pravidelne zverejňuje a publikuje jednotlivé informácie ako aj prezentácie z tejto oblasti na webovej stránke RÚVZ BB (www.vzbb.sk)

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – National Focal Point for Microbiology, ECDC

– kontaktný bod pre pertussis, laboratórna časť

MUDr. Mária Avdičová, PhD. – kontaktný bod pre pertussis, epidemiológia

Účast' na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

- v roku 2013 nebola uskutočnená a zrealizovaná ani jedna zahraničná pracovná cesta

4.1.2. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE TOXOPLAZMÓZU

NRC pre toxoplazmózu zriadené rozhodnutím MZ SR č. 354/1997-A z dňa 19. 2.1997, s účinnosťou od 1.3.1997

Personálne obsadenie

- RNDr. Jozef Strhársky, PhD. – iný odborný pracovník VŠ III. stupňa, vedúci NRC
- RNDr. Lucia Maďarová, PhD. – iný odborný pracovník VŠ III. stupňa
- Miriam Laštiaková – zdravotná laborantka s PŠŠ
- Renáta Hricová – zdravotná laborantka s PŠŠ

Akreditácia

V súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005.

Od roku 2005 s platnosťou osvedčenia do 20.5.2015.

V júli 2013 bol vykonaný v NRC dohľad nad akreditáciou komisiou SNAS.

Serológia: 7 skúšok a 9 ukazovateľov (celkové protilátky a jednotlivé imunoglobulínové triedy).

Priamy dôkaz DNA: 2 skúšky a 2 ukazovatele (PCR a real-time PCR).

Činnosť NRC

Činnosť NRC vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

NRC zabezpečuje základnú a špecializovanú nadstavbovú laboratórnu diagnostiku toxoplazmózy a overovanie laboratórnych výsledkov, vykonáva expertízu, metodickú a publikačnú činnosť, zabezpečuje zaškoľovanie v nových laboratórnych metodikách a

spolupracuje s príslušnými orgánmi a organizáciami Európskej únie a so Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

NRC pri diagnostike toxoplazmózy vychádza z odborného usmernenia MZ SR o diagnostike toxoplazmózy (Vestník MZ SR, čiastka 52 - 53, roč. 54, z dňa 10. októbra 2006).

Diagnostiku toxoplazmózy vykonávame podľa štandardnej schémy. Na dôkaz celkových protilátok používame komplement fixačnú reakciu (KFR). Všetky vzorky vyšetrujeme metódou ELISA na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM, IgA a následne vyšetrujeme protilátky triedy IgE. V prípade pozitívnych výsledkov zisťujeme aviditu IgG protilátok.

V roku 2013 sme vyšetřili metódou KFR na dôkaz celkových toxoplazmových protilátok 216 vzoriek sér. Na dôkaz špecifických IgM protilátok metódou ELISA sme vyšetřili 219 vzoriek, na dôkaz IgA protilátok metódou ELISA sme vyšetřili 218 vzoriek a na dôkaz IgE protilátok metódou ELISA sme vyšetřili 213 vzoriek sér. IgG protilátky sme vyšetřili u 220 vzoriek a aviditu IgG protilátok sme vyšetřili u 159 vzoriek. Celkový počet vyšetřených vzoriek v rámci NRC bol v porovnaní s rokom 2012 vyšší o 56,4 % (r. 2010 - 761 vzoriek, r. 2011 - 1197 vzoriek, r. 2012 – 815 vzoriek, r. 2013 – 1275 vzoriek).

Podrobný prehľad o počte vyšetřených vzoriek je uvedený v tabuľke č. **28**.

Aj v roku 2013 sme pokračovali so surveillance toxoplazmózy gravidných žien, čo umožňuje vyhľadať prípady aktívnej a kongenitálnej toxoplazmózy a začať včasnú a cieleňú liečbu. Za obdobie roka 2013 sme vyšetřili 109 vzoriek sér od gravidných žien.

Oddelenie molekulárnej biológie vyšetřilo pre potreby NRC 16 vzoriek biologického materiálu (8 plodová voda, 3 likvor, 1 krv, 2 bioptický materiál, 2 pitevný materiál) metódou priameho dôkazu pôvodcu pomocou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR).

Epidemiologická situácia výskytu toxoplazmózy v Slovenskej republike za rok 2013 (aktuálny stav k dňu 14.1.2014) je uvedená v priložených tabuľkách č. **29, 30, 31, 32**), grafe a mape.

Podľa epidemiologických štatistík (EPIS, www.epis.sk) bolo v roku 2013 hlásených 158 ochorení na toxoplazmózu, čo predstavuje incidenciu 2,92 na 100 000 obyvateľov.

V roku 2013 bol hlásený 1 prípad kongenitálnej toxoplazmózy.

Novozavedené metódy

V hodnotenom období nebola zavedená žiadna nová metóda skúšania.

Všetky metódy prešli úspešnou reakreditáciou SNAS v marci 2011.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2013 sa NRC zúčastnilo jedného plánovaného medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie toxoplazmových protilátok (Toxoplasma, Labquality 2013, Fínsko). Vyšetřili sme 3 vzorky a 21 ukazovateľov so 100% úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne sme aktualizovali štandardné pracovné postupy a príslušnú riadenú dokumentáciu, na čom sa podieľali všetci pracovníci NRC.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 33 opakovaných meraní, čo predstavuje 769 analýz.

NRC priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické a PCR vyšetrenie.

Legislatívna činnosť

NRC nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

V roku 2013 NRC neusporiadalo vlastný konzultačný deň.

NRC poskytuje konzultačnú a metodickú činnosť priebežne na základe požiadaviek.

Konzultačná činnosť spočíva v poskytovaní odborných informácií pre lekárov prvého kontaktu o možnostiach diagnostiky a odporúčaní liečby na špecializovanom infekčnom oddelení FNŠP FDR v Banskej Bystrici.

NRC poskytuje konzultácie klinickým pracovníkom týkajúce sa štádia ochorenia, interpretácie výsledkov sérologických vyšetrení, a podľa potreby odporúča doplňujúce konfirmačné vyšetrenia pre jednotlivé rizikové skupiny.

NRC spolupracuje s oddeleniami klinickej mikrobiológie, infekčnými, gynekologickými a novorodeneckými oddeleniami pri NsP v SR, ako aj s odborom epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica.

NRC zabezpečuje odborné stáže študentov a laboratórnych pracovníkov ako aj stáže v rámci postgraduálneho vzdelávania a predatestačnej prípravy zdravotníckych pracovníkov.

Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbbb.sk) je zriadená stránka NRC, kde je zverejnená správa o jeho činnosti, epidemiologický prehľad o výskyte toxoplazmózy, odborné články, metodiky a odborné usmernenia, ako aj odkazy na iné stránky s rovnakou problematikou.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci NRC nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií. Vedúci NRC je členom Slovenskej parazitologickej spoločnosti pri SAV.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou NRC.

4.1.3. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE PNEUMOKOKOVÉ NÁKAZY

NRC pre pneumokokové nákazy bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č. Z61839/2010-OZS dňom 1.1.2011.

Personálne obsadenie

lekári 3

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc., vedúci NRC

MUDr. Mariena Avdičová, PhD.

doc. MUDr. Helena Hupková, PhD.

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním III. stupňa: 2

RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

RNDr. Jana Čamajová, PhD.

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním II. stupňa: 1

RNDr. Edita Bottková

počet pracovníkov s ÚSOV (laboranti): 1

Renáta Hricová

Akreditácia

- podľa predpisu (STN EN ISO/IEC 17 025:2005) akreditovaná metodika na diagnostiku bakteriálnych agens pomocou PCR
- od 2011 platnosť do 2015

Činnosť NRC (pracoviska)

Ťažiskové úlohy

- laboratórna diagnostika *Streptococcus pneumoniae* z biologického materiálu kultivačnými metódami, metódami priameho dôkazu nukleovej kyseliny (PCR), sérotypizácia kmeňov izolovaných najmä z invazívnych ochorení
- vykonávanie nadstavbovej diagnostiky pre ostatné laboratória
- spolupráca s ECDC (Európske stredisko na prevenciu a boj s nakažlivými ochoreniami)
- vedenie databázy epidemiologických a laboratórných údajov
- v spolupráci s NRC pre sledovanie antibiotickej rezistencie (ÚVZ SR) sledovanie ATB rezistencií u kmeňov izolovaných z invazívnych ochorení
- uchovávanie kmeňov *S. pneumoniae* izolovaných z invazívnych ochorení, zbierka kmeňov
- odborná a metodická činnosť
- konzultácie
- zavádzanie nových diagnostických metód
- implementácia odporúčaní ECDC do laboratórnej diagnostickej praxe

V roku 2013 bolo do NRC pre pneumokokové nákazy celkovo zaslaných a identifikovaných 71 kmeňov *S. pneumoniae*, izolovaných z invazívnych ochorení, na subtypizáciu a bližšiu identifikáciu. Súhrn kmeňov spolu s bližšími informáciami o pacientoch a určením sérotypu je uvedený v tabuľke č. 17. Prehľad počtu stanovených sérotypov *S. pneumoniae* vo vzorkách zaslaných do NRC pre pneumokokové nákazy a analyzované materiály resp. materiály, z ktorých boli bakteriálne kmene izolované za rok 2013 je uvedený v tabuľke č. 18.

Najviac doručených materiálov pochádzalo z hemokultívácií a likvorov podrobný rozpis jednotlivých prípadov invazívnych pneumokokových ochorení, spadajúcich pod diagnózy A40.3 - septikémia a G00.1 – meningitída spôsobená *S. pneumoniae*, je uvedený v tabuľkách č. 19 - 20 a na obrázkoch 1-3. Mapy výskytu podľa jednotlivých diagnóz (A40.3, G00.1 a J13) sú znázornené na obr. 4-6. Všetky epidemiologické výstupy z EPIS sú aktuálne k dňu 22.1.2014.

Novozavedené metódy

V súvislosti so zavedením plošnej vakcinácie proti pneumokokom sa do diagnostiky validovala a optimalizovala metóda pulznej elektroforézy (PFGE). Analýza

pomocou PFGE umožňuje triedenie jednotlivých kmeňov do skupín a porovnáva sa ich genetická príbuznosť resp. odlišnosť.

V NRC pre pneumokokové nákazy sa vykonáva sérotypizácia pomocou Quellungovej reakcie a pomocou latexovej aglutinácie. Tieto dve metódy boli rozšírené o ďalšiu sérotypizačnú metódu založenú na princípoch molekulárnej biológie a síce Multiplex PCR.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2013 sa NRC pre pneumokokové nákazy nezúčastnilo medzilaboratórneho porovnania. Medzilaboratórne porovnanie je v pláne na január 2014.

Iná odborná činnosť

NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na bližšiu identifikáciu pomocou molekulárno-biologických metód a sérotypizácie.

NRC sa zapojilo do Programov a projektov, ktorých vyhlasovateľom je Hlavný hygienik Slovenskej republiky. Projekt: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení. Cieľom projektu je monitorovanie zastúpenia sérotypov kmeňov *S. pneumoniae*, ktoré sú pôvodcami invazívnych pneumokokových ochorení (IPO) ako aj skvalitnenie surveillance IPO na Slovensku.

Legislatívna činnosť

NRC nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- NRC aktívne spolupracovalo a metodicky usmerňovalo lekárov a pracoviská klinických mikrobiológií
- NRC usmerňovalo epidemiológov a klinických mikrobiológov pri odbere a transporte materiálu, určeného na bližšiu identifikáciu pomocou molekulárno-biologických metód a sérotypizácie
- NRC poskytovalo priebežne konzultácie najmä lekárom a pracovníkom klinickej mikrobiológie a epidemiológie
- NRC vypracovalo metódu zasielania kmeňov určených na sérotypizáciu, ktorá zefektívňuje celý proces
- výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa diagnostiky a surveillance invazívnych pneumokokových ochorení boli prezentované na zahraničných a domácich podujatiach (viď aj publikačná a prednášková činnosť) ako aj na web stránke RÚVZ

BB

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – National Focal Point for Microbiology, ECDC

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

- V roku 2013 sa RNDr. Lucia Maďarová, PhD., RNDr. Jana Čamajová, PhD. a Mgr. Edita Bottková zúčastnili na zahraničnej konferencii s medzinárodnou účasťou: The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, aktívna účasť, poster, 16.4.2013-18.4.2013

- Školenie v Národnej referenčnej laboratoři SZU PRAHA, sérotypizácia pneumokokových kmeňov, RNDr. Lucia Maďarová, PhD., RNDr. Jana Čamajová, PhD. a Mgr. Edita Bottková, 29.4.2013-3.5.2013

**4.1.4. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE BAKTERIOLOGICKÉ,
(BIOLOGICKÉ) A TOXÍNOVÉ ZBRANE ZA ROK 2013**

Dátum zriadenia: 15. október 2001

Vedúci NRC: doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.

Pracovníci: MUDr. Mária Avdičová, PhD.

RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

Ing. Zuzana Majláthová

Renata Hricová

Viera Klementová

Valéria Oravcová

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane

Hlavné zameranie činnosti:

- príprava informácií a podkladov pre orgány MZ SR, týkajúce sa problematiky bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní v nadväznosti na situáciu v SR a zahraničí,
- zabezpečenie základných diagnostických postupov pri diagnostike vybraných infekčných ochorení prichádzajúcich do úvahy ako biologické a toxínové zbrane,
- spolupráca s orgánmi štátnej správy, samosprávy a príslušnými inštitúciami v zahraničí pri riešení danej problematiky,

- pravidelné informovanie odbornej verejnosti prostredníctvom internetovej stránky (www.vzbb.sk)
- spolupráca s médiami.

Zdôvodnenie existencie Informačného centra pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane

- Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane spolu s Oddelením lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu vykonáva činnosť, ktorú vo svojom rozsahu nevykonáva nikto na území Slovenskej republiky.
- Pracovisko je materiálne, organizačne a technicky dostatočne vybavené na takúto činnosť.
- Pracovisko disponuje dostatočným množstvom odborného a pomocného personálu.
- Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane počas svojej dvanásťročnej praxe existencie nadobudlo dostatočné množstvo skúseností, informácií, kontaktov a odbornosti.

Správa o činnosti za rok 2013

V roku 2013 na Oddelenie lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu bolo doručených spolu 7 materiálov podozrivých na prítomnosť nebezpečných pôvodcov bakteriologických zbraní a bioterorizmu. Prítomnosť *Bacillus anthracis* a ďalších potenciálnych agens bioterorizmu nebola potvrdená ani v jednej z vyšetovaných podozrivých zásielok. Štatistický rozbor vyšetovaných materiálov za posledné roky je uvedený v tabuľke č. 51.

Oddelenie vypracovalo ďalšie pracovné postupy pre izoláciu a diagnostiku zvlášť nebezpečných pôvodcov biologických zbraní a bioterorizmu. Tieto pracovné postupy budú slúžiť ako podklady, resp. pracovné postupy pre laboratórny dôkaz výskytu týchto pôvodcov ochorení.

Oddelenie sa podieľalo na tvorbe publikácie (monografie) Biologické a chemické zbrane Pripravenosť a odpoveď (viď publikačná činnosť).

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane sa zaoberá nielen diagnostickou ale aj publikačnou činnosťou čo vyplýva z názvu a poslania tohto útvaru. Za 12 rokov existencie centra pracovníci publikovali množstvo odborných a vedeckých článkov, monografie a skriptá, s bohatou publikačnou odozvou. Publikačná činnosť a ohlasy pracovníkov Informačného centra pre bakteriologické, (biologické)

a toxínové zbrane RÚVZ Banská Bystrica podľa kategórií v problematike biologických zbraní.

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane nie je napojené na ESPO.

Zastúpenie v medzinárodných pracovných skupinách

Vedúci Informačného centra sa pravidelne zúčastňuje na medzinárodných zasadnutiach týkajúcich sa problematiky biologických zbraní (účasť na meetingu expertov pri dohode BWC, účasť na stretnutí členských štátov BWC). Vedúci Informačného centra je národný kontaktný v oblasti mikrobiológie ako aj národný kontaktný bod v oblasti biologických zbraní:

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – National Focal Point for Microbiology, ECDC
– National Focal Point for BWC, ISU/BWC

4.1.5. ODDELENIE ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení antiinfekčnej imunológie (AI) v roku 2013 pracovali 1 laboratórny diagnostik s VŠ vzdelaním III. stupňa, 1 diplomovaná laborantka, 1 laborantka so špecializáciou a 1 sanitárka.

Akreditácia

Oddelenie AI má sérologickú diagnostiku akreditovanú od roku 2005 v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. V roku 2011 oddelenie absolvovalo reakreditáciu SNAS, pričom platnosť osvedčenia o akreditácii má do 20.5.2015. Oddelenie má akreditovaných 24 skúšok a 28 ukazovateľov.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Oddelenie zabezpečovalo počas roka sérologickú diagnostiku vybraných vírusových a bakteriálnych ochorení pre okres Banská Bystrica a sérologickú diagnostiku chrípky a HIV pre Banskobystrický kraj. Oddelenie plnilo úlohy Špecializovaného pracoviska pre vírusové hepatitídy na zabezpečenie nadstavbovej, vysoko špecializovanej diagnostiky vírusových hepatitíd a zabezpečovalo anonymné vyšetrowanie infekcie HIV. Zároveň sa podieľalo na plnení úloh NRC pre pertussis a parapertussis. Nadstavbovú diagnostiku vírusových hepatitíd a diagnostiku pertussis sme vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 bolo na oddelení AI vyšetrených 1565 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 7347 analýz. V porovnaní s rokom 2012 sme zaznamenali výraznejšie zvýšenie v počte vyšetrených vzoriek - na oddelenie prišlo o 437 vzoriek viac oproti roku 2012, čo predstavuje + 38,7 %; so zvýšeným počtom vzoriek súvisel aj úmerne k tomu zvýšený počet výkonov. Podrobný prehľad o činnosti oddelenia je uvedený v tabuľkách č. 8 a č. 9. Vo výročnej správe uvádzame aj počty analýz vykonaných na oddelení, podľa bodovníka zdravotníckych výkonov.

V sérologickej diagnostike pertussis a parapertussis sme vyšetřili 551 vzoriek na dôkaz prítomnosti protilátok triedy IgA antiPT a 551 vzoriek na dôkaz prítomnosti protilátok triedy IgG antiPT metódou ELISA. Bolo zistených 54 prípadov pozitivity v prípade protilátok IgA a 120 prípadov pozitivity v prípade protilátok IgG. Do systému EPIS boli nahlásené všetky prípady, resp. pacienti, ktorí na základe klinickej diagnózy a kombinácie laboratórných vyšetrení na prítomnosť *B. pertussis* resp. *B. parapertussis* spadali pod definíciu potvrdených resp. pravdepodobných prípadov pertussis a parapertussis.

Aglutinačnou reakciou sme vyšetřili 8 párových sér (4 dvojice sér) na prítomnosť protilátok proti *B. pertussis* a 130 párových sér (65 dvojíc sér) na prítomnosť protilátok proti *B. parapertussis*. Prítomnosť protilátok proti *B. pertussis* ani *B. parapertussis* sa nepodarilo dokázať v žiadnom prípade. V súlade s odporúčaniami EU.Pertstrain Group sa v tomto roku upustilo od vyšetřovania prítomnosti protilátok proti *B. pertussis* pomocou aglutinácie v dôsledku nízkej citlivosti tejto metódy a nevhodnosti jej použitia u ľudí očkovaných acelulárnou vakcínou.

Kultivačne sme na *B. pertussis* vyšetřili 110 výterov z nosohltana, všetky s negatívnym výsledkom.

V spolupráci s Oddelením molekulárnej biológie sme pokračovali v diagnostike priameho dôkazu pôvodcu pertussis vo výteroch z nosohltana pomocou polymerázovej reťazovej reakcie v reálnom čase. Metódou real-time PCR bolo vyšetřených 381 materiálov na dôkaz prítomnosti *Bordetella sp.* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu bol vykonaný pomocou real-time PCR v 54 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella sp.* bola potvrdená v 14 prípadoch, prítomnosť *B. pertussis* bola potvrdená v 4 vyšetřovaných materiáloch a prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 4 prípadoch.

Na oddelení AI pracuje Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy. V roku 2013 sme vyšetřili 51 vzoriek na vírusové hepatitídy A - E. Najvyšší podiel sérologických vyšetření bol uskutočnený na vírusovú hepatitídu C, a to 39,2 % z celkového počtu vyšetřených vzoriek, ďalej na vírusovú hepatitídu E - 25,5 % z celkového počtu vyšetřených vzoriek a na vírusovú hepatitídu B - 23,5 % z celkového počtu vyšetřených vzoriek. Vyšetření s pozitívnym výsledkom bolo: na vírusovú hepatitídu B - 7, na vírusovú hepatitídu C - 11, na vírusovú hepatitídu E - 3. Podrobný prehľad je uvedený v tabuľke č.8.

Pre potreby epidemiológie a anonymného vyšetřovania infekcie HIV sme vyšetřili 67 vzoriek na stanovenie HIV antigénu a protilátok proti HIV-1 a HIV-2. Pozitívny výsledok bol zistený pri 2 vyšetřeniach.

Na oddelení bolo ďalej vyšetřených 16 vzoriek na prítomnosť a aviditu protilátok proti vírusu rubeoly. U všetkých vzoriek bol zistený negatívny výsledok.

Oddelenie vyšetřilo 25 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky typu A1, 6 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky typu A3, 25 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu pandemickej chrípky typu A H1N1/2009 a 25 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky B metódou HIT. Bol zistený 1 pozitívny výsledok pre vyšetřenie párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky typu A1, 1 pozitívny výsledok pre vyšetřenie párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu pandemickej chrípky typu A H1N1/2009 a 2 pozitívne výsledky pre vyšetřenie párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky B.

Oddelenie AI svoje ťažiskové úlohy pre rok 2013 úspešne splnilo.

Novozavedené metódy

V r. 2013 bol zakúpený nový reader – fotometer na odčítanie hodnôt absorbancie roztoku v mikrotitračných doštičkách, ktorý je prepojený s počítačom, čo umožňuje softwarové spracovanie výsledkov a ukladanie elektronickej formy dát. Softwarové spracovanie kritérií validity a výsledkov znižuje pravdepodobnosť chyby a elektronickej forma dát umožňuje ďalšie spracovanie dát a predstavuje zároveň v súčasnosti potrebnú formu ukladania dát.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili troch plánovaných medzilaboratórných porovnávacích testov:

1. na diagnostiku a stanovenie protilátok Rubella virus (Labquality 2013, Fínsko),
- vyšetřili sme 3 vzorky, celkom 15 ukazovateľov, so 100 % úspešnosťou.
2. stanovenie antigénov a protilátok pri HIV (Labquality 2013, Fínsko)
- vyšetřili sme 4 vzorky, celkom 12 ukazovateľov, so 93,8 % úspešnosťou.
3. na stanovenie protilátok *B. pertussis* (Labquality 2013, Fínsko).
- vyšetřili sme 2 vzorky, celkom 6 ukazovateľov, so 100 % úspešnosťou.

V budúcom kalendárnom roku 2014 sa pracovníci oddelenia prihlásili do medzilaboratórnej kontroly kvality práce v stanovení ukazovateľov protilátok proti *B. pertussis*.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. V súvislosti s reakreditáciou boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 190 opakovaných meraní, čo predstavuje 1059 analýz.

Oddelenie AI priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické a PCR vyšetrenie.

Legislatívna činnosť

Oddelenie AI nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracoviskám, predovšetkým v oblasti sérologickej diagnostiky vírusových a bakteriálnych infekčných ochorení.

Pracovníci oddelenia AI sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali interných školení ako aj seminárov v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR“. Zároveň sa pracovníci oddelenia zúčastnili na školení zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov.

Týždenne boli spracovávané hlásenia o sérologickej diagnostike chrípky pre potreby NRC pre chrípku za rok 2013.

Pracovníci oddelenia AI sa podieľali na aktualizácii štandardných pracovných postupov a príslušnej riadenej dokumentácie na oddelení antiinfekčnej imunológie, priebežne počas r. 2013.

Priebežne bola aktualizovaná webová stránka o Špecializovanom pracovisku pre vírusové hepatitídy. Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbbb.sk) je zverejnený zoznam ponúkaných vyšetrení vykonávaných na oddelení AI.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia AI nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

4.1.6. ODDELENIE LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení lekárskej virológie (LV) v roku 2013 pracoval 1 VŠ nelekár so špecializáciou, 1 diplomovaná laborantka, 1 laborantka so špecializáciou a 1 sanitárka.

Akreditácia

Oddelenie LV má kultivačnú diagnostiku akreditovanú od roku 2005 v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. V roku 2011 oddelenie absolvovalo reakreditáciu SNAS, pričom platnosť osvedčenia o akreditácii má do 20.5.2015. V roku 2013 oddelenie absolvovalo dohľad nad akreditáciou zo SNAS. Oddelenie má akreditované 3 skúšky a 17 ukazovateľov.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Oddelenie zabezpečovalo počas roka virologickú diagnostiku pre 13 okresov Banskobystrického a Žilinského kraja. Niektoré vyšetrenia sme na požiadanie vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 bolo na oddelení LV vyšetrených 772 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 76628 analýz. Na našom oddelení bolo pripravených 4519 bunkových kultúr.

V porovnaní s rokom 2012 sme vyšetřili o 226 vzoriek viac (+ 29,3%), počet analýz vzrástol o 577 čo je mierny nárast oproti minulému roku, počet pripravených

bunkových kultúr vzrástol o 726 (+19%). Podrobný prehľad o činnosti oddelenia je uvedený v tabuľkách č. **10, 11 a 12**. Diagnostiku herpetických vírusov a cytomegalovírusu od roku 2011 nevykonávame.

V rámci surveillance chrípky sme vyšetrili celkom 373 vzoriek biologického materiálu od pacientov so suspektnou chrípkou, z toho bolo 332 výterov z HCD a 41 pitevných materiálov od 10-tich zomrelých pacientov. Všetky tieto materiály boli vyšetrované metódou klasickej kultivácie na bunkových kultúrach MDCK, 164 z nich bolo v rámci sledovania SARI (závažných akútnych respiračných ochorení) vyšetrených aj metódou rýchlotestu Directigen EZ Flu A+B (Becton Dickinson). Kultivačne sme izolovali a následným hemaglutinačným testom potvrdili 3x vírus chrípky A a 18x vírus chrípky B. Rýchlotestom bola potvrdená 10x chrípka B a 7x chrípka A. Z izolovaných vírusov chrípky bol v NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave identifikovaný 18x kmeň vírusu chrípky B/Wisconsin/1/2010-like a 1x kmeň vírusu chrípky A/California/7/2009 (H1N1) pdm-like. Ostatné izolované vírusové kmene chrípky A neboli bližšie subtypizované.

V rámci akčného plánu pre eradikáciu poliomyelitídy na Slovensku sme plnili 2 úlohy a to:

1. Cirkulácia vírusov poliomyelitídy a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. V roku 2013 sme vyšetrili spolu 84 odpadových vôd odobratých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši. V tomto období nebol izolovaný žiadny poliovírus, v odpadovej vode z Martina - Vrútok, odobratej v máji 2013 bol izolovaný Coxsackie vírus sk.B, v odpadových vodách z Dolného Kubína a z Čadce, odobratých v júli 2013 bol izolovaný 2x Coxsackie vírus sk.B a 2x Echovírus 11.

2. Surveillance akútnych chabých obrn (ACHO). Každú stolicu a jej suspenziu, likvory a výtery od chorých s ACHO, prípadne aj iných ochorení nervového systému rozdeľujeme a polovicu materiálu posielame do NRC pre poliomyelitídu v Bratislave, rovnako ako materiály od pacientov so suspektným cytopatogénnym efektom na bunkových kultúrach. V roku 2013 sme vyšetrili 17 materiálov s diagnózami ACHO, z toho bolo 10 stolíc, 4 likvory a 3 výtery. Z týchto materiálov nebol izolovaný žiadny enterálny vírus. S neurologickou diagnózou (inou ako ACHO) bolo v roku 2013 vyšetrených 11 materiálov, z toho 5 stolíc a 6 likvorov. Nebol izolovaný žiadny enterálny vírus. S inou ako neurologickou diagnózou bolo vyšetrených 10 vzoriek, z toho 6 stolíc a 4 likvory. Z dvoch stolíc odobratých od 18-ročného pacienta s diagnózou A87 a A09, z infekčného odd. NFDR v B. Bystrici bol izolovaný vírus ECHO11. Z likvoru od 9-

ročného pacienta s diagnózou A87, z infekčného odd. NFDR v B. Bystrici bol izolovaný vírus ECHO30.

V rámci vyšetovania protilátok proti vírusom Coxsackie B 1 – 6, A7 a A9 pomocou vírusneutralizačného testu bolo vyšetrených 56 pacientov. U 27 z nich boli vyšetované dvojice materiálov sérum – likvor (54 materiálov) a u 29 pacientov boli vyšetované dvojice sér (58 vzoriek séra). U 9 pacientov bolo zistené signifikantné zvýšenie hladiny protilátok voči týmto antigénom: 3x Coxsackie A9, 3x Coxsackie B2, 2x Coxsackie B3, 4x Coxsackie B4, 1x Coxsackie B5.

V rámci vyšetovania protilátok proti vírusom Polio 1, 2 a 3 pomocou vírusneutralizačného testu bol vyšetrení dvaja pacienti (4 vzorky séra). V týchto vzorkách nebol zaznamenaný signifikantný vzostup protilátok proti poliovírusom.

LV svoje ťažiskové úlohy pre rok 2013 úspešne splnila.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili plánovaného medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie chrípkových vírusov, ktorý organizovalo NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Vyšetřili sme 7 vzoriek, 2 ukazovatele, so 100 % úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. V súvislosti s dohľadom nad akreditáciou boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 18240 analýz.

Oddelenie LV priebežne usmerňovalo odborných lekárov a epidemiológov pri odbere a transporte materiálu na virologické kultivačné vyšetrenie.

Oddelenie LV bolo zapojené v EU a WHO surveillance chrípky a chrípke podobných ochorení cez NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave a v surveillance poliomyelitídy cez NRC pre polio na ÚVZ SR v Bratislave.

Oddelenie LV pokračovalo v spolupráci na projektoch č. 8.2 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení a 6.6. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV, ktorých vyhlasovateľom je Hlavný hygienik Slovenskej republiky. Gestorom oboch projektov je ÚVZ SR v Bratislave, RÚVZ v B. Bystrici je spoluriešiteľom týchto projektov.

Legislatívna činnosť

Oddelenie LV nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracovníkám. Pracovníci oddelenia LV sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali školení a seminárov pre VŠ a SŠ organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, ako aj interných školení.

V novembri 2013 absolvovala stáž na LV v rámci predatestačnej prípravy MUDr. Miroslava Lörincová, pediater.

Formou posteru boli prezentované výsledky virologickej surveillancie chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, prehľad jednotlivých diagnostických metód, klasických aj novozavedených v priamej diagnostike chrípky, na VIII. Martinských dňoch verejného zdravotníctva, v Martine 6.-7.3.2013.

Formou prednášok boli prezentované Laboratórne aspekty surveillancie infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR (NRC pre chrípku, NRC pre polio, NRC pre salmonelózy, NRC pre MMR, NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky), v rámci celoslovenských školení Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR. Prednášky boli realizované počas dvoch celodenných seminárov 13.3.2013 v Žiline a 22.11.2013 v Banskej Bystrici.

RNDr. Renáta Kissová, PhD., prednášala predmet Lekárska biológia, študentom 1. ročníka fakulty zdravotníctva, odboru Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve na SZU v Banskej Bystrici, počas zimného semestra – 13 prednáškových celkov (26 hodín). Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbb.sk) je zverejnený zoznam ponúkaných vyšetrení vykonávaných na oddelení LV.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia LV nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou oddelenia LV.

4.1.7. ODDELENIE LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení lekárskej parazitológie (LP) v roku 2013 pracoval 1 VŠ nelekár so špecializáciou, 1 laborantka so špecializáciou a 1 sanitárka.

Akreditácia

Oddelenie LP má sérologickú diagnostiku akreditovanú od roku 2005 v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. V roku 2011 oddelenie absolvovalo reakreditáciu SNAS, pričom platnosť osvedčenia o akreditácii má do 20.5.2015. Oddelenie má akreditovaných 9 skúšok a 11 ukazovateľov. V júli 2013 bol na oddelení vykonaný dohľad nad akreditáciou komisiou SNAS.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Oddelenie zabezpečovalo počas roka parazitologickú diagnostiku pre okres Banská Bystrica. Nadstavbovú diagnostiku toxoplazmózy a niektoré vyšetrenia na tkanivové parazity sme na požiadanie vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 bolo na oddelení LP vyšetrených 1387 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 7581 analýz. V porovnaní s rokom 2012 sme vyšetřili viac o 422 vzoriek (+43,7 %). Podrobný prehľad o činnosti oddelenia je uvedený v tabuľkách č. **13 a 14**. Koprologickú diagnostiku, sérologickú diagnostiku lymeskej boreliózy a leptospirózy od roku 2005 nevykonávame. Od roku 2012 sme prestali vykonávať aj stanovenie toxokarových protilátok.

V roku 2013 sme pokračovali v parazitologickom vyšetřovaní pieskovísk. Vyšetřenia sme vykonávali pre všetky okresy Banskobystrického samosprávneho kraja. Pre potreby oddelení hygieny detí a mládeže RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom sme vyšetřili 40 vzoriek z pieskovísk materských škôl a verejných pieskovísk.

V spolupráci s oddelením molekulárnej biológie sme pokračovali v diagnostike priameho dôkazu toxoplazmózy v plodovej vode a krvi pomocou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR). Metódou PCR sme vyšetřili celkom 16 vzoriek biologického materiálu.

Oddelenie LP svoje ťažiskové úlohy pre rok 2013 úspešne splnilo.

Novozavedené metódy

V roku 2013 oddelenie LP nezaviedlo žiadne nové diagnostické metódy.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili plánovaného medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie toxoplazmových protilátok (Toxoplasma, Labquality 2013, Fínsko). Vyšetřili sme 3 vzorky a 21 ukazovateľov so 100 % úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne sme aktualizovali štandardné pracovné postupy a príslušnú riadenú dokumentáciu, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 35 opakovaných meraní, čo predstavuje 837 analýz.

Oddelenie LP priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické a PCR vyšetřenie.

Oddelenie LP nebolo zapojené v EU a WHO monitorovacích sieťach ani špecializovaných programoch a projektoch.

Legislatívna činnosť

Oddelenie LP nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracoviskám, predovšetkým v oblasti mikroskopickej a sérologickej diagnostiky parazitov. Pracovníci oddelenia LP sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali školení a seminárov pre VŠ a SŠ organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, ako aj interných školení.

V roku 2013 sa na našom pracovisku školil 1 VŠ z ÚVN Ružomberok a 2 VŠ z RÚVZ Banská Bystrica v rámci predatestačnej odbornej prípravy.

Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbb.sk) je zverejnený zoznam ponúkaných vyšetření vykonávaných na oddelení LP.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia LP nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou oddelenia LP.

4.1.8. ODDELENIE MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Personálne obsadenie

Na oddelení MŽP pracoval 1 VŠ nelekár so špecializáciou v laboratóriu vôd a 1 VŠ nelekár so špecializáciou v ostatných laboratóriách, v laboratóriu potravín 3 SZP s ukončeným PŠŠ (1 SZP od mája 2013 dlhodobo PN), v laboratóriu vôd sú 2 SZP s ukončeným PŠŠ a v laboratóriu pre kontrolu sterility je 1 SZP bez PŠŠ, 1 SZP je na materskej dovolenke, celkovo 7 SZP a 1 NZP so sanitárnym kurzom

Akreditácia

Pracovisko MŽP je akreditované od roku 2004, 23 skúšok a 26 ukazovateľov. Platnosť akreditácie je do termínu 20.5.2015.

Odborná činnosť

Oddelenie MŽP v r. 2013 analyzovalo celkovo 20 560 vzoriek s počtom ukazovateľov 37 565 čo predstavuje sumárne 121 639 laboratórných analýz. Činnosť nášho oddelenia je zhrnutá v tabuľkách č. **33-41**.

Pracovisko sa podieľa na prevencii nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach skúškami zameranými na kontrolu sterility a účinnosti sterilizačných procesov, kontrolu kontaminácie nemocničného a pracovného prostredia, ovzdušia a účinnosti dezinfekcie a sanitácie. Táto činnosť je sumarizovaná v tabuľkách č. **36, 37**.

Preverovací a kontrolný monitoring pitnej vody a analýzy vody na kúpania prezentuje tabuľka č. **34**. V sledovanom roku bolo vyšetrených 11 vzoriek balenej vody pre dočatá. V súlade s Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 sme analyzovali 16 vzoriek na detekciu rodu *Legionella spp.* s negatívnymi výsledkami. 27 vzoriek sme analyzovali v rámci Projektu č. 7.2 *Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach*, a identifikovali sme za pomoci NRC pre legionely ÚVZ SR BA spolu 19 kmeňov *L. pneumophilla*, a to sérotyp 1,5 kmeňov; sérotyp 2-15, 10 kmeňov; sérotyp 6 bolo zistených 5 kmeňov.

S pracovníkmi OHDD sme aj v roku 2013 monitorovali detské pieskoviská v počte 42 vzoriek, tabuľka.č. 35.

Pri plnení úloh v rámci výkonu úradnej kontroly potravín a predmetov dennej potreby v stanovovaní mikrobiologického rizika pri hodnotení kritérií bezpečnosti potravín a hygieny procesu výroby v súlade s viacročným plánom sme sa zamerali aj na detekciu vybraných ukazovateľov pre potreby komunitných referenčných centier:

- *rod Salmonella* sme detekovali vo vzorke *Vanilkové obalované venččky* šetrenie rodinnej epidémie vo Vyhniach, RÚVZ ZH odd. epidemiológie. V spolupráci s NRC pre salmonelózy ÚVZ SR BA bol určený kmeň *S. enteritidis* O:9,12;H:g,m,-.
- *rod Listeria* a *Cronobacter* sa nám v sledovanom období nepodarilo detekovať.

Plnením požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nemocničných nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach sme v rámci Projektu č. 6.4 *Nozokomiálne nákazy* v spolupráci s odborom epidemiológie RÚVZ BB vykonali 561 kontrol účinnosti sterilizačných prístrojov a analyzovali 4201 vzoriek sterov z nemocničného prostredia.

Novozavedené metódy

- testovanie a zavedenie chromogénneho kultivačného média *Brilliance E.coli agar*CM1046 na selektívnu identifikáciu koliformných baktérií vo vodách, fy Oxoid

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích skúškach :

- 1/ LGC Standards UK, Round 205 (analýza vôd), jún 2013 (1 vzorka, 4 ukazovatele)
- 2/ LGC Standards UK, Round 205 (analýza potravín), jún 2013 (1 vzorka, 1 ukazovateľ)
- 3/ LGC Standards UK, Round 207 (analýza potravín), august 2013 (2 vzorky, 2 ukazovatele)
- 4/ LGC Standards UK, Round 211 analýza potravín, (december 2013) 1 vzorka, 1 ukazovateľ)

4.1.9. ODDELENIE BIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Personálne obsadenie

Na oddelení biológie životného prostredia (BŽP) v roku 2013 pracovali 2 VŠ so špecializáciou a 2 laborantky so špecializáciou. 1 VŠ ukončila pracovný pomer k 31.12.2014 v tabuľke č. 42.

Osobitná a iná činnosť

RNDr. Janka Lafféřsová je členkou poradného zboru hlavného odborníka MZ SR pre problematiku biológie životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore Biológia životného prostredia pre Banskobystrický kraj.

RNDr. Janka Lafféřsová od roku 2006 koordinuje činnosť 6 monitorovacích staníc Peľovej informačnej služby PIS na Slovensku a zabezpečuje prípravu peľového spravodajstva pre SR.

Osvedčenie o akreditácii má RÚVZ BB od 17. 5. 2004, kedy mu bolo udelené prvé osvedčenie o akreditácii Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) platné do 17.5.2007 (podľa § 22 zákona č. 264/1999 Z.z. v znení neskorších predpisov Ministerstva hospodárstva SR svojim rozhodnutím zo dňa 7.1.2000 autorizovalo SNAS ako jedínú akreditujúcu osobu na vykonávanie akreditácie v Slovenskej republike).

V roku 2011 prebehla na RÚVZ BB druhá reakreditácia SNAS. RÚVZ BB získalo osvedčenie o akreditácii č. S-156 vydané SNAS dňa 20.5.2011 a platné do 20.5.2015. V máji 2013 v rámci dohľadu SNAS prebehla aj na pracovisku BŽP externá kontrola kvality skúšky na stanovenie alergénov roztočov v prachu, v rámci ktorej neboli zistené žiadne nedostatky tabuľka č. 42.

Analytická činnosť pracovísk biológie životného prostredia podľa typu komodít je rozpracovaná v tabuľke č. 43. Prehľad o výkone analytických skúšok BŽP v tabuľke č. 44.

Popis plnenia programov, projektov, ťažiskových úloh.

Oddelenie BŽP vykonávalo v roku 2013 vyšetrenia vybraných zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou BŽP a svojou laboratórnou činnosťou i spoluprácou pri odberoch sa podieľalo aj na plnení úloh a projektov terénnych oddelení RÚVZ.

Oddelenie BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa v roku 2013 podieľalo na plnení nasledovných úloh vyplývajúcich z Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2013 a na ďalšie roky pre odbory Objektivizácie faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF) 7.1 Cyanobaktérie, 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach, 7.3 Minerálne a pramenité vody a vody vo watercooleroch, 7.13 Monitoring enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, 7.14 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody, 7.15 Peľová informačná služba (PIS)-Monitoring biologických alergénov v ovzduší , 7.16 Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí a 8.4 Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku pre odbory LM. Z toho pre úlohy 7.15,

7.16 a 8.4 ako riešiteľ. Podrobné správy boli podané v rámci odpočtu PaP za rok 2013 a prehľadné spracovanie je uvedené v tabuľke č. 48

Úloha: Tvorba profilov prírodných kúpalísk

V rámci úlohy sa okrem cynobaktérií sledoval aj výskyt vodných makrofytov. Pri plnení tejto úlohy sme vykonali terénny prieskum na VN Teplý vrch, Ružiná a piatich banských jazerách. Celkovo bolo na siedmich lokalitách na prítomnosť makrorias a makrofytov vyšetrených 72 vzoriek a stanovených 840 ukazovateľov.

Na základe požiadavky odboru HDM RÚVZ BB sme spolupracovali pri riešení sťažnosti na prítomnosť cudzopasného hmyzu v ubytovacom zariadení VŠ. Vykonali sme mikroskopickú diagnostiku. Nebol potvrdený záchyt ploštice posteľnej (*Cimex lectularia*) v odobraných vzorkách. Napriek tomu bola vykonaná dezinfekcia a opakovaný odber bol taktiež s negatívnym výsledkom.

Činnosť NRC

Pri oddelení BŽP RÚVZ BB nie je zriadené samostatné NRC, ale určenie pracovníci oddelenia sa aktívne podieľajú na činnosti NRC. RNDr. Janka Lafférová a laborantka Oľga Kútiková je členkou NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie.

Špecializované činnosti

a) Špecializované pracoviská v oblasti objektivizácie faktorov prostredia na RÚVZ BB

Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov v ovzduší

Peľový monitoring v roku 2013 prebiehal od marca do konca októbra v rámci celej SR. V Banskej Bystrici sme realizovali monitoring ešte v zmysle nadstavbovej odbornej činnosti pracoviska do začiatku decembra.

b) Špecializované pracoviská v oblasti hodnotenia zdravotného rizika a legislatívy na RÚVZ BB

Špecializované pracovisko pre peľ v ovzduší

Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov

V rámci špecializovanej činnosti bolo laboratóriu BŽP vyšetrené:

aerobiologický monitoring ovzdušia:	počet vzoriek - 294
	počet ukazovateľov – 5 158
	počet analýz – 5 158
stanovenie alergénov roztočov v bytovom prachu:	počet vzoriek - 410

počet ukazovateľov – 820

počet analýz – 820

Metodická činnosť

V rámci metodickej činnosti boli poskytnuté konzultácie k problematike alergénov vo vnútornom prostredí (roztoče, spóry plesní) a konzultácie v rámci peľového monitoringu.

Konzultovaná bola žiadosť o poskytnutie informácií o vhodnosti výsadby drevín v miestach vysokej hustoty osídlenia na sídlisku v Brezne a viacero telefonických otázok k problematike PIS. V spolupráci s HŽP a HDM sme riešili problematiku výskytu alergénov roztočov v ubytovacích zariadeniach. Pre potreby riešenia úloh sme pripravili metodiku odberu vzoriek.

Metodická a odborná pomoc pri riešení študentských vedeckých prác zameraných na problematiku alergénov roztočov - Mária Beňová, Katarína Országhová – študentky gymnázia v Žiari nad Hronom. (Práce boli ocenené v rámci SOČ, na festivale vedy mladých a následne úspešne odprezentované na študentských vedeckých fórach v zahraničí.)

Medzinárodné aktivity

Oddelenie BŽP pre Pollen info v rámci medzinárodných multicentrických štúdií spracovalo sumárna správa o výskyte vybraných druhov peľových alergénov v ovzduší Banskej Bystrice. Na základe požiadavky ÚVZ SR bola pre splnenie úlohy, ktorá vyplynula z činnosti slovensko–maďarskej zmiešanej komisie, pracovnej skupiny pre životné prostredie a zdravie spracovaná z databázy PIS pri RÚVZ v SR hodnotiaca správa o vybraných indikátoroch do monitorovacieho systému UNIPHE (Use of Sub-national Indicators to improve Public Health in Europe) za účelom rozšírenia databázy o Slovenskú republiku. Hodnotiaca správa bola spracovaná pre vybrané alergény (peľ jelše, brezy, ambrózie a tráv) podľa predpísaných metodík UNIPHE. Do štatistických analýz monitorovania za roky 2010–2012 boli v roku 2013 doplnené aktuálne výsledky z databázy monitorovacích staníc PIS pri RÚVZ BB, ÚVZ SR, RÚVZ KE, RÚVZ NR, RÚVZ TT a RÚVZ ZA. Uvedené informácie a údaje majú slúžiť aj ako podklad pre vypracovanie dokumentu „Hodnotenie zraniteľnosti obyvateľstva SR v súvislosti s klimatickými zmenami“ a testovanie indikátorov vplyvu klimatických zmien na zdravie obyvateľov v rámci kapitoly Klimatické zmeny a zdravie Akčného plánu pre životné prostredie

a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV), ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 10/ 2012, tabuľka č. 49.

Legislatívna činnosť

V roku 2013 sa naše pracovisko podieľalo na pripomienkovaní novely Vyhlášky vôd na kúpanie.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2013 sme zorganizovali tri bilaterálne medzilaboratórne porovnávacie skúšky pre peľový monitoring a stanovenie améb. Údaje sú uvedené v tabuľke č. 45 a 46

Nové zavedené metódy

Na zavedenie nových metód neboli konkrétne požiadavky zo strany terénnych odborov (HŽPaZ, HDM, HV a PPL). niektoré už zavedené metódy boli v roku 2013 čiastočne validované, tabuľka č.47.

4.1.10. ODDELENIE LEKÁRSKEJ BAKTERIOLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení lekárskej bakteriológie (LB) v roku 2013 pracovala 1 laborantka bez špecializácie a 1 sanitárka. Miesto vedúceho oddelenia LB je od 1. júla 2010 neobsadené.

Akreditácia

Oddelenie LB nemá svoju činnosť akreditovanú.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. V súvislosti s činnosťou informačného centra pre bakteriologické, biologické a toxínové zbrane oddelenie LB sleduje, zhromažďuje a spracováva najnovšie poznatky o zvlášť nebezpečných pôvodcoch biologických zbraní a bioterorizmu. Tieto pracovné postupy slúžia ako podklady, resp. pracovné postupy pre laboratórnu diagnostiku týchto pôvodcov ochorení.

Oddelenie LB zabezpečuje aj diagnostiku vybraných bakteriálnych ochorení pre potreby sledovania epidemiologického procesu, t.j. pátrania po prameni pôvodcu nákazy, pre spádovú oblasť okresov Banská Bystrica a Brezno.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 boli vyšetrené 7 vzoriek podozrivých na prítomnosť nebezpečných pôvodcov v súvislosti s mimoriadnymi udalosťami, ktoré by mohli ohroziť verejné zdravie.

Podrobný prehľad o počte a druhu vyšetovaných podozrivých materiálov/vzoriek za predchádzajúce roky je uvedený v tabuľkách č. **50 a 51**.

V roku 2013 nebola vyšetrená na oddelení LB žiadna vzorka pre potreby odboru epidemiológie v súvislosti s pátraním po prameni pôvodcu nákazy (rodinné epidémie, kontakty).

Oddelenie LB zastrešuje a koordinuje činnosť na úseku prípravy pôd a kultivačných médií pre potreby celého odboru lekárskej mikrobiológie. Zodpovedá za kontrolu kvality živých médií prostredníctvom referenčných kmeňov. Podrobné informácie o množstve a druhoch pripravených médií sú uvedené v tabuľkách č. **16**.

Novozavedené metódy

V roku 2013 oddelenie LB nezaviedlo žiadne nové diagnostické metódy.

Medzilaboratórne porovnanie

V roku 2013 sa oddelenie LB nezúčastnilo medzilaboratórneho porovnania.

Iná odborná činnosť

Iná odborná činnosť nadväzovala na činnosť ostatných oddelení odboru a spoluprácu so stálou misiou SR v Ženeve na príprave odborných materiálov súvisiacich s problematikou bakteriologických a biologických zbraní.

Legislatívna činnosť

Oddelenie LB nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracovníkmi, predovšetkým v oblasti diagnostiky vybraných patogénov. Pracovníci oddelenia LB sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali školení a seminárov organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, ako aj interných školení.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia LB nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou oddelenia LB.

4.1.11. ODDELENIE MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním III. stupňa 1

RNDr. Lucia Maďarová, PhD., vedúca oddelenia

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním II. Stupňa 1

RNDr. Edita Bottková

počet laborantov 2

Renáta Hricová

Viera Klementová

počet pomocného pracovného personálu (sanitári, upratovačky a pod.) 1

Magdaléna Blašková

Akreditácia

- podľa predpisu (STN EN ISO/IEC 17 025:2005)
- od roku 2005
- počet skúšok: 4
- počet ukazovateľov: 18

Činnosť oddelenia

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy - druh a cieľ činnosti, konkrétne plnenie vrátane tabuľkových prehľadov analytickej činnosti, vyhodnotenie a závery

- vykonávanie samostatných vyšetrení pomocou molekulárno-biologických metód
- zabezpečuje nadstavbovú diagnostiku pre oddelenia lekárskej parazitológie, lekárskej virológie, antiinfekčnej imunológie ako aj pre oddelenie lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu
- v spolupráci s oddelením lekárskej virológie sa podieľa na surveillance chrípky v SR
- spolupracuje s NRC pre pertussis a parapertussis, s NRC pre pneumokokové nákazy a s NRC pre toxoplazmózu na diagnostike a surveillance týchto ochorení
- zavádza nové metódy dôkazu, založené na princípoch molekulárnej biológie, do diagnostickej praxe
- v roku 2013 bola do diagnostiky zavedená metóda multiplex-PCR na sérotypizáciu kmeňov *Streptococcus pneumoniae*, táto metóda bude validovaná a akreditovaná v roku 2014, slúži ako diagnostická metóda pre potreby NRC pre pneumokokové nákazy (viď správa NRC za rok 2013)

- v roku 2013 bola pre potreby NRC pre pneumokokové nákazy zavedené do diagnostickej praxe taktiež metódy latexovej aglutinácie a Quellungova reakcia, slúžiace na sérotypizáciu kmeňov *S. pneumoniae*
- v roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní ako aj zlepšovaní systému kvality práce. Boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia MB
- pokračovalo sa v spolupráci s oddelením BŽP OLM RÚVZ BB na vyšetrovaní vôd určených na kúpanie za účelom vyšetrenia prítomnosti *Naegleria fowleri*; diagnostika tohto agens sa vykonáva v zmysle zákona č. 218 Z.z. z roku 2007 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (príloha č. 2), ako aj v súlade s plnením Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva V Slovenskej republike, časť Lekárska mikrobiológia, číslo úlohy 8.4 *Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku*
- v rámci surveillance chrípk a diferenciálnej diagnostiky chrípky resp. dôkazu pandemickej chrípky typu A/ H1N1 sa vykonávala diagnostika nasledovných agens: chrípka A a chrípka B, pandemická chrípka typu A/ H1N1, RSV, Adenovírus. Diagnostika týchto agens sa vykonávala v súlade s plnením Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, časť Lekárska mikrobiológia, číslo úlohy 8.2 *Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení*
- do diagnostiky bola zavedená nová PCR metóda na diagnostiku adenovírusu
- v roku 2013 pokračovala spolupráca s ústavom epidemiológie LF UK Bratislava (Doc. MUDr. Darina Guryčová, CSc.) za účelom molekulárno-biologickej diagnostiky *Francisella tularensis*, boli vyšetrované vzorky slezín a pečeni drobných zemných cicavcov odchytených v dlhodobu sledovaných ohniskách tularémie zo Slovenska ako aj klinické materiály od pacientov s podozrením na tularémiu a pacientov so sérologicky potvrdenou diagnózou
- v roku 2013 pokračovala spolupráca s oddelením lekárskej bakteriologie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu pri diagnostike materiálov podozrivých na prítomnosť agensov biologických zbraní (*Bacillus anthracis*, *Brucella melitensis*, *Francisella tularensis*, *Vibrio cholerae*)
- oddelenie MB pokračovalo v spolupráci na projekte organizovanom ECDC (EUVAC.NET Group) zameranom na zosúladienie diagnostiky *B. pertussis* na všetkých úrovniach.

V roku 2013 sa na oddelení molekulárnej biológie vyšetřilo pomocou PCR metód celkovo 1236 vzoriek, bolo stanovených 3750 ukazovateľov a celkový počet analýz bol 13804. tab 15

Pre potreby NRC pre pertussis a parapertussis bolo pomocou real-time PCR sa v roku 2013 vyšetřených spolu 381 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. pertussis* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxA-Pr*) bol vykonaný pomocou real-time PCR v 54 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella sp.* bola potvrdená v 14 prípadoch, prítomnosť *B. pertussis* bola potvrdená v 4 vyšetřovaných materiáloch a prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 4 prípadoch.

Oddelenie molekulárnej biológie vyšetřilo pre potreby NRC pre toxoplazmózu 16 vzoriek biologického materiálu (8 plodových vôd, 3 likvory, 1 krv, 2 biopsie, 2 orgány-pitva) metódou priameho dôkazu pôvodcu pomocou PCR resp. real-time PCR. Prítomnosť DNA *Toxoplasma gondii* sa nepotvrdila ani v jednom z prípadov.

V spolupráci s NRC pre pneumokokové nákazy bolo vyšetřených metódou PCR 72 kmeňov *S. pneumoniae* izolovaných z invazívnych ochorení. Taktiež sa pomocou multiplex PCR vykonalo spolu 480 vyšetření za účelom sérotypizácie izolovaných kmeňov *S. pneumoniae*.

Prehľadná analýza všetkých vyšetření vykonaných v roku 2013 na oddelení molekulárnej biológie je uvedená v **tabuľkách č. 15**.

Novozavedené metódy

- pulzná elektroforéza (PFGE) na dôkaz genetickej príbuznosti resp. odlišnosti divých kmeňov *B. pertussis* od kmeňa vakcinálneho, pokračovanie vo validácii PFGE za použitia zbierkových referenčných kmeňov
- v súvislosti so zavedením plošnej vakcinácie proti pneumokokom sa do diagnostiky zaviedla metóda PFGE, analýza pomocou PFGE umožňuje triedenie jednotlivých kmeňov do skupín a porovnáva sa ich genetická príbuznosť resp. odlišnosť (úprava postupu - skrátenie času na PFGE)
- na doplnenie sérotypizačných metód na diagnostiku izolovaných kmeňov *S. pneumoniae* sa zaviedla pre potreby NRC pre pneumokokové nákazy metóda Multiplex PCR (Group reakcia a špecifická reakcia, rozšírenie o ďalšie sérotypy)

Medzilaboratórne porovnania

Dňa 23.1.2013 bolo vykonané medzilaboratórne bilaterálne porovnanie so vzorkami z roku 2011 z Medzinárodného medzilaboratórneho testu organizovaného pod záštitou ECDC, v rámci projektu slúžiaceho na zosúladenie diagnostiky *B. pertussis* a *B. parapertussis* pomocou real-time PCR resp. PCR. Spolu bolo testovaných 7 vzoriek DNA *Bordetella sp.* rôznych koncentrácií. Test bol vykonaný so 100 % úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

- oddelenie MB spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na diagnostiku jednotlivých agens pomocou, molekulárno-biologických metód najmä PCR a real-time PCR
- oddelenie MB pokračovalo v spolupráci na projektoch č. 8.2. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení a 8.4. Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku, ktorých vyhlasovateľom je Hlavný hygienik Slovenskej republiky. Gestorom projektov je RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR v Bratislave.
- Mgr. Edita Bottková úspešne absolvovala Rigoróznú skúšku a bol jej udelený titul „RNDr.“

Legislatívna činnosť

- oddelenie MB sa spolu s NRC pre pertussis a parapertussis podieľalo na tvorbe Odborného usmernenia na zabezpečenie surveillancie pertussis v SR (február 2013, vestník MZ SR)

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- oddelenie MB spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na diagnostiku jednotlivých agens pomocou, molekulárno-biologických metód najmä PCR a real-time PCR
- výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa molekulárno-biologickej diagnostiky jednotlivých agens boli prezentované na domácich aj odborných podujatiach (viď prednášková činnosť) ako aj na web stránke RÚVZ BB
- vedúca oddelenia prednášala v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ: Laboratórne aspekty surveillancie infekčných

ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie SR“ aj na tému molekulárno-biologickej diagnostiky

- oddelenie priebežne poskytovalo konzultácie a usmernenia pre spolupracujúce pracoviská najmä pre ambulancie, kliniky a nemocnice ako aj pre jednotlivé RÚVZ (najmä pracoviská epidemiológie)

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

Pracovníci oddelenia MB nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

4.1.12. ODDELENIE ZÁKAZU BIOLOGICKÝCH ZBRANÍ

Zriadenie oddelenia zákazu biologických zbraní OLM vzniklo pre potreby výkonu činností Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici vyplývajúcich zo Zákona č. 218/2007 Z.z. § 10 ods. 1 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v znení jeho noviel. Oddelenie pripravuje podklady pre rozhodnutia o povolení na zaobchádzanie s vysoko rizikovými agensmi a toxínmi, ktoré v zmysle Zákona č. 218/2007 Z. z § 9 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v znení jeho noviel vydáva Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

5. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ OLM

Účasť na príprave odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na zabezpečenie surveillancie pneumokokových invazívnych ochorení v Slovenskej republike.

6. METODICKÁ, KONZULTAČNÁ A VÝUKOVÁ ČINNOSŤ OLM

Pracovníci OLM vykonávajú metodickú, konzultačnú a výukovú činnosť počas celého roka na základe požiadaviek.

7. ČLENSTVO A ZASTUPOVANIE V PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A VÝBOROCH, V ODBORNÝCH SPOLOČNOSTIACH, TECHNICKÝCH A SKÚŠOBNÝCH KOMISIÁCH

Doc. MUDr. Cyril Klement, CSc., vykonával v roku funkciu hlavného odborníka pre lekársku mikrobiológiu. Pracuje ako zástupca rezortu zdravotníctva na riešení otázok súvisiacich s Dohovorom o zákaze vývoja, výroby a hromadenia bakteriologických, (biologických) a toxínových zbraní. Súčasne je zástupca MZ SR v pracovnej skupine pre oblasť mikrobiologickej spolupráce, Výboru pre zdravotnú bezpečnosť pri komisii Európskej únie. Biologický expert Senior Civil Emergency Planning – Civil Protection Committee, NATO HQ, zastupujúci Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, National Focal Point of Microbiology pri ECDC.

RNDr. Jozef Strhársky, PhD. je od roku 2013 tajomníkom Poradného zboru HH SR pre odbor lekárská biológia.

RNDr. Milota Fatkulínová je členkou poradného zboru HH SR pre mikrobiológiu životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore mikrobiológia životného prostredia pre Banskobystrický kraj.

RNDr. Janka Lafférová je členkou poradného zboru HH SR pre problematiku biológie životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore Biológia životného prostredia pre Banskobystrický kraj.

RNDr. Lafférová, Janka je od roku 2009 menovaná do pozície národného delegáta Riadiaceho výboru akcie COST Akcia 603 pre riešenie problematiky peľového monitoringu, výskytu spór a peľových alergénov v ovzduší.

7.1. PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

7.1.1. **Strhársky, J.,** Kissová, R., Maďarová, L.: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. Odborný vzdelávací modul č. 25 „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“. [prednáška], RÚVZ Žilina, 13.3.2013, RÚVZ Banská Bystrica, 22.11.2013.

7.1.2. **Strhársky, J.:** Toxoplazmóza - epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov. [poster], Konferencia „XII Červenkove dni preventívnej medicíny“, Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 22.-24.4.2013.

- 7.1.3. Trnková, K., **Strhársky, J.**, Lokša, P., Šimonyiová, D., Klement, C.: Distribúcia *Legionella pneumophila* a jej hostiteľov – voľne žijúcich meňaviek vo vodovodnej sieti vybratých zdravotníckych zariadení. [prednáška], XV. konferencia „Surveillance nemocničných nákaz“, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 5.-6.11.2013.
- 7.1.4. **Strhársky, J.:** Laboratórna diagnostika toxoplazmózy a interpretácia sérologických výsledkov. [prednáška], Odborný seminár, Všeobecná nemocnica Žiar nad Hronom, 11.12.2013.
- 7.1.5. **Kissová, R.**, Maďarová, L., Klement, C.: „Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici.“ Aktívna účasť na domácom vedeckom podujatí VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.6. **Kissová, R.:** prednášky v rámci projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR.“ v bloku „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“ na témy: „NRC pre chrípku“, „NRC pre poliomyelitídu“, „NRC pre salmonelózy“, NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu“, „NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky“, RÚVZ Žilina 13.3.2013 a RÚVZ Banská Bystrica 22.11.2013.
- 7.1.7. Nagyová, V., Drastichová, I., Šimonyiová, D., Sirotná, Z., Sobotová, Z., Klement, C., **Kissová, R.**, Štípalová, D., Bopegamage, S.: Sledovanie vybraných druhov mikroorganizmov vo vodách na kúpanie. Recenzovaný zborník zahraničnej konferencie Vodárenská biológia 2013, 6.-7.2.2013, Praha, Česká republika.
- 7.1.8. **Kissová, R.**, Maďarová, L., Klement, C.: Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. In: Hudečková H., Švihrová V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.9. Klement, C., **Kissová, R.**, Lengyelová, V., Štípalová, D., Sobotová, Z., Galama, J. D., Bopegamage, S.: Human enterovirus surveillance in the Slovak Republic from 2001 to 2011. *Epidemiology and Infection*. 2013, p. 1-5.
- 7.1.10. Maďarová, L., Klement, C., Mezencev, R., Sirágy, P., Feiková, S., **Kissová, R.:** Mikrobiológia, epidemiológia a terapia vybraných ochorení prichádzajúcich do

úvahy ako biologické zbrane. In: Klement, C. a kol.: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď - Banská Bystrica: PRO, 2013. - ISBN 978-80-89057-43-6. - S. 341-539.

- 7.1.11. **Mad'arová, L.**, Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.12. Čamajová, J., Bottková, E., Klement, C., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.13. Kissová, R., **Mad'arová, L.**, Klement, C.: Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.14. **Mad'arová, L.**, Klement, C., Bottková, E., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.15. Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy. [poster], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.16. Čamajová, J., Klement, C., Bottková, E., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H., Nikš, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.17. **Mad'arová, L.**: Prednášky v rámci projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR.“ v bloku „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“ na témy: „NRC pre meningokoky“, „NRC pre pertussis a parapertussis“, „Informačné

centrum pre biologické zbrane a bioterorizmus“, „Molekulárna biológia“. RÚVZ Žilina 13.3.2013, RÚVZ Banská Bystrica 22.11.2013.

- 7.1.18. **Mad'arová, L.**, Klement, C., Mezencev, R., Sirági, P., Feiková, S., Kissová, R.: Mikrobiológia, epidemiológia a terapia vybraných ochorení prichádzajúcich do úvahy ako biologické zbrane. *In: Klement, C. a kol.: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď* - Banská Bystrica: PRO, 2013. - ISBN 978-80-89057-43-6. - S. 341-539.
- 7.1.19. Kissová, R., **Mad'arová, L.**, Klement, C.: Virologická surveillancie chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. *In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.*
- 7.1.20. **Mad'arová, L.**, Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. *In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.*
- 7.1.21. Čamajová, J., Bottková, E., Klement, C., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámery kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. *In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.*
- 7.1.22. Výrosteková, V., Guryčová, D., Kocianová, E., Bottková, E., **Mad'arová, L.**, Slovák, M.: Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.
- 7.1.23. Guryčová, D., **Mad'arová, L.**, V. Výrosteková, E. Bottková, E. Kocianová, C. Klement. Molekulárno-biologické metódy – PCR v diagnostike tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.

- 7.1.24. **Maďarová, L.**, Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., Hupková, H., Hudečková, H., Avdičová, M.: Surveillance on pediatric pneumococcal diseases in Slovakia. [poster], The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, 16.-18.4.2013.
- 7.1.25. Maďarová, L., **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Hupková, H., Hudečková, H., Avdičová, M.: Surveillance on pediatric pneumococcal diseases in Slovakia. [poster], The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, 16.-18.4.2013.
- 7.1.26. Maďarová, L., **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.27. Čamajová, J., Bottková, E., Klement, C., **Maďarová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.28. Maďarová, L., Klement, C., **Bottková, E.**, Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení, [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.29. **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy. [poster], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.30. **Čamajová, J.**, Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H., Nikš, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.31. Maďarová, L., **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. *In:* Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne

- problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.32. Čamajová, J., **Bottková, E.**, Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Hudečková H., Švihrová V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.33. Výrosteková, V., Guryčová, D., Kocianová, E., **Bottková, E.**, Maďarová, L., Slovák, M.: Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.
- 7.1.34. Guryčová, D., Maďarová, L., Výrosteková, V., **Bottková, E.**, Kocianová, E., Klement, C.: Molekulárno-biologické metódy – PCR v diagnostike tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.
- 7.1.35. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Hupková, H., Hudečková, H., Avdičová, M.: Surveillance on pediatric pneumococcal diseases in Slovakia. [poster], The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, 16.-18.4.2013.
- 7.1.36. **Čamajová, J.**, Bottková, E., Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.37. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.38. **Čamajová, J.**, Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H., Nikš, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre

- pneumokokové nákazy. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.39. Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková, V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.40. Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy, [poster], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.41. **Čamajová, J.**, Bottková, E., Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.42. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.43. **Čamajová, J.**, Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy In: Zborník abstraktov (CD), XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.44. Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy In: Zborník abstraktov (CD), XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.45. Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania

ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení In: Zborník abstraktov (CD), XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.

- 7.1.46. **Lafféřsová, J.:** Roztoče bytového prachu a metodika odberu - prezentácia na poradnom zbore HŽPaZ, Banská Bystrica, 23.1.2013.
- 7.1.47. Mikláňková, O., Halzlová, K., Jajcaj, M., **Lafféřsová, J.**, Koppová, K.: Mimoriadny cieleň výkon ŠZD zameraný na výskyt roztočov v ubytovacích zariadeniach – výsledky. Pracovná porada regionálnych úradov verejného zdravotníctva, Valčianska dolina, 23.-24.4.2013.
- 7.1.48. **Lafféřsová, J.**, Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2012 v Banskej Bystrici. [poster], XI. Martinské dni imunológie, Martin, 10.-12.4.2013.
- 7.1.49. **Lafféřsová, J.**, Nováček, M.: Peľové sprtavodajstvo na www.alergia.sk a jeho perspektívy. [poster], XI. Martinské dni imunológie, Martin, 10.-12.4.2013.
- 7.1.50. **Lafféřsová, J.**, Benčaťová, B.: Priebeh peľovej sezóny vybraných aleregénov za roky 2010-2012 na Slovensku. [prednáška], Zborník prednášok na CD nosiči. XI. Martinské dni imunologie, Martin, 10.-12.4.2013.
- 7.1.51. **Lafféřsová, J.**, Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2013 na Slovensku. [poster], XXX. kongres SSAKI a ČSAKI, Bratislava, 25.-28.9.2013.
- 7.1.52. Dušička, J., Ščevková, J., Mičieta, K., Brutovská, E., Zámečníková, M., Terenová, A., **Lafféřsová, J.:** Pollen concentration in the air of Bratislava (Slovakia): a comparison study from the two pollen monitoring stations. ACTA BOTANICA UNIVERSITATIS COMENIANAE, 47, 2012, pp. 39-49, ISBN 978-80-223-3332-0, ISSN 0524-23.
- 7.1.53. **Trnková, K.**, Klement, C.: Ecology and distribution of free-living amoebae in artificial swimming pools. [prednáška], Abstract book of The 15th International Meeting on the Biology and Pathogenicity of Free-Living Amoebae. Viedeň, Rakúsko, 15.-19. 7.2013.
- 7.1.54. **Trnková, K.**, Strhářský, J., Lokša, P., Šimonyiová, D., Klement, C.: Distribúcia *Legionella pneumophila* a jej hostiteľov – voľne žijúcich meňaviiek vo vodovodnej sieti vybratých zdravotníckych zariadení. [prednáška], XV. konferencia „Surveillance nemocničných nákaz“, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 5.-6.11.2013.

7.2. ÚČASŤ NA ŠKOLENIACH A KURZOCH

- 7.2.1. **Strhársky, J.:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 25.1.2013, 30.1.2013, 6.2.2013, 26.2.2013, 11.3.2013, 22.3.2013, 26.6.2013, 22.11.2013.
- 7.2.2. **Strhársky, J.:** Metodické školenie v problematike legionel, NRC pre legionely, ÚVZ SR Bratislava, 26.3.2013.
- 7.2.3. **Strhársky, J.:** Konferencia „Zdravotné zabezpečenie pitnej vody“, Banská Bystrica, 9.-10.4.2013.
- 7.2.4. **Strhársky, J.:** Konferencia „XII Červenkové dni preventívnej medicíny“, Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.5. **Strhársky, J.:** Seminár „Biomonitoring Merck Millipore“, Bratislava, 11.6.2013.
- 7.2.6. **Strhársky, J.:** Mikrobiologický kurz 2013. VÚVH Bratislava, 19.9.2013.
- 7.2.7. **Strhársky, J.:** XV. konferencia „Surveillance nemocničných nákaz“, SEVS a RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 5.-6.11.2013.
- 7.2.8. **Strhársky, J.:** Porada vedúcich pracovníkov poradného zboru hlavnej odborníčky pre MŽP a odborný seminár „PROMISE - cooperation between food safety authority in Slovakia and food research“, ÚVZ SR Bratislava, 12.11.2013.
- 7.2.9. **Strhársky, J.:** Informačný deň k témam rámcového programu Horizont 2020, SOVVA a MŠVVaŠ SR, Nitra, 5.12.2013.
- 7.2.10. **Strhársky, J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.11. **Laštiaková, M.:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 22.1.2013, 8.2.2013, 14.2.2013, 17.4.2013, 24.4.2013, 15.5.2013, 15.10.2013.
- 7.2.12. **Laštiaková, M.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.

- 7.2.13. **Patrášová, E:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 25.1.2013.
- 7.2.14. **Šreinerová, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.15. **Mad'arová, L.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.16. **Mad'arová, L.:** XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.17. **Mad'arová, L.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 14.2.2013, 20.2.2013, 11.3.2013, 14.5.2013, 24.5.2013, 20.11.2013.
- 7.2.18. **Klementová, V.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 15.5.2013; 29.1.2013; 30.1.2013; 6.2.2013; 11.3.2013; 8.10.2013.
- 7.2.19. **Klementová, V.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.20. **Bottková, E.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.21. **Bottková, E.:** XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.22. **Bottková, E.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 13.2.2013, 11.10.2013, 20.11.2013.
- 7.2.23. **Hricová R.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 25.1.2013, 22.3.2013, 11.4.2013, 24.4.2013, 5.6.2013, 24.6.2013.
- 7.2.24. **Kissová R.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.25. **Kissová R.:** Informačný deň k témam rámcového programu Horizont 2020, Nitra, 5.12.2013.
- 7.2.26. **Kissová R.:** Školenie o ochrane osobných údajov, RÚVZ BB, 12.12.2013.

- 7.2.27. **Kissová R.:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 14.2.2013; 20.2.2013; 11.3.2013; 5.4.2013; 15.4.2013; 15.5.2013; 11.10. 2013.
- 7.2.28. **Abrahámová, I.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 25.1.2013; 6.2.2013; 11.4.2013; 25.4.2013; 24.5.2013; 26.9. 2013; 18.10.2013.
- 7.2.29. **Gondová, Ž.:** Školenie o ochrane osobných údajov, RÚVZ BB, 12.12.2013.
- 7.2.30. **Gondová, Ž.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 22.1.2013; 8.2.2013; 14.2.2013; 15.4.2013; 7.4.2013; 24.4.2013; 22.11.2013.
- 7.2.31. **Čamajová, J.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.32. **Čamajová, J.:** XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.33. **Čamajová, J.:** Konzultačný deň NRC pre chrípku, NRC pre poliomyelitídu, NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.2013.
- 7.2.34. **Čamajová, J.:** Informačný deň k témam rámcového programu Horizont 2020, SOVVA a MŠVVaŠ SR. Nitra, 5.12.2013.
- 7.2.35. **Čamajová, J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.36. **Čamajová, J.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 13.02.2013; 19.2.2013; 11.3.2013; 17.5.2013; 20.11.2013.
- 7.2.37. **Oravcová, V.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.38. **Oravcová, V.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 20.2.2013; 26.3.2013; 11.4.2013; 24.5.2013; 26.9.2013; 18.10.2013.
- 7.2.39. **Hašková, D.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.

- 7.2.40. **Hašková, D.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 8.2.2013; 14.2.2013; 24.4.2013; 15.5.2013; 26.9.2013; 15.10.2013.
- 7.2.41. **Slivková, E.:** Metodické školenie v problematike legionel, NRC pre legionely, ÚVZ SR Bratislava, 26.3.2013.
- 7.2.42. **Slivková, E.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.43. **Slivková, E.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 20.2.2013; 11.4.2013; 25.4.2013; 24.5.2013; 26.9.2013.
- 7.2.44. **Lafférová, J.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 14.2.2013; 19.3.2013; 5.4.2013; 17.5.2013; 24.10.2013; 11.11.2013.
- 7.2.45. **Lafférová, J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.46. **Trnková, K.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 14.2.2013; 20.2.2013; 15.4.2013; 24.10.2013.
- 7.2.47. **Trnková, K.:** Odborná stáž zameraná na metódy stanovenia legionel vo vodách v NRC pre legionely v životnom prostredí UVZ SR pod vedením Ing. Danky Šimonyiovej a Mgr. Anny Gičovej, ÚVZ SR Bratislava, 26.3.2013 a 10.4.2013.
- 7.2.48. **Kútiková, O.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 26.2.2013; 5.4.3013; 17.5.2013; 24.10.2013; 14.11.2013; 22.11.2013.
- 7.2.49. **Kútiková, O.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.50. **Veverková J.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 17.1.2013; 14.2.2013; 26.2.2013; 22.3.2013; 11.4.2013; 17.4.3013; 7.11.2013.

- 7.2.51. **Veverková J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.52. **Majláthová, Z.:** Kvalita merania a skúšania medzinárodné dokumenty v oblasti metrológie a ich použitie v laboratórnej praxi. Chemmea spol.s.r.o., Bratislava, 14.5.2013.
- 7.2.53. **Majláthová, Z.:** Zabezpečenie kvality výsledkov merania v skúšobnom laboratóriu a nové prístupy k akreditácii, URACHEM, Bratislava, 11.6.2013.
- 7.2.54. **Majláthová, Z.:** Mikrobiologický kurz 2013, VÚVH Bratislava, 19.9.2013.
- 7.2.55. **Majláthová, Z.:** Účast' na seminároch projektu "Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR": 25.1.2013; 8.2.2013; 25.2.2013; 5.4.2013; 15.4.2013; 24.4.2013.
- 7.2.56. **Fatkulinová, M.:** Účast' na školeniach v rámci projektu "Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR", RÚVZ Banská Bystrica, 22.1.2013, 22.2.2013, 22.3.2013, 26.3.2013, 11.11.2013.
- 7.2.57. **Fatkulinová, M.:** Konzultačný deň NRC pre MŽP, ÚVZ SR Bratislava, 4.6.2013.
- 7.2.58. **Fatkulinová M.:** Seminár „Biomonitoring Merck Millipore“, Bratislava, 11.6.2013.
- 7.2.59. **Fatkulinová, M.:** Porada vedúcich pracovníkov poradného zboru hlavnej odborníčky pre MŽP a odborný seminár „Promise – cooperation between food safety authority in Slovakia and food research“, ÚVZ SR Bratislava, 12.11.2013.
- 7.2.60. **Fatkulinová, M.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.61. **Koreňová, A.:** Účast' na školeniach v rámci projektu "Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR", RÚVZ Banská Bystrica, 25.1.2013, 14.2.2013, 26.2.2013, 22.3.2013, 22.6.2013. 7.11.2013, 20.11.2013.
- 7.2.62. **Koreňová, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.

- 7.2.63. **Jelínková, B.:** Účast' na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 22.1.2013, 19.2.2013, 22.2.2013, 22.3.2013.
- 7.2.64. **Krišková, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.65. **Krišková, A.:** Účast' na školeniach v rámci projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 17.1.2013, 8.2.2013, 15.2.2013, 19.2.2013, 14.6.2013, 24.10.2013, 14.11.2013.
- 7.2.66. **Prítulová, A.:** Účast' na školeniach v rámci projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 17.1.2013, 8.2.2013, 15.2.2013, 19.2.2013, 14.6.2013, 24.10.2013, 14.11.2013.
- 7.2.67. **Prítulová, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.3. **INÉ**
- 7.3.1. **Strhársky, J.:** Spracovanie podkladov pre surveillance helmintozoonóz pre Parazitologický ústav SAV za rok 2012.
- 7.3.2. **Strhársky, J.:** Výkazníctvo za odbor lekárskej mikrobiológie v roku 2013 pre potreby ÚVZ SR Bratislava.
- 7.3.3. **Strhársky, J.:** Poskytnutie odborného stanoviska médiám (STV, Markíza) v súvislosti s diagnostikou chrípky v chrípkovej sezóne 2012/2013, 23.1.2013.
- 7.3.4. **Strhársky, J.:** Prehľad o činnosti odboru lekárskej mikrobiológie a laboratórna diagnostika vybraných ochorení. Predatestačná príprava 1 VŠ z ÚVN Ružomberok, 7.2.2013.
- 7.3.5. **Strhársky, J.:** Prehľad o činnosti odboru lekárskej mikrobiológie a mikrobiologická diagnostika vôd. Predatestačná príprava 2 VŠ z RÚVZ Banská Bystrica, 11.-12.2.2013.
- 7.3.6. **Strhársky, J.:** Metodická a odborná pomoc pri riešení študentskej vedeckej práce (SOČ) zameranej na problematiku znečistenia Hrona a vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov vzoriek vôd pre potreby študentov Gymnázia Brezno, 15.3.2013.

- 7.3.7. **Strhársky, J.:** Aktualizácia štandardných pracovných postupov a riadenej dokumentácie na oddelení lekárskej parazitológie, priebežne 2013.
- 7.3.8. **Kissová, R.:** Spracovanie podkladov a týždenné hlásenia o surveillance chrípky pre NRC pre chrípku na ÚVZ SR a na OE na RÚVZ BB za rok 2013.
- 7.3.9. **Kissová, R.:** Spracovanie podkladov a hlásenia o surveillance ACHO pre NRC pre poliomyelitídu za rok 2013.
- 7.3.10. **Kissová, R.:** Vypracovanie správy o sledovaní cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí pre NRC pre poliomyelitídu za rok 2013.
- 7.3.11. **Kissová, R.:** Vypracovanie harmonogramu na odber odpadových vôd z ČOV v 13 okresoch BB a ZA kraja, v rámci sledovania cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí pre rok 2013.
- 7.3.12. **Kissová, R.:** Spracovanie štatistických podkladov o počte vyšetrených vzoriek za rok 2013 pre potreby ÚVZ SR Bratislava.
- 7.3.13. **Kissová, R.:** Aktualizácia štandardných pracovných postupov, podieľanie sa na vypracovaní riadenej dokumentácie na oddelení lekárskej virológie, priebežne 2013.
- 7.3.14. **Lafférová, J.:** Tlačová beseda na RÚVZ BB: Bude peľová sezóna 2013 atypická?, 25.4.2013.
- 7.3.15. **Lafférová, J.:** Relácia o roztočoch v Slov. rozhlase, rádio Regina, Banská Bystrica, 8.2.2013.
- 7.3.16. **Lafférová, J.:** Konzultačný deň NRC pre hydrobiológiu a ekotoxikológiu ÚVZ SR, Bratislava, 13.11.2013.
- 7.3.17. **Lafférová, J.:** Porada vedúcich pracovníkov poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP, ÚVZ SR Bratislava, 13.11.2013.
- 7.3.18. **Lafférová, J.:** Týždenné spracovanie peľového spravodajstva formou tlačových správ o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky, priebežne.
- 7.3.19. **Lafférová, J.:** Medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, na www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách, priebežne.

- 7.3.20. **Lafférová, J.:** Vypracovane odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu.
- 7.3.21. **Lafférová, J.:** Vypracovanie metodických pokynov k úlohám zameraným výskyt alergénov roztočov v bytovacích zariadeniach.
- 7.3.22. **Lafférová, J.:** Spracovanie hodnotiacich správ k výskytu alergénov roztočov v bytovacích zariadeniach zimnej rekreácie, v zariadeniach letnej rekreácie a v bytovacích zariadeniach pre deti a mládež.
- 7.3.23. **Lafférová, J.:** Príprava a realizácia bilaterálneho medzilaboratórneho porovnania – mikroskopické stanovenie peľu a spór v ovzduší v 3 vzorkách odobratých v rámci peľového monitoringu.
- 7.3.24. **Trnková, K.:** Príprava a realizácia medzilaboratórneho porovnania – kultivačné stanovenie prítomnosti améb v 3 vzorkách pripravených v laboratóriu BŽP.
- 7.3.25. **Trnková, K.:** Príprava a realizácia bilaterálneho medzilaboratórneho porovnania - kultivačné stanovenie prítomnosti améb v 2 vzorkách pripravených v laboratóriu BŽP.

8. ÚČASŤ NA ZAHRANIČNÝCH PRACOVNÝCH CESTÁCH A ODBORNÝCH PODUJATIACH

- 8.1. **Bottková, E.:** The 6th Pneumo Surveillance Workshop. Aktívna účasť [poster], Krakow, Poľsko, 16.-18.4.2013.
- 8.2. **Bottková, E.:** Pracovná stáž – školenie: Sérotypizácia pneumokokových kmeňov, Národní referenční laboratoř, Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika, 28.4.–3.5.2013.
- 8.3. **Čamajová, J.:** The 6th Pneumo Surveillance Workshop. Aktívna účasť [poster], Krakow, Poľsko, 16.-18.4.2013.
- 8.4. **Čamajová, J.:** Pracovná stáž – školenie: Sérotypizácia pneumokokových kmeňov, Národní referenční laboratoř, Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika, 28.4.–3.5.2013.
- 8.5. **Mad'arová, L.:** The 6th Pneumo Surveillance Workshop. Aktívna účasť [poster], Krakow, Poľsko, 16.-18.4.2013.

- 8.6. **Mad'arová, L.:** Pracovní stáž – školenie: Sérotypizácia pneumokokových kmeňov, Národní referenční laboratoř, Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika, 28.4.–3.5.2013.
- 8.7. **Trnková, K.:** The 15th International Meeting on the Biology and Pathogenicity of Free-Living Amoebae. Aktívna účasť [prednáška], Viedeň, Rakúsko, 15.-19.7.2013.

Tabuľka č. 1

ČINNOSŤ NRC A ŠPECIALIZOVANÝCH LABORATÓRIÍ OLM V BANSKEJ BYSTRICI V ROKU 2013

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	SR	<p>NRC pre toxoplazmózu</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy</p> <ul style="list-style-type: none"> - KFR, ELISA IgG, IgM, IgA, IgE, avidita IgG, Western-Blot IgG/IgM - dôkaz DNA parazita metódou PCR a RT-PCR z biologického materiálu - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť - konzultácie
		<p>NRC pre pertussis a parapertussis</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aglutinácia <i>B. pertussis</i>, aglutinácia <i>B. parapertussis</i>, ELISA <i>B. pertussis</i> IgG, IgA, - kultivácia a izolácia <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - dôkaz DNA <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> metódou real-time PCR z biologického materiálu, dôkaz génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu <i>ptxP</i> u <i>B. pertussis</i> - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť - zavádzanie nových diagnostických postupov
		<p>Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika hepatitíd anti-HBs, anti-HBc, total, anti-HBc IgM, anti-HBe</p> <ul style="list-style-type: none"> - ELISA metódy HBsAg, konfirm. test HBsAg, HBeAg, anti-HDV, HDV Ag, anti-HCV, anti-HAV total, anti-HAV IgM, Western blot IgG HCV, Western blot IgG/IgM HEV - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť
		<p>Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy</p>	<p>Základná a nadstavbová diagnostika <i>Streptococcus pneumoniae</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - konfirmácia jednotlivých izolátov z mikrobiologických laboratórií - molekulárno-biologická diagnostika <i>S. pneumoniae</i> - sérotypizácia kmeňov <i>S. pneumoniae</i> izolovaných z invazívnych ochorení - zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých izolovaných kmeňov (pulzná elektroforéza - PFGE) - zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe - metodická, konzultačná a odborná činnosť

Tabuľka č. 2
PERSONÁLNE OBSADENIE OLM V SR V ROKU 2013

	ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Košice	CELKOM
Lekári bez špecializácie		0		
Lekári so špecializáciou		0		
Laborant s VŠ		0		
Laborant s VOV		2		
Lab. bez špecializácie		0		
Lab. so špecializáciou		11,25		
AHS		0		
Zdravot. prac. spolu		13,5		
VŠ – nelekári – špec.		8		
VŠ – nelekári – bez špec.		1		
Iní zdr. zam. ÚSV – chem. lab. bez špecializácie		2		
Iní zdr. prac. spolu:		11		
Odb. zamestnanci ÚSV		0		
Pomocní zamestnanci		6		
Upratovačky		2		
Iní		0		
PRACOVNÍCI SPOLU		32,25		

Tabuľka č. 3
**AKREDITÁCIA PRACOVÍSK OLM V SR A ÚČASŤ NA EXTERNEJ KONTROLE
KVALITY SKÚŠOK V ROKU 2013**

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia od/do		od 20.5.2011 do 20.5.2015	
Počet akreditovaných skúšok		69	
Počet akreditovaných ukazovateľov		117	
Počet absolvovaných medzilaboratórných porovnávacích testov		14	

Tabuľka č. 4

PREHĽAD DRUHOV VYŠETRENÍ A INEJ LABORATÓRNEJ ČINNOSTI, POČTU VYŠETRENÝCH VZORIEK A ANALÝZ V LABORATÓRIÁCH OLM V SR V ROKU 2013

Druh vyšetrenia	Počet	2013		
		ÚVZ	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek		7	
	analýz		56	
Bakteriológia	vzoriek		7	
	analýz		56	
Viroológia	vzoriek		772	
	analýz		76628	
Antiinfekčná imunológia	vzoriek		1565	
	analýz		7347	
Parazitológia	vzoriek		1387	
	analýz		7581	
MŽP	vzoriek		20560	
	analýz		121639	
BŽP	vzoriek		2915	
	analýz		24985	
Laboratórium molekulárnej diagnostiky	vzoriek		1236	
	analýz		13804	
SPOLU	vzoriek		28449	
	analýz		252096	
Laboratórium bunkových kultúr	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶		4519	
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l		1570,1	
	Tekuté pôdy, l		2238,0	
	Roztoky, l		1418,4	
SPOLU			5226,5	

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 5

PERSONÁLNE OBSADENIE ODBORU LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

RÚVZ Banská Bystrica	
Lekári bez špecializácie	0
Lekári so špecializáciou	0
Laborant s VŠ	0
Laborant s VOV	2
Lab. bez špecializácie	0
Lab. so špecializáciou	11,25
AHS	0
Zdravot. prac. spolu	13,5
VŠ – nelekári – špec.	8
VŠ – nelekári – bez špec.	1
Iní zdr. zam. ÚSV – chem.	2
Iní zdr. prac. spolu:	11
Odb. zamestnanci ÚSV	0
Pomocní zamestnanci	6
Upratovačky	2
Iní	0
PRACOVNÍCI SPOLU	32,25

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 6

POČET VÝKONOV NA OLM NA JEDNU LABORANTKU A DEŇ V ROKOCH 1998 – 2013

ODDELENIE	ROKY	M E S I A C E											
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
ANTINF. IMUNOLÓGIA	1998	285,7	326,1	279,7	201,0	224,4	223,8	191,8	196,4	216,7	258,0	239,3	177,4
	1999	151,9	191,2	205,0	213,6	252,2	186,4	252,4	166,6	240,3	185,6	203,8	238,1
	2000	201,1	225,0	273,8	241,4	215,2	171,2	284,4	128,6	130,6	158,2	96,6	291,3
	2001	257,6	393,4	192,5	283,2	214,2	252,7	271,1	175,6	200,9	228,8	448,6	342,6
	2002	308,0	206,1	292,7	284,6	264,3	270,0	339,3	319,3	237,6	203,5	181,2	212,1
	2003	81,2	144,1	139,6	109,1	116,5	132,2	175,7	202,7	151,0	137,2	130,5	100,8
	2004	106,5	173,0	154,6	111,5	124,5	139,7	131,2	167,9	160,1	171,5	197,3	245,0
	2005	299,7	201,2	257,6	24,1	57,8	33,3	21,9	18,1	71,3	25,9	16,1	12,7
	2006	51,6	36,9	63,9	33,0	49,5	4,5	10,1	6,0	20,0	8,7	7,0	17,9
	2007	3,7	51,9	1,1	13,0	9,7	33,0	11,0	48,1	29,0	14,0	8,5	18,0
	2008	3,9	47,2	39,1	24,0	11,4	19,5	8,2	83,2	23,3	23,0	5,8	61,7
	2009	65,5	23,22	77,8	60,6	63,4	66,5	47,1	41,3	80,8	19,9	27,8	33,52
	2010	67,6	65,5	61,2	54,0	56,4	48,4	43,2	24,6	34,1	34,1	43,6	15,3
	2011	10,3	13,7	12,7	10,5	13,6	5,5	5,5	11,2	8,3	3,2	13,2	9,1
	2012	7,9	10,4	17,8	17,6	16,4	6,5	17,6	8,1	7,2	10,6	15,1	34,0
2013	49,2	25,7	53,1	61,0	40,4	25,5	18,6	7,8	7,2	15,9	14,7	34,0	
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
LEK. VIROLÓGIA	1998	126,0	117,0	114,0	143,4	116,4	105,6	152,1	143,4	143,4	132,6	180,9	164,1
	1999	104,7	113,7	108,3	158,1	131,7	130,2	108,5	84,7	82,9	110,8	97,3	103,0
	2000	92,1	124,5	92,2	78,8	105,1	97,3	138,0	108,1	63,9	88,3	85,5	62,0
	2001	125,4	163,0	65,5	44,1	54,2	85,9	85,0	118,3	68,0	89,9	138,1	146,4
	2002	90,9	89,7	52,2	96,5	78,9	100,2	122,7	113,5	113,1	89,4	88,7	146,5
	2003	33,6	72,4	87,8	88,1	62,5	68,0	34,0	61,0	61,0	77,0	59,0	59,0
	2004	88,0	92,0	101,0	114,0	75,0	72,0	65,0	57,0	62,0	80,0	59,0	59,0
	2005	50,0	63,5	58,0	59,0	49,0	41,0	54,0	50,6	49,0	48,0	34,3	39,6
	2006	50,0	53,0	72,0	94,0	103,0	50,0	46,0	43,0	35,0	32,6	81,8	73,2
	2007	106,0	120,0	82,5	69,3	64,8	26,1	35,4	60,9	72,0	58,2	43,0	92,4
	2008	76,6	141,0	84,0	63,5	62,6	55,1	57,0	43,4	66,7	59,5	63,0	80,0
	2009	38,4	101,0	116,0	75,0	70,0	66,0	76,6	48,8	37,0	52,9	105,0	51,6
	2010	29,0	14,8	17,2	18,2	43,1	30,5	14,8	12,1	16,4	22,5	41,3	27,6
	2011	52,8	83,9	80	79,3	26,9	20,2	22,5	27,7	22,5	23,2	23,5	28,6
	2012	32,7	60,3	55,9	36,7	103,0	111,0	90,6	122,8	99,2	137,0	77,2	89,8
2013	67,5	184,1	312,0	105,1	25,4	43,3	46,4	30,5	36,6	31,6	20,1	29,8	

pokračovanie Tabuľky č. 6

ODDELENIE	ROKY	MESIACE											
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
LEKÁRSKA PARAZITOLÓGIA	1998	95,7	130,6	80,6	90,3	88,3	121,2	128,7	90,9	100,4	103,9	126,9	80,1
	1999	90,6	97,5	81,4	97,8	93,6	104,1	145,1	92,0	105,4	93,4	72,2	109,3
	2000	56,7	51,4	51,4	41,2	117,0	119,1	83,4	108,9	103,6	127,9	104,3	95,6
	2001	72,2	87,4	45,5	64,8	78,3	70,3	56,2	109,0	49,3	58,6	75,0	52,9
	2002	49,6	58,1	58,6	41,0	58,5	73,4	75,3	47,5	55,5	58,5	62,3	60,8
	2003	60,4	59,2	51,4	63,5	63,5	76,3	47,3	61,3	55,2	54,7	60,5	80,6
	2004	63,9	75,3	79,9	111,4	66,6	64,3	68,0	87,2	80,2	89,3	74,1	119,3
	2005	97,6	127,1	85,6	80,5	74,6	41,3	48,1	52,4	43,5	28,8	20,7	24,6
	2006	14,1	18,8	158,6	37,1	21,2	15,7	17,6	20,0	13,6	30,4	15,4	12,5
	2007	11,0	14,7	50,4	24,3	40,5	20,9	17,3	17,7	16,4	29,8	14,7	25,4
	2008	26,9	19,3	20,1	15,5	14,6	16,7	13,6	6,0	20,0	20,0	21,6	18,9
	2009	18,0	10,4	14,3	10,3	18,5	14,8	16,7	17,7	17,0	12,6	13,1	17,0
	2010	11,6	13,0	19,0	20,7	16,1	17,2	12,7	20,7	20,8	17,0	13,7	13,9
	2011	19,4	19,1	18,9	18,7	31,2	18,9	32,7	50,3	34,5	41,0	38,6	37,4
2012	14,2	46,0	25,8	14,9	14,9	25,9	24,6	18,7	27,2	14,7	14,2	13,8	
2013	17,8	24,6	19,1	50,9	31,5	35,1	35,7	48,2	34,7	26,3	36,8	31,1	
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	1998	22,0	59,0	68,0	34,0	65,0	51,0	72,0	58,0	36,0	79,0	96,0	32,0
	1999	19,0	52,0	46,0	56,0	68,0	52,0	55,0	91,3	47,0	80,0	35,3	98,7
	2000	30,6	56,8	68,4	76,1	86,3	95,9	100,3	109,5	107,2	102,0	100,2	47,3
	2001	51,5	142,8	187,2	127,0	121,6	165,5	341,2	198,9	104,1	54,6	88,6	60,1
	2002	51,8	103,0	45,0	107,8	59,7	125,8	107,4	149,7	46,4	63,1	76,1	75,8
	2003	45,4	132,1	85,9	167,3	156,1	124,4	149,3	271,0	118,3	86,4	92,3	115,6
	2004	60,8	131,6	159,5	57,6	123,5	193,4	255,9	206,4	138,4	141,6	123,5	320,2
	2005	109,3	320,1	314,8	332,1	399,4	290,9	613,6	560,0	252,7	360,3	329,3	697,1
	2006	180,1	283,6	230,8	154,2	120,8	169,7	136,3	139,2	117,1	145,8	139,3	132,7
	2007	75,0	117,9	114,5	102,7	137,1	160,3	257,9	141,7	118,7	162,3	181,9	102,1
	2008	54,2	145,6	128,8	170,1	156,7	242,8	241,0	298,4	295,2	287,1	265,3	165,9
	2009	98,8	220,4	231,9	205,3	179,2	318,3	240,1	147,4	110,8	125,7	142,0	69,5
	2010	69,3	125,2	129,8	126,7	113,8	225,0	140,7	274,3	228,0	179,7	126,1	113,1
	2011	53,7	87,9	225,9	110,2	111,4	166,5	122,5	126,0	114,3	92,8	123,3	88,6
2012	53,7	38,6	115,2	124,3	107,3	120,3	305,0	94,3	73,2	88,0	101,6	83,9	
2013	44,3	90,2	82,6	110,7	105,7	256,7	334,6	288,0	207,9	201,8	255,1	228,0	

pokračovanie Tabuľky č. 6

ODDELENIE	ROKY	MESIACE											
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	1998	6,0	16,0	20,0	36,0	46,0	50,0	94,0	68,0	58,0	24,0	16,0	13,0
	1999	18,0	24,0	22,0	38,0	120,0	146,0	127,0	189,8	88,2	32,5	34,0	22,7
	2000	10,5	35,6	17,7	46,5	54,0	93,0	62,2	64,3	52,2	36,3	23,3	9,1
	2001	30,1	66,8	64,8	130,1	156,6	197,9	244,3	162,4	72,9	58,7	74,7	98,8
	2002	28,1	12,2	98,2	110,3	138,0	155,9	163,0	158,3	110,5	80,9	36,1	17,9
	2003	10,6	36,8	58,0	92,3	164,4	122,0	195,4	178,9	113,9	111,3	76,3	13,4
	2004	12,6	36,7	62,2	94,6	148,8	122,8	129,1	162,3	126,3	80,8	78,6	24,6
	2005	24,2	59,3	89,6	106,3	117,6	149,0	199,7	160,2	110,2	88,7	106,4	30,3
	2006	13,4	65,4	88,2	163,7	125,6	204,8	143,4	119,7	116,8	80,4	79,7	37,6
	2007	37,3	59,5	60,5	95,1	106,3	99,0	99,4	92,2	77,0	50,3	53,8	28,5
	2008	20,4	84,5	85,2	70,1	104,1	232,8	254,4	148,5	232,7	98,4	107,5	39,7
	2009	21,7	44,5	75,3	96,6	111,8	109,6	147,2	93,2	111,6	70,7	116,1	78,5
	2010	14,2	36,7	77,8	131,6	103,0	120,4	128,7	101,5	100,58	82,9	49,3	23,6
	2011	32,4	32,6	37,6	56,2	33,0	24,3	50,6	38,0	34,7	31,4	36,5	14,8
	2012	18,4	38,6	40,2	36,7	40,8	40,8	71,3	56,8	64,2	44,3	32,6	29,3
2013	13,8	38,6	58,8	51,2	52,9	73,1	93,9	60,7	44,2	93,9	69,9	29,0	
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
MOLEKULÁRNA BIOLÓGIA	2005	20,6	33,2	17,1									
	2006	19,0	19,2	34,0	17,2	5,0	23,0	8,3	11,9	45,2	38,5	19,0	24,5
	2007	49,5	77,4	108	40,6	32,0	40,3	31,7	18,4	17,5	15,5	18,5	12,0
	2008	46,0	23,5	47,2	72,7	36,7	48,0	43,6	17,5	17,8	40,3	39,0	78,7
	2009	48,0	99,2	65,3	34,7	30,0	46,0	64,5	28,0	37,0	180,0	64,5	143,2
	2010	237,1	79,3	55,5	88,8	21,7	20,0	39,4	18,2	28,6	37,4	20,2	14,7
	2011	41,3	102,5	80,0	45,8	61,5	32,8	14,8	16,0	17,6	33,87	34,0	48,8
	2012	39,3	35,8	62,1	103,4	42,4	50,2	57,3	71,1	69,4	73,1	63,2	64,3
2013	145,1	213,6	240,0	98,5	332,0	167,0	51,4	30,2	29,4	53,3	47,5	84,0	

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 7

PREHĽAD VYŠETRENÉHO MATERIÁLU NA ODBORE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Oddelenie - úsek	Počet	Celkový počet vzoriek											Trend+/- (2012/ 2013)
		2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	
Lekárska bakteriológia	vzoriek	7	4	0	14	48	863	565	68	31	46	41	+3
	analýz	56	55	0	59	236	4 246	3072	293	130	174	180	+1
Virologická kultivácia	vzoriek	772	546	571	269	1230	648	563	652	2 873	5 473	5 375	+226
	analýz	76628	76 051	61 331	23 620	90 322	18 797	12 647	20 984	32 464	37 976	40 636	+577
Antiinfekčná imunológia	vzoriek	1565	1 128	933	3 233	2 604	1 786	1655	2 285	11 949	34 539	45 897	+437
	analýz	7347	5 867	4 890	15 546	11 886	7 669	7913	10 866	36 878	140 699	170 184	+1480
Parazitológia	vzoriek	1387	965	1 326	886	732	870	1434	2 672	5 442	14 438	14 547	+422
	analýz	7581	6 008	7 447	5 481	4 369	4910	6101	6 647	15 787	50 426	48 444	+1573
MŽP	vzoriek	20560	16112	16 517	19 019	21 320	21 230	20 139	23 652	28 664	18 249	17 376	+4448
	analýz	121 639	117 872	129 011	179 945	183 657	21 971	208 244	225 826	292 854	119 021	132 038	+3767
Mykológia	vzoriek	0	38	173	338	292	374	456	510	400	78	158	-38
	analýz	0	152	700	1 362	1289	1 422	1 775	1 819	1 900	556	795	-152
BŽP	vzoriek	2915	2 521	2 367	2 955	2 561	2 672	3 189	2 551	2 665	2 277	2 535	+394
	analýz	24985	21 059	21 322	52 007	52 555	57 978	52 803	51 672	64 845	57 016	59 988	+3926
Molekulárna biológia	vzoriek	1236	589	818	1 425	2750	1423	923	393	327	227		+647
	analýz	13804	4 436	2 932	4 503	8629	5 787	4 449	1 176	439			+9368
SPOLU	vzoriek	26260	21 903	22 705	28 137	31 537	29 866	28 201	32 738	52 338	75 327	85 930	+4257
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l	1570,1	1 804,0	1 863,1	1999,4	2014,7	2060,9	1 826,4	1 792,9	2 340,2	814,6	854,2	-2339
	Tekuté pôdy, l	2238,0	2 249,8	2 272,8	2346,3	2180,4	1996,4	1 736,4	1 941,9	1 768,4	546,5	457,2	-11,8
	Roztoky, l	1418,4	1 361,5	1 374,8	1428,6	1463,9	1208,1	1 123,0	1 068,0	671,0	332,0	578,1	+56,9

PRACOVISKO RÚVZ - OLM,ODD. ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 8

POČET VYŠETRENÍ NA ODDELENÍ ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE

Druh vyšetrenia	Celkový počet vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
anti-HAV total ELISA	0	0
anti-HAV IgM ELISA	0	0
HBeAg ELISA	1	0
anti-HBe ELISA	1	1
HBsAg ELISA	2	0
anti-HBs ELISA	0	0
HBsAg konfirm. ELISA	0	0
anti-HBc total ELISA	8	6
anti-HBc IgM ELISA	0	0
anti-HCV ELISA	5	3
HCV IgG Western Blot	15	8
anti-HDV ELISA	2	1
anti-HDV IgM ELISA	2	1
HDV Ag ELISA	2	1
HEV IgG/IgM Western Blot	13	3
HIV Ag-Ab ELISA	67	2
Rubella IgM ELISA	16	0
Rubella IgG avidita ELISA	0	0
Bordetella IgA ELISA	551	54
Bordetella IgG ELISA	551	120
Bordetella pertussis aglutinácia	8	0
Bordetella parapertussis aglutinácia	130	0
Bordetella kultivácia	110	0
Chrípka A1 HIT	25	1
Chrípka A3 HIT	6	0
Chrípka pandemická H1N1/2009 HIT	25	1
Chrípka B HIT	25	2
Iné	0	0
SPOLU	1565	204

Tabuľka č. 9

PREHĽAD VÝKONOV NA ODDELENÍ ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet vzoriek	Počet analýz
3500	základné spracovanie vzorky	1565	1565
3500	zapisovanie vzoriek	1565	1565
3501	separácia vzorky odstredením (krv)	183	183
3510	telefonické oznámenie výsledku	195	195
3512	telefonická konzultácia	98	98
3518	komplex. kontrola identity expedovaných vyšetrení	1565	1565
4772	anti-HAV total ELISA	0	0
4773	anti-HAV IgM ELISA	0	0
4779	HBeAg ELISA	1	6
4780	anti-HBe ELISA	1	6
4781	HBsAg ELISA	2	7
4785	anti-HBs ELISA	0	0
4781a	HBsAg konfirm. ELISA	0	0
4777	anti-HBc total ELISA	8	18
4778	anti-HBc IgM ELISA	0	0
4781d	anti-HCV ELISA	5	20
4781b	HCV IgG Western Blot	15	29
4789	anti-HDV ELISA	2	7
4789	anti-HDV IgM ELISA	2	7
4789	HDV Ag ELISA	2	7
4789a	HEV IgG/IgM Western Blot	13	21
4769	HIV Ag-Ab ELISA	67	157
4896a	Rubella IgM ELISA	16	40
4896	Rubella IgG avidita ELISA	0	0
4789	Bordetella IgA ELISA	551	647
4789	Bordetella IgG ELISA	551	647
4755	Bordetella pertussis aglutinácia	8	12
4755	Bordetella parapertussis aglutinácia	130	152
4740	Bordetella kultivácia	110	220
4757	Chrípka A1 HIT	25	53
4757	Chrípka A3 HIT	6	14
4757	Chrípka pandemická H1N1 HIT	25	53
4757	Chrípka B HIT	25	53
	Iné	0	0
	Opakované merania	190	1059
	Validácie		
	Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	9	33
	SPOLU	6935	8439

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 10

ROZBOR ČINNOSTI NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Druh vyšetrenia	Počet	
	analýz	pozitívnych
Mikroskopické vyšetrenie orientačné	4360	
Mikroskopické vyšetrenie špeciálne	0	
Pokus o izol. v bunkových kultúrach	21944	8
Spracovanie materiálu pred izoláciou	772	
Dôkaz chrípky hemaglutináciou	8907	21
Directigen Flu A+B	820	17
VNT Polio 1-3	224	
VNT Coxackie B1-6	16352	9
Počet pripravených bunkových kultúr	4519	
Kontrolné analýzy: sterilita	0	
IRM	18240	
Medzilaboratórne testy	490	
S p o l u	76628	55

Tabuľka č. 11

PREHĽAD ZDRAVOTNÍCKYCH VÝKONOV NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet výkonov
3500	základné spracovanie vzorky	772
3500	zapisovanie vzoriek	772
3510	telefonické oznámenie výsledku	1200
3512	telefonická konzultácia	480
3518	komplex. kontrola výsledkov vyšetrenia	240
3519	vybavenie výsledku	2180
3601	orientačné mikroskopické vyšetrenie	4360
4884	spracovanie materiálu pred izoláciou vírusu	772
4887	pokus o izoláciu v bunkovej kultúre	4360
4757	dôkaz chrípky hemaglutináciou	6696
3881	dôkaz chrípky Directigenom	164
3895	VNT Polio 1,2,3	4
3895	VNT Cox. B 1-6	112
	Spolu	22112

Tabuľka č. 12

ROZBOR ČINNOSTI NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Použitá metóda	Materiál	Počet analýz	Počet vzoriek	Pozitívne nálezy
Izolácia enterálnych vírusov na bunkových kultúrach RD(A), Hep2 a L20B	stolica	2730	21	2x ECHO11
	mozg.mok	1820	14	1x ECHO 30
	výtery HCD	390	3	
	moč	0	0	
	hepar. krv	0	0	
	odpadové vody	10248	84 z 13 okresov	2x ECHO11, 3x Coxs. sk.B
Izolácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach MDCK	výtery HCD	23240	332	3x chrípka A, 18x chrípka B
	pitva	2870	41	
Directigen FLU A+B	výtery HCD	820	164	7x chrípka A, 10x chrípka B
VNT Polio 1,2,3 Cox B1-6, A7, A9	sérum, likvor	16576	116	3xCoxs.A9, 3xCoxs.B2, 2xCoxs.B3, 4xCoxs.B4, 1xCoxs.B5

PRACOVISKO RÚVZ - OLM ODD. LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 13

POČTY VYŠETRENÝCH VZORIEK NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE

Druh vyšetrenia	Celkový počet vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Toxoplazmóza KFR	216	161
Toxoplazmóza ELISA IgM	219	94
Toxoplazmóza ELISA IgA	218	39
Toxoplazmóza ELISA IgE	213	25
Toxoplazmóza ELISA IgG	220	162
Toxoplazmóza IgG avidita	159	34
Toxoplazmóza Western Blot IgG	14	14
Toxoplazmóza Western Blot IgM	0	0
Trichinelóza ELISA IgG	51	4
Echinokokóza ELISA	37	1
Krvný náter malária	0	0
Parazitol. obhliadka materiálu	0	0
Pieskoviská	40	4
Iné	0	0
SPOLU	1387	538

Tabuľka č. 14
PREHĽAD ZDRAVOTNÍCKYCH VÝKONOV NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ
PARAZITOLÓGIE

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet výkonov	Počet analýz
3500	základné spracovanie vzorky	1387	1387
3500	zapisovanie vzoriek	1387	1387
3501	separácia vzorky odstredením (krv)	140	140
3510	telefonické oznámenie výsledku	185	185
3512	telefonická konzultácia	240	240
3518	komplex. kontrola identity expedovaných vyšetrení	1387	1387
4759	Toxoplasma KFR	216	264
4789	Echinococcus ELISA IgG	37	69
4789	Toxoplasma ELISA IgE	213	261
4789	Toxoplasma ELISA IgM	219	291
4789	Trichinella ELISA IgG	51	79
4805	cielené parazit. vyšetrenie biol. materiálu - malária	0	0
4806	paraz. obhliadka materiálu (články, určovanie organizmov)	0	0
4807d	Toxoplasma Western Blot IgG	14	32
4807e	Toxoplasma Western Blot IgM	0	0
4808	Toxoplasma ELISA IgG avidita	159	274
4898	Toxoplasma ELISA IgG kvantitatívne	220	555
4898b	Toxoplasma ELISA IgA kvantitatívne	218	550
	Pieskoviská	40	480
	Iné	0	0
	Opakované merania	35	837
	Validácie	3	18
	Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	3	36
	SPOLU	6154	8472

PRACOVISKO RÚVZ - OLM ODD. MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 15

PREHĽAD VYŠETRENÝCH A POZITÍVNYCH MATERIÁLOV NA PRÍTOMNOSŤ VYBRANÝCH DRUHOV AGENS NA ODDELENÍ MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

Vyšetrované agens	Počet ukazovateľov	Počet pozitívnych materiálov
Chrípka typu A bez bližšej identifikácie	503	34
Chrípka typu B	503	52
Chrípky typu A/ H1N1 pandemická	235	13
RSV	353	25
<i>Bordetella species (IS481)</i>	381	14
<i>Bordetella parapertussis</i>	285	4
<i>Bordetella pertussis ptxP</i>	54	4
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	196	119
Multiplex-PCR Group reakcia <i>S. pneumoniae</i>	184	/
Multiplex-PCR Špecifická reakcia <i>S. pneumoniae</i>	296	
<i>Francisella tularensis</i> (subsp. <i>tularensis</i> , subsp. <i>holarctica</i> , PCR aj real-time PCR)	99	15
<i>Campylobacter jejunii</i> (kultivačne pozitívne kmene)	1	1
<i>Toxoplasma gondii</i>	16	-
Adenovírus	34	-
<i>Bacillus anthracis</i>	10	-
<i>Clostridium difficile</i>	1	-
<i>Naegleria fowleri</i>	2	-
Enterovírusy	17	6
Celkový počet vzoriek	1236	
Celkový počet ukazovateľov	3750	
Celkový počet analýz	13804	

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, PRÍPRAVNĀ PÔD A TEKUTÝCH MÉDIÍ BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 16

DRUH A MNOŽSTVO PRIPRAVENÝCH PEVNÝCH A TEKUTÝCH MÉDIÍ NA ODBORE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Pôdy	Množstvo v litroch												
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pevné pôdy	980,3	898,7	854,2	814,6	2340,2	1792,9	1 826,4	2060,9	2014,7	1999,4	1863,1	1804,0	1570,1
Tekuté pôdy	357,0	378,4	457,2	546,5	1768,4	1941,9	1 736,4	1996,4	2180,4	2346,3	2272,8	2249,9	2238,0
Ostatné roztoky	430,3	406,9	578,1	332,0	671,0	1068,0	1123,0	1208,1	1463,9	1428,6	1374,8	1361,6	1418,4
SPOLU	1767,6	1684,0	1889,5	1693,1	4779,6	4802,8	4685,8	5265,4	5659,0	5774,3	5510,7	5415,3	5226,5

Tabuľka č. 17: Kmene *S. pneumoniae* izolované zo sterilných tekutín, 2013

Por. číslo	Dátum prijmu	Pohlavie	Vek	Odosielateľ	Materiál	Sérotyp
1.	9.1.2013	M	4	Lučenec	Hemokultúra	19A
2.	10.1.2013	M	32	Bratislava	Hemokultúra	22F
3.	10.1.2013	M	2	Trenčín	Hemokultúra	19A
4.	11.1.2013	M	50	Banská Bystrica	Likvor + hemokultúra	6B
5.	11.1.2013	F	84	Bratislava	Hemokultúra	6B
6.	17.1.2013	F	65	Bratislava	Hemokultúra	15A
7.	8.2.2013	M	46	Trnava	Likvor	7F
8.	8.2.2013	F	0	Banská Bystrica	Hemokultúra	3
9.	13.2.2013	F	42	Brezno	Hemokultúra	3
10.	13.2.2013	M	61	Košice	Hemokultúra	7F
11.	14.2.2013	F	52	Martin	Likvor	35B
12.	20.2.2013	M	86	Galanta	Hemokultúra	36/37
13.	20.2.2013	M	57	Banská Bystrica	Hemokultúra	23F
14.	21.2.2013	F	66	Bratislava	Hemokultúra	9N
15.	21.2.2013	F	86	Bratislava	Hemokultúra	3
16.	27.2.2013	M	56	Banská Bystrica	Hemokultúra	séroskupina 11
17.	1.3.2013	M	61	Bratislava	Hemokultúra	1
18.	8.3.2013	M	0	Košice	Hemokultúra	35B
19.	14.3.2013	F	36	Bardejov	Hemokultúra	12F
20.	14.3.2013	M	41	Bardejov	Hemokultúra	12F
21.	15.3.2013	F	59	Žilina	Hemokultúra	7F/A
22.	5.4.2013	F	68	Bratislava	Hemokultúra	4
23.	5.4.2013	M	86	Bratislava	Hemokultúra	15A
24.	5.4.2013	M	69	Bratislava	Hemokultúra	3
25.	12.4.2013	M	47	Prešov	Hemokultúra	6C/D
26.	17.4.2013	F	63	Brezno	Likvor	3
27.	17.4.2013	M	64	Prešov	Hemokultúra	séroskupina 11
28.	17.4.2013	F	47	Poprad	Hemokultúra	20
29.	25.4.2013	M	49	Trnava	Hemokultúra	22F
30.	7.5.2013	F	53	Bratislava	Likvor	3
31.	17.5.2013	M	59	Bratislava	Hemokultúra	35F
32.	17.5.2013	M	36	Bratislava	Hemokultúra	6C
33.	24.5.2013	F	40	Lučenec	Likvor	7F
34.	28.5.2013	F	90	Žilina	Hemokultúra	38/43/44/45/46/48
35.	22.5.2013	F	83	Trenčín	Likvor	séroskupina 18
36.	12.6.2013	M	26	Bratislava	Likvor	6B
37.	12.6.2013	M	20	Bratislava	Likvor	6B
38.	19.6.2013	M	82	Galanta	Likvor	23A
39.	21.6.2013	M	2	Bratislava	Likvor+hemokultúra	24/40
40.	21.6.2013	M	45	Bratislava	Hemokultúra	7F
41.	3.7.2013	F	66	Prešov	Hemokultúra	19A
42.	3.7.2013	M	0	Bratislava	Likvor+hemokultúra	19F
43.	3.7.2013	M	0	Bratislava	Hemokultúra	14
44.	11.7.2013	M	33	Lučenec	Likvor	3
45.	16.7.2013	F	4	Bratislava	Hemokultúra	19A
46.	17.7.2013	F	41	Rožňava	Likvor	3
47.	19.7.2013	F	78	Bratislava	Hemokultúra	3
48.	6.8.2013	M	0	Košice	Hemokultúra	33B/C/D
49.	6.8.2013	F	40	Liptovský Mikuláš	Likvor	15A

Por. číslo	Dátum prijmu	Pohlavie	Vek	Odosielateľ	Materiál	Sérotyp
50.	7.8.2013	M	54	Brezno	Hemokultúra	4
51.	16.8.2013	M	8	Bratislava	Hemokultúra	35F
52.	30.8.2013	M	58	Bratislava	Hemokultúra	20
53.	10.9.2013	F	47	Košice	Likvor + hemokultúra	8
54.	13.9.2013	M	65	Bratislava	Hemokultúra	19A
55.	27.9.2013	M	40	Košice	Likvor + hemokultúra	22F
56.	1.10.2013	M	57	Banská Bystrica	Hemokultúra	15A
57.	11.10.2013	F	54	Bratislava	Hemokultúra	3
58.	14.10.2013	M	16	Košice	Likvor + hemokultúra	7F
59.	15.10.2013	M	31	Košice	Hemokultúra	35A/C
60.	16.10.2013	M	1	Banská Bystrica	Hemokultúra	15C
61.	25.10.2013	F	57	Bratislava	Hemokultúra	7F
62.	29.10.2013	M	67	Banská Bystrica	Hemokultúra	19A
63.	31.10.2013	F	77	Žiar nad Hronom	Hemokultúra	3
64.	8.11.2013	M	37	Brezno	Likvor	1
65.	8.11.2013	M	73	Trenčín	Hemokultúra	22F
66.	8.11.2013	M	69	Bratislava	Hemokultúra	3
67.	14.11.2013	M	73	Nitra	Ster z mozgových blán	séroskopina 11
68.	15.11.2013	F	3	Bratislava	Likvor	3
69.	27.11.2013	F	62	Košice	Hemokultúra	6C
70.	29.11.2013	M	51	Bratislava	Hemokultúra	1
71.	10.12.2013	F	83	Bardejov	Hemokultúra	14

Tabuľka 18

PREHĽAD POČTU STANOVENÝCH SÉROTYPOV *S. PNEUMONIAE* VO VZORKÁCH ZASLANÝCH DO NRC PRE PNEUMOKOKOVÉ NÁKAZY A ANALYZOVANÉ MATERIÁLY RESP. MATERIÁLY, Z KTORÝCH BOLI BAKTERIÁLNE KMENE IZOLOVANÉ, ROK 2013.

Sérotyp	Počet	Pôvodný biologický materiál
1	3	2 x hemokultúra, 1 x likvor
3	13	8 x hemokultúra, 4 x likvor, 1x likvor (biol. materiál)
4	2	2 x hemokultúra
6B	4	1 x hemokultúra, 2 x likvor, 1 x likvor + hemokultúra
6C	2	2 x hemokultúra
6C/D	1	hemokultúra
7F	6	3 x hemokultúra, 2 x likvor, 1 x likvor + hemokultúra
7F/A	1	hemokultúra
8	1	likvor + hemokultúra
9N	1	hemokultúra
séroskopina 11	3	2 x hemokultúra, 1 x ster z mozgových blán
12F	2	2 x hemokultúra
14	2	2 x hemokultúra
15A	4	3 x hemokultúra, 1 x likvor
15C	1	hemokultúra
séroskopina 18	1	1 x likvor (biol. materiál)
19A	6	6 x hemokultúra
19F	1	likvor + hemokultúra
20	2	2 x hemokultúra
22F	4	3 x hemokultúra, 1 x likvor + hemokultúra
23F	1	hemokultúra
23A	1	likvor
24/40	1	likvor + hemokultúra
33B/C/D	1	hemokultúra
35A/C	1	hemokultúra
35F	2	2 x hemokultúra
35B	2	1 x hemokultúra, 1 x likvor
36/37	1	hemokultúra
38/43/44/45/46/48	1	hemokultúra

Tabuľka 19

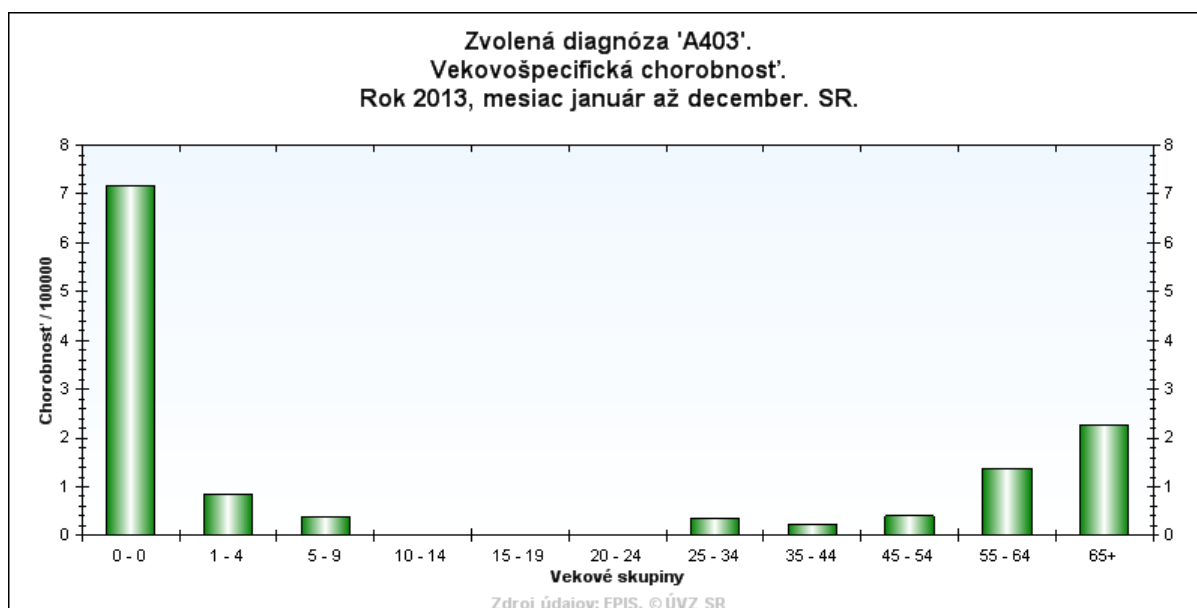
VÝSKYT SEPTIKÉMIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (A 40.3), PODĽA KRAJOV, 2013

Nahlásené za obdobie: 2013										
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A40.3	a	11	2	3	0	2	10	8	5	41
	r	1,80	0,36	0,51	0,00	0,29	1,52	0,98	0,63	0,76

Tabuľka 20

VÝSKYT SEPTIKÉMIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (A 40.3) V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A40.3	a	4	2	1	0	0	0	3	2	3	10	16	41
	r	7,16	0,85	0,37	0,00	0,00	0,00	0,34	0,24	0,41	1,38	2,25	0,76

Obr. 1: Grafické znázornenie vekovo-špecifickej chorobnosti (septikémie A40.3) v roku 2013.

Tabuľka 21

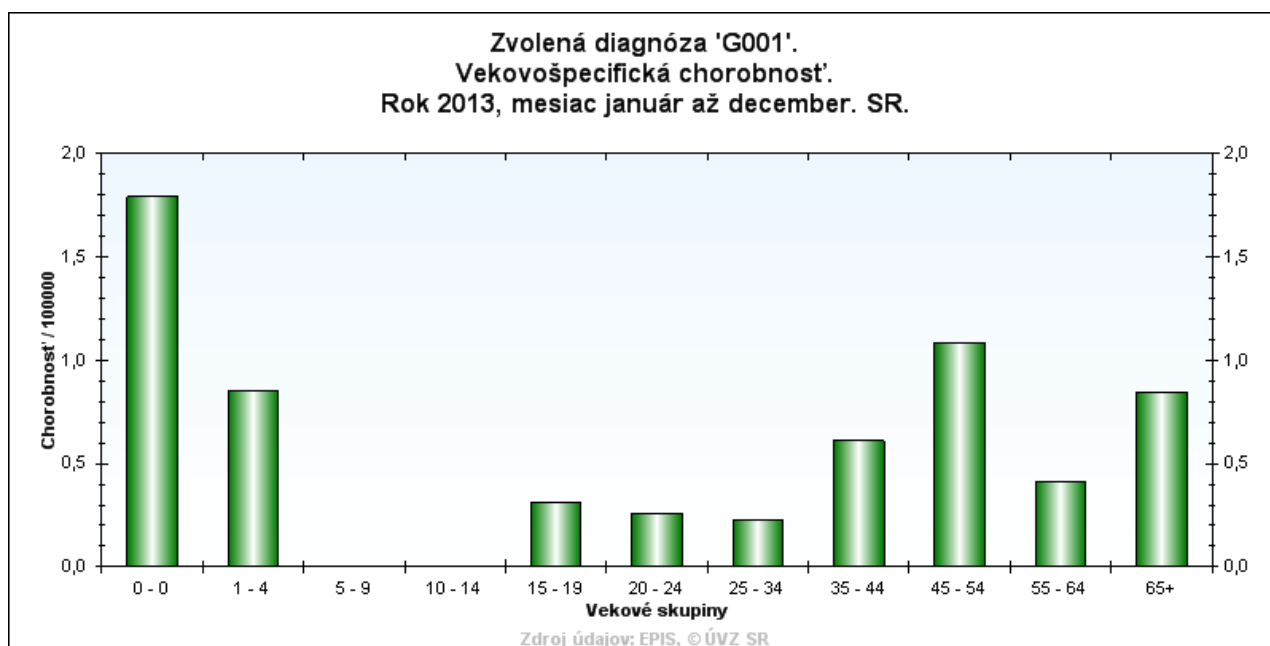
VÝSKYT MENINGITÍDY VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (G00.1), PODĽA KRAJOV, 2013

Nahlásené za obdobie: 2013										
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
G00.1	a	6	4	3	0	6	4	0	5	28
	r	0,98	0,72	0,51	0,00	0,87	0,61	0,00	0,63	0,52

Tabuľka 22

VÝSKYT MENINGITÍDY VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (G00.1) V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
G00.1	a	1	2	0	0	1	1	2	5	8	2	6	28
	r	1,79	0,85	0,00	0,00	0,32	0,26	0,23	0,61	1,08	0,28	0,84	0,52

Obr. 2: Grafické znázornenie vekovo-špecifickej chorobnosti (pneumokoková meningitída G00.1) v roku 2013.

Tabuľka 23

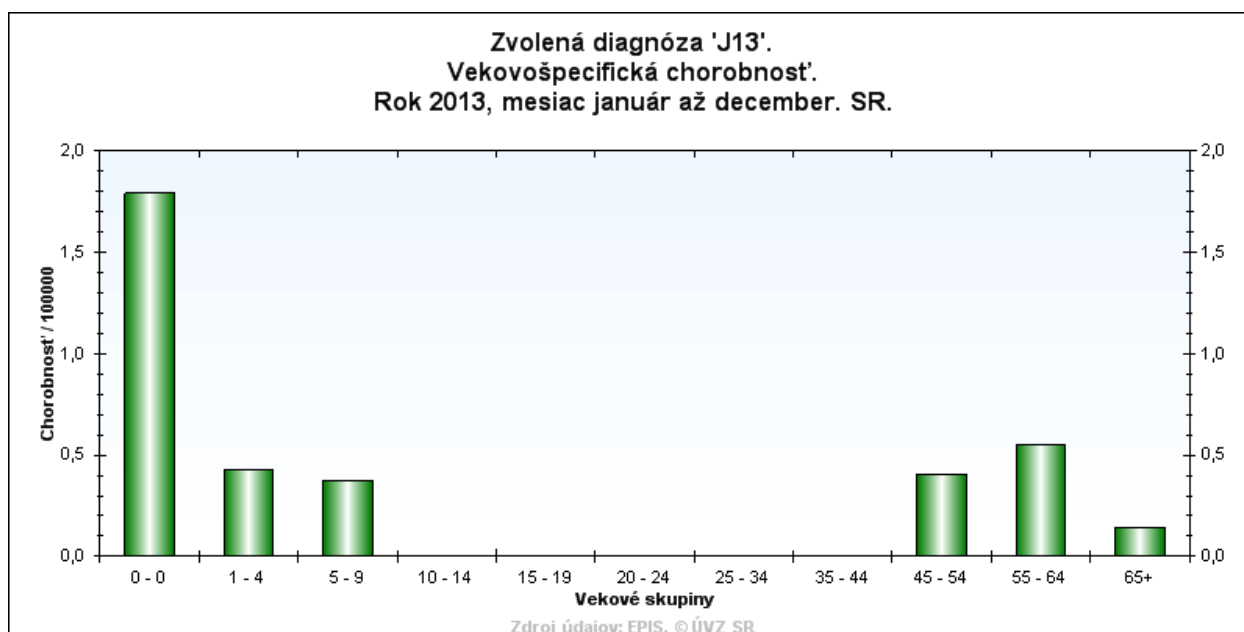
VÝSKYT PNEUMÓNIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (J13), PODĽA KRAJOV, 2013

Nahlásené za obdobie: 2013										
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J13	a	6	1	0	0	0	2	2	0	11
	r	0,98	0,18	0,00	0,00	0,00	0,30	0,24	0,00	0,20

Tabuľka 24

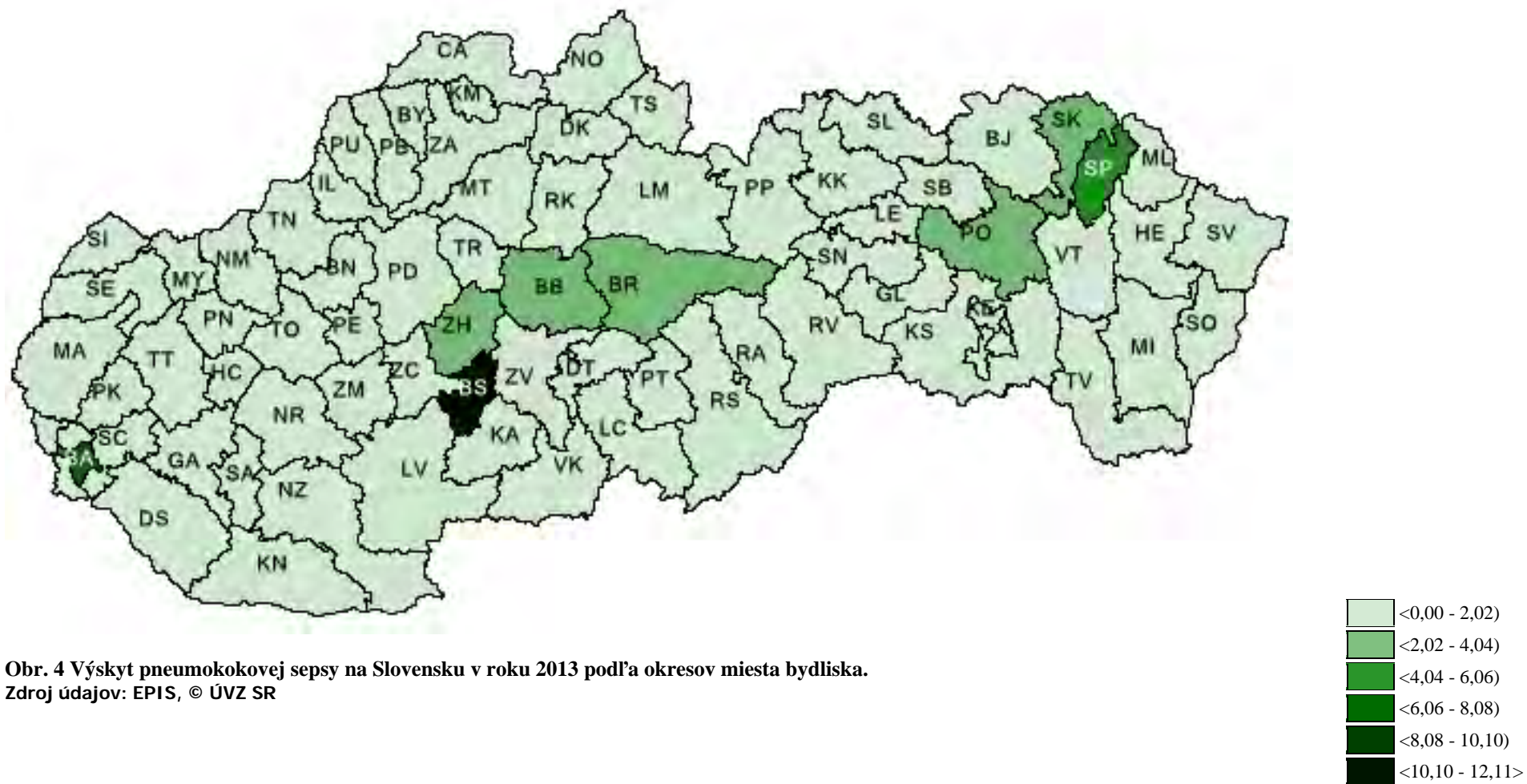
VÝSKYT PNEUMÓNIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (J13) V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
J13	a	1	1	1	0	0	0	0	0	3	4	1	11
	r	1,79	0,42	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,55	0,14	0,20

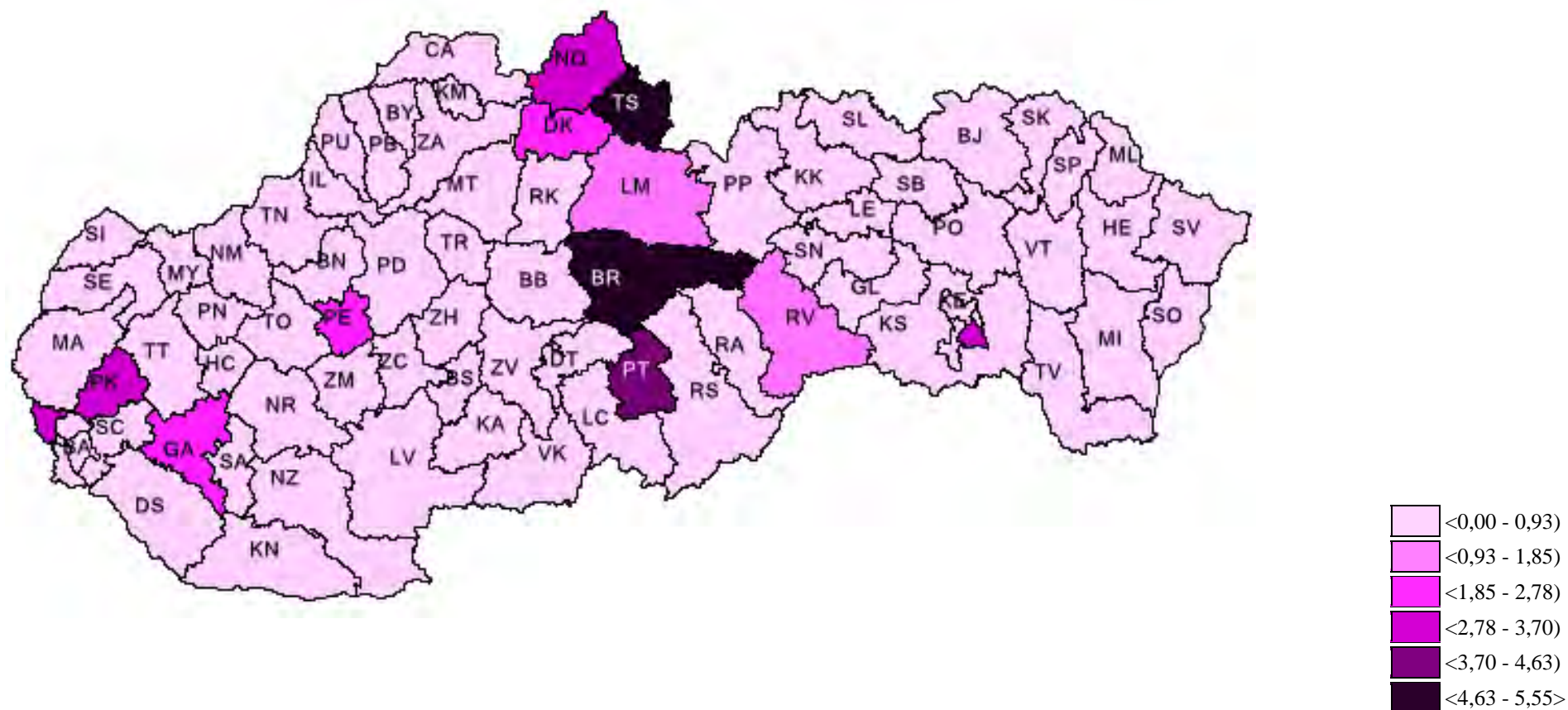

Obr. 3: Grafické znázornenie vekovo-špecifickej chorobnosti (pneumokoková pneumónia J13) v roku 2013.

VÝSKYT ZVOLENEJ DIAGNÓZY V SR PODĽA OKRESOV MIESTA BYDLISKA V ROKU 2013 DIAGNÓZA 'A403'

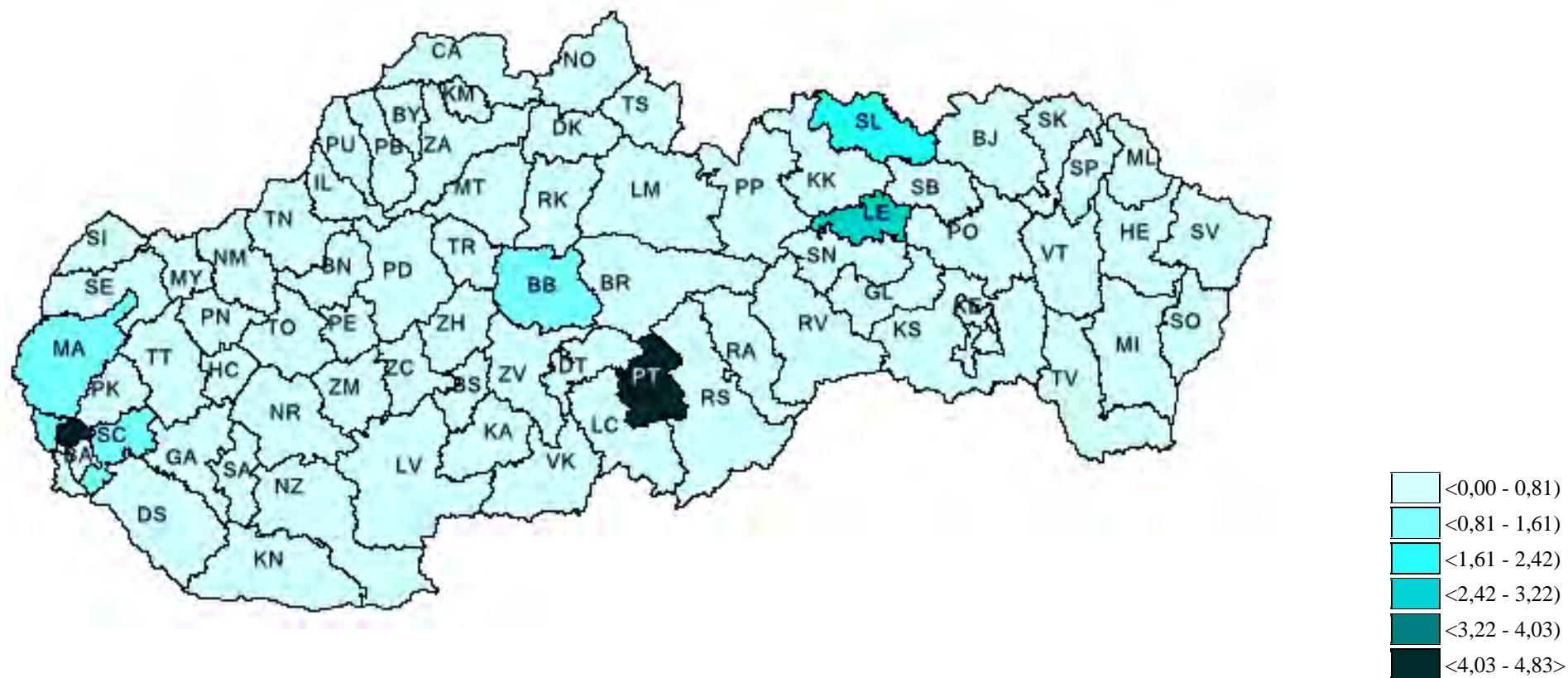

VÝSKYT ZVOLENEJ DIAGNÓZY V SR PODĽA OKRESOV MIESTA BYDLISKA V R. 2012 DIAGNÓZA 'G001'

Obr. 5: Výskyt pneumokokovej meningitídy na Slovensku v roku 2013 podľa okresov miesta bydliska.
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

VÝSKYT ZVOLENEJ DIAGNÓZY V SR PODĽA OKRESOV MIESTA BYDLISKA, V R. 2013, DIAGNÓZA 'J13'

Obr. 6: Výskyt pneumokokmi vyvolanej pneumónie na Slovensku v roku 2013 podľa okresov miesta bydliska.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Tabuľka č. 25

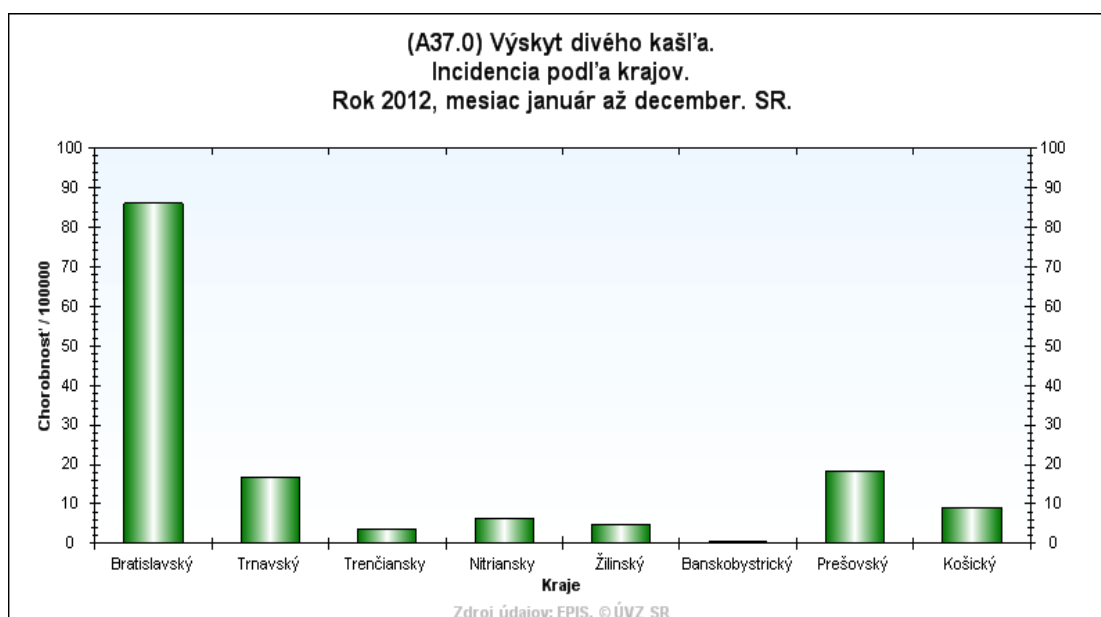
POČET VYŠETRENÝCH A POZITÍVNYCH VZORIEK NA PRÍTOMNOSŤ *B. PERTUSSIS* A *B. PARAPERTUSSIS* V NRC PRE *PERTUSSIS* A *PARAPERTUSSIS*, ROK 2013.

	Spolu vyšetrených	Pozitívne
Aglutinácia <i>Bordetella pertussis</i>	8	0
Aglutinácia <i>Bordetella parapertussis</i>	130	0
ELISA IgG anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	551	120
ELISA IgA anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	551	54
kultivácia	110	0
real-time PCR <i>Bordetella sp.</i>	381	13
Real-time PCR <i>Bordetella parapertussis</i>	285	4
Real-time PCR <i>Bordetella pertussis</i> , ptxA-Pr	54	4

Tabuľka č. 26

VÝSKYT *PERTUSSIS* PODĽA KRAJOV V SR

Nahlasené za obdobie: 2012										
Diagnoza/Kraj	BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR	
A370	a	565	77	28	106	12	5	73	42	908
	r	92,22	13,83	4,72	15,40	1,74	0,76	8,93	5,29	16,78

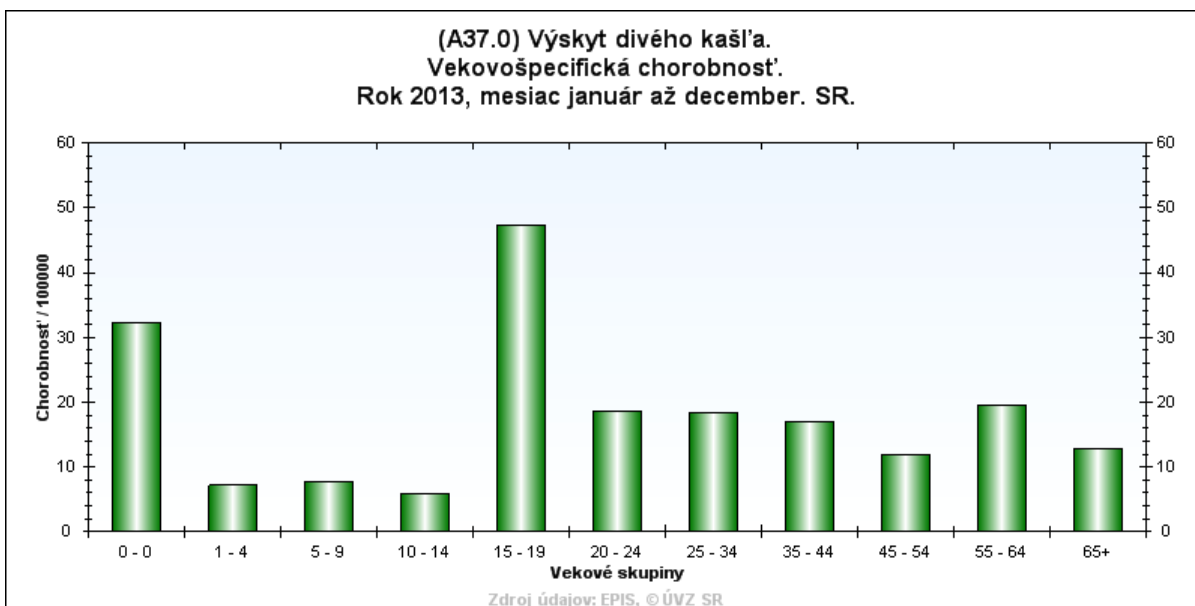

Obr. 1: Grafické znázornenie výskytu divého kašľa podľa krajov v SR, rok 2013.

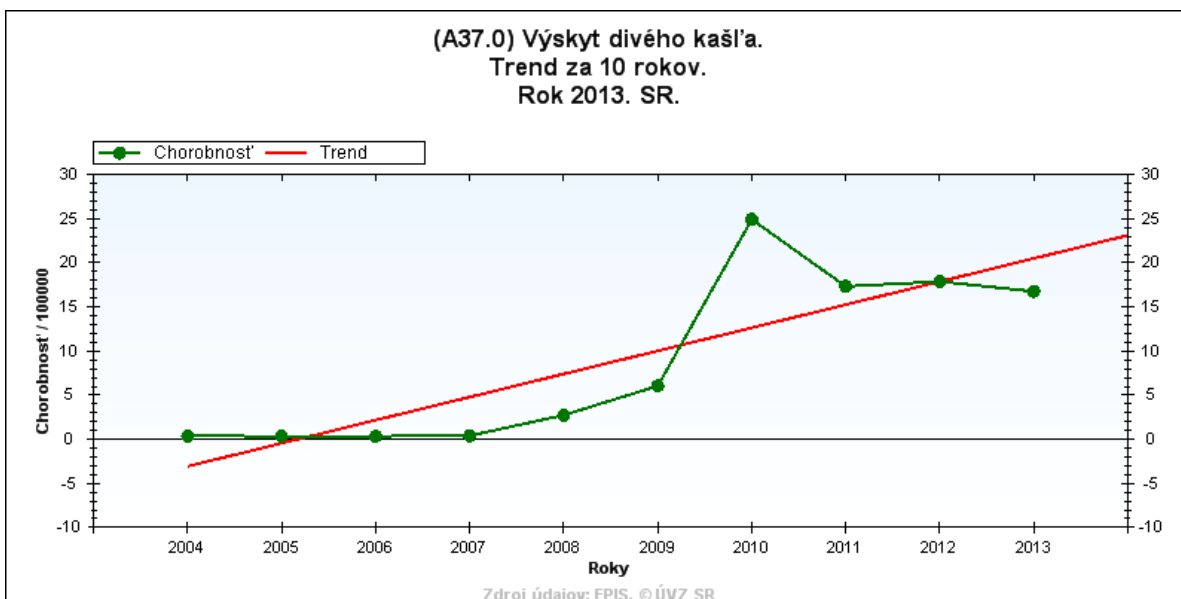
Tabuľka č. 27

VÝSKYT PERTUSSIS V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

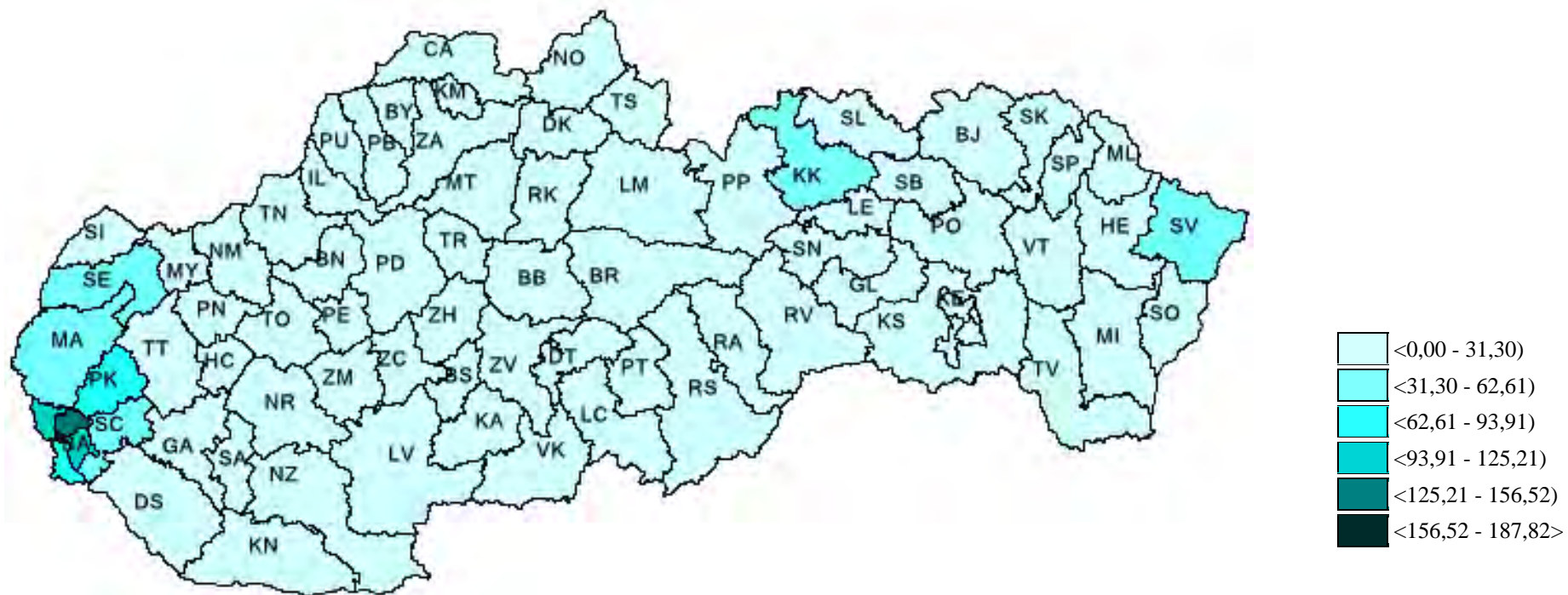
Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A370	a	17	17	20	16	149	71	162	139	88	138	91	908
	r	30,45	7,21	7,44	5,92	47,00	18,30	18,38	16,94	11,91	19,04	12,81	16,78

Grafické znázornenie vekovošpecifickej chorobnosti na pertussis v SR za rok 2013.

Grafické znázornenie chorobnosti a trend výskytu za 10 rokov.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR
 Mapa výskytu pertussis v Slovenskej republike za rok 2013.

Tabuľka č. 28

POČTY VYŠETRENÝCH VZORIEK NA TOXOPLAZMÓZU V NRC ZA ROKY 2005 - 2013

	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.
KFR	120	62	179	78	88	45	109	78	131	99	203	160	134	108	216	161
ELISA IgM	119	41	154	46	137	31	106	31	131	62	203	112	138	70	219	94
ELISA IgA	110	19	144	19	137	8	104	14	130	34	181	32	146	29	218	39
ELISA IgE	100	7	126	3	96	1	77	7	119	8	194	38	134	35	213	25
ELISA IgG	103	86	154	135	128	95	108	81	128	97	224	177	137	114	220	162
avidita IgG	91	11	126	8	94	3	85	8	99	9	177	16	119	29	159	34
Western-Blot IgG	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	4	0	0	14	14
Western Blot IgM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0
PCR - krv	0	0	1	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0
PCR - likvor	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0
PCR - plod.voda	97	0	204	0	11	0	15	0	20	0	9	0	2	0	8	0
PCR - iný materiál	1	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0

Tabuľka č. 29

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY V SR ZA OBDOBIE ROKOV 2000 – 2013

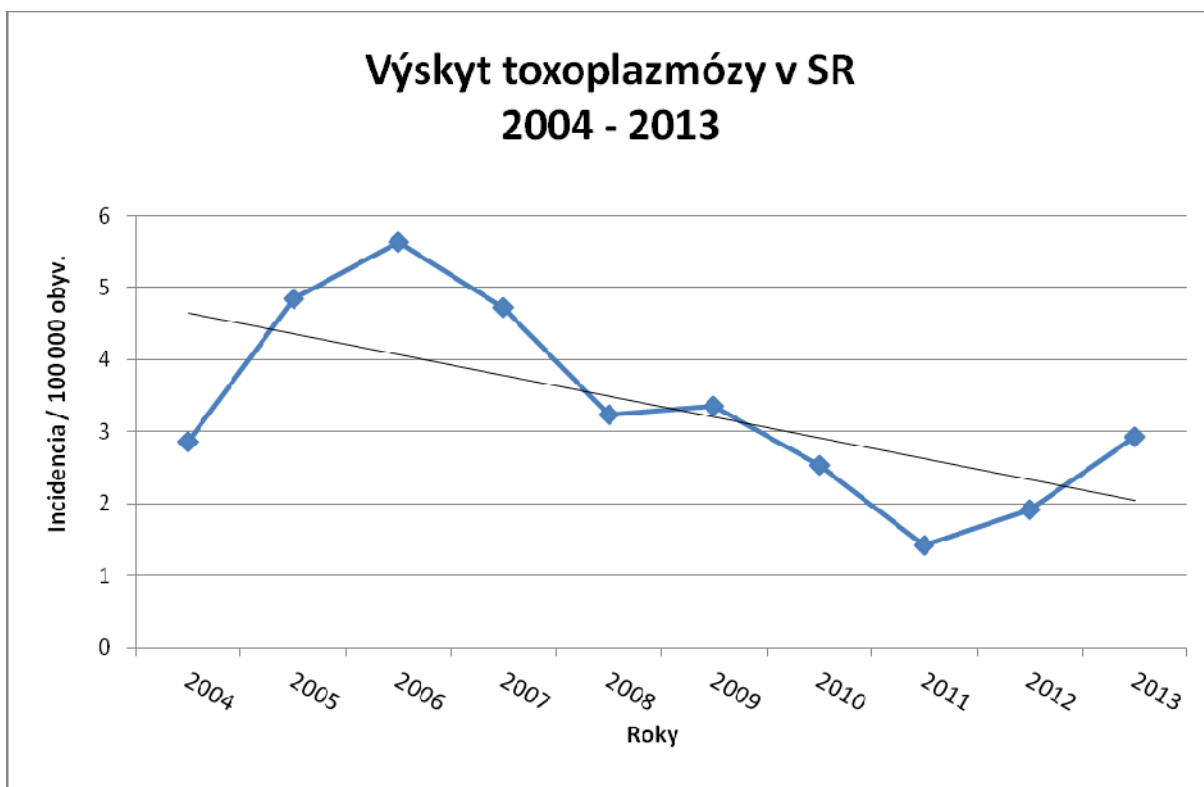
Diagnóza/Rok		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
B58	a	256	316	234	154	261	303	255	175	182	138	77	103	158
Toxoplazmóza	r	4,77	5,90	4,35	2,86	4,85	5,62	4,72	3,23	3,35	2,54	1,42	1,91	2,92

Tabuľka č. 30

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY V SR V ROKU 2013 A POROVNÁVACIE INDEXY

Toxoplazmóza B58	
Abs. čísla 2013	158
Abs. čísla 2012	103
Index 2013/2012	1,53
Priemer 2008-2012	135
Index/P	1,17
Chorobnosť 2013	2,92
Priemer chorob. 2008-2012	2,49

Graf 1: Výskyt toxoplazmózy v SR, trend za posledných 10 rokov

Tabuľka č. 31

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY PODĽA DIAGNÓZY A KRAJOV V SR

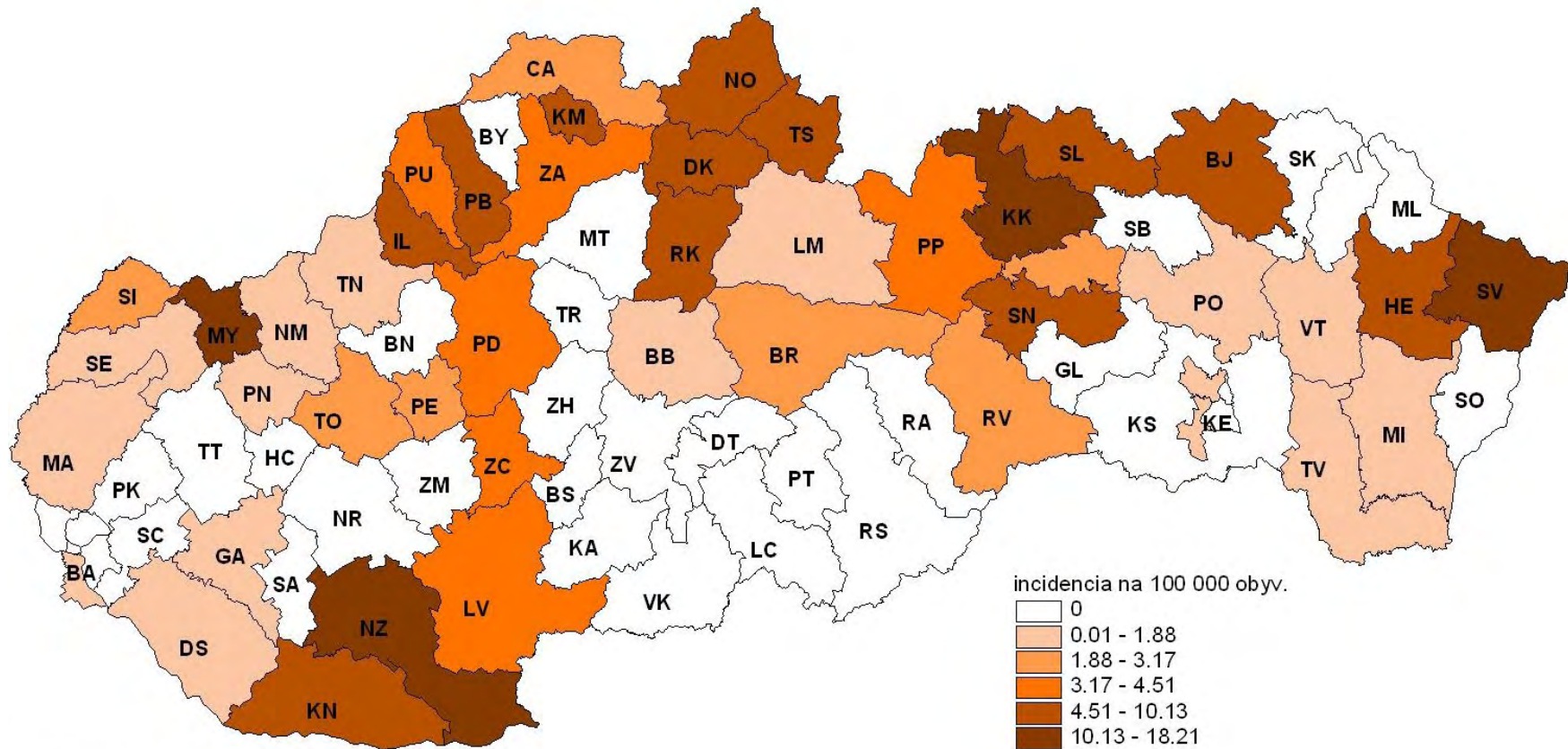
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B58 toxoplazmóza	a	2	7	24	41	28	4	39	13	158
	r	0,33	1,26	4,05	5,96	4,06	0,61	4,77	1,64	2,92
B58.0 očná toxopl.	a	0	0	0	4	0	0	0	2	6
	r	0,16	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11
B58.8 orgánová toxopl.	a	0	0	15	5	6	2	0	1	29
	r	0,00	0,00	2,53	0,73	0,87	0,30	0,00	0,13	0,54
B58.9 nešpecif. toxopl.	a	2	7	9	32	22	2	39	10	123
	r	0,16	0,18	1,35	3,48	3,34	0,00	3,43	0,50	2,27
P37.1 vrodená toxopl.	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Tabuľka č. 32

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY PODĽA DIAGNÓZY A VEKOVÝCH SKUPÍN V SR

Diagnóza/Veková skupina		0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B58 toxoplazmóza	a	1	11	7	15	14	12	40	29	16	10	3	158
	r	1,79	4,66	2,61	5,55	4,42	3,09	4,54	3,54	2,17	1,38	0,42	2,92
B58.0 očná toxopl.	a	1	0	1	0	0	1	0	0	3	0	0	6
	r	1,79	0,00	0,37	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,41	0,00	0,00	0,11
B58.8 orgánová toxopl.	a	0	2	3	7	2	3	9	2	1	0	0	29
	r	0,00	0,85	1,12	2,59	0,63	0,77	1,02	0,24	0,14	0,00	0,00	0,54
B58.9 nešpecif. toxopl.	a	0	9	3	8	12	8	31	27	12	10	3	123
	r	0,00	3,81	1,12	2,96	3,79	2,06	3,52	3,29	1,62	1,38	0,42	2,27
P37.1 vrodená toxopl.	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Výskyt toxoplazmózy
Slovenská republika, r. 2013

RÚVZ so sídlom v B.Bystrici

**PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BANSKÁ BYSTRICA
- ROK 2013**

Tabuľka č. 33

PREHĽAD MIKROBIOLOGICKÝCH VÝKONOV PRI VYŠETRENÍ ZLOŽIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

RÚVZ		Druh analyzovaného materiálu							
		voda	ovzdušie	potraviny	PBP	dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	vzorky zabezpečenia kvality meraní	iné	spolu
POČET	vzoriek	1948	1103	2343	0	9049	4120	49	20 560
	ukazovat.	9833	1103	12402	0	9911	4140	176	37 565
	analýz	20192	1103	49457	0	40777	8363	1747	121639

Tabuľka č. 34

PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VÔD VYŠETRENÝCH NA PRACOVISKU MŽP

RÚVZ		Druh analyzovaného materiálu									
		vodovody	studne	pramene	vrty	nádrže	štrkoviská	bazény		iné	VIRK
								termálne	netermálne		
POČET	vzorky	1386	71	59	13	28	40	55	296	3	941
	ukazov.	7122	355	373	65	56	89	275	1498	7	941
	analýzy	12295	1838	1116	195	704	1097	459	2488	399	1746

Tabuľka č. 35

PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VYŠETRENÝCH VZORIEK POTRAVÍN, KOZMETIKY A PREDMETOV BEŽNÉHO POUŽÍVANIA NA PRACOVISKU MŽP

č.	Druh potraviny	Počet		
		počet vzoriek	počet ukazovateľov	počet analýz
1	Syry a bryndza	3	6	43
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0
3	Vajcia a výr. z vajec	24	48	360
4	Mäso a výr. z mäsa	7	42	190
5	Ryby a morské živočíchy	35	175	630
6	Tuky a oleje	0	0	0
7	Polievky, bujóny, omáčky	123	283	1391
8	Cereálie a pekárenské výrobky	2	8	28
9	Ovocie a zelenina	0	0	0
10	Byliny a koreniny	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0
12	Víno a alkohol. nápoje	0	0	0
13	Zmrzlina a mraz. dezerty	421	2575	8632
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylinných)	0	0	0
15	Ovocné a bylinné čaje	38	106	603
16	Pokrm pre spoločné stravovanie	782	4602	16371
17	Polotovary	0	0	0
18	Detská a dojčenská výživa	230	1507	6007
19	Výživové doplnky	79	218	1229
20	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0
21	Lahôdkárske výrobky	366	1896	9516
22	Cukrárske výrobky	233	936	4457
23	Cukrovinky	0	0	0
24	Minerálne, pramenité a balené vody	0	0	0
25	Materské mlieko	0	0	0
26	PBP	0	0	0
27	Kozmetika	0	0	0
28	Ostatné	46	169	1348
	VIRK	2104	2124	4209

Tabuľka č. 36

**PREHLAD O VYŠETRENIACH ÚČINNOSTI STERILIZÁCIE A DEZINFEKČIE POMÔCOK
A PROSTREDIA VYŠETRENÝCH NA PRACOVISKU MŽP**

RÚVZ		Sanitárne mikrobiologické testy	Kontrola sterilizačných prístrojov	Kontrola sterility predmetov	Ovzdušie	VIRK
POČET	vzorky	5030	3157	862	1103	1075
	ukazov.	5030	3157	1724	1103	1075
	analýzy	25390	6154	9233	1103	2408

Tabuľka č. 37

PREHLAD VÝZNAMNÝCH BAKTERIÁLNYCH KMEŇOV IZOLOVANÝCH ZO VZORIEK MŽP

NÁZOV	RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA			
	Potraviny	Vody	Prostredie	Spolu
Acinetobacter spp	0	3	0	3
Aeromonas spp	0	2	0	2
Bacillus cereus	14	0	15	29
Citrobacter spp	11	16	7	34
Cronobacter spp	0	0	0	0
Clostridium perfringes	1	7	0	8
Enterobacter spp	39	22	44	105
Enterococcus faecalis	0	0	12	12
Escherichia coli	153	195	447	795
Klebsiella spp	2	8	18	28
Legionella pneumophila ser.1	0	5	0	5
Legionella pneumophila ser.2-15	0	10	0	10
Legionella pneumophila ser.3	0	2	0	2
Legionella pneumophila ser.5	0	0	0	0
Legionella pneumophila ser.6	0	2	0	2
Legionella spp	0	0	0	0
Proteus spp	9	0	5	14
Pseudomonas aeruginosa	9	51	32	92
Pseudomonas spp	0	102	41	143
Salmonella spp	1	0	0	1
Staphylococcus aureus	6	9	23	38
Stafylokokový enterotoxín	0	2	8	10

Tabuľka č. 38

PREHĽAD VÝSKYTU A IDENTIFIKÁCIE SALMONEL VO VZORKÁCH POTRAVÍN A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA ANALYZOVANÝCH NA PRACOVISKU MŽP

č.	Dátum spracovania	Názov vzorky	Epidemiologická súvislosť/		Výsledok identifikácie
			ŠZD	sérotyp	číslo fágotypu
1	12.-20.7.2013	Vanilkové obalované venčeky	Epid. šetrenie	S.enteritidis O:9,12H:g,m,-	F6

Tabuľka č. 39

PREHĽAD VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV PRE POTREBY KOMUNITNÝCH REFERENČNÝCH CENTIER

Ukazovateľ	počet vzoriek potravín		počet vzoriek vôd		počet vzoriek prostredia	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
Salmonella	1294	1	0	0	4885	0
Listeria monocytogenes	315	0	0	0	22	0
Escherichia coli	378	0	1919	195	5030	0
Escherichia coli O 157	0	0	0	0	0	0
Campylobacter	233	0	0	0	0	0
CPS	1451	6	349	9	5030	23
stafylokokový enterotoxín potraviny	0	0	-	-	-	-
stafylokokový enterotoxín materské mlieko	0	0	-	-	-	-

CPS - koagulázapozitívne stafylokoky

Tabuľka č. 40

PERSONÁLNE OBSADENIE PRACOVISKA MŽP A STAV AKREDITÁCIE

ÚVZ a RÚVZ na Slovensku	PRACOVNÍCI				AKREDITÁCIA	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok/ukazovateľov	platnosť do
Banská Bystrica	1	5	1	7	23/26	20.5.2015
SPOLU						

Tabuľka č. 41

**PREHĽAD IZOLÁCIÍ CRONOBACTER SPP. V SUŠENEJ MLIEČNEJ
DETSKEJ VÝŽIVE NA PRACOVISKU MŽP**

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej		počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Cronobacter spp.</i>	76	0	154	0

**PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. BIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
BANSKÁ BYSTRICA ROK 2013**

Tabuľka č. 42

**PERSONÁLNE OBSADENIE PRACOVÍSK BŽP V SR A STAV AKREDITÁCIE
V ROKU 2013**

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok/počet ukazovateľov		počet odberov/počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ Banská Bystrica	2	2	0,3	4,3	S	6			20.5. 2015	
U					17					

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci
SZP – strední zdravotnícki pracovníci
NZP – pomocný personál
MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
S – skúšky
U – ukazovatele

Tabuľka č. 43

ANALYTICKÁ ČINNOSŤ PRACOVÍSK BŽP V ROKU 2013

a) podľa typu komodít

Názov úradu		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk a vodárenských nádrží	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Améby	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
RÚVZ	vzorky	1 519	19	320	87	12	72		97	410	294		84	13	2 927
Banská Bystrica	ukazovatele	10 581	76	678	693	43	840		187	820	5 158		1 226	26	20 328
	analýzy	10 588	76	678	1 281	43	840		1 070	820	5 158		2 179	26	22 759

Tabuľka č. 44

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov úradu		Abiosesón a biosesón pitných vôd	Biosesón prírodných kúpalísk a vodárenských nádrží	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosesón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofyty	Testy ekotoxicity	Vajíčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné
RÚVZ	vzorky	1 538	87	12	320	97	87	72				294		410	13
Banská Bystrica	ukazovatele	10 657	693	43	678	187	87	840				5 158		820	26
	analýzy	10 664	1 281	43	678	1 070	93	840				5 158		820	26

Tabuľka č. 45

**ÚČASŤ NA MEDZILABORATÓRNYCH POROVNÁVACÍCH TESTOCH A
POROVNANIACH PRACOVÍSK BŽP V SR V ROKU 2013**

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené			1		2	3
		ukončené			1		2	3
	ukazovateľov	prihlásené			9		5	14
		ukončené			9		5	14

Tabuľka č. 46

**ORGANIZOVANIE MEDZILABORATÓRNYCH POROVNÁVACÍCH TESTOV
PRACOVISKAMI BŽP V SR V ROKU 2013**

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
BŽP RÚVZ BB	Stanovenie biologických alergénov v ovzduší	BP	9	2
BŽP RÚVZ BB	Stanovenie améb	BP	3	2
BŽP RÚVZ BB	Stanovenie améb	BP	2	2

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

Tabuľka č. 47

**NOVÉ ANALYTICKÉ METÓDY A POSTUPY MERANÍ (A ODBEROV)
ZAVEDENÉ V PRACOVISKÁCH BŽP V SR V ROKU 2013**

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RUVZ BB	Zo strany terénnych oddelení nebola požiadavka na zavedenie nových metód			

Tabuľka č. 48

ODBORNÁ ČINNOSŤ PRACOVÍSK BŽP V SR V ROKU 2013

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	12	43

Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	56	112

Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	19	76

Číslo úlohy: 7.13	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	9	

Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov

Číslo úlohy: 7.15	NÁZOV ÚLOHY: Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	294	5 158

Číslo úlohy: 7.16	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	410	820

až

Číslo úlohy:	NÁZOV ÚLOHY:	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	41	75

Tabuľka č. 49

MEDZINÁRODNÁ ČINNOSŤ PRACOVÍSK BŽP V SR V ROKU 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
		<ul style="list-style-type: none"> - medzinárodné siete NRL - kontaktný bod ECDC,EFSA - pracovné skupiny EK - medzinárodný monitoring - účasť v medzinárodných projektoch - medzinárodná spolupráca s odbornými pracoviskami - iné
RÚVZ BB	BŽP	Peľový monitoring - medzinárodná spolupráca s odbornými pracoviskami

**PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. LEKÁRSKEJ BAKTERIOLÓGIE,
BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013**

Tabuľka č. 50

**PREHĽAD VYŠETRENÝCH VZORIEK NA ODD. LEKÁRSKEJ
BAKTERIOLÓGIE**

Druh vzorky	Počet vzoriek za rok												Trend 2012/2013
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Vzorky na bioterizmus	245	41	46	19	23	6	0	3	6	0	4	7	+3
Vzorky na epidemiologické šetrenie	-	-	-	12	45	121	88	45	8	0	0	0	0
Vzorky v rámci výskumu	-	-	-	-	-	438	775	0	0	0	0	0	0
Celkový počet vzoriek	245	41	46	31	68	565	863	48	14	0	4	7	+3
Počet analýz	1054	180	174	130	293	3079	4246	236	59	0	55	56	+1

Tabuľka č. 51

NRC PRE BAKTERIOLOGICKÉ, (BIOLOGICKÉ) A TOXÍNOVÉ ZBRANE

Materiál druh	Počet vzoriek za rok													Celkom
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Prášok v obálke	70	31	16	9	4	-	2	-	3	2	-	1	3	141
Prášok v igelitovom sáčku	14	1	4	1	3	-	-	-	-	-	-	1	2	26
Kalendár s obálkami - posyp. práškom	-	44	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	48
Prášok v inom materiáli	45	6	9	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	65
Listová zásielka	212	134	2	30	5	13	3	-	-	1	-	-	-	400
Prázdna obálka	20	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Časopisy a noviny	3	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Pohľadnica, korešpondenčný lístok	1	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Tlačivá, prospekty a reklamné letáky	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Iný materiál	68	8	9	5	-	7	1	-	-	3	-	1	1	103
SPOLU	444	245	41	46	19	23	6	0	3	6	0	4	7	844

Výsledky z účasti na medzilaboratórnych porovnaníach

OLM sa v roku 2013 zúčastnilo **14** medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo **79** ukazovateľov.

V mikrobiológii a biológii životného prostredia sme sa zúčastnili **8** medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo sa **22** ukazovateľov. V klinickej mikrobiológii sme sa zúčastnili **6** medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo sa **57** ukazovateľov.

1. Oddelenie mikrobiológie životného prostredia

1.1. LGC Standards UK, Round 207 05.08.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
07D	<i>Listeria monocytogenes</i> detected	<i>Listeria monocytogenes</i> detected	vyhovuje

1.2. LGC Standards UK, Round 207 05.08.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
08D	<i>Listeria monocytogenes</i> 3300 KTJ/g	<i>Listeria monocytogenes</i> 5000 KTJ/g	z-skóre= 0,52

1.3. LGC Standards UK, Round 211 10.12.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
16D	Total aerobic mesophilic count 50 000 KTJ/g	Total aerobic mesophilic count 87 000 KTJ/g	z-skóre= 0,69

1.4 LGC Standards UK, Round 205 04.06.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
419	<i>Escherichia coli</i> absent	<i>Escherichia coli</i> <1	vyhovuje
419	Coliforms 2 400 KTJ/100 ml	Coliforms 710 KTJ/100 ml	z-skóre=-1,51
419	<i>Enterococci</i> 2 485 KTJ/100 ml	<i>Enterococci</i> 3 000 KTJ/100 ml	z-skóre= 0,23
419	<i>Salmonella species</i> detected	<i>Salmonella species</i> detected	vyhovuje

1.5. LGC Standards UK, Round 205 12.6.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
21D	<i>Campylobacter</i> detected	<i>Campylobacter</i> detected	vyhovuje

2. Oddelenie biológie životného prostredia

2.1. RÚVZ BB BP 20.3.-27.3.2013

Vzorka pre MPS	Vzorka pripravená v RÚVZ BB	Pracovisko RÚVZ Banská Bystrica	Pracovisko RÚVZ Prievidza	Vyhodnotenie
Vzorka A	č.1	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	vyhovuje
Vzorka B	č.2	Améby kultivovateľné	Améby kultivovateľné	vyhovuje

		pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	
Vzorka C	č.3	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	vyhovuje

2.2. ÚVZ SR kód vzorky 465/2013 zo dňa 26.2.2013

ukazovateľ	RÚVZ BB BŽP	ÚVZ SR	Vyhodnotenie
peľové zrná	nízka hladina	nízka hladina	vyhovuje
spóry	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje
biologické častice	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje

ÚVZ SR kód vzorky 467/2013 zo dňa 28.2.2013

ukazovateľ	RÚVZ BB BŽP	ÚVZ SR	Vyhodnotenie
peľové zrná	nízka hladina	nízka hladina	vyhovuje
spóry	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje
biologické častice	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje

ÚVZ SR kód vzorky 468/2013 zo dňa 1.3.2013

ukazovateľ	RÚVZ BB BŽP	ÚVZ SR	Vyhodnotenie
peľové zrná	nízka hladina	nízka hladina	vyhovuje
spóry	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje
biologické častice	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje

2.3. RÚVZ BB 14.11.-29.11.2013

Vzorka pre MPS	Vzorka pripravená v RÚVZ BB	Pracovisko RÚVZ Banská Bystrica	Pracovisko RÚVZ Trenčín	Vyhodnotenie
Vzorka A	č.1	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	vyhovuje
Vzorka B	č.2	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	vyhovuje

3. Oddelenie lekárskej virológie

3.1. Národné referenčné centrum pre chrípku ÚVZ SR 2013

Číslo vzorky	Výsledok NRC pre chrípku	Výsledok RÚVZ BB lekárska virológia	Vyhodnotenie
1	<i>A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje
2	<i>B/Wisconsin/1/2010-like</i>	vírus chrípky typ B	vyhovuje
3	<i>A/California/7/2009 (H1N1)pdm-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje
4	negatívna	negatívna	vyhovuje
5	<i>A/California/7/2009 (H1N1)pdm-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje
6	<i>B/Wisconsin/1/2010-like</i>	vírus chrípky typ B	vyhovuje
7	<i>A/Victoria/361/2011 (h3N2)-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje

4 Oddelenie antiinfekčnej imunológie

4.1. Labquality FINLAND Bordetella pertussis antibodies 2/2013

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
S011 IgA	positive	positive	vyhovuje
S011 IgG	positive	positive	vyhovuje
S011 IgM	positive	positive	vyhovuje
S011 interpretation	positive-sign of infection	positive-sign of infection	vyhovuje
S012 IgA	negative	negative	vyhovuje
S012 IgG	negative	negative/positive	vyhovuje
S012IgM	negative	negative	vyhovuje
S012 interpretation	negative- no sign infection	negative- no sign infection	vyhovuje

4.2. Labquality FINLAND HIV antibodies 2013

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
338 HIV Ab/Ag	positive	positive	vyhovuje
338 interpretation	reactive	reactive	vyhovuje
339 HIV Ab/Ag	positive	positive	vyhovuje
339 interpretation	reactive	reactive	vyhovuje
340 HIV Ab/Ag	negative	negative	vyhovuje
340 interpretation	negative	negative	vyhovuje
341 HIV Ab/Ag	negative	negative	vyhovuje
341 interpretation	negative	negative	vyhovuje

4.3. Labquality FINLAND Rubella virus antibodies 2/2013

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
S011 RubeAbG	positive	positive	vyhovuje
S011 RubeAbM	positive	positive	vyhovuje
S011 Avidity	low	low	vyhovuje
S012 RubeAbG	positive	positive	vyhovuje
S012 RubeAbM	positive	positive	vyhovuje
S012 Avidity	low	low	vyhovuje
S013 RubeAbG	positive	positive	vyhovuje
S013 RubeAbM	negative	negative	vyhovuje
S013 Avidity	high	high	vyhovuje

5. Oddelenie lekárskej parazitológie

5.4.1. Labquality FINLAND Toxoplasma, antibodies May/2012

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
314 total	positive	positive	vyhovuje
314 IgG	positive	positive	vyhovuje
314 IgM	positive	positive	vyhovuje
314 IgA	positive	positive	vyhovuje

314 Avidita	high	high	vyhovuje
314 interpretation	primary or reinfection	primary or reinfection	vyhovuje
315 total	positive	positive	vyhovuje
315 IgG	positive	positive	vyhovuje
315 IgM	positive	positive	vyhovuje
315 IgA	negative	negative	vyhovuje
315 Avidita	high	high	vyhovuje
315 interpretation	react./reinf./convalesc./IgM persist	react./reinf./convalesc./IgM persist	vyhovuje
316 total	positive	positive	vyhovuje
316 IgG	positive	positive	vyhovuje
316 IgM	positive	positive	vyhovuje
316 IgA	positive	positive	vyhovuje
316 Avidita	high	high	vyhovuje
316 interpretation	primary or reinfection	primary or reinfection	vyhovuje

6. Oddelenie molekulárnej biológie

6.1. ECDC Bordetella pertussis a Bordetella parapertussis 2013

Vzorka číslo	Výsledok RUVZ BB Real-time PCR	Výsledok ECDC	Vyhodnotenie
1	pozitívna IS481 negatívna ptxA-Pr <i>Bordetella spp.</i>	<i>B. holmesii</i> (skrížená reaktivita s <i>B. pertussis</i>) výsledok uvádzať ako <i>Bordetella spp.</i>	vyhovuje
2	pozitívna IS481 pozitívna ptxA-Pr <i>Bordetella pertussis</i>	<i>Bordetella pertussis</i>	vyhovuje
3	negatívna	negatívna	vyhovuje
4	pozitívna IS481 pozitívna ptxA-Pr <i>Bordetella pertussis</i>	<i>Bordetella pertussis</i>	vyhovuje
5	negatívna	<i>B. pertussis</i> , LOQ (10e-8 dilution)	nehodnotené pod limitom detekcie našej reakcie
6	pozitívna IS481 pozitívna ptxA-Pr <i>Bordetella pertussis</i>	<i>Bordetella pertussis</i>	vyhovuje
7	pozitívna IS1001 <i>B. parapertussis</i>	<i>B. parapertussis</i>	vyhovuje

Odbor chemických analýz

vedúca odboru:

Ing. Zuzana Vassányi

Výročná správa OCHA za rok 2013

Odbor chemických analýz (OCHA) na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (RÚVZ BB) je laboratórne pracovisko, ktoré vykonáva chemické a fyzikálno-chemické skúšanie vôd, potravín, predmetov bežného používania, ovzdušia, biologického materiálu, vykonáva identifikáciu neznámych látok a zabezpečuje terénne odbery vzoriek ovzdušia a fyzikálne merania veličín v pracovnom prostredí a vnútornom prostredí budov.

Pracovisko poskytuje podklady formou relevantných výsledkov analýz a meraní pre kontrolnú a rozhodovaciu činnosť terénnych odborov šiestich regionálnych úradov v Banskobystrickom kraji (RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Lučenec, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Zvolen, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Veľký Krtíš). Okrem výkonov pre štátny zdravotný dozor, úradnú kontrolu potravín a mimoriadne kontroly sa OCHA podieľa na plnení programových úloh a projektov, medzinárodných projektov a plní konkrétne úlohy troch NRC (NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie, NRC pre hodnotenie rizík nových a existujúcich látok na život a zdravie ľudí a NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu). OCHA poskytuje aj platené služby v súlade s platným cenníkom výkonov.

OCHA je akreditované skúšobné laboratórium, odvedčenie o akreditácii v súlade s požiadavkami normy STN EN ISO 17025 získalo v roku 2004.

Pracovisko sa v rámci laboratórií úradov verejného zdravotníctva v SR dlhodobo špecializuje na problematiku stanovenia a merania:

- toxických prvkov – As, Sb, Pb, Cd, Hg v biologickom materiáli,
- selénu vo vodách a požívatinách,
- metabolitov organických látok (kys. mukonová, nikotín, kotinín, fenol, krezol, 1-hydroxypyren, acetón, kys. hippurová, metylhippurová, kys. mandľová v biologickom materiáli,
- markerov expozície tabakového dymu ((nikotín, 3-etenylpyridín, solanesol, UVPM, FPM)
- diizokyanátov v pracovnom ovzduší,
- oxidu kremičitého a veľkostných frakcií pevných aerosólov v prostredí,
- stanovenie prchavých organických látok v pitných vodách,
- stanovenie rezíduí organochlórových pesticídov v požívatinách a
- identifikáciu neznámych látok.

Platnosťou od 1.7.2013 bolo pri OCHA RÚVZ BB zriadené Národné referenčné centrum pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu (vedúca Ing. Daniela Borošová, PhD.). Hlavné úlohy NRC sú: nadstavbová laboratórna diagnostika toxických chemických látok a ich metabolitov v ľudskom biologickom materiáli, zavádzanie nových laboratórnych metód a diagnostických postupov, riešenie úloh a projektov na národnej aj medzinárodnej úrovni, vytvorenie biobanky pre dlhodobé uchovávanie vzoriek biologického materiálu, vytvorenie databanky pre archiváciu relevantných údajov a laboratórnych výsledkov, metodicko-konzultačná činnosť, organizovanie odborných podujatí a školení v danej problematike.

Organizačné členenie odboru chemických analýz (vedúca Ing. Zuzana Vassányi):

- Oddelenie separačných metód pre anorganické látky (Mgr. Eva Krčmová)
- Oddelenie separačných metód pre organické látky (Ing. Alena Plžíková)
- Oddelenie spektrálnych metód (Ing. Daniela Borošová, PhD.)
- Oddelenie meraní expozície na pracoviskách a v obytnom prostredí (Ing. Dagmar Šaligová).

1. Personálne obsadenie pracovísk a stav akreditácie v roku 2013

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia					
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ BB	6,5	9	2,5	18,0	S	50	54	13	5	20.05.2015
					U	211	126	198	10	
NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu	3,5	0	0	3,5	S	6	5	0	0	20.05.2015
					U	14	12	0	0	

2. Analytická činnosť pracovísk OCHA v roku 2013

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ BB	vzorky	1731	370	23	685	0	0	0	260	54	3	3126
	ukazovatele	29197	1097	371	3797	0	0	0	729	135	33	35359
	analýzy	37999	1244	417	5905	0	0	0	2566	227	42	48400

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky									Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné		
RÚVZ BB	ukazovatele	7215	1650	0	0	0	567	188	4	9624	
	analýzy	8385	1771	0	0	0	610	232	4	11002	

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ BB	433	433

2. Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk v roku 2013

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ BB	testov	prihlásené	4	3	2	1	0	10
		ukončené	4	3	2	1	0	10
	ukazovateľov	prihlásené	24	14	12	4	0	54
		ukončené	24	14	12	4	0	54

3. Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v roku 2013

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
OCHA RÚVZ BB	01/2013 CN RÚVZBB – kyanidy v pitnej vode	BP	1	2
OCHA RÚVZ BB	02/2013 MK RÚVZBB - mikroklima	EP	4	2

BP – bilaterálne porovnanie,

EP – experimenty presnosti, validácia metód

4. Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách v roku 2013

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ BB	Voda na kúpanie	Oxido-redukčný potenciál (ORP)	potenciometria	Hanna Instruments, manuál

V roku 2013 boli na laboratórium OCHA vznesené aj ďalšie požiadavky na zavedenie nových metód na stanovenie ukazovateľov vo vodách (bromičnany, chloritany a chlorečnany a celkový organický uhlík (TOC)) a v pracovnom prostredí (alifatické amíny). Realizácia uvedených požiadaviek nebola možná z technických príčin (nedostatočná citlivosť prístroja na stanovenie aniónov, nedostatok prístroja na stanovenie TOC a pod.).

5. Odborná činnosť pracovník v roku 2013

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.3/2.4	NÁZOV ÚLOHY: Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	54	135

Číslo úlohy: 2.1	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	314	864

Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring jedácie kuchynskej soli	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	145	435

Číslo úlohy: 3.6	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring spotreby vybraných prádavných látok v potravinách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	10	20

Číslo úlohy: 4.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí v SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	60	600

Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	23	371

Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	14	84

Číslo úlohy: 7.9	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	14	112
Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	4	4

Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvality pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	127	1905

Číslo úlohy: 7.20	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	200	400

b) Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ BB	-	-	-	-	-

c) Iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ BB	OCHA	Ing. D. Šaligová – členka Technickej komisie TK č.28 (Ochrana ovzdušia) pri SÚTN
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Daniela Borošová – vedúca pracovnej skupiny pre spektroskopické metódy
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Alena Plžíková – vedúca pracovnej skupiny pre chromatografiu
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Daniela Borošová, Ing. D. Šaligová, Ing. Daniela Borošová, PhD. – odborné cvičenia pre študentov Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica v predmete Environmentálna chémia
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Alena Plžíková, Ing. D. Šaligová, Mgr. Krčmová-konzultácie k diplomovým prácam študentov Technickej univerzity Zvolen

6. Medzinárodná činnosť pracovnísk v roku 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ BB	OCHA/NRC	Medzinárodný projekt DEMOCOPHES, Ing. Daniela Borošová, PhD., prednáška na záverečnom národnom workshope dňa 6.2.2013 na MZ SR v Bratislave

Príloha1.

Publikačná a prednášková činnosť pracovníkov OCHA v roku 2013

Prednášky:

BOROŠOVÁ, D., VASSÁNYI, Z.: Analýza vzoriek biologického materiálu v laboratóriách - Hg vo vlasoch. In: Národný workshop Ľudský biomonitring - výsledky projektu DEMOCOPHES, Ministerstvo zdravotníctva SR, Bratislava, 6.2.2013

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PEŽIKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, Ľ., JANOŠEK, J.: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk na Slovensku v rokoch 2009-2011. Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. In: Konferencia s medzinárodnou účasťou VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.- 7.3.2013

Publikácie:

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PEŽIKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, Ľ., JANOŠEK, J.: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk na Slovensku v rokoch 2009-2011. Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. In: Zborník konferencie s medzinárodnou účasťou VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013, ISBN 978-80-89544-39-4

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PEŽIKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, Ľ., JANOŠEK, J.: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk. In: Vedecký seminár - Súčasná a perspektívy riešenia starých banských záťaží II. (2013), Fakulta prírodných vied UMB, Banská Bystrica, 2013, Zborník abstraktov v elektronickej podobe, ISBN 978-80-557-0549-1

FRIČ, M., DADO, M., Fabiánová, E.: Modelovanie a optimalizácia pracovísk z hľadiska znižovania hluku, prípadová štúdia. In: Fyzikálne faktory prostredia, ISSN 1338-3922., Roč. 3., mim.č. 1 (2013), s. 80-87

FRIČ, M.: Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska zníženia expozície hluku pri práci, dizertačná práca, Bratislava, Slovenská zdravotnícka univerzita, 2013. 125 s.

ODBOR PODPORY ZDRAVIA
VEDÚCA ODBORU:
MUDr. SILVIA KONTROŠOVÁ, MPH

A. Organizácia a podmienky činnosti odboru podpory zdravia vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

1. Organizačná štruktúra

Podľa platnej organizačnej štruktúry je Oddelenie výchovy ku zdraviu spolu s Poradenským centrom ochrany a podpory zdravia organizačne začlenené do Odboru podpory zdravia. Odbor Podpory zdravia RÚVZ v Banskej Bystrici zabezpečuje poradenské a zdravotno-výchovné činnosti aj v okrese Brezno.

Poradne zdravia:

základná poradňa (vedúca MUDr. Silvia Kontrošová, MPH)

nadstavbové poradne:

- Poradňa pre odvykanie od fajčenia (vedúca Mgr. Tatiana Zvalová)
- Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku (vedúca MUDr. Silvia Kontrošová, MPH)
- Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (vedúca MUDr. Hana Vrbanová)
- Poradňa environmentálneho zdravia - (vedúca MUDr. Kvetoslava Koppová, OHŽP)
- Poradňa pre znižovanie nadváhy a obezity - (vedúca MUDr. Markéta Šinská, OHDM, Mgr. Marcela Šuchaňová, OPZ)
- Poradňa pre problematiku AIDS - (vedúci MUDr. Pavol Lokša, OE)
- Poradňa pre ochranu a podporu zdravia pri práci - (vedúca MUDr. Jarmila Beláková, OPPL)
- Poradňa pre zdravú výživu - (vedúca MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH, OHV)
- Poradňa pre zdravé deti v zdravých rodinách- (vedúca MUDr. Markéta Šinská)

Zdravotná výchova (vedúca Mgr. Tatiana Zvalová)

2. Personálne obsadenie odboru

Na OPZ pracujú 2 lekárske, 2 magisterské v odbore ošetrovateľstvo, 1 rehabilitačná sestra a 1 zdravotná sestra, DAHE.

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH, vedúca odboru

Mgr. Tatiana Zvalová, vedúca oddelenia výchovy ku zdraviu a vedúca poradne pre odvykanie od fajčenia

MUDr. Hana Vrbanová, vedúca poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA)

rehabilitačná sestra Darina Konečná, inštruktorka ZV a POPA

zdravotná sestra Anna Puškárová, DAHE, inštruktorka ZV a POPA, cvičiteľka ZRTV

zdravotná sestra Mgr. Marcela Šuchaňová, inštruktorka ZV

B. Vzdelávanie pracovníkov

Vedúca OPZ sa v r. 2013 spolupodieľala na zorganizovaní viacerých celoslovenských vzdelávacích aktivít, a to seminárov v Banskej Bystrici v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR, dvoch diskusných sústrezení na SZU v Bratislave, XII. Červenkových dní preventívnej medicíny, Dní preventívnej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch a tlačovej konferencie pri príležitosti žrebovania výhercov celoslovenskej súťaže, ktorá bola súčasťou kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

Vzdelávacie aktivity organizované RÚVZ BB pre vlastných pracovníkov:

V r. 2013 sa v 2 termínoch zorganizovalo školenie pre pracovníkov RÚVZ BB o ochrane osobných údajov, ktoré absolvovali všetky pracovníčky OPZ.

Školenia v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR

- *pasívna účasť v Banskej Bystrici :*

Dňa 17.1.2013 Modul 5 - Úlohy, ciele a kompetencie verejného zdravotníctva: Európska únia a VZ – 2 pracovníčky

Dňa 22.1.2013 Modul 24 - Meranie fyzikálnych faktorov pri preventívnej ochrane zdravia – 1 pracovníčka

Dňa 29.1.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (TZS) – 1 pracovníčka

Dňa 20.2.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Program znevýhodnených komunit, rovnaká šanca pri ochrane zdravia, manažment hypertenzie, prakt. skúsenosti so zakl. zdravotných združení v Maďarsku) – 2 pracovníčky

Dňa 17.4.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Seniori, Starnutie populácie, Pamäť, Alzheimerova choroba) – 1 pracovníčka

Dňa 24.4.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komunit, Úrazovosť na Slovensku, Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory) – 1 pracovníčka

Dňa 25.4.2013 Modul 13 - Vývojové trendy v zdravotnom stave obyvateľstva (I. časť) - 2 pracovníčky

Dňa 30.4. 2013 Modul 13 - Vývojové trendy v zdravotnom stave obyvateľstva (II. časť) - 2 pracovníčky

Dňa 14.5. 2013 Modul 5 - Úlohy, ciele a kompetencie verejného zdravotníctva: Európska únia a VZ – 1 pracovníčka

Dňa 22.5. 2013 Modul 13 - Vývojové trendy v zdravotnom stave obyvateľstva (II. časť) - 1 pracovníčka

Dňa 24.5. 2013 Modul 11- Postupy v oblasti podpory zdravia (Význam poradenských centier, Implementácia medzinárodných zdravotníckych predpisov IHR I., IHR II.) – 3 pracovníčky

Dňa 4.6.2013 Modul 11 – Postupy v oblasti podpory zdravia (Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komunit, Úrazovosť na Slovensku, Miesto pohybovej aktivity v poradenstve OPZ RÚVZ BB) – 1 pracovníčka

Dňa 5.6. 2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Seniori, Starnutie populácie, Pamäť, Alzheimerova choroba) – 2 pracovníčky

14.6.2013 Modul 9 - Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia (Povodne a zásady ochrany zdravia pri povodniach, Problematika zariadení starostlivosti o ľudské telo) – 1 pracovníčka

19.6.2013 Modul 10 (Pandémia chrípky, manažment, SARI, TESSY, Nové druhy očkovania, Legislatíva v epidemiológii) – 1 pracovníčka

26.6.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Prevencia fajčenia, Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory) – 1 pracovníčka

Dňa 17.10.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (TZS I.) – 6 pracovníčok

Dňa 18.10.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (TZS II.) – 5 pracovníčok

Dňa 29.10.2013 Modul 14 - Manažment vo verejnom zdravotníctve – 4 pracovníčky

Dňa 14.11.2013 Modul 1 - Hodnotenie dopadov na zdravie – 4 pracovníčky

Dňa 19.11.2013 Modul 14 - Manažment vo verejnom zdravotníctve (celoslovenský seminár v Hoteli Dixon v BB, lektor - hl. hygienik ČR MUDr. V.Valenta, PhD) – 2 pracovníčky

- *niektoré témy lektorovali pracovníčky OPZ:*

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH:

- Dňa 30.1. 2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi
 Dňa 6.2. 2013 – RÚVZ Žilina, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi
 Dňa 20.2. 2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Program znevýhodnených komúnít, Rovnaká šanca pri ochrane zdravia, Manažment hypertenzie, Praktické skúsenosti so zakladaním zdravotných združení v Maďarsku
 Dňa 8.3.2013 – RÚVZ Košice, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi -
 Dňa 15.4.2013 – RÚVZ Nitra, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi

MUDr. Hana Vrbanová

- Dňa 3.4. 2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Miesto pohybovej aktivity v poradenstve PZ
 Dňa 5.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Skúsenosti z POPA BB, Problematika duševného zdravia - vzťah psychiky a telesného zdravia, Problematika domáceho násillia, Úrazovosť v SR
 Dňa 4.6. 2013– RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Úrazovosť v SR, PA - doplnok (skúsenosti z POPA BB), Informácie o intervenčnej aktivite „Vyzvi srdce k pohybu“
 Dňa 26.9. 2013 – RÚVZ Žilina, Modul 11 : Miesto pohybovej aktivity v poradenstve PZ
 Dňa 30.9. 2013 – RÚVZ Žilina, Modul 11 : PA - doplnok (skúsenosti z POPA BB), Problematika duševného zdravia (syndróm vyhorenia, stres, vzťah psychiky a telesného zdravia), Vplyv hudby na zdravie, Úrazovosť v SR

Mgr. Tatiana Zvalová

- Dňa 15.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Drogová problematika, Manažment hypertenzie
 Dňa 24.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory
 Dňa 26.6.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Prevencia fajčenia, Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory
 Dňa 26.9.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Špecifický prístup ku klientovi vzhľadom k špecifikám jeho povahy, Problematika duševného zdravia - vzťah psychického a telesného zdravia, Problematika domáceho násillia, Hypertenzia

Mgr. Marcela Šuchaňová

- Dňa 15.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Problematika drogových závislostí – nepriaznivé účinky na psychické a fyzické zdravie človeka pri vybraných drogách
 Dňa 24.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komúnít, Úrazovosť v Slovenskej republike
 Dňa 4.6.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komúnít

Vzdelávanie pracovníkov mimo RÚVZ:

- Dňa 23. – 25.1. 2013 - DS v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU, Bratislava (Mgr. Šuchaňová, Mgr. Zvalová, MUDr. Kontrošová)
 Dňa 25.1. 2013 - Riešenie problematiky pedikulózy vo vytipovaných rómskych osadách v SR, (A. Bódišová-Puškárová, DAHE)
 Dňa 8.-10.2.2013 - Kurz pre lektorov STOBU v Košiciach, organizovaný obezitológom MUDr. Ivanom Majerčákom (Mgr. Šuchaňová s MUDr. Šinskou)

- Dňa 7.3. 2013 – Martinské dni preventívnej medicíny, Martin (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 19.3. 2013 - Pracovné stretnutie – podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity Trenčín, Piaristické Gymnázium J. Braneckého (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 21. - 23.3.2013 - Medzinárodná konferencia – Zjazd SSTL a ČSTL, Poděbrady (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 10.4. 2013 – V. odborná konferencia Surveillance chronických chorôb v Trenčíne (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 17.-19.4.2013 Využitie EPI info vo verejnom zdravotníctve, SZU BA (Mgr. Zvalová)
- Dňa 22. - 24.4.2013 – XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, hotel Stupka, Tále (MUDr. Kontrošová)
- Dňa 25.4.2013 - Pracovné stretnutie k realizácii prieskumov GYTS, Ústav verejného zdravotníctva JLF UK, Martin (Mgr. Zvalová, D. Konečná)
- Dňa 14.-15.5.2013 - Odborný seminár – Zvyšovanie informovanosti v oblasti mentálneho zdravia detí a mládeže, Kúpele Nový Smokovec (Mgr. Zvalová)
- Dňa 26.-27.6. 2013 – Pracovná porada, Vyšné Ružbachy (MUDr. Kontrošová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 26.8.2013 – Pracovné stretnutie k pripravovanej akcii „Odstráň obezitu“ na RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach (Konečná, Vrbanová)
- Dňa 20.-21.9. 2013 Dni praktickej obezitológie, Bardejovské kúpele (MUDr. Kontrošová, Mgr. Šuchaňová)
- Dňa 8.10. 2013 – Pracovná skupina Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí (Mgr. Zvalová, Mgr. Šuchaňová)
- Dňa 15.10. 2013 – Konferencia SENIORI 2013 - Seniori a bývanie, MZ Bratislava (Mgr. Šuchaňová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 28.10. 2013 – odborná konferencia Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013-2020, MZ Bratislava (Mgr. Šuchaňová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 8.11.2013 – Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU Bratislava (MUDr. Kontrošová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 26.11. 2013 – odborná konferencia „10 rokov ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“, Martin (Mgr. Šuchaňová, Bódišová-Puškárová, DAHE)
- Dňa 11.12. 2013 – pracovné stretnutie k príprave dokumentu „Celoštátna stratégia na ochranu a podporu ľudských práv v SR“, OÚ Banská Bystrica (MUDr. Vrbanová, Mgr. Zvalová)

Aktívna účasť a prezentácie pracovníčok OPZ na odborných fórach

- Dňa 25.1.2013 - Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU Bratislava. S. Kontrošová: prednáška „Intervencie pri obezite-možnosti, hodnotenie efektivity“.
- Dňa 7.3. 2013 – Martinské dni preventívnej medicíny, Martin. H. Vrbanová: poster „Prítomnosť metabolického syndrómu, pocit zdravia a pohody u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdií EHES vo vzťahu k ich hmotnosti a fyzickej aktivite“
- Dňa 19.3. – stretnutie prac. skupiny PA v Trenčíne – H. Vrbanová: prezentácia „Doterajšie výsledky kampane VSKP, príprava V. ročníka“ s výzvou na podporu
- Dňa 21.-23.3. Zjazd ČSTL + SSTL Poděbrady – Vrbanová: poster „Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdií EHES 2011“
- Dňa 4.4. 2013 – ÚVZ SR – seminár a tlačová konferencia k Sv. dňu zdravia – prednáška k spusteniu kampane VSKP s ppt. prezentáciou „Kampaň Vyzvi srdce k pohybu“
- 10.4. 2013 – V. odborná konferencia Surveillance chronických chorôb v Trenčíne – 2 postery: „Vrbanová: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdií EHES 2011“ a „Kontrošová-Vrbanová: Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR“

- Dňa 24.4.2013 - Červenkové dni preventívnej medicíny, hotel Stupka, Tále, okres Brezno. S. Kontrošová: „Prevalencia hypertenzie u klientov Poradne zdravia Banská Bystrica v rokoch 1993 – 2013“ (spoluautor Vrbanová)
- Dňa 20. – 22.9. 2013 - Dni praktickej obezitológie, Bardejovské kúpele. Dr. Kontrošová ako zástupca organizátorov (SEA), prednáška „Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže Vyzvi srdce k pohybu“ (autor ppt. prezentácie Vrbanová). Mgr. Šuchaňová ako spoluautorka prednášky Dr. Šinskej „Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno-behaviorálnej terapie – prvé skúsenosti“.
- Dňa 29.10. na TK k žrebovaniu výhercov v celoslovenskej súťaži VSkP prezentovala Dr. Kontrošová doterajšie výsledky tohto projektu.
- Dňa 8.11.2013 Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU Bratislava. S. Kontrošová: prednáška „Výsledky používania programu TZS v Poradniach zdravia“
- Dňa 26.11. 2013 - odborná konferencia „10 rokov od ratifikácie Rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“, Martin. M. Šuchaňová: prednáška „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ (spoluautorky Zvalová, Kontrošová, Konečná)

C. Rozbor činnosti

1. Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

- *zvýšenie pohybovej aktivity*

OPZ RÚVZ BB pomáha vytvárať podporné prostredie pre realizáciu činností, ktoré zvýšia pohybovú aktivitu a fyzickú zdatnosť populácie, najmä tým, že informuje partnerské organizácie a obyvateľstvo o tom, že fyzická inaktivita sa podieľa na rozvoji metabolického syndrómu a obezity najvýznamnejšou mierou. Informujeme cieľové skupiny obyvateľstva o benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie všetkými dostupnými formami – prostredníctvom médií, webstránky, panelov, organizovaním zážitkových podujatí a prednášok, inštruktívnymi pohybovými kurzami aj odborným individuálnym poradenstvom.

OPZ RÚVZ BB koordinuje a odborne garantuje intervenčný program na zvýšenie fyzickej aktivity obyvateľstva „Vyzvi srdce k pohybu“. Lekárka POPA OPZ RÚVZ BB sa 19.3. v Trenčíne zúčastnila stretnutia pracovnej skupiny pre fyzickú aktivitu a znižovanie obezity, kreovanej z pracovníkov RÚVZ pod vedením ÚVZSR. Vo svojej prednáške a ppt. prezentácii upozornila na V. ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ a oslovila kolegyne a kolegov, aby sa kampane zúčastnili ako organizátori lokálnych aktivít na podporu pohybu pre zdravie, lektori a autori prednášok a vzdelávacích materiálov, aby podporili súťaž spojenú s touto kampaňou a získali pre ňu účastníkov, najmä spomedzi tých klientov poradni zdravia, ktorých zdravie je ohrozené nedostatkom pohybovej aktivity. Intervenčnému projektu na zvýšenie fyzickej aktivity dospelého obyvateľstva - kampani „Vyzvi srdce k pohybu“ bola venovaná aj prednáška s prezentáciou na tlačovej konferencii na ÚVZSR k Svetovému dňu zdravia a spusteniu kampane, ako aj 3 rozhovory v elektronických médiách a článok na webovej stránke nášho úradu. Poskytli sme tiež rozsiahle písomné informácie ako podklady článkov prezentovaných v printových médiách a pre podporovateľov kampane, najmä pre doc. Kamenského zo Slovenskej nadácie srdca .

Pri osvetových prednáškach a besedách venujúcich sa viacerým zložkám životného štýlu bolo zdôrazňovanie významu pohybovej aktivity pre zdravie a nabádanie na zvýšenie jej podielu v každodennom živote súčasťou 8 aktivít pre deti a mládež a 5 pre seniorov. Monotematická prednáška o krčnej chrbtici pre 20 seniorov zo Strediska sociálnych služieb

na Uhlisku bola spojená s ukázkami cvikov zlepšujúcich pohyblivosť a odstraňujúcich svalovú nerovnováhu a relaxačných cvičení, vhodných na prevenciu funkčných porúch v oblasti krčnej chrbtice, aj pri rehabilitácii. V spolupráci s Mestským úradom v Banskej Bystrici sme v rámci Akadémie európskeho seniora pripravili prednášku o osteoporóze, kde bol značný priestor venovaný vhodným cvičeniam spomaľujúcim osteoporotický proces a zlepšujúcim svalovú rovnováhu, pohyblivosť a propriocepciu, aby sa predišlo úrazom a zlomeninám.

Lekárka POPA RÚVZ BB lektoruje kapitolu o fyzickej aktivite (súčasť Modulu 11 programu vzdelávania pracovníkov RÚVZ) v banskobystrickom kraji, doplnenú o ďalšie poznatky a skúsenosti z vlastnej praxe. V roku 2013 bolo 5 takýchto prednášok.

Na 3 odborných fórach (Martinské dni preventívnej medicíny, Sjezd ČSTL a SSTL Poděbrady a konferencia Surveillance chronických chorôb v Trenčíne) boli prezentované výsledky analýz z celonárodnej štúdie EHES o súvislostiach fyzickej aktivity respondentov s ich hmotnosťou, zdravím a pocitom pohody. Na konferencii Dni praktickej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch sme prezentáciou „Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže Vyzvi srdce k pohybu“ preukázali efektivitu pravidelnej sledovanej fyzickej aktivity na pokles hmotnosti obéznych a tučných účastníkov súťaže.

Na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici od r. 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má 2 sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia. Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2013 špecializované poradenstvo 60x na základe 162 absolvovaných vyšetrení a testov 58 klientom (21 mužom a 37 ženám, z ktorých 2 navštívili poradňu v 1. aj v 2. polroku). Popri vyššie uvedených špeciálnych testoch a vyšetreniach 59 osôb absolvovalo aj základnú antropometriu, 32 z nich vrátane stanovenia hmotnostného podielu telesného tuku a 26 aj čiastočnú spirometriu (FEV1). POPA mala v roku 2013 Deň otvorených dverí na Svetový deň zdravia a 3 výjazdy: 2 pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie, 1 pri príležitosti Medzinárodného dňa seniorov. V spolupráci s Bytovým podnikom mesta BB sme zorganizovali na krytej plavárni na Štiavničkách poradenský výjazd pre návštevníkov plavárne, možnosť otestovať si kondíciu sme poskytli aj vlastným pracovníkom – účastníkom branno-športového dňa RÚVZ BB na Donovaloch. Disciplíny Olympiády seniorov sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia.

Aj v r. 2013 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje väčšinou pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 8 skupinám. V roku 2013 sa obnovili aj cvičenia v bazéne UMB pre študentov Univerzity 3. veku. Cvičení v r. 2013 sa viac-menej pravidelne zúčastňovalo 107 klientov, inštruktorky POPA odcvičili s nimi 190 hodín

V blízkosti NsP v Brezne bola na Svetový deň zdravia znovu otvorená „Kyslíková dráha“ (pod záštitou MÚ Brezno, Červeného kríža a RÚVZ BB) - je to turistický chodník na ktorom si môžu účastníci zacvičiť na pripravených náradiach. Záujemcom naša pracovníčka merala sekundový úsilný výdych spirometrom a krvný tlak.

Naša pracovníčka sa zúčastnila na podujatí Športový deň materských škôl okresu Brezno, organizovanom Slovenskou gymnastickou federáciou, kde robila 140 deťom antropometriu.

V spolupráci so Slovenskou gymnastickou federáciou Gymfit sa konalo deň pred MDD hravé športové dopoludnie na ZŠ Ďumbierska v Banskej Bystrici, kde sme preskúšali a vzdelávali 250 detí aj v otázkach významu vhodnej pravidelnej fyzickej aktivity pre zdravie. Učiteľky boli súčasne upozorňované na kampaň VSkP a možnosť aktívne sa zúčastniť súťaže, prípadne motivovať k účasti iných zamestnancov školy alebo svojich príbuzných, či známych.

Poprosili sme ich, aby sprostredkovali deťom motivačný list pre detského podporovateľa kampane a účastnícke listy súťaže, ak by niekto z detí chcel zapojiť svojich rodičov.

Význam pohybu pre zdravie v prevencii chronických chorôb, ale aj ako súčasť liečby, akcentujeme cirkulantom a stážistom na OPZ (lekárom, študentom verejného zdravotníctva a i.). Sú podrobne oboznamovaní s našimi intervenčnými aktivitami a s poradenstvom, ktoré v záujme zvýšenia pohybovej aktivity poskytujeme našim klientom.

- *ozdravenie výživy*

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Distribúcia zdravotno-výchovných materiálov je súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít.

V súlade s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy.

Vedúca odd. zdravotnej výchovy sa angažovala v programe „Ovocie a zelenina do škôl“ a v r.2013 vypracovala správu o jeho plnení za Banskobystrický kraj.

V spolupráci s OHV sa na prieskume „VÝŽIVOVÝ STAV OBYVATELSTVA“ podieľame získavaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. V r. 2013 sa prieskum zameriaval na ľudí so zamestnaním vyžadujúcim ľahkú fyzickú aktivitu – získali sme údaje od 80 osôb vyhovujúcich tomuto kritériu, ktoré sme vyšetrili a poskytli sme im poradenstvo.

Poradenstvo o zdravej výžive sa priebežne poskytovalo aj 2 skupinám záujemcov zúčastnených v kurzoch obezitologickej poradne, ktorú viedli Mgr. Šuchaňová z OPZ a MUDr. Šinská z odboru hygieny detí a mládeže. V prvej skupine bolo 8 klientok a 1 klient, v druhej 20 klientok. Osobám, ktoré sa zúčastňujú kurzov, sa vykonáva aj priebežná kontrola stravovania a analýza jedálničkov.

Zvýšený záujem o kurz v druhom polroku bol aj vďaka informáciám o poradni prezentovaným v televíznej relácii Fokus zdravie na STV2.

S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvyšovať celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy a režimu stravovania na zdravie človeka vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. V r. 2013 sme sa téme ozdravenia výživy venovali na týchto podujatiach:

- Na ŠZŠ a ŠOU vo Valaskej bol deň venovaný téme „Ohrozuje nás obezita“, v rámci ktorého prebehli 2 prednášky s besedami o zdravom životnom štýle s dôrazom na správnu výživu - pre 34 žiakov 10-15 ročných a pre 56 učňov vo veku 15-20 rokov.
- Prednášky (3), ktoré sa konali v rámci Týždňa mozgu pre žiakov(43) a študentov (87), boli orientované preventívne a dost' významný priestor bol venovaný správnej výžive v prevencii rozvoja demencií. Seniorom (129) sa pri rovnakej príležitosti tiež poskytovalo poradenstvo o vplyve nevhodnej stravy a nadmerného pitia alkoholu na zhoršovanie celkového stavu aj mentálnych schopností a o možnostiach udržať si čo najlepšie zdravie správnou výživou počas 3 aktivít.
- Pri príležitosti významných dní v apríli (Sv. dňa zdravia, Dňa narcisov, Európskeho dňa medzigeneračnej solidarity) sa konali podujatia, kde sa podrobne preberali zásady zdravej výživy znižujúcej riziko chorôb - prednášky pre 22 seniorov v SSS na Uhlisku a pre 22 klientov DD „Poznaj svoj tlak krvi“, spojené s meraniami a individuálnym poradenstvom

a prednáška s besedou pre 20 členov KD Púpava, Tatranská 10 „Prevencia onkologických a iných civilizačných ochorení“.

- V Špeciálnej základnej škole v Klenovci sme mali pre 15 rómskych žiakov 2. stupňa prednášku s besedou o zdravom životnom štýle, kde bolo významné miesto venované aj správnej výžive
- Členom Jednoty dôchodcov v Nemeckej – Zámostí sme potrebu a význam správnej výživy zdôrazňovali pri prednáške „Vplyv menopauzy a andropauzy na zmeny v organizme a zdravotné riziká starších ľudí“, aj pri individuálnom poradenstve na základe vyšetrení, ktoré väčšina z nich absolvovala.
- Na ZŠ Ďumbierska sa v spolupráci s GYMFIT konala vzdelávacia a zážitková aktivita k MDD – preskúšali sme 250 detí I. stupňa z vedomostí o správnej výžive a zdravom životnom štýle, nasledovala individuálna edukácia v danej problematike. Súčasťou podujatia bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.
- Správna výživa bola jednou z nosných tém prednášky s besedou „Prevencia obezity a chronických chorôb“ pre 25 učňov Špeciálnej školy vo Valaskej 23.10.
- So 42 žiakmi Špeciálnej základnej školy na Ďumbierskej ul. v Banskej Bystrici sme sa venovali problematike správnej výživy v rámci 3,5 hodinového vzdelávacieho bloku.

- *zdravá rodina*

Skupinové aktivity OPZ tematicky pokrývajú obvykle viac aspektov zdravého životného štýlu a bývajú venované prevažne starostlivosti o zdravie všetkých členov rodín, vrátane detí a seniorov, medzigeneračnej spolupráci v podpore zdravia, prevencii chorôb, tréningom schopností a zručností pri poskytovaní predlekárskej prvej pomoci a pri ošetrovaní chorých, ale aj reprodukčnému zdraviu, prevencii sexuálne prenosných chorôb a výchove k zodpovednému rodičovstvu. Podobne sa zdravia celej rodiny dotýkajú naše aktivity smerované k rómskym komunitám.

Na školách si získali obľubu výukové bloky, kde popri prednáškach a besedách na rôzne témy prakticky učíme deti, ako merať tlak na rôznych typoch tlakomerov, ako testovať a rozvíjať pamäť, ako pomáhať starším členom rodiny a oboznamujeme ich s našimi poradenskými službami, aby o nich mohli informovať svojich rodičov a starých rodičov.

Aj pri prezentácií našich pracovníčok v elektronických médiách sme pri daných témach vždy vyzdvihli význam spoluúčasti celej rodiny pri ozdravení životného štýlu ktoréhokoľvek z jej členov.

Koncepcia činnosti Poradní zdravia je založená na odhaľovaní možných rizikových faktorov u čo najväčšieho počtu zdravých príbuzných pacientov s manifestným srdcovocievnyim ochorením. Cieľom individuálneho poradenstva je eliminovať zistené riziko úpravou životosprávy klienta tak, aby sa u neho predišlo neskoršej klinickej manifestácii chronických chorôb.

- *znevýhodnené skupiny*

OPZ RÚVZ BB naďalej úzko spolupracuje s komunitným centrom v Telgárte, hoci sa v r. 2013 vo svojej doterajšej podobe nerealizoval Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku. Popri konzultáciách, týkajúcich sa zdravia a hygieny, robíme pre obyvateľov telgártskych rómskych osád zbierku šatstva, obuvi, bytového textilu a hračiek. V r. 2013 sme zorganizovali 2 takéto burzy. Pri distribúcii zozbieraného textilu a predmetov

medzi obyvateľov rómskej osady pomáha naša bývalá komunitná pracovníčka zdravotnej výchovy pani Janka Harvanová.

Mnohé naše vzdelávacie skupinové aktivity sú zacielené na zdravotnícku osvetu medzi rómskymi deťmi a mládežou, v čom nám pomáha úzka spolupráca so špeciálnymi školami, kde sú prevažne žiaci z chudobných rómskych komunít.

V roku 2013 sme mali na Špeciálnych školách 6 polytematických prednášok doplnených besedami pre rómske deti a mládež. Prebrali sme s nimi problematiku zdravej výživy, vhodnej pohybovej aktivity, starostlivosti o čistotu a zdravie ústnej dutiny, možnosti prevencie obezity a chronických chorôb, dôležitosť osobnej hygieny a hygieny prostredia v prevencii infekčných chorôb, rozpoznanie parazitárnych nákaz a boj proti parazitom, fyziologické zmeny v dospievaní a úskalia spojené s obdobím puberty a adolescencie, nevhodnosť sexuálnych stykov vo veľmi mladom veku, nebezpečenstvo sexuálne prenosných nákaz, predčasného rodičovstva, nevhodnosť násilného a kriminálneho správania, škodlivosť fajčenia, alkoholu, drog, prchavých látok, prevenciu závislostí a vhodné alternatívy využitia voľného času, správny režim dňa v záujme zdravého vývoja a využitia svojich schopností v škole aj na osoh celej komunity a spoločnosti.

Dve pracovníčky OPZ sa zúčastnili pracovného stretnutia na OÚ v Banskej Bystrici, kde sa formou brainstormingu pripravovali podnety pre tvorcov stratégie na ochranu práv sociálne a zdravotne znevýhodnených osôb. Diskusie aj návrhy, ktoré tu odzneli, sa prevažne venovali práve možnostiam sociálneho pozdvihnutia obyvateľov rómskych osád a tých príslušníkov rómskej etnickej menšiny, ktorí sa cítia byť marginalizovaní, či ktorých majoritné okolie považuje za neprispôsobivých.

- **prevencia závislostí (tabak, alkohol, drogy)**

Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia". V roku 2013 systematicky pomáha pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi. Lektorsky zabezpečuje v banskobystrickom kraji Vzdelávanie pre pracovníkov RÚVZ - časť modulu 11 venovanú prevencii fajčenia. 2 pracovníčky OPZ boli v banskobystrickom kraji lektorkami častí modulu 11 venovaných drogovej problematike.

Začiatkom roku sa uskutočnila na Strednej obchodnej škole v B. Bystrici na Tajovského ulici beseda na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ spojená s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ pre 30 študentiek II. a III. ročníka. Súčasťou tejto aktivity boli merania CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom (16) a FEV1 spirometrom (19).

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „**Exfajčiari sú nezastaviteľní**“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

Dňa 31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. O stanovenie nikotínovej závislosti podľa Fagerstrómovho dotazníka a o možnosť dať si zmerať krvný tlak, hladinu celkového cholesterolu v krvi a množstvo oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prejavili

záujem 4 klienti – fajčiari. Vyšetreným klientom na základe zistených parametrov bolo poskytnuté odborné individuálne poradenstvo zamerané na zmenu životného štýlu a na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Zároveň boli informovaní o možnosti absolvovať kurz odvykania od fajčenia a o digitálnej zdravotnej tréningovej platforme iCoach, ktorá ponúka pomocnú ruku fajčiarom rozhodnutým prestať fajčiť a stať sa exfajčiarimi.

V meste Brezno sme v deň Svetového dňa bez tabaku (31.5.) v rámci výjazdu Poradne zdravia v priestoroch železničnej stanice zmerali obsah oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer 33 klientom. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

Všetkým zúčastneným fajčiarom kampane „*Exfajčiari sú nazastaviteľní*“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

Dňa 2.7.2013 v Banskej Bystrici podobne ako v iných mestách v SR prebehla kampaň „*Deň zodpovednosti*“, zameraná na prevenciu alkoholizmu. V Európa SC pracovníčky OPZ vyšetřili 51 klientov, ktorí vyplnili aj Dotazník zodpovednosti, zameraný na problematiku konzumácie alkoholu. Všetkým zmerali krvný tlak, 44 z nich si dalo vyšetřiť z kapilárnej krvi reflotrónom GGT.

Pri príležitosti ***Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia*** sa konali viaceré aktivity:

- Dňa 5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetřovanie biochemických parametrov (CHOL, GLU, TG a HDL-chol), antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

- Dňa 16.11. 2013 - Preventívne vyšetřovanie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

- Dňa 18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

- Dňa 20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

- Dňa 22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Dňa 26.11.2013 naša pracovníčka Mgr. Šuchaňová vystúpila s prednáškou „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ na odbornom podujatí v Martine – „10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

Aktivity pre študentov Spojenej školy v Brezne vďaka nadviazanej dobrej spolupráci s vedením školy pokračovali aj naďalej - 10.12.2013 sa na SSŠ v Brezne uskutočnili 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 30 študentov, bol im premietnutý DVD film „Kým stúpa dym...“ a 11 fajčiarom bol zmeraný obsah CO.

V roku 2013 bol celkový počet meraní CO smokerlyzerom 173 a FEV1 spirometrom 164.

Škodlivosť fajčenia tabaku a marihuany, pitia nadmerného množstva alkoholu, užívania ľahkých aj tvrdých drôg v akejkolvek podobe a závislostí vôbec bola akcentovaná aj pri prednáškach, besedách a skupinových aktivitách venovaných

- duševnej hygieny (3 aktivity - pre 25 študentov 4.roč. SSŠ Brezno + 2 ped., pre 46 žiakov 6. a 7. ročníka ZŠ Sitnianska BB, ktorí sa zúčastnili na prednáškach spojených s besedou a zážitkovým podujatím)
- životospráve rozvíjajúcej a udržiavajúcej mentálne funkcie mozgu (3 prednášky s besedami a riešením úloh pre 130 mladých + 7 pedagógov) a 1 pre 16 seniorov + 4 ošetrovateľov počas Týždňa mozgu),
- správne životnému štýlu (3 aktivity - prednáška pre 15 rómskych detí + 6 pedagógov a študentov, zážitkovo-vzdelávacie podujatie pre 250 detí, blok prednášok a besied v Špeciálnej základnej škole v Banskej Bystrici pre 42 žiakov a 12 učiteliek spojený s meraním krvného tlaku a oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu u detí, ktoré sa priznali k fajčeniu)
- prevencii chronických chorôb (2 aktivity - pre 85 seniorov)

Súčasťou všetkých preventívnych zdravotno-výchovných podujatí bolo aj poskytnutie edukačných materiálov.

Problematike drogových závislostí boli venované informačné panely a nástenky v priestoroch RÚVZ v B. Bystrici - k Svetovému dňu bez tabaku a po 2 k Medzinárodnému dňu bez fajčenia a k Európskemu týždňu boja proti drogám.

OPZ RÚVZ BB popri poradenských a zdravotnovýchovných aktivitách prispieva k dosahovaniu cieľa znížiť prevalenciu fajčenia aj tým, že sumarizuje každý mesiac od odborov RÚVZ vykonávajúcich dozor výsledky kontrol dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov. V roku 2013 bolo vykonaných 2146 kontrol.

2. Verejné kampane a zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

Pri príležitosti významných dní sme vytvorili 61 násteniek a panelov k 75 témam, s vlastnými textovými materiálmi, doplnenými prekladmi z cudzojazyčných internetových zdrojov.

Prednášky, besedy, zážitkové podujatia a poradenské výjazdy sa konali podľa potreby - nezávisle od pamätných dní, avšak niektoré aktivity sa s týmito termínmi podarilo zosúladiť:

- V čase, keď si pripomíname **Svetový deň chorých**, sa konali 2 prednášky pre študentov 4. ročníka Strednej spojenej školy v Brezne na témy „Chrípka“ a „Duševná hygiena – Ako (si) neublížovať“.
- Pri príležitosti **Týždňa mozgu** sa konalo viacero prednášok, besied, zážitkových podujatí a výjazdov Poradne zdravia:
 - Dňa 11.3. - Prednáška „Žijeme život prospievajúci mozgu?“ a tréning pamäti pracovnými listami pre 21 študentov Súkromnej pedagogickej školy v Brezne
 - Dňa 11.3. - Prednáška „Týždeň mozgu“ pre 43 detí +2 učiteľky 7.ročník ZŠ Ďumbierska
 - Dňa 13.3. - Prednáška „Mozog a pamäť“ v Agentúre sociálnych služieb pre 11 seniorov a

5 zamestnancov

Dňa 14.3. - Prednáška „Mozog – životospráva a primárna prevencia demencií“ pre 66 septimánov z 8-ročného športového gymnázia v BB (aj reportáž v TV Hronka)

Výjazdy Poradne zdravia, kde sme klientom merali tlak krvi, vyšetrovali parametre dôležité pre zhodnotenie kardiovaskulárneho rizika, poskytovali individuálne poradenstvo k zisteným výsledkom, rozdeľovali edukačné materiály a umožňovali tréning pamäti pracovnými listami, sa konali 11.3. na Mestskom úrade v Banskej Bystrici, 13.3. v Agentúre sociálnych služieb na Uhlisku, 14.3. v Dennom centre v Brezne a 15.3. v Obchodnom centre Európa SC .

- Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia** bola na UVZ SR tlačová konferencia, na ktorej sa zúčastnila lekárka POPA OPZ RÚVZ BB s prezentáciou o kampani „Vyzvi srdce k pohybu“, ktorá bola v tento deň odštartovaná. Keďže tohtoročnou témou Svetového dňa zdravia bola prevencia hypertenzie, zdôrazňoval sa v kampani význam pravidelnej pohybovej aktivity pri udržaní normotenzie po celý život. Poskytli sme pri tejto príležitosti aj interview Slovenskému rozhlasu.
- Na OPZ a v POPA sme mali počas **Svetového dňa zdravia** Deň otvorených dverí a Poradňa zdravia mala výjazd v Brezne.
- Na **Deň narcisov** prinieslo Internetové rádio „Slobodný vysielač“ živé vysielanie s lekárkou POPA o našich aktivitách ku Dňu narcisov, o význame fyzickej aktivity v prevencii onkologických chorôb, o kampani „Vyzvi srdce k pohybu“ a o Poradniach zdravia. Podvečer sa v KD Púpava na Tatranskej 10 v Banskej Bystrici konala Prednáška s besedou „Prevencia onkologických a iných civilizačných ochorení“.
- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa seniorov a Októbra – mesiaca úcty k starším** sme mali viacero aktivít.
4.10. sme sa zúčastnili v areáli ZŠ Golianova na Olympiáde seniorov. Jej disciplíny sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia.
- Pri príležitosti **Svetového dňa pohybu pre zdravie** sa pre pracovníkov RÚVZ v Banskej Bystrici zorganizoval branno-športový deň na Donovaloch. Pracovníci sa tu venovali pohybovým aktivitám, niektorí prišli z Banskej Bystrice a dokonca z Brusna cez hory na bicykloch. POPA OPZ poskytla účastníkom branno-športového dňa RÚVZ BB možnosť otestovať si kondíciu.
K Svetovému dňu pohybu pre zdravie sme v spolupráci s Bytovým podnikom mesta BB zorganizovali dňa 9.5.2013 na krytej plavárni na Štiavničkach poradenský výjazd pre návštevníkov plavárne. V tomto čase vrcholila aj kampaň Vyzvi srdce k pohybu, a tak sme výjazd využili aj na získavanie účastníkov do súťaže.
- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa detí** sa na ZŠ Ďumbierska sa v spolupráci s GYMFIT konala vzdelávacia a zážitková aktivita – preskúšali sme 250 detí I. stupňa z vedomostí o správnej výžive a zdravom životnom štýle, nasledovala individuálna edukácia v danej problematike. Súčasťou podujatia bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.
- K **Svetovému dňu bez tabaku** už 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti

o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. Vyšetreným klientom bolo na základe zistených parametrov poskytnuté odborné individuálne poradenstvo zamerané na zmenu životného štýlu a na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Zároveň boli informovaní o možnosti absolvovať kurz odvykania od fajčenia a o digitálnej zdravotnej tréningovej platforme iCoach, ktorá ponúka pomocnú ruku fajčiarom rozhodnutým prestať fajčiť a stať sa exfajčiarimi. V meste Brezno sme v deň Svetového dňa bez tabaku (31.5.) v rámci výjazdu Poradne zdravia v priestoroch železničnej stanice zmerali obsah oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer 33 klientom. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa detí** sa na ZŠ Ďumbierska sa v spolupráci s GYMFIT konala vzdelávacia a zážitková aktivita – preskúšali sme 250 detí I. stupňa z vedomostí o správnej výžive a zdravom životnom štýle, nasledovala individuálna edukácia v danej problematike. Súčasťou podujatia bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

- Pri príležitosti **Svetového dňa darcov krvi** sme v Banskej Bystrici uskutočnili výjazd Poradne zdravia na Transfúziu stanicu, spomedzi darcov krvi a pracovníkov transfúznej služby sme vyšetrili 26 klientov.

- Dňa 26. júna – na **Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi** - sa v zasadačke OPZ RÚVZ konala prednáška pre deti zo Starých Hôr zameraná prevažne na sexuálne prenosné nákazy, avšak vzhľadom k termínu jej konania sme zdôraznili riziko nelegálnych drog nielen v ich devastáčnom účinku na organizmus a psychiku človeka, ale aj v nebezpečenstve šírenia HIV a HVB pri ich injekčnej aplikácii použitými ihlami a striekačkami.

- V poslednom júnovom týždni sa pripravovala a 2. júla pod názvom „**Deň zodpovednosti**“ prebehla v Banskej Bystrici podobne ako v iných mestách v SR už 2. kampaň, zameraná na prevenciu alkoholizmu. V Európa SC pracovníčky OPZ vyšetrili 51 klientov, ktorí vyplnili aj Dotazník zodpovednosti, zameraný na problematiku konzumácie alkoholu. Všetkým zmerali krvný tlak, 44 z nich si dalo vyšetriť z kapilárnej krvi reflotrónom GGT.

V septembri sme sa zapojili do **kampane MOST** a vo zvýšenej miere sme sa snažili dostať do povedomia ľudí kód zdravého srdca a zásady životosprávy znižujúcej riziko srdcovocievnych chorôb. Konalo sa veľa výjazdov Poradne zdravia: pre pracovníkov Železiarní v Podbrezovej, pre účastníkov Maratónu športu, pre príslušníkov policajného zboru.

V r. 2013 sa konal aj tzv. „**Jarný MOST**“ v marci.

Kampaň bola zameraná na vyhľadávanie kardiovaskulárnych rizikových faktorov (celkový cholesterol, tlak krvi, pulz, BMI), a edukáciu o zdravom životnom štýle, prebiehala v priestoroch nákupného centra EUROPA SC Banská Bystrica dňa 16.3.2013 v čase od 10.00 do 17.00 hod.

Celkove prejavilo záujem 137 klientov z toho bolo 55 mužov a 82 žien.

V produktívnom veku bolo vyšetrených 69 % klientov (t.j. 94 klientov – 38 mužov a 56

žien) a 31% v poproduktívnom veku nad 62 rokov (t.j. 43 klientov- 17 mužov a 26 žien) . Zo 137 klientov malo normálny systolický TK 67% (t.j. 92 klientov – 31 mužova a 61 žien), zvýšený systolický TK (140mm Hg a viac) sa zistil u 22 % klientov (t.j. 30 klientov - 17 mužov a 13 žien) a u 11 % klientov bol nameraný vysoký systolický TK nad 159 mmHg (t.j.15 klientov - 7 mužov a 8 žien).

Normálny diastolický TK sme zistili u 78 % klientov(t.j. 107 klientov - 42 mužov a 65 žien), zvýšený nad 90 mmHg 16 % (t.j. 22 klientom – 9 mužom a 13 ženám) a vysoký nad 99 mmHg 6 % klientov (t.j. 8 klientom – 4 mužom a 4 ženám).

Srdcová frekvencia nad 80/min. bola nameraná u 22 % klientov (t.j. 30 klientom – 5 mužom a 25 ženám), frekvencia pulzov nad 100/min. 3% (t.j. 4 klientom - 3 mužom a 1 žene) a pod 60/min. u 10 % (t.j. 13 klientov – 8 mužov a 5 žien).

Celkový cholesterol bol vyšetrený u 137 klientov z ktorých vyššiu hodnotu celkového cholesterolu ako 5 mmol/l malo 41% klientov (t.j. 57 klientov – 26 mužov a 31 žien), nad 6,2 mmol/l 25 % (t.j. 34 klientov – 10 mužov a 24 žien). V medziach normy malo celkový cholesterol 46 klientov t.j.34 % (19 mužov a 27 žien).

Na základe výpočtu BMI malo normálnu hmotnosť 47 % zúčastnených klientov (t.j. 65 klientov -17 mužov a 48 žien), nadváhu 34 % (t.j.53 klientov – 26 mužov a 27 žien) a obezitu 14 % (t.j. 19 klientov – 12 mužov a 7 žien). Všetkým klientom so zisteným rizikovým faktorom bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu , správne meranie a monitorovanie tlaku krvi a doporučená návšteva obvodného lekára alebo Poradňa zdravia pri RÚVZ.

- V poslednú septembrovú nedeľu, ktorú Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) pred

13 rokmi vyhlásila za Svetový deň srdca, vyvrcholil na Slovensku už siedmy ročník projektu **MOST- mesiaca o srdcových témach**, v priestoroch nákupného centra EUROPA SC Banská Bystrica.

Jeho cieľom bolo informovanie verejnosti o závažnosti hlavných rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, ktoré výrazne vedú v rebríčku úmrtnosti. K známym a často opakovaným rizikám patria predovšetkým fajčenie, dlhodobý nezvládaný stres, nedostatok fyzickej aktivity, nezdravý spôsob stravovania, nadváha a obezita, vysoký krvný tlak a vysoká hladina cholesterolu. Zamestnanci RÚVZ Odboru podpory zdravia v rámci tejto zdravotno-preventívnej aktivity zamerali svoju činnosť na vyhľadávanie hlavných rizikových faktorov (celkový cholesterol, tlak krvi, srdcovú frekvenciu, obvod pásu a meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov) a poskytnutie odborného poradenstva na základe zistených parametrov.

Celkove prejavilo záujem 95 klientov z ktorých bolo 23 mužov a 72 žien.

V produktívnom veku bolo vyšetrených 57 % klientov (t.j. 54 klientov – 15 mužov a 39 žien) a v poproduktívnom veku 43% klientov (t.j. 41klientov – 8 mužov a 33 žien).

Z 95 klientov malo v norme systolický TK 72 % (t.j. 68 klientov z toho bolo 16 mužov a 52 žien), zvýšený systolický TK(140 mm Hg a viac) bol nameraný u 21 % (t.j. 20 klientov – 6 mužov a 14 žien) a u 7 % klientov bol nameraný vysoký tlak krvi nad 159 mmHg (t.j.7 klientom – 1 mužovi a 6 ženám).

Diastolický tlak krvi v norme bol zistený u 83 % klientov (t.j. 79 klientov – 17 mužov a 62 žien), zvýšený nad 90 mmHg a vysoký nad 99 mmHg malo rovnako po 8 % klientov (t.j. po 3 mužoch a 5 ženách).

Na hypertenziu sa liečilo 31 klientov t.j. 33% (7 mužov a 24 žien) u13 z nich (3 mužom a 10 ženám) bol nameraný vyšší alebo vysoký tlak krvi aj napriek antihypertenznej liečbe .

Novozistená hypertenzia bola zaznamenaná u 11 klientov (4 muži a 7 žien) bola im doporučená zmena životného štýlu, monitorovanie tlaku krvi a návšteva obvodného lekára .

Z 95 meraní srdcovej frekvencie bola zistená hodnota nad 80 /min. u 24 % klientov (t.j. 7 mužov a 16 žien) a nad 100 /min u 2 mužov, pod 60/min zaznamenali u 3 mužov.

O vyšetrenie celkového cholesterolu prejavilo záujem 86 klientov z ktorých hodnoty v norme malo 26 % / (t.j. 6 mužov a 16 žien) a zvýšené hodnoty nad 5 mmol/l 39 % klientov (t.j. 34 - 10 mužov a 24 žien). V pásme zvýšeného rizika nad 6, 2 malo celkový cholesterol 35% klientov (t.j. 1 muž a 29 žien).

Obvod pásu sme merali a interpretovali 89 klientom. Bezrizikóvú hodnotu sme zaznamenali u 8-mich mužov z 19 vyšetrených klientov mužského pohlavia. Prítomnosť abdominálnej obezity (nad 102cm) bola zistená u 4 mužov.

Obvod pásu do 80 cm malo 21(t.j.30%) žien zo 70 a 31(t.j.44%) malo pás nad 88 cm.

Z celkového počtu vyšetrených klientov udávalo pozitívnu fajčiarsku anamnézu 12 klientov (1 muž a 11 žien). Z nich 2 fajčiari prejavili záujem o meranie obsahu oxidu uhľového vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Namerané hodnoty CO sa u nich pohybovali v rozpätí 7 -16 ppm.

Všetkým klientom u ktorých bolo zistené kardiovaskulárne riziko boli okrem individuálneho odborného poradenstva poskytnuté aj informácie o zásadách správneho životného štýlu, meraní a monitorovaní tlaku krvi a doporučená návšteva obvodného lekára alebo Poradne zdravia pri RÚVZ . Klientom s pozitívnou fajčiarskou anamnézou aj Poradňa pre odvykanie od fajčenia.

- Ďalším významným dňom, ku ktorému sme na podnet Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti pripravili množstvo aktivít, bol **Svetový deň Alzheimerovej choroby**. Dňa 19.9. sme mali prednášku pre 43 detí 8. a 9. ročníka na ZŠ Bakošova v Banskej Bystrici. Rozdali sme edukačné materiály o Alzheimerovej chorobe a besedovali sme o skúsenostiach detí, ktoré majú v rodine chorého (príznaky choroby, komunikácia s chorým). Poskytli sme rozhovor pre rádio Lumen.

Dňa 20.9 sme poskytli rozhovor o Alzheimerovej chorobe pre Slovenský rozhlas.

- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa seniorov a Októbra – mesiaca úcty k starším** sme mali viacero aktivít. Dňa 4.10. sme sa zúčastnili v areáli ZŠ Golianova na Olympiáde seniorov. Jej disciplíny sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia. Dňa 8.10. sme mali na mestskom úrade prednášky pre seniorov v rámci projektu Akadémie európskeho seniora. V prednáške o osteoporóze bol venovaný priestor aj vhodným cvičeniam spomaľujúcim osteoporotický proces a zlepšujúcim svalovú rovnováhu, pohyblivosť a propriocepciu, aby sa predišlo úrazom a zlomeninám. Ďalšia prednáška bola zameraná na vhodné dtravovanie vo vyššom veku, spojené s ochutnávkou z ALFA BIO.

- Pri príležitosti **Svetového dňa duševného zdravia** dňa 10.10. lekárka z OPZ pripravila na ZŠ Sitnianska 2 zdravotno-výchovné bloky pre celkom 46 detí 6.a 7. Ročníka, na tému „Pomôžme zlepšiť duševné zdravie v našich rodinách“ , spojené s besedou a praktickým nácvikom merania krvného tlaku na rôznych typoch tlakomerov. Na danej akcii bola aj RTVS. Súčasne prebiehala aktivita aj na Gymnáziu J.G. Tajovského, kde bola prednáška psychologičky, ktorú naše pracovníčky doplnili službami PZ - poradenstvom a meraniami.

- Na **Svetový deň výživy** 16.10.2013 sme v Obchodnom centre Európa

vyšetrovali klientov, poskytovali poradenstvo a robili dotazníkový prieskum v rámci celoslovenskej kampane „**Odstráň obezitu**“. Počas tohto dňa sme vyšetrovali klientov v obchodnom centre EUROPA. Záujemcov bolo 37, z toho 8 mužov a 29 žien. Merali sme celkový cholesterol

a vážili sme ich a edukovali o správnej životospráve. Pre klientov sme mali pripravené jablká, sušené ovocie a ovocnú šťavu.

Aktivity k **Svetovému dňu výživy** prebiehali na ŠOU vo Valaskej celý týždeň. V jeho závere 23.10. si nás škola prizvala, aby sme s učňami besedovali o zdravej výžive, zdravej životospráve a prevencii obezity a chronických chorôb. K tejto téme sme pre nich pripravili aj prednášku.

- Pri príležitosti **Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia** sa konali viaceré aktivity:

5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetrovanie biochemických parametrov, antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

16.11 2013 - Preventívne vyšetrovanie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Celý rok 2013 bol v znamení kampane „**Vyzvi srdce k pohybu**“. Predchádzala intenzívna príprava. Keďže OPZ RÚVZ zabezpečuje metodiku, sponzorov a materiály pre celé Slovensko, prebiehali prípravy už od r. 2012. Vytlačili sa 2 plagáty a motivačný list pre detského podporovateľa a účastnícke listy. Tieto materiály sme distribuovali kolegom z iných RÚVZ v elektronickej aj tlačenej forme. V časopise Bedeker zdravia a na našej webstránke boli zverejnené informácie o súťaži aj účastnícky list. Široko sme propagovali význam fyzickej aktivity pre zdravie a súťaž v rámci kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Zabezpečili

sme distribúciu plagátov, informatívnych listov a účastníckych listov súťaže v obidvoch okresoch nášho regiónu. Pri poradenstve aj skupinových aktivitách sme upozorňovali na potrebu primeranej pohybovej aktivity na zdravie a možnosť aj vhodnosť využiť súťaž v rámci kampane na ozdravenie životného štýlu. Zorganizovali sme podporné podujatie na krytej plavárni, kde sme propagovali pohyb pre zdravie, na propagáciu súťaže sme využívali aj Dni otvorených dverí a výjazdy našej Poradne zdravia a aktivity, na ktorých sme sa podieľali s inými partnermi ako spoluorganizátori.

V súvislosti s kampaňou sme mali tieto prezentácie a mediálne vstupy: na stretnutí prac. skupiny PA v Trenčíne prezentácia doterajších výsledkov kampane VSkP a informácie kolegov o príprave V. ročníka s výzvou na podporu, prednášku s ppt. prezentáciou v rámci tlačovej konferencii na ÚVZ SR a rozhovor pre Slovenský rozhlas, živé vysielanie na Internetovom rádiu „Slobodný vysielateľ“, rozhovor pre TV Hronka, TASR

Telovýchovná lekárka z OPZ vypracovala hodnotiace a informatívne články o VSkP na web a pre Dr. Avdičovú, pre doc. Kamenského, pre Bedeker zdravia, Zdravotnícke noviny a regionálne noviny B.Bystrice SME MY.

Kampaň odštartovala na Svetový deň zdravia a preto bola tohto roku akcentovaná aj téma priaznivého vplyvu pravidelnej pohybovej aktivity na krvný tlak, keďže tohtoročnou témou Svetového dňa zdravia bola práve prevencia hypertenzie.

Vrchol kampane - Svetový deň pohybu pre zdravie – nám dal počas sprievodných podujatí príležitosť povzbudiť ľudí, aby sa ešte zapojili do súťaže, ktorá prebiehala do 30.6.2013.

Po ukončení súťaže sa na OPZ RÚVZ BB sústredili všetky účastnícke listy z celého Slovenska. Naše pracovníčky ich skontrolovali a údaje z nich boli vložené do excelových tabuliek. Pripravili sme vzorce pre výpočty potrebné na sumarizáciu, analýzy a hodnotenie dát. Všetci účastníci a detskí podporovatelia boli prehodnotení z hľadiska splnenia kritérií. Zabezpečili sme celonárodné slávnostné žrebovanie víťazov spojené s tlačovou konferenciou a odovzdávanie cien, ako aj ďakovné listy sponzorom. Pre kolegov zo všetkých zapojených RÚVZ sme vypracovali zoznamy s potrebnými údajmi o výsledkoch účastníkov súťaže z ich oblastí, ak by chceli robiť regionálne žrebovania alebo vlastné analýzy.

V r. 2013 sme stihli vyhodnotiť účasť v súťaži V. ročníka kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ podľa vekových skupín, pohlavia a miesta trvalého bydliska účastníkov a detských podporovateľov, úspešnosť účastníkov v plnení kritérií súťaže a zmeny ich hmotnosti počas svojho zapojenia do súťaže. Tieto výsledky v porovnaní s predošlými ročníkmi boli prezentované v Bardejovských kúpeľoch na Dňoch praktickej obezitológie, na RÚVZ v Banskej Bystrici na záverečnom seminári pri žrebovaní výhercov a na paneloch v priestoroch RÚVZ v Banskej Bystrici.

Výsledky súťaže 5. ročníka celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ v r. 2013: Dostali účastnícke listy od 771 dospelých ľudí, 69% žien (535 žien) a 236 mužov, čo je o 37 % menej účastníkov ako v predchádzajúcom 4. ročníku (r. 2011). Do žrebovania bolo zaradených 757 účastníkov, ktorí splnili podmienky účasti (14 osôb nesplnilo dané podmienky). Pokles hmotnosti bol zaznamenaný u väčšiny súťažiacich so vstupnou nadváhou a obezitou. V každom z doterajších ročníkov sa preukázala pozitívna korelácia úbytku hmotnosti so vstupným BMI – pokles hmotnosti sa týkal najmä osôb s nadváhou a obezitou. Z 97 obéznych (t.j. 13 % z celkového počtu zúčastnených účastníkov) 81 % zaznamenalo úbytok na váhe a do skupiny s nadváhou sa dostalo 24% pôvodne obéznych ľudí. Z 270 osôb s nadváhou (t.j. 35 %) došlo u 73% k poklesu hmotnosti a 12% získalo normálnu váhu (22 žien a 11 mužov).

Účasť podľa krajov : Banskobystrický kraj bol najúspešnejší s 214 účastníkmi (t.j.27,8% z celkového počtu účastníkov). 2. miesto patrí Žilinskému kraju - zúčastnilo sa 130 osôb.

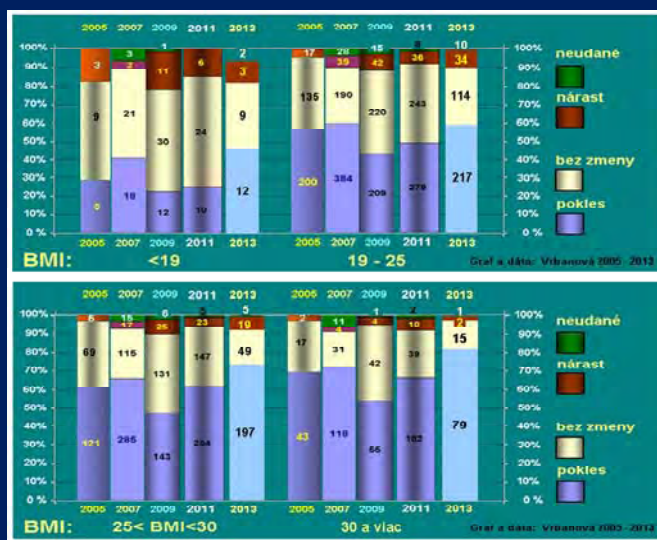
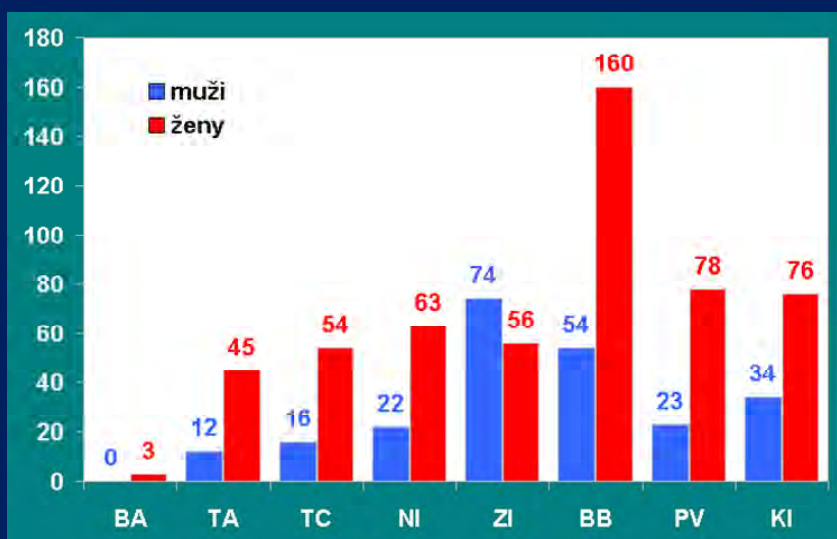
3. miesto obsadil Košický kraj so 110 ľuďmi.

Účasť podľa okresov :

V r. 2013 bolo najviac účastníkov z okresu Banská Bystrica - 78 osôb. Nasledujú účastníci z okresu Dolný Kubín – 56 ľudí. S počtom 44 účastníkov je na 3. mieste okres Rožňava.

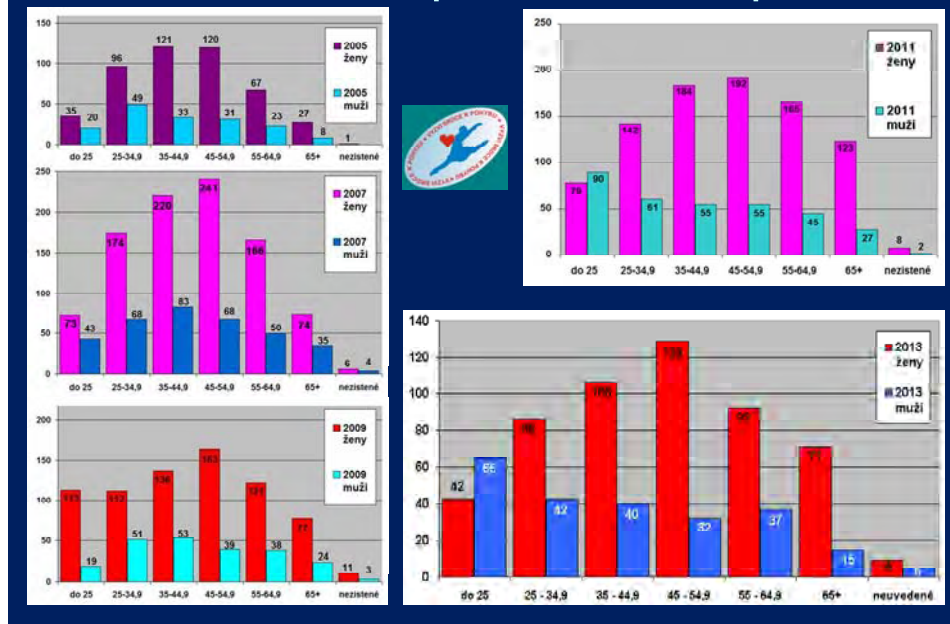
Detskí podporovatelia kampane: zúčastnilo sa 66 detí, ktoré do súťaže získali a pri pohybových aktivitách podporovali 85 účastníkov (11%). Najviac účastníkov súťaže, ktorí mali detského podporovateľa, bolo z okresov Zvolen (10), Dolný Kubín (9) a Banská Bystrica (8). Najviac detských podporovateľov bolo z okresu Dolný Kubín (9), Zvolen (8) a Banská Bystrica (5)

Účastníci súťaže podľa miesta trvalého bydliska (kraj)

Z 97 obéznych (t.j 13 % z celkového počtu zúčastnených účastníkov) 81 % zaznamenalo úbytok na váhe a do skupiny s nadváhou sa dostalo 24% pôvodne obéznych ľudí . Z 270 osôb s nadváhou (t.j. 35 %) došlo u 73% k poklesu hmotnosti a 12% získalo normálnu váhu (22 žien a 11 mužov)

Účastníci súťaže podľa veku a pohlavia

3. Výskumná a prieskumná činnosť.

- Začiatkom r. 2013 boli spracované, vyhodnotené a prezentované vlastné **výsledky štúdie EHES** na medzinárodnom fóre na 3 odborných konferenciách vo forme posterov, abstrakty a články boli publikované:

- Príspevok z Martinských dní preventívnej medicíny v plnom znení bol uverejnený v recenzovanom zborníku.
- Príspevok z medzinárodnej konferencie v Poděbradoch bol publikovaný v časopise ČSTL a SSTL Medicina Sportiva Bohemoslovaca
- Príspevok z konferencie „Surveillance chronických chorôb v Trenčíne“ vyšiel v recenzovanom zborníku vo forme CD

- V spolupráci s OHV sa na prieskume „**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ podieľame získavaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. V r. 2013 sa prieskum zameriaval na ľudí so zamestnaním vyžadujúcim ľahkú fyzickú aktivitu – získali sme údaje od 80 osôb vyhovujúcich tomuto kritériu, ktoré sme vyšetřili a poskytli sme im poradenstvo.

- Spracovanie dát získaných z účastníckych listov súťaže „*Vyzvi srdce k pohybu*“ v r. 2013: zaregistrovali sme 860 prihlásených účastníkov a detských podporovateľov. Do excelu bolo vložených 775 účastníckych listov, z ktorých sa dáta spracovávali pomocou 112 vzorcov vytvorených pre automatické výpočty.

Údaje o počte účastníkov a detských podporovateľov podľa veku, pohlavia, bydliska a splnených kritérií boli podkladom pre vytvorenie 2 zoznamov pre celoslovenské žrebovanie a 3 zoznamov pre regióny, obsahujúcich aj údaje z anamnézy a spracované údaje o fyzickej aktivite počas súťaže. Zhodnotené boli aj zmeny hmotnosti účastníkov podľa vstupného BMI a porovnané s výsledkami predošlých ročníkov.

V r. 2013 sa urobilo 10 analýz, 6 tabuliek a 4 grafy, boli vytvorené 2 prezentácie pre konferenciu Dni preventívnej obezitológie a pre tlačovú konferenciu pri žrebovaní výhercov.

- „**Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR**“. V mesiaci máj-jún sme monitorovali dotazníkovou metódou u zdravotné uvedomenie a správanie u 51 osôb v regióne Banská Bystrica a Brezno. Vyplnené dotazníky sme zadávali do počítača v programe EpiData, spracovanie za celé Slovensko realizovalo ÚVZ SR-OPZ.

4. Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

4.1 - aktivity venované seniorom:

Celý rok 2013 - Európsky rok aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity - bol venovaný širokej propagácii a diskutovaniu témy Zdravé starnutie. Celkom za celý rok sme seniorom pripravili 239 aktivít, kde bolo 2451 osôb edukovaných. V rámci programu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku sme monitorovali TK 3627 seniorom, v rámci rôznych aktivít.

Náš OPZ, spolu s odborom hygieny výživy sa zapojil do projektu AES „**Akadémia európskeho seniora**“, gestorom daného projektu je MÚ Banská Bystrica, do roku 2015 máme na starosti modul: „Zdravé starnutie“. Celkom v danom projekte v októbri 2013 bolo edukovaných 142 seniorov (osteoporóza, stravovanie vo vyššom veku)

- Súčasne máme v rámci projektu „**Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo**“ už z minulých rokov rozpracovanú intenzívnu zdravotnovýchovnú, vzdelávaciu, poradenskú a podpornú spoluprácu so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov.
- Pokračujú výjazdy Poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu - do denného centra seniorov v Brezne (9 výjazdov), do domova dôchodcov v Dubovej (1 výjazd), pre Jednotu dôchodcov (1 výjazd). Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky merať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením našich inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.
- V roku 2013 sa uskutočnilo 7 prednášok a zážitkových podujatí so seniormi. Títo seniori absolvovali prednášky zo zdravotvedy, zahrňujúce anatómiu, fyziológiu a patofyziológiu rôznych orgánových systémov a životosprávu v prevencii aj pri rôznych ochoreniach.
- Ochrane a podpore zdravia v seniorskom veku sa v rámci **Týždňa mozgu** 11.3. – 15.3.2014 a tiež pri príležitosti Mesiaca úcty k starším (október) venovali aj prednášky, besedy a zážitkové podujatia pre žiakov a študentov. **Aktivít sa zúčastnilo celkom 365 klientov** (8.ročné gymnázium, súkromná pedagogická škola Brezno, ZAS Ďumbierska

B.Bystrica,,MŠ Hradby Brezno,Klub dôchodcov Harmónia B.Bystrica, Univerzita UMB-B.Bystrica,Klub dôchodcov Kriovánska,,MÚ,Európa SC,Denné centrum seniorov Brezno, ag. Soc. Starostlivostiá B.Bystrica).

V októbri 2014 v rámci AES prebiehali aj ďalšie aktivity, napr. Olympiáda seniorov

4.2 - výchova a vzdelávanie v podpore zdravia

Početné skupinové aktivity uskutočňujeme najmä **v spolupráci so Školami podporujúcimi zdravie a Zdravými materskými školami**. Pedagógom ŠPZ a ZMŠ poskytujeme podľa potrieb a požiadaviek videokazety a lektorov k aktuálnym skupinovým aktivitám, participujeme na organizácii a príprave podujatí, ktoré rozširujú poznanie a zručnosti žiakov a ich rodičov v oblasti podpory zdravia. So základnými a strednými školami v Brezne je tiež dlhoročná spolupráca v príprave mladých zdravotníkov – záchranárov, dobrovoľných pomocníkov ČK a mladých zdravotníckych peer-aktivistov.

Pedagógovia a študenti breznianskych stredných škôl boli metodicky usmerňovaní pri príprave kampaní, na realizácii ktorých s OPZ spolupracovali – na Deň narcisov, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň darcov krvi, MOST a Svetový deň srdca, Deň nezábudiek a Medzinárodný deň bez fajčenia.

Pre žiakov a študentov sa konali prednášky a besedy na témy

- súvisiace s hygienou a životosprávou dospelujúceho školáka a adolescenta so špeciálnym dôrazom na prevenciu chorôb z nedostatočnej hygieny zubov, tela, vlasov, oblečenia, prostredia, ako postupovať pri zvládaní parazitárnych nákaz a iných prenosných ochorení ,
- o zmenách v dospievaní a ochrane zdravia pubescenta, o prevencii úrazov, prenosných ochorení a ďalších porúch zdravia, ku ktorým môže dôjsť v dôsledku nevhodnej životosprávy
- o význame zdravého životného štýlu v prevencii chronických chorôb
- o význame správnej výživy , riziká nadváhy a obezity
- o dôležitosti primeranej pohybovej aktivity a o vplyve fyzickej záťaže na zdravie a vývoj mladého človeka ,
- výuka a nácvik v poskytovaní prvej pomoci, vysvetľovanie postupov starostlivosti o chorých členov rodiny a fyziologických súvislostí a inštruktáže, ako pomáhať v rôznych situáciách
- o medzigeneračnej solidarite, úcte k starším, asistencii seniorom pri aktivitách podporujúcich zdravie a radosť zo života, ako dbať na vhodné správanie k seniorom a zvládnuť pomoc pri ochrane a ohrození zdravia starších členov rodiny a pri starostlivosti o človeka s príznakmi Alzheimerovej choroby
- o škodlivosti fajčenia a zdravotných dôsledkoch zneužívania návykových látok a o možnostiach zbaviť sa závislostí, konkrétne fajčiarskeho návyku s odbornou pomocou POF ,pri príležitosti Medzinárodného dňa nefajčenia, ktorých súčasťou boli prednášky, besedy, premietanie filmu a prieskum pomocou Fagerströmových dotazníkov, spojený so spirometriou, meraniami CO a individuálnym poradenstvom pri zistenej nikotínovej závislosti.

Pôsobenie na širokú verejnosť zabezpečuje OPZ aj prostredníctvom webovej stránky RUVZ a médií. Na webovú stránku www.vzbb.sk sú vkladané užitočné zdravotno-výchovné informácie, ako aj informácie o poradenských službách, o aktuálnych témach a podujatiach. Spolupracujeme s médiami, najmä s regionálnymi novinami Horehronie, s verejnoprávnou RTVS 1,2, rádiom Viva a Rádiom Lumen a s regionálnymi televíziami Hronka, TV+3. Naše

pracovníčky pripravujú podklady k významným témam a podujatiam OPZ, ktoré hovorkyňa RÚVZ poskytuje tlačovým agentúram. Aj na nástenkách, paneloch, v priestoroch RÚVZ, NsP v BB a v Brezne a na výveske MU v Brezne aktualizujeme informácie o našich podujatiach, propagujeme významné témy a vkladáme sem zdravotno- výchovné materiály. Informácie ku kampaniam alebo k témam zdôrazňovaným WHO a ÚVZ SR umiestňujeme aj do čakární praktických lekárov a niektorých špecialistov. Poradenskú činnosť dopĺňame distribúciou edukačných materiálov, ktoré poskytujeme cielene podľa zistených problémov klientom v našej ambulancii aj pri výjazdoch základnej Poradne zdravia a jej nadstavbových poradní.

- V roku 2013 pokračoval projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR. Pracovníčky OPZ lektorovali niektoré témy.
- OPZ sa podieľa na vzdelávaní VŠ študentov 1. ročníka v odbore laborant na SZU v Banskej Bystrici v problematike zdravého životného štýlu, s dôrazom na primárnu prevenciu.
- Zabezpečujeme program stáží na OPZ pre cirkulantov a študentov a podporu pri vypracovávaní kvalifikačných prác.
-

4.3.Kontrola tabaku

4.4.1 Pri OPZ RÚVZ BB pracuje špecializovaná Poradňa pre odvykanie od fajčenia (POF). Vedúca OVKZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia" a zúčastňuje sa pravidelne pracovných stretnutí, ktoré sú organizované OPZ ÚVZ SR. V roku 2013 systematicky pomáhala pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi. Lektorsky zabezpečovala Vzdelávanie pre pracovníkov RÚVZ - časť modulu 11 venovanú prevencii fajčenia v BB kraji. 2 pracovníčky OPZ boli v BB kraji lektorkami častí modulu 11 venovaných drogovej problematike.

4.4.2 Pripravovali sme nástenky a panely a distribuovali edukačný materiál pri príležitosti významných dní pre podporu nefajčenia.

4.4.3 OPZ RÚVZ BB popri poradenských a zdravotno-výchovných aktivitách prispieva k dosahovaniu cieľa znížiť prevalenciu fajčenia aj tým, že sumarizuje každý mesiac výsledky kontrol dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov, vykonaných odborními RÚVZ vykonávajúcimi dozor. V roku 2013 bolo pri výkone štátneho zdravotného dozoru v regióne Banská Bystrica a Brezno vykonaných 2146 kontrol dodržiavania zákona č. 87/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. Ani v jednom prípade sa nezistilo nedodržiavanie zákona.

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „**Exfajčiari sú nezastaviteľní**“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „**Kým stúpa dym...**“ Všetkým zúčastneným

fajčiarom kampane „Exfajčiari sú nazastaviteľní“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

V meste Brezno sa v deň **Svetového dňa bez tabaku (31.5.)** v rámci výjazdu Poradne zdravia zrealizovalo v priestoroch železničnej stanice meranie obsahu oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer u 33 klientov. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

4.4 .Pri príležitosti Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia sa konali viaceré aktivity:

- Dňa 5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetrenie biochemických parametrov (CHOL, GLU, TG a HDL chol), antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

- Dňa 16.11 2013 - Preventívne vyšetrenie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

- Dňa 18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

- Dňa 20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD film „Kým stúpa dym...“, a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

- Dňa 22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Dňa 26.11.2013 naša pracovníčka Mgr. Šuchaňová vystúpila a prednáškou „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ na odbornom podujatí v Martine – „10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

Aktivity pre študentov Spojenej školy v Brezne vďaka nadviazanej dobrej spolupráci s vedením školy pokračovali aj naďalej dňa 10.12.2013 sa na SSŠ v Brezne uskutočnili 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 30 študentov, bol im premietnutý DVD film „Kým stúpa dym...“ a 11 fajčiarom bol zmeraný obsah CO vo vydychovanom vzduchu.

5. Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

Pracovníci Odboru podpory zdravia úzko spolupracujú

- so všetkými oddeleniami RÚVZ na úseku primárnej prevencie., predovšetkým s Odborom epidemiológie, Odborom hygieny výživy, Odborom hygieny detí a mládeže, Odborom hygieny životného prostredia a s Odborom preventívneho pracovného lekárstva.
- V súvislosti s problematikou pasívneho fajčenia terénne pracoviská RÚVZ a Odbor podpory zdravia priebežne kontrolovali dodržiavanie zákona na ochranu nefajčiarov a mesačne sme dávali správu na ÚVZ SR.
- Spolupráca s odborom hygieny výživy sa prehĺbila najmä v súvislosti s realizovaním projektu AES-Akadémia európskeho seniora kde gestorom je mesto Banská Bystrica.

Aktívna spolupráca pri plnení jednotlivých programov a zabezpečovaní konkrétnych akcií bola v rámci okresov Banská Bystrica a Brezno s týmito inštitúciami:

- Mestské a obecné úrady (spolupráca pri pôsobení na verejnosť, poriadanie spoločných zdravotno-výchovných aktivít venovaných dňom podľa WHO kalendára, poskytovanie priestorov pre ZV aktivity, poradenstvo, propagačné panely)
- Vysoké školy, Stredné, základné a materské školy (najmä Školy podporujúce zdravie), v Brezne aj ZUŠ
- Slovenská zdravotnícka univerzita v Banskej Bystrici
- Odbor školstva v Brezne
- SČK (podľa zákona je garantom výučby poskytovania prvej predlekárskej pomoci, spoločné akcie - napr. súťaže mladých zdravotníkov, školenia o poskytovaní predlekárskej prvej pomoci, vyškolení študenti v Brezne pomáhajú pri našich ZV aktivitách - Deň narcisov, Deň nezábudiek, Jablko za cigaretu, v spolupráci so SČK sa realizujú aj projekty Kvapka krvi, Kvapôčka, Poznaj svoje telo, Evička nám ochorela a Veverička zdravotníčka pomáha, Medzinárodný deň bez fajčenia ,Zdravé starnutie atď.)
- Kabinet Zdravé mesto (spoločné aktivity v rámci mesta , poradenstvo v priestoroch MÚ)
- Zdravotné poisťovne
- Slovenská kardiologická spoločnosť a Slovenská nadácia srdca
- SEVS-Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť
- Kluby dôchodcov, Univerzita 3.veku, Jednota dôchodcov, domovy dôchodcov a penzióny, ústavy sociálnych služieb (prednášky a besedy, vzdelávanie dôchodcov - aj prednášky v rámci Univerzity tretieho veku, pravidelné návštevy v kluboch, meranie TK, ukážky zdravotných cvičení, aktívne vedenie cvičencov, poradenstvo, vyšetrenie v základnej Poradni zdravia, poskytovanie zdravotno – výchovných materiálov)
- Krajská úradovňa splnomocnenca vlády pre rómske komunity
- Komunitné centrum v Telgárte
- Liga proti rakovine (organizovanie Dňa narcisov)
- Živena v Brezne (prednášky a besedy pre členky)
- Matica slovenská v Brezne
 - Liga za duševné zdravie v Brezne
 - Dopravná polícia
 - Centrá voľného času
 - Centrum výchovy a psychologickéj prevencie v Brezne
 - Podniky a organizácie v okresoch BB a Brezno, požadujúce od nás ZV a poradenské služby

Médiá (Podrobne uvedené v 4.2.3., okrem toho všetky aktivity, ktoré organizuje alebo na ktorých participuje náš OPZ v Brezne a v breznianskom okrese, ako aj významné dni SZO a podujatia k nim, sú propagované mestským rozhlasom v Brezne a v regionálnych médiách.

6. Iné činnosti odboru

6.1. Legislatíva

MUDr.Kontrošová-pripomenkovala novelizáciu z.355/2007 v časti odbornej prípravy ,pre osoby odborne spôsobilé v problematike deratizácie, dezinfekcie a dezinfekcie. Pripomienky boli zohľadnené a zakomponované do návrhu novely . Podnety pre tvorcov stratégie na ochranu práv sociálne a zdravotne znevýhodnených osôb - Vrbanová , Zvalová

6.2 . Členstvo v pracovných skupinách

OPZ pri RÚVZ Banská Bystrica je gestorm celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“

MUDr.Silvia Kontrošová,MPH., je členom poradného zboru HH SR pre podporu zdravia, je krajským odborníkom pre danú problematiku, aj členkou pracovnej skupiny pri OPZ ÚVZ SR ,na tvorbu metodického materiálu merania efektívnosti programov a ich dopadov.(Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2011-2014 v oblasti verejné zdravotníctvo 3.2, opatrenie 4.1d) - Zavedenie ukazovateľov merania výkonnosti zdravotníckych preventívnych intervenčných programov a merania dopadov intervenčných zdravotníckych a iných vplyvov na zdravie obyvateľstva).

Mgr.T.Zvalová je členkou pracovnej skupiny pre prevenciu fajčenia .

MUDr.H.Vrbanová a D.Konečná sú členkami pracovnej skupiny pre zvýšenie a optimalizáciu fyzickej aktivity .

6.3 . Organizovanie konferencií a seminárov

Vedúca OPZ sa v r. 2013 spolupodieľala na zorganizovaní viacerých celoslovenských vzdelávacích aktivít, a to seminárov v Banskej Bystrici, Košiciach, Žiline, Nitre, v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR, dvoch diskusných sústreďení na SZU v Bratislave, XII. Červenkových dní preventívnej medicíny, Dní preventívnej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch a tlačovej konferencie pri príležitosti zberovania výhercov celoslovenskej súťaže, ktorá bola súčasťou kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

6.4. Špecializácia odborných činností Poradne zdravia

Názov činnosti:

1. **CINDI program v SR**

Intervencia v rámci programu CINDI

- Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko):
 - skupinové intervenčné aktivity (EHES, kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry,)
 - mediálne kampane (RTV, regionálne médiá, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet)
 - súťaže (5. Ročník Vyzvi srdce k pohybu)
- Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko): vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta
 - v základnej poradni zdravia
 - v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov
 - počas výjazdových akcií poradne zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady
 - účasťou na hromadných podujatiach (MOST, zdravé pracoviská, Medzinárodný deň bez fajčenia)

Zodpovedný : RÚVZ Banská Bystrica- Odbor podpory zdravia

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR.

2. **“ VYZVI SRDCE K POHYBU“**

- Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie, každé dva roky (nepárne)

Tento rok 2013 bol zrealizovaný 5.ročník celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“

Zodpovedný : RÚVZ Banská Bystrica- Odbor podpory zdravian

Riešiteľské pracoviská : všetky RÚVZ v SR.

7. **Činnosť poradenského centra ochrany a podpory zdravia.**

7.1. **Základná poradňa**

Program CINDI sa mimo obdobia skrínigov uplatňuje najmä prostredníctvom Poradní zdravia, formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známkov. Návštevníci Poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratíve.

Od marca 1993, kedy bola činnosť v poradni zdravia zahájená až do 31.12.2013 bolo v PZ prvýkrát 15 856 klientov (4 819 mužov a 11 037 žien), na kontrolné vyšetrenie prišlo 5 026 klientov (1342 mužov a 3684 žien, t.j.32% klientov z prvovýšetrených osôb.

V roku 2013 navštívilo Poradňu zdravia OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici 665 klientov (176 mužov a 489 žien), z nich 355 (t.j.54%) klientov bolo vyšetrených prvý krát. Vykonalo sa 397 opakovaných vyšetrení, na opakovanú kontrolu prišlo 310 klientov(t.j.47%). Medzi klientmi prevažujú ľudia s vysokoškolským vzdelaním (45 %) a so stredoškolským vzdelaním (38%). **O hodnote svojho krvného tlaku nevedelo pri prvej návšteve základnej poradni zdravia 22% klientov.** Na hypertenziu sa liečilo 25 % prvovýšetrených klientov.

Po cieľných intervenciách sa celkový cholesterol znížil u 34 % klientov, ktorí ho mali pri prvej návšteve vyšší ako je norma, u 57 % klientov došlo k zníženiu TG a u 56 % klientov sa upravil DOBRY cholesterol. Systolický TK u 28 % a diastolický TK u 23% klientov sa upravil po správnej intervencii.

Kvôli skvalitneniu poradenstva a zvýšeniu možností získavania dát z činností Poradní zdravia sa od januára 2010 aplikuje nová verzia Testu zdravé srdce, ktorá sa priebežne vylepšuje podľa pripomienok pracovníkov základných poradní zdravia z regiónov SR. Spoluprácou OHDM a OPZ sa zlepšuje vyhľadávanie a ovplyvňovanie rizikových faktorov u príbuzných detí, ktorým boli pri skríningu u obvodných pediatrov zistené hyperlipidémie, resp. dyslipoproteinémie. Klientmi Poradne zdravia sú aj pracovníci určených profesií - respondenti dotazníkových prieskumov projektu „SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU U VYBRANÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA“, ktorým sa robí kompletne vyšetrenie. V roku 2013 sme získali dáta od 80-tich takýchto klientov, ktorým sa poskytlo aj poradenstvo. Táto úloha sa plní spolu s odborom hygieny výživy.

Poradenské služby sa poskytujú nielen na ambulancii Poradne zdravia, ale aj v rámci výjazdov základnej poradne zdravia.

V roku 2013 OPZ RÚVZ BB uskutočnil 54 výjazdov základnej poradni zdravia uskutočnených v priestoroch, ktoré poskytovali štandardné podmienky pre vyšetrenia objednaných klientov nalačno, **v rámci ktorých bolo vyšetrených 1142 klientov.** Za neštandardných podmienok (vyšetrení boli najedení) sme vyšetřili CCHOL vrátane ostatných vyšetrení a následného poradenstva u 359 klientov, išlo o Jarný MOST (176 osôb), jesenný MOST (95 osôb), EUROPA SC –Odstráň obezitu (51 osôb). Tieto vyšetrenia neboli dané do testu zdravé srdce, nakoľko , neboli klienti na lačno, ale aspoň sme zistili že kto má problémy s tlakom, alebo s hmotnosťou, pitným režimom, zároveň sme osoby u ktorých bolo zistené riziko KVCH pozvali na vyšetrenie do základnej poradni zdravia, alebo k svojmu všeobecnému lekárovi.

Na realizácii cieľov programu CINDI sa podieľajú aj špecializované poradne, pracovníčky OPZ vedú Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Poradňu pre odvykanie od fajčenia, Poradňu pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku, Poradňu na znižovanie nadváhy a obezity.

7.2. Nadstavbové poradne

➤ *Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity*

Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2013 špecializované poradenstvo 60x na základe 162 absolvovaných vyšetrení a testov 58 klientom (21 mužom a 37 ženám, z ktorých 2 navštívili poradňu v 1. aj v 2. polroku). Popri vyššie uvedených špeciálnych testoch a vyšetreniach 59 osôb absolvovalo aj základnú antropometriu, 32 z nich vrátane stanovenia hmotnostného podielu telesného tuku a 26 aj čiastočnú spirometriu (FEV1). POPA mala v roku 2013 Deň otvorených dverí na Svetový deň zdravia a 3 výjazdy: 2 pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie, 1 pri príležitosti Medzinárodného dňa seniorov. V spolupráci s Bytovým podnikom mesta BB sme zorganizovali na krytej plavárni na Štiavničkách poradenský výjazd pre návštevníkov plavárne, možnosť otestovať si kondíciu sme poskytli aj vlastným pracovníkom – účastníkom branno-športového dňa RÚVZ BB na Donovaloch. Disciplíny Olympiády seniorov sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia.

Aj v r. 2013 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje prevažne pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 8 skupinám. V roku 2013 sa obnovili aj cvičenia v bazéne pre študentov Univerzity 3. veku -UMB. Cvičení v r. 2013 sa viac-menej pravidelne zúčastňovalo 107 klientov, inštruktorky POPA odcvičili s nimi 190 hodín.

➤ *Poradňa na odvykanie od fajčenia*

Aktivity na podporu nefajčenia na školách vykonáva poradňa na odvykanie od fajčenia - POF nepretržite – v r. 2013 už v januári na Strednej obchodnej škole v B. Bystrici na Tajovského ulici bola beseda s premietaním DVD filmu (30 študentiek) a meraniami CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom (16) a FEV1 spirometrom (19 študentiek).

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „Exfajčiari sú nezastaviteľní“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

Všetkým zúčastneným fajčiarom kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia". V roku 2013 systematicky pomáhala pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi.

Dňa 31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. Prišli 5 klienti, ktorí mali záujem o informácie ohľadne danej poradne.

➤ *Poradňa pre zdravú výživu*

V roku 2013 mala 108 klientov, z toho 80 bolo zaradených do celoslovenského programu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“. Táto poradňa poskytla v roku 2013 odborné poradenstvo 237-im klientom.

➤ **Poradňa protidrogová a HIV/AIDS**

Celkom v poradni urobili 54 odberov, všetko anonymné. Cez telefon urobili 112 konzultácií k téme AIDS. Na 7 ZŠ pre 158 žiakov zrealizovali projekt „Hra s AIDS“.

• **Poradňa ochrany a podpory enviromentálneho zdravia**

Táto poradňa funguje cez internet. V roku 2013 mali 12 klientov, ktorým odpovedali na ich otázky z problematiky enviromentálneho zdravia.

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2013

RÚVZ BB

tab. č. 1

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (atestácia)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Lekár - ved. odboru	- MUDr., MPH, Epidemiológia, verejné zdravotníctvo	1,0	1
Lekár - metodológ	- MUDr., Všeobecné a telovýchovné lekárstvo	1,0	1
Iný vysokoškolák I. stupňa			
Iný vysokoškolák II. stupňa	- Mgr., odbor Ošetrovateľstvo, zdravotná sestra, inštruktorka ZV výchova ku zdraviu – špecializácia - Mgr., odbor Ošetrovateľstvo, zdravotná sestra, inštruktorka ZV	2,0	2
DAHE	zdravotná sestra, inštruktorka ZV	1,0	1
AHE			
Zdravotná sestra			
Iný zdravotnícky pracovník	rehabilitačná sestra, inštruktorka ZV	1,0	1
Iný nezdravotnícky pracovník			
S P O L U		6,0	6

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odboru podpory zdravia v roku 2013

Tab. č. 2a

RÚVZ BB

Číslo riadku	N á z o v a k t i v i t y		Počet aktivít	Cieľové skupiny			Iné
				Deti a mládež	Produktívny vek	Poproduktívny vek	
1.	Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia	- zvýšenie pohybovej aktivity	242	8	0	233	1
		- ozdravovanie výživy	29	4	10	5	10
		- podpora nefajčiara a abstinencia	37	34	2	0	1
		- prevencia drogových závislostí	2	2	0	0	0
		- výchova k partnerstvu , rodičovstvu manžel. a prevencia pohl. chorôb HIV, AIDS	9	9	0	0	0
		- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne	354	0	0	234	120
		- duševné zdravie	17	0	9	5	3
S P O L U			690	57	21	477	135
2.	Zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov a osobitných zameraní na témy a termíny podľa kalendára SZO		22	10	1	5	6
3.	Regionálne intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity		816	54	32	484	246
4.	Školenia a odborné semináre	- pracovníkov OPZ	45	0	45	0	0
		- lektorov - laikov	8	5	3	0	0
5.	Práca a spolupráca na výskumných a prieskumných úlohách		36	3	2	2	29
6..	Aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch		322	0	0	0	322
7.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom		59	0	0	0	59
8.	Správy, rozbor pre orgány štátnej správy		41	0	0	0	41
9.	Iné aktivity podľa cieľových skupín		837	0	0	0	837
S P O L U			2186	72	83	491	1540

Tab. č. 2b

	Aktivita	Počet intervenovaných osôb
PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT	Preventívna prehliadka/na podnet KP	
	Očkovanie/na podnet KP	
	Odber krvi/na podnet KP	
	Detské poradne/na podnet KP	
	Liečba choroby u lekára/na podnet KP	
	Kontrola/na podnet KP	
	Zdravotný preukaz poistenca/na podnet KP	
	Prieskum monitorovania zdravotného stavu	
	Edukácia/Zdrav. Výchova	
	Návšteva novorodencov	
	Počet návštev - obvodní lekári	
	Počet návštev - obecné úrady	
	Počet návštev - základné školy	
	spolupráca s terénnymi sociálnymi pracovníkmi	
	meranie tlaku krvi	
	odvšivenie	
	vypísanie žiadosti	
	športové aktivity	

Návštevnosť základnej poradne od 1.1.2013 do 31.12.2013

Základné - prvé vyšetrenie

Tab.č.3

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	1	0,4	0,7	1	0,3	0,6
15-19	13	13,8	7,0	15	5,7	2,8	28	7,9	2,8
20-24	11	11,7	6,5	13	5,0	2,6	24	6,8	2,6
25-34	10	10,6	6,2	35	13,4	4,1	45	12,7	3,5
35-44	20	21,3	8,3	60	23,0	5,1	80	22,5	4,3
45-54	13	13,8	7,0	54	20,7	4,9	67	18,9	4,1
55-64	16	17,0	7,6	50	19,2	4,8	66	18,6	4,0
65 a viac	11	11,7	6,5	33	12,6	4,0	44	12,4	3,4
SPOLU :	94	100,0		261	100,0		355	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	2	0,7	0,9	2	0,5	0,7
20-24	1	1,0	1,9	1	0,3	0,7	2	0,5	0,7
25-34	6	5,9	4,6	10	3,4	2,1	16	4,0	1,9
35-44	19	18,6	7,6	32	10,8	3,5	51	12,8	3,3
45-54	15	14,7	6,9	72	24,4	4,9	87	21,9	4,1
55-64	22	21,6	8,0	91	30,8	5,3	113	28,5	4,4
65 a viac	39	38,2	9,4	87	29,5	5,2	126	31,7	4,6
SPOLU :	102	100,0		295	100,0		397	100,0	

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Základné - prvé vyšetrenie

Tab. č. 4

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	11	18,0	9,6	15	7,3	3,6	26	9,8	3,6
20-24	6	9,8	7,5	12	5,9	3,2	18	6,8	3,0
25-34	6	9,8	7,5	31	15,1	4,9	37	13,9	4,2
35-44	11	18,0	9,6	51	24,9	5,9	62	23,3	5,1
45-54	10	16,4	9,3	44	21,5	5,6	54	20,3	4,8
55-64	10	16,4	9,3	40	19,5	5,4	50	18,8	4,7
65 a viac	7	11,5	8,0	12	5,9	3,2	19	7,1	3,1
SPOLU:	61	100,0		205	100,0		266	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	1	0,6	1,1	1	0,4	0,8
20-24	1	1,4	2,8	1	0,6	1,1	2	0,8	1,1
25-34	5	7,2	6,1	9	5,0	3,2	14	5,6	2,9
35-44	16	23,2	10,0	23	12,8	4,9	39	15,7	4,5
45-54	10	14,5	8,3	53	29,4	6,7	63	25,3	5,4
55-64	17	24,6	10,2	48	26,7	6,5	65	26,1	5,5
65 a viac	20	29,0	10,7	45	25,0	6,3	65	26,1	5,5
SPOLU:	69	100,0		180	100,0		249	100,0	

Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 5

Vzdelanie	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
Neukončené	1	0,6	1,1	3	0,6	0,7	4	0,6	0,7
Základné	15	8,6	4,2	38	7,7	2,3	53	7,9	2,3
Učňovské	19	10,9	4,6	30	6,1	2,1	49	7,3	2,1
Stredoškolské s maturitou	57	32,8	7,0	199	40,2	4,3	256	38,3	4,3
Vysokoškolské	81	46,6	70,4	220	44,4	4,4	301	45,0	4,4
Neregistrované	1	0,6	1,1	5	1,0	0,9	6	0,9	0,9
SPOLU:	174	100,0		495	100,0		669	100,0	

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2013

Tab.č.7

Poradňa	Výkon	Počet výkonov	Spolu	
Základná poradňa	Založenie karty klienta pre TZS	355	6552	
	Antropometrické meranie (výška, hmotnosť, obvod pásu, obvod bokov)*	710		
	Meranie TK, P *?	737		
	Biochemické vyšetrenie ***	2523		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	603		
	Vyšetrenie	Smokerlyzerom		173
		Spirometrom		190
	Vyplnenie Dotazníka celkovej životnej pohody	0		
	Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS	515		
	Odborné poradenstvo	700		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	46		
Iné	0			
Poradňa zdravej výživy	Založenie karty klienta	108	718	
	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	108		
	Zadanie údajov do príslušného software pre OHV	108		
	Odborné poradenstvo	237		
	Iné	157		
Poradňa odvykania od fajčenia	Meranie TK a pulzu	6	26	
	Meranie spirometrom	0		
	Meranie smokerlyzerom	6		
	Odborné poradenstvo	8		
	Iné	6		
Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity	Založenie karty klienta	63	1824	
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti, výkonnosti	125		
	Meranie spirometrom	26		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	48		
	Antropometria	67		
	Pohybová inštruktáž	193		
	Odborné poradenstvo	74		
	Iné	1226		
Poradňa podpory psychického zdravia	Založenie karty klienta	0	0	
	Psychologické vyšetrenie	0		
	Anonymné odborné poradenstvo	0		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0		
Poradňa pre deti a mládež	Založenie karty klienta	1	13	
	Odborné poradenstvo	2		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0		
	Iné	10		
Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci	Založenie karty klienta	183	549	
	Vyšetrenie pracovného rizika	183		
	Odborné poradenstvo	183		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0		
	Iné	0		
Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania TK	Založenie karty klienta	60	1534	
	Meranie TK, P *?	1124		
	Anamnéza	60		
	Odborné poradenstvo	251		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	19		
	Iné	20		
Celkom			11216	

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2013 do 31.12.2013

Muži

Tab.č.8a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	12	0	11	0	10	1	6	6	11	0	11	1	4	7	11	0	8	5	11	1
	rel.	18,2	0,0	16,7	0,0	23,3	4,3	15,4	14,6	20,8	0,0	24,4	2,9	19,0	15,9	23,4	0,0	24,2	8,2	17,5	3,6
	+-%	9,3	0,0	9,0	0,0	12,6	8,3	11,3	10,8	10,9	0,0	12,6	5,5	16,8	10,8	12,1	0,0	14,6	6,9	9,4	6,9
20-24	abs.	10	1	8	0	6	1	3	8	6	0	5	6	1	6	4	2	6	5	10	1
	rel.	15,2	3,8	12,1	0,0	14,0	4,3	7,7	19,5	11,3	0,0	11,1	17,1	4,8	13,6	8,5	12,5	18,2	8,2	15,9	3,6
	+-%	8,7	7,4	7,9	0,0	10,4	8,3	8,4	12,1	8,5	0,0	9,2	12,5	9,1	10,1	8,0	16,2	13,2	6,9	9,0	6,9
25-34	abs.	9	1	8	0	6	1	6	2	6	1	6	2	5	2	5	2	4	6	10	0
	rel.	13,6	3,8	12,1	0,0	14,0	4,3	15,4	4,9	11,3	10,0	13,3	5,7	23,8	4,5	10,6	12,5	12,1	9,8	15,9	0,0
	+-%	8,3	7,4	7,9	0,0	10,4	8,3	11,3	6,6	8,5	18,6	9,9	7,7	18,2	6,2	8,8	16,2	11,1	7,5	9,0	0,0
35-44	abs.	13	7	13	0	8	5	7	9	9	3	7	9	3	9	9	3	7	13	11	9
	rel.	19,7	26,9	19,7	0,0	18,6	21,7	17,9	22,0	17,0	30,0	15,6	25,7	14,3	20,5	19,1	18,8	21,2	21,3	17,5	32,1
	+-%	9,6	17,0	9,6	0,0	11,6	16,9	12,0	12,7	10,1	28,4	10,6	14,5	15,0	11,9	11,2	19,1	13,9	10,3	9,4	17,3
45-54	abs.	9	4	8	2	5	5	8	5	7	3	8	5	3	7	9	1	4	9	9	4
	rel.	13,6	15,4	12,1	40,0	11,6	21,7	20,5	12,2	13,2	30,0	17,8	14,3	14,3	15,9	19,1	6,3	12,1	14,8	14,3	14,3
	+-%	8,3	13,9	7,9	42,9	9,6	16,9	12,7	10,0	9,1	28,4	11,2	11,6	15,0	10,8	11,2	11,9	11,1	8,9	8,6	13,0
55-64	abs.	8	7	11	2	2	8	6	6	7	2	4	8	2	8	3	6	3	13	7	8
	rel.	12,1	26,9	16,7	40,0	4,7	34,8	15,4	14,6	13,2	20,0	8,9	22,9	9,5	18,2	6,4	37,5	9,1	21,3	11,1	28,6
	+-%	7,9	17,0	9,0	42,9	6,3	19,5	11,3	10,8	9,1	24,8	8,3	13,9	12,6	11,4	7,0	23,7	9,8	10,3	7,8	16,7
65 a více	abs.	5	6	7	1	6	2	3	5	7	1	4	4	3	5	6	2	1	10	5	5
	rel.	7,6	23,1	10,6	20,0	14,0	8,7	7,7	12,2	13,2	10,0	8,9	11,4	14,3	11,4	12,8	12,5	3,0	16,4	7,9	17,9
	+-%	6,4	16,2	7,4	35,1	10,4	11,5	8,4	10,0	9,1	18,6	8,3	10,5	15,0	9,4	9,5	16,2	5,8	9,3	6,7	14,2
SPOLU: 100%		66	26	66	5	43	23	39	41	53	10	45	35	21	44	47	16	33	61	63	28

Ženy

Tab.č.8b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	rel.	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,9
	+-%	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	1,7
15-19	abs.	14	1	15	0	12	3	8	7	15	0	14	1	9	6	15	0	14	1	14	1
	rel.	9,2	0,9	6,8	0,0	7,9	5,1	5,6	8,1	8,7	0,0	9,0	1,4	7,6	6,6	8,1	0,0	9,3	0,9	10,1	0,9
	+-%	4,6	1,8	3,3	0,0	4,3	5,6	3,7	5,8	4,2	0,0	4,5	2,6	4,8	5,1	3,9	0,0	4,7	1,8	5,0	1,7
20-24	abs.	11	2	13	0	11	2	8	4	11	1	9	3	10	2	11	1	13	0	13	0
	rel.	7,2	1,9	5,9	0,0	7,2	3,4	5,6	4,7	6,4	2,8	5,8	4,1	8,4	2,2	5,9	4,3	8,7	0,0	9,4	0,0
	+-%	4,1	2,6	3,1	0,0	4,1	4,6	3,7	4,5	3,7	5,4	3,7	4,5	5,0	3,0	3,4	8,3	4,5	0,0	4,9	0,0
25-34	abs.	30	5	32	0	28	4	26	9	32	0	30	5	23	9	32	0	27	8	29	6
	rel.	19,6	4,7	14,4	0,0	18,4	6,8	18,1	10,5	18,6	0,0	19,2	6,8	19,3	9,9	17,3	0,0	18,0	7,3	21,0	5,2
	+-%	6,3	4,0	4,6	0,0	6,2	6,4	6,3	6,5	5,8	0,0	6,2	5,7	7,1	6,1	5,5	0,0	6,1	4,9	6,8	4,1
35-44	abs.	43	16	53	2	41	12	38	20	46	6	40	18	32	21	46	6	42	17	40	18
	rel.	28,1	15,0	23,9	20,0	27,0	20,3	26,4	23,3	26,7	16,7	25,6	24,3	26,9	23,1	24,9	26,1	28,0	15,5	29,0	15,7
	+-%	7,1	6,8	5,6	24,8	7,1	10,3	7,2	8,9	6,6	12,2	6,9	9,8	8,0	8,7	6,2	17,9	7,2	6,8	7,6	6,6
45-54	abs.	26	29	50	1	32	15	31	22	32	14	29	24	25	22	37	9	27	28	25	27
	rel.	17,0	27,1	22,5	10,0	21,1	25,4	21,5	25,6	18,6	38,9	18,6	32,4	21,0	24,2	20,0	39,1	18,0	25,5	18,1	23,5
	+-%	6,0	8,4	5,5	18,6	6,5	11,1	6,7	9,2	5,8	15,9	6,1	10,7	7,3	8,8	5,8	19,9	6,1	8,1	6,4	7,7
55-64	abs.	13	36	40	3	19	20	25	17	27	12	23	19	15	24	33	6	19	30	15	33
	Rel.	8,5	33,6	18,0	30,0	12,5	33,9	17,4	19,8	15,7	33,3	14,7	25,7	12,6	26,4	17,8	26,1	12,7	27,3	10,9	28,7
	+-%	4,4	9,0	5,1	28,4	5,3	12,1	6,2	8,4	5,4	15,4	5,6	10,0	6,0	9,1	5,5	17,9	5,3	8,3	5,2	8,3
65 a viac	abs.	15	18	19	4	9	3	8	7	9	3	11	4	5	7	11	1	7	26	2	29
	Rel.	9,8	16,8	8,6	40,0	5,9	5,1	5,6	8,1	5,2	8,3	7,1	5,4	4,2	7,7	5,9	4,3	4,7	23,6	1,4	25,2
	+-%	4,7	7,1	3,7	30,4	3,8	5,6	3,7	5,8	3,3	9,0	4,0	5,2	3,6	5,5	3,4	8,3	3,4	7,9	2,0	7,9
SPOLU: 100%		153	107	222	10	152	59	144	86	172	36	156	74	119	91	185	23	150	110	138	115

Výsledky biochemických vyšetrení opakovane vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Muži

Tab.č.9a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	abs.	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0
	rel.	1,6	0,0	1,4	0,0	1,8	0,0	2,6	0,0	1,5	0,0	2,0	0,0	0,0	2,3	1,8	0,0	2,4	0,0	1,6	0,0
	+-%	3,1	0,0	2,6	0,0	3,5	0,0	5,0	0,0	3,0	0,0	4,0	0,0	0,0	4,5	3,5	0,0	4,6	0,0	3,1	0,0
25-34	abs.	6	0	6	0	5	0	1	4	5	0	3	2	1	4	5	0	3	3	6	0
	rel.	9,5	0,0	8,1	0,0	9,1	0,0	2,6	10,0	7,7	0,0	6,1	6,7	3,4	9,3	9,1	0,0	7,1	5,2	9,7	0,0
	+-%	7,2	0,0	6,2	0,0	7,6	0,0	5,0	9,3	6,5	0,0	6,7	8,9	6,6	8,7	7,6	0,0	7,8	5,7	7,4	0,0
35-44	abs.	14	3	16	0	11	5	6	10	15	0	11	5	5	10	12	3	9	8	15	2
	rel.	22,2	10,0	21,6	0,0	20,0	21,7	15,4	25,0	23,1	0,0	22,4	16,7	17,2	23,3	21,8	18,8	21,4	13,8	24,2	5,6
	+-%	10,3	10,7	9,4	0,0	10,6	16,9	11,3	13,4	10,2	0,0	11,7	13,3	13,7	12,6	10,9	19,1	12,4	8,9	10,7	7,5
45-54	abs.	7	6	11	1	11	1	7	5	9	2	8	4	4	7	8	3	7	8	12	3
	rel.	11,1	20,0	14,9	16,7	20,0	4,3	17,9	12,5	13,8	33,3	16,3	13,3	13,8	16,3	14,5	18,8	16,7	13,8	19,4	8,3
	+-%	7,8	14,3	8,1	29,8	10,6	8,3	12,0	10,2	8,4	37,7	10,3	12,2	12,6	11,0	9,3	19,1	11,3	8,9	9,8	9,0
55-64	abs.	14	7	18	1	12	9	11	8	17	1	11	8	8	10	13	5	9	15	11	12
	rel.	22,2	23,3	24,3	16,7	21,8	39,1	28,2	20,0	26,2	16,7	22,4	26,7	27,6	23,3	23,6	31,3	21,4	25,9	17,7	33,3
	+-%	10,3	15,1	9,8	29,8	10,9	19,9	14,1	12,4	10,7	29,8	11,7	15,8	16,3	12,6	11,2	22,7	12,4	11,3	9,5	15,4
65 a viac	abs.	21	14	22	4	15	8	13	13	18	3	15	11	11	11	16	5	13	24	17	19
	rel.	33,3	46,7	29,7	66,7	27,3	34,8	33,3	32,5	27,7	50,0	30,6	36,7	37,9	25,6	29,1	31,3	31,0	41,4	27,4	52,8
	+-%	11,6	17,9	10,4	37,7	11,8	19,5	14,8	14,5	10,9	40,0	12,9	17,2	17,7	13,0	12,0	22,7	14,0	12,7	11,1	16,3
SPOLU:	100%	63	30	74	6	55	23	39	40	65	6	49	30	29	43	55	16	42	58	62	36

Ženy

Tab.č.9b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	2	0	2	0
	rel.	1,0	0,6	0,5	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,8	0,0	0,9	0,0	0,6	0,0	1,5	0,0	2,0	0,0
	+-%	1,9	1,1	0,9	0,0	1,3	0,0	1,3	0,0	1,4	0,0	1,5	0,0	1,8	0,0	1,1	0,0	2,0	0,0	2,7	0,0
20-24	abs.	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0
	rel.	1,0	0,0	0,0	11,1	0,7	0,0	0,0	1,3	0,7	0,0	0,8	0,0	0,9	0,0	0,6	0,0	0,7	0,0	1,0	0,0
	+-%	1,9	0,0	0,0	20,5	1,3	0,0	0,0	2,6	1,4	0,0	1,5	0,0	1,8	0,0	1,1	0,0	1,4	0,0	1,9	0,0
25-34	abs.	8	2	10	0	10	0	6	4	10	0	9	1	8	2	10	0	8	1	6	3
	rel.	7,8	1,1	4,9	0,0	6,6	0,0	4,1	5,3	6,9	0,0	7,0	1,1	7,2	2,2	5,8	0,0	5,9	0,7	5,9	1,8
	+-%	5,2	1,6	2,9	0,0	4,0	0,0	3,2	5,1	4,2	0,0	4,4	2,1	4,6	3,1	3,5	0,0	4,0	1,3	4,6	2,0
35-44	abs.	18	11	25	1	21	5	18	8	24	1	19	7	13	12	23	2	20	8	19	7
	rel.	17,5	6,3	12,1	11,1	13,9	6,2	12,4	10,7	16,7	1,8	14,8	7,6	11,7	13,5	13,4	7,4	14,8	5,5	18,8	4,2
	+-%	7,3	3,6	4,5	20,5	5,5	5,2	5,4	7,0	6,1	3,5	6,2	5,4	6,0	7,1	5,1	9,9	6,0	3,7	7,6	3,0
45-54	abs.	25	44	58	1	39	21	39	23	40	16	32	30	32	24	47	9	36	31	28	35
	rel.	24,3	25,1	28,2	11,1	25,8	25,9	26,9	30,7	27,8	29,1	25,0	32,6	28,8	27,0	27,3	33,3	26,7	21,2	27,7	21,0
	+-%	8,3	6,4	6,1	20,5	7,0	9,5	7,2	10,4	7,3	12,0	7,5	9,6	8,4	9,2	6,7	17,8	7,5	6,6	8,7	6,2
55-64	abs.	20	68	60	2	44	33	43	26	31	27	33	36	29	30	46	12	36	55	28	58
	rel.	19,4	38,9	29,1	22,2	29,1	40,7	29,7	34,7	21,5	49,1	25,8	39,1	26,1	33,7	26,7	44,4	26,7	37,7	27,7	34,7
	+-%	7,6	7,2	6,2	27,2	7,2	10,7	7,4	10,8	6,7	13,2	7,6	10,0	8,2	9,8	6,6	18,7	7,5	7,9	8,7	7,2
65 a viac	abs.	30	49	52	4	35	22	38	13	37	11	33	18	27	21	44	4	32	51	17	64
	rel.	29,1	28,0	25,2	44,4	23,2	27,2	26,2	17,3	25,7	20,0	25,8	19,6	24,3	23,6	25,6	14,8	23,7	34,9	16,8	38,3
	+-%	8,8	6,7	5,9	32,5	6,7	9,7	7,2	8,6	7,1	10,6	7,6	8,1	8,0	8,8	6,5	13,4	7,2	7,7	7,3	7,4
SPOLU:	100%	103	175	206	9	151	81	145	75	144	55	128	92	111	89	172	27	135	146	101	167

Výsledky hodnotenia skrínungu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 10a

Muži	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	1	3	3	1	0	0	0	8
	rel.	0,0	7,7	30,0	33,3	5,0	0,0	0,0	0,0	8,7
	+-%	0,0	14,5	28,4	30,8	9,6	0,0	0,0	0,0	5,8
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	7	5	1	6	1	0	0	20
	rel.	0,0	53,8	50,0	11,1	30,0	7,7	0,0	0,0	21,7
	+-%	0,0	27,1	31,0	20,5	20,1	14,5	0,0	0,0	8,4
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	1	2	0	9	2	3	3	20
	rel.	0,0	7,7	20,0	0,0	45,0	15,4	18,8	27,3	21,7
	+-%	0,0	14,5	24,8	0,0	21,8	19,6	19,1	26,3	8,4
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	3	0	5	2	6	9	4	29
	rel.	0,0	23,1	0,0	55,6	10,0	46,2	56,3	36,4	31,5
	+-%	0,0	22,9	0,0	32,5	13,1	27,1	24,3	28,4	9,5
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	1	0	0	2	4	2	2	11
	rel.	0,0	7,7	0,0	0,0	10,0	30,8	12,5	18,2	12,0
	+-%	0,0	14,5	0,0	0,0	13,1	25,1	16,2	22,8	6,6
6. Hypertenzia III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	0	2	2	4
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	18,2	4,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	22,8	4,2
S P O L U	abs.	0	13	10	9	20	13	16	11	92
HYPERTENZIA	abs.	0	4	0	5	4	10	13	8	44
	rel.	0,0	30,8	0,0	55,6	20,0	76,9	81,3	72,7	47,8
	+-%	0,0	25,1	0,0	32,5	17,5	22,9	19,1	26,3	10,2

Tab. č. 10b

Ženy	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	9	8	22	26	11	5	4	85
	rel.	0,0	60,0	61,5	64,7	44,1	20,0	10,2	12,1	32,9
	+-%	0,0	24,8	26,4	16,1	12,7	10,6	8,5	11,1	5,7
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	4	4	6	11	9	5	0	39
	rel.	0,0	26,7	30,8	17,6	18,6	16,4	10,2	0,0	15,1
	+-%	0,0	22,4	25,1	12,8	9,9	9,8	8,5	0,0	4,4
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	0	1	5	13	11	12	6	48
	rel.	0,0	0,0	7,7	14,7	22,0	20,0	24,5	18,2	18,6
	+-%	0,0	0,0	14,5	11,9	10,6	10,6	12,0	13,2	4,7
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	2	0	1	6	19	19	10	57
	rel.	0,0	13,3	0,0	2,9	10,2	34,5	38,8	30,3	22,1
	+-%	0,0	17,2	0,0	5,7	7,7	12,6	13,6	15,7	5,1
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	3	4	5	6	18
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	5,1	7,3	10,2	18,2	7,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6	6,9	8,5	13,2	3,1
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	1	3	7	11
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	6,1	21,2	4,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	6,7	13,9	2,5
S P O L U	abs.	0	15	13	34	59	55	49	33	258
HYPERTENZIA	abs.	0	2	0	1	9	24	27	23	86
	rel.	0,0	13,3	0,0	2,9	15,3	43,6	55,1	69,7	33,3
	+-%	0,0	17,2	0,0	5,7	9,2	13,1	13,9	15,7	5,8
CELKOM	abs.	0	28	23	43	79	68	65	44	350

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab.č.11a

Muži	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	0	0	2	1	1	1	2	7
	rel.	0,0	0,0	0,0	33,3	6,7	7,1	4,3	6,7	7,9
	+-%	0,0	0,0	0,0	37,7	12,6	13,5	8,3	8,9	5,6
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	0	0	1	4	2	0	2	9
	rel.	0,0	0,0	0,0	16,7	26,7	14,3	0,0	6,7	10,1
	+-%	0,0	0,0	0,0	29,8	22,4	18,3	0,0	8,9	6,3
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	0	1	2	4	4	6	6	23
	rel.	0,0	0,0	100,0	33,3	26,7	28,6	26,1	20,0	25,8
	+-%	0,0	0,0	0,0	37,7	22,4	23,7	17,9	14,3	9,1
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	0	0	1	5	4	10	12	32
	rel.	0,0	0,0	0,0	16,7	33,3	28,6	43,5	40,0	36,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	29,8	23,9	23,7	20,3	17,5	10,0
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	1	3	5	7	16
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	21,4	21,7	23,3	18,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	12,6	21,5	16,9	15,1	8,0
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	3,3	2,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	6,4	3,1
S P O L U	abs.	0	0	1	6	15	14	23	30	89
HYPERTENZIA	abs.	0	0	0	1	6	7	16	20	50
	rel.	0,0	0,0	0,0	16,7	40,0	50,0	69,6	66,7	56,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	29,8	24,8	26,2	18,8	16,9	10,3

Tab.č.11b

Ženy	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	1	1	4	8	15	22	4	55
	rel.	0,0	50,0	100,0	44,4	28,6	25,9	31,9	5,5	22,9
	+-%	0,0	69,3	0,0	32,5	16,7	11,3	11,0	5,2	5,3
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	0	0	0	2	11	13	18	2	46
	rel.	0,0	0,0	0,0	22,2	39,3	22,4	26,1	2,7	19,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	27,2	18,1	10,7	10,4	3,7	5,0
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	1	0	2	6	16	7	11	43
	rel.	0,0	50,0	0,0	22,2	21,4	27,6	10,1	15,1	17,9
	+-%	0,0	69,3	0,0	27,2	15,2	11,5	7,1	8,2	4,9
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	0	0	1	3	8	16	28	56
	rel.	0,0	0,0	0,0	11,1	10,7	13,8	23,2	38,4	23,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	20,5	11,5	8,9	10,0	11,2	5,4
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	0	4	5	20	29
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9	7,2	27,4	12,1
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	6,1	10,2	4,1
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	2	1	8	11
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	1,4	11,0	4,6
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	2,8	7,2	2,6
S P O L U	abs.	0	2	1	9	28	58	69	73	240
HYPERTENZIA	abs.	0	0	0	1	3	14	22	56	96
	rel.	0,0	0,0	0,0	11,1	10,7	24,1	31,9	76,7	40,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	20,5	11,5	11,0	11,0	9,7	6,2
CELKOM	abs.	0	2	2	15	43	72	92	103	329

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 12a

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR		
<i>Muži</i>	Pokles	Abs	23	28	22	17	16	17	30	0	25	34	1	3	
		Rel	29,5	43,8	33,8	20,7	19,5	27,9	52,6	0,0	43,9	59,6	1,2	4,0	
		+-%	10,1	12,2	11,5	8,8	8,6	11,3	13,0	0,0	12,9	12,7	2,4	4,4	
	Nezmenené	Abs	39	31	14	46	45	21	18	61	8	11	73	70	
		Rel	50,0	48,4	21,5	56,1	54,9	34,4	31,6	100,0	14,0	19,3	90,1	93,3	
		+-%	11,1	12,2	10,0	10,7	10,8	11,9	12,1	0,0	9,0	10,2	6,5	5,6	
	Nárast	Abs	16	5	29	19	21	23	9	0	24	12	7	2	
		Rel	20,5	7,8	44,6	23,2	25,6	37,7	15,8	0,0	42,1	21,1	8,6	2,7	
		+-%	9,0	6,6	12,1	9,1	9,4	12,2	9,5	0,0	12,8	10,6	6,1	3,6	
	Celkom	100%	78	64	65	82	82	61	57	61	57	57	81	75	
	<i>Ženy</i>	Pokles	Abs	47	37	43	38	25	28	61	0	58	84	12	6
			Rel	21,1	21,6	26,5	16,7	11,0	16,7	41,8	0,0	39,5	57,5	5,3	2,7
+-%			5,4	6,2	6,8	4,9	4,1	5,6	8,0	0,0	7,9	8,0	2,9	2,2	
Nezmenené		Abs	101	104	35	115	133	45	38	168	21	25	161	164	
		Rel	45,3	60,8	21,6	50,7	58,6	26,8	26,0	100,0	14,3	17,1	70,9	74,5	
		+-%	6,5	7,3	6,3	6,5	6,4	6,7	7,1	0,0	5,7	6,1	5,9	5,8	
Nárast		Abs	75	30	84	74	69	95	47	0	68	37	54	50	
		Rel	33,6	17,5	51,9	32,6	30,4	56,5	32,2	0,0	46,3	25,3	23,8	22,7	
		+-%	6,2	5,7	7,7	6,1	6,0	7,5	7,6	0,0	8,1	7,1	5,5	5,5	
Celkom		100%	223	171	162	227	227	168	146	168	147	146	227	220	
<i>Spolu</i>		Pokles	Abs	70	65	65	55	41	45	91	0	83	118	13	9
			Rel	23,3	27,7	28,6	17,8	13,3	19,7	44,8	0,0	40,7	58,1	4,2	3,1
	+-%		4,8	5,7	5,9	4,3	3,8	5,1	6,8	0,0	6,7	6,8	2,2	2,0	
	Nezmenené	Abs	140	135	49	161	178	66	56	229	29	36	234	234	
		Rel	46,5	57,4	21,6	52,1	57,6	28,8	27,6	100,0	14,2	17,7	76,0	79,3	
		+-%	5,6	6,3	5,4	5,6	5,5	5,9	6,1	0,0	4,8	5,3	4,8	4,6	
	Nárast	Abs	91	35	113	93	90	118	56	0	92	49	61	52	
		Rel	30,2	14,9	49,8	30,1	29,1	51,5	27,6	0,0	45,1	24,1	19,8	17,6	
		+-%	5,2	4,6	6,5	5,1	5,1	6,5	6,1	0,0	6,8	5,9	4,5	4,3	
	Celkom	100%	301	235	227	309	309	229	203	229	204	203	308	295	

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia pre skupiny klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 Tab. č. 12b

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR		
<i>Muži</i>	Pokles	Abs	16	6	10	16	11	3	8	0	16	16	1	2	
		Rel	47,1	100,0	55,6	29,6	24,4	13,0	66,7	0,0	64,0	80,0	2,3	9,5	
		+-%	16,8	0,0	23,0	12,2	12,6	13,8	26,7	0,0	18,8	17,5	4,4	12,6	
	Nezmenené	Abs	16	0	4	30	32	10	4	25	3	2	37	19	
		Rel	47,1	0,0	22,2	55,6	71,1	43,5	33,3	100,0	12,0	10,0	84,1	90,5	
		+-%	16,8	0,0	19,2	13,3	13,2	20,3	26,7	0,0	12,7	13,1	10,8	12,6	
	Nárast	Abs	2	0	4	8	2	10	0	0	6	2	6	0	
		Rel	5,9	0,0	22,2	14,8	4,4	43,5	0,0	0,0	24,0	10,0	13,6	0,0	
		+-%	7,9	0,0	19,2	9,5	6,0	20,3	0,0	0,0	16,7	13,1	10,1	0,0	
	Celkom	100%	34	6	18	54	45	23	12	25	25	20	44	21	
	<i>Ženy</i>	Pokles	Abs	36	5	17	19	16	9	16	0	24	20	9	5
			Rel	30,5	45,5	58,6	27,5	22,5	13,0	61,5	0,0	60,0	80,0	10,2	6,0
+-%			8,3	29,4	17,9	10,5	9,7	7,9	18,7	0,0	15,2	15,7	6,3	5,1	
Nezmenené		Abs	60	5	8	36	46	16	8	64	7	1	63	66	
		Rel	50,8	45,5	27,6	52,2	64,8	23,2	30,8	100,0	17,5	4,0	71,6	78,6	
		+-%	9,0	29,4	16,3	11,8	11,1	10,0	17,7	0,0	11,8	7,7	9,4	8,8	
Nárast		Abs	22	1	4	14	9	44	2	0	9	4	16	13	
		Rel	18,6	9,1	13,8	20,3	12,7	63,8	7,7	0,0	22,5	16,0	18,2	15,5	
		+-%	7,0	17,0	12,6	9,5	7,7	11,3	10,2	0,0	12,9	14,4	8,1	7,7	
Celkom		100%	118	11	29	69	71	69	26	64	40	25	88	84	
<i>Spolu</i>		Pokles	Abs	52	11	27	35	27	12	24	0	40	36	10	7
			Rel	34,2	64,7	57,4	28,5	23,3	13,0	63,2	0,0	61,5	80,0	7,6	6,7
	+-%		7,5	22,7	14,1	8,0	7,7	6,9	15,3	0,0	11,8	11,7	4,5	4,8	
	Nezmenené	Abs	76	5	12	66	78	26	12	89	10	3	100	85	
		Rel	50,0	29,4	25,5	53,7	67,2	28,3	31,6	100,0	15,4	6,7	75,8	81,0	
		+-%	7,9	21,7	12,5	8,8	8,5	9,2	14,8	0,0	8,8	7,3	7,3	7,5	
	Nárast	Abs	24	1	8	22	11	54	2	0	15	6	22	13	
		Rel	15,8	5,9	17,7	17,9	9,5	58,7	5,3	0,0	23,1	13,3	16,7	12,4	
		+-%	5,8	11,2	10,7	6,8	5,3	10,1	7,1	0,0	10,2	9,9	6,4	6,3	
	Celkom	100%	152	17	47	123	116	92	38	89	65	45	132	105	

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI**

KONTROLA TABAKU

Výročná správa za rok 2013
Okresy Banská Bystrica a Brezno

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH
vedúca OPZ

Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia:

Kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č.87/2009 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vykonávajú jednotlivé odbory RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a zabezpečujú hlásenie počtu vykonaných kontrol nápravných opatrení v mesačných intervaloch odboru podpory zdravia. V priebehu roka 2013 bolo vykonaných **2146** kontrol. Podrobný prehľad vykonaných kontrol podľa mesiacov a jednotlivých odborov je uvedený v tabuľke:

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	13	23	41	22	57	156
Február	10	17	33	24	49	133
Marec	8	26	48	34	58	174
Apríl	10	26	65	45	61	207
Máj	8	10	43	52	65	178
Jún	7	12	47	52	68	186
Júl	10	8	58	42	62	180
August	9	5	21	31	58	124
September	37	20	35	47	48	187
Október	11	24	39	65	64	203
November	12	30	58	69	68	237
December	8	12	26	56	79	181
Spolu	143	213	514	539	737	2146

2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: 0

3. Výška pokút v rámci priestupkového konania (vrátane blokových pokút): 0

4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania rozhodnutím: 0

5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0

Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia". V roku 2013 systematicky pomáha pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi. Lektorsky zabezpečuje v BB kraji Vzdelávanie pre pracovníkov RÚVZ - časť modulu 11 venovanú prevencii fajčenia. 2 pracovníčky OPZ boli v BB kraji lektorkami častí modulu 11 venovaných drogovej problematike.

Začiatkom roku sa uskutočnila na Strednej obchodnej škole v B. Bystrici na Tajovského ulici beseda na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ spojená s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ pre 30 študentiek II. a III. ročníka spojená s meraniami CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom (16) a so spirometriou – FEV1 (19).

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „*Exfajčiari sú nezastaviteľní*“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „*Exfajčiari sú nezastaviteľní*“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

Dňa 31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. Vyšetreným klientom na základe zistených parametrov bolo poskytnuté odborné individuálne poradenstvo zamerané na zmenu životného štýlu a na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Zároveň boli informovaní o možnosti absolvovať kurz odvykania od fajčenia a o digitálnej zdravotnej tréningovej platforme iCoach, ktorá ponúka pomocnú ruku fajčiarom rozhodnutým prestať fajčiť a stať sa exfajčiarimi.

V meste Brezno sa v deň Svetového dňa bez tabaku (31.5.) v rámci výjazdu Poradne zdravia zrealizovalo v priestoroch železničnej stanice meranie obsahu oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer u 33 klientov. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

Všetkým zúčastneným fajčiarom kampane „*Exfajčiari sú nezastaviteľní*“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

Dňa 2.7. 2013 v Banskej Bystrici podobne ako v iných mestách v SR prebehla kampaň „*Deň zodpovednosti*“ zameraná na prevenciu alkoholizmu. V Európa SC pracovníčky OPZ vyšetřili 51 klientov, ktorým zmerali tlak krvi a 44 z nich vyšetřili reflotrónom GGT. Všetkých 51 klientov vyplnilo aj Dotazník zodpovednosti, zameraný na problematiku konzumácie alkoholu.

Pri príležitosti ***Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia*** sa konali viaceré aktivity:

- Dňa 5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetřovanie biochemických parametrov (CHOL, GLU, TG a HDL chol), antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

- Dňa 16.11. 2013 - Preventívne vyšetřovanie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym

odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

- Dňa 18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

- Dňa 20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD film „Kým stúpa dym...“, a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

- Dňa 22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Dňa 26.11.2013 naša pracovníčka Mgr. Šuchaňová vystúpila a prednáškou „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ na odbornom podujatí v Martine – „10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

Aktivity pre študentov Spojenej školy v Brezne vďaka nadviazanej dobrej spolupráci s vedením školy pokračovali aj naďalej -10.12.2013 sa na SSŠ v Brezne uskutočnili 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 30 študentov, bol im premietnutý DVD film „Kým stúpa dym...“ a 11 fajčiarom bol zmeraný obsah CO.

V roku 2013 bol celkový počet meraní CO smokerlyzerom 173 a FEV1 spirometrom 164.

**ZDRAVOTNÍCKA INFORMATIKA
A BIOŠTATISTIKA**

1. Organizácia a podmienky činnosti

1.1. Začlenenie podľa organizačnej štruktúry úradu

1.2. Personálne obsadenie

Tabuľka 1

	Pracovníci odboru	
	interne	externe
VŠ lekár	-	-
VŠ informatik	1*	-
VŠ bioštatistik	1	-
SŠ informatik	1	-
SŠ štatistik	-	-

*Poznámka: K 8.11.2013 ukončil pracovný pomer na oddelení 1 VŠ informatik. Uvedený stav je k 31.12.2013

1.3. Počítačové a programové vybavenie na úrade

1.3.1. Prepočítaný počet pracovníkov a počet PC na úrade

Tabuľka 2

	Počet pracovníkov	Počet PC / z toho v LAN
Spolu	154,03	134/134

1.3.2. Programové vybavenie na úrade na PC

Tabuľka 3a

Operačné systémy	Počet užívateľských licencií*
MS Windows 7	44
MS Windows Vista	0
MS Windows XP	120
MS Windows 2000	0
MS Windows 98	0
MS Windows 95	0
Staršie MS Windows	0
Iné okrem MS Windows	0

Tabuľka 3b

Kancelárske balíky	Počet užívateľských licencií*
MS Office 2013	29
MS Office 2010	0
MS Office 2007	40
MS Office 2003	100
MS Office 2002	0
MS Office 2000	0
MS Office XP	0
Staršie MS Office	0
Iné okrem MS Office	0

Tabuľka 3c

Špecializované APV skupiny	Počet užívateľských licencií*
Zdravotnícke	10
Ekonomické a personálne	4
Registratúrne	1
Právnické	4
Štatistické a matematické	0
Grafické	3

Poznámka k tabuľkám 3a, 3b, 3c:

*V prípade multilicencie: Počet užívateľských licencií = max. počet klientov v multilicencii.

1.4. Poskytovateľ pripojenia do internetu, web sídlo úradu, intranet

Tabuľka 4a

Poskytovateľ pripojenia	Slovanet
-------------------------	----------

Tabuľka 4b

webové sídlo - vytvorené	interne
webové sídlo - aktualizácie	interne

Tabuľka 4c

Zriadený intranet	áno
-------------------	-----

2. Vzdelávanie informatikov

V roku 2013 sa pracovníci informatiky zúčastnili na školení oprávnených osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pracovníčka informatiky sa 16. až 18. októbra 2013 zúčastnila školenia ku knižničnému informačnému systému.

3. Výsledky činností

3.1. Hardvérová a softvérová podpora

Servisná činnosť, opravy a poradenstvo ohľadne hardvéru a softvéru prebiehali denne podľa požiadaviek pracovníkov RÚVZ. Pracovníci oddelenia informatiky spravujú servery, doménu hygiena, pracovné stanice všetkých používateľov LAN RÚVZ. K tejto činnosti patrí aj správa a inštalácia kancelárskych balíkov, antivírusového programu, ako aj špecializovaného softvéru jednotlivých odborov.

3.2. Semináre a školiace akcie

V roku 2013 sa na vzdelávacej akcii aktívne zúčastnil jeden pracovník:

Názov akcie	Termín	Prezentácia	Prezentujúci
Odborný seminár RÚVZ	11.12.2013 12.12.2013	Poučenie oprávnených osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Mgr. Silvia Vojteková

3.3. Činnosti v spolupráci s ostatnými odbornými útvarmi a iným(i) RÚVZ

Príprava *Zdravotníckej ročenky okresu Banská Bystrica v porovnaní s okresom Brezno a Zdravotníckej ročenky Banskobystrického kraja* po obsahovej a technickej stránke pre každý rok v spolupráci s ostatnými odbormi RÚVZ.

Spravovanie a aktualizácia webového sídla úradu v spolupráci so všetkými odbormi, zverejňovanie tlačových správ v spolupráci s hovorkyňou RÚVZ.

Príprava databáz a spracovanie údajov pre ďalšiu štatistiku z projektu ESNAP – Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku v spolupráci s odborom PPLaT.

Príprava formulárov a spracovanie dotazníkov z projektu GERMM - Geneticko-epidemiologickej štúdie nádorov močového mechúra v spolupráci s odborom PPLaT.

Grafická a technická príprava dokumentov, prezentácií a posterov pre ostatné odbory, návrhy a úprava grafických objektov, príprava mapových výstupov v geografickom informačnom systéme podľa požiadaviek ostatných odborov,.

3.4. Ďalšie špecifické činnosti

Správa Národného registra infekčných chorôb – administrácia informačného systému EPIS, administrácia používateľov, spravovanie informačného portálu v spolupráci s odborom epidemiológie.

PRÍLOHA 1 KONTROLNÁ ČINNOSŤ RÚVZ V R. 2013

1. Prehľad

- petícií:	0
sťažností:	0
odstúpené, nevybavené, opodstatnené, neopodstatnené	0
o anonymné	0
o opakované	0
- podania:	69 (iné podania)

2. Zameranie opodstatnených sťažností:

V roku 2013 **žiadne** podanie adresované RÚVZ nenapĺňalo znaky opodstatnenej sťažnosti.

3. Prijaté opatrenia: V roku 2013 nebol dôvod prijímať žiadne opatrenia.

4. Prehľad riešených podaní (petície, sťažnosti v tabuľke) za rok 2013

RÚVZ Banská Bystrica		Petície	Sťažnosti
a	b	c	d
1.	Celkom	0	0
1.1.	- z toho z r. 2012	0	0
1.2.	- z toho za rok 2013	0	0
1.3.	Vybavených v r. 2013	0	0
1.4.	Nevybavené (k 31.12. 2013)	0	0

Údaje o počtoch **iných** podaní (žiadosti, podnety, oznámenia a pod.)
- za rok 2013

RÚVZ Banská Bystrica		
1.	Celkom	69
1.1.	- z toho z roku 2012	1
1.2.	- z toho za rok 2013	68
1.3.	Vybavených v roku 2013	69
1.4.	Nevybavených (k 31.12.2012)	0

V **iných** podaniach RÚVZ vykazuje podnety a oznámenia, z ktorých obsahu vyplýva dôvod na začatie konania ex lege – výkon štátneho zdravotného dozoru **podľa zákona č. 355/2007 Z. z.** o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, na výkon kontroly zákazu fajčenia **podľa zákona č. 377/2004 Z. z.** o ochrane nefajčiarov a na výkon úradnej kontroly potravín **podľa zákona č. 152/1995 Z. z.** o potravinách.

5. Kontrolná činnosť

❖ súhrn kontrolných aktivít - 15

Vnútorne kontroly - 12

Vonkajšia kontrola - 3

RÚVZ má vytvorený vnútorný kontrolný systém a poverení zamestnanci zabezpečujú kontrolu v zmysle „Plánu kontrolnej činnosti“ schváleného na príslušný kalendárny rok. K 31.12.2013 bolo realizovaných 12 vnútorných kontrol.

❖ mimoriadne kontroly (vonkajšie) - 3

❖ predmet vykonaných kontrol

Predmet vykonaných vnútorných kontrol:

- Kontrola hospodárenia s finančnými prostriedkami,
- kontrola aplikácie zákona č. 211/2010 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v podmienkach RÚVZ,
- kontrola rozhodovacej činnosti RÚVZ z hľadiska dodržiavania procesných lehôt a spôsobu vybavovania podaní doručených RÚVZ,
- kontrola zabezpečovania podkladov k uplatňovaniu zákona o priestupkoch pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín,
- kontrola uplatňovania zákona č. 211/200Z.z. v časti zverejňovania zmlúv RÚVZ,
- kontrola vybavovania sťažností
- kontrola aktuálnosti interných predpisov RÚVZ.

Predmet vykonaných vonkajších kontrol:

- Výkon dohľadu nad dodržiavaním zákona NR SR č. 63/1993 Z. z. o štátnych symboloch SR a ich používaní; ukončený záznamom, ktorý realizovali poverení zamestnanci Obvodného úradu v Banskej Bystrici, dňa 08.08.2013;
- vládny audit zameraný na overenie a hodnotenie hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami, efektívnosti a účinnosti riadenia a ďalších skutočností ustanovených osobitnými predpismi, ktorý realizovali poverení zamestnanci Správy finančnej kontroly vo Zvolene, v období od 24.07. – 04.09.2013;
- kontrola dodržiavania zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravotníctva a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia, ktorú realizovali poverení zamestnanci ÚVZ SR v Bratislave, dňa 25.11.2013.

Z uvedených vonkajších kontrol nebol vypracovaný Protokol o vykonaní kontroly a menšie nedostatky sa odstránili priamo v priebehu kontroly.

❖ Súhrn kontrolných aktivít

Vnútorne kontroly - 12

Mimoriadne kontroly/vonkajšie - 3

Celkom: - 15

PRÍLOHA 2 EVIDENCIA PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI V ROKU 2013

Kategoríe publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		49
Kód	Názov kategórie	
AAB	Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách	1
ACB	Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách	2
ADC	Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch	5
ADF	Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch	5
ADM	Vedecké práce v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS	1
AED	Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	3
AEE	Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách	1
AEG	Stručné oznámenia, abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch	1
AFC	Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách	1
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách	6
AFH	Abstrakty príspevkov z domácich konferencií	16
AFL	Postery z domácich konferencií	3
AGI	Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách	2
BEE	Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)	1
DAI	Dizertačné a habilitačné práce	1

AAB Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách

- AAB 01 **Klement, Cyril - Maďarová, Lucia** - Kucer, Igor - Mezencev, Roman - Kubátová, Hana - **Sirági, Peter** - Feiková, Soňa - **Kissová, Renáta** - Bajgar, Jiří - Oleár, Vladimír: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď. - Banská Bystrica: PRO, 2013. - 784 s. - ISBN 978-80-89057-43-6.

ACB Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách

- ACB 01 Rovný, I. - Bielik, I. - Eštoková, M. - Hamade, J. - Halzlová, K. - Kimáková, T. - **Klement, Cyril**, Mihalská, E. - Oleár, M. - Spálová, M. - Starzyk, M. - Trusková, I.: Vybrané kapitoly verejného zdravotníctva II : Modelové situácie vo verejnom zdravotníctve a ich riešenie : Štátny zdravotný dozor a dokumentácia vo verejnom zdravotníctve : Hygiena detí a mládeže : Životné prostredie a zdravie : Hygiena výživy a zdravie. - 1. súborné vyd. - Banská Bystrica : PRO, 2013 - 895 s. - ISBN 978-80-89057-44-3.
- ACB 02 **Adamčáková, Zora - Auxtová, Ludmila - Avdičová, Mária** - Bartošovič, Ivan - Čižnár, Ivan - Dostálová, Katarína - Egnerová, Anna - **Fabiánová, Eleonóra** - Glasa, Jozef - Glasová, Helena - Gvozdjaková, Mária - Hurbánková, Marta - **Klement, Cyril** - Kollárová, Jana - **Koppová, Kvetoslava** - Kováč, Andrej - Kováč, Roman - Krištúfek, Peter - Krištúfková, Zuzana - Máderová, Eva -

Meszáros, Ján - Moricová, Štefánia - Nikodémová, Denisa - Oleár, Vladimír - Procházková, Mária - Rusnáková, Viera - **Slotová, Katarína** - Schwarz, Marian - Šimko, Gabriel - Šovčíková, Eva - Šulcová, Margaréta - Wsólová, Ladislava: Verejné zdravotníctvo. - Bratislava : VEDA, 2012. - 651 s. - ISBN 978-80-224-1283-4.

ADC Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

- ADC 01 Behrens, Thomas - Kendzia, Benjamin - Treppmann, Tabea - Olsson, Ann - Jöckel, Karl-Heinz - Gustavsson, Per - Pohlabein, Hermann - Ahrens, Wolfgang - Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Merletti, Franco - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Simonato, Lorenzo - Zaridze, David - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Rudnai, Peter - Lissowska, Jolanta - **Fabiánová, Eleonóra** - Tardón, Adonina - Field, John - Stanescu Dumitru, Rodica - Bencko, Vladimír - Foretova, Lenka - Janout, Vladimír - Siemiatycki, Jack - Parent, Marie-Elise - McLaughlin, John - Demers, Paul - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Krohmout, Hans - Vermeulen, Roel - Peters, Susan - Benhamou, Simone - Stücker, Isabelle - Guida, Florence - Consonni, Dario - Bueno-de-Mesquita, Bas - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Plato, Nils - Boffeta, Paolo - Straif, Kurt - Schüz, Joachim - Pesch, Beate - Brüning, Thomas: Lung cancer risk among bakers, pastry cooks and confectionary makers : the SYNERGY study. In: Occupational and environmental medicine. ISSN 1351-0711. - Vol. 70, no. 11 (2013), s. 810-814.
- ADC 02 Kendzia, Benjamin - Behrens, Thomas - Jöckel, Karl-Heinz - Siemiatycki, Jack - Krohmout, Hans - Vermeulen, Roel - Peters, Susan - Van Gelder, Rainer - Olsson, Ann - Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Stücker, Isabelle - Guida, Florence - Tardón, Adonina - Merletti, Franco - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Pohlabein, Hermann - Ahrens, Wolfgang - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Consonni, Dario - Zaridze, David - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Lissowska, Jolanta - Gustavsson, Per - Marcus, Michael - **Fabiánová, Eleonóra** - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Rudnai, Peter - Bencko, Vladimír - Janout, Vladimír - Mates, Dana - Foretova, Lenka - Forastiere, Francesco - McLaughlin, John - Demers, Paul - Bueno-de-Mesquita, Bas - Boffeta, Paolo - Schüz, Joachim - Pesch, Beate - Brüning, Thomas: Welding and lung cancer in a pooled analysis of case-control studies. In: American journal of epidemiology. - ISSN 0002-9262 - Vol. 178, no. 10 (2013), s. 1513-1525.
- ADC 03 **Klement, Cyril - Kissová, Renáta** - Lengyelova, V. - Stipalova, D. - Sobotova, Z. - Galama, J. M. D. - Bopegamage, S.: Human enterovirus surveillance in the Slovak Republic from 2001 to 2011. In: Epidemiology and infection. ISSN 095-2688. - Vol. 141, no. 12 (2013), s. 2658-2662.
- ADC 04 Olsson, Ann - Xu, Yiwen - Schüz, Joachim - Vlaanderen, Jelle - Kromhout, Hans - Vermeulen, Roel, Peters, Susan - Stücker, isabelle - Guida, Florence, Brüske, Irene - Wichmann, Hans-Erich - Consonni, Dario - Landi, Maria-Teresa - Caporaso, Neil - Tse, Lap Ah - Yu, Ignatius Tak-Sun - Siemiatycki, Jack - Richardson, Lesley - Mirabelli, Dario - Richiardi, Lorenzo - Simonato, Lorenzo - Gustavsson, Per - Plato Nils - Jöckel, Karl-Heinz - Pohlabein, Hermann - Tardón, Adonina - Zaridze, David - Marcus, Michael - 't Mannetje, Andrea - Pearce, Neil - McLaughlin, John - Demers, Paul - Szeszenia-Dabrowska, Neonila - Lissowska, Jolanta - Rudnai, Peter - **Fabiánová, Eleonóra** - Stanescu Dumitru, Rodica -

Bencko, Vladimír - Foretova, Lenka - Janout, Vladimír – Boffeta, Paolo – Fortes, Cristina – Bueno-de-Mesquita, Bas – Kendzia, Benjamin – Behrens, Thomas – Pesch, Beate – Brüning, Thomas – Straif, Kurt: Lung cancer risk among hairdressers : a pooled analysis of case-control studies conducted between 1985 and 2010. In: American journal of epidemiology. – ISSN 0002-9262 - Vol. 178, no. 10 (2013). s. 1355-1365.

- ADC 05 Sapkota, A. - Zaridze, D. - Szeszenia-Dabrowska, N. - Mates, D. - Fabiánová, **Eleonóra** - Rudnai, P. - Janout, V. - Holcatova, I. - Brennan, P. - Boffetta, P. - Hashibe, M.: Indoor air pollution from solid fuels and risk of upper aerodigestive tract cancer in Central and Easter Europe. In: Environmental research. - ISSN 0013-9351. - Vol. 120 (2013), s. 90-95.

ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

- ADF 01 **Frič, Martin** - Dado, Miroslav - **Fabiánová, Eleonóra**: Modelovanie a optimalizácia pracovísk z hľadiska znižovania hluku : prípadová štúdia. In: Fyzikálne faktory prostredia - ISSN 1338-3922. - Roč. 3., mim.č. 1 (2013), s. 80-87.
- ADF 02 Solovič, Ivan - **Avdičová, Mária** - Szilágyiová, Mária - Švihrová, Viera - Ballóková, Anna - Gembula, Igor - Tichopád, Aleš.: Pneumokokové ochorenia a ich zdravotná a ekonomická záťaž u staršej populácie na Slovensku. In: Revue medicíny v praxi. - ISSN 1336-202X. - Roč. 11, č. 4 (2013). s. 8-12.
- ADF 03 **Varjúová, Alexandra** - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján: Radiačná záťaž novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. In Verejné zdravotníctvo [online]. - ISSN 1337-1789. - Roč. 9, č. 3 (2013), [11 s.].
- ADF 04 Zachar, L. - Ulman, O. - **Varjúová, Alexandra** - Tihányi, J. - Mucska, M.: Porovnanie efektívnych dávok skupiny pacientov podstupujúcich konvenčné rádiografické a CT vyšetrenia na Slovensku. In: Zdravotnícke štúdie. - ISSN 1337-723X. - Roč. 6, č. 1 (2013), s. 16-23.
- ADF 05 **Frič, Martin** - Dado, M. - **Fabiánová, Eleonóra**: Modelovanie a vizualizácia imisíí hluku v pracovnom prostredí : prípadová štúdia. In: Acta Universitatis Matthiae Belii : Sekcia Environmentálne manažérstvo. - ISSN 1338-4430 - Roč. 14, č. 2 (2012), s. 66-71.

ADM Vedecké práce v zahraničných časopisochregistrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS

- ADM 01 Pawlas, N. - Strömberg, U. - Carlberg, B. - Černá, M. - Harari, F. - Harari, R. - Horvat, M. - Hrubá, F. - **Koppová, Kvetoslava** - Krsková, A. - Krsnik, M. - Li, Y.-F. - Löfmark, L. - Lundh, T. - Lundström, N.-G. - Lyoussi, B. - Markiewicz-Górka, I. - Mazej, D. - Osredkar, J - Pawlas, K. - Rentschler, G. - Spěváčková, V. - Spiric, Z. - Sundkvist, A. - Tratnik, J. S. - Vadla, D. - Zizi, S. - Skerfving, S. - Bergdahl, I. A.: Cadmium, mercury and lead in the blood of urban women in Croatia, the Czech Republic, Poland, Slovakia, Slovenia, Sweden, China, Ecuador and Morocco. In: International journal of occupational medicine and environmental health. - ISSN 1232-1087. - Vol. 26, issue 1 (2013), s. 58-72.

AED Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

- AED 01 **Borošová, Daniela - Krčmová, Eva - Plížiková, Alena - Vassányi, Zuzana - Majoroš, Jozef - Kráľovičová, Eva - Dubajová, Jarmila - Kukučová, Magdaléna - Šošková, Ľudmila - Janošek, Jirko:** Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskoviek na Slovensku v rokoch 2009-2011. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 28-32. [CD-ROM].
- AED 02 **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 329-336. [CD-ROM].
- AED 03 **Vrbanová, Hana (80%) - Avdičová, Mária (5%) - Námešná, Jana (15%):** Prítomnosť metabolického syndrómu, pocit zdravia a pohody u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdií EHES vo vzťahu k ich hmotnosti a fyzickej aktivite. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 349-355. [CD-ROM].

AEE Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

- AEE 01 Nagyová, V. - Drastichová, I. - Šimonyiová, D. - Sirotná, Z. - Sobotová, Z. - **Klement, Cyril - Kissová, Renáta - Štípalová, D. - Bopegamage, S.:** Sledovanie vybraných druhov mikroorganizmov vo vodách na kúpanie. In: Vodárenská biologie 2013 : Praha, ČR, 6. - 7. 2. 2013 - Praha : CALLISTO-96, 2013. - ISBN 978-80-86832-70-8. - S. 146-151.

AEG Stručné oznámenia, abstrakty vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch

- AEG 01 **Mad'arová, Lucia:** Development in national surveillance 2010-2012 : Status and new data : Slovakia [abstrakt]. In: The 5th pneumo surveillance workshop : meeting report. [S.l. :s.n., 2012] - S. 22. [Warsaw, Poland, 3-5 June 2012].

AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

- AFC 01 **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Bezpečnosť jaderné energie. - ISSN 1210-7085. - Roč. 21 [59], č. 1-2 (2013), s. 29-34. [XXXIV. Dny radiační ochrany, Třeboň, Jižní Čechy, 5.-9. november 2012].

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

- AFD 01 **Čamajová, Jana - Bottková, Edita - Klement, Cyril - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária - Hudečková, H.:** Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 51-55. [CD-ROM].
- AFD 02 **Fabiánová, Eleonóra - Potisková, L. - Adamčáková, Zora - Safaei Chakamen, D. - Hettychová, Ľubica - Ondrejková, Ľ. - Janoušek, M. - Machatová, Z. - Černá, M. - Beržinec, P. - Mazal, J. - Boffetta, P. - Brennan, P.:** Nadväzujúca štúdia stredoeurópskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku. In: Životné podmienky a zdravie : zborník vedeckých prác [elektronický zdroj]. - Bratislava : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2013. - ISBN 978-80-7159-15-215-0. - s. 53-61. [CD-ROM].
- AFD 03 **Guryčová, D. - Mad'arová, Lucia - Výrosteková, V. - Bottková, Edita - Kocianová, E. - Klement, Cyril:** Molekulárne biologické metódy - PCR v diagnostike tularémie. In: Vedecká konferencia III. Labudove dni : zborník príspevkov : 24.-25. apríl 2013, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Virologický ústav SAV, 2013. - ISBN 978-80-971336-6-5. - S. 18-21. [CD-ROM].
- AFD 04 **Kissová, Renáta - Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 155-159. [CD-ROM].
2013 **Kissová, R. - Mad'arová, L. - Klement, C.:** Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici [poster]. [VIII. martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6. - 7. 3. 2013].
- AFD 05 **Mad'arová, Lucia - Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Avdičová, Mária - Morihládková, Viera:** Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU Pertstrain group. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 166-170. [CD-ROM].
- AFD 06 **Výrosteková, V. - Guryčová, D. - Kocianová, E. - Bottková, Edita - Mad'arová, Lucia - Slovák, M.:** Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. In: Vedecká konferencia III. Labudove dni : zborník príspevkov : 24.-25. apríl 2013, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Virologický ústav SAV, 2013. - ISBN 978-80-971336-6-5. - S. 1-3. [CD-ROM].

AFH Abstrakty príspevkov z domácich konferencií

- AFH 01 **Avdičová, Mária - Francisciová, Katarína - Námešná, Jana:** Trend výskytu rizikových faktorov chronických neprenosných chorôb v SR v rokoch 1993-2011 [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl

- 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 02 **Avdičová, Mária - Kerlik, Jana:** Výskyt kliešťovej encefalitídy v SR z pohľadu uplatnenia štandardnej definície EÚ [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 03 **Borošová, Daniela - Krčmová, Eva - Plížiková, Alena - Vassányi, Zuzana - Majoroš, Jozef - Kráľovičová, Eva - Dubajová, Jarmila - Kukučová, Magdaléna - Šošková, Ľudmila - Janošek, Jirko:** Chemické kontaminanty piesku detských pieskoviek [abstrakt]. In: Súčasnosť a perspektívy riešenia starých banských záťaží II : zborník abstraktov [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Fakulta prírodných vied UMB, 2013. - ISBN 978-80-557-0549-1. S. 57-58.
- AFH 04 **Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária:** Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
2013 Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [poster]. [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].
- AFH 05 **Čamajová, J. - Klement, C. - Bottková, E. - Mad'arová, L. - Hupková, H. - Avdičová, M. - Námešná, J. - Hudečková, H. - Nikš, M.:** Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 06 **Kontrošová, Silvia - Vrbanová, Hana - Zvalová, Tatiana.:** Prevalencia hypertenzie u klientov Poradne zdravia Banská Bystrica v rokoch 1993-2012 [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [2 s.]. [CD-ROM].
- AFH 07 **Lokša, Pavol - Pohančaníková, Blažena:** Výskyt hepatitídy B a C u injekčných užívateľov drog v rokoch 2003 – 2012 v SR a ČR [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
- AFH 08 **Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril - Bottková, E. - Čamajová, J. - Avdičová, Mária - Morihládková, Viera:** NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].

- AFH 09 Ostrihoňová, T. - **Kontrošová, Silvia** - Bereš, D.: Metabolický syndróm u klientov poradní zdravia SR [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 24-26. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].
- AFH 10 Psota, Marek - Pekarčíková, Jarmila - Goncalvesová, Eva - Studenčan, Martin - **Avdičová, Mária** - Pšenková, Mária - O'Flaherty, Martin - Capewell, Simon.: Analýza vývoja úmrtnosti na ischemické choroby srdca v rokoch 1993 – 2008 na Slovensku: možnosti pre budovanie slovenskej verzie modelu IMPACT [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [2 s.]. [CD-ROM].
- AFH 11 **Strhářsky, Jozef**: Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [abstrakt]. In: XII. Červenkové dni preventívnej medicíny : Tále, 22. - 24. apríl 2013 [elektronický zdroj]. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - Nestr. [1 s.]. [CD-ROM].
2013 Strhářsky, Jozef: Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [poster]
 [10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].
- AFH 12 **Šinská, Markéta - Šuchaňová, Marcela**: Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno-behaviorálnej terapie - prvé skúsenosti [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 28-29. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].
- AFH 13 Štípalová, D. – Šarmírová, S. – Nagyová, V. – Drastichová, I. – Šimonyiová, D. – Sirotná, Z. – Sobotová, Z. – **Klement, Cyril – Kissová Renáta** – Bopegamage, S.: Polymerázová reťazová reakcia v monitoringu ľudských enterovírusov v reakčných vodách [abstrakt]. In: 10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR : Bratislava, 19. 3. 2013. - Bratislava: [Úrad verejného zdravotníctva SR], 2013. - S. 49.
- AFH 14 **Vrbanová, Hana**: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011. In: Surveillance chronických chorôb : recenzovaný zborník abstraktov. - Trenčín : RÚVZ, 2013. - ISBN 978-80-971322-1-7. - S. 21.
- AFH 15 **Vrbanová, Hana**: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdii EHES 2011 [abstrakt] In: Medicina Sportiva Bohemica et Slovaca. – ISSN 1210-5481. – Roč. 22, č. 1 (2013), s. 54-55.
- AFH 16 **Vrbanová, Hana**: Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ počas 5 ročníkov [abstrakt]. In: Dni praktickej obezitológie : zborník abstraktov konferencie. - Bardejov : Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2013. - ISBN 978-80-971447-9-1. - S. 24-26. [Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejovské kúpele, 20. - 22. septembra 2013].

AFL Postery z domácich konferencií

- AFL 01 **Kissová, R. - Mad'arová, L. - Klement, C.**: Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici [poster].

[VIII. martinské dni verejného zdravotníctva : konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6. - 7. 3. 2013].

- AFL 02 **Bottková, Edita - Klement, Cyril - Čamajová, Jana - Mad'arová, Lucia - Hupková, H. - Avdičová, Mária:** Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy [poster].
[10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013.]
- AFL 03 **Strhársky, Jozef:** Toxoplazmóza – epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov [poster]
[10. odborná konferencia Národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, Bratislava, 19. 3. 2013].

AGI Správy o vyriešených vedeckovýskumných úlohách

- AGI 01 **Fabiánová, Eleonóra - Adamčáková, Zora.:** ESNAP : Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku. - Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva, 2013. - 110 s. - ISBN 978-80-971096-1-5.
- AGI 02 **Vassányi, Zuzana:** Stanovenie chemických kontaminantov v piesku detských ihrísk : záverečná správa. – Banská Bystrica : Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici, 2012. – 11 s.

BEE Odborné práce v zahraničných nerecenzovaných zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných)

- BEE 01 Výrosteková, V - Guryčová, D. - **Mad'arová, Lucia - Klement, Cyril:** Longterm study of tularemia natural focus in south - west Slovakia. In: Formy a prostriedky vzdelávania na podporu prevencie chorôb v podmienkach eHealth [elektronický zdroj]. - Praha : Evropská asociacie pro fototerapii, 2013. - S 117 [CD-ROM] - ISBN 978-80-87861-02-8.

DAI Dizertačné a habilitačné práce

- DAI 01 **Frič, Martin:** Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska zníženia expozície hluku pri práci : dizertačná práca. - Bratislava : Slovenská zdravotnícka univerzita, 2013. - 125 s.

PRÍLOHA 3 ANALÝZA ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH ODBOROV

- Hygiena životného prostredia a zdravia
- Hygiena výživy
- Hygiena detí a mládeže
- Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia
- Epidemiológia
- Ochrana zdravia pred žiarením
- Lekárska mikrobiológia
- Chemické analýzy
- Podpora zdravia
- Zdravotnícka informatika a bioštatistika

Hygiena životného prostredia a zdravia

MUDr. Kvetoslava KOPPOVÁ, PhD.
vedúca odboru hygiena životného prostredia a zdravia

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

- 1.1 Zásobovanie pitnou vodou
- 1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi
 - 1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody
- 1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní
- 1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou
- 1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody
- 1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

2. Voda na kúpanie

- 2.1 Prírodné kúpacie oblasti
- 2.2 Umelé kúpaliská
 - 2.2.1 Kúpaliská s celoročnou prevádzkou
 - 2.2.2 Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

3. Kvalita ovzdušia

- 3.1 Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia
- 3.2 Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru.

4. Pôsobenie zdrojov hluku

- 4.1 Zdroje hluku v životnom prostredí
- 4.2 Opatrenia na zníženie hlučnosti

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- Zariadenia cestovného ruchu
- Zariadenia starostlivosti o ľudské telo
- Zariadenia sociálnych služieb

- Zariadenia zdravotnícke
- Telovýchovné zariadenia
- Pohrebníctvo

III. Poskytovanie informácií verejnosti

IV. Ďalšie činnosti

Prílohy:

Prednášková a publikačná činnosť

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1. Zásobovanie pitnou vodou

V okrese Banská Bystrica je pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 108911 obyvateľov, čo predstavuje 99,50 % zásobovanosť. Zo 42 obcí v okrese Banská Bystrica v 12 nie je dosiahnutý 100 %-ný podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov.

V okrese Brezno je podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu 98,05 %, čo je 60994 obyvateľov okresu. V 12 sídlach v okrese nie je dosiahnutý 100 %-ný podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov.

Oproti minulému roku bol zaznamenaný pokles v počte zásobovaných obyvateľov v okrese Banská Bystrica o 47, v okrese Brezno bol zaznamenaný nárast v počte zásobovaných obyvateľov o 12 obyvateľov.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že v každom sídle v oboch okresoch sa obyvatelia môžu napojiť na verejný vodovod, že hromadné zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov je v oboch okresoch už dlhšiu dobu stabilné a na dobrej úrovni. V počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou aj v samotnom zásobovaní nedošlo v roku 2013 k výrazným zmenám oproti predchádzajúcim rokom. V obci Riečka došlo k upresneniu v počte zásobovaných obyvateľov, nakoľko rodinné domy na jednej ulici sú zásobované vodou z vlastného zdroja a nie z verejného vodovodu.

V oboch okresoch sa na hromadné zásobovanie využívajú hlavne podzemné zdroje vody. Z povrchových zdrojov (potokov) sú zásobovaní obyvatelia časti obce Čierny Balog a obyvatelia obce Pohronská Polhora.

V roku 2013 prevádzkovateľ vodovodov StVPS a.s., Banská Bystrica tak ako v roku 2012 nevyužíval na zásobovanie pitnou vodou vodárenské zdroje „Vladárka“, „Cúdzenica“, „Zábrež“ a „Rovne“. V sledovanom roku sa prestal využívať zdroj vody „Potôčky“ pre zásobovanie časti obce Šumiac. Vodárenské zdroje „Grundy“, „Teplica“, „Čierna Minca“ (v roku 2012 neboli využívané) ako aj doplnkový vodárenský zdroj „Iliaš“ sa využívali na zásobovanie obyvateľov len sporadicky, v prípade poruchy a čistenia iných zdrojov vody, ktoré zásobujú pitnou vodou miestne časti Banská Bystrica – Šalková, Radvaň, Jakub, Karlovo, Kostiviarska a Obec Strelníky.

Vodárenská úprava pitnej vody vo verejných vodovodoch Beňuš – časť Filipovo a Gašparovo a Bystrá–Podbrezová–Valaská–Brezno zabezpečuje zníženie obsahu druhotného železa vo vode. Technológia na úpravu vody vo vodojeme verejného vodovodu Lom nad Rimavicou (Vrchlom) zabezpečuje zníženie obsahu železa a radónu. Značné problémy s úpravou vody tou istou technológiou boli zistené na skupinovom vodovode Lom nad Rimavicou-Drábsko (časté poruchy).

Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody v obciach Pohronský Bukovec a Podbrezová (vodovod v správe ŽP a.s., Podbrezová) a v obci Jasenie pre skupinový vodovod Jasenie–Predajná–Nemecká.

Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda

z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie.

Z dôvodu zvýšeného množstva radónu v pitnej vode v obciach Šumiac, Lom nad Rimavicou, Sihla, Pohorelá a Telgárt prevádzkovateľ vodovodov StVPS a.s. Banská Bystrica zabezpečuje úpravu vody tzv. prevzdušňovaním cez prevzdušňovacie resp. stripovacie veže.

Ďalšou úpravou vody u všetkých verejných vodovodov je dezinfekcia pitnej vody, ktorá sa vykonáva vo vodojemenoch, čerpacích staniciach resp. do výtláčnych potrubí v prevažnej miere tekutým chlórrom resp. chlórnanom sodným vo väčšine prípadov dávkovacími chlórrovými zariadeniami PROMINENT a DK-11.

V obciach Dolný Harmanec, Pohronský Bukovec a Beňuš sa dezinfekcia vody vykonáva pomocou UV žiarenia. Pre skupinový vodovod Čerín–Čačín–Sebedín–Bečov je zabezpečená kombinovaná dezinfekcia plynným chlórrom a UV žiarením.

Plynný chlór je využívaný na dezinfekciu vody v meste Banská Bystrica a v obciach Badín, Lučatín, Staré Hory, Harmanec, Malachov, Nemce, Kynceľová a Selce–časť Kopanica.

Dezinfekcia vody chlórdioxidom je zabezpečená na úpravniach vody v obciach Čierny Balog (časť obce), Jasenie, pre skupinový vodovod Jasenie–Predajná–Nemecká a vo verejných vodovodoch Brezno (VZ Trangoška) a Bystrá–Podbrezová–Valaská–Brezno (VZ Tále chlórrovňa).

V okrese Banská Bystrica monitorujeme kvalitu vody v 53 verejných vodovodoch, v okrese Brezno vykonávame monitoring u 48 vodovodov. V obci Staré Hory sú v prevádzke 3 malé vodovody v troch miestnych častiach, ktoré zásobujú veľmi malý počet obyvateľov a nie sú predmetom monitoringu kvality vody.

1.2. Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

Rok 2013 môžeme označiť ako rok, v ktorom nedošlo k vážnejším problémom v hromadnom zásobovaní obyvateľov obidvoch okresov pitnou vodou z verejných vodovodov z hľadiska kvality pitnej vody a jej dodávania k spotrebiteľom v dostatočnom množstve.

Z dôvodu poklesu výdatnosti vodárenských zdrojov bolo nutné počas letných teplých dní zabezpečovať dovoz vody v cisternách do vodojemov verejných vodovodov v obciach Beňuš (vodovod StVPS, a.s.), Braväcovo a Horná Lehota. Pre problémy so zákalom vody počas daždivého počasia bol vykonávaný dovoz vody v cisternách do vodojemu verejného vodovodu Čierny Balog – Fajtov.

Náhradné zásobovanie pitnou vodou cisternami v roku 2013 bolo zabezpečené pre obyvateľov obce Hel'pa (4 dni) a časti mesta Brezno (3 dni), nakoľko v jarných mesiacoch, v čase topenia snehu došlo k zvýšenému zákalu vody vo vodárenských zdrojoch.

Regulácia v dodávke pitnej vody v letných mesiacoch z dôvodu jej nedostatku bola vyhlásená na vodovode Brezno–Rohozná.

Nízke hodnoty reakcie vody sú permanentne zaznamenávané vo vzorkách vody v obciach Braväcovo, Brezno–Rohozná a Čierny Balog – Závodie. V sledovanom roku boli nízke hodnoty reakcie vody stanovené aj vo vodovodoch v sídlach Bacúch, Čierny Balog-Medveďovo, Telgárt, Ponická Huta, Ponická Lehôtka a Poniky.

Zvýšený obsah železa vo vodovode v obci Jarabá je prevádzkovateľom odstraňovaný technickými opatreniami (nepretržité odpúšťanie vody na konci

vodovodného potrubia). V roku 2013 bola zrealizovaná výmena ďalšej časti rozvodného potrubia v obci spolu s rekonštrukciou miestnej komunikácie.

Častým odkalovaním vodovodného potrubia je riešený problém s obsahom železa vo verejnom vodovode v obci Bacúch.

Prekračovanie medznej hodnoty železa bolo v roku 2013 zaznamenané aj vo vzorkách vody v skupinových vodovodoch Bystrá-Podbrezová-Valaská-Brezno, Jasenie-Predajná-Nemecká a vo vodovodoch v sídlach Čierny Balog–Dobroč, Sihla, Lom nad Rimavicou, Drábsko, Ráztoka, Podbrezová (vodovod ŽP a.s.), Lučatín, Ponická Lehôtka, Ponická Huta, Oravce, Môlča, Selce a Banská Bystrica – Fončorda.

Zníženie obsahu síranov v skupinovom vodovode Bystrá-Podbrezová-Valaská-Brezno je riešené miešaním vody z vodárenského zdroja Trangoška a zvýšením hodnoty reakcie vody.

Prekročenie limitnej hodnoty arzénu v skupinovom vodovode Jasenie-Predajná-Nemecká bolo spôsobené poruchami na kompresoroch v úpravni vody. Pre zlepšenie kvality vody sa priebehu roka 2013 zrealizovala skúšobná prevádzka doplnenej technológie na úpravu vody o ďalší stupeň filtrácie (z 11 odobratých vzoriek bola prekročená limitná hodnota arzénu len v 2 prípadoch).

StVPS a.s. Banská Bystrica v roku 2013 pre zlepšenie kvality vody vykonal výmeny častí starých a poruchových vodovodných potrubí v sídlach Čierny Balog–Vydrovo, Jarabá, Polomka, Pohorelá a vykonával častejšie odkalovanie vodovodných potrubí jednotlivých verejných vodovodov z dôvodu malej spotreby vody a udržania kvality vody.

V roku 2013 bolo vydaných 11 záväzných stanovísk k územnému konaniu k rekonštrukcii resp. výstavbe vodovodu, vodovodných prípojok, 13 záväzných stanovísk ku kolaudácii zrekonštruovaných resp. novovybudovaných častí verejného vodovodu a 1 záväzné stanovisko k určeniu ochranných pásiem vodárenského zdroja.

1.2.1. Výnimky udelené na používanie vody ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2013 nebola v okresoch Banská Bystrica a Brezno udelená žiadna výnimka na používanie vody, ktorá dlhodobo nespĺňa hygienické limity chemických ukazovateľov.

1.3. Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

V oboch okresoch RÚVZ neeviduje žiadne studne resp. vodné zdroje, ktoré by mali charakter verejných studní využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľov.

Z hygienicky významných individuálnych vodovodov sledujeme kvalitu vody vo vodovodoch v miestnych častiach obce Staré Hory – Dolný Jelenec, Horný Jelenec, Polkanová, vo vodovode pre Hotel Fuggerov dvor v obci Selce, vo vodovode v rekreačnej oblasti Horná Lehota–Krpáčovo (voda z povrchového vodného zdroja so zvýšeným obsahom antimónu, ktorá sa v jednotlivých rekreačných zariadeniach upravuje pomocou reverznej osmózy) a vo vodovode pre Hotel PARTIZÁN na Táloch. V roku 2013 bolo z týchto vodovodov odobratých celkom 11 vzoriek vody (9 v rámci ŠZD, 2 na základe objednávky prevádzkovateľa – Hotel PARTIZÁN). Ďalšie 4 vzorky upravenej vody reverznou osmózou boli odobraté z rekreačných objektov na Krpáčove.

Na požiadanie odboru podpory zdravia bolo odobratých 6 vzoriek vody z prameňov, ktoré sa nachádzajú na trase Náučného chodníka a kyslíkovej dráhy v meste Brezno.

1.4. Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

V sledovanom roku bolo v rámci monitoringu kvality pitnej vody u spotrebiteľa odobratých celkom 360 vzoriek vody (v okrese Banská Bystrica 203 vzoriek, v okrese Brezno 157 vzoriek). V kontrolnom monitoringu bolo odobratých 293 vzoriek vody (Banská Bystrica–164, Brezno–129) a v preverovacom monitoringu 67 vzoriek (Banská Bystrica–39, Brezno–28).

V preverovacom monitoringu boli vo vzorkách vody (67 vzoriek) stanovené aj rádiologické ukazovatele. Prekročenie prípustných hodnôt celkovej objemovej aktivity α , β a ^{222}Rn nebolo zistené.

Z celkového počtu 360 odobratých a laboratórne vyšetrených vzoriek vody bolo 88 nevyhovujúcej kvality, čo predstavuje 24,44 % nevyhovujúcich vzoriek. Po stránke fyzikálno-chemickej nevyhovelo požiadavkám na kvalitu pitnej vody celkom 72 vzoriek a po stránke mikrobiologickej a biologickej to bolo 25 vzoriek. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov boli najčastejšie prekročené medzné hodnoty voľného chlóru (25 vzoriek), železa (21 vzoriek), absorbancie (7 vzoriek) a v 14 vzorkách nebola dosiahnutá požadovaná hodnota reakcie vody 6,5. Ďalej boli prekračované limitné hodnoty arzénu (3x), zinku (5x), farby (2x), síranov (3x), antimónu (1x), PAU a benzo(a)pyrénu (1x) a chloroformu (1x) a nedosiahnutie požadovanej hodnoty nasýtenia vody kyslíkom (1x).

Po stránke mikrobiologickej a biologickej nevyhovelo požiadavkám na kvalitu vody celkom 25 vzoriek (6,94 %), išlo o prekročenie medzných a najvyšších medzných hodnôt koliformných baktérií (12x), enterokokov (9x), *Escherichia coli* (8x), kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 37° C (4x) a kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 22° C (2x). V dvoch vzorkách bol zistený nález *Clostridium perfringens*. Z biologických ukazovateľov boli prekročené limitné hodnoty živých organizmov (5x), mikromycét (3x), mŕtvych organizmov (2x), ďalej bezfarebných bičíkovcov (1x) a abiosestónu (1x).

Oproti minulému roku evidujeme mierne zvýšený počet vzoriek s prekročením limitných hodnôt vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch a výrazné zníženie počtu vzoriek s prekročením limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov (v roku 2012 – 42, v roku 2013 – 25).

V 14 prípadoch prekročenia limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov bola pri odbere vzoriek nameraná nízka hodnota voľného chlóru pod 0,05 mg/l.

V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality vody, najmä pri prekročení limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov resp. pri prekročení alebo nedosiahnutí požadovanej hodnoty voľného chlóru na základe odberov vzoriek vody boli prevádzkovatelia vodovodov zo strany RÚVZ operatívne telefonicky resp. mailom informovaní na uvedenie skutočnosť aby mohli ihneď prijať opatrenia na zlepšenie kvality vody.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo z verejných vodovodov odobratých celkom 18 vzoriek vody, 10 vzoriek bolo odobratých ako opakovaný odber po nevyhovujúcej kvalite v odobratých vzorkách v rámci monitoringu pitnej vody a 8 vzoriek vody bola odobratých v rámci šetrenia podnetov na nevyhovujúcu kvalitu vody v meste Banská Bystrica (5), Podkonice (2) a Hrochoť (1). Ďalšie 4 vzorky vody boli

odobraté ako opakované vzorky v rámci kontroly akreditácie odberov vzoriek pitnej vody.

V roku 2013 bolo vydaných 5 stanovísk resp. vyjadrení týkajúcich sa podnetov na kvalitu vody v meste Banská Bystrica a v obci Podkonice. Pre prevádzkovateľov vodovodov Obec Polomka a Obec Pohronská Polhora boli vydané upozornenia na nevyhovujúcu kvalitu vody v mikrobiologických ukazovateľoch vo vodovodoch Polomka – Hámor a Pohronská Polhora.

V priebehu roka bolo v rámci výkonu ŠZD vykonaných celkom 10 kontrol zameraných na prevádzkovanie verejných vodovodov v správe StVPS a. s. (7 vodovodov v meste Banská Bystrica) a v správe Obcí Beňuš, Michalová, Šumiac.

Pracovníci odboru HŽPaZ počas celého roka telefonicky, osobne, prostredníctvom mailov a internetovej stránky úradu poskytovali informácie a konzultácie obyvateľom z oblasti problematiky zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov a individuálnych zdrojov vody, kvality vody vo verejných vodovodoch, o opatreniach na zlepšenie kvality vody a pod.

V rámci platených služieb bolo v roku 2013 odobratých 14 vzoriek vody z verejných vodovodov v okresoch Brezno a Banská Bystrica.

Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vody v rámci monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD ako aj iné údaje o verejných vodovodoch boli vkladané do Informačného systému pitná voda.

V rámci svetového dňa vody v roku 2013 bolo pracovníkmi RÚVZ Banská Bystrica prevzatých celkom 70 vzoriek vody na stanovenie dusičnanov a dusitanov, ktoré doniesli občania z rôznych okresov (BB, BR, ZV, KA, ZH, DT). Všetci obyvatelia, ktorí v tento deň doručili vzorky vody na RÚVZ Banská Bystrica boli o výsledkoch písomne informovaní. Pracovníci odboru HŽPaZ poskytli celkom 75 odborných konzultácií (60 osobne pri doručení vzoriek vôd občanmi a 10 konzultácií bolo poskytnutých telefonicky).

Doručenie ďalších 139 vzoriek vody do laboratórií RÚVZ Banská Bystrica zabezpečili pracovníci RÚVZ Veľký Krtíš (127) a RÚVZ Zvolen (12). Vyhodnotenie aktivít k Svetovému dňu vody bolo zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

V mesiacoch jún až október v rámci projektu č. 7.1 Cyanobaktérie bolo odobratých celkom 18 vzoriek vôd a vodného kvetu z vodárenských nádrží Hriňová, Klenovec, Málinec, Turček a 36 vzoriek surovej a upravenej vody z úpravnej vody v týchto sídlach. Vzorky vody z VN a vodného kvetu v prípade jeho nálezu bolo doručené do laboratórií ÚVZ SR Bratislava na stanovenie akútnej toxicity resp. na stanovenie cyanotoxínov. Výsledky stanovení boli následne zaslané na jednotlivé RÚVZ v Banskobystrickom kraji.

1.5. Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť a.s., Banská Bystrica je prevádzkovateľom skoro všetkých verejných vodovodov v obidvoch okresoch. Obec Staré Hory prevádzkuje 3 malé miestne vodovody v miestnych častiach Dolný Jelenec, Horný Jelenec, Polkanová. Obec Špania Dolina je prevádzkovateľom majetkovo nevysporiadaného miestneho vodovodu, ktorý zásobuje menšiu časť obce vodou z banskej štôlne. V obciach Beňuš–väčšia časť obce, Polomka–časť Hámor (majetkovo nevysporiadaný vodovod), Šumiac–Červená Skala, Michalová, Pohronská Polhora sú prevádzkovateľmi vodovodov obce. Mesto Brezno prevádzkuje v meste miestne vodovody v častiach Brezno–Rohozná a Brezno–Podkoreňová a vodovod vo väčšej časti obce Podbrezová prevádzkujú Železiarne Podbrezová a.s.

Vodovod v rekreačnej oblasti Horná Lehota–Krpáčovo prevádzkuje spoločnosť Krpáčovo s.r.o., Dolná Lehota-Krpáčovo a spoločnosť Hotel Partizán s.r.o., Bystrá–Tále prevádzkuje vodovod, ktorý slúži na zásobovanie objektov hotela PARTIZÁN a niekoľkých ďalších rekreačných zariadení v tejto oblasti pitnou vodou.

StVPS a.s., Banská Bystrica ako prevádzkovateľ väčšiny verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Brezno predložil RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici na schválenie plán odberov vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, na základe ktorého vykonával odbery a rozborov vzoriek pitnej vody z vodovodov vo svojej správe. Zároveň na odbor HŽPaZ priebežne počas celého roka 2013 zasielal laboratórne výsledky odobratých vzoriek vody.

Predkladané výsledky laboratórných rozborov boli vyhodnocované a porovnávané s výsledkami získanými z monitoringu pitných vôd a so zisteniami v rámci výkonu ŠZD.

Určité rozdiely vo výsledkoch sme zaznamenali hlavne pri stanovovaní resp. pri prekračovaní limitných hodnôt mikrobiologických a biologických ukazovateľov.

	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
RÚVZ Banská Bystrica – okresy Banská Bystrica a Brezno (vzorky v roku 2013)	67	293	88	24,44	72	20,00	25	6,94	0	0,00
StVPS a.s., Banská Bystrica – okresy Banská Bystrica a Brezno (vzorky v roku 2013)	99	471	73	12,81	68	11,93	5	0,88	0	0,00

Väčšina ostatných prevádzkovateľov si prostredníctvom celoročných objednávok na RÚVZ a následným odberom vzoriek vody zabezpečuje prevádzkovú kontrolu kvality vody nimi prevádzkovaných vodovodov. Celkom bolo na základe celoročných objednávok odobratých a vyšetrených 21 vzoriek vody ako platená služba.

1.6. Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2013 nebol v okresoch Banská Bystrica a Brezno zaznamenaný výskyt infekčných ochorení ani iných poškodení zdravia v súvislosti s používaním vody určenej na ľudskú spotrebu z verejných vodovodov.

V okrese Banská Bystrica používa vodu s nesledovanou kvalitou 548 osôb a v okrese Brezno je to 1214 obyvateľov.

2. Voda na kúpanie

2.1. Prírodné kúpacie oblasti

V okresoch Banská Bystrica a Brezno sa nenachádzajú prírodné kúpaliská ani vody určené na kúpanie.

Prírodné jazero v areáli Plážového kúpaliska v meste Banská Bystrica, ktoré bolo v rokoch 2011 a 2012 využívané na kúpanie sa v roku 2013 využívalo len na vodné športy – člnkovanie a bicyklovanie.

V roku 2013 bola sledovaná kvalita vody v jazere, ktoré sa nachádza v rekreačnej oblasti Horná Lehota – Krpáčovo. Jazero sa využíva na neorganizovanú rekreáciu, je bez prevádzkovateľa, spíech a zariadení na osobnú hygienu. Z jazera boli odobraté 2 vzorky vody v dňoch 23.07.2013 a 14.08.2013, pričom vo vzorke odobratej 14.08.2013 bola detekovaná prítomnosť rias.

V rámci úlohy 7.13 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie bolo v spolupráci s pracovníkmi RÚVZ Rimavská Sobota, Lučenec a Žiar nad Hronom z vodných nádrží Teplý Vrch, Ružiná a z jazier - Dolnohodrušské jazero, Veľké Richňavské jazero, Počúvadlianske jazero, Veľké Kolpašské jazero a Vindšachtské jazero, ktoré sa nachádzajú v Banskobystrickom kraji odobratých 9 vzoriek vody na stanovenie enterovírusov, ktoré boli po spracovaní vo virologickom laboratóriu RÚVZ Banská Bystrica zaslané do NRC pre ekotoxikológiu.

V rámci projektu 7.1 Cyanobaktérie pracovníci odboru HŽPaZ v spolupráci s pracovníkmi odboru hydrobiológie RÚVZ Banská Bystrica zabezpečovali plnenie úloh - monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov vo vodách určených na kúpanie a zisťovanie osídlenia vodných plôch makrofytami v súvislosti s premnožením cyanobaktérií (vody určené na kúpanie – prírodné kúpaliská - vodné nádrže a jazerá v Banskobystrickom kraji).

2.2. Umelé kúpaliská

2.2.1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

V okrese Banská Bystrica a Brezno bolo v roku 2013 v prevádzke celkom 45 bazénov s celoročnou prevádzkou (16 v okrese Banská Bystrica, 29 v okrese Brezno).

Výkon ŠZD nad prevádzkovaním bazénov na UMB Banská Bystrica, Doškoľovacom a rekreačnom stredisku Pohronská Polhora – Zbojská a Plaveckými jasličkami BABY CLUB ŽABKA vykonávali pracovníci odboru HDM.

V roku 2013 RÚVZ Banská Bystrica vydal 1 rozhodnutie na uvedenie priestorov bazéna do prevádzky a schválenie prevádzkového poriadku vo vitálnom svete v Hoteli Hel'pa – relaxačný bazén. Bolo vydané 1 súhlasné záväzné stanovisko vo veci kolaudačného konania stavby vonkajšieho bazéna pri Hoteli Polianka na Krpáčove.

Zo 45 bazénov s celoročnou prevádzkou sledovaných zamestnancami odboru HŽPaZ bolo v roku 2013 odobratých celkom 147 vzoriek vody, z toho 28 vzoriek bolo odobratých v rámci výkonu ŠZD a 107 vzoriek bolo odobratých na základe objednávok jednotlivých prevádzkovateľov a 12 vzoriek predložili RÚVZ prevádzkovatelia celoročných bazénov z iných akreditovaných laboratórií. Zo 147 vzoriek bolo 93 vzoriek nevyhovujúcich (prekročená limitná hodnota aspoň v jednom ukazovateli), čo predstavuje 63,27 %.

Najviac bolo nevyhovujúcich fyzikálno-chemických ukazovateľov (116 z celkového počtu 1817 ukazovateľov) a to najmä $CHSK_{Mn}$ a koncentrácia voľného a viazaného chlóru. Tieto nedostatky boli prevádzkovateľmi odstraňované pred otvorením bazénov pre verejnosť dopustením časti objemu vody, prípadne prídavkom chemického činidla. U mikrobiologických ukazovateľov došlo k prekročeniu 45 ukazovateľov, jednalo sa najmä o kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C a *Pseudomonas aeruginosa*. Prítomnosť uvedených mikroorganizmov prevádzkovateľ odstránil vypustením vody z bazénov, následnou mechanickou očistou a dezinfekciou stien a dna bazéna, alebo použitím šokového chlóru. Biologické ukazovatele boli prekročené v štyroch vzorkách.

Na RÚVZ Banská Bystrica bola zaslaná sťažnosť návštevníka Krytej plavárne „Štiavničky“ v Banskej Bystrici na porušovanie prevádzkového poriadku plavárne pri nacvičovaní manipulácie s potápačskou výstrojou medzi kúpajúcou sa verejnosťou a súvisiace bezpečnostné riziká. Zo záverov ústneho pojednania zvolaného RÚVZ Banská Bystrica za účelom pojednania námietok návštevníka krytej plavárne a jej prevádzkovateľom vyplynula potreba návrhu zmeny prevádzkového poriadku so zakotvením podmienok za akých bude možné špeciálne športové aktivity vykonávať.

Ďalej bol na RÚVZ B. Bystrica zaslaný podnet návštevníčky Krytej plavárne „Štiavničky“ na výkon štátneho zdravotného dozoru z dôvodu podozrenia na nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, najmä detského a relaxačného bazéna. Na základe vyššie uvedeného bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek vôd z detského a relaxačného bazéna a odberom vzoriek sterov z povrchov priestorov využívaných pre plavecké jasličky na cielené mikrobiologické vyšetrenie. Vo vzorke vody odobratej z detského bazéna bolo zistené prekročenie medznej hodnoty mikroorganizmov kultivovateľných pri 36 °C a z rozšírených ukazovateľov prítomnosť kvasiniek a plesní. Rovnako bola zistená prítomnosť plesní aj vo vzorke vody odobratej z relaxačného bazéna. Na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie bolo odobratých 20 sterov, najmä z povrchov priestorov, ktoré sú využívané pre účely plaveckých jasličiek. Prítomnosť kvasiniek bola zistená v 4 steroch odobratých z podlahových plôch. Na základe výsledkov kontroly prevádzkovateľ zariadenia urobil opatrenia – ihneď bola vypustená voda z detského bazéna, bola vykonaná celková dekontaminácia predmetov a povrchov v okolí bazénov a v ostatných priestoroch.

V roku 2013 RÚVZ Banská Bystrica vydal 2 súhlasné rozhodnutia vo veci návrhu na zmenu prevádzkového poriadku Krytej plavárne „Štiavničky“ najmä z dôvodu zmeny frekvencie vypúšťania vody v jednotlivých bazénoch.

V 9 bazénoch boli v mesiaci jún odobraté vzorky vody na detegovanie prítomnosti *Legionella species* a améb kultivovateľných pri 36-44°C. V šiestich vzorkách vody bola zistená prítomnosť améb kultivovateľných pri 36-44°C. *Legionella species* nebola zistená ani v jednej vyšetrovanej vzorke.

O nevyhovujúcej kvalite vody v jednotlivých bazénoch boli prevádzkovatelia zo strany RÚVZ včas informovaní, nakoľko väčšina vzoriek vôd bola odoberaná na základe celoročných objednávok pracovníkmi odboru HŽPZ a laboratórne vyšetrované v laboratóriách RÚVZ Banská Bystrica.

Spolupráca s jednotlivými prevádzkovateľmi bola na dobrej úrovni, prevádzkovatelia na základe informácií o nevyhovujúcej kvalite vody v bazénoch prijímali okamžité opatrenia na zlepšenie jej kvality.

Zamestnanci odboru HŽPZ vykonali v roku 2013 v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru celkom 92 kontrol zameraných na kvalitu vody v bazénoch,

dodržiavanie prevádzkovej hygieny, prevádzkového poriadku a predpisov na ochranu zdravia.

2.2.2. *Kúpaliská so sezónnou prevádzkou*

V okrese Banská Bystrica bolo počas LTS 2013 v prevádzke Plážové kúpalisko v meste Banská Bystrica a Obecné kúpalisko v obci Strelníky. V okrese Brezno boli v prevádzke letné kúpalisko v obci Podbrezová, vonkajšie bazény pri penzióne SCHWEINTAAL v obci Braväcovo a nový vonkajší bazén pri Hoteli Biatlon v Osrblí.

Na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici sa na kúpanie využíva celkom 5 bazénov. Dva bazény – atypický bazén a nový plavecký bazén sú zásobované vodou z vlastného zdroja (hlbkový vrt) cez recirkulačné zariadenia, nový detský bazén a baby bazén sú napúšťané z vlastného zdroja a verejného vodovodu, napojené sú na filtračné zariadenie. Starý plavecký bazén je napúšťaný z minerálneho prameňa a verejného vodovodu. Starý detský bazén v roku 2013 nebol využívaný na kúpanie, využíval sa na vodné atrakcie pre deti.

Na plážovom kúpalisku sa nachádza aj umelo vytvorené jazero, ktoré je napúšťané vodou z Tajovského potoka. V sledovanom roku sa jazero nevyužívalo na kúpanie a kvalita vody nebola kontrolovaná. Jazero bolo využívané na športové aktivity – člnkovanie a bicyklovanie a oddelená časť jazera sa využívala na lov nasadených rýb.

Prevádzka plážového kúpaliska bola zahájená v dvoch etapách, rozhodnutím zo dňa 1.6.2013 a 3.7.2013 a ukončená dňom 31.8.2013. Pred vydaním rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonané 3 kontroly zamerané na pripravenosť zariadenia na LTS 2013 a následne boli na základe objednávky prevádzkovateľa odobraté vzorky vody z 5 bazénov a jazera.

V priebehu letnej turistickej sezóny bolo zo strany RÚVZ vykonaných 5 kontrol celého rekreačného zariadenia, ktoré boli zamerané na udržiavanie čistoty areálu, zariadení osobnej hygieny (WC, sprchy, šatne, brodítko), miestnosti prvej pomoci, dočasného uloženia a odvoz odpadu, dodržiavanie prevádzkového poriadku plážového kúpaliska a hygienických požiadaviek pri jeho prevádzke. Nedostatky závažného charakteru neboli zisťované, menšie nedostatky boli prevádzkovateľom zariadenia odstraňované ihneď resp. priebežne.

Počas LTS bolo z 5 bazénov odobratých 22 vzoriek, 15 na základe objednávky prevádzkovateľa a 7 v rámci ŠZD, 16 z nich bolo nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli. Najčastejšie boli prekračované tieto ukazovatele: voľný chlór, pH, producenty, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C a črevné enterokoky.

Prevádzkovateľ ihneď po telefonickom upozornení zo strany pracovníkov RÚVZ na nevyhovujúcu kvalitu vody v týchto bazénoch vykonal opatrenia na zlepšenie kvality vody (vypustenie vody, vyčistenie stien a dna bazéna, dopustenie časti objemu vody, použitie šokového chlóru).

V 2 bazénoch (atypický a nový detský) bola v mesiaci júl odobratá vzorka vody na detegovanie prítomnosti *Legionella species* a améb kultivovateľných pri 36-44°C. V obidvoch vzorkách vody bola zistená prítomnosť améb kultivovateľných pri 36-44°C. *Legionella species* nebola zistená ani v jednej vyšetrovanej vzorke.

V roku 2013 sa na **Obecnom kúpalisku v obci Strelníky** využívali na kúpanie 2 bazény (plavecký a malý bazén) so samostatnými recirkuláciami vody s pieskovým filtrami. Voda do bazénov je napúšťaná z verejného vodovodu bez možnosti ohrevu. Dezinfekcia vody v bazénoch sa vykonávala ručne priamo do bazénov.

Prevádzka Obecného kúpaliska bola zahájená dňa 28.6.2013 a ukončená 30.8.2013. Pred vydaním rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky bola v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonaná kontrola zameraná na pripravenosť zariadenia na LTS 2013 a následne boli na základe objednávky prevádzkovateľa odobraté vzorky vody z 2 bazénov.

Návštevnosť kúpaliska bola veľmi nízka z dôvodu nepriaznivého počasia a kúpalisko v tomto období bolo otvorené len sporadicky. Väčšia návštevnosť bola zaznamenaná počas horúcich dní najmä v mesiaci júl.

V roku 2013 bolo odobratých 6 vzoriek vody na kúpanie z 2 bazénov, z toho 6 bolo nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli (voľný chlór, pH), čo predstavuje 100 %. Prevádzkovateľ ihneď po telefonickom upozornení zo strany pracovníkov RÚVZ na nevyhovujúcu kvalitu vody vykonal opatrenia na zlepšenie kvality vody (vypustenie alebo dopustenie vody). Iné nedostatky v prevádzkovaní obecného kúpaliska a v kvalite vody, až na jej nižšiu teplotu neboli zistené.

Na letnom kúpalisku v obci Podbrezová, ktoré prevádzkuje spoločnosť ŽP ŠPORT, a.s., Podbrezová sa na kúpanie využívali dva bazény (detský, plavecký) bez recirkulácie vody s možným ohrevom vody cez parovod. Sezóna na Letnom kúpalisku v obci Podbrezová bola zahájená dňa 29.6.2013 a ukončená dňom 28.8.2013.

Počas prevádzkovania letného kúpaliska boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vykonané 3 kontroly, ktoré boli zamerané na dodržiavanie prevádzkového poriadku kúpaliska, udržiavania čistoty areálu, čistoty a funkčnosti zariadení na osobnú hygienu (WC, šatne, sprchy, brodítko, miestnosť prvej pomoci), na dočasné uloženie a odvoz odpadu a na kvalitu vody v bazénoch. Pri výkone ŠZD boli zároveň odobraté vzorky vody z oboch bazénov. Počas LTS bolo z 2 bazénov odobratých celkom 7 vzoriek, z toho 5 na základe objednávky prevádzkovateľa a 2 v rámci ŠZD.

V plaveckom bazéne bola nameraná mierne zvýšená hodnota voľného chlóru, reakcie vody a laboratórnou analýzou bolo stanovené prekročenie limitnej hodnoty kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C. Vo vzorkách vody odobratých z detského bazéna boli prekročené limitné hodnoty ukazovateľov *Escherichia coli*, črevné enterokoky, *Pseudomonas aeruginosa* a kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C. V opakovanom kontrolnom odbere boli opätovne prekročené medzné hodnoty *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa* a kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C. Prevádzkovateľ po tomto zistení zmenil dezinfekciu vody v detskom bazéne a namiesto chemického prípravku SAVO začal aplikovať do vody v detskom bazéne tekutý chlór. V ďalšej kontrolnej vzorke vody nebolo zaznamenané prekročenie medzných hodnôt mikrobiologických ukazovateľov. Nakoľko sa voda v detskom bazéne menila každý deň, nebolo zo strany RÚVZ vydané rozhodnutie - opatrenie pre prevádzkovateľa letného kúpaliska, v ktorom by sa zakázalo využívanie vody na kúpanie v detskom bazéne.

V areáli penziónu „**Schweintaal**“ v obci **Bravčovo** sa nachádzajú 2 bazény (neplavecký a detský). Bazény sú zásobované vodou z vlastného zdroja cez recirkulačné zariadenia (pieskové filtre) bez možnosti ohrevu s automatickým zabezpečením dávkovania chemikálií na úpravu a dezinfekciu vody v neplaveckom bazéne. Voda v malom detskom bazéne sa vymieňa každý deň, prípravky na dezinfekciu a úpravu vody sa pridávajú priamo do bazéna.

Prevádzka bazénov počas LTS trvala od 29.6.2013 do 8.9.2013. Bazény boli využívané na kúpanie veľmi sporadicky, kvôli nepriaznivému počasiu a nízkej teplote vody v bazénoch. ŠZD bol vykonaný 3 krát a bol zameraný na dodržiavanie čistoty,

funkčnosti recirkulačného zariadenia, čistoty a funkčnosti sprch a zariadení na osobnú hygienu, odstraňovania odpadu a sledovania kvality vody prevádzkovateľom, bez zistenia závažných nedostatkov. Zároveň boli z oboch bazénov odobraté vzorky vody na základe objednávky prevádzkovateľa.

Počas LTS bolo z 2 bazénov odobratých celkom 6 vzoriek, 4 na základe objednávky prevádzkovateľa a 2 v rámci výkonu ŠZD, 4 z nich bolo nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli. Boli prekročené tieto ukazovatele: voľný a viazaný chlór, CHSK_{Mn} , kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 °C a črevné enterokoky.

Pri **hoteli BIATLON v obci Osrblie** bol osadený **vonkajší nadzemný bazén s recirkuláciou** vody s kapacitou pre 15 kúpajúcich. Bazén bol napustený vodou z verejného vodovodu s možnosťou ohrevu. Bol využívaný len ubytovanými návštevníkmi hotela (detské tábory). Prevádzka bazéna počas LTS trvala od 29.6.2013 do 28.8.2013. Počas sezóny boli vykonané 3 kontroly v rámci výkonu ŠZD. Celkom bolo z bazéna odobratých 5 vzoriek vody, 2 na základe objednávky prevádzkovateľa a 3 v rámci výkonu ŠZD. V troch vzorkách bol prekročený aspoň jeden ukazovateľ. Boli to najmä: *Pseudomonas aeruginosa*, viazaný chlór a CHSK_{Mn} .

V piatich rekreačných zariadeniach v okresoch Banská Bystrica a Brezno, ktoré boli prevádzkované počas LTS 2013 sa na kúpanie využívalo celkom 12 bazénov so sezónnou prevádzkou.

Pracovníkmi odboru HŽPaZ RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo vykonaných celkom 22 kontrol v rámci výkonu ŠZD (7 pred zahájením sezóny, 15 počas LTS).

Pracovníci odboru HŽPaZ **z 12 bazénov odobrali celkom 46 vzoriek vody** na stanovenie fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z.

Zo 46 vzoriek odobratých z jednotlivých bazénov bolo 34 vzoriek nevyhovujúcich aspoň v jednom ukazovateli, 13 vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch, 2 v biologických a 31 vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch. Najčastejšie išlo o tieto ukazovatele: voľný chlór, pH, CHSK_{Mn} producenty, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C, črevné enterokoky, *Pseudomonas aeruginosa*.

Počas LTS 2013 neboli pri výkone ŠZD v žiadnom zariadení zistené také závažné nedostatky, pre ktoré by muselo byť vydané rozhodnutie o zákaze prevádzkovania rekreačného zariadenia a tiež nebolo potrebné uplatniť iné sankčné opatrenia.

Písomnou odpoveďou boli vybavené 3 podnety ohľadne Plážového kúpaliska v meste Banská Bystrica (2 sa týkali nevyhovujúcej kvality vody v bazénoch a 1 sa týkal podozrenia na prenos syfilisu vodou v bazénoch).

V dňoch 01.07.2013 a 25.06.2013 bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor na plážovom kúpalisku v meste Banská Bystrica a na letnom kúpalisku v obci Podbrezová. Cielený ŠZD bol vykonaný v súlade s usmernením ÚVZ SR a bol zameraný na kontrolu plnenia požiadaviek na kvalitu vody na kúpanie a kontrolu dodržiavania požiadaviek na vybavenie a prevádzku kúpaliska. Správa z výkonu cieleného ŠZD na vybraných kúpaliskách v okresoch Banská Bystrica a Brezno bola zaslaná na ÚVZ SR Bratislava dňa 11.07.2013.

Všetky údaje o kvalite vody v jednotlivých bazénoch, pripravenosti rekreačných zariadení, o priebehu LTS v týždňových intervaloch, o stave jednotlivých kúpalísk zistených pri výkone ŠZD boli zadávané do Informačného systému – voda na kúpanie,

ktorý je dostupný aj pre verejnosť na internetovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava (www.uvzsr.sk).

Prostredníctvom IS boli na ÚVZ SR zaslané textové časti správy o pripravenosti na letnú turistickú sezónu, týždenné aktualizácie priebehu LTS ako aj správa o vyhodnotení LTS v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Pracovníci odboru po celý rok poskytovali telefonicky, osobne alebo prostredníctvom internetovej stránky úradu informácie a konzultácie obyvateľom a prevádzkovateľom z oblasti problematiky využívania vody určenej na kúpanie, jej kvality, prevádzkovania bazénov atď.

Nebol zaznamenaný nedostatok pitnej vody v rekreačných zariadeniach. V súvislosti s využívaním vody nakúpanie v LTS 2013 nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení ani iných poškodení zdravia.

3. Kvalita ovzdušia

3.1. Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia

Nakoľko z roku 2013 nie sú k dispozícii kompletne výsledky merania znečisťujúcich látok vo voľnom ovzduší z automatických monitorovacích staníc prevádzkovaných SHMÚ, preto nebolo možné komplexne zhodnotiť stav kvality voľného ovzdušia za okresy Banská Bystrica a Brezno.

3.2. Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Na základe žiadostí obyvateľov bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica a Brezno o odborné posúdenie výskytu vlhkosti a plesní boli v roku 2013 pracovníkmi odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica vykonané miestne obhliadky v šiestich bytoch.

Vo všetkých predmetných bytoch bola zistená viditeľná prítomnosť vlhkosti a plesní, ktoré poukazovali na možný zdroj vlhkosti a prítomnosť vhodných mikroklimatických podmienok pre rast a šírenie plesní. Užívatelia bytu boli upozornení na reálne riziko ohrozenia zdravia obyvateľov a to najmä detí, chronicky chorých ľudí a ľudí s alergickým alebo astmatickým ochorením v dôsledku viditeľnej prítomnosti plesní v prostredí bytov.

Ďalej bola na RÚVZ Banská Bystrica osobne doručená žiadosť o identifikáciu hmyzu a o informáciu o spôsobe jeho likvidácie, ktorý obyvateľke bytu vchádzal cez okná do interiéru a znepríjemňoval jej bývanie. Odchytený hmyz bol identifikovaný ako bzdocha stromová – *Acanthosoma Haemorrhoidale*, rad: *Heteroptera*. Obyvatelka bytu bola písomne informovaná o tom, že bzdocha stromová nie je z epidemiologického hľadiska významná a jej prítomnosť v bytových priestoroch nespôsobuje riziko ohrozenia zdravia.

Na základe usmernení Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. OHŽP-1914/2013 a OHŽP-5573/2013 bol v roku 2013 vykonaný mimoriadny cielený štátny zdravotný dozor zameraný na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach. Cieľom úlohy bolo za pomoci testu ACAREX stanoviť prítomnosť alergénov v exkrementoch roztočov obsiahnutých vo vzorkách prachu z vnútorného prostredia, nájsť zdroj a miesta najväčšieho výskytu a overiť potrebu likvidácie roztočov aj iným spôsobom ako vysávaním.

Cielený ŠZD bol rozdelený na 2 fázy. 1. fáza sa uskutočnila v ubytovacích zariadeniach v strediskách zimnej rekreácie v termíne od 11.2.2013 do 1.3.2013.

Odbery vzoriek boli vykonané v 4 zariadeniach – 2 hotely a 2 penzióny rôznych tried (spolu 20 vzoriek). 2. fáza bola pokračovaním úlohy, ktorá vyplynula zo záverov z pracovnej porady vedenia ÚVZ SR. 2. fáza úlohy sa realizovala v období 15.7.2013-15.9.2013, v 6 zariadeniach letnej turistickej sezóny v Banskobystrickom kraji (spolu 30 vzoriek). Výber zariadení prebiehal v spolupráci s príslušnými RÚVZ v Lučenci, Žiari nad Hronom, Rimavskej Sobote a vo Veľkom Krtíši.

Pracovníci odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica pri odbere, uskladnení a transporte vzoriek postupovali podľa „Metodiky odberu vzoriek prachu na stanovenie alergénov roztočov“. Vzorky boli doručené a vyšetrené v laboratóriách Odboru lekárskej mikrobiológie, oddelenia biológie životného prostredia na RÚVZ Banská Bystrica.

Zhodnotenie a výsledky 1.fázy úlohy boli prezentované na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení HŽPZ RÚVZ v SR, ktorá sa konala v dňoch 27. a 28. mája 2013 v Bratislave. Zhodnotenie a výsledky druhej fázy sa v súčasnosti spracúvajú.

4. Pôsobenie zdrojov hluku

4.1. Zdroje hluku v životnom prostredí

Zdrojmi nadmerných hladín hluku vo vonkajších chránených priestoroch a chránených miestnostiach v okresoch Banská Bystrica a Brezno sú automobilová doprava a stacionárne zdroje hluku v prípadoch ich nevyhovujúceho umiestnenia, resp. bez technického zabezpečenia opatrení na znižovanie hluku.

V roku 2013 odbor HŽPZ riešil nasledujúce **podnety na zníženie nadmernej hlučnosti**:

- **Žiadosť o prešetrenie a vyhodnotenie hlukovej situácie zo stacionárnych zdrojov hluku – klimatizačných jednotiek nainštalovaných na budove Finančného riaditeľstva SR na Novej ulici v Banskej Bystrici, spojená s podnetom**

Podnet obyvateľov na nadmerný hluk v obytnom prostredí na ul. Novej v Banskej Bystrici bol RÚVZ zaevidovaný v roku 2012, kedy bolo začaté jeho riešenie. Meraním hluku, ktoré urobila odborne spôsobilá organizácia bolo zistené prekračovanie najvyššie prípustných určujúcich veličín hluku vo vonkajšom obytnom prostredí. Vzhľadom k tomu RÚVZ na základe svojich kompetencií podľa zákona č. 355/2007 Z. z. požadoval realizáciu opatrení na dosiahnutie súladu s vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z. z.

V priebehu roku 2013 prevádzkovateľ zdrojov hluku zabezpečil spracovanie návrhu technických protihlukových opatrení a príslušnej projektovej dokumentácie, realizáciu technických portihlukových opatrení formou kapotáže klimatizačných jednotiek a preukázanie účinnosti realizovaných opatrení opakovaným meraním hluku.

Podaním zaevidovaným RÚVZ Banská Bystrica dňa 18.12.2013 predložilo FR SR písomnú informáciu o plnení protihlukových opatrení a protokol o meraní imisii hluku, ktoré bolo vykonané po realizácii protihlukových opatrení. Kontrolné meranie hluku vo vonkajšom prostredí od vzduchotechnického zariadenia umiestneného pri Daňovom úrade, Nová ul. 13 Banská Bystrica bolo vykonané za účelom preukázania hlukovej situácie pred oknom obytnej miestnosti bytového domu na ulici Nová 15

v Banskej Bystrici. Protokol: A 074 2013 „Meranie hluku vo vonkajšom prostredí, Daňový úrad Banská Bystrica, po zrealizovaní stavebných úprav“ spracovala firma Klub ZPS vo vibroakustike, s.r.o. Žilina, s odbornou spôsobilosťou podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

Meranie hluku preukázalo dodržanie najvyššie prípustných určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí – pred oknami obytných miestností bytov na Novej ulici č. 15. Na základe uvedeného RÚVZ konštatoval, že technické opatrenia vykonané na zdroji hluku boli účinné a dostatočné pre zabezpečenie požadovaných akustických parametrov pre obytnú zónu a dosiahnutie súladu s požiadavkami vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z.

- Podnet na hluk vo vonkajšom prostredí, Kynceľová 16, Banská Bystrica z firmy IRONAL s.r.o.

Ide o opakovaný podnet na obťažovanie hlukom z prevádzky firmy IRONAL s.r.o., Kynceľová 18, ktorej predmetom činnosti je obrábanie kovov. Prevádzka je lokalizovaná v blízkosti rodinných domov. Obťažovanie hlukom obyvatelia pociťujú najmä v nočných hodinách. Na základe podnetu bola vykonaná kontrola dodržiavania technických a organizačných opatrení prijatých na minimalizovanie hlučnosti z prevádzky firmy IRONAL s.r.o. v rokoch 2007-2008. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru dňa 17.7.2013 bolo zistené, že všetky technické opatrenia boli realizované (uzamknuté dvere a premiestnenie ventilátora na dolnej hale, okná na dolnej hale v noci zatvorené, výmena starých mechanických strojov v hornej hale za nové elektrické, výsadba 2 radov stromov popri oplotení areálu). Konatelia spoločnosti uviedli, že v poslednej dobe došlo k porušeniu organizačných opatrení – púšťanie hudby v nočnej dobe, nedodržanie zatvárania dverí v hornej hale po 21.30 hod, čo mohlo byť príčinou obťažovania hlukom susediacej nehnuteľnosti.

Podľa vyjadrenia firmy IRONAL s.r.o. písomne zdokumentovaného v zázname z pracovného jednania boli pracovníci prevádzky poučení o opatreniach smerujúcich k minimalizovaniu obťažovania vonkajšieho prostredia hlukom – zákaz púšťania rádií, vysýpanie kontajnerov v nočných hodinách len v najnutnejších prípadoch, zatváranie brány na hornej hale o 21:30 hod.

Ďalej firma IRONAL s.r.o. plánuje v roku 2014 inštaláciu vzduchotechniky z dôvodu aby sa brána na hale v letných mesiacoch otvárala čo najmenej. K minimalizovaniu hluku má prispieť i nový systém, ktorý firma plánuje zaviesť – magnetické zámky, ktorými bude možné určiť prístupy zamestnancov do haly. Zástupca firmy IRONAL s.r.o. na pracovnom jednaní, ktoré ku kontrole plnenia záverov zo štátneho zdravotného dozoru zvolal RÚVZ na deň 19. 12. 2013, predložil protokol o meraní imisíí hluku, ktoré dňa 14.11.2013 vykonal RÚVZ Banská Bystrica na základe objednávky firmy IRONAL s.r.o., Kynceľová, Banská Bystrica.

Podľa predloženého protokolu hluk vo vonkajšom obytnom prostredí, pre oknami obytných miestností RD Kynceľová 16, neprekračuje najvyššie prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku.

- Podnet na hluk z klimatizačných zariadení CBA potravín, Starohorská ulica, Banská Bystrica

Opakovaný podnet obyvateľa Starohorskej ulice na obťažovanie hlukom z chodu klimatizačného zariadenia blízkych CBA potravín. Na základe podnetov z roku 2012 RÚVZ požadoval vykonanie opatrení na zdrojoch hluku. Prevádzkovateľ realizoval opatrenia na chladiacich zariadeniach a ich účinnosť overil meraním hluku. Podľa protokolu o meraní imisíí hluku vykonaného dňa 09.05.2013 v nočných hodinách

nebolo zistené prekračovanie najvyšších prípustných určujúcich veličín hluku, nakoľko hluk z klimatizačných jednotiek zaniká v hluku pozadia. Hluk pozadia je na úrovni 34,4 dB na Starohorskej č. 56 a 34,6 dB na Starohorskej č. 29.

Opakovaný podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený, nakoľko vykonané technické opatrenia preukázali dostatočnú účinnosť na dosiahnutie súladu s vyhláškou MZSR č. 549/2007 Z.z.

- Žiadosť o premeranie hlučnosti, prašnosti a zápachu z prevádzky v obci Priechod

O meranie hluku požiadala obec Priechod na základe podnetu obyvateľov obce, ktorí sa sťažovali na hluk a prašnosť z prevádzky na výrobu peliet. RÚVZ riešil podnet obyvateľov obce Priechod na hluk z dotknutej prevádzky v roku 2012, kedy prevádzkovateľ vykonal technické opatrenia na minimalizovanie hlučnosti a ich účinnosť preukázal meraním hluku. Na základe žiadosti obec Priechod RÚVZ vykonal v prevádzke na výrobu peliet opakované šetrenie dňa 11.04.2013. Pri šetrení bolo zistené, že od vykonania posledného merania (protokol RÚVZ o meraní imisíí hluku č. 33/2012) nedošlo k zmene technológie a prevádzkovateľ vykonal ďalšie protihlukové opatrenia (prekrytie okien priehľadným plastovým krytom, uzatvorenie výduchu pary na bočnej stene haly).

Podnet obyvateľov bol vyhodnotený ako neopodstatnený. Obec bola upozornená, že môže požiadať RÚVZ o meranie hluku v rámci platených služieb.

- Podnet na rušenie hlukom v súvislosti s výstavbou Malej vodnej elektrárne Šalková

Predmetom podnetu obyvateľov Šalkovej bol hluk vznikajúci pri výstavbe MVE, najmä z dopravy materiálov a stavebných činností. Stavba MVE Šalková sa realizuje na základe právoplatného rozhodnutia krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici. V rozhodnutí príslušného stavebného úradu o povolení stavby boli súčasne špecifikované záväzné podmienky povolenia a povinnosti investora. Podľa záväzných podmienok, ktoré je investor povinný dodržať počas výstavby MVE, realizáciou stavby nesmie byť nadmieru zhoršované životné prostredie.

V týchto súvislostiach RÚVZ poukázal na kompetencie orgánov štátneho stavebného dohľadu, ktoré sú opravné zisťovať, či sa dodržiavajú podmienky stavebného povolenia, na ktoré je potrebné sa v predmetnej veci obrátiť.

- Opakované podnety pani Fizeľovej a Rácovej (odstúpené z ÚVZ SR), žiadosť obce Vlkanová o meranie hluku, žiadosť Kancelárie verejného ochranu práv vo veci riešenia hluku z prevádzky „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostáreň“

Všetky doterajšie žiadosti a podnety občanov, ktorých predmetom bolo obťažovanie hlukom vo vonkajšom prostredí Obce Vlkanová, riešil RÚVZ v rozsahu svojich kompetencií upravených zákonom č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Naposledy bola táto problematika riešená v mesiacoch august - september 2013, kedy na základe žiadosti obce Vlkanová, v zastúpení Ing. Ľubomírom Longauerom č. 2013/02582 z 08.08.2013 o meranie imisíí hluku RÚVZ nariadil na 03.09.2013 ústne pojednávanie vo veci riešenia hlučnosti vo vonkajšom obytnom prostredí v obci Vlkanová.

Na ústnom pojednávaní prevádzkovateľ zariadenia „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostáreň“ KOMPALA, a.s., Skuteckého 23, 974 01 Banská Bystrica predložil Protokol o meraní imisíí hluku vo vonkajšom

prostredí z iných zdrojov č. 480/2013/De, ktorý na základe meraní hluku vypracovala odborné spôsobilá organizácia Inžinierske služby, spol. s r.o., Komenského 19, 036 01 Martin. Vykonané merania hluku vo vonkajšom prostredí, ktoré sa uskutočnili 27 – 28.08.2013 v čase od 22,00 hod. do 02,10 hod. , t.j. v časovom intervale noc, vo vybraných kritických miestach z hľadiska šírenia hluku z dotknutého zdroja hluku, preukázali dodržanie požiadaviek na ochranu zdravia pred hlukom podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. v chránenom obytnom území na Vlkanovskej a Peťovskej ulici v obci Vlkanová. Vzhľadom na ustálený charakter zdrojov hluku je možné namerané hodnoty považovať za platné aj v iných časových intervaloch dňa. Posudzované hodnoty hluku sú nižšie ako prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku z iných zdrojov upravené citovanou vyhláškou pre kategóriu územia II., časový interval deň (50dB), večer (50 dB) aj noc (45,0 dB).

V zápise z ústneho pojednávania sa zástupcovia spoločnosti KOMPALA, a.s. ústne a písomne vyjadrili, že prevádzka funguje v stabilnom výkone bez akýchkoľvek technologických zmien, s výnimkou nutných povinných dní na údržbu. RÚVZ v zápise z pojednávania na základe povinností upravených zákonom č.355/2007 Z.z. pre prevádzkovateľov zdrojov hluku požadoval, aby KOMPALA, a. s., Banská Bystrica ako prevádzkovateľ „Výroby elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov a kompostáreň“ zabezpečil trvalé dodržiavanie prípustných hodnôt hluku vo všetkých časových intervaloch podľa požiadaviek citovaných predpisov. O výsledkoch ústneho pojednávania bolo obci Vlkanová v zastúpení Ing. Ľubomírom Longauerom zaslané písomné vyjadrenie č. 2013/02582, zo dňa 03.09.2013.

Prenos vibrácií podloží alebo vzdušnou cestou, na ktorý sa v podaní MVDr. Fizeľovej tiež poukazuje, je vzhľadom na vzdialenosť Vlkanovskej ulice od dotknutého zdroja hluku a reliéf terénu vysoko nepravdepodobný. Tieto vibrácie by museli pociťovať obyvatelia vo všetkých domoch na danej ulici.

Na základe uvedeného nebol a nie je dôvod na začatie konania v danej veci v kompetencii RÚVZ podľa zákona č.355/2007 Z.z. Bolo by v rozpore so zákonnými oprávneniami, keby RÚVZ nariaďoval vykonať ďalšie protihlukové opatrenia a ďalšie merania hluku, ak nenastali žiadne technologické zmeny v schválenom spôsobe prevádzky a účastníci konania predložili merania vykonané odborne spôsobilou osobou, ktorými preukázali splnenie požiadaviek na ochranu zdravia pred hlukom.

Podnety obyvateľov mesta Banská Bystrica na hluk vo vonkajšom prostredí v súvislosti

s uvedením stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“ do skúšobnej prevádzky.

V štyroch podnetoch (oblasť Belveder, Laskomerská dolina, Severná ulica, Radvaň) obyvatelia častí mesta v ktorých došlo k zvýšenej intenzite cestnej dopravy v dôsledku presmerovania dopravy, poukazovali na subjektívne pociťovanie zvýšenia hlučnosti a žiadali o vykonanie objektivizácie hluku. Podnety boli riešené so správcami príslušných komunikácií, ktorí postupne realizujú merania a hodnotenia hlukových hladín v dotknutých územiach.

4.2. Opatrenia na zníženie hlučnosti

Preventívne je dodržanie prípustných hodnôt určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí i vnútornom prostredí budov podľa platnej legislatívy požadované pri posudkovej činnosti RÚVZ. Pri predkladaní návrhov stavieb na posúdenie je v prípadoch predpokladaného zaťaženia chránených území a priestorov

hlukom požadované spracovanie hlukových štúdií na základe ktorých RÚVZ rozhoduje. Súčasťou hlukových štúdií bývajú aj návrhy protihlukových opatrení (urbanistické, zmena dispozičného riešenia, technologické, organizačné a pod.), ktoré sa rozpracovávajú v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie a v prípade potreby sa ich účinnosť overuje v kolaudačnom konaní.

Zdokumentovanie ochrany zdravia pred hlukom je požadované už v štádiu posudzovania návrhov činností predkladaných na posúdenie podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v štádiu územného konania a následne v štádiu kolaudačného konania. V štádiu posudzovania EIA boli hlukové štúdie spracované pre zámery: I/66 Podbrezová – obchvat, Racionalizácia tavebného procesu v spoločnosti Confal a.s., Slovenská Ľupča.

V štádiu územného konania bolo zabezpečenie ochrany pred hlukom požadované pri schvaľovaní všetkých stavieb s predpokladaným vplyvom na hlukové hladiny okolia resp. požiadavkami na ochranu pred hlukom samotnej schvaľovanej stavby (napr. polyfunkčné objekty, bytové domy, povrchové lomy nerastov a kompostárne).

V roku 2013 RÚVZ Banská Bystrica hodnotil splnenie požiadaviek, ktoré boli uplatnené v záväznom stanovisku č. A/2012/02282 zo dňa 19.06.2012, ktoré bolo vydané v rámci kolaudačného konania ku skúšobnej prevádzke stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“. Za účelom hodnotenia splnenia požiadaviek uplatnených v tomto záväznom stanovisku sa v RÚVZ uskutočnili v priebehu mesiacov apríl až júl 2013 celkom štyri pracovné stretnutia.

Zástupcovia spoločnosti Granvia Construction s.r.o. na pracovných stretnutiach predkladali materiály relevantné pre hodnotenie splnenia požiadaviek uplatnených v záväznom stanovisku RÚVZ vyššie uvedeného čísla v nasledujúcich bodoch 1-4. Požiadavky uvedené v záväznom stanovisku ku kolaudačnému konaniu boli splnené nasledovne:

K bodu 1:

Zabezpečiť vykonanie objektivizácie hluku vo vonkajšom prostredí spôsobovaného prevádzkovaním kolaudovanej stavby Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) v celej jej dĺžke, vo vzťahu ku chráneným priestorom a objektom, reprezentatívnym meraním odborne spôsobilou osobou.

Bol predložený Protokol o meraní imisíí hluku z cestnej dopravy č. 580/2012/Du, spracovaný Inžinierskymi službami, spol. s r. o. Komenského 19, Martin, na základe meraní hluku vykonaných v období 10.10. 2012 – 19.10. 2012, miesto merania: R1 severný obchvat Banskej Bystrice . Protokol bol spracovaný ako podklad pre vydanie hlukovej mapy.

Spolu boli podľa protokolu merania vykonané v 30-tich bodoch. Doplnkom č.1 bol doplnený výpočtový bod 31, odvodený z výpočtu pre hlukovú mapu a z meraní pre bod 20, umiestnený 100 m od rýchlostnej cesty R1, pred objektom nukleárnej medicíny v SNA.

K bodu 2:

Na základe meraní vyhodnotiť hladiny hluku vo vonkajšom prostredí vo vzťahu ku chráneným objektom – obytným, administratívnym a zdravotníckym objektom v starom nemocničnom areáli a vyhodnotiť účinnosť všetkých vybudovaných protihlukových stien.

Na základe protokolu o meraní imisíí hluku z cestnej dopravy č. 580/2012/Du boli zhodnotené stanovené hodnoty určujúcich veličín hluku všetkých meracích bodov (tabuľka 7.2 protokolu, MB1 až MB 30) a doplneného bodu MB 31. Na základe

popisu okolia meracích bodov a platnej legislatívy boli jednotlivé meracie miesta zaradené do kategórií chránených území podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z., so zohľadnením Metodického usmernenia ÚVZ SR, číslo OHŽP – 7197/2009 zo dňa 16.10. 2009 a bol vyhodnotený súlad stanovených hodnôt ekvivalentných hladín A zvuku s platnými prípustnými hodnotami určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí. Prekračovanie prípustnej určujúcej veličiny hluku pre časový interval noc bolo konštatované v dvoch meracích bodoch – MB 01, MB 13.

V meracom bode MB 01 bolo konštatované prekračovanie prípustnej určujúcej veličiny hluku v časovom intervale noc o + 3,3 dB, v MB 13 prekračovanie v časovom intervale noc o + 0,7 dB. Ide o lokality s výstavbou protihlukovej steny a realizáciou sekundárnych protihlukových opatrení. V súlade s platnou legislatívou Granvia Construction s.r.o. zabezpečila vykonanie meraní hluku vo vnútornom prostredí v byte na Severnej ulici č. 24 (MB 01). V byte bola realizovaná výmena okien, vybavených Akustickou hygroregulovateľnou štrbinou pre prívod vzduchu – EHA. Podľa protokolu : A 028 2013 „Meranie imisí vo vnútornom prostredí budov, ul. Severná 24, Banská Bystrica od hluku z vonkajšieho prostredia“, spracovaného odborne spôsobilou osobou Klub ZPS vo vibroakustike, s.r.o. Žilina, nie sú určujúce veličiny hluku vo vnútornom prostredí bytu pre deň, večer, ani noc prekročené.

Majiteľky rodinného domu Rudlovska cesta 57 (MB 13), podali písomné prehlásenie, že nepožadujú vykonanie meraní vo vnútri RD, nakoľko nepociťujú rušivé pôsobenie prevádzky rýchlostnej cesty R1.

K bodu 3:

Na základe vykonaných objektívnych meraní a vyhodnotenia navrhnuť v prípade opodstatnenosti ďalšie účinné protihlukové opatrenia na minimalizovanie hluku z prevádzky Cesty pre motorové vozidlá I/66 (R 1) Banská Bystrica – severný obchvat, za účelom dosiahnutia súladu s požiadavkami na ochranu zdravia pred hlukom upravenými § 27 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Účinnosť vykonaných opatrení a súlad s požiadavkami na ochranu zdravia pred hlukom podľa citovaných predpisov preukázať reprezentatívnymi kontrolnými meraniami hluku.

Vzhľadom ku skutočnostiach uvedeným k bodom 2, 3 a 4 požadovanie vykonania ďalších protihlukových opatrení nie je opodstatnené.

K bodu 4:

Dokumentovať dôvody nerealizovania sekundárnych protihlukových opatrení na pozemných objektoch - budova bývalej mikrobiológie v SNA, Rudlovska 56, Rudlovska 61, Rudlovska severne od 56. V prípade opodstatnenosti realizovať pôvodne navrhované sekundárne protihlukové opatrenia.

Spoločnosť Granvia Construction s.r.o. predložila k nerealizovaniu sekundárnych protihlukových opatrení na uvedených objektoch stanovisko, v ktorom uvádza dôvody ich nerealizovania. Podľa uvedeného stanoviska došlo v roku 2009 v dokumentácii pre realizáciu stavby k aktualizácii potreby a rozsahu sekundárnych protihlukových opatrení podľa aktuálneho stavebno- technického stavu objektov na Rudlovskej ceste , ktorý je v stanovisku popísaný detailne pre jednotlivé objekty (prestavba na administratívne priestory, asanácie, novostavby s novými oknami...).

Ďalej bol predložený zápis z pracovného rokovania , v zmysle ktorého došlo k dohode so zástupcami FNsP FDR Banská Bystrica k zmenám vo výmene okien podľa požiadaviek nemocnice a s rešpektovaním zmien po rekonštrukciách.

V doplnenom výpočtovom bode MB 31, pred objektom nukleárnej medicíny podľa doplnku protokolu nie sú prípustné hodnoty hluku prekročené pre časový interval deň a večer, teda nie je potrebná realizácia sekundárnych protihlukových opatrení (len denná prevádzka).

Nerealizovanie sekundárnych protihlukových opatrení na objektoch podľa bodu 4. bolo objektívne zdôvodnené. Ich realizácia nie je na základe vyššie uvedeného zdôvodnenia opodstatnená, resp. nie je reálna.

Na základe uvedeného RÚVZ konštatoval, že Granvia Construction s.r.o. predložila všetky relevantné materiály a preukázala splnenie požiadaviek uplatnených v záväznom stanovisku, ktoré bolo vydané ku skúšobnej prevádzke stavby „Cesta pre motorové vozidlá I/66 (R1) Banská Bystrica – severný obchvat“.

Opatrenia na zníženie hlučnosti navrhované a realizované pri riešení podnetov sú uvedené v predchádzajúcom bode 4.1.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, do ktorej patria okresy Banská Bystrica a Brezno je 298 ubytovacích zariadení (155 zariadení v okrese Banská Bystrica, 143 v okrese Brezno), ktoré sú zaradené do kategórií uvedených v tabuľke 5.1. Z toho je 150 zariadení poskytujúcich ubytovanie v súkromí. Väčšinou sú tieto zariadenia s celoročnou prevádzkou, niektoré sú zamerané na zimnú turistickú sezónu.

V roku 2013 bolo vydaných 41 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Jednalo sa o nové zariadenia, zmenu prevádzkovateľa, zmenu ubytovacej kapacity alebo schválenie zmeny v prevádzkovom poriadku. Vydaniu rozhodnutia predchádzala obhliadka priestorov.

V zariadeniach cestovného ruchu sa v nemalej miere poskytujú doplnkové služby ako sú wellnes, sauny, bazény, masáže. Bazény sú využívané v 26 zariadeniach, prevádzkovatelia zabezpečujú pravidelne kontrolu kvality vody na kúpanie v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. Sauny sa nachádzajú v 35 zariadeniach, buď samostatne alebo ako súčasť wellnes.

Štátny zdravotný dozor (okrem obhliadky na základe žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky) bol vykonaný 22-krát, zameraný na kontrolu prevádzkovej hygieny, dodržiavanie prevádzkového poriadku, skladovanie a manipuláciu s bielizňou, zásobovanie pitnou vodou a kontrolu prevádzkovej dokumentácie.

Závažné porušenie predpisov a ohrozenie verejného zdravia bolo zistené v jednom zariadení. Pri výkone ŠZD na základe podnetu o výskyte svrabu sa v hoteli

zistilo porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení noviel a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. V zariadení sa nepoužívali žiadne dezinfekčné prostriedky, dekontaminácia plôch, podláh a zariadení na osobnú hygienu v ubytovacej časti a v časti wellness sa vykonávala len s použitím čistiacich prostriedkov. Na základe zistených skutočností bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt podľa § 57 ods. 7 a § 57 ods. 9, § 57 ods. 39 písm. f) zákona č. 355/2007 Z. z. s následným vydaním rozhodnutia o uložení pokuty vo výške 165 €.

- **Zariadenia starostlivosti o ľudské telo**

V roku 2013 bolo na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v evidencii celkom 660 zariadení starostlivosti o ľudské telo v okresoch Banská Bystrica a Brezno. Oproti minulému roku bolo 45 zariadení zrušených. Podľa druhu vykonávaných činností sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno poskytujú tieto služby:

- 108 kozmetík - v 6 kozmetikách vykonávajú nastreľovanie náušnic, v 64 kozmetikách sa k nezdravotníckemu ošetrovaniu používajú prístroje napr.- ozonizer, ultrazvuk, myostimulátor, galvanická žehlička, myolifting, kozmetický vákuový prístroj, elektrokozmetický prístroj mikrodermabrázia 3 v 1, prístroj SPM, prístroj IPL, prístroj XILIA 800 RF, prístroj LIPO DERM LIPO X, Oxymat 3, Cryolex madel ETG50, DermaLift, Ultralipo systém ..., v 16 kozmetikách sa vykonáva permanentný make-up.
- 37 pedikúr – mokrá, suchá, kombinovaná
- 69 manikúr - nechťový dizajn
- 249 kaderníctiev
- 18 holičstiev
- 78 masáží
- 1 erotický masážny salón
- 7 tetovacích salónov
- 3 pircingové salóny - v 1 pircingovom salóne sa nastreľujú náušnice a vykonáva sa permanentný make - up
- 9 saun
- 32 solárií z toho 3 kolagénové soláriá a 4 soláriá sú v skúšobnej prevádzke

V súvislosti s uvedením do platnosti novej STN EN 60335-2-27, vydal Úrad verejného zdravotníctva dňa 12.4.2012 odborné usmernenie pre postup RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach solárií. Nakoľko prevádzka solária predstavuje zvýšené riziko ohrozenia zdravia klientov z ÚV žiarenia, pri uvedení nových priestorov do prevádzky bola každá nová prevádzka uvedená do skúšobnej prevádzky na dobu max. 6 mesiacov s tým, že prevádzkovateľovi bola uložená povinnosť vykonať meranie ÚV žiarenia solárneho prístroja. V roku 2013 boli do skúšobnej prevádzky uvedené 2 soláriá. V piatich zariadeniach so skúšobnou prevádzkou bolo vykonané meranie UV žiarenia opaľovacieho zariadenia, ktoré bolo v roku 2013 podkladom pre vydanie súhlasných rozhodnutí na uvedenie priestorov solárií do prevádzky na dobu neurčitú.

- 49 iných prevádzok - 15 fitness centier (aerobic, INDOOR CYCLING - druh skupinovej aerobnej záťaže na stacionárnom bicykli, posilňovanie), 2 štúdiá aerobiku, 4 jumping centrá, 1 kryokomora, 2 slender štúdiá, 4 tanečné

štúdiá, 3 zariadenia s termoakupresúrnymi lôžkami CGM – 3500, 5 rekondičných centier – pilates, 2 zoštlňovacie štúdiá, 2 zariadenia na regeneráciu telesnej hmotnosti a formovanie postavy pomocou kyslíkovo – ozónovej kabíny a mechanoterapeutických lôžok CLM 180, 1 zariadenie slúžiace na regeneráciu a rekondíciu pomocou prístroja Hypoxi VACUNAUT a Hypoxi TRAINER PROFESSIONAL, 1 nástrekové štúdio (opaľovanie), 1 zariadenie slúžiace na regeneráciu a rekondíciu pomocou prístrojov – IPL X 3 a NEW BODY N , 6 poradní zdravého životného štýlu a skrášľovania ľudského tela.

ŠZD bol vykonaný v každom novom zariadení starostlivosti o ľudské telo pred uvedením priestorov do prevádzky. Zameraný bol na kontrolu plnenia požiadaviek podľa vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo. Pri výkone ŠZD zameraného na kontrolu prevádzky zariadení boli v 147 zariadeniach zistené nedostatky. Prevádzkovatelia zariadení zistené nedostatky odstránili. Nedostatky sa týkali najmä: vymaľovania priestorov zariadenia, zakúpenia čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, doplnenia obsahu lekárničky a uloženia lekárničky na dostupné miesto. V správnom konaní bola uložená pokuta vo výške 800,00 € za prevádzkovanie masérskych služieb a prevádzkovania vírivého bazénu bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a schváleného prevádzkového poriadku. V zariadení bola nedostatočná mechanická očista a následná dezinfekcia pracovných nástrojov a plôch. V ďalšej prevádzke kaderníctva bola uložená pokuta 165,00 € za mikrobiologické znečistenie pracovných nástrojov. V zariadení boli odobraté stery z pracovných nástrojov a bola zistená ich mikrobiologická kontaminácia. Pokuta vo výške 165,00 € bol uložená za prevádzkovanie holičstva bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a schváleného prevádzkového poriadku.

Kontrola mikrobiálnej kontaminácie povrchov a predmetov bola vykonaná sterovou metódou v 6 zariadeniach, v ktorých bolo odobratých celkom 78 sterov. V 2 zariadeniach bol zistený výskyt patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov - Escherichia coli, Pseudomonas auruginosa, aeróbne sporuláty, Staphylococcus aureus. Po vykonaných opatreniach boli výsledky kontrolne odobratých sterov negatívne. Na základe žiadosti v roku 2013 bola vykonaná kontrola účinnosti sterilizátorov v 33 zariadeniach.

V rámci posudkového konania RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici bolo v roku 2013 v okrese Banská Bystrica a Brezno vydaných 132 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, 1 rozhodnutie schvaľujúce zmenu prevádzkového poriadku, ďalej bolo uplatnené 8x prerušené konanie a 1x bolo konanie zastavené. V súvislosti so zmenami účelu užívania priestorov a kolaudácie za účelom zriadenia zariadení starostlivosti o ľudské telo bola zabezpečená účasť na 11 jednaniach zvolaných príslušným stavebným úradom ku ktorým bolo vydaných 11 záväzných stanovísk.

V 112 prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo bola vykonaná kontrola vo veci zistenia výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov, ktoré boli nahlásené zo systému RAPEX. V zariadeniach nebolo zistené používanie nahlásených nebezpečných výrobkov.

Celkovo je hygienická úroveň zariadení starostlivosti o ľudské telo vyhovujúca, prevádzky zodpovedajú hygienickým požiadavkám na ochranu verejného zdravia, zisťované, uvádzané nedostatky boli bezodkladne odstraňované. V prípade porušení ustanovení zákona č.355/2007 Z.z. boli ukladané sankcie za iné správne delikty podľa § 57 citovaného zákona.

- **Zariadenia sociálnych služieb**

K 31.12.2013 je v evidencii odboru HŽPaZ RÚVZ Banská Bystrica celkom 80 zariadení sociálnych služieb (z toho v okrese Banská Bystrica 48 zariadení a v okrese Brezno 32 zariadení). Zariadenia sociálnych služieb pre deti a mládež eviduje odbor HDaM RÚVZ Banská Bystrica.

V rámci posudkovej činnosti bolo v roku 2013 vydaných 5 rozhodnutí týkajúcich sa uvedenia priestorov do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov.

Zariadenia, ktoré poskytujú sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon 448/2008 Z.z.) sú zapísané do centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý vedie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

- Zariadenia zabezpečujúce nevyhnutné podmienky na uspokojenie základných životných potrieb (nocľahárne, útulky, nízkoprahové denné centrá, zariadenia núdzového bývania): 10 (z toho 6 v okrese Banská Bystrica a 4 v okrese Brezno).
- Zariadenia na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, denné stacionáre, opatrovateľské služby, prepravné služby, požičiavanie pomôcok): 48 (z toho 24 v okrese Banská Bystrica a 24 v okrese Brezno).
- Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci): 1 v okrese Banská Bystrica.
- Zariadenia poskytujúce podporné služby (odľahčovacia služba, denné centrum, jedáleň): 16 (z toho 13 v okrese Banská Bystrica a 3 v okrese Brezno).
- Iné zariadenia (sociálne poradenstvo): 5 (z toho 4 v okrese Banská Bystrica a 1 v okrese Brezno).

Záver z výkonu štátneho zdravotného dozoru v roku 2013:

V roku 2013 sa v rámci štátneho zdravotného dozoru a posudkovej činnosti vykonalo v zariadeniach sociálnych služieb 41 kontrol a hygienických šetrení, ktoré boli zamerané najmä na dodržiavanie požiadaviek ustanovených vo vyhláske MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia a v zákone č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve, ďalej na dodržiavanie prevádzkového poriadku a zákazu fajčenia v zariadeniach sociálnych služieb v zmysle platnej legislatívy.

Na základe záverov z výkonu ŠZD v roku 2013 neboli v zariadeniach sociálnych služieb zistené závažné nedostatky. V žiadnom zo zariadení nebolo zistené porušovanie zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v platnom znení.

- **Zdravotnícke zariadenia**

Štátny zdravotný dozor a posudkovú činnosť v zdravotníckych zariadeniach zabezpečuje odbor epidemiológie.

- **Telovýchovné zariadenia**

Na RÚVZ Banská Bystrica boli v roku 2013 evidované tieto telovýchovno-športové zariadenia v okresoch Banská Bystrica a Brezno: Zimný štadión v Banskej Bystrici, Štadión Dukla v Banskej Bystrici, športová hala Štiavničky, futbalové ihrisko v Kremničke, painbalové ihrisko, tenisové kurty, 3 minifutbalové ihriská s umelou trávou, tanečná sála v B. Bystrici, športová hala v obci Badín, golfové ihrisko Tri Duby v k.ú. obce Badín, viacúčelové ihrisko v Hornej Mičinej a na Králikoch, strelnica v Priechode a v Banskej Bystrici, 5 bowlingov, bedmintonová hala, viacúčelové ihriská a ihriská na plážový volejbal, squashové kurty v B. Bystrici, lezecká stena v Banskej Bystrici, telocvičňa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody na Sládkovičovej ulici v Banskej Bystrici, viacúčelová hala Aréna v Brezne, viacúčelové ihrisko, futbalový štadión v Brezne, telocvičňa, 2 kolkárne a stolnotenisová herňa v Podbrezovej, tanečná sála, futbalový štadión v Podbrezovej a 35 futbalových ihrísk v jednotlivých obciach.

Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach sa vykonáva 1 x za 3 roky. V roku 2013 boli uvedené do prevádzky 4 telovýchovno-športové zariadenia a schválené prevádzkové poriadky týchto zariadení: tanečná sála v Banskej Bystrici, bowling v Ľubietovej (zmena prevádzkovateľa), tenisové dvorce v Banskej Bystrici a profi-bowling v Banskej Bystrici. Pri výkone ŠZD neboli zistené závažné nedostatky.

V roku 2013 bolo vydaných 14 súhlasných záväzných stanovísk, z toho 6 vo veci návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia a 8 záväzných stanovísk vo veci návrhu na umiestnenie stavby.

- **Pohrebníctvo**

Podľa vedenej dokumentácie je v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica celkom 111 pohrebísk a 47 domov smútku. Z toho v katastrálnom území okresu Banská Bystrica sa nachádza 69 pohrebísk a 22 domov smútku v 40 obciach a v okrese Brezno 42 pohrebísk a 25 domov smútku v 30 obciach.

V okresoch Banská Bystrica a Brezno je v domoch smútku umiestnených celkom 57 chladiacich zariadení s celkovou kapacitou 103 chladiacich boxov. V krematóriu v Banskej Bystrici je 8 chladiacich zariadení s kapacitou 34 miest.

V RÚVZ Banská Bystrica je zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória. V roku 2013 bolo doručených 12 žiadostí o vykonanie skúšky odbornej spôsobilosti. Všetci žiadatelia boli preskúšaní a získali osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie príslušných zariadení.

Register odborne spôsobilých osôb podľa § 16, ods. 30), zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória podľa § 15, ods. 3), písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. je zverejnený na internetovej stránke RÚVZ Banská Bystrica.

K 31.12.2013 je uvedených do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v okresoch Banská Bystrica a Brezno 9 pohrebných služieb, z toho v okrese Banská Bystrica 4 pohrebné služby a v okrese Brezno 5 pohrebných služieb.

Počet chladiacich zariadení, ktoré vlastní pohrebná služba:

1 chladiace zariadenie s kapacitou 6 boxov vlastní Pohrebná služba „Iris“, Štúrova č. 21, Brezno.

1 chladiace zariadenie s kapacitou 6 boxov a 1 mraziace zariadenie s kapacitou 3 boxy vlastní Pohrebná služba – Milan Haluška, Chalupkova č. 291/10, Brezno.

Ostatné pohrebné služby využívajú chladiace zariadenia Krematória v Banskej Bystrici (3 chladiace zariadenia, každé s kapacitou 8 boxov a 5 chladiacich zariadení, každé s kapacitou 2 boxy, spolu 34 boxov, z toho 4 mraziace zariadenia) a chladiace zariadenia v obciach (Domoch smútku) na základe uzavretých zmlúv o prenájme chladiaceho zariadenia, ktoré sú v platnosti, alebo ich majú k dispozícii na základe dohody.

Počet pohrebných vozidiel:

v okrese Banská Bystrica vlastní:

- pohrebné vozidlo (upravené) každá pohrebná služba

Celkový počet vozidiel: 5

V okrese Brezno vlastní:

- pohrebné vozidlo (upravené) každá pohrebná služba, ale nie každá prevádzkareň v prípade rovnakého majiteľa pohrebnej služby - počet vozidiel 4,

- pohrebné vozidlo (vyrobené) – počet vozidiel 1 (Pohrebná služba – Milan Haluška, Pohorelá)

Celkový počet vozidiel: 5

Počet kontrol vykonaných v pohrebných službách: 9

V roku 2013 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 9 prevádzkach pohrebných služieb.

Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov a dodržiavanie podmienok ustanovení zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve (náležitosti par. 4 – 9).

Počet kontrol vykonaných v krematóriu: 1

v Krematóriu Kremnička, Banská Bystrica bola vykonaná jedna kontrola zameraná na kontrolu ustanovení zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve (náležitosti par. 10 - 12). Závery z vykonaného štátneho zdravotného dozoru v pohrebných službách a v Krematóriu nepreukázali porušenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve a nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Počet pohrebných služieb uvedených do prevádzky: 1

V roku 2013 bola uvedená do prevádzky jedna pohrebná služba - IRIS pohrebné služby, Nám. M. R. Štefánika 31, 977 01 Brezno.

Zoznam pohrebných služieb k 31.12.2013:

Okres Banská Bystrica:

- Anjelské pohrebné & kvetinové služby, Nám. Slobody č. 2, Banská Bystrica,

- Pohrebná služba „Estima“, Petelenova č. 2, Banská Bystrica,
- LK – Company, Nad Plážou č. 20, Banská Bystrica,
- ML – Kvety – Pohrebništvo, Nám. SNP č. 30, Slovenská Ľupča

Okres Brezno:

- Pohrebná služba „IRIS“, Štúrova č. 21, Brezno,
- Pohrebná služba – Milan Haluška, Chalupkova č. 291/10, Brezno,
- Pohrebná služba – Milan Haluška, Orlová č. 657, Pohorelá,
- Pohrebná služba M&M, Osloboditeľov č. 20, Polomka
- Pohrebná služba IRIS, Nám.M.R.Štefánika 31, Brezno

Aplikácia čl. 5 Štatsburskej dohody o preprave tiel mŕtvych osôb

RÚVZ Banská Bystrica nevydal v roku 2013 žiadny pas na prepravu mŕtvej osoby (RÚVZ nebola predložená žiadosť na vydanie pasu). Všetky pohrebné služby v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica sú pripravené na medzinárodné prevozy a sú vybavené nepriepustnými rakvami určenými na medzinárodné prevozy. V praxi nie sú medzinárodné prevozy časté, všetky pohrebné služby v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica zabezpečovali niekoľko prevozov (preprava z Rakúska, Nemecka a Čiech na Slovensko), pričom poskytovali na prevoz účelové nepriepustné rakvy. Sprievodnú dokumentáciu na prevoz si vybavujú príbuzní z dôvodu ľahšej komunikácie s kompetentnými úradmi. Pohrebné služby sú pripravené na medzinárodný prevoz zo Slovenska, sú informované o potrebných náležitostiach a kompetenciách úradov pri vydávaní pasu na prepravu mŕtvych tiel. Zatiaľ takáto požiadavka nebola uplatnená.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pracovníci odboru HŽPZ poskytujú verejnosti informácie rôznymi formami. Najčastejšie využívanou formou sú osobné a telefonické konzultácie, zverejňovanie informácií na internete, poskytovanie informácií cez miestne a regionálne médiá.

Veľmi využívanou formou získavania informácií zo strany verejnosti je forma osobných alebo telefonických konzultácií, ktoré sú najčastejšie zamerané na rozsah požiadaviek RÚVZ pri schvaľovaní stavieb v územnom a kolaudačnom konaní a pri posudkovej činnosti RÚVZ podľa zákona č. 355/2007 Z. z. V roku 2012 pracovníci odboru HŽPZ poskytli 1819 konzultácií. V posledných rokoch sa stále častejšie využíva aj poskytovanie informácií **elektronickou poštou** na základe dotazov uplatnených elektronicky. V roku 2013 bolo spracovaných 10 písomných odpovedí na elektronické dotazy.

Poskytovanie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám

V roku 2013 odbor HŽPZ vybavil 2 žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. V prvom prípade sa jednalo o poskytnutie zoznamu prevádzok kaderníctiev v okrese Banská Bystrica a Brezno, ktorej RÚVZ v plnej miere vyhovel, avšak žiadateľ sa opakovane obrátil s požiadavkou o doplnenie menného zoznamu kaderníčov, ktorej RÚVZ nevyhovel s odôvodnením, že RÚVZ nedisponuje informáciami v požadovanom rozsahu a štruktúrovanom spracovaní zodpovedajúcom obsahu predmetnej žiadosti, pričom žiadosť o poskytnutie informácií podľa zákona č.

211/2000 Z.z. nie je podkladom pre zhromažďovanie, vyhodnocovanie, vyhľadávanie alebo spracovávanie materiálov podľa požiadaviek nad rámec disponibilných zdrojov povinnej osoby. V druhom prípade išlo o otázky smerujúce k uplatňovaniu hygienických požiadaviek pri posudzovaní prevádzky „Showroom“ poskytujúcej internetový predaj obuvi s ukážkou produktov v sklade na výdaj tovaru. Tejto žiadosti RÚVZ vyhovel v plnom rozsahu.

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sú verejnosti sprístupnené nasledovné informácie:

- Študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.
- Informácia pre uchádzačov o odbornú spôsobilosť na prevádzkovanie pohrebísk, krematórií a pohrebnej služby, vrátane rozsahu požadovaných vedomostí a absolvovania odbornej prípravy v akreditovanej vzdelávacej ustanovizni.
- Aktuálne registre osôb odborne spôsobilých podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia: na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení, na prevádzkovanie pohrebiska, pohrebnej služby a krematória.
- V letnej sezóne 2012 boli na internetovej stránke RÚVZ v pravidelných týždňových intervaloch zverejňované aktuálne informácie o kvalite vody na kúpanie v kúpaliskách so sezónnou prevádzkou. Súčasne bol zverejnený materiál s odporúčaniami smerujúcimi k ochrane zdravia kúpajúcich sa.
- Monitoring kvality pitnej vody poskytuje prostredníctvom web stránky úradu nasledovné informácie: (stručné zhodnotenie hromadného zásobovania pitnou vodou v dozorovanom území (okres Banská Bystrica a Brezno), identifikácia prevádzkovateľov vodovodov, zoznam monitorovacích miest, rozsah vyšetrovaných ukazovateľov, činnosť v rámci ŠZD, slovné zhodnotenie kvality pitnej vody za posledný rok, kontaktné údaje na koho sa obrátiť v prípade podozrenia zo zhoršenia kvality vody (prevádzkovateľ, RÚVZ).
- Informácie o medzinárodných projektoch plnených odborom HŽPZ.
- Finálne zhodnotenie plnenia projektov PHIME a ASHRAM s odkazmi na publikácie a prednášky vychádzajúce z výsledkov projektov, čím boli výsledky projektov sprístupnené odbornej i laickej verejnosti.
- Aktualizácia pracovných činností odboru hygiena životného prostredia a zdravia
- Koncepcia dlhodobého rozvoja RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v oblasti výskumu, vývoja a inovácií – obsahujúca aj podklady za odbor HŽPaZ, ktoré spracovala vedúca odboru.
- Oznámenie o konaní tlačovej besedy na tému: “Kúpaliská pred letnou sezónou a ich kontrola.”

Formou tlačových správ boli na webstránke úradu zverejnené:

- informácie k Svetovému dňu vody s témou „Medzinárodný rok vodnej spolupráce“ a tiež o výsledkoch vyšetrení s názvom „Vyšetrenia kvality pitnej vody tentoraz nedopadli najlepšie“
- informácie o prevádzkovaní kúpalísk a prevencii zdravotných rizík pri kúpaní s názvom „Minimalizovať zdravotné riziká pri kúpaní pomáhajú hygienici“

Tlačová beseda sa uskutočnila dňa 11.júna 2013 s programom:

- Celoslovenský prehľad o počte kúpalísk a vodných plôch na kúpanie.
- Zmeny v legislatíve kontroly kúpalísk pre rok 2013.
- Počty a druhy kúpalísk v okresoch Brezno a Banská Bystrica.
- Aktuálna situácia na kúpaliskách a vodných plochách určených na kúpanie z hľadiska kontroly hygienikov.

Informovali: MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD. – vedúca odboru HŽPaZ, MUDr. Zora Adamčáková, PhD., Miroslav Schwarz

IV. Ďalšie činnosti

Úlohy hlavnej odborníčky HH SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia

- plní MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD. na základe opakovaných menovaní od roku 1995, posledné menovanie menovacím dekrétom č. OOD/8529/2012 zo dňa 21.11. 2012. Náplň práce hlavnej odborníčky spočíva najmä v okruhoch : odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽPZ RÚVZ v SR; príprava legislatívnych úprav po vecnej stránke; príprava odborných koncepčných materiálov a usmernení.

a) Odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽPZ RÚVZ v SR

- Organizovanie a vedenie **poradného zboru hlavného hygienika SR** pre odbor HŽPZ, ktorého sa zúčastňujú krajskí odborníci odboru HŽPZ. V roku 2013 boli zorganizované dve pracovné stretnutia
- Organizovanie a odborná náplň **celoslovenských poradí** vedúcich odborov a oddelení HŽPZ, ktoré sú poriadané pravidelne od roku 1995, v roku 2013 bola zorganizovaná 1 celoslovenská porada.

V poradných zboroch boli riešené nasledovné odborné oblasti:

Zasadnutie poradného zboru 23. 01. 2013, Banská Bystrica

- Príprava návrhu programov a projektov odboru HŽPZ na rok 2013 a ďalšie roky.
- Príprava návrhu úlohy s účasťou a plnením jednotlivých RÚVZ zameranej na vykonanie cieleného ŠZD s následným informovaním verejnosti. Ako cieľová bola navrhnutá úloha: Kontrola ubytovacích zariadení v strediskách zimnej rekreácie, so zameraním na zisťovanie prítomnosti alergénov v ubytovacích priestoroch hotelov a penziónov.
- Zabezpečenie výkonu cieleného štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v strediskách zimného cestovného ruchu so zameraním na potenciálny výskyt alergénov (alergény roztočov, plesne).
- Boli prijaté konkrétne úlohy na plnenie úloh:
 - a) Spracovanie metodiky odberu vzoriek prachu z ubytovacích zariadení a jej zaslanie ÚVZ SR.
 - b) Pripravenie usmernenia plnenia výkonu cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach formou listu ÚVZ SR, hlavného hygienika SR.

Zasadnutie poradného zboru 25. 04. 2013, Banská Bystrica

- Príprava celoslovenskej porady, odborné a organizačné zabezpečenie.

Do odborného programu porady bolo navrhnuté zaradiť:

1. Vyhodnotenie plnenia záverov 23. celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia.
2. Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2013 a na ďalšie roky, rozpracovanie úloh č. 2.1 až 2.7 odboru HŽPZ a pracovné postupy ich plnenia, konkrétne:
 - 2.1 Plnenie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV.) .
 - 2.2 Národný informačný systém životného prostredia a zdravia (ENHIS).
 - 2.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a v pracovnom prostredí.
 - 2.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska.
 - 2.5 Zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.
 - 2.6 TACTICS (Tools to Address Childhood Trauma, Injury and Children`s Safety).
 - 2.7 Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách.
3. Výsledky cieleného výkonu štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v strediskách zimného cestovného ruchu, zhodnotenie, závery, opatrenia, ďalší postup.
4. Aktuálne informácie z oblasti legislatívy:
 - 4.1 Novelizácia vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z., navrhované zmeny, stav prípravy.
 - 4.2 Novelizácia vyhlášky č. 259/2008 Z. z., navrhované zmeny, stav prípravy.
 - 4.3 Návrh vyhlášky MZ SR Hodnotenie dopadov na zdravie, stav prípravy.
 - 4.4 Zákon č. 74/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z., s účinnosťou od 1. júna 2013, zavedenie zmien do štátneho zdravotného dozoru.
5. Projekt DEMOCOPHES – výsledky medzinárodného projektu, závery, odporúčania.
6. Prieskum vnímania hluku verejnosťou v SR.

Celoslovenská porada 27. – 28. máj 2013, Bratislava, porada sa riadila podľa programu navrhnutom v poradnom zbore, s prijatím konkrétnych termínovaných záverov:

- Vypracovať odborné usmernenie pre pokračovanie výkonu mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach v strediskách letného cestovného ruchu.
- Zabezpečiť výkon mimoriadneho cieleného ŠZD zameraného na výskyt roztočov a plesní v ubytovacích zariadeniach v strediskách letného cestovného ruchu, vrátane analýzy vzoriek.
- Vytypovať lokality za účelom riešenia úlohy zameranej na zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách.

b) Príprava legislatívnych úprav

Členovia poradného zboru zaslali pripomienky k vyhláške MZ SR o hodnotení dopadov na zdravie. Po ich zapracovaní do návrhu boli vyvolané dve pracovné stretnutia so zástupcami MŽP SR. Za rezort zdravotníctva sa stretnutí zúčastnili: Ing. Katarína Halzlová, MPH; MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.; MUDr. Jindra Holíková; RNDr. Iveta Drastichová. Na pracovných stretnutiach bol podrobne zhodnotený návrh vyhlášky a následne doplnený o akceptovateľné pripomienky MŽP SR. V závere bol dohodnutý spoločný postup a znenie návrhu vyhlášky bolo zástupcami MŽP SR. V závere bol dohodnutý spoločný postup a znenie návrhu vyhlášky bolo zástupcami MŽP SR odsúhlasené. V súčasnosti je pripravený návrh vyhlášky, vrátane dôvodovej správy na ďalšie legislatívne pokračovanie. Časovo je jej schvaľovanie závislé od novely zákona č. 355/2007 Z. z. a doplnenia splnomocňovacieho ustanovenia na vydanie vyhlášky.

c) Príprava odborných koncepčných materiálov a usmernení

- spolupráca pri spracovaní odborného usmernenia ÚVZ SR HH SR č. OHŽP-1914/2013 zo dňa 05.02.2013 na vykonanie mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v zimnej turistickej sezóne a odborného usmernenia ÚVZ SR HH SR č. OHŽP-5573/2013 zo dňa 26. 07.2013 na vykonanie mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru v ubytovacích zariadeniach v letnej turistickej sezóne.

Spolupráca s miestnou samosprávou a štátnou správou:

Vedúca odboru na základe menovacích dekrétov plní úlohy vyplývajúce z členstva v povodňových komisiách okresov Banská Bystrica a Brezno, najmä účasťou na zasadaniach povodňových komisií a plnení úloh v zmysle štatútov povodňových komisií. Menovací dekrét Obvodného úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. OPK 2003/01492/8BV-8, menovací dekrét Okresného úradu v Brezne č. 30/2013 zo dňa 11.10.2013. Vedúca odboru zastupuje RÚVZ v Krízovom štábe Mesta Banská Bystrica.

Požiadavky na spoluprácu zo strany obcí sú uplatňované najmä **pri zavádzaní nových legislatívnych úprav do praxe**, kde pracovníci odboru poskytujú výklady a objasnenia všetkých úsekov práce odboru. Za týmto účelom je na odbore HŽPZ spracovaný zoznam predpisov platných na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia uplatňovaných pri výkone štátneho zdravotného dozoru a iných činností podľa zákona č. 355/2007 Z.z. Zoznam obsahuje okrem základných predpisov, t.j. zákona č. 355/2007 Z.z. a k nemu vydaných vykonávacích predpisov ďalšie platné legislatívne úpravy v oblastiach dozorovaných odborom HŽPZ. Platné znenie všetkých týchto predpisov je súčasne v databáze odboru v elektronickej podobe k dispozícii všetkým pracovníkom.

Podnety od občanov

V roku 2013 odbor HŽPZ obdržal 48 podnetov doručených elektronicky, alebo ako písomné podania. Časť podnetov a ich riešenie nebolo v kompetencii RÚVZ (súkromný chov hospodárskych zvierat, kostných červov, nedostatočná údržba obytného prostredia, premnoženie mačiek a pod.). Viaceré podnety sme zaznamenali na kvalitu pitnej vody vo verejných vodovodoch, poukazujúcich prevažne na zmeny senzorických vlastností vody. Niekoľko podnetov sa týkalo prešetrenia kvality vody na kúpanie. Medzi najpočetnejšie podnety patrili v roku 2013 podnety týkajúce sa nadmernej hlučnosti z chodu výrobných prevádzok, z klimatizačných jednotiek a

výstavby malej vodnej elektrárne. Všetky podnety boli riešené v rozsahu kompetencií RÚVZ podľa zákona č. 355/2007 Z. z., v spolupráci s príslušnou samosprávou a povinnými subjektmi.

Expertízna činnosť

Odbor HŽPZ zabezpečuje komplexné vybavovanie platených služieb a expertíz z oblastí pitných vôd, vôd na kúpanie a kontroly účinnosti sterilizátorov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. V roku 2013 bolo v rámci platených služieb vypracovaných 144 expertíznych posudkov (75 objednávok na odber vzoriek pitnej vody, na základe ktorých bolo odobratých 240 vzoriek a 34 objednávok na analýzu vzoriek vody na kúpanie, na základe ktorých bolo odobratých 174 vzoriek, ďalej bolo vykonaných 33 kontrol sterility v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a spracovaných 33 hodnotení).

Uplatňovanie procesu hodnotenia dopadov na zdravie v praxi

V pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica sa v zmysle usmernenia hlavného hygienika posudzuje opodstatnenosť vyžiadania HIA v rámci posudzovania navrhovaných činností a strategických dokumentov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V roku 2013 bolo posúdených 10 zámerov navrhovaných činností a jeden návrh strategického dokumentu.

V prípade navrhovanej činnosti „**Dolná Lehota – malá vodná elektráreň**“ **bolo požadované spracovanie osobitného hydrogeologického posúdenia** pre minimalizovanie nepriamych vplyvov na vodárenský zdroj Hámor II. **Po prijatí hydrogeologického posudku**, v ktorom sa nepredpokladá negatívne ovplyvnenie kvality a výdatnosti vodného zdroja (po začatí prevádzky bude vykonávaný monitoring) **vydal RÚVZ súhlasné záväzné stanovisko.**

V prípade navrhovanej činnosti „**I/66 Podbrezová – obchvat**“ **RÚVZ vydal súhlasné záväzné stanovisko** (na základe exhaláčnej a hlukovej štúdie sa nepredpokladá prekročenie limitov) a **zároveň navrhol spracovanie správy o hodnotení**, v ktorej požadoval **vypracovanie dopadovej štúdie navrhovanej stavby na zdravie obyvateľstva** z dôvodu možných negatívnych dopadov na zdravie, prostredníctvom **zvýšených hladín hluku a zvýšeného znečistenia ovzdušia.**

Opodstatnenosť spracovania HIA bola posudzovaná aj v prípade predloženého strategického dokumentu:

Program odpadového hospodárstva Banskobystrického kraja na roky 2011-2015 - RÚVZ Banská Bystrica spracoval k materiálu čiastkové stanovisko ako podklad pre stanovisko ÚVZ SR. Pripomienky vznesené ÚVZ SR a RÚVZ Banská Bystrica spracovateľ záverečného stanoviska – Okresný úrad Banská Bystrica akceptoval, s tým, že budú zapracované do aktualizácie strategického dokumentu (treba poukázať aj na aktuálnosť schvaľovaného materiálu, strategický dokument na roky 2011-2015 bol predložený na schválenie v októbri 2013).

Tabuľka č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Stará Sásová, Jakub, Kostiviarska, Karlovo, Uľanka, Uhlisko, Šalková, Majer, Laskomer, Fončorda, Radvaň, Rakytovce, Iliáš, Sídl. Sever, Senica, Skubín, Podlavice, Pršianska terasa, Kráľová, Kremnička, Staré mesto)	77786	77786	100,00
Badín	1863	1828	98,12
Baláže	217	217	100,00
Brusno	2110	2110	100,00
Čerín – Čáčín	448	448	100,00
Dolná Mičiná	384	384	100,00
Donovaly (Donovaly, Mišúty, Mistríky, Bully, Polianka, Hanesy)	193	193	100,00
Dúbravica	384	384	100,00
Dolný Harmanec	247	220	89,07
Harmanec	884	884	100,00
Hiadef	506	506	100,00
Horná Mičiná	576	576	100,00
Horné Pršany	378	378	100,00
Hrochof	1475	1475	100,00
Hronsek	649	649	100,00
Kordíky	397	397	100,00
Králiky	629	629	100,00
Kynceľová	400	400	100,00
Lučatín	658	633	96,20
Ľubietová (Ľubietová, Huta)	1140	1040	91,23
Malachov	1083	912	84,21
Medzibrod	1329	1329	100,00
Moštenica	215	215	100,00
Motyčky	108	108	100,00
Môlča (Dolná, Horná, Prostredná)	388	388	100,00
Nemce	1167	1167	100,00
Oravce	181	175	96,69
Podkonice	879	879	100,00
Pohronský Bukovec	104	98	94,23
Poniky (Poniky, P. Huta, P. Lehôtka)	1544	1544	100,00
Povrazník	140	140	100,00
Priečhod	936	936	100,00
Riečka	746	700	93,83
Sebedín – Bečov	374	374	100,00
Selce (Selce, Kopanice, Vyšovec)	2162	2150	99,44
Slovenská Ľupča	3241	3176	97,99

pokračovanie tabuľky č. 1.1

Staré Hory (Staré Hory, Polkanová, Dolný Jelenec, Horný Jelenec)	545	530	97,25
Strelníky	778	778	100,00
Špania Dolina	191	191	100,00
Tajov	588	548	93,20
Turecká	148	148	100,00
Vlkanová	1288	1288	100,00
Spolu:	109459	108911	99,50

Tabuľka č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Brezno (Brezno, Zadné Halny, Predné Halny, Bujakovo, Podkoreňová, Rohozná, Rovne, Dolinka)	20984	20984	100,00
Bacúch	980	960	97,96
Beňuš (Beňuš, Filipovo, Gašparovo)	1160	1160	100,00
Braväcovo	680	676	99,41
Bystrá	188	188	100,00
Čierny Balog (Dobroč, Komov, Latky, Fajtov, Jánošovka, Závodie, Krám, Medvedovo)	5153	4910	95,28
Dolná Lehota (Dolná Lehota, Vajsková)	748	695	92,91
Drábsko	201	125	62,19
Heľpa	2705	2705	100,00
Horná Lehota (Horná Lehota, Tále, Krpáčovo)	595	564	94,79
Hronec	1168	1168	100,00
Jasenie	1158	1158	100,00
Jarabá	43	43	100,00
Lom nad Rimavicou	283	283	100,00
Michalová	1352	1205	89,13
Mýto pod Ďumbierom	506	503	99,41
Nemecká (Nemecká, Zámostie, Dubová)	1783	1783	100,00
Osrblie	379	379	100,00
Podbrezová (Lopej, Skalica, Podbrezová, Štiavnička, Kolkáreň)	3927	3891	99,08
Pohorelá (Pohorelá, Pohorelská Maša)	2309	2214	95,89
Pohronská Polhora	1725	1226	71,07
Polomka (Polomka, Hámor)	2991	2991	100,00
Predajná	1345	1345	100,00
Ráztoka	286	286	100,00
Sihla	202	195	96,63
Šumiac (Šumiac, Červená Skala)	1316	1316	100,00

pokračovanie tabuľky č. 1.1

Telgárt	1545	1545	100,00
Valaská (Valaská, Piesok)	3735	3735	100,00
Valkovňa	390	390	100,00
Závadka nad Hronom	2371	2371	100,00
Spolu :	62208	60994	98,05

Tabuľka č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: Monitoring

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Pršianska terasa, Podlavice, Uhlisko, Senica, sídl. Sever, Fončorda (stará))- Nemce-Kynceľová- Selce(Kopanica)-Malachov (PSV - Jergalská vetva)	5	30	5	14,28	4	11,43	1	2,86	0	0,00
Banská Bystrica (Rakytovce, Iliaš, Kremnička, Kráľová, Kostiviarska, Jakub, Karlovo, Nový Svet, Uľanka)-Badín- Harmanec (PSV- Harmanecká vetva)	3	15	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Radvaň, Fončorda (nová)) (PSV- Jergalská vetva+Tajov 1-6)	3	6	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Laskomer, staré mesto) (Laskomer)	1	5	1	16,67	0	0,00	1	16,67	0	0,00
Banská Bystrica (Skubín) (Tajov1-6+prameň 1)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Šalková, Majer, sídlisko, Uhlisko) - Slovenská Ľupča(Biotika, Príboj) (Ľadová studňa)	2	7	1	11,11	1	11,11	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Stará Sásová) (Štepnica)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Banská Bystrica (Šachtičky)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Vlkanová-Hronsek	1	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Priechod-Selce-Slovenská Ľupča (Ľupčica)	1	6	2	28,57	1	14,29	1	14,29	0	0,00
Čačín-Čerín-Sebedín-Bečov	1	3	1	25,00	1	25,00	1	25,00	0	0,00
Hiadľ-Ľubietová-Lučatín	1	7	2	25,00	2	25,00	0	0,00	0	0,00

pokračovanie tabuľky č. 1.2

Baláže	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Brusno	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dolná Mičiná	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dolný Harmanec	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly-Hanesy	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly-Mišúty+Mistříky	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Donovaly-Bully+Polianka	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dúbravica	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Horná Mičiná	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Horné Pršany	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Hrochoť	1	3	1	25,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00
Kordíky	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kráľiky (Stádló)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kráľiky (Čutková)	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Ľubietová (Vápenica)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ľubietová (Ženská dolina)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Medzibrod	1	3	1	25,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00
Moštenica	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Motyčky	0	2	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Môlča (Dolná)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Môlča (Horná)	1	1	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Oravce	0	2	2	100,00	2	100,00	1	50,00	0	0,00
Podkonice	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pohronský Bukovec	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ponická Huta	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Ponická Lehôtka	0	2	1	50,00	1	50,00	1	50,00	0	0,00
Poniky	1	2	3	100,00	3	100,00	1	33,33	0	0,00
Povrazník	1	1	1	50,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00
Priechod (Pod Sokolom)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Riečka	1	2	1	33,33	0	0,00	1	33,33	0	0,00
Selce (Jelšiny)	1	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Staré Hory (Prostredná)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Staré Hory (Prostredná+Jergaly)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Strelníky (Genzlová)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Špania Dolina	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Špania Dolina (vodovod OÚ)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tajov (starý)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tajov (nový)	0	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tajov (Tajov 1-6)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Turecká	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Spolu :	39	164	34	16,75	27	13,30	11	5,42	0*	0,00*

*Rádiologické ukazovatele sa vyšetrovali len v rámci preverovacieho monitoringu
(39 vzoriek)

Tabuľka č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: Monitoring

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek		z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
	PM	KM	počet	%	Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
					abs.	%	abs.	%	abs.	%
Brezno, Tále (Trangoška)	1	5	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Bystrá-Valaská-Podbrezová- Brezno (Tále-chlórovňa)	2	12	4	28,57	4	28,57	0	0,00	0	0,00
Brezno (Vagnár)	1	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Brezno (u Medveďa)	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Brezno (Rovne)	0	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Brezno – Rohozná	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Brezno – Podkoreňová	1	1	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Jasenie-Predajná-Nemecká (Rastová)	1	10	4	36,36	3	27,27	2	18,18	0	0,00
Hronec-Osrblie	1	4	1	20,00	1	20,00	0	0,00	0	0,00
Dolná Lehota-Vajsková- Podbrezová-Lopej	1	6	2	28,57	0	0,00	2	28,57	0	0,00
Bacúch	0	3	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Beňuš (vodovod OÚ)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Beňuš (vodovod StVPS)	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Beňuš – Filipovo+Gašparovo	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Bravácovo (Hájenka)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Bravácovo (Hudcová)	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Bravácovo (Srnkovo)	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog – Fajtov	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog - Medveďovo, Krám	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog - Jánošovka, pod OÚ	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog – Latky	0	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00
Čierny Balog – Závodie	0	2	2	100,00	2	100,00	0	50,00	0	0,00
Čierny Balog - Dobroč, Komov, Jánošovka	1	5	3	50,00	2	33,33	1	16,67	0	0,00
Lom nad Rimavicou - Drábsko	0	4	3	75,00	3	75,00	1	25,00	0	0,00
Lom nad Rimavicou (Vrchlom)	0	2	2	100,00	1	50,00	1	50,00	0	0,00
Nemecká (nad Hronom)	1	1	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Heľpa	1	4	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Horná Lehota	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00

pokračovanie tabuľky č. 1.2

Jarabá	0	2	2	100,00	2	100,00	1	50,00	0	0,00
Michalová	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mýto pod Ďumbierom (Frljazová)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mýto pod Ďumbierom (Mlynná)	1	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pobrezová (vodovod ŽP)	1	3	2	50,00	2	50,00	0	0,00	0	0,00
Pohorelá	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Pohorelská Maša -Pohorelá (dolný koniec)	1	2	1	33,33	0	0,00	1	33,33	0	0,00
Pohronská Polhora	1	3	4	100,00	3	75,00	1	25,00	0	0,00
Polomka (horný koniec)	1	3	2	50,00	1	25,00	1	25,00	0	0,00
Polomka (dolný koniec)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Polomka - Hámor	0	2	2	100,00	1	50,00	2	100,00	0	0,00
Ráztoka	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Sihla	1	1	1	50,00	1	50,00	1	50,00	0	0,00
Šumiac (Široký Bán)	1	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Šumiac (Potôčky)	0	3	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Šumiac-Červená Skala	0	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Telgárt (Valentov kút)	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Telgárt (Pšolnica)	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00
Valkovňa	0	2	1	50,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00
Závadka nad Hronom	1	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Spolu :	28	129	54	34,39	45	28,66	14	8,92	0*	0,00*

*Rádiologické ukazovatele sa vyšetrovali len v rámci preverovacieho monitoringu
(28 vzoriek)

Tabuľka č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banská Bystrica (Sásová, Rudlová, Pršianska terasa, Podlavice, Uhlisko, Senica, sídl. Sever, Fončorda (stará))- Nemce-Kynceľová- Selce(Kopanica)-Malachov (PSV - Jergalská vetva)	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Banská Bystrica (Radvaň, Fončorda (nová)) (PSV- Jergalská vetva+Tajov 1-6)	5	1	20,00	0	0,00	1	20,00	-	-
Banská Bystrica (Šalková, Majer, sídlisko, Uhlisko) - Slovenská Ľupča(Biotika, Príboj) (Ľadová studňa)	2	0	0,00	0	0,00	-	-	-	-
Brusno	3	2	66,67	0	0,00	2	66,67	-	-
Hrochof	1	0	0,00	0	0,00	-	-	-	-
Podkonice	2	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	-
Poniky	1	1	100,00	-	-	1	100,00	-	-
Spolu	15(9CH, 12M, 6B)	4	26,67	0	0,00	4M	33,33	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.3a Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Banská Bystrica

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Staré Hory-Dolný Jelenec	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory-Horný Jelenec	2	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Staré Hory – Polkanová	2	1	0,00	0	0,00	1	50,00	-	-
Selce – Fuggerov Dvor	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	-
Spolu	7	1	14,29	0	0,00	1	14,29	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Brezno - Podkoreňová	1	1	100,00	1	100,00	0	0,00	-	-
Pohronská Polhora	1	0	0,00	-	-	0	0,00	-	-
Čierny Balog - Jánošovka, pod OÚ	1	1	100,00	0	0,00	1B	100,00	-	-
Spolu	3 (2CH, 3M, 1B)	2	66,67	1CH	50,00	1B	100,00	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.3a Kvalita pitnej vody vo významných individuálnych vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Zdroj údajov: ŠZD

Kraj: Banskobystrický

Okres: Brezno

Obec Názov vodovodu (vodný zdroj)	Celkový počet vyšetrených vzoriek	z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		Počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Krpáčovo – vodovod	2	2	0,00	2	100,00	0	0,00	-	-
Spolu	2	2	100,00	2	100,00	0	0,00	-*	-*

*V odobratých vzorkách neboli stanovené rádiologické ukazovatele

Tabuľka č. 1.4 Výnimky na používanie pitnej vody vo verejných vodovodoch

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Pôsobnosť: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Okresy: Banská Bystrica, Brezno

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m3	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabuľka č. 1.5 Prehľad epidémií, kde faktorom prenosu bola pitná voda

Rok: 01.01.2013 - 31.12.2013

Pôsobnosť: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici

Okres	Miesto /Obec/Zariadenie/	Obdobie trvania	Počet postihnutých /príp. dospelý/deti/		Pôvodca nákazy /infekčné agens*/	Faktor prenosu	Poznámky /popis zdroja vody, typu zásobovania, príčin epidémie/	Nariadené opatrenia
			dospelý	Deti				
Banská Bystrica	-	-	-	-	-	-	-	-
Brezno	-	-	-	-	-	-	-	-

* - uvádza sa v prípade, ak bol pôvodca preukázaný

Tabuľka č. 2.3 Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou - rok 2013

				Bazény		
Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	*Prerušená	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu
Banskobystrický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici						
okres Banská Bystrica						
Banská Bystrica - Krytá plaváreň Štiavničky	4.11.2010	nie	400	0	3	3
Banská Bystrica – Štiavničky sauna	14.2.2012	nie	10	0	1	1
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	28.3.2002	nie	15	0	1	1
Banská Bystrica - UMB - krytá plaváreň	2.11.2009	áno	35	0	1	1
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7.12.2006	nie	20	0	2	2
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	9.5.2011	nie	10	0	1	1
Banská Bystrica – Relax štúdio ERIKA	30.1.2012	nie	10	0	1	1
Banská Bystrica, Plavecký bazén v budove Finančnej správy	1.3.2012	áno	10	0	1	1
Donovaly - Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	25.8.2008	nie	6	0	1	1

Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	18.8.2003	áno	16	0	1	1
Donovaly, Penzión ENCIÁN	7.5.2012	nie	10	0	1	1
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	10.4.2007	áno	24	0	1	1
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	19.12.2007	áno	10	0	1	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	1.4.2008	áno	21	0	1	1
Selce - Fuggerov dvor-Wellness	18.6.2009	nie	21	0	2	2
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	7.2.2005	nie	12	0	1	1
okres Brezno						
Brezno, Krytá plaváreň	9.2.2005	nie	92	0	2	2
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	4.4.2006	áno	15	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	17.3.2011	nie	74	0	4	4
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	1.1.2002	nie	20	0	1	1
Hotel Heľpa – vitálny svet	4.12.2013	nie	9	0	1	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	28.11.2011	nie	56	0	5	5
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	1.6.1995	nie	15	0	2	2
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	3.2.2010	nie	4	0	1	1
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	27.9.2001	nie	20	0	3	3

Vířivá vaňa v AD Tále	28.4.2011	nie	4	0	1	1
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej - Krpáčovo	2.3.2010	nie	15	0	1	1
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	14.10.2004	áno	20	0	1	1
Závodka nad Hronom, Krytá plaváreň	2.7.2007	nie	60	0	1	1
Sumárne údaje za kraj			1036	0	46	46

* „Prerušenie“ znamená, že prevádzka zariadenia bola prerušená z dôvodu malej návštevnosti napr. v letných mesiacoch

Tabuľka 2.4 Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou - rok 2013

Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
	vyšetrené spolu	počet prekročených s MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica - Krytá plaváreň Štiavničky	15	4	26,67	190	4	4	0	0
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	5	4	80	60	7	0	0	7
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	4	2	50	51	4	4	0	0
Banská Bystrica - UMB - krytá plaváreň	4	0	0	46	0	0	0	0
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7	7	100	91	17	7	0	10
Banská Bystrica – Relax štúdio ERIKA	1	1	100	11	2	0	0	2

Banská Bystrica, Plavecký bazén v budove Finančnej správy	4	1	25	52	1	0	0	1
Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	6	4	66,67	58	5	0	0	5
Donovaly - Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	4	4	100	51	4	1	0	3
Donovaly, Penzión ENCIÁN	4	3	75	52	7	4	0	3
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	3	3	100	37	6	3	0	3
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	2	2	100	27	4	0	0	4
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	4	1	25	52	1	0	0	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	4	1	25	53	1	0	0	1
Selce - Fuggerov dvor- Wellness	8	7	87,5	107	16	3	0	13
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	4	4	100	45	6	1	0	5
okres Brezno								
Brezno, Krytá plaváreň	8	5	62,5	106	9	1	0	8
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	2	2	100	26	5	0	0	5

Bystrá, Hotel BYSTRÁ – Wellness	9	3	33,33	120	4	0	0	4
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	4	4	100	50	6	1	0	5
Hotel Heľpa – vitálny svet	3	2	66,67	19	4	3	0	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	14	7	50	164	9	4	0	5
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	9	6	66,67	112	10	2	0	8
Mýto pod Ďumbierom - penzión ADIKA - vírivý bazén	1	1	100	11	2	2	0	0
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	9	8	88,89	111	116	5	0	11
Vírivá vaňa v AD Tále	0	0	0	0	0	0	0	0
Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR Lopej – Krpáčovo	4	4	100	52	7	0	0	7
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	1	0	0	12	0	0	0	0
Závadka nad Hronom, Krytá plaváreň	4	3	75	51	4	0	0	4
Sumárne údaje za kraj	147	93	63,27	1817	161	45	0	116

Tabuľka č. 2.5 Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou - rok 2013								
Obec	Dátum					Bazény		
Názov kúpaliska	začatia sezóny	ukončenia sezóny	Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	1.6.2013* 3.7.2013	31.8.2013	nie	nie	6000	0	5	5
Strelníky, Obecné kúpalisko	28.6.2013	30.8.2013	nie	nie	100	0	2	2
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	29.6.2013	8.9.2013	nie	nie	25	0	2	2
OSRBLIE – HOTEL BIATLON – vonkajší bazén	29.6.2013	28.8.2013	nie	nie	700	0	1	1
Podbrezová, Letné kúpalisko	29.6.2013	28.8.2013	nie	nie	700	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					7525	0	12	12

- 1.6.2013 bol uvedený do prevádzky Baby bazén, nový detský bazén, starý plavecký bazén a nový plavecký bazén, plochy na slnenie, šatne, zariadenia pre osobnú hygienu pri novom plaveckom bazéne, 2 miestnosti prvej pomoci a 03.07.2013 bol uvedený do prevádzky atypický bazén so štvoršmýkačkou a toboganom, jazero, starý detský bazén využívaný na detské vodné atrakcie, minigolf a detský zábavný park.

Tabuľka č. 2.6 prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou - rok 2013

Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
	vyšetrené spolu	počet prekročených s MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	22	16	72,73	270	22	9	1	12
Strelníky, Obecné kúpalisko	6	6	100	75	8	0	0	8
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	6	4	66,67	76	10	3	0	7
OSRBLIE – HOTEL BIATLON – vonkajší bazén	5	3	60	52	9	1	1	7
Podbrezová, Letné kúpalisko	7	5	71	87	12	8	0	4
Sumárne údaje za kraj	46	34	73,91	560	61	21	2	38

RÚVZ: Banská Bystrica

Okres: Banská Bystrica

Tab. č. 3.1. Prehľad kvality uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Priestor – účel využitia	Celk. počet vyšetrení	Ukazovatele kvality vnútorného prostredia											
		Viditeľná prítomn. plesní		Viditeľná prítomn. vlhkosti		Mikrobiologické faktory		Z toho nevyhovujúce		Chemické faktory		Z toho nevyhovujúce	
		počet	%	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%	škodlivina	Počet meraní	počet	%
Bytový	6	6	100	6	100	–				–			
Nebytový	50	0	0	0	0	roztoče		*		–	–		

* výsledky vyšetrení na prítomnosť roztočov nie sú vyhodnotené – neboli za II. etapu dodané z laboratórií.

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

Okres		Zdroj hluku								
		Doprava			Stacionárne zdroje					
		cestná	železničná	letecká	priemysel, výrobné prevádzky	pohostinské zariadenia, obchodné prevádzky a pod.	stavebná činnosť	technologické zariadenia, vzduchotechnika a pod.	mimopracovné aktivity ľudí	Iné stacionárne zdroje
Banská Bystrica	Počet podnetov spolu:	4	-	-	3	-	1	2	-	-
	z toho: opodstatnených				1			1	1	
	neopodstatnených				2			1		

Poznámka: Informácie o spôsobe riešenia podnetov je potrebné uviesť v kapitole „č. 4.2: Opatrenia na zníženie hlučnosti“

RÚVZ: Banská Bystrica**Okres: Banská Bystrica a Brezno****Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení v spádovom území RÚVZ**

Okresy	DRUH UBYTOVACIEHO ZARIADENIA																	
	Hotel		Motel		Penzión		Turistická ubytovňa		Kemping		Chatová osada		Krátkodobé ubytovanie v súkromí		Iné		Spolu	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita
Banská Bystrica	18	1411	1	40	45	1414	16	1122	1	120			70	636	4	261	155	5004
Brezno	20	1654			26	662	14	670			1	30	80	483	2	100	143	3599
SPOLU :	38	3065	1	40	71	2076	30	1792	1	120	1	30	150	1119	6	361	298	8603

RÚVZ: Banská Bystrica

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ

Okresy	Druh zariadenia														
	Kader- níctva	Holičstvá	Kozme- tíky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Solária	Tetovacie salóny	Klasické masáže	Erotické masážne salóny	Sauny	Piersing	Myosti- mulácie	Nastreľov. náušník	Iné	Spolu
Banská Bystrica	173	15	81	31	58	24	5	65		7	2			39	500
Brezno	76	3	27	6	11	8	2	13	1	2	1			10	160
SPOLU:	249	18	108	37	69	32	7	78	1	9	3			49	660

Poznámka: V združených prevádzkach počítať len jednu prevádzku

RÚVZ: Banská Bystrica

Okres: Banská Bystrica a Brezno

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnej služby v spádovom území RÚVZ

Okresy	Druh zariadenia						Spolu
	Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	Zariadenia na podporu rodiny s deťmi	Zariadenia na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií	Zariadenia poskytujúce podporné služby	Iné zariadenia	
Banská Bystrica	6	-	24	1	13	4	48
Brezno	4	-	24	-	3	1	32
Spolu	10	-	48	1	16	5	80

Poznámka: V združených prevádzkach počítať len jednu prevádzku

RÚVZ: Banská Bystrica

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2013

RÚVZ	Počet prevádzkovaných pohrebných služieb	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet pohrebných vozidiel			Počet krematórií	Počet chladiacich zariadení s kapacitou	Počet mraziacich zariadení s kapacitou
			Vyrobené pohrebné vozidlo	Upravené pohrebné vozidlo	Vozidlo len pre miestnu prepravu			
B.Bystrica	4	*	0	4	0	1	8/34	2/2
Brezno	7	2/12	1	3	0	0	0	0
Spolu	11	2/12	1	7	0	1	8/34	2/2

* Pohrebné služby využívajú chladiace a mraziace zariadenia Krematória v Banskej Bystrici a chladiace zariadenia v obciach (Domoch smútku) na základe uzavretých zmlúv o prenájme chladiaceho zariadenia, ktoré sú v platnosti.

** V okrese Brezno je 1 mraziace zariadenie s kapacitou 3 boxy.

Tab. č. 6.1 Prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi

Kraj: Banskobystrický, okres Banská Bystrica, Brezno

RÚVZ	Názov HIA	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadan á HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	Spracovateľ	poznámky
Banská Bystrica	Obchvat Podbrezová	Áno	Áno	Nie		

Odbor hygieny výživy
vedúca odboru:
MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH

Obsah:

I. HYGIENA VYŽIVY

- 1. Personálne obsadenie odboru hygieny výživy**
- 2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov**
- 3. Rozbor činnosti:**
 - 3.1 Štátny zdravotný dozor**
 - 3.1.1 Posudková činnosť**
 - 3.1.2 Kontrolná činnosť**
 - 3.2 Úradná kontrola**
 - 3.3 Zdravotná neškodnosť potravín**
 - 3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín**
 - 3.3.2 Chemické hodnotenie potravín**
 - 3.4 Turistická sezóna**
 - 3.4.1 Letná turistická sezóna**
 - 3.4.2 Zimná turistická sezóna**
 - 3.5. Hromadné akcie**
- 4. Sankčné opatrenia**
- 5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení**
- 6. Poradne správnej výživy**
- 7. Projekty, mimoriadne úlohy**

I HYGIENA VYŽIVY

1 Personálne obsadenie odboru hygieny výživy

Meno, priezvisko, titl.	Rok nástupu na RÚVZ	VŠ II. stupňa	VŠ I. stupňa	Úplné stredné vzdelanie	Vyššie odborné vzdelanie
MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH	1981	✓			
Ing. Zuzana Mazúrová	1985	✓			
Ing. Katarína Ťažká	2004	✓			
Ing. Daniel Otero	2009	✓			
Ing. Andrej Hrmo	2009	✓			
Mgr. Kristína Töreová <i>MD</i>	2011	✓			
Katarína Hančiariková, dipl.a.h.e.	1972				✓
Anna Sršňová, dipl.a.h.e.	1993				✓
Milada Dvonková	1975			✓	
Ing. Andrea Piliariková <i>MD</i>	2007	✓			
Ing. Monika Chlebová <i>MD</i>	2009	✓			
Katarína Brndiarová, dipl.a.h.e.	1999				✓

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

Pracovníci odboru hygieny výživy sa v r. 2013 zúčastnili nasledovných vzdelávacích akcií týkajúcich sa problematiky hygieny výživy:

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčastnených zamestnancov
Problematika kontroly a manipulácie s BRKO v ZSS	Celoslovenský seminár	03.04.213	ÚVZ SR Bratislava	ÚVZ SR	2
Celoslovenská pracovná porada v HV	Celoslovenská porada	29.-30.05.2013	Vrátna	ÚVZ SR	2
Výkon kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov(377/2004 Z.z.)	Metodický seminár	07.08.2013	RÚVZ Trenčín	ÚVZ SR	2
Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami	Celoslovenská pracovná porada	09.-10.04.2013	Oščadnica	ÚVZ SR	2
Odborno-vzdelávací seminár pre pracovníkov OHV RÚVZ Banskobystr. kraja	Odborno-vzdelávací seminár	20.11.2013	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Banská Bystrica	7

Celoslovenská porada v HV – vzdelávanie pracovníkov HV	Celoslovenská porada v HV	27.-28.11. 2013	Košice	ÚVZ SR	1
--	---------------------------	-----------------	--------	--------	---

+ **Moduly** v rámci „**Tvorba a realizácia systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR**“
+ semináre (8) konané v rámci odboru HV RÚVZ Banská Bystrica

Odborní zamestnanci odprednášali 9 prednášok so zameraním na legislatívne požiadavky na ZSS, uplatňovanie systému HACCP, na hygienu výživy v oblasti hotelových služieb, na zdravú výživu stredoškolskej mládeže a seniorov a na činnosť odboru hygieny výživy.

Zdravotno-výchovne boli zamerané aj vystúpenia v rozhlase (4x – o význame mlieka v našej strave 2x, o skladovaní potravín a o potravinách po dobe spotreby). Uverejnený bol aj článok s problematikou stravovania počas sviatkov. Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bolo aj zdravotnovýchovné pôsobenie v oblasti predchádzania výskytu a šírenia alimentárnych chorôb.

Priebežne poskytovali pracovníčky konzultácie telefonicky i osobne. Týkali sa najmä priestorového a technologického vybavenia zariadení spoločného stravovania, skúšok odbornej spôsobilosti, vypracovania prevádzkového poriadku, problematiky dovozu potravín a zdravého spôsobu stravovania. Spolu bolo poskytnutých 797 konzultácií.

Tri pracovníčky sú členkami skúšobnej komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov. V roku 2013 bolo vyskúšaných 343 osôb, vydaných bolo 309 osvedčení.

Dve pracovníčky sú členkami komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na nákup, predaj a spracúvanie húb. Preskúšané boli dve osoby, osvedčenie bolo vydané jedno.

3. Rozbor činnosti

3.1. Štátny zdravotný dozor

RÚVZ v Banskej Bystrici – odbor hygieny výživy zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v 2 okresoch: Banská Bystrica a Brezno.

3.1.1 Posudková činnosť

Odbor hygieny výživy pripravil podklady pre vydanie 38 záväzných stanovísk (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby), 308 rozhodnutí (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, zmenu v prevádzkovaní priestorov a na schválenie prevádzkového poriadku), v 19 prípadoch bolo konanie prerušené a v 3 zastavené. Nesúhlasné boli vydané dve stanoviská k zmene účelu využitia priestorov. V jednom prípade boli dôvodom nevyhovujúce povrchy podláh a stien posudzovaných priestorov skladu, nepredloženie výsledkov laboratórnych skúšok používanej pitnej vody, preukazujúce jej zdravotnú bezpečnosť ani dokladov, preukazujúcich splnenie povinností, vyplývajúcich z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z. (používaný mal byť vlastný vodný zdroj – studňa). V druhom prípade nebolo v priestoroch pekáreň zabezpečené vhodné vetranie, neboli vo vyhovujúcom stave podlahy, prevádzkareň nebola vybavená vhodným umývacím zariadením

na technologické zariadenie a náradie, prístupová cesta mala nespevnený a neupravený povrch a neboli splnené požiadavky, vyplývajúce z nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Odvolania účastníkov konania podané neboli.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulatnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel. V meste Banská Bystrica boli do prevádzky uvedené priestory troch nových predajní potravín „Moja Samoška“.

3.1.2 Kontrolná činnosť

a/ kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

V zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu bolo v roku 2013 vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) 594 kontrol, vrátane kontrol pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Nedostatky, ktoré boli pri kontrolách zistené, boli dôvodom pre uloženie opatrení na mieste podľa §55 zák. 355/2007 Z. z., blokových pokút, ale tiež pokút za správny delikt uložených rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

Najčastejšie boli zisťované tieto nezhody: nedostatočne vypracované postupy správnej výrobnnej praxe, nedodržiavanie postupov pri výrobe pokrmov podľa zásad správnej výrobnnej praxe, nepravidelný alebo chýbajúci monitoring kritických kontrolných bodov, nesprávne skladovanie potravín, naďalej pretrvávajúce zmrazovanie surovín dodávaných do zariadenia v chladenom stave, ako aj skladovanie potravín po uplynutí doby spotreby príp. uplynutí minimálnej trvanlivosti, nedostatočná prevádzková hygiena, znečistené steny, stropy, znečistené a poškodené podlahy, opotrebované technologické zariadenie, odstraňovanie odpadu a jeho kategorizačné zaradenie, nepreukazovanie dokladov o zdravotnej a odbornej spôsobilosti.

ŠZD bol vykonávaný tiež v ZSS uzavretého typu a to v 3 nemocniciach (FNsP F. D. Roosevelta, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb – obe v B. Bystrici a NsP v Brezne), v domovoch sociálnej starostlivosti a domovoch dôchodcov, ako aj v zariadeniach, poskytujúcich závodné stravovanie.

Koncom roka došlo v banskobystrickej nemocnici v stravovacej časti k zmene prevádzkovateľa, ktorý pretrvávajúce nedostatky technického rázu, zisťované v minulosti, postupne odstraňuje. V stravovacej prevádzke SsÚSCCH, Banská Bystrica a v NsP Brezno neboli zistené nedostatky vážnejšieho charakteru.

V priebehu roku 2013 bolo v zariadeniach sociálnej starostlivosti a v domovoch dôchodcov vykonaných 20 kontrol, pri ktorých boli zisťované nedostatky technického charakteru, tieto boli v priebehu roka odstránené a tiež boli zisťované nedostatky pri prevoze stravy do výdajní sociálnych zariadení /u niektorých druhov pokrmov/ v nedodržaní požadovanej limitovanej teploty.

V zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie bolo vykonaných 26 kontrol, pri ktorých boli zisťované nedostatky, spočívajúce v nedostatočne vypracovanej správnej výrobnnej praxe, v zavedení a dodržiavaní systému HACCP. Prevádzkarní poskytujúcich klasické závodné stravovanie naďalej ubúda, buď sa stávajú kombinovanými s otvoreným systémom stravovania alebo ich nahrádzajú výdajne stravy, príp. zariadenia otvoreného typu, poskytujúce aj donáškovú službu.

b) kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov

Dodržiavanie ustanovení zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel bolo overované pri 528 kontrolách. Porušovanie citovaného zákona zistené nebolo.

c) kontroly na základe podnetov/sťažností

V RÚVZ bolo zaevidovaných 30 podnetov. Prešetrených bolo 21 podnetov, z toho 6 bolo na základe výsledkov kontrol vyhodnotených ako opodstatnených a 15 neopodstatnených. V jednom prípade nebolo možné kontrolu vykonať z dôvodu uzatvorenia prevádzkarne a 8 podnetov bolo odstúpených iným kontrolným orgánom, príp. podľa miestnej príslušnosti iným RÚVZ.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vykonaných 15 kontrol, z toho boli 4 podnety opodstatnené, išlo najmä o podnety na základe udávania zdravotných problémov spočívajúcich v žalúdočných ťažkostiach. Nedostatky boli zisťované v prevádzkovej hygiene, v skladovaní surovín, pri manipulácii so surovinami a hotovými pokrmami.

Podľa zákona č. 152/1995 Z.z. bolo vykonaných 6 kontrol na základe podnetov poukazujúcich na nevyhovujúcu manipuláciu s potravinami a pri ich predaji zákazníkovi. V dvoch prípadoch bol podnet opodstatnený.

V prípade opodstatnených podnetov boli udelené blokové pokuty ale tiež pokuty za správny delikt uložené rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

3.2 Úradná kontrola

Plán úradnej kontroly potravín RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len RÚVZ) v r. 2013 vychádzal z Viacročného národného plánu úradnej kontroly Slovenskej republiky na obdobie rokov 2012 – 2014.

3.2.1 ÚK v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s nebalenou zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami pre dojčatá, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

V rámci úradnej kontroly bolo vykonaných spolu 116 kontrol pri výrobe a manipulácii so zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami, potravinami na osobitné výživové účely vrátane dojčenskej a detskej výživy, aditívnymi látkami, obalmi a materiálmi prichádzajúcimi do styku s potravinami, pri ktorých boli zistené spolu 4 nezhody.

Výroba a predaj zmrzliny sa v roku 2013 realizovala v 21 prevádzkach. Vykonaných bolo 40 kontrol (súčasne s odberom vzoriek) s 3 nezhodami, ktoré sa týkali dodržiavania zásad SVP a HACCP, odbornej spôsobilosti, označovania potravín.

Vykonávané boli aj úradné kontroly nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami, 2 kontroly boli zamerané na obalové materiály spojené s odberom vzoriek, 1 kontrola obalových materiálov bolo bez odberu vzoriek. Pri uvedených kontrolách bola zistená nezhoda v overovaní pôvodu materiálov.

V rámci systému RASFF bolo riešených 7 hlásení o výskyte zdravotne škodlivých potravín a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami:

- **Kontaminácia sušeného mlieka jedom na hlodavce**, ktoré bolo použité ako zložka na výrobu waflových trubičiek s rôznymi náplňami. Celkom bolo vykonaných 48 kontrol, pri ktorých nebol zistený výskyt uvedeného výrobku.

- **Benzalkonium chlorid (BAC) a didecyldimethylammonium chlorid (DDAC) v sirupe s beta glukánom z Českej republiky** – uložené bolo opatrenie – zákaz uvádzania uvedeného výrobku na trh.
- **Hrnček keramický – Kubek Ceramiczny art. nr. HD 9186, čiarový kód: 5904543072478** – presiahnutie najvyššieho prípustného množstva Cd a Pb – uložené opatrenie na mieste - zákaz umiestňovania na trh a v prípade výskytu na trhu predmetného škodlivého výrobku príkaz na jeho stiahnutie z trhu uvedeného výrobku a informácie boli postúpené RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach na ďalšie konanie.
- Migrácia kadmia a olova zo skleneného pohára z Číny, cez Poľsko. Predmetom hlásenia Slovenskej republiky (ÚVZ SR) bol výrobok: **HRNČEK FRUTTO, 390 ml, EAN kód: 5908216708817** – uložené bolo opatrenie na mieste - zákaz umiestňovania na trh a v prípade výskytu na trhu predmetných škodlivých výrobkov, bolo prikázané ich stiahnutie z trhu. Informácie boli hlásené ÚVZ SR na ďalšie konanie.
- **Listeria monocytogenes v mrazenom údenom losose vyrobenom v Estónsku, zo suroviny z Nórska.** Zistené bolo, že v kontrolovanom zariadení sa už predmetný výrobok nenachádza a podľa vyjadrenia zodpovedného vedúceho zariadenia, bol uvedený výrobok s daným dátumom spotreby a šaržou už spotrebovaný.
- **Lasagne Bolognese NOWACO** - mäsom plnené cestoviny, v ktorých bola **zistená prítomnosť konského mäsa**– neuvedeného v zložení výrobku - vykonaných bolo 45 kontrol, bez zistenia podozrivého výrobku.
- **Falšovanie mrazených hovädzích burgerov z Poľska** - celkom bolo v tejto súvislosti vykonaných 24 kontrol v ZSS, pričom sa predmetný výrobok v prevádzkach nenachádzal.

3.2.2 Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach

V roku 2013 bolo evidovaných 1181 zariadení spoločného stravovania (ZSS), v ktorých bolo vykonaných 389 kontrol podľa zákona č.152/1995 Z. z.

Pri výkone ÚKP v ZSS boli zistené nasledovné nedostatky **v skladovaní potravín** - nedodržanie podmienok skladovania, nesprávne skladovanie potravín, zmrazovanie surovín, nedodržanie chladiaceho reťazca a tým vytváranie podmienok na kazenie týchto potravín a ich možnú kontamináciu. Ďalej bolo zistené skladovanie potravín po dátume spotreby, resp. dátume min. trvanlivosti. Za porušovanie povinností ustanovených v zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách bolo uložených **38** blokových pokút v celkovej sume 1252 €.

3.2.3 Audity podľa čl. 5 nariadenia (ES) č. 882/2004

V roku 2013 boli uskutočnené **2** audity, z toho bol **1** audit vykonaný v zariadení spoločného stravovania, druhý vo výrobní zmrzliny. Správy z uvedených auditov obsahovali **14** protokolov o nezhodách. V ZSS išlo najmä o nesprávne určené kritické kontrolné body a kritické limity, chýbali overujúce činnosti, prúdové diagramy neboli overené na mieste, pre zamestnancov prevádzky neboli zabezpečené školenia vo veciach hygieny potravín. Vo výrobní zmrzliny tiež boli nesprávne určené kritické kontrolné body a kritické limity, neboli podrobne popísané vyrábané výrobky vrátane ich zloženia, neboli uvedené všetky riziká, ktorých výskyt možno predpokladať, sanitačný program neobsahoval systém účinnej kontroly.

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

V roku 2013 bolo odobratých a laboratórne vyšetrených **527** vzoriek potravín a pokrmov, 52 vzoriek tj. 9,87 % nevyhovovalo stanoveným požiadavkám.

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

Po stránke mikrobiologickej bolo analyzovaných 470 vzoriek, z toho bolo 48 vzoriek (10,21 %) nevyhovujúcich a to podľa jednotlivých komodít nasledovne:

Lahôdkárske výrobky: odobratých bolo 58 vzoriek, z ktorých mikrobiologickú kontamináciu vykazovalo 11 vzoriek, čo predstavuje 18,97 %, z dôvodu prekročeného počtu kvasiek (10 vzoriek) a *Escherichia coli* (1 vzorka).

Cukrárske výrobky: odobratých bolo 25 vzoriek, všetky boli vyhovujúce.

Zmrzlina: odobratých bolo 99 vzoriek, 13 vzoriek – 13,13 % nevyhovelo z dôvodu zvýšeného počtu *Enterobacteriaceae* (6 vzoriek), koliformných baktérií (4 vzorky), kvasiniek (4 vzorky) a plesní (4 vzorky).

Hotové pokrmy: odobratých bolo 216 vzoriek, 12 vzoriek nevyhovelo, čo predstavuje 5,55 %. Prekročený bol limit pre koliformné baktérie, *Clostridium perfringens*, *Escherichia coli*, kvasinky, *Staphylococcus aureus* a *Bacillus cereus*.

Pokrmy rýchleho občerstvenia: odobratých bolo 44 vzoriek, z ktorých 10 vzoriek, čo predstavuje 22,73 % nevyhovelo z dôvodu prekročeného limitu pre kvasinky (9) a koliformné baktérie (1).

Potraviny na osobitné výživové účely: odobraté boli 2 vzorky potravín na splnenie nárokov na výživu pri intenzívnej svalovej námahe pre športovcov, mikrobiologicky boli vyhovujúce.

Detská a dojčenská výživa: odobratých bolo 10 vzoriek počiatkovej dojčenskej výživy, všetky boli mikrobiologicky vyhovujúce.

Výživové doplnky: odobraté boli 2 vzorky, mikrobiologicky vyhoveli.

Pramenité vody vrátane dojčenskej: odobratých bolo 9 vzoriek, z toho 1 vzorka (11,11%) pramenitej vody dávkovanej cez watercooler mikrobiologicky nevyhovela z dôvodu zvýšeného počtu koliformných baktérií a *Escherichia coli*.

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

Z celkového počtu 527 vzoriek bolo 112 vzoriek analyzovaných chemicky, z tohto počtu nevyhoveli 2 vzorky. K 2 odobratým vzorkám neboli zatiaľ zaslané výsledky chemických analýz z príslušných laboratórií, (vzorka farbiva a vzorka potraviny v papierovom obale).

Analýzy boli vykonané v jednotlivých komoditách potravín v nasledovnom rozsahu:

- kontaminujúce látky **Pb, Cd, Hg** boli sledované v dojčenskej a detskej výžive, vo výživových doplnkoch, v surovom mäse, v ostatných potravinách na osobitné výživové účely, v bylinách a koreninách, bylinných čajoch, v balených pramenitých vodách a v predmetoch prichádzajúcich do styku s potravinami, pričom bolo vyšetrených 33 vzoriek na kadmium, 31 vzoriek na olovo a 27 vzoriek na ortuť. Jedna vzorka predmetu prichádzajúceho do styku s potravinami nevyhovela pre migráciu Cd a Pb,
- kontaminanty **As, Ni** boli vyšetované v 17 vzorkách, nezhody zistené neboli,
- na prítomnosť **dušičnanov** bolo analyzovaných 11 vzoriek (z toho 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti, 6 vzoriek pramenitej vody), nezhody neboli zistené,
- prítomnosť **dušitanov:** vyšetrených bolo 6 vzoriek, nezhody zistené neboli,

- na stanovenie prítomnosti **aflatoxínu B₁** boli odobraté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, **patulínu** - 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti, na stanovenie **fumonizínov** boli odobraté 2 vzorky potravín na báze kukurice, nezhody neboli zistené,
- prítomnosť **histamínu** bola sledovaná v 4 vzorkách rýb a morských živočíchov, nezhody neboli zistené,
- z prídavných látok bola sledovaná, napr. prítomnosť **farbív** – (E110, E104, E122, E129, E102, E124) v 19 vzorkách zmrzlín, 12 cukrárskych výrobkoch a 3 výživových doplnkoch, 2 potravinách na osobitné výživové účely a v 1 biopotravine, **sladidlá** boli analyzované v 21 vzorkách, (cukrárske a lahôdkárske výrobky, výživové doplnky, potraviny na osobitné výživové účely), nezhody zistené neboli, **konzervačné látky** – 25 analyzovaných vzoriek,
- v 24 vzorkách kuchynskej soli (vrátane morskej soli) bolo analyzované množstvo **KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného**, jedna vzorka nevyhovela chemicky a z dôvodu označenia, pretože bol vo vzorke stanovený jodid draselný v množstve $7,3 \pm 0,9$ mg/kg, jodičnan draselný – nebol detekovaný, pričom bol na obale výrobku deklarovaný jodičnan draselný v rozmedzí 15-35 mg.kg⁻¹ ako KI. V nadväznosti na uvedené bol nesprávne stanovený dátum minimálnej trvanlivosti.
- **kumarín** bol analyzovaný v 1 vzorke pekárskoho výrobku, prítomnosť kumarínu nebola zistená,
- **akrylamid** bol sledovaný vo 2 vzorkách pokrmov pre dojčatá a malé deti, analýzou nebol detekovaný,
- **potraviny ošetrované ionizujúcim žiarením** – odobratá bola jedna vzorka potraviny rastlinného pôvodu neobsahujúca tuk, ktorá nevykazovala vlastnosti potraviny ošetrenej ionizujúcim žiarením,
- na stanovenie **PCB** bola odobratá jedna vzorka počiatočnej dojčenskej výživy, prítomnosť PCB v nej nebola zistená,
- **mentofurán** bol analyzovaný vo vzorke cukríkov, nezhody neboli zistené,
- na kontrolu **glykosidov steviolu** bola odobratá jedna vzorka stolového sladidla s údajom o obsahu glykosidov steviolu, laboratórnou analýzou neboli zistené nezhody, ale vzorka nevyhovela z dôvodu označenia,
- na stanovenie **gluténu** bola odobratá jedna vzorka potraviny na osobitné výživové účely, ktorá chemicky vyhovela, nevyhovujúca však bola kvôli označeniu,
- v rámci monitorovacích úloh boli odobraté dve vzorky pokrmov na stanovenie obsahu **NaCl**.

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

Kontrola pripravenosti stravovacích zariadení na letnú turistickú sezónu bola prednostne vykonaná na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici a v areáli Kúpaliska v Podbrezovej. V stánkoch rýchleho občerstvenia bolo v rámci ŠZD vykonaných 14 kontrol. Významnejšie nezhody neboli zistené.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

Kontrola pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na zimnú sezónu bola vykonaná v najnavštevovanejších zimných turistických strediskách na Králikoch, Donovaloch, Bystrej a Táloch. Vykonaných bolo spolu 19 kontrol. Významnejšie nezhody boli zistené v skladovaní potravín a surovín. Za zistené nedostatky bola uložená bloková pokuta v hodnote 33 €.

3.5 Hromadné akcie

Podľa § 52 ods. 1, písm. o) zákona 355/2007 Z.z. bolo ohlásených 14 hromadných akcií. Išlo o krátkodobé hromadné akcie, z ktorých najvýznamnejšie boli: gastronomický festival „Griliáda“, Majstrovstvá Slovenska a Európy vo varení a jedení bryndzových halušiek v obci Turecká, Radvanský, Ondrejský, Lopejský jarmok a príležitostný trh „Vianočné trhy“ v Banskej Bystrici.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli prekontrolované všetky stánky poskytujúce stravovacie služby. Významnejšie nezhody neboli zistené. Počas konania príležitostného trhu „Vianoce 2013“ bolo odobratých 6 vzoriek pokrmov na mikrobiologickú analýzu, z toho 3 vzorky v sledovaných ukazovateľoch nevyhoveli požiadavkám uvedeným v Potravinovom kódexe SR. Prevádzkovateľ následne zdravotnú bezpečnosť vyrábaných pokrmov overil a preukázal vyhovujúcim výsledkom laboratórnych analýz.

4. Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zákona č. 355/2007 Z. z.:

Podľa § 55 ods. 2 bolo vydaných **5 opatrení na mieste** – písm. a) zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov – **1x**, písm. g – uzavretie časti prevádzky **1x**, písm. h) zákaz výroby a uvádzania do obehu zdraviu nebezpečných potravín, pokrmov alebo iných výrobkov – **3x**.

Podľa § 57 bolo uložených **6 pokút v sume 1815 €**.

Podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo udelených **9 blokových pokút v sume 297 €**.

Sankčné opatrenia podľa zákona č. 152/1995 Z. z.:

Podľa § 19 ods.1a 2 a Čl. 54 ods. 1 a ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č.882/2004 v platnom znení v spojitosti s § 20 ods. 9 zákona č. 152/1995 Z. z. bolo vydaných **8 opatrení na mieste** - zákaz umiestnenia na trh a stiahnutie z trhu zdravotne škodlivého výrobku **6x**, pozastavenie prevádzky – činnosti **2x**.

Podľa § 28 boli uložené **2 pokuty v celkovej sume 140 €**.

V blokovom konaní podľa § 29 ods. 1 a 2 zákona o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb. bolo uložených **38 blokových pokút v sume 1252€**.

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

Odbor hygieny výživy sa podieľal na šetrení 1 epidémie alimentárnych ochorení. Išlo 21 prípadov ochorení vyskytujúcich sa u obyvateľov zariadenia sociálnych služieb – Penzión Jeseň v B. Bystrici. Ochorenia sa vyskytli v čase od 15.3 do 18.3. 2013. U 17 obyvateľov a 4 zamestnancov zariadenia sa prejavili klinické príznaky – hnačky, zvracanie. Bakteriologickým vyšetrením sa nepodarilo dokázať etiológiu, na virológiu materiál odobratý nebol. Pokrm ako faktor prenosu nebol potvrdený. Ochorenia sa šírili kontaktom medzi osobami.

6. Poradne správnej výživy

Poradňa správnej výživy je nastavbovou poradňou Poradne zdravia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Poskytuje klientom odborné poradenstvo na základe retrospektívnej nutričnej anamnézy a dotazov klientov. Konzultácie z oblasti výživy boli poskytované ústne, telefonicky a elektronickou poštou. Išlo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, najmä o informácie o spôsoboch znižovania nadváhy, o zásadách správnej výživy, o nízkocholesterolovej diéte, o redukčných diétach, alternatívnych spôsoboch stravovania a informácie o obsahu vitamínov, minerálov a stopových prvkov v konkrétnych potravinách. Sledovanie výživových zvyklostí bolo vykonávané v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ - konkrétne u 80 ľahko pracujúcich klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno a u 4 klientov poradne zdravej výživy zároveň boli sledované aj výživové faktory – ich denná spotreba.

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Programy a projekty

SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V roku 2013 bolo v rámci projektu sledovania výživového stavu vyšetrených 80 klientov ľahko pracujúcich z okresu Banská Bystrica a Brezno. Každý vyplnil dotazník o životospráve, fyzickej aktivite, 1 dňový jedálny lístok a absolvoval somatometrické a biochemické vyšetrenia, v rámci ktorých boli zisťované údaje o výške, hmotnosti, obvode pása a bokov, tlaku krvi a biochemické ukazovatele lipoproteínového metabolizmu /C CHOL, TGL, HDL, LDL/ a glykémie v krvi. Údaje z dotazníkov a jedálnych lístkov (rozšírené o nové sledované ukazovatele výživového stavu/ boli počítačovo spracované a spolu s údajmi z ostatných RÚVZ BB-kraja zosumarizované a zaslané do RÚVZ Poprad. Na plnení tohto projektu sa podieľajú aj pracovníčky odboru podpory zdravia.

MONITORING JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Odobratých bolo spolu 24 vzoriek kuchynskej soli (vrátane morskej soli), v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného. Kontrolované bolo aj označovanie na obale. Laboratórnymi skúškami bol v 1 vzorke stanovený jodid draselný v množstve $7,3 \pm 0,9$ mg/kg, jodičnan draselný – nebol detekovaný, pričom bol na obale výrobku deklarovaný jodičnan draselný v rozmedzí 15-35 mg.kg⁻¹ ako KI. V nadväznosti na uvedené bol nesprávne stanovený dátum minimálnej trvanlivosti. O zistených skutočnostiach boli zaslané informácie miestne príslušnému RÚVZ.

BEZPEČNOSŤ PAPIEROVÝCH A KARTÓNOVÝCH OBALOVÝCH MATERIÁLOV

V rámci tejto úlohy bola odobratá 1 vzorka potravinárskeho výrobku baleného do papierového obalu a zaslaná bola na analýzu do RÚVZ so sídlom v Poprade.

MONITORING SPOTREBY VYBRANÝCH PRÍDAVNÝCH LÁTOK V POTRAVINÁCH

V rámci monitoringu bola sledovaná spotreba vybraných 2 prídavných látok - E 129 Allura červená AC, E 104 Chinolínová žltá a dvoch aróm Mentofuránu a Kumarínu u respondentov vo vekovej kategórii 19 až 35 rokov a 36 až 54 rokov, muži a ženy ľahko pracujúci (5 žien a 5 mužov/každá veková kategória, spolu 20 respondentov). Odovzdané boli dotazníky, v ktorých respondenti vyplňali 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov/nápojov (2x): jeden deň pracovný + jeden deň sobota alebo nedeľa, 24 hodinový dotazník spotreby potravín/pokrmov a týždenný dotazník frekvencie spotreby. Odobratých bolo 5 vzoriek potravín, chemická analýza zameraná na obsah E 129 a E 104 bola vykonaná v 3 vzorkách zmrzlín, obsah mentofuránu bol sledovaný vo vzorke cukrovinky a kumarín vo vzorke pekárskoho výrobku so škoricom. Zistené údaje boli spracované do súmárov a zaslané ÚVZ SR.

Mimoriadne úlohy

V roku 2013 boli vykonané nasledovné mimoriadne kontroly v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici:

- 1. Kontrola epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe, manipulácii a umiestňovaní potravín na trh**, konaná v termíne 28.01. – 08.02.2013. Prekontrolovaných bolo 32 prevádzok supermarketov, hypermarketov a obchodných domov na úsekoch činností s nebalenými epidemiologicky rizikovými potravinami.
- 2. Kontrola v zariadeniach spoločného stravovania so zameraním sa na kontrolu hygieny, označovania a výsledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov** vykonaná v termíne 10.04. – 02.05.2013. Prekontrolovaných bolo 35 prevádzkarní zariadení spoločného stravovania.
- 3. Kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v cukrárskych výrobniciach a v cukrárňach**, vykonaná v termíne 29.05. – 07.06.2013. Prekontrolovaných bolo 12 zariadení.
- 4. Kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu pokrmov v stánkoch s rýchlym občerstvením na umelých sezónnych kúpaliskách významných pre kúpaciu sezónu**, vykonaná v termíne 24.06. – 04.07.2013. Prekontrolované boli 2 prevádzkarne, ďalšie zariadenia na Plážovom kúpalisku v B. Bystrici a Kúpalisku v Podbrezovej neboli ešte prevádzkované.
- 5. Kontrola zmrzliny počas letnej sezóny 2013**. Vykonaných bolo 32 kontrol v 21 prevádzkarňach. Odobratých bolo 98 vzoriek zmrzlín, 12 bolo nevyhovujúcich.
- 6. Kontrola označovania výživových doplnkov, zameraná na kontrolu nepovoleného prisudzovania výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti v ich označení, prezentácii a/alebo reklame**, vykonaná v termíne 09.09. – 25.09.2013. Prekontrolované boli označenia výživových doplnkov u 3 dovozcov a 1 výrobcu výživových doplnkov.

7. Kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“, konaná v termíne 9.10. – 18.10.2013. Prekontrolovaných bolo 7 prevádzkarní.

8. Kontrola zariadení stánkového a ambulantného predaja potravín počas konania hromadných podujatí -vianočných trhov konaná od **5.12. do 12.12.2013**. Počas vianočných trhov v Banskej Bystrici bolo v **21** stánkoch rýchleho občerstvenia vykonaných **25** kontrol, odobratých bolo **6** vzoriek pokrmov.

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikrobio- logická kontami- nácia	Iná kontami- nácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyho- vujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyho- vujúcich vzoriek
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0	0	0	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	2	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	1	0	0	0	0	1	3	33,33
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	4	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
8	Cereálie a pekář. výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	1	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	13	0	0	0	0	13	99	13,13
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaj (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0	0	0	0	2	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	11	0	0	0	0	11	58	18,97
20	Cukrárske výrobky	0	0	0	0	0	0	25	0,00
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0,00
22	Pramenité vody a balené pitné vody	1	0	0	0	0	1	9	11,11
23	Hotové pokrmy	12	0	0	0	0	12	216	5,55
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	10	0	0	0	0	10	44	22,73
25	Ďetská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	26	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0	0	0	0	3	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	1	0	1	3	33,33
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	1	0	1	1	100,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	1	0	1	0	1	24	4,17
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	1	0	0	0	1	2	50,00
37	Ostatné	0	0	0	0	0	0	5	0,00
	Spolu	48	2	0	3	0	52	527	9,87

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 2

	Primárni výrobcovia	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	Ostatné prevádzkarne	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	1	1	3	95	1181	24	-	1305
Počet kontrolovaných subjektov	1	1	3	18	519	21	-	563
Počet kontrol	1	1	3	21	1036	56	146	1264
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	0	0	1	239	2	-	242
SVP/ HACCP	0	0	0	0	81	1	-	82
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	0	0	0	-	0
Hygiena prevádzky	0	0	0	0	80	0	-	80
Osobná hygiena	0	0	0	0	0	0	-	0
Odborná spôsobilosť	0	0	0	0	13	1	-	14
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	0	1	0	-	1
Označovanie	0	0	0	0	15	1	-	16
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	0	0	0	0	0	-	0
Potraviny po DS/DMT	0	0	0	0	9	0	-	9
Pôvod, vysledovateľnosť	0	0	0	0	3	0	-	3
Skladovanie	0	0	0	0	21	0	-	21
Manipulácia s potravinami	0	0	0	0	14	0	-	14
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	0	0	0	104	0	-	104
Iné	0	0	0	1	19	0	-	20

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxínogénne mikroorganizmy - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 4 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																		Počet nevyh. vzoriek		
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Crono B		Iné	
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Pramenité vody a balené pitné vody	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1
23	Hotové pokrmy	216	0	0	0	0	0	3	0	1	0	2	0	0	0	7	2	0	1	0	2	0	12
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	10
25	Detská a dojčenská výživa	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Výživové doplnky	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Ostatné	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	470	0	0	0	0	0	3	0	1	4	26	0	0	0	13	4	0	1	0	9	48	

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem – B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol – E. coli, Ent - enterokoky, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách – RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	6	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	10	0	0,00	10	0	0,00	10	0	0,00	10	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detická a dojčenská výživa	18	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	3	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	3	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	2	1	50,0	2	1	50,0	2	1	50,0	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	4	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	55	1	1,85	33	1	3,03	31	1	3,23	27	0	0,00	11	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE					
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%			
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00
23	Hotové pokrmy	10	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detická a dojčenská výživa	5	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00
	Spolu	21	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	7	0	0,00			

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP - rezíduá pesticídov, _MT - mykotoxíny, NEL - polyaromatické uhľovodíky, PCB - polychlórované bifenyly, _NZ - nitrozamíny, EKF - estery kyseliny ftalovej, _HIS - histamin

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	4	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	1	0	0,00	5	0	0,00	3	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Pridavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Pridavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Pridavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	4	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	5	0	0,00	3	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_I			iony			odpar			prch_I			senz		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Ag – striebro, Cr6+ - šesťmocný chróm, CML - celková migrácia látok, form – formaldehyd, mel - melamín, PAA - primárne aromatické aminy, diizok – diizokyanáty, 1-okt - 1-oktén, rozp - zvyškové rozpúšťadlá, styr – styren, mono_EG – monoetylenglykol, di_EG – dietylenglykol, ac_ald – acetaldehyd, akr_nit – akrylonitril, vin_ac – vinylacetát, kapr – kaprolaktám, adip - bis-(2-etylhexyl)adipát, Bisf_A -Bisfenol A, Bisf_F - Bisfenol F, Bisf_S - Bisfenol S, odol_farb - odolnosť pigmentov a farbív, UV_stab - prítomnosť UV stabilizátora, fen – fenoly, red_I - redukujúce látky, iony - dôkaz iónov, odpar – odparok, prch_I - prchavé látky, senz - senzorké hodnotenie

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 6

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	19	0	0,00	19	0	0,00	3	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	5	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	12	0	0,00	12	0	0,00	12	0	0,00	12	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	12	10	83,33	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	3	0	0,00	3	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	24	1	4,17	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	79	11	13,92	37	0	0,00	21	0	0,00	25	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Přidavné látky, osobitné přísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Ferokyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Přidavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Přidavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Přidavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné pridavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	24	0	0,00	24	1	4,17	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Předmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	24	0	0,00	24	1	4,17	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	37	7	7	2	1	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3 lekárne, drogérie	57	5	1	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	1	1	0	2	1	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	3	3	4	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	21	19	18	43	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	32	2	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	5	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	21	11	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	16	3	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	3	4	3	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	341	265	335	182	11	6	47	1	2	20	4	20	0	0	0
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	520	41	144	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	110	36	56	95	19	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	108	2	59	6	3	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	24	40	16	96	13	14	9	0	0	1	0	0	0	0	0
Medzisúčet	1304	445	672	477	49	10	56	1	1	21	4	19	0	0	0
1 Primárna výroba	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	58	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.26 baliareň ostatných výrobkov	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	78	3	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	914	56	76	47	3	6	0	0	0	5	0	0	0	0	0
4.4 novinové stánky	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzisúčet	1088	60	87	50	3	6	0	0	0	5	0	0	0	0	0
Súčet	2392	505	759	527	52	10	56	1	17	26	4	15	0	0	0

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach - RÚVZ Banská Bystrica - rok 2013

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	1	1	8
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rychle obč., bufety, sezónne zariadenia)	0	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	0	0	0
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	1	1	6
Spolu	2	2	14

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Lahko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	10	3	5	13	9	0	15	20	20	7
90<=P<=110	4	2	4	3	2	0	2	0	0	4
P>110	6	15	11	4	9	20	3	0	0	9

Lahko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	12	2	6	14	12	0	12	20	20	7
90<=P<=110	3	4	3	2	2	0	4	0	0	0
P>110	5	14	11	4	6	20	4	0	0	13

Lahko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	8	1	3	13	10	0	11	20	20	4
90<=P<=110	6	1	6	3	1	0	5	0	0	2
P>110	6	18	11	4	9	20	4	0	0	14

Lahko pracujúci muži vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	Energia	B	T	S	vit. C	voda	Hvlak	NaCl	Chol.	Kys. list.
P<90	9	1	1	15	5	0	8	20	20	5
90<=P<=110	4	1	5	1	1	0	6	0	0	0
P>110	7	18	14	4	14	20	6	0	0	15

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Lahko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	6	17	8	7	12	20	16
90<=P<=110	4	1	3	0	2	0	1
P>110	10	2	9	13	6	0	3

Lahko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	7	15	5	4	10	20	18
90<=P<=110	1	1	4	1	3	0	2
P>110	12	4	11	15	7	0	0

Lahko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	2	11	0	5	14	19	15
90<=P<=110	3	3	0	1	1	0	4
P>110	15	6	20	14	5	1	1

Lahko pracujúci muži vo veku 35 - 54 rokov - sledovanie vybraných výživových faktorov

% plnenia /P/	K. linol.	K. linolen.	Fe	I	vit. A	vit. D	vit. E
P<90	3	11	0	6	8	19	18
90<=P<=110	3	2	4	2	1	1	1
P>110	14	7	16	12	11	0	1

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Lahko pracujúce ženy vo veku 19 - 34 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<24 15	WHR<=0,85 19	TK syst.<140 20	TK diast.<90 19	C Chol.<5,0 15	HDL>=1,6 6	AI<=4 18	TG<2,0 20	LDL<2,5 11	Glyk.<6,1 20
24<=BMI<29 5	WHR>0,85 1	140<=TK syst.<160 0	90<=TK diast.<95 1	5,0<=C Chol.<6,0 3	1,6>HDL>=1,2 11	AI>4 2	2,0<=TG<3,0 0	2,5<=LDL<3,5 8	Glyk.>=6,1 0
BMI>=29 0		TK syst.>=160 0	TK diast.>=95 0	C Chol.>=6,0 2	HDL<1,2 3		3,0<=TG<=5,5 0	3,5<=LDL<4,0 1	
							TG>5,5 0	4,0<=LDL<=5,0 0	
								LDL>5,0 0	

Lahko pracujúce ženy vo veku 35 - 54 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<24 13	WHR<=0,85 17	TK syst.<140 15	TK diast.<90 13	C Chol.<5,0 11	HDL>=1,6 17	AI<=4 19	TG<2,0 18	LDL<2,5 11	Glyk.<6,1 20
24<=BMI<29 4	WHR>0,85 3	140<=TK syst.<160 4	90<=TK diast.<95 2	5,0<=C Chol.<6,0 7	1,6>HDL>=1,2 2	AI>4 1	2,0<=TG<3,0 1	2,5<=LDL<3,5 8	Glyk.>=6,1 0
BMI>=29 3		TK syst.>=160 1	TK diast.>=95 5	C Chol.>=6,0 2	HDL<1,2 1		3,0<=TG<=5,5 1	3,5<=LDL<4,0 0	
							TG>5,5 0	4,0<=LDL<=5,0 0	
								LDL>5,0 0	

Tabuľky k projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ – rok 2013

Ľahko pracujúci muži vo veku 19 - 34 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<25 10	WHR<=0,9 16	TK syst.<140 17	TK diast.<90 20	C Chol.<5,0 20	HDL>=1,4 4	AI<=4 14	TG<2,0 18	LDL<2,5 15	Glyk.<6,1 20
25<=BMI<30 9	WHR>0,9 4	140<=TK syst.<160 3	90<=TK diast.<95 0	5,0<=C Chol.<6,0 0	1,4>HDL>=1,0 8	AI>4 6	2,0<=TG<3,0 2	2,5<=LDL<3,5 5	Glyk.>=6,1 0
BMI>=30 1		TK syst.>=160 0	TK diast.>=95 0	C Chol.>=6,0 0	HDL<1,0 8		3,0<=TG<=5,5 0	3,5<=LDL<4,0 0	
							TG>5,5 0	4,0<=LDL<=5,0 0	
								LDL>5,0 0	

Ľahko pracujúci muži vo veku 35 - 59 rokov - somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

BMI<25 5	WHR<=0,9 12	TK syst.<140 15	TK diast.<90 13	C Chol.<5,0 14	HDL>=1,4 6	AI<=4 13	TG<2,0 16	LDL<2,5 8	Glyk.<6,1 20
25<=BMI<30 11	WHR>0,9 8	140<=TK syst.<160 4	90<=TK diast.<95 4	5,0<=C Chol.<6,0 6	1,4>HDL>=1,0 7	AI>4 7	2,0<=TG<3,0 1	2,5<=LDL<3,5 9	Glyk.>=6,1 0
BMI>=30 4		TK syst.>=160 1	TK diast.>=95 3	C Chol.>=6,0 0	HDL<0,9 7		3,0<=TG<=5,5 2	3,5<=LDL<4,0 1	
							TG>5,5 1	4,0<=LDL<=5,0 1	
								LDL>5,0 0	

KOZMETICKÉ VÝROBKY

Výročná správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2013

I. Charakteristika RUVZ

tabuľka č. 1

1	2	3
RUVZ	Výdavky RUVZ na ŠZD nad kozmetickými výrobkami, vrátane miezd, školení, komunikačných aktivít, laboratórnych činností a podobne	Počet zamestnancov vykonávajúcich ŠZD nad kozmetickými výrobkami
Banská Bystrica	V rámci rozpočtu	len KV: 0 KV+ iné: 6

II. Výkon ŠZD

tabuľka č. 2

Výkon ŠZD	Výroba vrátane Baliarní	Dovoz	Distribúcia predaj	Sektor služieb	Celkom
Kontrolované subjekty					
počet fyzických a právnických osôb podliehajúcich ŠZD	1		625	570	1196
počet fyzických a právnických osôb, u ktorých bol vykonaný ŠZD *			53	143	196
Kontroly					
- počet kontrol na dodržiavanie Správnej výrobnéj praxe		x	x	x	
- počet kontrol informačnej zložky o výrobku			x	x	
- počet kontrol internetového predaja výrobkov					
- počet kontrol vykonaných na základe podnikov*					
- počet kontrol vykonaných na základe hlásení zo systému RAPEX *			397	370	767
- iné			23		
Výrobky					
- počet výrobkov predávaných cez internet					
- počet výrobkov (vzoriek) analyzovaných v laboratóriách *			13 4*		13 4*
- počet výrobkov kontrolovaných v rámci kontroly informačnej zložky					
- počet výrobkov skontrolovaných výlučne na označovanie*					
Nevyhovujúce výrobky (vzorky)					
- počet výrobkov s nedostatkami v označení					
- počet výrobkov s nedostatkami v zložení					
- počet výrobkov s nedostatkami v mikrobiológii					
- počet výrobkov, ktoré svojimi tvrdeniami zavádzajú spotrebiteľa					
- počet nebezpečných výrobkov s vážnym rizikom			2		2
- počet výrobkov, ktoré majú nedostatky v informačnej zložke			x	x	
Sankcie					
Opatrenia dobrovoľne prijaté fyzickou alebo právnickou osobou					
počet prijatých dobrovoľných opatrení					
počet druhov výrobkov dobrovoľne stiahnutých z obehu	x		x	x	
počet druhov výrobkov dobrovoľne stiahnutých od spotrebiteľov	x		x	x	
Opatrenia uložené rozhodnutím RUVZ					
počet zákazov (výroby, uvádzania do obehu, prístrojov a pod.)					
počet príkazov na stiahnutie výrobkov z obehu					
počet príkazov na stiahnutie výrobkov od spotrebiteľa					
počet iných opatrení /uložené opatrenie na mieste/			1		1
počet druhov výrobkov stiahnutých z obehu			2		2
počet druhov výrobkov stiahnutých od spotrebiteľa					
počet druhov zničených výrobkov					

III. Výsledky cieľených sledovaní

Analýza vzoriek odobratých v rámci cieľených sledovaní

tabuľka 3a

Cieľené sledovania	analyzované vzorky	nevyhovujúce vzorky	porušenia			
			mikro-biologické	chemické zloženie	označenie	tvrdenia o výrobku
	počet	počet	počet	počet	počet	počet
ZAKÁZANÉ LÁTKY						
olovo, Chróm 6+	3 3*	1 1	0 0	1 1	0 0	0 0
ftaláty	1	0	0	0	0	0
hormóny						
REGULOVANÉ LÁTKY						
konzervačné látky	3 1*	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
vonné látky	3	0	0	0	0	0
UV filtre						
kTG, pH, formaldehyd						
fluór, DEG H ₂ O ₂	1	1	0	1	0	0
farbivá	5	0	0	0	0	0
PRAVDIVOSŤ TVRDENÍ						
výrobky deklarujúce koenzým Q10 a vitamín C						
NEREGULOVANÉ LÁTKY						
MMA						
AHA kyseliny						

* vzorky vyšetrené opakovane

Zoznam nevyhovujúcich výrobkov (okrem nebezpečných výrobkov)

tabuľka č. 3b

Názov výrobku	Krajina pôvodu
Biela perla, Professional, enzymatický bieliaci systém	Slovensko
Makeupová sada, DENIM COLOUR COMPACT	Nemecko

Vzorka **Biela perla, Professional, enzymatický bieliaci systém** po stránke *chemickej* v ukazovateli /H₂O₂/ nevyhovela požiadavkám uvedeným v nariadení vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení noviel (viď príloha 1).

Výrobca sa vyjadril, že uvedený výrobok zaraďuje podľa NV č. 658/2005 Z. z., príloha č. 3, ref. č. 12, písm. d) ako výrobok na starostlivosť o ústnu hygienu vrátane výrobkov na výplach ústnej dutiny, zubných pást a výrobkov na bielenie alebo zosvetlenie zubov. Vyšetrením vzorky sa zistila prítomnosť regulovanej látky – peroxid vodíka v množstve 0,14 % hmot., čo znamená, že bola prekročená najvyššia prípustná koncentrácia peroxidu vodíka pre tento druh výrobku.

Táto informácia bola z dôvodu miestnej príslušnosti zaslaná pre potreby ďalšieho konanie RÚVZ so sídlom v Poprade, v ktorého regióne sa nachádza výrobca uvedeného kozmetického výrobku. V odpovedi RÚVZ so sídlom v Poprade uvádza, že na základe vykonania opakovaných analýz, pri ktorých bolo pre tento druh kozmetického výrobku potvrdené prekročenie najvyššie prípustnej koncentrácie peroxidu vodíka, boli uložené výrobcovi opatrenia na stiahnutie výrobkov z distribučnej siete a odstránenie zistených nedostatkov.

Vzorka **Makeupová sada, DENIM COLOUR COMPACT** opakovane nevyhovela požiadavkám nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch, nakoľko v nej bol zistený obsah 6-mocného chrómu:

- v červenoružovej farbe na líca bola stanovená hodnota Cr⁶⁺ 33,2 mg/kg,
- vo farbe na líca 1. stupeň hnedej bola stanovená hodnota Cr⁶⁺ 7,79 mg/kg,
- vo farbe na líca 2. stupeň hnedej bola stanovená hodnota Cr⁶⁺ 17,1 mg/kg.

Na základe uvedeného bolo v predajni, kde bola vzorka odobratá, pri výkone štátneho zdravotného dozoru uložené opatrenie na mieste podľa § 55 ods. 1 písm. f) a § 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z., ktorým bolo zakázané uvádzať do obehu predmetný výrobok (2 kusy), ktorý sa ešte v predajni nachádzal. Zodpovedná vedúca predajne uviedla, že výrobok sťahuje z predaja a bude vrátený dodávateľovi.

Informácie o zistení nevyhovujúcich výsledkoch uvedenej vzorky boli zaslané pre ďalšie konanie miestne príslušnému RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, v ktorého spádovom území sídli dodávateľ výrobku do predajne.

Správna výrobná prax

tabuľka 3c

Výrobca	Zistené nedostatky
-	-

Informačná zložka o výrobku

tabuľka č. 3d

Názov kontrovaného subjektu a jeho adresa	Názov výrobku, ktorého informačná zložka bola kontrovaná	Činnosť		Zistené nedostatky	
		Výroba	Dovoz	Bez dokumentácie	Neúplná dokumentácia
-	-	-	-	-	-

IV. Nebezpečné výrobky

Nebezpečné výrobky nájdené na území SR na základe výkonu ŠZD

tabuľka č. 4a

Názov výrobku	Krajina pôvodu	Počet kusov výrobkov stiahnutých z obehu	Sankcie	
			Prijaté dobrovoľne fyzickou/právnickou osobou	Uložené RUVZ
Makeupová sada, DENIM COLOUR COMPACT	Nemecko	2		opatrenie na mieste – zákaz uvádzania do obehu

Nebezpečné výrobky nájdené na území SR na základe hlásenia zo systému RAPEX

tabuľka č. 4b

Názov Výrobku	Krajina pôvodu	Počet kusov nebezpečných výrobkov, ktoré boli stiahnuté z obehu	Sankcie	
			Prijaté dobrovoľne fyzickou/právnickou osobou	Uložené RUVZ
Yypouavinha Wet wipes – vlhčené utierky	neznáma	1	Výrobok bol na základe oznámenia z centrály dm drogerie markt, s.r.o. stiahnutý z predaja, uložený v sklade pred vrátením distribútorovi	

Odbor hygieny detí a mládeže

vedúca odboru:

MUDr. Katarína Slotová, PhD.

ANALÝZA HYGIENICKEJ SITUÁCIE NA ÚSEKU HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2013

VŠEOBECNÁ ČASŤ

Všeobecná časť:

1. Celkové zhodnotenie činnosti oddelenia HDM
2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda
 - 2.1. Zhodnotenie školského mliečneho programu
 - 2.2. Zhodnotenie stavu pieskovísk
 - 2.3. Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch
3. Štátny zdravotný dozor - kontrolná činnosť

Špeciálna časť:

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež
2. Zhodnotenie zmien na školách
3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež
4. Výskyt dusičnanovej methemoglobínémie
5. Stravovanie detí a mládeže
6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež
7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže
8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež
9. Príloha – prednášková činnosť
10. Tabuľky

1. Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM

Činnosť odboru hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej len HDM) je zameraná na riešenie problematiky zariadení pre deti a mládež, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prevádzkarní v zmysle živnostenského zákona, v ktorých sa uskutočňuje starostlivosť o deti do šesť rokov veku, prevádzkarní výchovy a mimoškolského vzdelávania detí a mládeže, prevádzkarní v súlade so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní a tiež na riešenie problematiky zotavovacích akcií pre deti a mládež a zariadení pre vysokoškolskú mládež. Všetko na území okresov Banská Bystrica a Brezno.

Do 1.12. 2013 zabezpečovalo činnosť odboru hygieny detí a mládeže celkom 6 pracovníkov :

- 1 lekárka s ukončeným PhD., vedúca odboru
- 1 lekárka
- 1 VŠ – RNDr. so špecializáciou pre výkon prác v zdravotníctve – odbor hygiena životného a pracovného prostredia;

- 1 VŠ – Mgr. v odbore sociálna pedagogika; Bc. v odbore verejné zdravotníctvo
- 2 DAHE

1.12.2013 skončila pracovný pomer s RÚVZ Banská bystrica 1 lekárka pracujúca na odbore HDM, takže činnosť tohto odboru od tejto doby zabezpečujú 5 odborní pracovníci.

V rámci odboru sú zriadené 2 oddelenia:

- odd. sledovania zdravotného stavu
- odd. štátneho zdravotného dozoru.

Celkový počet zariadení pre deti a mládež podliehajúcich výkonu štátneho zdravotného dozoru, vrátane zariadení v ktorých sa konali zotavovacie podujatia pre deti a mládež bol v roku 2013 na území okresov Banská Bystrica a Brezno 1123 zariadení. Rozdiel oproti roku 2012 (934 zariadení) je možné vysvetliť osobitným započítaním telocviční pri školách do celkového počtu zariadení. Pri celkovom hodnotení podmienok, úrovne a činnosti zariadení sú sledované druhy prevádzok v tabuľkovej časti výročnej správy zosúladené so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), so zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní.

Odborní pracovníci odboru HDM vedú Poradňu zdravia pre deti, mládež a rodiny vrátane internetového poradenstva. Súčasne sa podieľali aj na realizácii niektorých úloh odboru podpory zdravia a odboru hygieny výživy.

Činnosť sa realizovala v súlade s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a jeho vykonávacích vyhlášok. V súvislosti s narastajúcim výskytom detskej obezity sa na odbore HDM vytvorili podmienky pre vytvorenie poradenských služieb pre diagnostiku a liečbu obezity detí v súlade s odborným usmernením MZ SR uverejnenom vo Vestníku MZ SR čiastka 6-15.

Prácu odboru je možné charakterizovať v 2 základných oblastiach. Jednou oblasťou je výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) v zariadeniach pre deti a mládež. Ich prevádzkovatelia si väčšinou uvedomujú význam presadzovania požadovaných opatrení v zmysle platnej legislatívy. Všeobecne sa zlepšuje technický stav zariadení pre deti a mládež, a to najmä v súvislosti s opravou, resp. výmenou okien, zatepľovania objektov školských zariadení, prestavbou a výbavou zariadení pre osobnú hygienu, prestavbou kotolní a výmenou vykurovacích médií. V ubytovacích zariadeniach sa postupne upravuje kapacita podľa požiadaviek vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z., zlepšuje sa prevádzka pieskovísk a starostlivosť o vonkajšie plochy. Nedostatky súvisiace s presadzovaním a schvaľovaním prevádzkových poriadkov, ktorých náležitosti nezodpovedali platnej legislatíve sa vyskytli ojedinele. V rámci posudzovania zotavovacích podujatí pre deti a mládež organizátori zotavovacích podujatí predkladali na RÚVZ len „oznámenia“ v zmysle oznamovacej povinnosti podľa neplatného zákona č. 126/2006 Z. z. už len ojedinele.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo problematické presadzovať opatrenia na ochranu zdravia detí a mládeže v týchto oblastiach:

- Druhy zariadení pre deti a mládež definované v §24 ods.1) zákona č.355/2007 Z. z. nezodpovedajú súčasným možnostiam foriem ich prevádzkovania. Pre ostatné spôsoby prevádzkovania zariadení pre deti a mládež ako ich definuje §24 ods.1 je teda podľa súčasne platnej legislatívy najmä v oblasti posudzovania stravovania detí možné využiť len všeobecné požiadavky na ochranu verejného zdravia ustanovené zákonom č.355/2007 Z. z.
- Súčasná legislatíva ukladá povinnosť prevádzkovateľom pieskovísk zabezpečiť kvalitu piesku v pieskovisku tak, aby toto nepredstavovalo riziko poškodenia zdravia detí, ale neurčuje povinnosť vyšetrovať kvalitu piesku a frekvenciu jeho vyšetrovania.

- Absencia legislatívy pri presadzovaní a schvaľovaní prevádzkových poriadkov zariadení pre deti a mládež v časti hygienickej údržby prostredia, upratovania a dezinfekcie priestorov zariadení pre deti a mládež.
- V oblasti schvaľovania kapacity predškolských a školských zariadení vo vzťahu k veľkosti ich priestorov pretrváva nesúlad s ustanoveniami §28, §29, §33 zákona č. 245/2008 Z. z. ktoré určujú najvyššie počty detí v triedach podľa veku detí, ale nezohľadňujú priestorové podmienky podľa zákona č.355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z..
- Posudzovanie kapacity predškolských a školských zariadení v súvislosti so zohľadňovaním svetlej výšky týchto priestorov - zákon č.355/2007 Z. z. ani vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. neodkazujú v tejto súvislosti na ustanovenia §51 ods.3 vyhlášky MŽP SR Z. z., ktorá určuje požiadavky na počet m³ vzduchu / 1 dieťa resp. žiaka, ak je svetlá výška týchto priestorov menšia ako 3m v materskej škole a menšia ako 3,3m v základnej škole.

Samostatnú pozornosť si vyžadovali zariadenia spoločného stravovania, kde sa časť činnosti realizuje podľa požiadaviek odboru hygieny výživy. Ťažko sa darí presadzovať sortiment školských bufetov v súlade so zásadami zdravej výživy, prevádzkovateľom chýba právna úprava, ktorá by upravovala sortiment ponúkaný v školských bufetoch. Problematickým z minulého roku ostáva aj likvidácia odpadov zo zariadení spoločného stravovania a čiastočne aj odborná spôsobilosť pomocných zamestnancov a zastupujúcich zamestnancov. Prevádzkovatelia sa snažia z dôvodu úspory finančných prostriedkov rušiť alebo podľa možností zlučovať stravovacie zariadenia tak, že tieto poskytujú služby aj obyvateľom obcí, pričom je potrebné zabezpečiť ochranu zdravia detí.

V rámci výkonu ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež sa sledujú a hodnotia podmienky a plnenie povinností v súvislosti s uplatňovaním ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a činnosti v súvislosti s kontrolou výskytu zdravotne nevyhovujúcich potravinárskych a kozmetických výrobkov na slovenskom trhu.

Druhou oblasťou je činnosť zameraná na podporu a rozvoj zdravia, ktorá je premietnutá do realizácie cieľných zdravotných projektov a programov pre deti a mládež a zdravotno-výchovných aktivít zameraných na pedagógov, deti, rodičov a ostatných zamestnancov kolektívnych zariadení pre deti a mládež. Riešené boli „Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike“ a v rámci výkonu ŠZD bola kontrolovaná realizácia podporných programov zameraných na Školský mliečny program, Podporu spotreby ovocia a zeleniny pre deti v materských školách a pre žiakov v základných školách.

2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda.

(tab. č. 1)

Prehľad špecializovaných úloh, ktoré presahujú rámec ŠZD je uvedený v tabuľke č. 1. Jedná sa o výkony, ktoré sú zamerané na úlohy presahujúce rámec okresu Banská Bystrica a Brezno, na špecializované úlohy verejného zdravotníctva, na činnosť národného referenčného centra, na činnosť krajského odborníka hlavného hygienika SR pre Banskobystrický kraj v odbore hygiena životného prostredia a zdravia, na odborné aktivity zamestnancov odboru HDM s cieľom prezentovať činnosť odboru – spolupráca s masovokomunikačnými prostriedkami, prednášková činnosť, publikačná činnosť, aktivity v oblasti odborno-metodickej činnosti, výchovy ku zdraviu a pri riešení ostatných aktuálnych rizikových situácií ohrozujúcich zdravie detí.

- V časti úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR a ÚVZ SR sú zahrnuté aktivity,

ktoré boli realizované na základe odborných usmernení ÚVZ SR, prípisov HH SR a záverov z porad regionálnych hygienikov, ktorými bolo nariadené vykonať štátny zdravotný dozor v určených druhoch zariadení. Išlo o plnenie týchto úloh:

- v súvislosti s výskytom kontaminácie sušeného mlieka jedom na hlodavce v Poľsku boli na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 22.1.2013 č. ZHHSR/1526/2013 vykonané kontroly v školských bufetoch so zameraním na výskyt nebezpečných cukrovínok vyrobených v Poľsku v spoločnosti Magnólia Sp. z o.o., ul. Transportowa 3, 68-300 Lubsko, Poľsko. V určenom období bolo vykonaných 9 kontrol v školských bufetoch v Banskej Bystrici. Predaj predmetných cukrovínok nebol zistený ani v jednom prípade a za zistené nedostatky v prevádzke bufetov bola uložená 1 bloková pokuta vo výške 16,- eur. Správa o výsledkoch mimoriadnej kontroly bola zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave.
- na základe informačného oznámenia Rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF) č. 2013.0252 – Falšovanie mrazených hovädzích burgerov z Poľska, názov výrobku: Hovädzí Burger (mrazený polotovár z hovädzieho mäsa pred smaženým), značka výrobku: FVZ POLSKA, výrobca: FVZ Deli-Meat Polska sp. z o.o., PL 24084001 WE, Gliwicka 20, Orzesze, Poľsko, ktorý bol s pozitívnym výsledkom vyšetrený na prítomnosť konskej DNA (v Štátnom veterinárnom ústave v Prahe) a na základe prípisu Hlavného hygienika SR č. OHVBPKV/2641/2013/Jo zo dňa 28. 2. 2013. Celkovo bolo v tejto súvislosti vykonaných 5 kontrol.
- Na základe žiadosti ÚVZ SR zo dňa 8. 4. 2013 č. HDM/3569/7660/2013 vo veci vykonania mimoriadnych kontrol vo vybraných zariadeniach školského stravovania so zameraním sa na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov v termíne od 6.5. 2013 – 24.5.2013 boli podľa usmernenia uvedeného v hore citovanej žiadosti vykonané kontroly v 18 zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež. Výsledky plnenia úlohy bolo spracované za RÚVZ Banská Bystrica a Banskobystrický kraj a zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave.
- Na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 8.3.2013 č. HDM/2851/5390/2013 boli vykonané mimoriadne kontroly vybraných zariadení určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici s určeným zameraním a podľa požadovanej štruktúry. Mimoriadne kontroly v termíne od 2.4.2013 do 22.4.2013 boli vykonané v 21 telovýchovných zariadeniach, a to v 13 základných školách a 8 stredných školách. Celkovo bolo skontrolovaných 48 priestorov na vyučovanie telesnej výchovy (28 telocvičníc, 19 gymnastických sál a posilňovní). Výsledky plnenia úlohy boli spracované za RÚVZ Banská Bystrica a Banskobystrický kraj a zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave..
- Na základe prípisu Hlavného hygienika SR zo dňa 13. 8. 2013 č. HDM/6659/16758/2013 boli v dňoch od 16. do 27. 9. 2013 vykonané mimoriadne kontroly v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica zamerané na dodržiavanie ustanovení vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Na základe uvedeného bol v stanovenom termíne v okresoch Banská Bystrica a Brezno vykonaný cielený štátny zdravotný dozor v 10 ubytovacích zariadeniach. Správa o výsledkoch kontrol podľa požadovanej štruktúry bola spracovaná za RÚVZ Banská Bystrica a Banskobystrický kraj a zaslaná na ÚVZ SR v Bratislave..
- Na základe požiadavky ÚVZ SR boli ďalej pripravené odpočty plnenia úloh v rámci plnenia programu ozdravenia výživy, správa o plnení úloh v rámci úradnej kontroly potravín a návrh plánu úradnej kontroly potravín ako aj úlohy vyplývajúce z funkcie krajského odborníka pre odbor HŽPaZ (8).

- **Odborné stanoviská v súvislosti s expertízami** (3) boli poskytované prevádzkovateľom zariadení pre deti a mládež pri zabezpečovaní kvality vody na kúpanie v bazéne pre vysokoškolákov UMB v Banskej Bystrici (2) a pri kontrole kvality pitnej vody (1 – adaptované priestory ZUŠ.) Ďalšie odborné stanoviská boli vydávané v súvislosti so zaraďovaním zariadení pre deti a mládež do siete škôl a školských zariadení a s prevádzkou elokovaných pracovísk jestvujúcich zariadení pre deti a mládež (56), ďalej stanoviská pre iné odbory RÚVZ Banská Bystrica v rámci posudkovej činnosti pri vydávaní záväzných stanovísk a rozhodnutí regionálneho hygienika (4) a stanoviská v súvislosti s riešenými podnetmi na výkon štátneho zdravotného dozoru v prevádzkarňach zariadení pre deti a mládež (16), ktoré sa týkali napr. obťažovania hlukom z prevádzky detského ihriska, nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok v školských zariadeniach, výskytu plesní v ubytovacom zariadení, podozrenia na nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, piesku v pieskovisku určeného na hry detí, zabezpečenia zásobovania ZŠ pitnou vodou a podmienok pre zabezpečenie prevádzok zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež. Ďalšie odborné stanoviská boli vydané pre Okresný súd Brezno v súvislosti s podmienkami bývania, stanovisko KO pre HŽPZ v súvislosti s konaním hromadných podujatí, stanovisko k výrubu stromu v záhrade MŠ, stanovisko ku kapacite MŠ, odborné stanovisko k výsledkom mimoriadnych kontrol v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež (5).

- **Koncepcná činnosť odboru** súvisela s prípravou anotácie a postupu plnenia úlohy „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl. Využitie hodín telesnej výchovy“ ako gestora plnenia tejto úlohy.

Medzi koncepcné činnosti je možné zaradiť aj spracovanie pripomienok k návrhu prevádzkového poriadku pre detské domovy rodinného typu, k návrhu výročnej správy za odbor HDM, príprava dotazníka k plneniu mimoriadnej úlohy HH SR zameranej na kontrolu ubytovacích zariadení pre deti a mládež a prípravu pracovného materiálu k Projektovému zámeru ePublicHealth ako aj . plnenie mimoriadnych alebo celospoločenských úloh v oblasti verejného zdravotníctva súvisiacich s prípravou návrhov novely zákona č.355/2007 Z. z., vykonávajúcich predpisov a stanovísk k navrhovaným zákonom a vyhláškam:

- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia ,
- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 554/2007Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo,
- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti a prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií,
- Pripomienky k novele zákona č.377/2007 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- V hodnotenom roku bol odbor HDM zapojený do riešenia 4 zo 6 **projektov a programov** vyhlásených HH SR pre odbor HDM, z toho v jednom prípade ide o projekt realizovaný v gestorstve odboru HDM RÚVZ v Banskej Bystrici. Ide o nasledovné projekty a programy:

- Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál,
- Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín detí,
- Zhodnotenie príjmu jódu u obyvateľov SR
- Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl. Využitie hodín telesnej výchovy

V roku 2013 sa neplánovane plnilo aj pokračovanie projektu ESPAD – európsky školský prieskum o alkohole a drogách u študentov vysokých škôl.

Prieskum bol vykonaný v mesiaci december 2013 na vybratých fakultách UMB Banská Bystrica (fakulta právnická a fakulta medzinárodných vzťahov a politických vied). Podľa usmernenia bolo požadované vykonať prieskum u 60-tich poslucháčov na každej fakulte. Aj napriek tomu, že vedenie fakulty MVaPV vyšlo v ústrety a vyčlenilo čas a priestor na vyplnenie dotazníkov, zo strany poslucháčov tejto fakulty nebol o akciu veľký záujem. Podarilo sa zozbierať celkom 102 dotazníkov, ktoré boli zaslané na ďalšie spracovanie ÚVZ SR.

Okrem týchto projektov bol odbor HDM zapojený aj do riešenia 1 projektu v gestorstve odboru hygieny životného prostredia a zdravia, a to: „Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska“ .

V rámci uvedených projektov bolo celkovo vyšetrených 235 detí (Espad 102, strav. 113, prídavné látky 20) detí. Plnenie úloh vyplývajúcich z programov a projektov ÚVZ SR schválených HH SR je podrobne rozpísane v samostatnej správe o plnení programov a projektov ÚVZ SR.

- V rámci **odbornej a metodickej činnosti** bolo poskytnutých 1560 konzultácií prevádzkovateľom zariadení, vedúcim zamestnancom zariadení, projektantom, zástupcom samospráv, organizátorom zotavovacích podujatí pre deti a mládež ďalej v rámci činnosti poradenských centier a v rámci činnosti národného referenčného centra. V rámci spolupráce so SZU v Bratislave bolo poskytnutých 5 konzultácií s cieľom odborného a metodického usmernenia pri písaní záverečných prác.

Uskutočnili sa porady (6) v súvislosti so zabezpečovaním úloh projektov a programov, porady krajského odborníka odboru HDM a odboru HŽPaZ, celoslovenská porada odboru HDM a HŽPaP. MŠVVaŠ SR organizovalo poradu v súvislosti s využívaním e-modelu HACCP a metrologickým programom pre zariadenia spoločného stravovania pre deti a mládež.

Ďalšia odborná a metodická činnosť odboru súvisela s členstvom v odborných spoločnostiach: MUDr. Katarína Slotová, PhD. je na základe osobitného menovania ÚVZ SR, hlavného hygienika SR členom:

- Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor hygieny detí a mládeže – menovací dekrét č. OOD/7615/2012
- Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia -menovací dekrét č. OOD/9631/2007
- Pracovnej skupiny pre návrh novely vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z .z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia - č.OHŽP-7243/2012
- Pracovnej skupiny pre návrh novelizácie vyhlášky MZ SR č. 554/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo – č. OHŽP - 7419/2012

MUDr. Katarína Slotová, PhD. je členom pracovnej skupiny pre implementáciu Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III. (NEHAP III) v ktorom je implementovaný Európsky akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE).

- V roku 2013 sa pracovníci odboru HDM zúčastnili na 63 **odborných podujatiach**, z toho sa na týchto podujatiach zúčastnilo 20 pracovníkov aktívne a 43 pracovníkov pasívne. Boli to odborné konferencie, odborné podujatia v súvislosti so zabezpečovaním plnenia odborných úloh v rámci projektov, odborné podujatie v súvislosti s činnosťou NRC, odborné podujatia v súvislosti s usmerňovaním činnosti stravovacích zariadení pre deti a mládež a odborné podujatia v rámci realizácie projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR“, spolufinancovaného zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR.

• **Úlohy krajského odborníka** hlavného hygienika SR pre Banskobystrický kraj v odbore hygiena životného prostredia a zdravia na základe menovania menovacím dekrétom č. OOD/7752/2007 zo dňa 03.09.2007 plní MUDr. Katarína Slotová, PhD.

Úlohy krajského odborníka boli v roku 2013 zamerané najmä na:

- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia ,
- Príprava návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 554/2007Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia starostlivosti o ľudské telo,
- Príprava návrhu rozsahu vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti na hodnotenie dopadov na verejné zdravie na zaradenie do novely vyhlášky MZ SR č.520/2007 Z. z. .
- Príprava stanoviska k vzneseným pripomienkam v rámci medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov – k vykonávaciemu predpisu - k návrhu vyhlášky o podrobnostiach hodnotenia dopadov na verejné zdravie.
- V súvislosti s riešením úlohy č.1.5 odboru HŽPaZ v rámci PaP ÚVZ v SR, ktorá je zameraná na zmapovanie aktuálneho stavu výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách boli vytypované vodárenské lokality v Banskobystrickom kraji kde by uvedenú úlohu bolo možné realizovať, a to:
V pôsobnosti RÚVZ Rim. Sobota: Vodárenská lokalita Behynce, zásobuje viac ako 5000 obyvateľov, v okolí je intenzívna poľnohospodárska činnosť.
V pôsobnosti RÚVZ Zvolen v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica: Vodárenská lokalita Hriňová
- Pre potreby HO HH SR pre odbor HŽPaZ a ÚVZ SR odbor HŽPaZ boli vypracované aktuálne podklady a námety na celoslovenskú poradu odboru HŽPZ, ktorým je potrebné venovať osobitnú pozornosť.
- Koordinácia spolupráce terénnych pracovísk v Banskobystrickom kraji a laboratórnych pracovísk RÚVZ Banská Bystrica bola zameraná na prípravu štvrt'ročných harmonogramov odberov vzoriek pitnej vody, vody na kúpanie a potravín pre RÚVZ v Banskobystrickom kraji.
- Koordinovanie a riešenie aktuálnych problematík v oblasti hygieny životného prostredia podľa požiadaviek hlavného odborníka HH SR pre odbor hygiena životného prostredia a zdravia a ÚVZ SR v Bratislave.

• **Publikačná činnosť pracovníkov odboru HDM v roku 2013**

1. **Slotová, K.,** Fabiánová, E.: Deti a mládež. In: Margaréta Šulcová, Ivan Čižnár, Eleonóra Fabiánová: Verejné zdravotníctvo. Veda, ISBN 978-80-224-1283-4, str.570-577.
2. **Šinská, M.,** Šuchaňová, M.: Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie- prvé skúsenosti. Dni praktickej obezitológie 20.-22.9.2013. Zborník odbornej konferencie, ISBN 978-80-971447-9-1, EAN 9788097144791.

Prednášková činnosť pracovníkov odboru HDM je uvedená v prílohe výročnej správy.

• **Spolupráca s masovokomunikačnými prostriedkami**

V rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami boli poskytnuté informácie v týchto oblastiach :

Sloven. rozhlas B.	Pedikolóza a etika
Bystrica	Pedikulóza a etika
Slovenská televízia B.B.	Pieskoviská - opatrenia
Petitpress - tlač	Pedikulóza v zar. pre deti a mládež
Český rozhlas	Je ochrana detí pred slnkom dôležitá ?
tlačová správa	
Televízia - Hronka B.	Letné tábory musia byť pod dohľadom hygienikov
Bystrica	Letné tábory musia byť pod dohľadom hygienikov
tlačová správa	Nesprávne používaná klimatizácia môže poškodiť
tlačová správa	zdravie
www.uvzbb.sk	Nesprávne používaná klimatizácia môže poškodiť
Televízia - Hronka B.	zdravie
Bystrica	Začiatok školského roka sprevádza aj zvýšená
	chorobnosť detí
tlačová správa	Pieskoviská
tlačová správa	Radíme -Výmena filtrov v klimatizácii
Tlačová agentúra SR	Detská obezita a poradňa
tlačová správa	
Televízia - Hronka B.	Detská obezita a poradňa, aktivity
Bystrica	Detská obezita a poradňa, aktivity
Rádio- Regina	
Televízia - Hronka B.	Svetový deň výživy -Kampaň proti obezite
Bystrica	Začiatok škol. roka sprevádza zvýšená chorobnosť
	detí
Rádio- Regína	Detská obezita a poradňa
STV - B. Bystrica	

• **Výchova ku zdraviu**

V roku 2013 bola pod vedením odboru HDM zahájená činnosť poradne na znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie. Toto poradenstvo prebiehalo vo forme kurzov, a to každý kurz v trvaní 3 mesiacov. V roku 2013 prebehli 2 takéto kurzy, pričom 1. kurz navštívilo 8 klientov a druhý kurz 20 klientov. Celkom bolo vykonaných 113 vyšetrení a 778 výkonov.

V rámci skupinového poradenstva bolo pre ZŠ Spojová, Banská Bystrica organizovaných 9 diskusných stretnutí na tému Starostlivosť o zdravie s osobitným zameraním na zdravú výživu, fyzickú aktivitu, význam kvality pitnej vody a vody na kúpanie pre zdravie, starostlivosť o ľudské telo, kozmetika, tetovanie, piercing. Podujatí sa zúčastnilo celkom 1800 žiakov.

V súvislosti s pretrvávajúcou problematikou výskytu pedikulózy v ZŠ Medzibrod bola odprednášaná tematika výskytu pedikulózy a jej preventívnych a represívnych opatreniach pre cca 30 rodičov žiakov tejto školy.

• **Ostatné činnosti**

V súvislosti s výskytom zdravotne nevyhovujúcich výrobkov na slovenskom trhu boli vykonávané kontroly ich výskytu v obchodných, predajných a skladových prevádzkových jednotkách. Išlo vo veľkej väčšine o kozmetické výrobky rôzneho druhu určené nielen pre detskú populáciu ale aj pre širokú verejnosť.

Väčšina výrobkov bola zdravotne nevyhovujúca z dôvodu prítomnosti zdravie poškodzujúcich chemických látok – dietylenglykolu v zubných pastách a ďalších chemických látok

(dibutylftalát, ťažké kovy ...) v kozmetických prípravkoch – očné tiene, krémy, peny, telové mlieko, laky, farby na vlasy a pod.

Celkom bolo vykonaných 201 kontrol v obchodných reťazcoch v okrese Banská Bystrica a Brezno.

2.1 Zhodnotenie školského mliečného programu (ŠMP)

Realizácia školského mliečného programu v okrese Banská Bystrica a Brezno pokračovala aj v roku 2013. Jeho realizácia prebiehala podľa metodického usmernenia č. 12/2008 zo 6. októbra 2008 k realizácii nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 342/2009 Z. z. a Metodického usmernenia 16/2009-R z 27. augusta 2009, ktorým sa mení a dopĺňa vyššie citované usmernenie.

Počet zapojených školských zariadení do ŠMP je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2013:

Druh zariadenia	Počet škôl, zapojených do školského mliečného programu	Podmienky	
		vyhovujú (počet)	nevyhovujú (počet)
MŠ	62	62	0
ZŠ	44	44	0
SŠ	18	18	0
Iné	-	-	-
Spolu	124	124	0

Uvedené údaje boli získané v rámci spolupráce s Okresným úradom – odborom školstva v Banskej Bystrici, ktorému jednotlivé školské prevádzky uvedené údaje hlásia na štatistické spracovanie.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v školských zariadeniach a v súvislosti s realizáciou ŠMP neboli zistené žiadne výrazné problémy. V zariadeniach kde sa realizácia ŠMP zabezpečuje prostredníctvom zariadení školského stravovania neboli zisťované nedostatky v odbornej spôsobilosti pracovníkov manipulujúcich s mliekom, v uskladňovaní a dodržiavaní dátumu minimálnej trvanlivosti, vo vyhradení chladiarenských zariadení na skladovanie mlieka a pod.

Vo väčšine školských zariadení, ktoré realizujú celospoločenský program „Školský mliečny program“ sa uskutočňuje aj program „Školské ovocie a zelenina“.

2.2 Zhodnotenie stavu pieskovísk

V roku 2013 bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru odobratých 46 vzoriek piesku. Výsledky analýz vzoriek mikrobiologických a parazitologických ukazovateľov vykonané odborom lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica boli v 2 prípadoch nevyhovujúce z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva kolónie tvoriacich jednotiek termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov (MŠ Kremnička,

MŠ Magurská 14, BB) a v 1 prípade nevyhovujúce z dôvodu prítomnosti geohelmitov (MŠ Hradby 9, Brezno – Ancylostoma/Uncinaria sp., Toxocara sp.).

Na základe zistených nedostatkov (MŠ Kremnička, MŠ Magurská BB, MŠ Hradby 9, Brezno) boli rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydané 3 rozhodnutia regionálneho hygienika, ktorými boli uložené opatrenia na zákaz používania piesku v pieskovisku na hry detí do doby preukázania jeho vyhovujúcej kvality podľa vyhlášky MZ SR č.521/2007 Z. z..

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:			
		Termotolerant. a koliform. baktérií	Fekálnych streptokokov	Baktérie rodu Salmonella species	Geohelminy (vajíčka, larvy)
Mest.pies.Pršianska terasa B.B.	4	0	0	0	0
MŠ Radvanská 28 BB	4	0	0	0	0
MŠ Magurská 14 BB	4	1	0	0	0
MŠ Hradby 9 Brezno	8	0	0	0	1
MŠ Šumiac	2	0	0	0	0
MŠ Michalová	2	0	0	0	0
MŠ Predajná	2	0	0	0	0
MŠ Závadka n/Hronom	2	0	0	0	0
MŠ Králiky	2	0	0	0	0
MŠ Tajov	2	0	0	0	0
MŠ Malachov	2	0	0	0	0
MŠ Kremnička	2	1	1	0	0
MŠ Nová BB	5	0	0	0	0
MŠ Strážovská BB	2	0	0	0	0
MŠ Cesta k Nemocnici BB	1	0	0	0	0
OC Puding Tajovského BB	2	0	0	0	0
SPOLU:	46	2	1	0	1

2.3. Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch:

V roku 2013 bolo vykonaných 37 kontrol v bufetoch prevádzkovaných v školských a vysokoškolských zariadeniach. V 11 prevádzkach školských bufetov boli počas kontrol zistené nedostatky nasledovného charakteru:

- Nedodržanie sortimentu v školských bufetoch podľa § 8 ods. 3 písm. a) vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež bolo konštatované v štyroch prípadoch. Išlo o predaj coca coly a energetických nápojov.
- Porušenie zákazu zmrazovania potravín dodaných do zariadenia v nezmrazenom stave (žemle, rožky) bolo zistené v 3 prípadoch.
- Nesprávne skladovanie potravín bolo zistené v 3 prípadoch. Išlo u uloženie potravín na podlahe (1) a nedostatočná teplota chladiaceho zariadenia k druhu tovaru (2).
- Prevádzkovanie bufetu bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva bolo zistené v 3 prípadoch. V uvedených zariadeniach došlo počas roka k zmene prevádzkovateľa zariadenia.

Za uvedené nedostatky bola v 1 prípade uložená bloková pokuta vo výške 16 eur a s prevádzkovateľkou 2 bufetov bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správny delikt. Uložená suma bola vo výške 500 eur.

3. Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť (tab. č. 2 a 3)

Prehľad výkonov kontrolnej činnosti v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu ŠZD je podľa druhu zariadení uvedený v tabuľke 2. V tabuľke 3 je uvedený prehľad základných stavebných podmienok a úrovne prevádzky zariadení pre deti a mládež.

Z celkového počtu 1123 evidovaných zariadení pre deti a mládež, kde sú zaradené aj zotavovacie podujatia pre deti a mládež (turnusy), je 372 (33,1 %) neštátnych zariadení. Jednotlivé druhy zariadení pre deti a mládež sú rozdelené v tabuľke č. 2 podľa druhov zariadení v zmysle zákona č.245/2008 Z. z. (školský zákon). Popis niektorých druhov zariadení:

- prevádzkárne do 6 rokov (18) - zaradené sú sem detské jasle a detské opatrovateľské centrá (okres Banská Bystrica 16, okres Brezno 2),
- v kategórii MŠ – 90 (okres Banská Bystrica 56, okres Brezno 34),
- ZŠ – 57 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 21), v počte sú zahrnuté aj zlúčené školy do jednej právnickej osoby - ZŠ s MŠ, ktorých je celkovo 22 (okres Banská Bystrica 13, okres Brezno 9),
- v kategórii pracoviská praktického výcviku (PPV) a strediská praktického výcviku (SPV) evidujeme 162 pracovísk (okres Banská Bystrica 120, okres Brezno 42),
- medzi špeciálne školy (počet 7) sú zaradené: 1 špeciálna MŠ, špeciálne ZŠ v počte 4 (mesto Banská Bystrica 1 a okres Brezno 3), 2 odborné učilištia (okres Banská Bystrica 1, okres Brezno 1),
- v kategórii fakulty VŠ (12) sú zaradené fakulty v meste B. Bystrica, v okrese Brezno VŠ nie sú zriadené,
- k zariadeniam a prevádzkam mimoškolskej výchovy a vzdelávania + ZUŠ (85) sú zaradené: školské kluby v počte 61 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 25), centrá voľného času v počte 13 (okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 2), ZUŠ v počte 11 (okres B. Bystrica 7, okres Brezno 4),
- do špeciálnych výchovných zariadení sú zaradené neštátne zariadenia výchovného, psychologického, špeciálno-pedagogického a sociálneho poradenstva (okres Banská Bystrica 3),
- zariadenia školského stravovania - školské jedálne, vývarovne v počte 158 (okres Banská Bystrica 121, okres Brezno 37) a výdajne jedál v celkovom počte 55 (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 19),
- zariadení na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je 13 a sú to detské domovy rodinného typu (okres Banská Bystrica 4, okres Brezno 6), 1 profesionálna rodina a 1 krízové stredisko v rámci DD Potôčik (Banská Bystrica) a 1 krízové stredisko pre deti a rodinu v zariadenia sv. Alžbety, Banská Bystrica
- do zariadení sociálnych služieb (15 - okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 4) sú zaradené zariadenia podľa zákona č. 448/2008 Z. z
- celkový počet evidovaných zotavovacích podujatí 156 (okres Banská Bystrica 26, okres Brezno 130) sa uskutočnili v 211 turnusoch (v tabuľke č.2 je udávané počet turnusov podľa usmernenia z ÚVZ SR) s celkovým počtom detí 8951 (okres Banská Bystrica 1408 detí, okres Brezno 7543 detí),
- samostatnú kategóriu tvoria telovýchovné zariadenia – vnútorné a vonkajšie - v počte 129, z toho 67 telocviční a 62 rôznych ihrísk,
- do kategórie ostatné sú zaradené sauny pri školských zariadeniach, bazén UMB, plavecké jasličky pre deti, materské centrá, detské zábavné centrá v obchodných centrách, elokované pracoviská pri ZUŠ a CVČ.

V hodnotenom roku bolo vykonaných 420 kontrol so záznamom v súlade s metodickým usmernením k výkonu ŠZD hlavného hygienika SR a kontroly zamerané na kategorizáciu zariadení spoločného stravovania - školských kuchýň, výdajní jedál a školských bufetov so zameraním na stupeň epidemiologickej rizikovosti. Ďalšie kontroly boli cielene zamerané na kontrolu výskytu zdravotne nevyhovujúcich výrobkov na slovenskom trhu (RAPEX-201).

V súvislosti s kontrolou dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov bolo celkovo v zariadeniach pre deti a mládež vykonaných 213 kontrol výsledky ktorých sú uvedené v zázname z kontrol z výkonu ŠZD, ale aj evidované samostatne pri mesačnom výkazníctve.

V tabuľke č. 2 sú ďalej vykázané výkony o odobratých vzorkách vrátane ich vyhodnotení :

- stery na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia kuchýň - 238,
- stery na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia plaveckých jaskýň - 20
- vzorky pitnej vody – 4 (okres Banská Bystrica 3, okres Brezno 1), a to zo stravovacieho zariadenia 1, ZUŠ 1, zotavovacie podujatia 1, plavecké jaskýň 1
- podávaná strava -107 (hotové obedy, uložené vzorky jedál)
- voda na kúpanie – 5 (bazén pri FHV UMB, 1 PJ Žabka),
- piesok – 46 (okres Banská Bystrica 30, okres Brezno 16) zo zariadení pre deti a mládež a z mestských pieskovísk vrátane (4)
- v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež bolo odobratých 30 vzoriek prachu (okres Banská Bystrica 25, okres Brezno 3) na kontrolu prítomnosti alergénov roztočov
- v 1 ubytovacom zariadení pre vysokoškolákov bolo odobratých 12 vzoriek zlepev na kontrolu prítomnosti ploštíc,
- tepelno – vlhkosťná mikroklima bola objektivizovaná v 51 vnútorných priestoroch zariadení pre deti a mládež (21 MŠ a 30 ZŠ)

Pre hodnotenie problematiky zariadení je dôležitý ich prehľad podľa stavebných podmienok a celkovej úrovni prevádzky uvedený v tabuľke 3.

Z celkového počtu 1123 zariadení pre deti a mládež má vyhovujúce podmienky 653 zariadení, čo je 58,1 %. Ide o zariadenia, ktoré sú zaradené do kategórie zodpovedajúcej všetkým stanoveným požiadavkám. Zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže je 453 t.j.40,3,8 %. Zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí je 17 =1,6 %.Zariadenia, ktoré priamo ohrozujú zdravie detí a mládeže sa nevyskytujú.

Podmienky v zariadeniach sú v roku 2013 hodnotené nasledovne:

- v prevádzkárňach pre deti do 6 rokov pretrváva problém vlastných vonkajších plôch tak, ako to definuje príslušná vyhláška, zariadenia využívajú vonkajšie ihriská zriadené v rámci občianskej vybavenosti;
- v zariadeniach MŠ je dlhodobou hodnotená situácia ako dobrá. Čiastočne sme zaznamenali problémy s určovaním kapacít pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov najmä v súvislosti s nízkou svetlou výškou miestností. Pri výkone ŠZD sa zisťujú len bežné prevádzkové nedostatky. Všeobecne v zariadeniach sa rešpektujú základné zdravotno-hygienické požiadavky na prevádzku a situáciu je možné dlhodobou hodnotiť ako uspokojivú. V súvislosti s narastajúcim počtom detí predškolského veku pretrváva nedostatok predškolských zariadení v meste Banská Bystrica a snaha umiestňovať tieto zariadenia do provizórnych priestorov s nevyhovujúcim vybavením;
- situáciu na úseku základných škôl je možné hodnotiť z dlhodobého pohľadu za postupne sa zlepšujúcu. Školy disponujú dostatkou prevádzkových priestorov, ale v starších typoch škôl sú problémy s priestorom napr. pre šatne detí, dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí ale aj zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, chýbajú miestnosti pre upratovačku, problematické sú aj priestory dielní. V niektorých zariadeniach bola zisťovaná nedostatočná

údržba prostredia. Umyvárne pri telovýchovných zariadeniach nespĺňajú účel z dôvodu nefunkčnosti alebo ich nevyužívania z časových dôvodov;

- úroveň prevádzky stredných škôl vrátane gymnázií je vyhovujúca, v rámci hodnotenia stavebných podmienok sú všetky tieto školy zaradené medzi zariadenia bez nedostatkov alebo s drobnými nedostatkami;
- prevádzka v detských domovoch rodinného typu a v domovoch sociálnych služieb v posledných rokoch nie je problémová, nezisťujú sa nedostatky, ktoré by ohrozovali zdravie detí;
- v školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa za posledné obdobie zvyšuje počet detí a pribúda neúčelových, hygienickým požiadavkám nevyhovujúcich priestorov na vyučovanie. Uvedenému bude potrebné v ďalšom období venovať zvýšenú pozornosť v spolupráci s prevádzkovateľmi škôl a s ich zriaďovateľmi.
- na úseku ubytovacích zariadení sa v hodnotenom roku postupne riešilo uplatňovanie ustanovení vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia, hlavne čo sa týka rešpektovania veľkosti plôch, kapacít zariadení pre osobnú hygienu a počtu ubytovaných v izbách;
- v zariadeniach spoločného stravovania vykonali pracovníci odboru HDM počas roka 2012 celkovo 200 kontrol. V uvedenom počte sú zahrnuté i všetky kontroly zariadení rýchleho občerstvenia a stravovacích prevádzok rekreačných zariadení, v ktorých sa uskutočňovali zotavovacie podujatia pre deti. Počas výkonu ŠZD v uvedených prevádzkach boli vo veľkej väčšine prípadov zisťované nedostatky hlavne z dôvodu nevyhovujúceho stavebno-technického charakteru, chýbajúceho dostatočného vybavenia technologickým zariadením, umývacími drezmi podľa účelu používania, chýbajúcimi umývadlami na umytie rúk s prívodom teplej vody a pod., a tým následne nezodpovedajúci stav v dodržiavaní zásad správnej výrobnéj praxe HACCP a v celkovej hygiene prevádzky.

Počas r. 2012 pracovníci HDM odobrali 238 sterov zo stravovacej prevádzky (201 zo ZSS pre deti a mládež, 37 zo ZSS počas zotavovacích podujatí) na zisťovanie mikrobiologickej kontaminácie kuchynského prostredia a predmetov bežného užívania. Z uvedeného počtu bolo 180 vyhovujúcich a 58 sterov nevyhovujúcich pre prítomnosť nasledovných patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov – Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Staphylococcus aureus, Bacillus cereus, Klebsiela sp., Streptococcus faecalis. Po zabezpečení dezinfekcie v prevádzke a opakovanom odobratí sterov, boli výsledky ich analýz vyhovujúce, čo svedčí o nedodržiavaní a nedôslednom vykonávaní sanitácie a dezinfekcie v zariadení.

V 3 zariadeniach spoločného stravovania boli odobraté vzorky pitnej vody. Výsledky preukázali zhodu s požiadavkami NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení noviel.

ŠPECIÁLNA ČASŤ

1. Analýza hygienickej situácie v detských a dorastových zariadeniach (tab. č. 3 a 4)

Prevádzkarne do 6 rokov

V roku 2013 evidujeme 108 predškolských zariadení- materské školy (90) + prevádzkarne do 6 rokov (18) (okres Banská Bystrica 56 MŠ, 16 OC, okres Brezno 34 MŠ, 2 OC). V okrese Brezno vo Valaskej na Nám. 1. mája. pribudla jedna MŠ. V meste Banská Bystrica pribudlo 5 súkromných opatrovateľských centier – starostlivosť o deti do 6 rokov (OC

Baby Happy na Karlove, OC Mravček Tajovského 16, DC U Macka Macíka Tajovského 5, OC Jaja Baby Care Belveder, OC Giogia Sásová).

Materské školy

V meste Banská Bystrica pribudli 3 neštátne predškolské zariadenia: Materská škola Tatranská 10, Materská škola Mládežnícka 51, Materská škola Montessori Trieda SNP 54 umiestnené v adaptovaných priestoroch so samostatným vstupom. Situáciu v predškolských zariadeniach môžeme považovať za uspokojivú. Počas roka boli v niektorých predškolských zariadeniach vykonané práce na vylepšenie prostredia, napr. zateplenie vonkajšej fasády, výmena okien, rekonštrukcia elektroinštalácie, výmena svietidiel, rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu, výmena podlahovej krytiny, výmena detského nábytku, vymalovanie priestorov, vybudovanie vlastnej plynovej kotolne, modernizácia záhradného vybavenia, úprava vonkajších hracích plôch a vybudovanie nových pieskovísk pre deti.

Základné školy

V roku 2013 vykazujeme celkový počet základných škôl 57 (v okrese Banská Bystrica je 36, v okrese Brezno 21). Oproti minulému roku sa počet nezmenil.

K vylepšeniu hygienického štandardu došlo v ZŠ kde bola vykonaná výmena okien, zateplenie budovy, rekonštrukcia elektroinštalácie s výmenou svietidiel, rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu pri telovýchovnom úseku, výmena podlahovej krytiny a postupná výmena školského nábytku v učebniach, vymalovanie priestorov, rekonštrukcia šatňových priestorov (ZŠ Moskovská, ZŠ Narnia Okružná, ZŠ Brusno, ZŠ Badín- prístavba). Taktiež v ZŠ v okrese Brezno sa počas letných prázdnin vykonávali práce na vylepšení vnútorného prostredia (ZŠ Pionierska 4, Brezno, ZŠ Heľpa, ZŠ Polomka, ZŠ Predajná, ZŠ Čierny Balog, ZŠ Valaská) po získaní finančných prostriedkov z európskych fondov.

Gymnázia

V roku 2013 sa počet v porovnaní s minulým rokom nezmenil. V meste B. Bystrica vykazujeme 6 gymnázií, z toho 2 neštátne zariadenia. V okrese Brezno sú 2 gymnázia z toho 1 neštátne. Hygienickú situáciu v týchto zariadeniach hodnotíme ako vyhovujúcu, 50 % zariadení je zaradených v kategórii „A“ a 50 % v kategórii „B“.

Športové gymnázium v B. Bystrici vykonalo rekonštrukciu telocvične.

Stredné odborné školy

V roku 2013 sa počet SOŠ v porovnaní s minulým rokom nezmenil. V okrese Banská Bystrica vykazujeme 11 zariadení (10 SOŠ, 1 konzervatórium), v okrese Brezno 5 zariadení, z toho 2 neštátne zariadenia.

Situáciu v týchto druhoch zariadení je možné považovať za uspokojivú, všetky zariadenia zodpovedajú stanoveným požiadavkám, alebo sú to zariadenia len s drobnými nedostatkami, ktoré neovplyvňujú zdravie detí a mládeže. Vo väčšine zariadení sa podľa pridelených finančných prostriedkov vykonávalo maľovanie a bežná údržba.

Ďalšie zlepšenie situácie sa dosiahlo:

- SOŠ farmaceutická sa zo Slovenskej Ľupče presťahovala do prenajatých priestorov Obchodnej akadémie na Tajovského ul. č. 25 v Banskej Bystrici, kde pokračuje ako samostatná prevádzka;
- SOŠ na Bánoši v B. Bystrici okrem zateplenia objektov školy, vykonala aj rekonštrukciu elektroinštalácie a výmenu svietidiel v učebniach a výmenu školského nábytku;
- Spojená škola Kremnička – zateplenie všetkých objektov, vykonaná výmena okien a rekonštrukcia elektroinštalácie s výmenou svietidiel, rekonštrukcia kotolne;

- SOŠ hotelových služieb, Školská 5 v Banskej Bystrici vytvorila nové priestory pre školské kaderníctvo v blízkosti školy – (prenajaté priestory v SOŠ IT na Tajovského ul. č. 30 v B. Bystrici);
- Spojená škola v Brezne vykonala rekonštrukcia zariadení pre osobnú hygienu v objekte školy.

Jazykové školy

Do tejto kategórie sú zaradené súkromné jazykové školy a jazykové centrá pre deti a mládež. V meste Banská Bystrica vykazujeme 10 zariadení a v meste Brezno 2 zariadenia. V roku 2013 pribudli 2 JŠ v B. Bystrici a 1 jazykové centrum v Brezne. Štátna jazyková škola v B.Bystrici bola zrušená a stala sa súčasťou OA na Tajovského ul.

Pracoviská praktického výcviku a strediská praktického výcviku (PPV + SPV)

Pri stredných školách v škol. roku 2013/14 evidujeme 120 PPV v okrese B. Bystrica a 42 v okrese Brezno. Celkovo je 146 súkromných pracovísk a 42 v štátnych organizáciách. Žiaci 1. a 2. ročníka SOŠ vykonávajú odbornú prax vo vlastných dielňach v rámci školy. Pre žiakov 3. a 4. ročníka je zabezpečené vykonávanie odbornej praxe na základe zmlúv medzi školou a majiteľmi jednotlivých firiem, kde žiaci pracujú pod dohľadom majstrov odborného výcviku.

Špeciálne školy

Oproti minulému roku sa počet týchto zariadení znížil o 1 – zrušená bola Obchodná akadémia v Slovenskej Lupči; zostali len špeciálne triedy, ktoré sú súčasťou SOŠ farmaceutickej, Tajovského 25, B. Bystrica. Pre telesne postihnutých žiakov je zabezpečený bezbariérový vstup do objektu, učebne sú umiestnené na prízemí a k dispozícii je aj bezbariérové zariadenie pre osobnú hygienu a pre vykonávanie pohybovej aktivity je vytvorené fitness centrum.

Nepriaznivá situácia je v ŠZŠ v Čiernom Balogu, kde je nedostatok učebňových priestorov. Zo strany riaditeľstva školy bolo začaté konanie na vyriešenie tejto situácie, a to plánovanou rekonštrukciou bývalého školského objektu.

Fakulty VŠ

V roku 2013 sa počet fakúlt v okrese Banská Bystrica zvýšil o 1 neštátne zariadenie s denným a diaľkovým štúdiom – zahraničná vysoká škola Bankovní institut a.s. OZ, Cesta na štadión, Banská Bystrica - (študijné odbory: bankový manažment, informačné technológie, oceňovanie majetku, právna administratíva v podnikateľskej sfére). V objekte bývalej obchodnej prevádzky rekonštrukčnými zmenami sa vytvorili priestory pre posluchárne, odborné učebne, úsek vedenia školy a zariadenia pre osobnú hygienu delené podľa pohlavia. Ubytovacie a stravovacie zariadenie t. č. nie je doriešené.

Z celkového počtu 12 fakúlt vykazujeme 2 neštátne zariadenia.

Situáciu v prevádzke týchto zariadení je možné považovať za uspokojivú, neboli riešené závažné nedostatky.

V súvislosti s kolaudačným konaním rekonštruovaného ubytovacieho zariadenia, auly a časti administratívnych priestorov fakulty zdravotníctva SZU na Bernolákovej ulici v Banskej Bystrici bola riešená sťažnosť obyvateľov okolitej obytnej zástavby na obťažovanie hlukom z prevádzky klimatizačného zariadenia, ktoré zabezpečuje úpravu a výmenu vzduchu auly. Objekt je t.č. v skúšobnej prevádzke počas ktorej bolo prevádzkovateľovi uložené objektivizovať emisie hluku a urobiť potrebné opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia obyvateľov .

V mesiacoch marec a november 2013 boli z bazéna FHV UMB Banská Bystrica odobraté po 2 vzorky vody na kúpanie na zistenie biologických, mikrobiologických a fyzikálnych ukazovateľov. Vyšetrené vzorky vody vyhovovali požiadavkám vyhl. MZ SR č. 308/2012 Z. Z..

Zariadenia a prevádzkárne mimoškolskej výchovy a vzdelávania +ZUŠ

V roku 2013 bolo v prevádzke celkom 85 uvedených zariadení, a to 61 školských klubov (okres Banská Bystrica 36, okres Brezno 25), 13 centier voľného času (okres Banská Bystrica 11, okres Brezno 2) a 11 ZUŠ (okres Banská Bystrica 7, okres Brezno 4). ZUŠ v obci P. Polhora sa presťahovala z objektu MŠ do priestorov ZŠ v obci. V uvedených prevádzkach neboli zisťované závažné nedostatky.

Ubytovacie zariadenia

Do tejto kategórie sú zaradené ubytovacie zariadenia pri VŠ, stredných a špeciálnych školách. Celkovo vykazujeme 24 ubytovacích zariadení.

Oproti minulému roku sa v okrese Banská Bystrica počet študentských domovov pri VŠ nezmenil (9), z toho 1 zariadenie je neštátne. Aj v tomto type zariadení sa postupne prehodnocuje ich ubytovacia kapacita a vybavenosť zariadeniami pre osobnú hygienu a ostatným požadovaným vybavením. Celkovo je však možné úroveň a podmienky ich prevádzky hodnotiť ako uspokojivé. 66,7 % zariadení zodpovedá stanoveným požiadavkám a v 33,3 % zariadení boli zistené drobné nedostatky, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie obyvateľov týchto zariadení. V ŠD na Tr. SNP 53 v B. Bystrici ešte prebiehali dokončovacie práce po vykonanej celkovej rekonštrukcii.

V ŠD pre VŠ boli riešené 2 sťažnosti – v ŠD pri Akadémii umení na údajnú prítomnosť ploštic od ubytovaného návštevníka, ktorá nebola potvrdená a v ŠD pri UMB zo strany ubytovaných poslucháčov na zatekanie do ubytovacej izby a prítomnosť plesní na stene, čo bolo spôsobené pri výmene okien nedostatočnou izoláciou pod parapetnou doskou. Závaža bola odstránená nanosením silikónovej vrstvy a zatečená časť steny bola vyčistená savom. Maľovanie nebolo vykonané, nakoľko počas letných prázdnin 2014 je naplánovaná rekonštrukcia ŠD.

Pri stredných školách evidujeme školské internáty (ŠI) v meste Banská Bystrica v počte 11 (2 pri gymnáziách, 7 pri SOŠ, 1 pri konzervatóriu a 1 pri odbornom učilišti) a v okrese Brezno 4 ŠI (3 pri SOŠ a 1 pri OU), z toho 1 neštátne. V priebehu roku 2013 došlo k zrušeniu ŠI pri SOŠ farmaceutickej v Slovenskej Ľupči, ktorá sa presťahovala do objektu OA na Tajovského ul. v B. Bystrici. Žiaci tejto školy sú ubytovaní v ŠI pri SOŠ IT, kde majú vyčlenené 1 podlažie.

V niektorých školských internátoch pretrvávajú problémy dodržiavania ubytovacej kapacity, kapacity zariadení pre osobnú hygienu, dodržiavania počtu ubytovaných na jednej izbe. Najčastejšou príčinou tohto stavu sú objekty na ubytovanie postavené podľa predchádzajúcich platných kritérií (izby s rozlohou 12m² pre dvoch ubytovaných, súčasná legislatíva požaduje 8 m² na jedného ubytovaného). Percento vyťaženia v školských internátoch pre deti, alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je 110,9 %.

V ŠI pri SOŠ IT sa vykonáva postupná rekonštrukcia spoločných zariadení pre osobnú hygienu – sprchy, WC.

V ŠI pri SŠ v Kremničke bolo vykonané zateplenie objektu, výmena okien a radiátorov, rekonštrukcia elektroinštalácie a výmena svietidiel, na prípravu TUV boli namontované osobitné bojler.

Zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadenia sociálnych služieb

Celkový počet zariadení, ktoré poskytujú starostlivosť v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. v znení zákona č. 27/2009 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kurately a zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení noviel, je v okresoch Banská Bystrica a Brezno 31 z toho 10 neštátnych zariadení (19 - okres Banská Bystrica a 12 – okres Brezno). Ide o nasledovné druhy zariadení: v okrese Brezno 6 detských domovov rodinného typu, 3 domovy sociálnych služieb, 1 zariadenie podporovaného bývania, 1 nízkoprahové denné

centrum pre deti a rodinu – komunitné centrum a 1 zariadenie ambulantnej formy sociálnej služby, v okrese Banská Bystrica 5 detských domov rodinného typu, 2 krízové strediská - 1 v rámci Detského domova Potôčik, Moštenica a 1 krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n. o. v Dome sv. Alžbety Banská Bystrica, 2 domovy sociálnych služieb, 3 denné stacionáre, 1 zariadenie podporovaného bývania, 1 domov na pol ceste, 2 zariadenia núdzového bývania, 1 zariadenie sociálneho poradenstva a 2 nízkoprahové denné centrá pre deti a rodinu – komunitné centrá.

Detské domovy (ďalej len DeD) a krízové strediská využívajú pre svoju činnosť samostatné rodinné domy a byty v bytových domoch, s výnimkou DeD Valaská. DeD Valaská je umiestnený v budove bývalého DeD Valaská, avšak aj v rámci tohto DeD sú vytvorené samostatné bytové jednotky a plní tak ako ostatné DeD funkciu detského domova rodinného typu. Predmetný detský domov poskytuje celoročnú starostlivosť a výchovu deťom s duševnou poruchou a ťažko zdravotne postihnutým deťom.

V roku 2013 prebehli organizačné zmeny v Dome svätej Alžbety, krízové stredisko pre deti a osamelých rodičov, n. o., ul. 9. mája 74, 974 01 Banská Bystrica. Uvedené zmeny sa týkali zrušenia zariadenia dočasnej starostlivosti o deti, ktoré bolo súčasťou Domu svätej Alžbety. V súčasnosti sú organizačnými zložkami uvedeného zariadenia krízové stredisko a zariadenie núdzového bývania.

V roku 2013 bolo presťahované zariadenie podporovaného bývania pre ľudí s mentálnym postihnutím zo Sládkovičovej ulice č. 46, Banská Bystrica na Kuzmányho ulicu č. 11 Banská Bystrica. Zariadenie podporovaného bývania využíva pre svoju činnosť (poskytovanie dohľadu, ubytovania a sociálneho poradenstva pre ľudí s mentálnym postihnutím) prenajaté bytové priestory 3 izbového bytu na 2. podlaží v bytovom dome na vyššie uvedenej adrese.

Špeciálne výchovné zariadenia

V meste B. Bystrica evidujeme 3 z toho 2 neštátne – 2 pedagogicko -psycholog, poradne, detské integračné centrum .

Zotavovacie podujatia + ŠvP

viď text pod bodom 6.

Zariadenia školského stravovania

V roku 2013 bolo prevádzkovaných 213 zariadení zabezpečujúcich stravovanie detí a mládeže. Z uvedeného počtu bolo prevádzkovaných 158 vývarovní t.j. kuchýň s vlastnou prípravou hotových jedál a 55 výdajní stravy. Podrobnejšie údaje viď text pod bodom 5 a tab. č. 8a), 8b), 8c) a 8d).

Zariadenia rýchleho občerstvenia

V roku 2013 bolo prevádzkovaných 37 zariadení rýchleho občerstvenia t. j. školských bufetov, študentských kaviarní a klubov pri vysokých školách s podávaním rýchleho občerstvenia občerstvenia. Ďalšie doplňujúce informácie viď pod bodom 2.3.

Telocvične pri školách

V školskom roku 2013/14 evidujeme pri školách 129 telovýchovných zariadení (telocvične a vonkajšie ihriská). V okrese Banská Bystrica je 84 telovýchovných plôch, z toho je 45 telocviční a 39 ihrísk . V okrese Brezno je 45 zariadení, z toho 22 telocviční a 23 vonkajších ihrísk.

V Spojenej škole Kremnička bola vykonaná v rámci celkovej rekonštrukcie všetkých objektov aj rekonštrukcia telocvične – zateplenie, výmena okien a svietidiel.

Spojená škola, Školská 5, B. Bystrica, v objekte SOŠ elektrotechnickej na Zvolenskej ceste, vykonala rekonštrukciu telocvične a zariadení pre osobnú hygienu pri TV;
Pri ZŠ Poniky bolo odovzdané do užívania multifunkčné ihrisko.
Pri cirkevnej ZŠ, Nám. Š. Moysesesa v B. Bystrica bola vykonaná celková rekonštrukcia telocvične a tiež prislúchajúcich zariadení pre osobnú hygienu.

2. Zhodnotenie zmennosti na školách (tab. č. 5)

V školskom roku 2013/2014 bolo v okresoch B. Bystrica a Brezno 57 ZŠ (36 okr. BB a 21 okr. BR). ZŠ navštevuje 12 267 školopovinných detí. V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom sa počet školopovinných detí zvýšil o 72 žiakov. Počet žiakov v 1. ročníku je 1436, čo je o 50 viac oproti minulému školskému roku.
Zmennosť na ZŠ v okresoch Banská Bystrica a Brezno nie je evidovaná.

3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež (tab. č. 6)

V okrese Banská Bystrica a Brezno sú všetky predškolské a školské zariadenia napojené na verejný vodovod s dostatočným množstvom pitnej vody.

Zásobovanie pitnou vodou z vlastného vodného zdroja má 49 zariadení v ktorých sa organizujú zotavovacie podujatia. V 1 zariadení bola zabezpečená pitná voda donáškou (stanový tábor Vydra – Čierny Balog). Počas roka neboli riešené žiadne prípady s nedostatkom príp. nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody.
Na laboratórne vyšetrenie boli odobrané 3 vzorky pitnej vody.

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie (tab. č. 7)

Dusičnanová methemoglobinémia sa v okr. B. Bystrica a Brezno v roku 2013 nevyskytla.

5. Stravovanie detí a mládeže (tab. č. 8/a, 8/b, 8/c, 8/d).

Aj v priebehu roku 2013 došlo k niekoľkým zmenám v prevádzkovaní zariadení spoločného stravovania ako aj k uvedeniu nových prevádzkarní stravovacích služieb do prevádzky.

Pre vysokoškolských študentov pribudla ďalšia novozriadená prevádzkareň – Kaviareň PELU Café v priestoroch Právnickej fakulty UMB na Komenského ul. v Banskej Bystrici. Ďalej boli v roku 2013 uvedené do prevádzky ďalšie zariadenia zabezpečujúce stravovacie služby pre deti a žiakov. Išlo o novovybudované výdajne jedál pri Súkromných detských centrách: SDC BIANKA, Ul. 9. mája 55, Brezno; SDC JAJA BABY CARE, Nad Plážou 20/A, B. Bystrica; SDC –DJ a MŠ U Jonathana Pudinga, Tajovského 5, B. Bystrica; DOC Baby Happy, Na Karlove 23, B. Bystrica; SDC Mravček, Tajovského 16, B. Bystrica; SDJ Gioia, Sásovská cesta 38, B. Bystrica, Súkromná MŠ, Tatranská 10, Banská Bystrica, Súkromná MŠ, Mládežnícka 51, Banská Bystrica a 1 výdajná školská jedáleň pri ZŠ Poniky. V roku 2013 bol posudzovaný aj priestor určený na ambulantný predaj fornetov pre žiakov ZŠ, Pionierska 4, Brezno. Zmena v prevádzkovaní nastala aj v DOC, Mlynská 37, Selce. Zmena sa týkala prevádzkovania výdajne jedál na vývarovňu. Všetky uvedené zariadenia sú prevádzkované podnikateľskými subjektmi (FO alebo PO) s výnimkou výdajnej školskej jedálne.

Tak ako v minulých rokoch aj v priebehu roka 2013 dochádzalo k zmenám prevádzkovateľov zariadení, hlavne v podnikateľskej sfére – prevádzkovanie školských bufetov a študentských kaviarní, klubov. Uvedené sa týkalo nasledovných zariadení – Bufet pri SZŠ, Tajovského 24, Banská Bystrica; Bufet pri ZŠ, Tr. SNP 20, Banská Bystrica; Bufet pri Katolíckom gymnáziu, Hurbanova ul. 9, Banská Bystrica; Bufet pri OA, Tajovského 25, Banská Bystrica; Bufet pri ZŠ, Golianova 8, Banská Bystrica. Ďalej išlo o prevádzkarne pre

študentov vysokých škôl, V- KLUB v priestoroch Študentského domova UMB, Tajovského 40, Banská Bystrica a T- KLUB v priestoroch Študentského domova UMB, Trieda SNP 53, Banská Bystrica.

V roku 2013 ukončili svoju činnosť 3 prevádzkarne zabezpečujúce stravovacie služby v školských zariadeniach. Jednalo sa o 1 školský bufet (pri SOŠ farmaceutické, Slovenská Lupča, Výdajná školská jedáleň pri SOŠ farmaceutickom v Slovenskej Lupči a prevádzku výroby pekárenských výrobkov pre zabezpečenie desiat žiakov ZŠ, Sitnianska ul., Banská Bystrica).

Nadalej sa aj počas roka 2013 pokračovalo v preskúšaní pracovníkov školských stravovacích zariadení pri obnove a získaní osvedčenia odbornej spôsobilosti pre výkon prác v epidemiologicky závažných činnostiach – pri príprave, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín. Celkovo bolo vydaných v Banskej Bystrici 16 osvedčení o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti.

Z celkového počtu 213 všetkých evidovaných stravovacích zariadení v roku 2013 je s vlastnou vývarovňou 158 zariadení, formou dovozu jedál do výdajných jedální je zabezpečené stravovanie v 55 zariadeniach (z toho 11 zariadení zabezpečujúcich starostlivosť pre deti do 6 rokov, 23 výdajní jedál pri MŠ, 5 pri ZŠ, 2 gymnáziá, 4 pri SOŠ vrátane konzervatória, pri 2 špeciálnych školách, 1 pri špeciálnom výchovnom zariadení, 3 pri VŠ, 2 pri ubytovacích zariadeniach a 2 pri zariadeniach sociálnych služieb), 277 zariadení pre deti a mládež má zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení (do tohto počtu boli zahrnuté i stravovacie zariadenia poskytujúce stravovacie služby pre deti a mládež v priebehu konania zotavovacích podujatí, ktorých počet je v každom vyhodnocovanom období rozdielny). Bez zabezpečenia stravovania je 56 zariadení. Vykazovať tento údaj je problematické a nie úplne preukazujúce skutočnú situáciu, nakoľko sú do tejto evidencie začlenené (pod kolónkou ostatné) aj zariadenia pre deti ako napr. detské plavecké jaskle, bazény, elokované triedy škôl a pod.

Nadalej bol spracovávaný systém kategorizácie zariadení spoločného stravovania detí a mládeže do kategórie I. až V. K výraznejším zmenám v kategórii zariadení v priebehu roka 2013 nedochádzalo. Prehľad o kategorizácii jednotlivých zariadení uvádzajú tabuľky č. 8b a 8c. V III. kategórii je 5 zariadení ZSS (Vývarovňa jedál TRADIMEX, pre študentov UMB, Ružová ul. č. 13, Banská Bystrica, ŠJ pri Gymnáziu M. Kováča, Mládežnícka 51, B. Bystrica, ŠJ pri SPŠJ. Murgaša, Hurbanova 8, B. Bystrica, ŠJ pri SOŠ - elektrotechnická, Zvolenská cesta č. 14, Banská Bystrica a Bufet pri SOŠ - elektrotechnická, Zvolenská cesta č. 14, Banská Bystrica). Vývarovňa jedál TRADIMEX, pre študentov UMB, Ružová ul. č. 13, Banská Bystrica ku koncu roka 2013 ukončila svoju činnosť.

Aj v roku 2013 sa nadalej pokračovalo v registrácii všetkých prevádzok spoločného stravovania zabezpečujúcich stravovanie detí a mládeže v systéme ISUVZ (HP CITRIX). Za nedostatky v jednotlivých prevádzkach zariadení školského stravovania zisťované počas výkonu štátneho zdravotného dozoru počas r. 2013 bolo uložených 13 blokových pokút (BB-7; BR-6) v celkovej sume 294 Eur uhradené na mieste (BB-155,-, BR-139,-). V okrese Banská Bystrica boli v rámci ÚKP uložené 2 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a v záujme ochrany zdravia spotrebiteľa podľa § 19 ods. 2 a § 20 ods. 9 zák. č. 152/1995 Z. z. a čl. 54 ods. 2 pís. b) nariadenia (ES) č. 882/2004. Išlo o zákaz uvádzania na trh potravín (kuracie stehná) v jednom prípade po dobe spotreby a v druhom prípade bez preukázania dokladov dodávky, resp. nejasnosti z určenia dodávky a aj doby spotreby.

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov na mieste výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa § 55 ods. 1 pís. f) zákona č.355/2007 Z.z. boli uplatnené v 4 zariadeniach spoločného stravovania. S dvomi prevádzkovateľmi školských stravovacích zariadení bolo v roku 2013 začaté správne konanie o uložení pokuty za iný správny delikt v celkovej sume

500 eur (ŠJ pri SPŠJ. Murgaša, Hurbanova 8, B. Bystrica a VŠJ pri Konzeratóriu na Skuteckého ulici v Banskej Bystrici.

Aj v r. 2013 boli najčastejšie zisťované podobné opakujúce sa nedostatky. Išlo vo väčšine prípadov o nedostatky technického charakteru, chýbajúce dostatočné vybavenie technologickým zariadením, umývacími drezmi podľa účelu používania, chýbajúcimi umývadlami na umytie rúk s prívodom teplej vody a pod., a tým následne nezodpovedajúci stav v dodržiavaní zásad SVP, HACCP a v celkovej hygiene prevádzky.

V rámci vykonaných mimoriadnych, cielených kontrol v zariadeniach školského stravovania počas decembra 2013 boli zisťované nedostatky sumarizované a konkretizované v samostatnej správe.

Najčastejšie boli zisťované porušenia týchto ustanovení právnych predpisov : § 4, ods. 1, § 6 ods. 7, § 8 ods. 4, § 9 ods. 4 písm. d) a e), § 11 a prílohy č.1 vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania.

6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež (tab. č. 9/a, 9/b).

Detských rekreačných a zotavovacích podujatí sa v roku 2013 zúčastnilo spolu 8951 detí, čo je o 262 detí menej ako v roku 2012. Avšak počet dospelých osôb činných na zotavovacích podujatiach nie je nezanedbateľný. Celkom 1193 dospelých osôb sa v roku 2013 zúčastnilo na týchto podujatiach. Uvedený počet je len z evidovaných počtov posudzovaných návrhov na zotavovacieho podujatia podľa § 13 ods. 4 písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. Celkovo bolo evidovaných 156 zotavovacích podujatí v 211 turnusoch. Z uvedeného počtu boli v prevažnej miere organizátormi podujatia školské zariadenia (MŠ, ZŠ, gymnáziá a stredné školy). V 65 prípadoch išlo o iných organizátorov – cestovné kancelárie, občianske združenia, súkromné centrá a pod.

Tak ako bolo konštatované po minulé roky, aj v roku 2013 bolo sporadicky zisťované, že usporiadatelia akcií pre deti ako aj prevádzkovatelia rekreačných zariadení dôsledne nedodržiavali platnú legislatívu ohľadom organizovania zotavovacích podujatí. Najčastejšie uvádzaným dôvodom je nepoznanie právnych predpisov upravujúcich túto problematiku. Následne z uvedeného dôvodu sú počas roka podávané rozsiahle informácie a telefonické konzultácie. Dodržiavanie 30 dňovej lehoty podania návrhu na zotavovacie podujatie organizátorom podujatia pred samotnou akciou sa aj v roku 2013, tak ako bolo opakovane konštatované v predchádzajúcich rokoch, nedodržiavalo. Vo väčšine prípadoch podané návrhy neobsahovali všetky náležitosti podľa § 3 vyhlášky MZ SR č. 526/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia, a tak je sťažené šetrenie pred vydaním rozhodnutia zvlášť v prípade zariadení, ktoré sú zásobované vodou z vlastného vodného zdroja. .

V roku 2013 boli počas konania letného tábora odobraté stery zo stravovacej prevádzky rekreačného zariadenia, ktoré zabezpečovalo stravovanie účastníkov tábora. Celkom bolo odobratých 20 sterov, ktoré preukázali prítomnosť nežiaducich patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov. Prevádzkovateľovi bola nariadená bezodkladná dezinfekcia a formou platenej služby boli opakovane vykonané stery zo 17 predmetov a pracovníkov kuchyne. Tieto už preukázali vyhovujúci stav v prevádzke kuchyne kontrolovaného penziónu.

7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Detské a dorastové zariadenia v okrese sú stabilizované čo do počtu i hygienického štandardu. Pri hodnotení pracovných podmienok pre školskú prácu je možné konštatovať zlepšujúci sa trend. Nových účelových zariadení nepribúda. Zriaďovatelia zariadení pre deti

a mládež sa ale snažia získavať finančné prostriedky za účelom vylepšovania hygienickej úrovne jestvujúcich zariadení, čo vedie k postupnému zlepšovaniu podmienok najmä mikroklimatických, (oprava okien, oprava elektrických svietidiel, výmena vykurovacích telies, oprava striech, atď.). Mnohé zariadenia sa vybavujú novým vhodným školským nábytkom a zvýšená pozornosť sa ďalej venuje aj údržbe prostredia.

Zásobovanie pitnou vodou v zariadeniach pre deti a mládež je dlhodobo na dobrej úrovni. V roku 2012 sa nevyskytli nedostatky ani v zásobovaní rekreačných zariadení pitnou vodou z individuálnych vodných zdrojov.

Sporadické nedostatky v zabezpečení úrovne spoločného stravovania detí sú skonštatované vo všeobecnej časti výročnej správy. V jednotlivých prípadoch nastáva zlepšenie podmienok spoločného stravovania (modernizácia jedální, doplnenie technologických zariadení a pod.), v iných prípadoch však je trend opačný (chronický nedostatok nevyhnutných finančných prostriedkov potrebných len na udržanie jestvujúceho stavu) najmä v obciach s nízkym počtom obyvateľov a žiakov.

Stúpajúci trend záujmu žiakov o školské stravovanie, ktorý bol zaznamenaný v minulých rokoch opäť výrazne stúpol. Oproti roku 2012 bol aj v roku 2013 zaznamenaný zvýšený záujem žiakov o stravovanie v zariadeniach školského stravovania. Kým v roku 2012 bol počet stravujúcich sa detí a žiakov 33 895 t.j. 67,3 % z celkového počtu 50 338 detí a žiakov umiestnených v školských zariadeniach okresu Banská Bystrica a Brezno, v roku 2013 bol záujem o školské stravovanie u 69,7 % detí (34 480 z celkového počtu 49 456 detí a žiakov). Ide o 2,4 % nárast záujmu o školské stravovanie.

Zlepšuje sa situácia v starostlivosti o vonkajšie telovýchovné plochy, hlavne pieskoviská, aj keď naďalej zostáva aktuálna kvalita a kontrola kvality piesku.

Pri kontrole uplatňovania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach pre deti a mládež neboli zisťované nedostatky. Túto problematiku majú zariadenia upravenú v prevádzkových poriadkoch.

Aktuálnym problémom pre riešenie do budúceho obdobia je zosúladienie požiadaviek legislatívy a prevádzky ubytovacích zariadení pre deti a mládež, prevádzky zariadení starostlivosti o deti do 6 rokov na základe živnosti v oblasti stravovania, zabezpečovanie podmienok práce mladistvých v rámci prípravy na výkon povolania, hodnotenie režimu práce a odpočinku detí a mladistvých v zariadeniach pre deti a mládež.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež

Výskyt hromadných ochorení v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež na území okresov Banská Bystrica a Brezno nebol v roku 2013 zaznamenaný.

9. Príloha

Prednášková činnosť pracovníkov odboru HDM

1. **Slotová, K.:** Pedikulóza a etika. Projekt riešenia problematiky pedikulózy vo vytipovaných osadách v regióne Banská Bystrica. Ústav rómskych európskych štúdií, B. Bystrica, 25.1.2013.
2. **Slotová, K.:** Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia . Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 6.2.2013.
3. **Slotová, K. , Nováková, J.:** Stravovanie detí a mládeže. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 19.2.2013.
4. **Slotová, K. :** Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Pitná voda, voda na kúpanie. ZŠ Spojová, B. Bystrica, 13. 5. 2013.

5. **Slotová, K.** : Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Pitná voda, voda na kúpanie. ZŠ Spojová, B. Bystrica, 14. 5. 2013.
6. **Slotová, K.** , Nováková, J., Hamade, J.: Aktuálne téma v oblasti hygieny detí a mládeže. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 15. 5. 2013.
7. **Slotová, K.** : Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Pitná voda, voda na kúpanie. ZŠ Spojová, B.Bystrica, 17. 5. 2013.
8. **Slotová, K.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Starostlivosť o ľudské telo. . ZŠ Spojová, B.Bystrica, 20. 5. 2013.
9. **Slotová, K.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Starostlivosť o ľudské telo. . ZŠ Spojová, B.Bystrica, 21. 5. 2013.
10. **Slotová, K.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Starostlivosť o ľudské telo. ZŠ Spojová, B.Bystrica, 24. 5. 2013.
11. **Slotová, K.**: Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia. Faktory vnútorného ovzdušia budov a ich vplyv na zdravie obyvateľov. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 07.10.2013.
12. **Slotová, K.**: Postupy v oblasti podpory zdravia. Monitoring „Program ovocie a zelenina do škôl“. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 15.10.2013.
13. **Slotová, K.**: Pedikulóza v zariadeniach pre deti a mládež, preventívne a represívne opatrenia. Seminár, beseda pre rodičov žiakov ZŠ Medzibrod, 16.11.2013.
14. **Šinská, M.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Zdravá výživa ZŠ Spojová, B.Bystrica, 6. 5. 2013.
15. **Šinská, M.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Zdravá výživa ZŠ Spojová, B.Bystrica, 6. 5. 2013.
16. **Šinská, M.**: Seminár, beseda pre žiakov ZŠ: Zdravá výživa ZŠ Spojová, B.Bystrica, 6. 5. 2013.
17. **Šinská, M.,** Šucháňová, M.: Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno – behaviorálnej terapie. Dni praktickej obezitológie 2013, Bardejov, 20. -22. 9.2013.
18. **Potocká, J.,** Nováková, J.: Stravovanie detí a mládeže. Projekt „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 19.02.2013.
19. **Potocká, J.**: Hygienické kontroly v zariadeniach školského stravovania . Dr. Josef Raabe Sloven., s.r.o. – seminár pre pracovníkov zariadení školského stravovania. Banská Bystrica, 17.10.2013.
20. **Janešíková, E.**: Stav výživy a stravovací režim u vybranej vzorky detí v okrese Banská Bystrica. Konferencia o školskom stravovaní. Banská Bystrica, 18.10.2013.

Tab. č. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§10, §11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov)

RÚVZ B.Bystrica

2013

úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	koncepčná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odbor- níkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo- komunikač- nými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
16	84	9	6/235	1560	-	6	62	8	2	18	778	201

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet koncepčných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účasť na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. č. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

RÚVZ B.Bystrica

2013

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	17	16	-	-	2	-
2.	Materské školy	90	8	53	-	21	40	-
3.	Základné školy	57	6	25	-	30	-	-
4.	Gymnázia	8	3	1	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	2	8	-	-	-	-
6.	Jazykové školy	12	12	4	-	-	-	-
7.	PPV + SPV	162	146	10	-	-	-	-
8.	Špeciálne školy ^{c)}	7	-	3	-	-	-	-
9.	Fakulty vysokých škôl	12	2	5	-	-	-	102
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	85	18	20	-	-	-	-
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	3	19	-	42	-	-
12.	ZSS + zar. soc. kurately	31	10	6	-	-	-	2
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	2	2	-	-	-	-
14.	Zot. poduj. + ŠvP	211	65	45	-	-	1	-
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	176	28	118	-	238	108	-
16.	Zar. rýchleho občerstv.	37	34	37	-	-	-	-
17.	Telocvične pri školách	129	14	46	-	-	-	-
18.	Ostatné	45	9	3	-	20	10	34
SPOLU:		1 123	372	420	-	351	162	138

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí

b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy

c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU

d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

e) zaraďujeme sem vývarovne a vŕďajne stravy

Tab. č. 3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

RUVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	17	14	77,8	4	22,2	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	8	44	48,9	43	47,8	3	3,3	-	-
3.	Základné školy	57	6	31	54,4	24	42,1	2	3,5	-	-
4.	Gymnaziá	8	3	4	50,0	4	50,0	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	2	11	68,7	5	31,3	-	-	-	-
6.	Jazykové školy	12	12	7	58,3	5	41,7	-	-	-	-
7.	PPV + SPV	162	146	112	69,1	50	30,9	-	-	-	-
8.	Špeciálne školy ^{c)}	7	-	2	28,6	3	42,8	2	28,6	-	-
9.	Fakulty vysokých škôl	12	2	11	91,7	1	8,3	-	-	-	-
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	85	18	42	49,4	39	45,9	4	4,7	-	-
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	3	13	54,2	11	45,8	-	-	-	-
12.	ZSS + zar. soc. kurately	31	10	22	71,0	8	25,8	1	3,2	-	-
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	2	1	33,3	2	66,7	-	-	-	-
14.	Zot. poduj. + ŠvP	211	65	121	57,3	88	41,7	2	1,0	-	-
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	176	28	68	38,6	106	60,2	2	1,2	-	-
16.	Zar. rýchleho občerstv.	37	34	35	94,6	2	5,4	-	-	-	-
17.	Telocvične pri školách	129	8	83	64,3	45	34,9	1	0,8	-	-
18.	Ostatné	45	9	33	73,3	12	26,7	-	-	-	-
S P O L U:		1 123	372	653	58,1	453	40,3	17	1,6	-	-

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
 2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
 3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
 4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
 5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
 6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
 7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
 8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
 9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
 10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaradujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. č. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyťaženia	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
			1	2	3	4	5	6
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	2	243	245	100,8	1	-
2.		SOŠ	10	2345	2011	85,8	1	-
3.		konzervatóriá	1	93	97	104,3	1	-
4.		VŠ	9	2373	2474	104,2	2	-
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	-	-	-	-	-	-
6.		ZŠ	-	-	-	-	-	-
7.		SŠ	-	-	-	-	-	-
8.		praktické OU	2	91	101	110,9	1	-
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		-	-	-	-	-	-
	S P O L U		24	5145	4928	95,8	6	-

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

RÚVZ B. Bystrica

2013

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných školách		Počet žiakov v ZŠ s dvojjmenným vyučovaním			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	
BB	36	-	7667	916	-	-	-	-
BR	21	-	4600	520	-	-	-	-
spolu v šk. roku 2013/14	57	-	12267	1436	-	-	-	-
spolu v šk. roku 2012/13	57	-	12195	1386	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojjmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojjmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody				Množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	18	100	-	-	-	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	90	100	-	-	-	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	57	100	-	-	-	-	-	-	-
4.	Gymnázia	8	8	100	-	-	-	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	16	100	-	-	-	-	-	-	-
6.	Jazykové školy	12	12	100	-	-	-	-	-	-	-
7.	PPV + SPV	162	162	100	-	-	-	-	-	-	-
8.	Špeciálne školy ^{c)}	7	7	100	-	-	-	-	-	-	-
9.	Fakulty vysokých škôl	12	12	100	-	-	-	-	-	-	-
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	85	85	100	-	-	-	-	-	-	-
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	24	100	-	-	-	-	-	-	-
12.	ZSS + zar. soc. kurately	31	31	100	-	-	-	-	-	-	-
13.	Špeciálne vých. zariadenia	3	3	100	-	-	-	-	-	-	-
14.	Zot. poduj. + ŠvP	211	162	76,7	49	-	-	-	-	-	-
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	213	213	100	-	-	-	-	-	-	-
16.	Zar. rýchleho občerstv.	37	37	100	-	-	-	-	-	-	-
17.	Telocvične pri školách	129	129	100	-	-	-	-	-	-	-
18.	Ostatné	45	45	100	-	-	-	-	-	-	-
S P O L U:		1 123	1 074	95,6	49	-	-	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
 2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
 3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
 4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
 5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
 6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
 8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
 10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody
-
- a) zaradujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Banskobystrický	B.Bystrica	0					
	Brezno	0					
S p o l u kraj:		0					

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí

Pozn.: v prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode, aj v strave, označte údaj hviezdíčkou

Tab. 8/a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	5	27,8	11	61,1	2	11,1	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	60	66,7	23	25,5	7	7,8	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	33	57,9	5	8,8	19	33,3	-	-	-	-
4.	Gymnázia	8	2	25,0	2	25,0	4	50,0	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	5	31,2	4	25,0	7	43,8	-	-	-	-
6.	Špeciálne školy ^{c)}	7	2	28,6	2	28,6	3	42,8	-	-	-	-
7.	Fakulty vysokých škôl	12	3	25,0	3	25,0	4	33,3	-	-	2	16,7
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	5	20,8	2	8,4	17	70,8	-	-	-	-
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	211	-	-	-	-	210	99,5	1	0,5	-	-
11.	Ostatné	101	42	41,6	2	2,0	4	3,9	-	-	53	52,5
S P O L U:		547	158	28,9	55	10,1	277	50,6	1	0,2	56	10,2

Legenda k tabuľke č. 8/a:

1. celkový počet zariadení
2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení
3. celkový počet vlastných stravovacích zariadení v %
4. počet zariadení s dovozom stravy
5. počet zariadení s dovozom stravy v %
6. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar.
7. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar. v %
8. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar.
9. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar. v %
10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie
11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %

a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí

b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy

c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU

d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab.8/b Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho vývarovní	Kategória I (ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	5	4	80,0	1	20,0	-	-	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	60	20	33,3	40	66,7	-	-	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	33	9	27,3	24	72,7	-	-	-	-	-	-
4.	Gymnáziá	8	2	1	50,0	-	-	1	50,0	-	-	-	-
5.	SOŠ ^{b)}	16	5	2	40,0	2	40,0	1	20,0	-	-	-	-
6.	Špeciálne školy ^{c)}	7	2	-	-	2	100	-	-	-	-	-	-
7.	Fakulty vysokých škôl	12	3	-	-	3	100	-	-	-	-	-	-
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	5	2	40	1	20,0	2	40,0	-	-	-	-
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	1	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Ostatné	101	42	35	83,3	6	14,3	1	2,4	-	-	-	-
S P O L U:		547	158	73	46,2	80	50,6	5	3,2	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 8/b:

- všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/c. Kategorizácia výdajných školských jedální pre deti a mládež

RÚVZ B.Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	18	11	9	81,8	2	18,2	-	-	-	-	-	-
2.	Materské školy	90	23	9	39,1	14	60,9	-	-	-	-	-	-
3.	Základné školy	57	5	2	40,0	3	60,0	-	-	-	-	-	-
4.	Gymnaziá	8	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-
5.	SOS ^{b)}	16	4	2	50,0	2	50,0	-	-	-	-	-	-
6.	Špeciálne školy ^{c)}	7	2	1	50,0	1	50,0	-	-	-	-	-	-
7.	Fakulty vysokých škôl	12	3	2	66,7	1	33,3	-	-	-	-	-	-
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	24	2	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Špeciálne vých. zariadenia	3	1	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Ostatné	101	2	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-
S P O L U:		547	55	31	56,4	24	43,6	-	-	-	-	-	-

Legenda k tab. č. 8/c:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOS, konzervatóriá a jazykové školy
- c) Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/d. Vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže

RUVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	347	347	100
2.	Materské školy	4 624	4 578	99,0
3.	Základné školy	12 267	8 663	70,6
4.	Gymnázia	2 994	2 282	76,2
5.	SOŠ ^{b)}	5 685	2692	47,4
6.	Špeciálne školy ^{c)}	826	813	98,4
7.	Fakulty vysokých škôl	8 221	823	10,0
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	4 928	4 793	97,2
9.	Špeciálne vých. zariadenia	-	-	-
10.	Zot. poduj. + ŠvP	8 951	8 951	100
11.	Ostatné	613	538	87,8
S P O L U:		49 456	34 480	69,7

Legenda k tab. č. 8/d:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. č. 9/a. Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

RÚVZ B. Bystrica

2013

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	18	18	-	2801
2	školy v prírode	78	78	-	3659
3	Iné	-	-	-	-
SPOLU:		96	96	-	6460

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. č. 9/b. Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	51	51	-	2030
2	školy v prírode	9	9	-	461
3	Iné	-	-	-	-
SPOLU:		60	60	-	2491

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
 2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
- počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
počet rekreovaných detí

**Odbor preventívneho pracovného lekárstva
a toxikológie**

vedúca odboru:

MUDr. Ľubica Hettychová

1. ANALÝZA STAVU PRACOVNÉHO PROSTREDIA A PRACOVNÝCH PODMIENOK V OKRESE, RESP. KRAJI

Do spádového územia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici patria okresy Banská Bystrica a Brezno. Obyvatelia mesta Banská Bystrica ako administratívneho a vzdelávacieho centra Banskobystrického kraja sú väčšinou zamestnaní v oblasti verejnej správy a v oblasti školstva a vzdelávania. Z priemyselného odvetvia v okrese Banská Bystrica dominujú drevospracujúce, farmaceutické a strojárské prevádzky. Okres Brezno patrí medzi okresy v Banskobystrickom kraji s vyššou nezamestnanosťou. Väčšina obyvateľov okresu Brezno je zamestnaná v priemyselnej výrobe.

Nadalej platí, že stav ochrany zdravia zamestnancov a úroveň pracovných podmienok zodpovedá ekonomickej situácii jednotlivých organizácií. Pretrváva snaha subjektov o zachovanie primeraného pracovného prostredia a podmienok pre zamestnancov.

Plnenie povinností vyplývajúcich z legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci zamestnávateľmi zodpovedá právnomu vedomiu v organizáciách, ale aj ich finančnej situácii. Najhoršie znalosti legislatívy a podmienky práce majú podnikatelia, ale najmä živnostníci v oblasti legalizácie prevádzok, ale aj v oblasti hodnotenia zdravotných rizík pri práci.

Veľa fyzických osôb – podnikateľov z dôvodu legislatívnych zmien v ekonomickej oblasti koncom roka 2013 zmenilo právnu subjektivitu na právnické osoby, čo malo za následok nárast žiadostí od týchto nových subjektov o uvedenie priestorov do prevádzky. Aj v tomto roku vzniklo veľa malých prevádzok typu maloobchodných predajní a dielní remeselnej výroby, ale tak isto veľa malých prevádzok ukončilo svoju činnosť. Táto situácia v malých prevádzkach je dôsledok súčasnej ekonomickej krízy, ktorá stále pretrváva v hospodárstve a spoločnosti.

V roku 2013 boli v **novovybudovanom priemyselnom parku** v Banskej Bystrici časť Šalková uvedené do prevádzky: administratívno-prevádzkový areál spoločnosti **AS TRADING, spol. s r.o., Bratislava**, ktorá poskytuje služby pre stavebníctvo v oblasti debniacich a lešenárskych systémov a distribučno-skladový areál spoločnosti **MED-ART s.r.o.**, Nitra, ktorá sa zaoberá distribúciou liekov a zdravotníckeho materiálu.

Stále platí, že nové účelovo postavené prevádzky spĺňajú štandardy ochrany zdravia pri práci a taktiež spolupráca investorov s orgánmi verejného zdravotníctva prebieha zvyčajne uspokojivo od začiatku plánovania stavby až do konca. Menej uspokojivá situácia je pri zriaďovaní malých prevádzok, ktoré často vznikajú v neúčelových, dodatočne prispôbených priestoroch a najmä sú umiestňované v intraviláne miest a obcí v bezprostrednej blízkosti bytových domov resp. rodinných domov, preto sú zdrojom sťažností obyvateľov (hluk).

V okrese **Banská Bystrica** z hľadiska vplyvu faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie sú významné hlavne podniky priemyselnej výroby, medzi ktoré patria: SHP Harmanec a.s. Harmanec (výroba papiera), Biotika a.s. Slovenská Ľupča, Evonik Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča (výroba liečiv a kŕmnych zmesí), Doka Drevo s.r.o. Banská Bystrica (drevovýroba), Tlačiarne BB s.r.o. Banská Bystrica (polygrafická výroba) a niekoľko menších piliarskych a drevospracujúcich spoločností (spracovanie mäkkého aj tvrdého dreva). Spoločnosť Masív spol. s r.o., Banská Bystrica, ktorej výrobný program je zameraný na výrobu drevených dverí, schodov a atypických interiérov, v roku 2013 rozšírila svoje priestory o novú stolársku dielňu a sklad reziva. Piliarska spoločnosť Globus MM s.r.o., Lučatín spustila do prevádzky novú sušiareň reziva.

Menšie prevádzkarne výrobného charakteru alebo prevádzkarne zaoberajúce sa spracovaním druhotných surovín, ktoré evidujeme sa nachádzajú v rekonštruovaných výrobných halách zaniknutých závodov (napr. Confal, s.r.o., Slov. Ľupča, Elektro Recycling, s.r.o., Banská Bystrica, Kúster-automobilová technika, s.r.o., Vlkanová, Trendwood-twd, s.r.o., Banská Bystrica, Agrio-postrekovače, s.r.o., Poniky).

V roku 2013 v podnikoch **Biotika a.s.** Slovenská Ľupča a **Evonik Fermas s.r.o.** Slovenská Ľupča pokračovali v rozširovaní výroby o nové produkty resp. v navyšovaní výroby.

Spoločnosť Biotika a.s. v novovybudovanej hale adjustácie a v zrekonštruovaných priestoroch spustila nový výrobný program na výrobu prírodného farbiva- astaxantínu na báze biotechnológií.

V spoločnosti Evonik Fermas s.r.o. boli dané do trvalej prevádzky vybudované výskumné prevádzky na biologickú premenu obnoviteľných surovín v rámci vývoja nových derivátov aminokyselín.

V priemyselnom areáli vo Vlkanovej v roku 2013 začala spoločnosť **KING HI – Q BULLET a.s., Vlkanová** s výrobou olovených striel pre náboje.

Jeden z posledných väčších bansko-bystrických výrobných podnikov s dlhoročnou tradíciou výroby izolačných drevovláknitých dosiek - **SMREČINA Hofatex a.s.**, ukončil svoju výrobu a činnosť.

V južnom okraji areálu mestskej čistiarny odpadových vôd v katastrálnom území obce Badín bola v roku 2012 vybudovaná prevádzkareň „Výroba elektrickej energie spaľovaním obnoviteľných zdrojov Badín a kompostáren“ spoločnosti **KOMPALA a.s.**, ktorá je určená na výrobu elektrickej energie spaľovaním drvením štiepky. V roku 2013 spoločnosť vybuďovala a skolauďovala protihlukovú stenu a nový sklad drevnej štiepky.

V okrese Brezno je stále najvýznamnejšie zastúpené hutníctvo a strojárstvo. Najvýznamnejším prosperujúcim podnikom z hľadiska počtu zamestnancov a zároveň s najvyšším počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu sú Železiarne Podbrezová a.s. Podbrezová. V ostatných hutníckych a strojárskych závodoch po zániku pôvodných výrobných programov je výrobná činnosť naďalej zameraná prevažne na zákazkovú výrobu kovových dielcov a konštrukcií, napr. JMB, s.r.o., Vrútky - prevádzkareň Piesok, Brezno Industry, s.r.o., Brezno, BAMU, s.r.o., Detva – prevádzkareň Piesok. Aj v roku 2013 zlievarenská spoločnosť **ZLH Plus a.s.**, Hronec pokračovala vo výmene zastaraných technologických zariadení, v rekonštrukcii niektorých výrobných zariadení, a tým prispievala k zlepšeniu pracovného prostredia zamestnancov i životného prostredia v obci. V sledovanom období aj spoločnosť **Brezno Industry, s.r.o.**, Brezno prispela k zlepšeniu pracovného prostredia pre zamestnancov, tým že vybuďovala novú striekaciu linku na povrchovú úpravu oceľových konštrukcií.

K významným zamestnávateľom v oblasti strojárkej výroby na Horehroní patrí spoločnosť Bohuš s.r.o. Hronec, prevádzka Závadka nad Hronom (v areáli zaniknutého závodu Sigma Závadka), ktorá sa zaoberá výrobou rúrových navracích oblúkov. V tom istom areáli sídli aj spoločnosť **Meticon a.s.**, Závadka nad Hronom, ktorá sa zaoberá výrobou oceľových konštrukcií pre stavebníctvo, energetický a strojársky priemysel. V roku 2013 táto spoločnosť vybuďovala a uviedla do prevádzky novú halu, v ktorej je umiestnené technologické zariadenia na spracovanie hliníkových profilov.

Ďalším významným odvetvím v okrese Brezno, čo sa týka počtu zamestnancov a charakteru výroby je drevárska výroba, ktorú predstavujú drevospracujúce spoločnosti napr. RETTENMEIER Polomka Timber s.r.o., Polomka a **ONERTEX s.r.o.**, Beňuš-Gašparovo. Posledne menovaná spoločnosť v roku 2013 uviedla do prevádzky novú porezovú linku na spracovanie guľatiny z tvrdých listnatých drevín (buk).

Pokračuje aj výroba papierenského tovaru v spoločnosti **Harmanec – Kuvert, s.r.o.**, Brezno, ktorá v roku 2013 uviedla do činnosti novú kotolňu a zrekonštruovala výrobné haly z dôvodu zníženia energetickej náročnosti výroby a prevádzky.

V roku 2013 v podnikoch priemyselnej výroby v okrese Brezno došlo k výraznejším zmenám v pracovnom prostredí v porovnaní s rokom 2012. Ako pozitívny príklad zlepšenia pracovného prostredia môžeme uviesť firmu Kobok spol. s.r.o., Piesok, ktorá novou technológiou otrieskavania kovových dielcov znížila rizikové práce pre zamestnancov zo 4. kategórie na 2. kategóriu.

Lesné hospodárstvo: Podnik Lesy SR, š.p., so sídlom v Banskej Bystrici riadi činnosť odšepných lesných závodov v rámci celej SR, tri z nich pôsobia na území okresu Banská Bystrica - Odšepný závod Slovenská Lupča, Odšepný závod lesnej techniky v Banskej Bystrici (ktorý združuje zamestnancov v profesiách vodič ŠLKT, nákladných automobilov a ďalších mechanizmov zo všetkých odšepných závodov v SR) a Odšepný závod drevárskej výroby v Banskej Bystrici, ktorý spravuje niekoľko stredísk drevárskej výroby (SDV). Na území okresu Brezno sa nachádzajú 2 odšepné závody a to: Odšepný závod Beňuš a Odšepný závod Čierny Balog.

Väčšina pracovných činností v ťažbe dreva (piliari) a pestovateľskej činnosti (chemická ochrana rastlín) je v jednotlivých odšepných závodoch zabezpečovaná prevažne dodávateľským spôsobom fyzickými osobami – živnostníkmi.

V okresoch pôsobí aj niekoľko menších (mestských alebo obecných) lesných podnikov – Mestské lesy Brezno, Obecné lesy Ľubietová a Obecný podnik lesov Poniky.

Situácia v tomto odvetví hospodárstva v porovnaní s rokom 2012 sa nezmenila s výnimkou odšepného závodu Beňuš, kde sa v expedičnom sklade v Závadke nad Hronom podarilo zamestnávateľovi vylepšiť pracovné podmienky pre zamestnancov tým, že boli vybudované nové sociálno-prevádzkové priestory.

Polnohospodárska výroba je naďalej v útlme. V sledovanom období nedošlo k výrazným zmenám. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím je situácia v oblasti pracovného prostredia v tomto odvetví rovnaká.

Pokračuje trend znižovania objemu rastlinnej výroby a živočíšnej výroby, s čím súvisí aj pokles počtu zamestnancov. Preukázal sa pozitívny vplyv využívania európskych fondov, pomocou ktorých niektoré poľnohospodárske družstvá mohli pristúpiť k rekonštrukciám existujúcich objektov, čo prispelo k zlepšeniu pracovných podmienok zamestnancov. Niektoré poľnohospodárske družstvá prenajímali svoje nevyužité objekty iným podnikateľským subjektom, ktoré v nich prevádzkovali iné výrobné činnosti, čím postupne dochádza k zmene pôvodného charakteru poľnohospodárskych areálov. V týchto areáloch často vznikali problematické prevádzky, ktoré boli umiestnené v neúčelových priestoroch. Pokračoval pozitívny trend v zabezpečovaní chemickej ochrany rastlín dodávateľskými firmami, čo malo za následok ďalšie znižovanie počtu exponovaných osôb, ako aj pokles nadbytočných zásob chemických prípravkov.

Zo záverov z výkonu ŠZD vyplýva, že z hľadiska zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov boli problematické tak ako v minulosti najmä subjekty, ktoré vykonávali svoju činnosť v prenajatých objektoch, najmä z dôvodu neúčelovosti týchto priestorov, neznalosti platnej legislatívy vrátane prevádzkovania bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, neochoty investovať do zlepšenia pracovných podmienok. Naďalej pretrvávalo nízke právne povedomie, najmä u malých a stredných podnikateľov, týkajúce sa legalizácie ich prevádzok, mnohé zistené nedostatky vyplývali z neznalosti príslušných legislatívnych úprav. Pokračuje trend niektorých zamestnávateľov prepúšťať svojich kmeňových zamestnancov a nahrádzať ich samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO). SZČO v mnohých prípadoch vykonávali práce, pri ktorých sú dlhodobo vystavení najvyšším zdravotným rizikám. Niektoré pracovné činnosti u SZČO unikajú z evidencie rizikových prác a primeranému zdravotnému dohľadu, často u profesií, ktoré vykonávajú práce zodpovedajúce kritériám 3. alebo 4. kategórie najmä z titulu hluku, vibrácií a prachu. Navyše pracoviská, kde pracujú SZČO sú ťažko kontrolovateľné v rámci ŠZD.

K významným akciám posudzovaným odborom preventívneho pracovného lekárstva v okresoch Banská Bystrica a Brezno v roku 2013 patrili:

Najvýznamnejšie stavby, ktoré RÚVZ BB v roku 2013 posudzoval pre potreby územného konania: „Administratívna budova HTMAS 2 Vlkanová“, pre spoločnosť HTMAS s.r.o.,

Vlkanová, „**Areál kompostárne Skubín**“, pre spoločnosť Záhradnícke a rekreačné služby, Banská Bystrica, „**Prevádzkový objekt**“ pre fyzickú osobu-podnikateľa Juraj Jágerský, Banská Bystrica, „**Skladová hala v areáli fy. DANKO BB s.r.o.**“ pre fyzickú osobu - podnikateľa Ján Danko, „**Pneuservis Dobřík**“ pre fyzickú osobu-podnikateľa Roman Dobřík, Banská Bystrica, „**Objekt pre spracovanie a skladovanie poľnohospodárskych produktov**“ pre Súkromnú farmu Beata Janštová, Brezno. Pre všetkých účastníkov konania RÚVZ BB vydalo súhlasné záväzné stanoviská.

V roku 2013 boli kolaudované vo väčšej miere stavby, ktoré boli určené ako administratívne (napr. spoločnosť Raven a.s., Slovenská Ľupča), skladové (napr. STAVO-REÁL SERVIS a.s., Slovenská Ľupča) a predajné priestory. Z hľadiska pracovného prostredia boli významné najmä výrobné priestory, ktoré boli posudzované aj v nasledovných spoločnostiach:

Becker Slovakia, s.r.o., Zvolen,

V roku 2013 sa spoločnosť presťahovala z priemyselného areálu vo Vlkanovej do vlastných, novovybudovaných a skolaudovaných administratívno-skladových a výrobných priestorov (Kynceľová). Spoločnosť sa zaoberá výrobou, montážou, opravou a údržbou elektrických zariadení - elektrické pohony pre žalúzie, markízy, rolety a priemyselné brány.

DOKA DREVO, s.r.o., Banská Bystrica

V uzavretom areáli drevospracujúcej spoločnosti, ktorá sa zaoberá výrobou debniacich dosiek boli v roku 2013 skolaudované dva objekty a to: Sklad suchého reziva a Hala 5 po stavebných úpravách, ktorá je určená na skladovanie chemických látok a prípravkov, náhradných dielov a pomocného materiálu.

ELEKTRO RECYCLING, s.r.o., Banská Bystrica

Spoločnosť, ktorá sa zaoberá recykláciou elektroodpadu v roku 2013 pokračovala v rozširovaní a zlepšovaní zhodnocovania odpadov od pôvodcov odpadu prostredníctvom novovybudovanej linky na elektrostatickú separáciu plastov a liniek na triedenie neželezných kovov.

Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča

Z dôvodu navýšenia objemu výroby produktov bol zrekonštruovaný a dobudovaný nový nádržový dvor, ktorý bol skolaudovaný. Spoločnosť v roku 2013 skolaudovala a dala do prevádzky novú sušiareň vlhkého kryštálu biotechnologického produktu.

KA Contracting SK, s.r.o., Banská Bystrica,

Spoločnosť, ktorá sa zaoberá uplatňovaním nových inovačných technológií v energetike v roku 2013 skolaudovala a uviedla do prevádzky nový tepelný zdroj na spaľovanie dreveného tuhého biopaliva, ktorý je určený na výrobu tepla pre sídliská Radvaň, Fončorda a THK Banská Bystrica.

ZLH Plus a.s., Hronec

Aj v roku 2013 zlievarenská spoločnosť skolaudovala viacero stavieb, ktoré majú prispieť k zlepšeniu pracovného prostredia. Boli skolaudované nasledovné stavby: „**Výmena mokrých hladinových odlučovačov za suché filtre**“ v objekte Čistiarne, ktorej účelom je zvýšenie a zlepšenie odťahu a filtrácie pevného aerosólu z pálenia odliatok a „**Pracovisko nanášania ochranných náterov foriemi**“ v objekte Formovne, ktoré je určené na ošetrovanie foriemi liehovým náterom pomocou striekacej pištole.

Železiarne Podbrezová a.s., Podbrezová,

Najväčší zamestnávateľ okresu Brezno v roku 2013 za účelom zníženia emisií do životného prostredia vybudoval a uviedol do prevádzky nové odprašovacie zariadenie z elektrickej

oblúkovej pece. V sledovanom období spoločnosť zrekonštruovala a skolaudovala výmenníkovú stanicu tepla, ktorá je určená pre chladenie vody z elektrickej oblúkovej pece.

Mimoriadna situácia:

V roku 2013 nebola hlásená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2. RIZIKOVÉ PRÁCE

Sumarizácia údajov o rizikových prácach v SR.

Tabuľka č. 1 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	229	0	21	0	250	0
B	Ťažba a dobývanie	22	0	0	0	22	0
C	Priemyselná výroba	3 482	739	205	36	3 687	775
E	Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania	58	0	15	0	73	0
F	Stavebníctvo	50	0	0	0	50	0
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	410	316	0	0	410	316
R	Umenie, zábava a rekreácia	50	12	0	0	50	12
Spolu		4 301	1 067	241	36	4 542	1 103

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Podľa výstupov z programu ASTR_2011 v.4_9 bolo k 31.12.2013 v 3. a 4. kategórii rizikových prác v spádovom území RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (okr. Banská Bystrica a Brezno) evidovaných celkom 4 542 zamestnancov, z toho 1 103 žien. Z tohto počtu bolo v 3. kategórii práce evidovaných 4 301 zamestnancov, z toho 1 067 žien. V 4. kategórii práce bolo evidovaných 241 zamestnancov, z toho 36 žien. Počet zamestnávateľských subjektov, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce bol 94.

V porovnaní s kalendárnym rokom 2012 (celkový počet zamestnancov 4 479 z toho 1 048 žien, došlo k miernemu zvýšeniu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (o 63 osôb), hlavne sa zvýšil počet žien vykonávajúcich rizikové práce (o 55 osôb). K nárastu počtu zamestnancov došlo podľa prevažujúcej činnosti v lesníctve; čistení a odvode odpadových vôd a v zdravotníctve. Napriek tomu, že zamestnávatelia v novovznikajúcich spoločnostiach realizujú opatrenia na zníženie expozície zamestnancov faktorom pracovného prostredia na čo najnižšiu dosiahnuteľnú mieru, rozhodnutím RÚVZ boli zaradené pracovné činnosti do kategórie rizikových prác v spoločnostiach Milan Smädo – MIS, Banská Bystrica (stavebníctvo – úprava ciest); BAMU, s.r.o., Detva, prevádzka Valaská - Piesok (priemyselná výroba - kovoobrábanie); ČOV a.s., Slovenská Ľupča (čistenie a odvod odpadových vôd); ako aj na ďalších pracoviskách spoločností, na ktorých už rozhodnutím RÚVZ boli práce zaradené do kategórie rizika - Lesy SR š.p., pracovisko Lesnícky skanzen, Čierny Balog (lesníctvo); ELEKTRO RECYCLING, s.r.o. (nakladanie s odpadom).

V niektorých už existujúcich spoločnostiach aj po prehodnotení rizika z dôvodu zmien výkonu práce boli vydané rozhodnutia o zaradení pracovných činností do kategórie rizika, ktoré zohľadňovali aktuálny stav podmienok práce a zamestnávateľa predložili aktuálne posúdenie rizika. Jednalo sa hlavne o právne subjekty ELEKTRO RECYCLING, s.r.o., prevádzka Slovenská Ľupča (nakladanie s odpadom); a v priemyselnej výrobe - KNK - výrobné družstvo, Ľubietová (výroba nástrojov); Železiarne Podbrezová, a.s., Podbrezová (kovoobrábanie, výroba ocele); DOKA DREVO, s.r.o., Banská Bystrica (výroba výrobkov z dreva); ZLH Plus, a.s., Hronec (zlievanie železných a neželezných kovov), myWood Polomka Timber, s.r.o. (drevovýroba). Osobitnú pozornosť pri prehodnocovaní miery rizika sme venovali pracoviskám, na ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené práce 4. kategórie.

V niektorých oblastiach sme však zaznamenali zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce napr. v poľnohospodárstve a v ťažbe (zhodne s minulým kalendárnym rokom), ale aj v menších spoločnostiach zaoberajúcich sa opracovaním kovov. Dôvodom poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v týchto odvetviach bolo najmä zníženie objemu výroby, čo sa prejavilo aj znížením počtu zamestnancov na pracoviskách. V niektorých spoločnostiach zamestnávateľa realizovali opatrenia na zníženie rizika zamestnancov a po predložení výsledkov posúdenia rizika v týchto spoločnostiach boli činnosti zaradené do 2. kategórie práce. Jednalo sa o spoločnosti BB AQEX s.r.o., Banská Bystrica (strojárská výroba); ROLLIN BB s.r.o., Banská Bystrica (výroba výrobkov z kovu); AGROSPOLOČNOSŤ POLOMKA s.r.o., Polomka (poľnohospodárstvo); KOVHRON, s.r.o., Závadka nad Hronom (kovoobrábanie).

Najviac zamestnancov vykonáva rizikové práce v priemyselnej výrobe (3 687 osôb), čo predstavuje až 81%, v zdravotníctve (410 osôb), čo je 9% a v poľnohospodárstve a lesníctve (250 osôb), čo je 6% a čistení a odvode odpadových vôd (73 osôb), čo sú 2% z celkového počtu zamestnancov. V ostatných oblastiach diferencovaných podľa prevažujúcej činnosti vykonáva rizikové práce relatívne nízky počet osôb (50 a menej). Poradie sa oproti kalendárnemu roku 2012 nezmenilo. Do 4. kategórie rizika sú zamestnanci zaradení v priemyselnej výrobe – 205 osôb, čo predstavuje z počtu zamestnancov vykonávajúcich práce 4. kategórie - 86%; v poľnohospodárstve a lesníctve 21 osôb, čo predstavuje 9% a čistenie a odvod odpadových vôd – 15 osôb, čo predstavuje 5%.

Tabuľka č. 2 Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktoru (2. stupeň)

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	100	0	0	0	100	0
02	Lesníctvo a ťažba dreva	129	0	21	0	150	0
08	Iná ťažba a dobývanie	22	0	0	0	22	0
10	Výroba potravín	53	26	0	0	53	26
11	Výroba nápojov	12	9	0	0	12	9
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	527	158	84	27	611	185
17	Výroba papiera a papierových výrobkov	308	28	0	0	308	28
18	Tlač a reprodukcia záznamových médií	9	8	0	0	9	8
21	Výroba základných farmaceutických	214	102	0	0	214	102

	výrobkov a farmaceutických prípravkov						
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	7	0	0	0	7	0
24	Výroba a spracovanie kovov	1 887	326	99	9	1 986	335
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	277	73	8	0	285	73
28	Výroba strojov a zariadení i.n.	26	0	14	0	40	0
31	Výroba nábytku	57	2	0	0	57	2
32	Iná výroba	105	7	0	0	105	7
37	Čistenie a odvod odpadových vôd	16	0	0	0	16	0
38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	42	0	15	0	57	0
42	Inžinierske stavby	30	0	0	0	30	0
43	Špecializované stavebné práce	20	0	0	0	20	0
86	Zdravotníctvo	400	310	0	0	400	310
87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	10	6	0	0	10	6
90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	50	12	0	0	50	12
	SPOLU	4 301	1 067	241	36	4 542	1 103

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň):

V roku 2013 vykonávalo činnosti zaradené do kategórie rizika v 2. stupni triedenia podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov (1 986 osôb) vo výrobe a spracovaní kovov, išlo hlavne o profesiu operátor strojov; v spracovaní dreva a výrobkov z dreva (611 osôb) v profesiách operátor stroja na manipuláciu dreva, nastavovač a obsluha píly; v zdravotníctve (400 osôb) v profesiách lekár, sestra a rádiologický asistent; vo výrobe papiera a papierových výrobkov (308 osôb) v profesii obsluha strojov na výrobu papierenských výrobkov. Najviac žien vykonávalo činnosť vo výrobe a spracovaní kovov (335); v zdravotníctve (310) v profesii lekár a sestra, ďalej v spracovaní dreva a výrobkov z dreva (185). Činnosti vyhlásené do 4. kategórie rizika vykonávali muži vo výrobe a spracovaní kovov, spracovaní dreva, výrobe strojov a konštrukcií. Ženy vykonávali činnosti zaradené do 4. kategórie v spracovaní dreva (27) a kovov (9).

Tabuľka č. 3 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň)

Rizikový faktor (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	50	40	0	0	50	40
Fyzická záťaž	259	34	0	0	259	34
Hluk	3786	744	214	36	4 000	780
Chemické látky a zmesi	499	224	26	0	525	224
Ionizujúce žiarenie	147	80	0	0	147	80
Optické žiarenie	178	116	0	0	178	116
Vibrácie	215	5	27	0	242	5
Záťaž teplotou a chladom	99	0	0	0	99	5

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň):

Podľa rizikového faktora v prvom stupni triedenia bolo najviac zamestnancov exponovaných faktorom pracovného prostredia hluku (4 000 osôb) prevažne v profesiách obsluha strojov (papierenských, kovoobrábacích) a operátor; nasledovala expozícia chemickým faktorom (525 osôb) hlavne v profesii chemik; fyzická záťaž (259 osôb) v profesiách kontrolór, rovnač a ťahač rúr; vibráciám (242 osôb) v profesiách manipulanta a murár paniev; optické žiarenie (178 osôb) napríklad v profesii operátor – odlievač; ionizujúce žiarenie (147 osôb) v profesiách lekár, sestra a rádiologický asistent, záťaž teplom (99 osôb) v profesiách hutník a odlievač a biologický faktorov (37 osôb) v profesiách lekár, sestra a sanitár. Ženy boli exponované najviac hluku (727 osôb), chemickým látkam a zmesiam (232 osôb), ionizujúcemu žiareniu (96 osôb), optickému žiareniu (60 osôb), fyzickej záťaži (45 osôb) a biologickému faktorom (50 osôb). Zamestnanci sú zaradení do 4. kategórie práce pre faktor hluk (214 osôb z toho 36 žien) a vibrácie (27 osôb). Poradie vystavenia jednotlivým faktorom práce je v porovnaní s predchádzajúcimi kalendárnymi rokmi (2012, 2011) nezmenené.

Tabuľka č. 4 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (3. stupeň)

Rizikový faktor (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor						
Mycobacterium tuberculosis	50	40	0	0	50	40
Fyzická záťaž						
Práce s bremenami	55	0	0	0	55	0
Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	204	34	0	0	204	34
Hluk						
Premenný	3 112	572	120	32	3 232	604
Ustálený	674	172	94	4	768	176
Ionizujúce žiarenie						
Rádiodiagnostické pracoviská	54	29	0	0	54	29
Rádioterapeutické pracoviská	93	51	0	0	93	51
Optické žiarenie						
Infračervené žiarenie	48	0	0	0	48	0
Laser 3B. trieda	59	56	0	0	59	56
Laser 4. trieda	71	60	0	0	71	60
Vibrácie						
Prenášané na ruky	215	5	27	0	242	5
Záťaž teplom a chladom						
Záťaž teplom	99	0	0	0	99	0

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora – okrem chemických látok a zmesí (3. stupeň):

Podľa jednotlivých faktorov bolo najviac zamestnancov exponovaných premennému hluku (3 232 osôb) a ustálenému hluku (768 osôb) pri obsluhu rôznych strojnotechnologických zariadení. Nasledovala expozícia faktorom: vibrácie pôsobiace na ruky (242 osôb) pri používaní ručného elektrického náradia, fyzická záťaž – DNJZ (204 osôb) pri manipulácii s kovovými polotovarmi a výrobkami, záťaž teplom (99 osôb) pri obsluhu zlievarenských pecí;

ionizujúce žiarenie (93 osôb) a optické žiarenie (71 osôb) pri obsluhu terapeutických zariadení v zdravotníctve; fyzická záťaž - práca s bremenami (55 osôb) a biologické faktory – Mycobacterium tuberculosis (50 osôb) pri diagnostických a terapeutických výkonoch v zdravotníctve. Tento stav korešponduje s poradím prevažujúcich činností (priemyselná výroba a zdravotníctvo).

Tabuľka č. 5 Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň)

Chemická látka (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Alergén	91	51	0	0	91	51
Dermatotropný	93	51	0	0	93	51
Dráždivé	178	173	0	0	178	173
Chem. karcinogén/mutagén	178	173	0	0	178	173
Látky poškodzujúce reprodukciu	165	163	0	0	165	163
Pevné aerosóly	241	10	26	0	267	10

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa druhu a kategórie rizikového faktora – chemické látky a zmesi (2. stupeň):

Chemické látky a zmesi sú dlhodobo v poradí druhým najčastejším faktorom, ktorému sú zamestnanci pri práci exponovaní. V kalendárnom roku 2013 boli zamestnanci najviac exponovaní pevným aerosólom (267 osôb), dráždivým látkam a chemickým karcinogénom (178 osôb) pričom týmto faktorom práce sú exponované hlavne ženy (173 osôb), ďalej nasleduje expozícia látkam poškodzujúcim reprodukciu (165 osôb) pričom z tohto počtu je exponovaných až 163 žien, ďalším v poradí sú expozície dermatotropným látkam (93 osôb) a alergénom (91 osôb), ktorým sú exponované ženy v počte 51 osôb (ostatné muži). Ako vidno z tabuľky muži boli najviac exponovaní pevným aerosólom, čo korešponduje s vyšším počtom mužov (ako žien) zamestnaných v priemyselnej výrobe. Ženy boli najviac exponované dráždivým látkam a karcinogénom, čo súvisí s vyšším počtom žien zamestnaných v zdravotníctve (ako mužov). V 4. kategórii rizika evidujeme 26 mužov exponovaných pevným aerosólom. V spoločnostiach, kde sú zamestnanci zaradení do 4. kategórie prác, zamestnávateľia v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami (aj konzultáciách s odbornými zamestnancami RÚVZ) realizujú technické opatrenia na zníženie rizika zamestnancov. Oproti minulému kalendárnemu roku nedošlo k zmene poradia expozícií zamestnancov chemickým látkam. Podľa výstupov z programu ASTR_2011 v.4_9 narástol počet zamestnancov exponovaných pevným aerosólom (o 54 osôb), dráždivým látkam (o 30 osôb), látkam poškodzujúcim reprodukciu (o 25 osôb) a poklesol počet zamestnancov exponovaných alergénom (o 41 osôb).

Predpokladané príčiny zmien oproti predchádzajúcemu roku/rokom:

Ako vyplýva z už uvedených údajov, oproti minulému roku sa mierne zvýšil celkový počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Výraznejší rozdiel v počte zamestnancov sme v tomto kalendárnom roku nezaznamenali, dôvodom môže byť dôsledná aktualizácia dát v programe ASTR (v rokoch 2011 a 2012), ako aj výkon štátneho zdravotného dozoru u zamestnávateľov na rizikových pracoviskách a plnenie povinnosti zamestnávateľov predkladať na RÚVZ „Informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík“ (na základe čoho sa aktualizujú dáta v systéme ASTR). Dôvodom mierneho zvýšenia počtu zamestnancov je vyhlásenie rizikových prác v niektorých novovzniknutých spoločnostiach, ako aj na pracoviskách už existujúcich spoločností, v ktorých sa zamestnávateľom napriek realizácii

opatrení nepodarilo znížiť riziko na úroveň 2. kategórie prác. Napriek uvedeným faktom sa znížil počet zamestnancov vykonávajúcich činnosť v poľnohospodárstve, ťažbe a v doprave. Niektoré spoločnosti, v ktorých boli rozhodnutím RÚVZ zaradené práce do kategórie rizika ukončili svoju činnosť (Smrečina Hofatex, Banská Bystrica; Global Steel Slovakia, Brezno; Strojmonta, Valaská - Piesok). Pri plánovaní a výkone štátneho zdravotného dozoru sa využívajú výstupy z programu ASTR, ktorým sa zlepšila evidencia dát (údajov) o rizikových pracoviskách.

Situácia pri určovaní prác u samostatne zárobkovo činných osôb a samostatne hospodáriacich roľníkov:

U samostatne zárobkovo činných osôb ako aj u samostatne hospodáriacich roľníkov je zrovnateľná situácia pri určovaní rizikových prác s rokom 2012. V tejto oblasti nedošlo k žiadnym zmenám. Ani v kalendárnom roku 2013 nimi nebol na RÚVZ predložený návrh na zaradenie prác do kategórie. Návrh na zaradenie prác do kategórie rizika podala spoločnosť BAMU, prevádzka Valaská – Piesok, na ktorej pracoviskách na základe uzavretej dohody o vykonaní činnosti pracujú samostatne zárobkovo činné osoby (v profesiách zvärač a zámočník). Technologické vybavenie výrobné haly, ktoré využívajú je vlastníctvom spoločnosti. Spoločnosť realizuje na pracovisku opatrenia na zníženie expozície pracovníkov faktorom práce a informuje pracovníkov o rizikách, ochranných a preventívnych opatreniach na ich zníženie, vrátane používania osobných ochranných prostriedkov. Uvedeným realizuje opatrenia na ochranu zdravia samostatne zárobkovo činných osôb, ktorí vykonávajú činnosť na jej pracoviskách.

Stav pri prehodnotení rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z.:

Návrhy na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác, ktoré v kalendárnom roku 2013 predložili zamestnávateľia na RÚVZ obsahovali náležitosti podľa prílohy č. 2 k vyhláške č. 448/2007 Z.z. (identifikačné údaje zamestnávateľa, počet zamestnancov, názvy a kódy profesií podľa vyhlášky Štatistického úradu SR č. 516/2011 Z.z., opis prác). Súčasťou návrhov bolo posúdenie rizika s uvedením expozície zamestnancov jednotlivým faktorom práce vo vzťahu k limitným hodnotám a kategória rizika. Zamestnávateľia taktiež uvádzali opatrenia na zníženie zdravotného rizika zamestnancov ako aj informáciu o zabezpečení pracovnej zdravotnej služby. Vo väčšine prípadov uvedené dokumenty zamestnávateľia predkladajú po konzultácii s pracovnými zdravotnými službami. V problematike návrhov na zaradenie pracovných činností nezistujeme významné nedostatky (menšie nedostatky sú po konzultácii so zamestnancami RÚVZ bezodkladne odstránené). Na základe podaných návrhov a výkonu štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách je možné vydať rozhodnutia v lehotách podľa správneho poriadku.

Stav pri určovaní rizikových prác – faktor psychická pracovná záťaž:

Na území okresov Banská Bystrica a Brezno neevidujeme faktor pracovného prostredia – psychickú pracovnú záťaž v kategórii rizika (nedošlo k zmene oproti minulým kalendárnym rokom). Naďalej v rámci štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách (hlavne v zdravotníckych a sociálnych zariadeniach, finančných inštitúciách a na pracoviskách Call centier) expozíciu zamestnancov možnej psychickej záťaži pravidelne monitorujeme a poskytujeme zamestnávateľom konzultácie a poradenstvo v tejto oblasti týkajúce sa hlavne preventívnych opatrení.

Stav pri určovaní a prehodnocovaní rizikových prác – faktor ionizujúce žiarenie:

V okresoch Banská Bystrica a Brezno je zaradených do 3. kategórie práce pre faktor ionizujúce žiarenie v zdravotníctve 147 osôb z toho 80 žien. Oproti minulému kalendárnemu roku (163 osôb z toho 96 žien) došlo k poklesu počtu osôb (žien) o 16. Práce zaradené do kategórie rizika sú v dvoch zdravotníckych zariadeniach - Fakultná nemocnica s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica, Banská Bystrica a Nemocnica s poliklinikou Brezno, n.o., Brezno.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou F.D.R. Banská Bystrica, Banská Bystrica sú zamestnanci zaradení do kategórie rizika na pracoviskách Oddelenia centrálnych operačných sál, Neurochirurgickej kliniky SZU a Traumatologického oddelenia v profesiách lekár a sestra; na endoskopických pracoviskách Internej kliniky SZU a Urologickej kliniky SZU v profesiách lekár a sestra pri obsluhu prístrojov; na pracoviskách Onkologickej kliniky SZU v profesiách lekár, fyzik a rádiologický asistent pri obsluhu prístrojov a nastavovaní pacienta v ožarovni a na Oddelení rádiológie v profesiách lekár, sestra a rádiologický technik pri výkone diagnostických vyšetrení v rámci oddelenia, ale aj pri lôžku pacienta a na operačných sálach.

V Nemocnici s poliklinikou Brezno, n.o., Brezno sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce pre pracoviskách Traumatologické oddelenie, Centrálna operačné sály a Centrálny RTG pre profesie lekár, sestra a rádiologický asistent. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že na pracoviskách došlo k zmene podmienok práce a pri vykonávaných činnostiach nie je predpoklad poškodenia zdravia zamestnancov. Z tohto dôvodu v súčasnosti prebieha z podnetu RÚVZ konanie o preradení predmetných prác do nižšej kategórie.

Plnenie povinnosti zamestnávateľov vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku:

Informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o opatreniach vykonaných na ich zníženie alebo odstránenie predložilo k 31.12.2013 70% zamestnávateľských subjektov, v ktorých sú rozhodnutím RÚVZ vyhlásené rizikové práce (podľa skúseností z minulých rokov zamestnávatelia zasielajú informácie ešte aj v mesiacoch január a február). Uvedenú povinnosť plnia zamestnávatelia v spolupráci s pracovnými zdravotnými službami. Na uvedenú povinnosť sú upozorňovaní aj zamestnancami RÚVZ pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Údaje z hodnotiacich správ boli využité na aktualizáciu dát v informačnom systéme ASTR_2011 a plánovaní štátneho zdravotného dozoru v týchto spoločnostiach.

3. ZABEZPEČENIE PRACOVNEJ ZDRAVOTNEJ SLUŽBY podľa § 21 zákona č. 124/2006 Z. z.

V priebehu roka 2013 bola v rámci ŠZD kontrolovaná aj povinnosť zamestnávateľov zabezpečiť pracovnú zdravotnú službu (PZS) za účelom dohľadu nad zdravím zamestnancov a dohľadu nad pracovným prostredím. Príslušné tabuľky dokumentujú počet kontrol, kde bol zisťovaný stav zabezpečenia PZS na základe zistených údajov v čase kontrol, postupne v priebehu celého roka, tzn. nereprezentujú ich reálne zabezpečenie k 31.12.2012.

Zo záverov kontrol vyplynulo, že sa v období posledných 2 rokov zvýšil počet subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami, ktoré si splnili zákonnú povinnosť a zabezpečili odborný výkon preventívnych a ochranných služieb prostredníctvom PZS. Dôvodom je, že zamestnávatelia pochopili potrebu zabezpečenia služieb s náplňou a rozsahom činností podľa požiadaviek platnej legislatívy, najmä potrebu zabezpečenia kvalitného posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu, zlepšila sa ich dostupnosť, ako aj kvalita a rozsah poskytovaných služieb. Zamestnávatelia sa pred uzatváraním zmlúv s PZS dožadovali aj odborného poradenstva zo stany RÚVZ.

Na druhej strane, v súvislosti s novelou zákona č. 124/2006 Z.z. (povinnosť PZS len pre „rizikové pracoviská“), výrazne poklesol počet subjektov so zabezpečením PZS, kde zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie. Zmluvy o poskytovaní služieb PZS vypovedali najmä „nevýrobní“ prevádzkovatelia (školy, sociálne zariadenia, stravovacie zariadenia, atď.), ale aj prevádzkovatelia s „výrobným predmetom činnosti“. Jednotlivé tabuľky obsahujú údaje o zabezpečení PZS zistené v rámci ŠZD aj ostatnými odborními RÚVZ.

Tabuľka č. 6

Zabezpečovanie PZS vlastnými odbornými zamestnancami

	PZS u zamestnávateľa – vlastnými odbornými zamestnancami					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	1	154	131	3	3810	1640

Výkon PZS vlastnými odbornými zamestnancami na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce je zabezpečený vo FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, v Železiarňach Podbrezová a.s. a v Nemocnici s poliklinikou, n.o. Brezno.

Vo FNŠP F.D.R v Banskej Bystrici je rozsah služieb orientovaný najmä na zabezpečovanie lekárske preventívnych prehliadok. Hodnotenie zdravotných rizík, vypracovaných PZS boli vykonané za účelom aktuálneho prehodnotenia rizík a vyhlásenia rizikových prác.

Spoločnosť Železiarne Podbrezová a.s. má vytvorený kvalitný pracovný tím z vlastných zdravotníckych zamestnancov na výkon PZS pre rizikové pracoviská. Vykonáva dohľad nad pracovným prostredím, pracovnými podmienkami a spôsobom vykonávania práce, vrátane meraní faktorov – hluk, osvetlenie, mikroklíma a hodnotenia zdravotných rizík, garantovaný odborne spôsobilým zamestnancom so špecializáciou verejné zdravotníctvo. V rámci dohľadu nad zdravím zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu a výkon lekárske preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci vykonáva (fyzicky) klinický pracovný lekár v spolupráci s praktickým lekárom, ktorý je zamestnancom spoločnosti, zaradený do špecializácie pracovné lekárstvo. Odborný tím PZS sa aktívne zúčastňuje kontrol vykonaných RÚVZ a dožaduje odborného poradenstva v oblasti ochrany zdravia pri práci.

V Nemocnici s poliklinikou, n.o. Brezno bol v predchádzajúcom období dohľad nad zdravím zamestnancov garantovaný odborne spôsobilou osobou so špecializáciou klinické pracovné lekárstvo, z dôvodu vyhlásených rizikových prác z titulu ionizujúceho žiarenia.

Výkon PZS vlastnými zamestnancami na pracoviskách bez rizikových prác je zabezpečený na RÚVZ v Banskej Bystrici a v PZS s.r.o. Banská Bystrica.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici má kapacity na poskytovanie komplexných služieb vrátane programov na podporu zdravia. Rizikové práce nie sú vyhlásené, lekárske preventívne prehliadky sú zabezpečované len pre zamestnancov vykonávajúce práce v kategórii A ionizujúceho žiarenia podľa osobitných predpisov (expozícia karcinogénom) dodávateľsky praktickým lekárom.

Tabuľka č. 7

Zabezpečovanie PZS dodávateľským spôsobom

	PZS u zamestnávateľa – dodávateľským spôsobom					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
RÚVZ	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	63	1098	746	77	3760	986

V rámci kontrol bolo ďalej zisťované zabezpečovanie PZS dodávateľským spôsobom. Bolo zistené, že **63** subjektov, kde zamestnanci vykonávajú činnosti zaradené do 1. a 2. kategórie majú uzavreté zmluvy o poskytovaní PZS, s vyhlásenými rizikovými prácami bolo zabezpečenie splnené v prípade **77** subjektov. Z 94 subjektov, ktoré evidujeme v databáze

evidencie rizikových prác nemali v čase kontroly zabezpečenej služby PZS len niektoré (do 10% subjektov). Dôvodom bolo väčšinou vypovedanie zmluvy z rôznych (obchodných) dôvodov a prebiehajúce výberové konanie.

Čo sa týka rozsahu poskytovaných služieb, významne sa zvýšila ich úroveň a je zabezpečený dohľad nad pracovným prostredím aj nad zdravím zamestnancov. Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci na väčšine rizikových pracovísk sú zatiaľ vykonávané prostredníctvom všeobecných lekárov, s ktorými má PZS zmluvu (často aj v rámci celého územia SR); v mnohých prípadoch pod „formálnym dohľadom“ vedúceho tímu (pracovného lekára). Niektoré PZS napr. Pro Care a.s. vytvorili už kvalitný tím odborníkov so špecializáciou pracovné lekárstvo, takže preventívne prehliadky zamestnancov vykonávajú títo lekári aj fyzicky v rámci vlastných zdravotníckych zariadení.

Na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú práce zaradené do 1. a 2. kategórie (kde nie sú lekárske preventívne prehliadky povinné, okrem prehliadok podľa osobitných predpisov), sú prehliadky vykonávané nad rámec povinností, avšak nie vo vzťahu k riziku, ale s obdobnou náplňou základných vyšetrení ako pri preventívnej prehliadke z titulu zdravotného poistenia (čo je zbytočná finančná záťaž pre zamestnávateľa). V niektorých prípadoch však zamestnávateľia iniciatívne žiadajú preventívne prehliadky vo vzťahu k riziku aj pre zamestnancov zaradených do 2.kategórie.

V oblasti dohľadu nad pracovným prostredím PZS vykonáva hygienický audit, v ktorom je dokumentovaný stav pracovného prostredia v čase jeho vykonania. Následne zabezpečuje hodnotenie (posudzovanie) zdravotných rizík pri práci a vypracovanie posudkov o riziku. Odborná úroveň týchto dokumentov závisí od zloženia tímu PZS a časového priestoru pre vybrané podniky. Má však stúpajúcu kvalitu. Niektoré PZS zabezpečujú aj ďalšie zákonné povinnosti zamestnávateľa, napr. vypracovávajú návrhy na zaradenie rizikových prác, „koncoročné“ správy o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík, atď. PZS zabezpečili fyzicky(stúpa počet akreditovaných pracovísk) aj sprostredkovane aktuálne merania najčastejšie vyskytujúcich sa faktorov pracovného prostredia - hluk a chemické faktory . Hodnotia aj úroveň záťaží vyplývajúcich z pracovného prostredia, najmä záťaže teplom, chladom a psychickú záťaž, problematickou naďalej zostáva hodnotenie fyzickej záťaže.

V podnikoch a organizáciách v spádovom území RÚVZ poskytujú uvedené služby najmä tieto spoločnosťami: PRO CARE, a.s., ProBenefit, s.r.o., Team Prevent s.r.o. Salus – EC, s.r.o., PZS, s.r.o., PYROBOSS s.r.o.; sídlo posledných dvoch spoločností je v Banskej Bystrici.

Tabuľka č. 8

PZS doposiaľ nezabezpečené

RÚVZ	PZS – zamestnávateľ nemá zabezpečenú					
	kde nie sú vyhlásené rizikové práce			s vyhlásenými rizikovými prácami		
	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien	počet kontrol	počet zamestnancov	z toho žien
Banská Bystrica	679	7459	3268	7	74	12

V ostatných preverovaných subjektoch v čase kontrol nemali uzavreté zmluvy o poskytovaní uvedených služieb, boli v štádiu výberových konaní. Napriek tomu, u zamestnancov boli vo väčšine prípadov zabezpečené lekárske preventívne prehliadky spôsobom ako v minulosti, t.j. prostredníctvom bývalých „závodných lekárov“ alebo individuálne zmluvnými praktickými lekármi.

Zabezpečenie PZS kontrolované inými odborníkmi RÚVZ.

V jednotlivých tabuľkách sú zahrnuté aj údaje o zabezpečení PZS zistené v rámci ŠZD aj ostatnými odborníkmi RÚVZ. Zo zistení však vyplýva skutočnosť (uvedená vyššie), že mnohí z prevádzkovateľov školských, stravovacích, sociálnych a iných „nevýrobných“ zariadení, ale aj „výrobných“ bez rizikovej práce ak mali, tak zrušili zmluvy o poskytovaní služieb PZS.

Z titulu výkonu funkcie hlavnej odborníčky HH SR pre PPLaT sme sa podieľali na novom znení ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. týkajúcich sa zabezpečenia PZS, ktoré by mali vstúpiť do platnosti v priebehu r. 2014.

4. PREŠETROVANIE PODOZRENÍ NA CHOROBU Z POVOLANIA

V roku 2013 vykonali odborní zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici podľa §11 písm. j) zák. č. 355/2007 Z.z. **27 prešetrení pri podozrení na profesionálne poškodenie zdravia z práce.** Následne, po komplexnom zhodnotení pracovnej anamnézy, podmienok práce, spôsobu vykonávanej práce a miery pracovnej záťaže, boli spracované **odborné stanoviská so závermi** zaslané žiadateľom – špecializovaným pracoviskám klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. So závermi hodnotenia bol písomne informovaný aj každý zamestnávateľ. Zamestnancom (v prípade ich požiadavky) boli písomne poskytnuté údaje o záverečnom hodnotení pracovného zaťaženia.

Tabuľka č. 9 **Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania v roku 2013**

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania				
Číslo položky Zoznam u CHzP	Diagnóza	Organizácia	Profesia	Záver prešetr. S / N*
22	Dermatitis contacta toxica	Becker Slovakia s.r.o.	montážna pracovníčka	N
26	Lymeská neuroboreliosis	Lesy SR š.p.	lesný robotník	S
	Lymeská boreliosis	SZČO	lesný robotník	S
	Lymeská boreliosis	SZČO	pestovateľské práce	S
	Kliešťová encefalitída	Herich s.r.o.	lesná robotníčka	S
28	Susp. PCHV	Ludvik Novák, Bojkovce	lesný robotník	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	SZČO	pílenie a sťahovanie dreva	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	SZČO	robotník v ťažbovej činnosti v lese	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	SZČO	ťažbová činnosť v lesníctve	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	t.č. nezamestnaný predtým SZČO	lesnícke a murárske práce	Nedá sa objekt. posúdiť
	Susp. PCHV	ZEDA s.r.o., B. Bystrica	strojník technolog. linky	Nejednoznačná súvislosť
	Susp. PCHV	Železiarne Podbrezová a.s.	murár medzip. hospodárstva	N
	Susp. PCHV	Stavia a.s.	strojník, vodič cestných strojov	N

Prešetovanie podozrení na chorobu z povolania				
Číslo položky Zoznamu CHzP	Diagnóza	Organizácia	Profesia	Záver prešetr. S / N*
29	DNJZ	SZČO	pracovník v ťažbovej činnosti v lese	Nedá sa objekt. posúdiť
	DNJZ, užín. sy. HKK	SZČO	ťažbová činnosť v lesníctve	Nedá sa objekt. posúdiť
	DNJZ	t.č. nezamestnaný predtým SZČO	lesnícke a murárske práce	Nedá sa objekt. posúdiť
	DNJZ s pozit. EMG	ZEDA s.r.o., B. Bystrica	strojník technolog. linky	Nejednoznačná súvislosť
	Úžin. sy. HKK	Železiarne Podbrezová a.s.	murár medzip. hospodárstva	N
	Sy. canalis carpi bilat.	Vojtech Lihan SHR	ošetrovateľka teliat a mladého dobytky	Nejednoznačná súvislosť
	Prof.choroba DKK a HKK, choroba mäkkého tkaniva	SZČO	murár, stavebný robotník	Nedá sa objekt. posúdiť
	Sy. canalis cubiti bilat.	Stavia a.s.	strojník, vodič cestných strojov	N
	Sy. canalis carpi bilat. Str. stupňa, sy. Gyunovho kanála I.	Milan Pánis PAMI, Pohorelá	robotníčka na pile	N
	Sy. canalis carpi bilat., Raynaudov sy., Epicondylitis	t.č. nezamestnaný posledný zamestnávateľ BB SK Steel s.r.o.	zámočník, zvärač	N
	Sy. canalis carpi bilat. EMG verif.	Witzenmann Slovakia s.r.o., Vlkanová	montážny pracovník	N
46	Adeno Ca pľúc	PETCHEM s.r.o., Nemecká	žeriavnička	S
47	LIS L3-S1, hernia L3-L4, L4-L5	Stavia a.s.	strojník, vodič cestných strojov	N
	Zväračské pľúca	Pavel Vigaš VIMAR, Slovenská Lupča	zvärač	S

* šetrené r. 2010

V období niekoľkých posledných rokov bolo vykonaných najviac prešetrení pri podozrení na ochorenia končatín z DNJZ (okrem r. 2011, kedy bol zaznamenaný vysoký, epidemický výskyt Scabies, celkom 15 prešetrení). Tento trend dlhodobo korešponduje aj s vysokým výskytom prešetrení a následne aj ochorení z DNJZ v rámci kraja a taktiež v celoslovenskom meradle.

Obdobne aj v minulom roku bola takmer polovica, celkom bolo **11 prešetrení** vykonaných v súvislosti s **podozrením na ochorenia končatín z DNJZ** (pol č.29).

Ako vidieť z prehľadu uvedeného v tabuľke, 3 prípady podozrení boli prešetované (spolu aj pre podozrenie na ochorenie z vibrácií) v odvetví lesného hospodárstva v ťažbovej činnosti, ktorú v súčasnosti vykonávajú SZČO. Vo všetkých 3 prípadoch sa profesionálna súvislosť nedala objektívne posúdiť, nakoľko nebolo vypracované posúdenie zdravotných rizík a neboli realizované žiadne lekárske preventívne prehliadky.

Prešetovanie podozrenia bolo vykonané taktiež u SZČO – murár, stavebný robotník, ktorý vykonával samostatnú činnosť až 20 rokov .

Všetky ostatné prípady, ktoré boli prešetrené sa vyskytli sporadicky, v rôznych odvetviach, u rôznych profesií: strojník technologickej linky v lome dolomitu (ZEDA s.r.o. B.Bystrica), murár medzipanového hospodárstva pri úprave rúr (Železiarne Podbrezová a.s.), ošetrovatel'ka teliat (Vojtech Lihan SHR), strojník, vodič cestných strojov pri výstavbe ciest a diaľnic (Stavia a.s.), robotníčka na píle pri skracovaní a ukladaní dreva (Milan Pánis PAMI-SZČO), zámočník, zvärač pri výrobe oceľových konštrukcií BB SK Steel s.r.o.), montážny pracovník v strojárskej výrobe (Witzenmann Slovakia s.r.o.)

Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, nevidujeme profesie, u ktorých by bol zaznamenaný častejší výskyt, resp. vyšší počet uvedených ochorení.

Pri podozrení na **profesionálne ochorenia končatín z vibrácií** (pol.č.28) bolo vykonaných **8 prešetrení**. 5 prešetrení bolo vykonaných za účelom posúdenia vibračnej záťaže u pracovníkov v lesnom hospodárstve v ťažbovej činnosti. Súvislosť vzniku ochorenia s vykonávanou prácou nebola preukázaná ani v jednom prípade, pre nemožnosť objektívneho posúdenia záťaže u SZČO.

Ďalšie prešetrenia sa týkali posúdenia vibračnej záťaže v nasledovných profesiách:

- strojník technolog. linky v lome - pneumatiké kladivo pri rozbíjaní dolomitu (ZEDA s.r.o. B.Bystrica)
- murár medzipanového hospodárstva pri výrobe ocele – pneumatiké kladivo pri odstraňovaní výmurovky pánví ((Železiarne Podbrezová a.s.)
- strojník cestných strojov – vibračné valce pri výstavbe ciest a diaľnic (Stavia a.s.).

Pri podozrení na **choroby prenosné zo zvierat na ľudí** (pol.č.26) boli vykonané **4** prešetrenia. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o prenos infekcie prostredníctvom prenášača- kliešť'a: Lymfská boreliosis (3) a kliešť'ová encefalitída (1) pri činnostiach v lesnom hospodárstve.

Ďalšie prešetrenia (po 1 prešetrení) boli vykonané v súvislosti s podozrením na:

- **kožné ochorenie** (pol.č.22) u montážnej robotníčky (Becker Slovakia s.r.o.)
- **zväračské pľúca** (pol.č.47) - zvärač (Pavel Vigaš- Vimar)
- **nádorové choroby** (pol. 46) - karcinóm pľúc – žeriavnička (PTCHEM, bývalá Petrochema Dubová)

Prešetrovanie podmienok práce a s tým súvisiacej pracovnej záťaže je najproblematickejšie a zdĺhavé pri prešetrovaní ochorení končatín v položke DNJZ u profesii s výkonom rôznorodých pracovných činností napr. stavebný robotník, údržbár.

Problémy pri prešetrovaní vznikajú najmä v organizáciách, ktoré úplne zanikli, resp. nástupnícke subjekty nedisponujú údajmi potrebnými k objektívnemu zhodnoteniu podmienok práce. V týchto prípadoch sa vychádza z dostupných podkladov a dokumentácie výkonu štátneho zdravotného dozoru.

Nad'alej pretrvávajú významné prekážky pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania u fyzických osôb – samozamestnávateľ'ov. Subjektívne výpovede nie sú dostatočnými údajmi pre zaujatie záverečného stanoviska.

5. CHOROBY Z POVOLANIA

V priebehu r. 2013 bolo v podnikoch a organizáciách v územnej pôsobnosti RÚVZ priznaných **celkom 6 ochorení** kde bola potvrdená súvislosť s vykonávanou prácou.

Z analýzy hlásených chorôb z povolania t.j. priznanej profesionálnej súvislosti prešetrovaných podozrení na našom úrade vyplýva, že kým v rokoch 2004-2008 nedošlo v počte priznaných

chorôb z povolania oproti minulosti k podstatným zmenám (v tomto období bolo 17-23 hlásených chorôb z povolania za rok), tak v roku 2009 došlo k výraznému poklesu profesionálna súvislosť priznaná len v 4 prípadoch, v roku 2010 v 6 prípadoch.

V roku 2011 bolo priznaných „až“ 15 prípadov (na počte ochorení mal však významný podiel epidemický výskyt Scabies v zdravotníckom zariadení zaznamenaný v 13 prípadoch). V roku 2012 bolo priznaných opäť len 10 prípadov.

Tabuľka č. 10

Choroby z povolania v roku 2013

Číslo položky Zoznamu CHzP	Počet prešetrovaných prípadov	Počet priznaných CHzP (Reg.KD)
22	1	-
26*	4	3
28	8	2
29	11	-
33	1	-
38**	-	1
46	1	-
47	2	-
Spolu	27	6

Najviac, celkom **3** prípady choroby z povolania boli zaznamenané v pol.č.26 **choroby prenosné zo zvierat na ľudí**. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o prenos infekcie prostredníctvom prenášača - kliešťa: Lymfská boreliosis (2) a kliešťová encefalitída (1) pri činnostiach v lesnom hospodárstve - lesný robotník, pestovateľské práce.

Profesionálna súvislosť pri **chorobe z vibrácií** (pol.č.28) bola priznaná **v 2 prípadoch** a to u SZČO v lesnom hospodárstve - ťažba dreva.

Porucha sluchu z hluku (pol.č.38) bola priznaná v **1** prípade. Jednalo sa o podozrenie prešetrované v predchádzajúcom období u zamestnanca Biotika a.s. Slovenská Ľupča v profesii strojník energetických zariadení, kde zdrojom hluku boli čerpadlá a kompresory s takmer celozmenovou expozíciou.

Účasťou hlavnej odborníčky a krajskej odborníčky HHSR pre PPLaT sme participovali na zhodnotení podmienok výkonu práce v jednotlivých prípadoch pri rozhodovaní o priznaní choroby z povolania na štyroch zasadnutiach celoslovenskej komisie pre posudzovanie chorôb z povolania na KPLaT v Bratislave.

Krajská odborníčka a vedúca odboru PPLaT RÚVZ v Banskej Bystrici sa zúčastňovala zasadnutí regionálnych komisií pre posudzovanie chorôb z povolania vrátane kožných konzultačných dní.

6. TOXICKÉ A VEĽMI TOXICKÉ CHEMICKÉ LÁTKY A ZMESI

V roku 2013 bolo vykonaných **dvadsaťšesť (26) kontrol v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na skladovanie a používanie veľmi toxických a toxických látok a zmesí a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Zdravotný dozor bol vykonaný najmä v chemických laboratóriách (7), vo výrobných podnikoch (11), v laboratóriách zdravotníckych zariadení (5) a v lekárňach (3).

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi toxických a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení noviel a ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov. Najčastejšie zistené nedostatky súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnych situácií a lekárničiek prvej pomoci. Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určeným termínom na ich odstránenie, čo bolo následne overené v rámci výkonu ŠZD.

Pri výkone ŠZD bolo zistené, že spoločnosti stále menej používajú toxické a veľmi toxické látky a zmesi, niektoré z nich sa nedajú nahradiť a používajú sa aj naďalej v minimálnych množstvách na laboratórne analýzy alebo sú súčasťou reagenčného aparátu v lekárňach.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom „Dotazníkov informovanosti zamestnancov C“ v počte 10, pričom bolo zistené, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi, vedia s akými látkami pracujú, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávateľia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

V roku 2013 bolo vydaných celkom **46 osvedčení o odbornej spôsobilosti** na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami. Z toho **43 osvedčení** bolo vydaných **na základe preukázaných dokumentov o dĺžke odbornej praxe** t.j. žiadatelia skúšku podľa platnej legislatívy nemuseli vykonať a **3 osvedčenia** boli vydané **na základe úspešne vykonanej skúšky**. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami **pre oblasť Banskobystrického kraja** v roku 2013 zasadala 3-krát.

Tabuľka č. 11 Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami		
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu
Banská Bystrica	3	43	46

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici **vydal deväť (9) rozhodnutí** na manipuláciu a skladovanie veľmi toxických látok a zmesí podľa § 13 ods.4 písm. i) zákona č.355/2007 Z.z. pre laboratória v zdravotníckych zariadeniach a priemysle. Súčasne boli schválené prevádzkové poriadky pre prácu s chemickými faktormi, ktorých súčasťou boli aj posudky o riziku.

V roku 2013 bolo v problematike veľmi toxických a toxických látok a prípravkov poskytnutých **56 konzultácií** a **53 písomných stanovísk (el. poštou)** a správ týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie látok a prípravkov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva vrátane chemickej legislatívy.

V roku 2013 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

7. KARCINOGENNÉ A MUTAGENNÉ FAKTORY

**Počet zamestnancov exponovaných karcinómom
a ich spotreba za rok 2013**

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)	Klasifikácia/kateg. * podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponovaných (vrátane azbestu) (vrátane RP) celkom / ženy	Výsl. merania/ množstvo spotreb. látok/rok**
FNsP F.D.Roosevelta Banská Bystrica - onkologická klinika SZU - hematologické odd. - pneumologická a ftizeol. klinika SZU - dermatovenerol. odd. - urologická klinika SZU	Cytostatiká	1,2	celkom 158/138 54/48 50/47 24/21 17/16 13/6	celkom 35063 21 594 8 090 3 096 2 261 22
Odd. centrálnej sterilizácie	Etylénoxid	2	24/23	0
DFNsP – klinika ped.onkológie a hematológie B.Bystrica	Cytostatiká	1,2	27/25	906
Mammacentrum sv. Agáty ProCare, a.s. BA– pracovisko B.Bystrica	Cytostatiká	1,2	2/2	8408
ONKOMED BB s.r.o. Banská Bystrica	Cytostatiká	1,2	4/3	5098
ONERTEX s.r.o. Beňuš časť Gašparovo	prach z tvrdého dreva – buk	1	28/8	11 000 ton
GLOBUS-MM s.r.o. Lučatín	prach z tvrdého dreva – buk, dub	1	48/25	1 700 m ³
Píla Muránsky – Uľanka Banská Bystrica	prach z tvrdého dreva – buk	1	13/5	850 m ³
DREVOS s.r.o. Banská Bystrica	prach z tvrdého dreva – buk, dub	1	4/0	N
Peter Praslička – JUPRA Piesok	prach z tvrdého dreva – buk, javor	1	6/0	4 m ³
KNK VD závod KOVO Ľubietová Galvanizovňa Brúsiareň	Cr ^{VI} . Ni Ni	1 1 1	8/4 3/3	78 kg 297 kg 25 kg
EVONIK Fermas s.r.o. Slovenská Ľupča	chlorid kobaltnatý síran hydrazínia	2 2	12/2 4/3	31,2 kg 0,5 kg
ČOV a.s. Slovenská Ľupča	zlúčeniny Cr ^{III} .	2	5/4	3 500 ml
Slovenský vodohospodár. podnik š.p. B. Bystrica	zlúčeniny Cr ^{III} .	2	6/5	0,2 kg
Galvex, spol. s r.o. Banská Bystrica	zlúčeniny Cr ^{III} . benzén bromičnan draselný	2 1 2	4/4	8,0 kg 0 0,7 kg
Biotika a.s. Slovenská Ľupča	zlúčeniny Cr ^{III} .	2	6/6	0,1 kg
Univerzita Mateja Bella Banská Bystrica	zlúčeniny arzénu benzén zlúčeniny Cr ^{III} .	1 1 2	17/11	1,3 kg 7 000 ml 15 kg
BRENTAG Slovakia s.r.o. OS Sl. Ľupča	zlúčeniny Cr ^{III} . trichlóretylén	2 2	10/2	1 ton 5,4 ton

Bede, spol. s r.o. Rožňava prevádzka Vlkánová	dusičnan kobaltnatý	2	11/0	177 kg
MIKONA s.r.o. Púchov prevádzka Banská Bystrica	trichlóretylén	2	5/0	0,2 kg
BURGMAIER PRECISION SLOVAKIA s.r.o. Banská Bystrica	trichloretylén	2	3/0	2 000 litrov
ŽELEZIARNE a.s., Podbrezová	benzén benzo(a)pyrén (asfalt) zlúčeniny Cr ^{VI,III.}	1 2 1,2	1/1 5/0 11/11	3 000 ml 1 148 kg 450 kg
Milan Smädo – MIS, údržba ciest a komunikácií B. Bystrica	PAU (asfalt)	2	3/0	2 680 kg
Doprastav Asfalt a.s., Banská Bystrica	PAU (asfaltové zmesi) PAU (asfalt)	2 2	6/1	2 780 t 680 t
ZLH Plus a.s. Hronec	kremičitý piesok s obsahom voľ. SiO ₂	1	3/0	8 548 ton
Detox s.r.o. Banská Bystrica	odpad z azbestu	1	5/0	131,2 ton
Peter Dekrét Brezno	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	5/0	15,7 ton
Dušan Chaban Tajov	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	2/0	0,9 ton
Š-STRECHY spol. s r.o. Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	2/0	4,8 ton
VERTICSL INDUSTRIAL a.s., Lišchie Nivy 15, Bratislava	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	5/0	5,0ton
PR QUERKUS Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N
Hydroterm BB s.r.o. Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N
Gardenica s.r.o. Banská Bystrica	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N
Jaroslav Maľa-BB-špeciál Čerín	stavebný materiál s obsahom azbestu	1	N	N

* kat. 1 – dokázaný karcinogén pre ľudí

kat. 2 – pravdepodobný karcinogén

** N – objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

*** stavebný materiál s obsahom azbestu

Podľa dokumentácie zo ŠZD evidujeme v spádovom území štyri (4) **zdravotnícke zariadenia**: FNŠP F.D.Roosevelta Banská Bystrica, Detská fakultná nemocnica Banská Bystrica, Mammacentrum sv. Agáty ProCare a.s., Bratislava - pracovisko Banská Bystrica, ONCOMED s.r.o., Banská Bystrica, ktoré používajú karcinogénne a mutagénne faktory 1. a 2. kategórie na liečbu nádorových ochorení (**cytostatiká**).

Podľa predložených údajov za rok 2013 z FNŠP F.D.Roosevelta Banská Bystrica bol celkový počet spotreby cytostatík – 35 063 ampulí, počet exponovaných zamestnancov 158 z toho 136 žien. Medzi najčastejšie používané cytostatiká patrili Endoxan, Alexa, MTX a Daunoblastina. Vzhľadom k rekonštrukcii oddelenia centrálnej sterilizácie sa celý rok nesterilizovalo etylénoxidom (karcinogén 2).

V Detskej fakultnej nemocnici Banská Bystrica, Klinika pediatickej onkológie a hematológie sa spotreba cytostatík oproti ostatným rokom nemení, najčastejšie používané sú Cyklofosamid, VS-16 a Doxorubicin, spotreba a spektrum použitých cytostatík sú ovplyvnené počtom novodiagnostikovaných prípadov malignít a repasov za rok, ako aj spektrom diagnóz a použitými liečebnými protokolmi.

V Mammacentre sv. Agáty ProCare a.s. Bratislava - prevádzka Banská Bystrica sa cytostatiká používajú na liečbu nádorových ochorení prsníka, exponovaní sú dvaja zamestnanci -lekár a sestra. Najčastejšie používané sú Endoxan, Farmorubicín a Herceptin.

Na onkologickej ambulancii ONKOMED BB s.r.o. sa v roku 2013 spotreba cytostatík zvýšila v dôsledku nárastu počtu pacientov vyžadujúcich cytostatickú liečbu, okrem toho sa predpisuje aj p.o. cytostatická liečba na recept, ktorú pacienti užívajú v domácom prostredí.

Podľa uvedeného prehľadu zaznamenávame **nárast** v počte spotrebovaných ampuliek **cytostatík** - v r. 2011 – 41 403 amp., v r. 2012 – 46 290 amp. a v r. 2013 – 49 475 amp.

V ostatných zdravotníckych pracoviskách, ktoré evidujeme v okrese Banská Bystrica a Brezno napr. Histocyt s.r.o., BB Biocyd diagnostické centrum s.r.o., ÚDZS – súdnolekárske a patologické pracovisko Banská Bystrica, Martinské bioptické centrum s.r.o., Martin pracovisko Banská Bystrica a Nemocnica s poliklinikou n.o. Brezno, cca 70 lekární vyplynulo, že s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami kategórie 1, 2 resp. 3 (**benzén, dichróman draselný, etylénchlorid**) sa manipuluje v prevažnej miere iba v minimálnych laboratórnych množstvách v mg, ml.

V roku 2013 v rámci okresov Banská Bystrica a Brezno boli vykonané kontroly na pracoviskách vo výrobných podnikoch s expozíciou zamestnancov **zlúčeninám chrómu (Cr^{VI} a ^{III}), niklu a kobaltu**, pri výrobe asfaltových zmesí (**PAU**), v drevospracujúcich prevádzkach (**expozícia tvrdému drevu**), farmaceutických prevádzkach, chemických laboratóriách a obchodných spoločnostiach. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch majú vypracované a schválené prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi s náležitostiami podľa ustanovení NV SR č. 355/2006 Z.z. so zohľadnením preventívnych a ochranných opatrení na zníženie expozície karcinogénom v súlade s požiadavkami v NV SR č. 356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť je venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), oddržiavaníu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (uchovávanie 40 rokov).

V registri firiem (ÚVZ SR), ktoré majú oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb so sídlom v okrese Banská Bystrica a Brezno, je sedem (7) firiem, ktoré sú uvedené v tabuľke. V roku 2013 v územnej pôsobnosti RÚVZ BB odstraňovali azbest z uvedených firiem len tri (3) a to : Peter Dekrét, Brezno, Dušan Chaban, Tajov a Š-STRECHY spol. s r .o., Banská Bystrica. Pre tieto firmy sú v tabuľke uvedené počty zamestnancov a množstvo azbestu, ktoré bolo odstránené. Pre ostatné firmy so sídlom v našej územnej pôsobnosti takéto údaje nemáme. V tabuľke je uvedená aj spoločnosť, ktorá nemá sídlo v územnej pôsobnosti RÚVZ BB, ale vykonala odstraňovanie azbestu V Banskej Bystrici v roku 2013.

V drevospracujúcich prevádzkach, v ktorých sa spracováva **bukové a dubové drevo** zaznamenávame zníženu spotrebu tvrdého dreva. V menších drevospracujúcich prevádzkach výrobný program priamo súvisí s požiadavkami trhu, SZČO a zamestnanci týchto malých spoločností sú vystavení kvalitatívne rôznym druhom drevného prachu (tvrdé a mäkké drevo, aglomerované materiály) a hodnotenie expozície jednému druhu prachu je obtiažne.

Rizikové práce sú vyhlásené najmä v spoločnostiach, kde sa manipuluje s veľkými objemami zmesí obsahujúcich karcinogény a mutagény a kde sa nedá expozícia zamestnancov celkom vylúčiť, napr. KNK v.d. závod KOVO Ľubietová, kde sa chróm a nikel používa v galvanizovni a brusiarni Ni dielcov, Železiarne Podbrezová a.s., Podbrezová, kde sa používajú karcinogénne látky vo výrobnom procese, ZLH Plus a.s. zlievareň Hronec – zlievarenský kremičitý piesok (voľný SiO₂).

Evidujeme aj pracoviská kde sa manipuluje a kde sa skladujú karcinogény a mutagény v malých objemoch (napr. lekárne, chemické a školské laboratóriá), kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2. kategória podľa zaradenia prác do kategórií napr. vo všetkých lekárňach na území okresu Banská Bystrica a Brezno, v galenickom laboratóriu, kde sa karcinogénne látky vyskytujú ako súčasť reagenčného aparátu (dichróman draselný, bromičnan draselný), ale aj ako substancie na prípravu liečivých prípravkov (niektoré druhy cytostatík)

- v chemických laboratóriách napr. EVONIK Fermas s.r.o. Slovenská Lupča – výroba prídavkov do krmív na biotechnologickej báze pre hospodárske zvieratá;
- v školských laboratóriách – používané pri výučbe Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Fakulta prírodných vied;
- v spoločnosti BURGMAIER PRECISION SLOVAKIA s.r.o., Banská Bystrica – pri odmasťovaní súčiastok v práčke PERO.

Na území Banskej Bystrice evidujeme jednu obchodnú spoločnosť, kde pracovná činnosť s karcinogénmi a mutagénmi faktormi spočíva v predaji a skladovaní v originálnych a hermeticky uzatvorených obaloch - BRENNTAG Slovakia s.r.o., Bratislava Obchodné stredisko – Slovenská Lupča.

V porovnaní s rokom 2012 máme v databáze o 1 prevádzku menej - Smrečina Hofatex a.s., Banská Bystrica ukončila svoju činnosť výrobu drevovláknitých izolačných dosiek.

Osobitná pozornosť však naďalej bola zameraná na formaldehyd, ktorý je legislatívne v rámci EÚ klasifikovaný ako karcinogén 3 (2A) kategórie, ale Medzinárodná organizácia pre výskum rakoviny (IARC), ktorá odborne skúma, vyhodnocuje a zaraďuje chemické, biologické a fyzikálne faktory ako aj procesy do kategórií na základe ich vplyvov na ľudský organizmus, považuje formaldehyd za karcinogén 1. kategórie (karcinóm nosohltana, prínosových dutín, leukémie). Napriek protichodnému hodnoteniu, formaldehyd sa považuje za nebezpečnú látku s karcinogénnym potenciálom, z ktorého dôvodu musí byť expozícia pod kontrolou zo strany zamestnávateľov. K takýmto patrí napr. DOKA DREVO s.r.o. Banská Bystrica, kde bol súčasťou lepidla pri výrobe šalovacích dielcov.

Súčasťou štátneho zdravotného dozoru vo výrobných podnikoch a chemických laboratóriách bola aj kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom **Dotazníkov informovanosti zamestnancov „K“** (v počte 11), pričom sa zistilo, že zamestnanci majú dobrú znalosť v problematike ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, pravidelne sa zúčastňujú školenia, zamestnávatelia poskytujú zamestnancom osobné ochranné pracovné prostriedky a vykonávajú potrebné preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov na pracoviskách.

ŠZD bol vykonaný **u tých organizácií, ktoré oznámili začatie výkonu prác (7)**. Šesť (6) kontrol bolo vykonaných pri odstraňovaní azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domov v okrese Banská Bystrica a Brezno. Jedna (1) kontrola bola vykonaná pri odstraňovaní azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu. Dozor sa vykonával priamo pri odstraňovaní azbestu zo stavieb, pričom bolo kontrolované dodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pred expozíciou azbestu.

Tabuľka č. 13

Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru

Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	13
Kontrola – miestne zisťovanie (ukončená záznamom) vykonaná po oznámení o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	7

V roku 2013 boli šetrené **dva (2) podnety** na výkon ŠZD:

- podnet týkajúci sa odstránenia azbestu v obchodnej spoločnosti v Slovenskej Ľupči. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že azbest nebol odstránený, nachádzal sa v pôvodnom stave na stenách skladu. Vzhľadom na havarijný stav azbestocementových panelov bolo spoločnosti uložené prekrytie poškodených častí steny, ktoré spoločnosť aj vykonala. Táto skutočnosť bola overená opakovanou kontrolou zamestnancami RÚVZ;
- podnet týkajúci sa nelegálneho odstraňovania azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu vedľa bývalej plynovej kotolne na Magurskej ulici v Banskej Bystrici. Tento podnet bol opodstatnený, pretože odstraňovanie azbestu vykonala spoločnosť, ktorá nemala oprávnenie na vykonávanie tejto činnosti, ale mala súhlas stavebného úradu na búracie práce. Na základe zistených skutočností RÚVZ BB uložil pokutu spoločnosti, ktorá vykonala tieto práce v hodnote 2000 EUR. Búracie práce na predmetnom komíne dokončila iná spoločnosť, ktorá mala oprávnenie z ÚVZ SR a kladný posudok RÚVZ BB.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebola vykonaná kontrola informovanosti zamestnancov prostredníctvom „Dotazníkov informovanosti zamestnancov A“.

V roku 2013 RÚVZ v BB vydal:

1. **deväť (9) rozhodnutí** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov** podľa § 13 ods.4 písm. j) zákona č.355/2007 Z.z.;
2. **pätnásť (15) rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho desať (10) rozhodnutí sa týkalo odstraňovania azbestu, ktorý bol súčasťou azbestocementových odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica, štyri (4) rozhodnutia sa týkali odstraňovania strešnej krytiny (eternit) a jedno (1) rozhodnutie na odstraňovanie azbestu z komínového telesa. Všetky spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

8. VÝKONY V ŠTÁTOM YDRAVOTNOM DOZORE

Tabuľka č: 14

Výkony v štátnom zdravotnom dozore

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	334		
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	183		
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia a na činnosti, ktoré môžu mať za následok vystavenie zamestnancov biologickým faktorom	11		

- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	9		
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	9		
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	15		
- o návrhoch na nakladanie s nebezpečnými odpadmi a na prevádzkovanie zariadení na zneškodňovanie nebezpečných odpadov	1		
- o návrhoch na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác / o zrušení rizikových prác	29		
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	1		
- ostatné	47		
S p o l u:	639		
B. Rozhodnutia - pokyny - opatrenia			
C. Vydané / odobraté oprávnenia na činnosti pracovnej zdravotnej služby	-		
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb	-		
E. Záväzné stanoviská: § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov	3		
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	17		
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	85		
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou			

V rámci rozhodovacej činnosti pripravili odborní pracovníci PPLaT podklady pre vydanie rozhodnutí, ktoré vymedzuje § 13 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z.z.. V roku 2013 bolo vydaných **639 rozhodnutí** :

- najviac rozhodnutí **334** bolo vydaných k návrhom **na uvedenie priestorov do prevádzky** alebo na zmeny v ich prevádzkovaní;
- **194** rozhodnutí na schválenie **prevádzkového poriadku**;
- **29** rozhodnutí na zaradenie pracovných činností **do kategórie rizikových prác**;
- **9** rozhodnutí na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou **chemických karcinogénov a mutagénov** na pracovisku;
- **15 rozhodnutí** na odstraňovanie **azbestu** a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb;
- **9** rozhodnutí na skladovanie a iné používanie **veľmi toxických látok a zmesí** na pracovisku;
- **1** rozhodnutie na nakladanie **s nebezpečnými odpadmi**;
- **1** rozhodnutie na uvedenie priestorov pohrebnej služby;
- **47** – v položke **ostatné** sú evidované rozhodnutia o prerušení konania a rozhodnutia o zastavení konania.

V roku 2013 bolo oddelením PPLaT vydaných **37 nových rozhodnutí** na uvedenie priestorov do prevádzky v ktorých budú pracovnú činnosť vykonávať zamestnanci – osoby so zdravotným postihnutím a **17 stanovísk**, ktoré boli vydávané na základe žiadosti v súvislosti s vytvorením ďalších pracovných miest v zariadeniach, ktoré boli orgánom verejného zdravotníctva už schvaľované. Na základe schválených návrhov bolo vytvorených **74 nových pracovných miest** pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorí našli uplatnenie pri vykonávaní činností: administratívne činnosti a poradenstvo, maloobchodný predaj, krajčírské práce, pomocné práce vo výrobe.

V roku 2013 bolo **schválených 194 prevádzkových poriadkov**, z toho:

- **115** prevádzkových poriadkov na prácu s **chemickými faktormi** vrátane karcinogénov a mutagénov vypracované v súlade s § 11 nariadenia vlád č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci;
- **68** prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiacimi s **expozíciou hluku** podľa § 12 nariadenia vlády č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku;
- **11** prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou **biologickým faktorom** podľa § 17 nariadenia vlády č. 338/2007 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci;

Odbor PPL v roku 2013 vydal **3 záväzné stanoviská** podľa § 13 ods.2 zákona č.355/2007 Z.z. s **prihliadnutím na zákon č.24/2006 Z.z.** o posudzovaní vplyvov na životné prostredie k nasledujúcim zámerom činnosti:

- „Obchodno-servisné stredisko pre veľkoobchodnú činnosť spoločnosti DOKA Slovakia pobočka Banská Bystrica“ navrhovateľa DOKA Slovakia, Debniaca technika s.r.o., Bratislava;
- „SOLID SURFACE – kontinuálne zariadenie na odlievanie a úpravu veľkoplošných odliatkov“ navrhovateľa POLYSTON, s.r.o., Badín;
- „Pracovisko zberu a zhodnotenia druhotných surovín Banská Bystrica“ navrhovateľa SCRAPMET SLOVAKIA s.r.o., Robotnícka 10, 974 01 Banská Bystrica.

V priebehu roka 2013 boli pripravované podklady pre **vydanie 102 záväzných stanovísk** podľa § 13 ods.3 zákona č.355/2007 Z.z.. Z celkového počtu:

- najviac záväzných stanovísk **85** bolo vydaných k návrhom **na kolaudáciu stavieb** a k návrhom na **zmenu v užívaní stavieb**
- **17** záväzných stanovísk k návrhom **na územné konanie.**

Kontrola – miestne zisťovanie (ukončené záznamom)

Tabuľka č. 15

Štátny zdravotný dozor

Štátny zdravotný dozor	P o č e t
Kontrola - miestne zisťovanie (ukončená záznamom)	638
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	-
Šetrenie petícií	-
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	10
Odborné stanoviská (expertízy)	348
Konzultácie	2350
Poradenstvo - individuálne - skupinové	260

Iné činnosti*	20
---------------	----

* odborey vzoriek vôd

Výkon štátneho zdravotného dozoru v r. 2013 bol zameraný na kontrolu povinností fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb a zamestnávateľov ustanovených v zák. č. 355/2007 (§11, §30, §52) a v ďalších legislatívnych predpisoch na jeho vykonanie a osobitných predpisov. Celkom bolo vykonaných **830 kontrol**, z toho **638 kontrol** bolo ukončených záznamom. Cieľene, okrem problematiky, ktorá je riešená v hlavných úlohách a projektoch t.j. rizikové práce, veľmi toxické a toxické látky a zmesi, chránené pracoviská, profesionálne choroby boli riešené požiadavky vyplývajúce z aktuálnych problémov počas roka (podnety, sťažnosti atď).

Tabuľka č. 16 Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách (podľa zákona č. 261/2002 Z.z.)				
Kraj	Previerka vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu	Počet uložených opatrení
Banskobystrický	Banská Bystrica	Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča	A	0
	Banská Bystrica	PTCHEM s.r.o., Nemecká	A	1
	Banská Bystrica	Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča	B	0

V územnej pôsobnosti RÚVZ BB sú 3 organizácie kategórie A (Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča, PTCHEM s.r.o., Nemecká a Železiarne Podbrezová a.s., prevádzkareň „Starý závod“) a 1 organizácia kategórie B (Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča) podľa zákona č.261/2002 Z.z.

RÚVZ BB mal podľa plánu kontrol podnikov na rok 2013 vykonať **3 kontroly** v rámci koordinovaných previerok orgánov štátnej správy podľa zákona **NR SR č.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií** a o zmene a doplnení niektorých zákonov a to v spoločnosti: **Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča** - podnik kategórie B (následná previerka), **Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča** - podnik kategórie A (následná previerka), **PTCHEM s.r.o., Nemecká** podnik kategórie A (prvá previerka).

RÚVZ BB vykonal v spoločnosti **Brenntag Slovakia s.r.o., Obchodné stredisko Slovenská Ľupča** a v spoločnosti **Evonik Fermas s.r.o., Slovenská Ľupča, na pracoviskách Čpavková stanica, sklady, Výroba biotechnologických produktov** štátny zdravotný dozor v rozsahu svojej pôsobnosti na úseku prevencie závažných priemyselných havárií v rámci koordinovanej kontroly podľa §27 ods.3 zákona č.261/2002 Z.z. Predmetom výkonu štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách spoločností bola kontrola ustanovení zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel (ďalej len zákon č.355/2007 Z.z.), nariadenia vlády SR č.355/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a nariadenia vlády SR 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v súčinnosti s prihladením na ustanovenia § 27 ods.7 zákona NR SR č.261/2002 Z.z. Na kontrolovaných pracoviskách **nebolo zistené porušenie ustanovení zákona NR SR č.261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona NR SR č.355/2007**

Z.z. a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia.

V spoločnosti **PTCHEM s.r.o., Nemecká** bola vykonaná previerka v mesiaci október 2013. Tejto spoločnosti RÚVZ BB uložil pokutu za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa zákona č.355/2007 Z.z. týkajúceho sa prevádzkovania bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. Avšak na kontrolovaných pracoviskách **nebolo zistené porušenie ustanovení zákona NR SR č.261/2002 Z.z.**

Šetrenie podnetov na výkon ŠZD

1. Anonymný telefonický podnet, ktorý sa týkal nelegálneho odstraňovania azbestu v areáli spoločnosti RAVEN a.s., divízia Slovenská Ľupča. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že azbest na nachádzala na pôvodnom mieste na stenách tzn. k odstraňovaniu nedošlo. Podnet bol neopodstatnený. Vzhľadom na havarijný stav azbestocementových panelov bolo spoločnosti uložené prekrytie poškodených častí steny, ktoré spoločnosť aj vykonala. Táto skutočnosť bola overená opakovanou kontrolou zamestnancami RÚVZ.
2. Podnety (2) na výkon ŠZD od občanov obytného domu na Magurskej ulici, týkajúce sa nelegálneho odstraňovania azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu vedľa bývalej plynovej kotolne na Magurskej ulici v Banskej Bystrici. Tento podnet bol opodstatnený, pretože odstraňovanie azbestu vykonala spoločnosť, ktorá nemala oprávnenie na vykonávanie tejto činnosti. Na základe zistených skutočností RÚVZ BB uložil pokutu spoločnosti, ktorá vykonala búracie práce na komínovom telese v hodnote 2000 EUR. Búracie práce na predmetnom komíne dokončila iná spoločnosť, ktorá mala oprávnenie z ÚVZSR a taktiež RÚVZ BB posúdil túto činnosť a vydal súhlasne rozhodnutie.
3. RÚVZ v Banskej Bystrici prijal telefonický podnet zamestnancov pracujúcich v budove Obvodného úradu Banská Bystrica týkajúci sa nefunkčných pisoárov v zariadení na osobnú hygienu na 5. poschodí budovy, kde sídlia - Obvodný úrad, Obvodný úrad životného prostredia, Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie. Zamestnankyne RÚVZ vykonali miestnu kontrolu v celej budove a zistili, že podnet bol opodstatnený. Zistené nedostatky boli prerokované so všetkými prednostami ObÚ, ktorý sa zaviazal nedostatky odstrániť.
4. Inšpektorát práce nám odstúpil anonymné podanie na preverenie pracovného prostredia v spoločnosti RESTA Lučenec, prevádzka Zvolenská cesta č.83. V živnostenskom registri sme zistili, že spoločnosť RESTA Lučenec má sídlo na adrese Mateja Bela 10, Lučenec s prevádzkou na adrese Zvolenská cesta 83. Z tohto dôvodu sme odstúpili podanie na vybavenie RÚVZ Lučenec ako vecne a miestne príslušnému orgánu.
5. Inšpektorátu práce Banská Bystrica z dôvodu vecnej príslušnosti nám odstúpil na priame vybavenie podanie týkajúce sa pracovných podmienok (mikroklimatických podmienok a vybavenia pracovísk) zamestnancov maloobchodnej predajne CBA, Š. Moyzesa č. 12, Banská Bystrica. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo orientačnými meraniami preukázané dodržanie rozsahu hodnôt ukazovateľov mikroklimatických podmienok určených pre chladné obdobie roka vo vzťahu k energetickej náročnosti prác vykonávaných profesiou predavač/pokladník podľa vyhlášky MZ SR č. 544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci. Ďalej bolo zistené, že zamestnanci na pracovisku nemali k dispozícii oddychovú miestnosť slúžiacu aj na jedenie, čím neboli zabezpečené požiadavky nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych

bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko (príloha č. 1, bod č. 16). Zamestnávateľ bezodkladne po výkone štátneho zdravotného dozoru zabezpečil na pracovisku oddychovú miestnosť pre zamestnancov slúžiacu aj na jedenie. Podnet bol opodstatnený a uvedené bolo odkontrolované zamestnancami RÚVZ.

6. RÚVZ v Banskej Bystrici prijal podnet zamestnancov týkajúci sa námietok na prevádzku Dispečing dopravnej zdravotnej služby LAME s.r.o. Šahy, pobočka Banská Bystrica, sídliaca v areáli Fakultnej nemocnice s poliklinikou F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Vzhľadom na časť obsahu predmetu podania – pracovnoprávne vzťahy, OOPP, ktoré sú v pôsobnosti Inšpektorátu práce sme im podanie odstúpili na priame vybavenie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v spoločnosti LAME, s.r.o., Dispečing DZS Banská Bystrica, ktorá prevádzkuje dopravno-zdravotnú službu v areáli FN sP F.D.Roosevelta Banská Bystrica bolo zistené, že činnosti v predmetných priestoroch vykonáva právnická osoba bez kladného posúdenia priestorov RÚVZ. Nakoľko bol podnet opodstatnený, bolo začaté správne konania vo veci uloženia pokuty za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 40 písm. b) zákona č.355/2007 Z.z. za nesplnenie povinností podľa § 52 ods.1 písm. b) v spojitosti s § 13 ods.4 písm. a) zákona č.355/2007 Z.z. v sume 300,- €.
7. Na RÚVZ bol elektronicky doručený podnet týkajúci sa pracovných podmienok na pracovisku Píla Čačín, ktorú prevádzkuje podnikateľ Juraj Pecník – JP HOLZ, Čerín 10. Odborní zamestnanci vykonali na predmetnom pracovisku štátny zdravotný dozor, pri ktorom bolo zistené, že pracovníci majú k dispozícii oddychovú miestnosť a vyčlenený priestor slúžiaci ako šatňa. Tento v čase výkonu štátneho zdravotného dozoru nebol vybavený skrinkami na odkladanie a uzamykanie odevu a obuvi počas pracovnej doby. Majiteľ v zázname z výkonu štátneho zdravotného dozoru uviedol, že šatníkové skrine zabezpečí do dvoch mesiacov (najneskoršie do konca roka 2013). Zariadenia na osobnú hygienu (WC a umývadlo s tečúcou pitnou vodou a teplou vodou) sú pracovníkom k dispozícii na pracovisku – Predajňa stavebnín, v Čačíne, nachádzajúcej sa v bezprostrednej blízkosti pracoviska. Prevádzkovateľ pily má uzavretú platnú písomnú zmluvu s majiteľom predajne (Rastislav Smädo) o používaní zariadení na osobnú hygienu. Ďalší výkon štátneho zdravotného dozoru sa bude vykonávať v súlade s platnou legislatívou v rámci kompetencií.
8. Obyvatelia obce Priechod, zastúpení obecným úradom, bývajúci v bytovom dome Priechod č.288, Selce, zaslali na RÚVZ ďalšie podanie, označené ako sťažnosť na hlučnosť, prašnosť a zápach z prevádzky na výrobu drevených peliet, ktorej prevádzkovateľom je Juraj Jágerský, Kynceľová. Na základe tohto podnetu bolo vykonané opakované šetrenie v prevádzke Juraj Jágerský. Pri šetrení bolo zistené, že od vykonania posledného merania nedošlo k zmene technológie, ani k zmene techniky. Prevádzkovateľ navyše vykonal ďalšie protihlukové opatrenia. Protokol o meraní imisii huku preukazuje, že hlučnosť z prevádzky Juraj Jágerský neprekračuje prípustné hodnoty určujúcich veličín huku vo vonkajšom prostredí pre všetky referenčné časy. Meranie znečistenia vonkajšieho ovzdušia chemickými a pachovými znečisťujúcimi látkami RÚVZ nevykonáva.
9. Pracovníci odboru PPLaT riešili sťažnosť obyvateľov obce Medzibrod na hlučnosť v životnom prostredí z expedičného skladu Medzibrod patriacemu Lesom SR - OZ Slovenská Ľupča. Bolo zistené prekračovanie prípustných hodnôt huku vo vonkajšom prostredí pre dané chránené územie. Bol schválený harmonogram technicko-organizačných opatrení, ktoré vykoná OZ Slovenská Ľupča, na zníženie huku šíriaceho sa do obytnej zóny, ktoré by mali zabezpečiť neprekročenie prípustných hodnôt huku vo vonkajšom prostredí pre dané chránené územie do roku 2015.

10. Odbor PPLaT dostal anonymný podnet na nevyhovujúce mikroklimatické podmienky vo výrobnej hale MyWood Polomka Timber s.r.o., Osloboditeľov 50, Polomka. Do rozprašovačov vody vo výrobnej hale bola využívaná neupravená voda z povrchového toku rieky Hron. Pri výkone ŠZD bolo zistené, že do systému rozprašovačov vo výrobných halách G a L sa v súčasnosti využíva pitná voda, ale v minulosti bola využívaná aj voda z povrchového toku rieky Hron bez akejkoľvek úpravy. Prevádzkovateľ bol upozornený, že využívaním neupravenej povrchovej vody porušuje §20 ods.3 zákona č.355/2007 Z.z. V zázname sa prevádzkovateľ zaviazal používať len pitnú vodu do systému rozprašovačov, čo bude odbornými pracovníkmi priebežne overované.

Odborné stanoviská (expertízy)

Zamestnanci odboru PPLaT v roku 2013 vypracovali **348 odborných stanovísk a expertíz**, ktoré sa týkali najmä nasledovnej problematiky:

- odborné stanoviská k prešetrovaniu podozrení na choroby z povolania;
- stanoviská pre zdravotné poisťovne;
- hodnotenie výsledkov laboratórnych analýz vzoriek pitnej vody;
- stanoviská k integrovanému povoľovaniu
- odborné stanoviská k zámerom činnosti
- odborné stanoviská k hodnoteniu rizík z chemických a biologických faktorov a z fyzikálnych faktorov
- odborné stanoviská k limitom chemických faktorov v pracovnom prostredí a biologickom materiáli
- odborné stanoviská ku kladifikácii a označovaniu chemických látok a zmesí

Odbor PPL podľa **zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** dával odborné stanovisko k trom (3) zámerom pre odbor HŽPaZ, ktorý bol nositeľom úlohy:

- „ZBER A VÝKUP DRUHOTNÝCH SUROVÍN Rasim Čupar – RAS – KOV – prevádzka Vlkanová“, ktorého navrhovateľom je Rasim Čupar – RAS – KOV, Brezno;
- „Zberný dvor, Banská Bystrica – Sládkovičova 37/A“, ktorého navrhovateľom je KOVOD, a.s., Banská Bystrica;
- „Zariadenie na zber odpadov Nemecká - Dubová“, ktorého navrhovateľom je AIJM, s.r.o., Brezno

a v jednom prípade (1) sa vyjadroval k správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie pre odbor HŽPaZ:

- „Racionalizácia stavebného procesu v spoločnosti Confal a.s., Slovenská Ľupča“ navrhovateľa Confal a.s., Slovenská Ľupča.

Konzultácie a poradenstvo

Vzhľadom na to, že problematika ochrany zdravia je pomerne náročná a povinností vyplývajúcich z novej legislatívy neustále pribúda, odborní pracovníci PPLaT v rámci činnosti poradenstva, zabezpečili poskytnutie **2350 konzultácií** osobných a telefonických najmä vo veci povinností fyzických osôb-podnikateľov a právnických osôb pri uvádzaní priestorov do prevádzky v spádovom území mesta Banská Bystrica a Brezno, ale aj mimo tento región.

V rámci **individuálneho poradenstva** bolo zamestnávateľom a zamestnancom pri osobných stretnutiach poskytnuté poradenstvo v problematike chorôb z povolania, obsahu prevádzkových poriadkov, hodnotenia zdravotných rizík, hodnotenia expozície hlukom a v problematike psychickej, fyzickej a tepelnej záťaže.

Ďalšia forma **individuálneho poradenstva** bola poskytnutá aj zamestnancom. Východiskom pre obsahové zameranie poradenstva boli zistenia nedostatkov v informovanosti zamestnancov prostredníctvom dotazníkov, ktoré vyplnilo celkom 226 zamestnancov.

Skupinové poradenstvo bolo pre vybrané skupiny zamestnávateľov a zamestnancov realizované formou školení, seminárov a konferencií realizované - prednášky a príspevky. Z prehľadu, ktorý je uvedený v kapitole 11. Iná odborná činnosť sa jednalo najmä o problematiku zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi, mutagénmi a reprodukčno-toxickými látkami, nových poznatkov o zdravotných rizikách z expozície formaldehydu, rodovej rovnosti práce, zdravotných rizík v hypermarketoch, aplikácie nových legislatívnych úprav v praxi, ako aj hodnotenia zdravotných rizík chemických látok a fyzikálnych faktorov pracovného prostredia.

Iné činnosti

V priebehu roka 2013 sme zabezpečili **20 odberov vzoriek pitnej vody** z okresov Banská Bystrica, Brezno, Zvolen a Žiar nad Hronom u **(11 subjektov)**.

V pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 7 odberov vzoriek u 4 subjektov, z ktorých 6 spĺňalo limity ukazovateľov kvality pitnej vody podľa prílohy č.1 k nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z. V 1 prípade až po navrhnutých opatreniach a opakovaných odberoch vzoriek výsledky boli v súlade s citovaným nariadením vlády.

V okrese Brezno sme vykonali 8 odberov vzoriek u 3 subjektov, z ktorých 6 vzoriek spĺňalo limity ukazovateľov kvality pitnej vody a 2 vzorky po navrhnutých opatreniach a opakovaných odberoch vzoriek spĺňali limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

V pôsobnosti RUVZ Zvolen sme vykonali 2 odbery, u 1 subjektu, ktoré spĺňali limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

V pôsobnosti RUVZ Žiar nad Hronom sme zabezpečili pre 3 odbery vzoriek dokumentáciu spojenú s realizáciou analýz vzoriek a ich vyhodnotím (odber vykonali odborní zamestnanci RUVZ Žiar nad Hronom) u 3 subjektov.

Z 8.odberov vzoriek pitnej vody z individuálnych zdrojov (studní), 7 vzoriek spĺňalo limity ukazovateľov kvality pitnej vody a 1 odber až po navrhnutých opatreniach a opakovanom odbere vzorky spĺňal limity ukazovateľov kvality pitnej vody podľa prílohy č.1 k nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. v znení nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z.z.

Tabuľka č. 17 Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	P o ě t
Kontrola (ukončená záznamom)	275
Kontrolné listy	96
Pokyny na odstránenie nedostatkov	0
Sankčné opatrenia*	0

Štátny zdravotný dozor bol zameraný najmä na kontrolu administratívnych pracovísk (vedenie účtovníctva pre viac malých a stredných firiem, predaj energií, predaj telekomunikačných služieb, poisťovníctvo, notárske úrady), pobočky PRIMA banky,

Sberbanky a.s., OTP banky a.s., veľkoobchodný a maloobchodný predaj náhradných dielov, prevádzkových kvapalín, autochémie a doplnkového tovaru pre osobné a nákladné automobily (275 kontrol).

Kontrola uplatňovania NV č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami v súčinnosti s ustanovením NV č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko najmä na :

- priestorové podmienky a umiestnenie zobrazovacích jednotiek: pracovné miesta umožňovali pri výkone práce zamestnancovi zmenu pracovnej polohy a striedanie pohybov a vyhovovali požiadavkám nariadenia vlády;
- osvetlenie pracovného priestoru: na všetkých pracoviskách celkové osvetlenie pracovného priestoru a miestne osvetlenie zabezpečovalo vyhovujúce svetelné podmienky a vhodný svetelný kontrast medzi obrazovkou a jej pozadím, čím sa predchádzalo rušivým jasom a svetlým odrazom na obrazovke. Denné osvetlenie bolo zabezpečené oknami a umelé osvetlenie bolo zabezpečené žiarivkami;
- odrazy svetla a oslnenie: okná boli vybavené vhodnými nastaviteľnými clonami tlmenia slnečného svetla, ktoré dopadajú na pracoviská;
- hluk, mikroklimatické podmienky: teplota a vlhkosť vzduchu boli primerané vykonávanej pracovnej činnosti. Zamestnanci neboli rušení hlukom z okolia tzn. nerozptyľoval pozornosť zamestnancov a nerušil sluchovú komunikáciu;
- režim práce a odpočinku zamestnancov: zamestnávateľia zabezpečili v každej kontrolovanej organizácii vyhovujúci režim práce a odpočinku a individuálne prestávky z hľadiska záťaže zraku a podporno-pohybovej sústavy a psychickej pracovnej záťaže;
- ergonomické požiadavky na pracovné miesto: vybavené sedadlami vhodnými sklopiteľnými opierkami predlaktia, čo sa každým rokom zlepšuje hlavne v menších firmách, kde zabezpečujú vhodné sedadlá so sklopiteľnými opierkami predlaktia.

Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami nebolo zabezpečené ani v inštitúciách, ktoré majú pracovnú zdravotnú službu.

Pri každej kontrole pracovísk bolo poskytované poradenstvo zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami – na správny spôsob sedenia, odporúčané cvičenia pri práci v sede, zabezpečenie pitného režimu a zároveň boli poskytnuté zdravotno-výchovné materiály.

Pomocou **kontrolných listov** - informovanosti zamestnancov (96) bolo overené dodržiavanie požiadaviek citovanej legislatívnej úpravy na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Kontrolné listy poukázali na dostatočnú informovanosť o vplyve pracovných podmienok so zobrazovacími jednotkami na zdravie zamestnancov. Na otázku, kde zamestnanci získali informácie, až 92 % odpovedalo že zo školení od zamestnávateľa, z médií a časopisov.

Tabuľka: 18 Použitie kontrolných listov pri výkone ŠZD

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD											Spolu
RÚVZ	Počet kontrolných listov										
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z	
B.Bystrica	-	-	19	46	11	2	-	52	-	96	226

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

V roku 2013 bolo v okrese Banská Bystrica a Brezno vyplnených spolu 226 dotazníkov informovanosti zamestnancov pri výkone ŠZD:

C - 19 dotazníkov

N - 2 dotazníky

H - 46 dotazníkov

R - 52 dotazníkov

K - 11 dotazníkov

Z - 96 dotazníkov

Z vyplnených dotazníkov vyplynulo:

- **91%** respondentov potvrdilo, že sa zúčastňuje pravidelných vyšetrení zraku pri vyplňaní dotazníkov Z;
- **84 %** respondentov má možnosť prerušiť prácu so zobrazovacou jednotkou kedykoľvek a stanoviť si individuálne prestávky v práci;
- **75%** bola preukázaná informovanosť respondentov pri dotazníkov R pri otázke o zdravotných rizikách spojených s nesprávnou manipuláciou;
- **75%** respondentov má pridelené pracovné prostriedky uľahčujúce prácu s bremenami;
- **10%** respondentov pri práci s karcinogénnymi faktormi uvádzalo, že sa nezúčastňuje školení z problematiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi;
- **70%** respondentov preukázalo pri dotazníkoch H, že je oboznamovaných s výsledkami meraní hluku;
- **40%** respondentov nevie, pri akých činnostiach na pracovisku sú prekročené NPH hluku;
- v dotazníku informovanosti H všetci respondenti uviedli, že im zamestnávateľ poskytuje osobné ochranné pracovné pomôcky na ochranu sluchu pred nadmerným hlukom a niektorí zamestnanci uviedli, že majú možnosť výberu medzi rôznymi chráničmi sluchu;
- **87%** respondentov v dotazníkoch informovanosti C, H, K, R na spoločnú otázku či sa zúčastňujú pravidelnej lekárskej preventívnej prehliadky v súvislosti s rizikom pri ich práci uvádzalo kladnú odpoveď. Z dotazníkov informovanosti vyplýva, že pracovníci sa viac zúčastňujú preventívnych lekárskech prehliadok v porovnaní z predchádzajúcimi rokmi. (100% odpoveď uvádzali respondenti pracujúci na pracoviskách, kde je vyhlásená riziková práca).

Všetci respondenti, ktorí vyplňali dotazníky na otázku ako sa to dozvedeli, z čoho čerpali informácie uvádzali 89% informovanosť zo školení zamestnávateľa, z médií a časopisov.

Výstupy z vyplnených dotazníkov informovanosti zamestnancov sú podkladom pre zefektívnenie a zlepšenie výkonu ŠZD. Zamestnanci boli poučení o povinnostiach, ktoré má voči nim zamestnávateľ v súlade s platnou legislatívou. Najmä pri informovaní zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika, ako aj o vykonaných opatreniach na zníženie rizika na pracovisku. Možno konštatovať, že k vyplňaniu dotazníkov mali zamestnanci pozitívny prístup a prejavovali aktívny záujem. Zo strany niektorých zamestnávateľov boli vytvorené podmienky (čas, miesto) na ich vyplňanie.

Pokuty

Tabuľka č. 19

Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie		
Pokuty za priestupky – pokuty do 1659 € okrem blokových (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 47 zákona č. 355/2007 Z. z.)	8	4150,00

Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)		-
Trestné oznámenie		-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Zvýšenie poisťného (podľa zákona č. 461/2003 Z.z.)		
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)		-

RÚVZ v Banskej Bystrici uložil za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 46 písm. a) zák. č. 355/2007 Z.z. pokuty spočívajúce v porušení povinností podľa § 52 ods. 1 písm. b), c), e) citovaného zákona predložiť RÚVZ návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a zdržať sa vykonávania posudzovaných činností do času kladného posúdenia, kvalitatívne a kvantitatívne hodnotiť zdraviu škodlivé faktory pracovného prostredia a hodnotiť zdravotné riziká vyplývajúce z expozície faktorom pracovných podmienok pre spoločnosť:

- Brixiapress, s.r.o., Príboj 549, Slovenská Ľupča – spoločnosť sa zaoberá výrobou hliníkových odliatok do bielej techniky
- MODERNÝ BYT s.r.o, Galvaniho 16/B, 821 04 Bratislava, pobočka spoločnosti – Zvolenská cesta 30/A, Basnká Bystrica - spoločnosť zabezpečuje realizácie prestavby interiérov a predaj dverí, kľučiek, parkiet a okien;
- SIKO KÚPEĽNE a.s., Galvaniho 16/B, 821 04 Bratislava, pobočka spoločnosti - Zvolenská cesta 30/A, Banská Bystrica – spoločnosť sa zaoberá distribúciou, skladovaním a predajom kúpeľňového sortimentu;
- PTCHEM, s.r.o., Nemecká
- LAME, s.r.o., Tešmák č. 80, Šahy – spoločnosť zabezpečuje dopravno-zdravotnú službu;
- VS Nástrojáreň, s.r.o., Továrenská č.1, 976 31 Vlkanová – predmetom činnosti spoločnosti je kovoobrábanie;

RÚVZ BB uložil za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva podľa § 57 ods. 28 písm. g) a ods.46 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z. pokutu vo výške 2000 EUR spoločnosti BB Stavba group s.r.o., Banská Bystrica za porušenie povinností podľa §41 ods. 1 citovaného zákona, ktoré sa týkalo nelegálneho odstraňovania azbestu z komínového telesa, ktoré sa nachádzalo na stene obytného domu vedľa bývalej plynovej kotolne na Magurskej ulici v Banskej Bystrici. Účastník konania sa voči rozhodnutiu o pokute odvolal, preto bola odstúpená na ÚVZ SR.

Objektizácia faktorov v pracovnom prostredí

Tabuľka č. 20

Objektizácia faktorov v pracovnom prostredí

Objektizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie – pracovné ¹⁾	260	729	2566
Biologický materiál	54	135	227
Genetická toxikológia	116	4	232
Hluk	46	108	379
Vibrácie	3	5	15

Optické žiarenie ²⁾	5	29	199
Elektromagnetické pole	-	-	-
Mikroklimatické podmienky	31	172	1143
Ionizujúce žiarenie	-	-	-
S p o l u :	515	1182	4761

1) chemické faktory, prach

2) lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2013 uskutočnil objektivizáciu chemických a fyzikálnych faktorov pracovného prostredia v súvislosti s uvedením pracovísk do prevádzky, v rámci posudkovej činnosti príslušných orgánov verejného zdravotníctva, alebo vyplynuli z výkonu štátneho zdravotného dozoru a opatrení vykonaných fyzickými a právnickými osobami.

A. Ovzdušie – pracovné, biologický materiál, mikroklimatické podmienky

V roku 2013 bolo odobratých **260 vzoriek ovzdušia**, v ktorých bolo stanovených celkom 729 ukazovateľov. Išlo o odber azbestových vlákien, odber a stanovenie polycyklických aromatických uhľovodíkov, formaldehydu, izokyanátov (HDI, TDI a MDI) prchavých organických látok (acetón, n-butanol, toluén, styren, xylén, etylbenzén, cyklohexanón, butanón, cyklohexanón, etylacetát, n-butylacetát, 1-metoxi-2-propanol). Z anorganických škodlivín boli stanovenia kyselín a ich solí (kyseliny chlorovodíkovej, kyseliny fosforečnej a kyseliny sírovej), ďalej z kovov a ich zlúčenín (hliník, striebro, chróm(VI), meď, mangán, olovo, nikel, zinok) a SiO₂.

Na analýzu **biologického materiálu** boli dodané vzorky v počte 54, v ktorých bolo stanovených 135 ukazovateľov. Najčastejšie požadované biologické expozičné testy v súvislosti s pracovnou expozíciou boli: stanovenie 1-hydroxypyrenu (metabolitu pyrenu, ako skupinový ukazovateľ expozície PAU), kyselina t,t-mukonová (metabolitu benzénu), kyseliny metylhippurové (metabolity xylénov), kyselina mandľová a fenylglyoxylová (metabolity styrenu), kyseliny delta-aminolevulovej (expozícia Pb) v moči, ďalej meranie aktivity cholinesterázy, hladina olova a ortuti v krvi.

Mikroklimatické podmienky boli merané najmä v prevádzkach so zameraním na výrobu káblových zväzkov, obuvi, kovových súčiastok práškovou metalurgiou, ortopedicko-protetických pomôcok a v plniarni minerálnej vody. Okrem výrobných prevádzok bolo meranie mikroklímy využité na hodnotenie prostredia pri výkone administratívnych prác v klimatizovaných kancelárskych priestoroch.

B. Genetická toxikológia

Na oddelení zdravotných rizík chemických a biologických faktorov a genetickej toxikológie bolo v roku 2013 v rámci medzinárodného projektu GERMM (geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra) odobratých 58 vzoriek krvi a 58 vzoriek moču (od získaných prípadov a zodpovedajúcich kontrol). Všetky získané vzorky boli spracované podľa požiadaviek protokolu štúdie. Každá vzorka bola okódovaná prideleným kódom a uložená do hlboko mraziaceho boxu na -81°C, až do času odoslania na špecializované pracoviská na genetickú analýzu v spolupráci s Mount Sinai School of Medicine (New York, USA) a IARC (International Agency on Cancer Research – pracovisko WHO, Lyon, Francúzsko).

C. Hluk, vibrácie, optické žiarenie

Odborní pracovníci oddelenia analýz fyzikálnych faktorov v okresoch Banskobystrického kraja v roku 2013 vykonali meranie **46** expozícií hluku za účelom **objektívizácie hluku** v pracovnom prostredí.

Merania boli vykonané predovšetkým z dôvodu prehodnotenia rizika a zníženia počtu rizikových prác, pričom išlo aj o opakované merania po vykonaných úpravách a rekonštrukciách. Najväčší podiel meraní hluku na objektívizácii rizika, bol v tomto roku vykonaný v podnikoch so zameraním na kovoobrábanie (SL Slovakia, a.s. Slovenská Ľupča, PPS Group, a.s. Detva, SAFETRONICS, a.s. Banská Bystrica, Way Industries, a.s. Vyhne, SISME Slovakia, s.r.o. Malý Krtíš).

Ako aj v predchádzajúcom roku, viacero meraní hluku bolo vykonané v podnikoch drevospracujúceho priemyslu (myWood Polomka Timber, s.r.o. Polomka, HAMMER, s.r.o. Slovenská Ľupča, ONERTEX, s.r.o. Beňuš) a pri výrobe liečiv (BIOTIKA a.s. Slovenská Ľupča).

Merania **hluku v životnom prostredí** v spolupráci s odborom hygieny životného prostredia sa realizovali predovšetkým ako podnety na štátny zdravotný dozor na základe sťažností obyvateľov. V roku 2013 to bolo najmä na hluk z dopravy (25 imisií), opakované sťažnosti na hluk z nočných pracovných zmien (IRONAL, s.r.o. Kynceľová). V niektorých prípadoch sa vykonalo meranie imisií hluku v životnom prostredí, ako zistenie vplyvu hluku na obývané okolie (napr. hluk chladiacich zariadení v potravinárskych predajniach).

Meranie **vibračnej expozície** (3 vzorky) v roku 2013 vykonali odborní pracovníci oddelenia analýz fyzikálnych faktorov ako objektívizáciu zrýchlenia vibrácií pôsobiacich na horné končatiny na základe žiadostí k šetreniam podozrení na chorobu z povolania. Meranie bolo označené ako orientačné, keďže odbor PPLaT nemá akreditáciu na meranie vibrácií.

Meranie **umelého osvetlenia** bolo vykonané v **2** organizáciách Banskobystrického kraja. (SISME Slovakia, s.r.o. Malý Krtíš, ORTOPROplus, s.r.o. pobočka Banská Bystrica).

Tabuľka č. 21

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR						
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR	116	126	6			248
FO – slobodné povolanie						
FO – poľnohospodárska výroba						
Fyzické osoby spolu	116	126	6			248
Verejná obchodná spoločnosť		3	8	3		14
Spoločnosť s ručením obmedzeným		264	151	12		427
Komanditná spoločnosť						

Nadácia						
Nezisková organizácia		3	1			4
Akčiová spoločnosť		38	51	3		92
Družstvo		2	8	3		13
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.						
Štátny podnik		6	4	2		12
Národná banka Slovenska						
Banka – štátny peňažný ústav			2	1		3
Rozpočtová organizácia						
Príspevková organizácia			3			3
Obecný podnik			2	1		3
Fondy						
Verejnoprávna inštitúcia						
Zahraničná osoba						
Sociálna a zdravotné poisťovne			2			2
Odštepny závod			3			3
Združenie (zväz, spolok)						
Politická strana, hnutie						
Cirkevná organizácia		1				1
Organizačná jednotka združenia						
Komora (s výnimkou profesných komôr)						
Záujmové združenie právnických osôb						
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)			1			1
Krajský a obvodný úrad			1			1
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)			2			2
Právnické osoby spolu	0	317	240	25		582
S p o l u :	116	443	246	25		830

9. PODPORA ZDRAVIA PRI PRÁCI

V hodnotenom období sme sa aktívne podieľali v rámci poradenskej činnosti na zdravotno-výchovných aktivitách v oblasti ochrany a podpory zdravia za účelom zvyšovania zdravotného povedomia zamestnávateľov a zamestnancov. Boli využité rôzne metódy zdravotno-výchovného pôsobenia - individuálne, skupinové a hromadné.

Zdravotno-výchovné aktivity v rámci individuálneho poradenstva pre zamestnávateľov boli väčšinou súčasťou kontrol v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. **Odborné poradenstvo a konzultácie** sa týkali problematiky nových legislatívnych úprav, najmä v oblasti zabezpečovania PZS, rekondičných pobytov a lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. Naďalej bola aktuálna problematika rizikových prác, zriadenia pracovísk pre zdravotne postihnutých zamestnancov a hodnotenia zdravotných rizík. Osobitnú časť tvorili informácie a stanoviská z oblasti európskej chemickej legislatívy týkajúcej sa klasifikácie a označovania chemických látok a zmesí, karty bezpečnostných údajov a iné.

Individuálne konzultácie 260 konzultácií – osobné, telefonické a najmä elektronicky boli poskytované pre zamestnávateľov aj zamestnancov, osobne aj priamo na pracoviskách.

Východiskom pre obsahové zameranie poradenstva boli zistenia nedostatkov v informovanosti zamestnancov prostredníctvom dotazníkov, ktoré vyplnilo celkom **226** zamestnancov.

V rámci kontrol rizikových pracovísk - **87 kontrol** za účasti PZS sme usmerňovali odborných členov tímov PZS na rozšírení poskytovaných služieb. V súčasnosti, keď postupne vykonali aktualizáciu hodnotenia rizík a zabezpečili systém dohľadu nad zdravím zamestnancov je potrebné pokračovať v realizácii intervenčných programov ochrany a podpory zdravia zamestnancov, podieľať sa na výchove zamestnávateľov a zamestnancov v problematike vplyvu faktorov práce a životného štýlu na zdraví.

Najvyššia úroveň uvedeného rozsahu poskytovaných služieb je v spol. Železiarne, a.s. Podbrezová, kde je PZS zabezpečená vlastnými zamestnancami.

Zamestnávateľom aj zamestnancom bol poskytovaný **zdravotno-výchovný propagačný materiál**.

V rámci skupinového poradenstva pre vybrané skupiny zamestnávateľov, resp. zamestnancov boli realizované **prednášky** na seminároch a školeniach.

Boli vykonané **4 školenia** pracovníkov v BOZP – vzdelávanie a poradenstvo v problematike aktuálnych právnych úprav v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci

V rámci hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia boli poskytnuté príspevky do tlačových médií na témy:

- Ochrana zdravia pri práci
- Zlepšovacie ukazovatele zdravia v našom kraji

V čase Európskeho týždňa BOZP – 43. týždeň bol na RÚVZ organizovaný deň otvorených dverí, kampaň bola spropagovaná na web stránke RÚVZ a príspevkom.

10. ŠPECIALIZOVANÉ ÚLOHY A INÁ ODBORNÁ ČINNOSŤ

RÚVZ v Banskej Bystrici v rozsahu svojej špecializácie a v rámci náplne odboru preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie zabezpečoval:

1. Objektivizáciu fyzikálnych faktorov (hluk, vibrácie, osvetlenie) v pracovnom a životnom prostredí, pre ktoré má osvedčenie o akreditácii (SNAS č. 238/2011/159/5). Oddelenie analýz fyzikálnych faktorov vykonávalo merania najmä v spádovom území Banskobystrického kraja. *Analýza činnosti je uvedená v kapitole 8 štátny zdravotný dozor (objektivizácia faktorov pracovného prostredia tabuľka č. 20).*

2. Zabezpečenie činnosti národného referenčného centra (NRC) pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika. V rámci svojej odbornej činnosti NRC plnilo najmä tieto úlohy:

a) **Hodnotenie zdravotných rizík z chemických látok a zmesí, odborné stanoviská pre ÚVZ SR a usmernenia pre RÚVZ v SR, orgány štátnej správy, PZS a iné fyzické a právnické osoby:**

- Príprava dokumentu – príručky: **Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia, označovanie a balenie chemických látok a zmesí ako odborné usmernenie hlavného hygienika SR** na pomoc pri kontrole prechodu na nový systém CLP v praxi RÚVZ

- Príprava toxikologických informácií do publikácie „**Príručka pre predajcov a používateľov prípravkov na ochranu rastlín**“ v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva SR
- Príprava vecných podkladov k návrhu **metodického usmernenia hlavného hygienika SR pre výkon kontroly zameranej na ochranu nefajčiarov** vo veci predaja elektronických cigariet a toxických náplní ,vrátane odbornej spôsobilosti predajcov pre prácu s jedmi
- Stanoviská k expozícii rizikovým faktorom životného štýlu a z pracovných expozícií pri spracovávaní vedeckých článkov **z epidemiologických štúdií nádorov** hlavy a krku., pľúc, pankreasu a močového mechúra.
- Odborné stanoviská a usmernenia pre RÚVZ v SR , PZS, fyzické osoby a zamestnávateľov ku **klasifikácii a označovaniu rôznych chemických látok a zmesí** , vrátane **karcinogénov , mutagénov a reprodukčnotoxických látok a zmesí** , porovnanie starého a nového systému klasifikácie a označovania (CLP),posudzovanie toxicity látok, zmesí a výrobkov ,hodnotenie rizika s následnou kategorizáciou prác (*napr. DMSO, MDI , zlúčeniny olova ,ortute, odmasťovacie látky a zmesi, riedidlá, aditívne látky do gumárenských zmesí ,epoxidové farby pre povrchové úpravy, kyanidové elektrolyty, PAU,náplne do elektronických cigariet a jednorazové e-cigarety,a i.*)

b) Ochrana zdravia pri práci z chemických látok a zmesí - správy a odborné podklady pre ÚVZ SR, orgány členských štátov EÚ, orgány Európskej komisie, CCHLP

- Vypracovanie dokumentu (v angličtine) o systéme a obsahu legislatívy týkajúcej sa **bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi** v SR /SIAM Dr Luis Miguel Martin Tamames, Španielsko/ v spolupráci s Národným inšpektorátom práce Košice určený pre Európsku agentúru bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (EU OSHA).
- „**Analýza adekvátnych zdrojov údajov o chorobách súvisiacich s expozíciou azbestu v krajinách strednej a východnej Európy**“: vyplnenie dotazníka k problematike zdravotných dôsledkov z expozície azbestu v SR v anglickom jazyku pre Európsku komisiu vyžiadajú prostredníctvom Institute fur Internationale Forschung, Hamburg - Dr Bannduch kontaktná osoba
- Vyplnenie dotazníka za SR na požiadanie ÚVZ SR pre **ANSES Európsku chemickú agentúru (ECHA)** týkajúceho sa návrhu obmedzení zo strany Francúzska na používanie **bisfenolu A(BPA)** na výrobu **bezhlíkových kopírovacích papierov a termálnych papierov** používaných v pokladničných bločkoch , vzhľadom na možnú signifikantnú expozíciu pracovníkov BPA v pokladniach
- Príprava odborného dokumentu za SR pre **ACSHW / EÚ k uplatňovaniu limitov expozície chemickým látkam- karcinogénom v legislatíve SR** (vyplnenie tabuľky a komentár) ako podklad k príprave novej legislatívy v rámci EÚ.
- Spracovanie dotazníka za SR pre **EÚ – cestou CCHLP** – k problematike expozície **izokyanátom, diizokyanátom** a profesionálnej astmy prieduškovej ako dôsledok ich expozície
- **Európska chemická agentúra Helsinky (ECHA)- spolupráca RÚVZ v B. Bystrici** (za SR) na príprave metodológie práce na kontrolu chemických látok v pracovnom prostredí. Zaškolenie a usmernenie RÚVZ v SR. Účasť zamestnanca RÚVZ na zaškolení v ECHA (v novembri 2013 k hodnoteniu používania chemických látok v súlade s opatreniami na ochranu zdravia pri práci

c) Medzinárodné vedecko-výskumné projekty :

- **Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP)**

Štúdia ESNAP sa realizovala ako **vedecko-výskumný projekt schválený MZ SR** v roku 2007 (číslo zmluvy: 2007/17-RUVZBB-02) v trvaní do r.2012.

Epidemiologická štúdia bola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt nádorových ochorení pankreasu. Ide o spoločné úsilie zdravotníckych pracovníkov viacerých **odborov preventívnej aj klinickej medicíny** a ďalších vedeckých pracovníkov v objasňovaní kauzálnych súvislostí nádorových ochorení pankreasu.

Plnenie

Projekt sa riešil podľa jednotného protokolu. Išlo o **medzinárodnú štúdiu typu prípadov a kontrol koordinovanú Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC/SZO) v Lyone.** Komunikáciu s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a prácu s prípadmi a kontrolami zabezpečovali v príslušných spádových nemocniciach odborní pracovníci *RÚVZ v Banskej Bystrici, ÚVZ SR v Bratislave, Ústavu VZ JLF v Martine, RÚVZ v Martine, RÚVZ v Trenčíne a RÚVZ v Žiline*

Spolupracujúcimi zdravotníckymi zariadeniami v rámci Slovenska boli *Fakultná nemocnica F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, Dérešova Fakultná nemocnica v Bratislave, Fakultná nemocnica Milosrdných bratov v Bratislave, Národný onkologický ústav v Bratislave, Martinská fakultná nemocnica, Fakultná nemocnica v Trenčíne a Fakultná nemocnica v Žiline, BB Biocyt - diagnostické centrum v Banskej Bystrici, Martinské bioptické centrum s.r.o., praktickí lekári pre dospelých* na výber a zaradenie kontrol k študovaným prípadom. Doplňujúce údaje k plneniu úloh projektu sa získavali aj spoluprácou s *Národným onkologickým registrom Národného centra zdravotníckych informácií.*

Záverečná správa bola predložená na **MZ SR 31.5.2013**. Po recenzii zhodnotených výsledkov bola vydaná publikácia v tlačenej aj v CD verzii a bola k dispozícii riešiteľským pracoviskám.

Podrobná **správa a výsledky** sú uvedené v dokumente RÚVZ B. Bystrica „**Programy a projekty 2013**“ a v publikácii: Eleonóra Fabiánová, Zora Adamčáková a kol.: ESNAP - Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku, ktorú vydal Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici za podpory Ministerstva zdravotníctva SR, počet strán 108 (- ISBN 978-80-971096-1-5). Publikácia bola distribuovaná všetkým spoluautorom a spoluriešiteľom zo Slovenska. Publikácia bola poskytnutá dostatočnom množstvu všetkým RÚVZ v SR a ÚVZ SR.

Pripravila sa prezentácia výsledkov na **XXI. Vedecko-odbornú konferenciu** s medzinárodnou účasťou „**Životné podmienky a zdravie**“, ktorá sa konala v Novom Smokovci 23.- 25. septembra 2013. Názov prezentácie „Výsledky epidemiologickej štúdie rakoviny pankreasu na Slovensku“ hlavné autori: Adamčáková Z, Fabiánová E, Král P a kol. (Banská Bystrica).

Podrobné analýzy budú predmetom následných publikácií, najmä v spolupráci s IARC, kde sa s výhodou uplatní analyzovanie veľkého počtu údajov zo štúdií z celého sveta, čo dáva predpoklad vyššej výpovednej hodnoty.

Z hľadiska súvislosti s expozíciou karcinogénom hodnotil IARC v roku 2013, že je dokázaná súvislosť rakoviny pankreasu s fajčením tabaku a používaním tabaku bez fajčenia na šnupanie a žuvanie ako pravdepodobnú súvislosť. IARC zhodnotil vyššie pite alkoholu,

zvýšenú expozíciou ionizujúcemu žiareniu, RTG žiareniu a expozíciou thóriu 232 a jeho rozpadovým produktom.

Pracovná expozícia nepredstavuje hlavné riziko. Odhaduje sa príčinná súvislosť maximálne do 5%. Sporná zostáva profesionálna expozícia chlórovaným uhl'ovodíkom, PAU, amínom, chlórovaným nepolárnym rozpúšťadlám, kadmiu a akrylamidu v súvislosti so vznikom rakoviny pankreasu. Kauzálna úloha azbestu sa doposiaľ neobjasnila.

Skúmanie genetických znakov a zmien je predmetom spolupráce s IARC a výsledky budú k dispozícii v najbližších rokoch. Na účely potenciálnych genetických analýz sa uskladňujú na Slovensku (RÚVZ Banská Bystrica) predpísaným spôsobom (pri - 70°C) vzorky biologického materiálu.

- **Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra**

Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra“ (GERMM) sa uskutočňuje na Slovensku od druhého polroku 2013 a nadväzuje na pilotnú štúdiu „Epidemiologická štúdia nádorov močového mechúra v strednej Európe“, ktorá sa v SR realizovala v roku 2012 a v prvom polroku 2013 aj v SR.

Zmluva o poskytnutí finančných prostriedkov z **MZ SR** na plnenie projektu bola uzatvorená s vedením **RÚVZ v Banskej Bystrici** pod číslom č. 2012/67-RUVZBB-5 dňa 2.7.2013 a následne bola uzatvorená **zmluva s ÚVZ SR** pod číslom 2012/67-RUVZBB-5 /1 dňa 18.7.2013.

Riešiteľské pracoviská

Rok 2013 - *RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, FNsP v Banskej Bystrici, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine)*

Od roku 2014 – *ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR a vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti* - podľa výsledkov pilotnej štúdie.

Spoluriešitelia: *Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register.*

Protokol štúdie a pracovné postupy čerpajú zo štúdií nádorových ochorení pľúc, vedených tým istým hlavným riešiteľom- **IARC Lyon** .

Rakovina močového mechúra je 9. najčastejšie diagnostikovanou rakovinou vo svete. Predstavuje heterogénnu skupinu zhubných nádorov s rôzne invazívnym rastom, kde sa doposiaľ neznámou mierou uplatňujú rozdielne v príčinných súvislostiach vonkajšie faktory. Študujú sa najmä súvislosti s fajčením, s pracovnou expozíciou arylamínom, s bakteriálnymi a vírusovými zápalmi močových ciest; ďalej sa zisťujú súvislosti s expozíciou ionizujúcemu žiareniu, arzénu, chlóru.

Je to **epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola..**

Plnenie

Projekt realizuje *RÚVZ v Banskej Bystrici* v spolupráci s *II. Urologickou klinikou SZU, FNsP F.D. Roosevelta, vybranými praktickými lekármi pre dospelých a Martinským bioptickým centrom, s.r.o. v Banskej Bystrici.*

Vo výskume sa pokračuje v roku 2014 -2015.

Výsledky práce **RÚVZ a NRC** boli prezentované na celoštátnej porade a odbornom workshope pracovníkov odborov preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie PPLaT RÚVZ v SR na vedeckých konferenciách a iných odborných podujatiach a publikované v odborných časopisoch.

3. Legislatívna činnosť

Odbor PPLaT a NRC /členovia pracovných skupín/sa podieľali na nižšie uvedených legislatívnych a odborných návrhoch s významom pre celú SR:

- ❖ Príprava vecných podkladov k návrhu novely **nariadenia vlády o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci**, čo bolo ukončené prijatím nového **NV SR č. 83/2013 Z.z.**, ktorým sa preberajú právne záväzné akty EÚ - smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES z 18. septembra 2000 o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci a smernica Rady 2010/32/EÚ z 10. mája 2010, ktorou sa vykonáva Rámcová dohoda o prevencii poranení ostrými predmetmi v nemocničnom a zdravotníckom sektore, uzatvorená medzi HOSPEEM a ESPU.
- ❖ Práca v pracovnej skupine menovanej HH SR na prípravu novelizácie **zákona 355/2007 Z.z.**, pričom proces pokračuje aj v roku 2014. Hlavnou úlohou bolo dôsledné transponovanie ustanovení článku 7 a článku 14 smernice EU 89/391/EHS
- ❖ Príprava vecných podkladov k návrhu novely vyhlášky MZ SR č. **542/2007 Z.z. o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci** - v časti o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou.
- ❖ Príprava vecných podkladov k návrhu Vyhlášky MZ SR č. **544/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.**
- ❖ Príprava dokumentu – príručky: **Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia, označovanie a balenie chemických látok a zmesí ako odborné usmernenie hlavného hygienika SR** na pomoc pri kontrole prechodu na nový systém CLP v praxi RÚVZ.
- ❖ Príprava vecných podkladov pre ÚVZ SR k návrhu **metodického usmernenia hlavného hygienika SR** pre výkon kontroly zameranej na ochranu nefajčiarov vo veci **predaja elektronických cigariet a toxických náplní**, vrátane odbornej spôsobilosti predajcov pre prácu s jedmi

4. Členstvo a zastupovanie v národných a medzinárodných komisiách, výboroch, pracovných skupinách

Členstvo v poradných výboroch EÚ :

- ✚ **Advisory Committee on Safety and Health at Work** - alternatívny člen k zástupcovi vlády SR je doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD - v druhom funkčnom období (od 2010 -2013; 2013-2016).
Rozhodnutie Rady EÚ z 22. Apríla 2013 č. 2013/C 120/02 o ustanovení členov a alternatívnych členov **Poradného výboru pre bezpečnosť a zdravie pri práci (ACSHW)**; za SR bola navrhnutá doc. Fabiánová. Konzultácie k odborným problémom formou elektronickej komunikácie a účasť na konferencii k prevencii chorôb z povolania v Bruseli.
- ✚ **Governing Board EU OSHA** – doc. Fabiánová - alternatívny člen k zástupcovi vlády SR v správnej rade **Agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci** pri komisii EU, sídlo v Bilbao, Španielsko (ustanovená od roku 2013). Posielanie stanovísk k interným smerniciam EU OSHA.

Členstvo v národných spoločnostiach, výboroch a pracovných skupinách:

- ✚ Poradný orgán hlavného hygienika SR a generálneho inšpektora práce - členka poradného orgánu je doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.
- ✚ Spoločnosť pracovného lekárstva Slovenská lekárska spoločnosť – členka výboru spoločnosti je doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD. Účasť na pracovných rokovaníach a odborných podujatiach.
- ✚ Pracovné skupiny HH SR pre prípravu legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci (doc. Fabiánová, MUDr. Hettychová. MUDr. Beláková).

5. Vzdelávanie a výchova, metodická a konzultačná činnosť

Výkon funkcií pre inštitúcie verejného zdravotníctva a univerzity s pôsobnosťou v Slovenskej republike:

- práca **hlavnej odborníčky** hlavného hygienika SR ÚVZ SR pre odbor preventívne pracovné lekárstvo(doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.): príprava a vedenie poradného zboru a celoštátnej porady odboru; návrh tém pre „Programy a projekty“ úradov verejného zdravotníctva za odbor PPLaT, národná koordinácia medzinárodných projektov, metodické usmerňovanie v rámci SR, konzultácie a posudky v odbornej problematike pre orgány štátnej správy ,RÚVZ v SR , fyzické a právnické osoby
- práca **krajskej odborníčky** hlavného hygienika SR ÚVZ SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie (MUDr. Ľubica Hettychová),metodické usmerňovanie odborov PPLaT RÚVZ v BB kraji, organizácia krajských porád; konzultácie ,odborné stanoviská a usmernenia v otázkach uplatňovania harmonizovanej legislatívy ,osobitne chemickej, pre RÚVZ v SR, PZS a iné fyzické a právnické osoby
- práca v pracovných skupinách **na prípravu legislatívy** ,vrátane harmonizácie so smernicami EÚ, ako vecne zodpovedných pracovníkov alebo členov pracovnej skupiny podľa problematiky a podľa určenia HH SR (doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD., MUDr. Ľ. Hettychová, MUDr. J. Beláková)
- členstvo vo **Vedeckej rade Fakulty verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity** v Bratislave (doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.) a Fakulty verejného zdravotníctva SZU v Banskej Bystrici (doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.)
- práca v medzirezortnej pracovnej skupine vymenovanej ÚVZ SR pre hodnotenie dopadov na zdravie (MUDr. K. Koppová, PhD. doc. MUDr. E. Fabiánová, PhD.)
- **Lekárska fakulta, UK Bratislava a Ústav hygieny:** úloha experta ,metodika pri tvorbe študijného programu MPH (v angl. jazyku; projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu. Zodp. riešiteľ: prof. MUDr. Ľ. Ševčíková) ;
Príprava študijných a výučbových materiálov predmetu „Ochrana a podpora zdravia pri práci“.
- **Slovenská zdravotnícka univerzita ,Fakulta zdravotníctva v Banskej Bystrici,** magisterské štúdium „Ošetrovatelstvo“; vedenie predmetu „Humánna ekológia“ a prednášky v predmete „Ošetrovatelstvo v zdraví pri práci“; prednášky z verejného zdravotníctva v špecializačnom štúdiu „Ošetrovatelstvo v komunite“
- Členstvo a účasť hlavnej odborníčky a krajskej odborníčky pre PPLaT na CKD-celoslovenských a krajských konzultačných dňoch **komisie pre posudzovanie chorôb z povolania.**
Práca v komisii pri hodnotení predložených podozrení na chorobu z povolania z hľadiska pracovnej expozície a konzultácia pri priznávaní chorôb z povolania.

Stanoviská pre členov komisie z PPLaT a KPLaT k zložitým prípadom – najmä k ochoreniam chrčtice, k nádorovým ochoreniam, k ochoreniam z DNJZ.

Posudky na kvalifikačné práce

V roku 2013 bola vysoká požiadavka z fakúlt vysokých škôl na posudzovanie kvalifikačných prác z verejného zdravotníctva týkajúcich sa problematiky preventívneho pracovného lekárstva, toxikológie, fyziológie práce. Celkom bolo vypracovaných sedem oponentských posudkov a dva posudky školiteľa na doktorandské a špecializačné práce v odbore verejné zdravotníctvo.

Prehľad posudkov:

- ✚ Posudok oponenta na špecializačnú prácu v odbore Zdravie pri práci. SZU, FVZ, Bratislava v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Mgr. Tatiana Glossová . *Posúdenie rizika pri ručnej manipulácii s bremenami a hodnotenie fyzickej záťaže v spojitosti s hodnotením ergonómie pracovného miesta v prevádzke montáž na výrobu automobilových súčiastok.*
- ✚ Posudok školiteľa záverečnej práce špecializačného štúdia MPH, SZU, FVZ , Bratislava v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Ing. Roman Kobzík. *Manažment riadenia zdravotných rizík pri práci s PAU v rafinérскеj- petrochemickej spoločnosti.*
- ✚ Posudok oponenta k písomnej časti dizertačnej skúšky doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. RNDr. Fialová Anna. *Vývoj porúch sluchu a sledovanie nesluchoých zmien v dôsledku hlukovej záťaže zamestnancov v stavebníctve.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Mgr. Kinga Lancz. *Názov práce: Prenatálna výživa a toxikokinetika PCB v plazme dojčiat.*
- ✚ Posudok školiteľa k dizertačnej práci doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. Ing. Martin Frič. *Názov dizertačnej práce: Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska expozície hluku pri práci.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia - Univerzita Komenského Jesseniova lekárska fakulta v Martine, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. MVDr. Elene Marejková. *Názov dizertačnej práce: Ergonomické programy a výsledky ergonomických riešení.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. PhDr. Matej Mucska. *Názov práce: Expozícia kovom (Cd, As) vo vzťahu k tyroidálnemu statusu 6-mesačných detí.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. RNDr. Mária Marušiaková. *Názov práce: Zdravotné riziká z pracovnej expozície chemickým faktorom u pracovníkov operačných sál.*
- ✚ Posudok oponenta na dizertačnú prácu doktorandského štúdia SZU, FVZ, Bratislava, v študijnom odbore 7.4.2 verejné zdravotníctvo. PhDr. Juraj Tihányi. *Názov práce: Perzistentné organické polutanty a ich dopad na zdravie populácie.*

Vzdelávanie vo verejnom zdravotníctve – pre RÚVZ v SR

Projekt ÚVZ SR s podporou EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR

- ❖ FABIÁNOVÁ, E. Modul 1 . **Hodnotenie dopadu na zdravie (HIA). Metodológia HIA.** Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica, 19.3. a 14.11.2013
- ❖ FABIÁNOVÁ, E. Modul 8. **Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Pracovná zdravotná služba.** . Projekt ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5.2013 a 24.10.2013
- ❖ FABIÁNOVÁ, E. Modul 14. **Manažment a jeho význam. Manažment vo verejnom zdravotníctve. Manažér. Hlavné úlohy vo verejnom zdravotníctve. Nové úlohy verejného zdravotníctva.** Projekty ÚVZ SR : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 8.2. a 29.10.2013.
- ❖ BELÁKOVÁ ,J. Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo . **Psychická pracovná záťaž .** Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013
- ❖ PŘIBIL, T. Modul 8.Hluk v hudobnom zábavnom priemysle. Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu:Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013

11. VYHODNOTENIE DOHODY O SPOLUPRÁCI A KOORDINÁCIÍ ČINNOSTÍ MEDZI ÚVZ SR A NIP V OBLASTI OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI A BEZPEČNOSTI PRI PRÁCI, zo dňa 15.3.2011

V zmysle citovanej Dohody bol výkon spoločných dozorných aktivít orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce v roku 2013 zameraný **na:**

- **kontrolu pracoviska, na ktorom sú rozhodnutím RÚVZ práce zaradené do kategórie rizika**
- **kontrola dodržiavania právnych a ostatných predpisov pri používaní chemických látok a zmesí**

Tak ako aj v minulosti, RÚVZ v Banskej Bystrici bol koordinátorom zabezpečenia kontrol v BB kraji. Z podnetu RÚVZ Banská Bystrica sa uskutočnilo spoločné stretnutie zástupcov oboch orgánov, kde boli vybrané jednotlivé organizácie, ktoré sú dozorované RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Lučenec.

Zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici vykonali kontrolu pracoviska s vyhlásenými rizikovými prácami - predmetom kontroly bolo lôžkové oddelenie Kliniky pediatrickej onkológie a hematológie SZU v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v Banskej Bystrici, kde sú zamestnanci exponovaní v rôznej miere karcinogénom - cytostatikám pri ich riedení, aplikácii, ošetrovaní detských pacientov, manipulácii s bielizňou, exkrementami, odpadmi atď. Boli kontrolované požiadavky na ochranu zdravia zamestnancov ustanovené zákonom

č.355/2007Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel a osobitnými predpismi. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebolo zistené porušenie ustanovení legislatívy. Záznamy a závery kontroly boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

V rámci spolupráce pri prevencii rizík s orgánmi inšpekcie práce boli na úrovni RÚVZ v sídle kraja – RÚVZ v Banskej Bystrici a príslušného Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici vykonané **4 spoločné pracovné stretnutia** za účelom výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni. Témou rokovaní bol výkon inšpekcie práce a štátneho zdravotného dozoru v sektore spracovania potravín, v stravovacích zariadeniach, živočíšnej výrobe, regionálnej autobusovej doprave, prešetrovanie chorôb z povolania, jednotný postup pri kontrole zamestnávateľov pri zabezpečovaní OOPP, a organizácia spoločných aktivít v priebehu r. 2013.

RÚVZ BB v roku 2013 nevydalo stanovisko pre udelenie certifikátu „Bezpečný podnik“.

Európska informačná kampaň Výboru vrchných inšpektorov práce (SLIC 2012) „Posúdenie psychosociálnych rizík pri práci“

Informačná kampaň bola realizovaná Inšpektorátmi práce (IP) v SR a Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR **v roku 2012** z podnetu SLIC (Výbor vrchných inšpektorov združujúci zástupcov zo všetkých členských štátov Európskej únie) a bola venovaná psychosociálnym otázkam. Národnými koordinátormi boli NIP Košice a ÚVZ SR (ktorý pripravil upravené dotazníky pre podmienky v SR) .

Cieľom kampane bolo poukázať na psychosociálne riziká pri práci formou spoločných previerok orgánov inšpekcie práce a verejného zdravotníctva a upozorniť zamestnávateľov na povinnosť venovať pravidelnú pozornosť posudzovaniu a eliminácii faktorov spôsobujúcich psychosociálne zaťaženie pri práci.

Kampaň bola zameraná na sektory:

- a) **zdravotníctva a sociálnej starostlivosti;**
- b) **služby** (hotely, reštaurácie);
- c) **dopravy** (podniková preprava tovarov), kde sú tieto riziká najväčšie.

V rámci SR bolo do kampane vybraných **99 prevažne malých (39) a stredných podnikov (60)**, t.j. po **12 v každom kraji** (v jednom kraji 15) a zapojených bolo **2019 zamestnancov** týchto podnikov.

Na kampani sa podieľalo **29 RÚVZ a 8 IP** a zisťované boli riziká: **časté organizačné zmeny, nejasne formulované očakávania, pracovné zaťaženie, nočná/zmenová práca ,hrozby a násilie ,vzťahy ,stres a iné.**

Zisťovanie rizík u zamestnávateľov i zamestnancov prebiehalo na základe upraveného **medzinárodného metodologického protokolu** zahŕňajúceho sektorový odvetvový dotazník /odlišný pre hotely ,dopravu a zdravotníctvo/, Fínsky Valmeriho dotazník a Meisterov dotazník.

V priebehu **roka 2013** boli spracovávané národné výsledky dotazníkov a ich výstupy :

- Porovnať výsledky zamestnávateľov s výsledkami zamestnancov
- Vypracovať spätnú väzbu pre zamestnávateľov zapojených do kampane
- Navrhnuť preventívne opatrenia
- Porovnať slovenské výsledky s dostupnými európskymi výsledkami
- O výsledkoch informovať širokú verejnosť prostredníctvom tlačovej besedy a spoluprácou s médiami a odbornú verejnosť na odborných podujatiach a cez internetovú stránku ÚVZSR

Celoslovenské výsledky kampane ÚVZ SR vyhodnotil a mediálne prezentoval v rámci európskeho týždňa BOZP. Výsledky na regionálnej úrovni budú spracované až v r.2014 a následne bude prebiehať aj komunikácia s jednotlivými podnikmi.

12. VÝKONY ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU ORGÁNMI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA v SÚVISLOSTI S NOVOU CHEMICKOU LEGISLATÍVOU

Tabuľka č. 22a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov a mutagénov § 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z.z.	P o ě t súhlasných/nesúhlasných rozhodnutí
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov a mutagénov) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	115

Tabuľka č. 22b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania materiálov, chemických látok a prípravkov, nástrojov, strojov, zariadení, pracovných a technologických postupov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Oznámenie o začatí vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi alebo právnickými osobami (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	16
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Zneškodnenie nebezpečnej látky alebo nebezpečnej zmesi alebo látky vo výrobku, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky obsiahnutej v prípravku alebo vo výrobku, a ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§26 ods. 2 písm. c/ zák.č. 67/2010 Z.z.)	-
Opatrenia prijaté v prípade, že látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia *. (§ 26 ods. 3 písm. e/ zákona č. 67/2010 Z.z.)	-

V okrese Banská Bystrica a Brezno v roku 2013 bolo podaných **11** oznámení o začatí **DDD činnosti** v súvislosti s výkonom deratizácie a dezinfekcie a **5** oznámenia o aplikácii **prípravkov na ochranu rastlín** proti škodcom, podľa schváleného „Zoznamu registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ vydaného pre príslušný rok. V poľnohospodárskych a lesných podnikoch sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno **už dlhodobo** nepoužívajú jedovaté a veľmi jedovaté prípravky pri ochrane rastlín.

Tabuľka č. 22c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chem. faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z.z.	Počet	V sume
---	-------	--------

Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 22 písm. a), b), c), d), e), f) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 28 písm. e), f), g), h), i) zákona č. 355/2007 Z. z.	1	2000,- €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 39 písm. b), c), d) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 41 písm. a), b) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty uložené podľa § 36 zákona č. 67/2010 Z. z. za správne delikty uvedené v §§ 33-35 zákona č. 67/2010 Z. z.	-	-
Poriadkové pokuty uložené podľa § 38 zákona č. 67/2010 Z.z.	-	-

- komentár v bode sankčné opatrenia

Tabuľka č. 23

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	1*
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 9 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z. z.)	0

*RÚVZ Banská Bystrica ako poverený orgán podľa zák. č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvádzania chemických látok a chemických zmesí na trh spolupracuje s **Centrom pre chemické látky a prípravky (CCHLP)** v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a látok, poskytuje odborné stanoviská, informácie a expertízy, ktoré má k dispozícii. Tieto úlohy RÚVZ plní najmä v rámci úloh **Národného referenčného centra** pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika. V roku 2013 vypracoval RÚVZ pre CCHLP a EÚ jednu správu-dotazník k problematike pracovnej expozície **izokyanátom**, **diizokyanátom** a výskytu **profesionálnej prieduškovej astmy** v Slovenskej republike.

13. Personalistika

V tabuľke č. 16 uveďte personálne obsadenie odboru (oddelenia) PPL. V komentári uveďte pokles alebo nárast oproti predchádzajúcemu roku a špecializácie jednotlivých kategórií pracovníkov.

Tabuľka č. 24

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) preventívneho pracovného lekárstva							
Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		S p o l u
	zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
3	4	2	4	-	-	-	13

3-lekári 2 - so špecializáciou v odbore hygiena práce a pracovného lekárstva, z toho 1 Lekárka s vedeckopedagogickým titulom PhD a docent

4 - VŠ zdrav. zdravotnícki pracovníci s ukončeným vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo

2 – VŠ iný iní zdravotnícki pracovníci

2 – so špecializáciou v hygiene životných a pracovných podmienok

4 – dipl. a.h.e. vyššie stredné odborné vzdelania a špecializácia v odbore PPL

14. ŠPECIALIZOVANÉ ÚLOHY

Tabuľka č. 25

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť					
Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraniché pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali- zované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)
Odborné podujatia (počet prednášok)	Pregraduálna a postgraduálna výchova (počet hodín)				
25	40 hod.	15	3		

V rámci špecializovaných úloh sú v tabuľke č.25 zahrnuté aktivity:

Prednášky na odborných podujatiach (25) – počet prednášok spojených s účasťou na seminároch, konferenciách, kongresoch a školeniach organizovaných odbornými profesijnými spoločnosťami (SLS) a združeniami, edukačnými akreditovanými spoločnosťami a fakultami, úradmi verejného zdravotníctva a NRC (*prednášky sú uvedené v časti 14: Prednášková a publikačná činnosť*)

Pregraduálna a postgraduálna výchova (40) – prednášky a vzdelávanie/počet hodín/ na odborných podujatiach organizovanými inštitúciami – Fakultou verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave , Fakultou zdravotníctva SZU v Banskej Bystrici, Lekárskou fakultou UK Bratislava .

Zahraniché služobné a študijné cesty (3) :

- **Európska konferencia ETUI: Pracovné zdravotné služby a ochrana zdravia pri práci** Aktívna účasť s prednáškou – Pracovné zdravotné služby v SR. 12. -13.2.2013 Praha. ČR (doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD)
- **Porada a školenie školiteľov** v kontrole nad uplatňovaním **chemickej legislatívy v EÚ** v súvislosti s kontrolou ochrany zdravia pri práci. **ECHA , Helsinky**, Fínsko. 18.11.-20.11.2013 (doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD)
- **3. Medzinárodná konferencia ACSHW , Komisie EÚ “Choroby z povolania v EÚ .** Zamestnanci bez chorôb z práce”. **Brusel**, Belgicko 2.12.-4.12.2013 (doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD)

Iná odborná činnosť

Spracovanie odborných tém, vypracovanie odborných materiálov pre verejnosť do masmédií v spolupráci s hovorkyňou RÚVZ v B. Bystrici M. Tolnayovou a hovorkyňou ÚVZ SR Lenkou Skalickou, komunikácia v médiách.

Témy uvedené v rôznych lokálnych , regionálnych, celoštátnych médiách /RTVS, noviny, internet/

- Hlasná hudba v slúchadlách ohrozuje sluch (december 2013/január 2014)
- Zdravotné riziká pri manipulácii so zábavnou pyrotechnikou (december 2013)
- Ochrana zdravia pri práci / Týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (október 2013)
- Zdravotný stav obyvateľstva sa lepší, ale nie žiaducim tempom (máj 2013)
- V našom kraji sa zlepšujú ukazovatele zdravia obyvateľstva (marec 2013)
- Občan za dverami –publicistická relácia RTVS na tému “Riešenie sťažností občanov zo strany štátnych orgánov a orgánov samosprávy” (príspevok z regiónu Brezno)

- Medializácia činnosti súkromnej dopravnej zdravotnej služby – informácia RÚVZ /pre TV Markíza/ o legalizácii firmy a podmienkach práce (jún 2013)

15. PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Prednášky

- ✚ **1. Adamčáková, Z., Fabiánová, E., Král, P. a kol. ESNAP. Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku. XXI. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie“.** 23.- 25.september 2013, Nový Smokovec. (SLS SSH)
- ✚ **2. Fabiánová, E. Procesy na ochranu zdravia – bezpečnosť životného a pracovného prostredia, bezpečnosť potravín a ďalších zložiek. Modul 4.** Národná konferencia „ Posilňovanie služieb a kapacít verejného zdravotníctva v SR“ – prehľad výstupov národnej pracovnej skupiny menovanej štátnym tajomníkom MZ SR. Program spolupráce MZ SR s WHO- Európskou úradovňou pri uplatňovaní Európskeho akčného plánu na posilnenie služieb a kapacít verejného zdravotníctva. BCA- WHO 2012 -2013. 17. Október 2013, MZ SR Bratislava
- ✚ **3. Fabiánová, E., Ondrejková, L. Pracovné lekárstvo a pracovná zdravotná služba v SR.** Európska konferencia ETUI. Pracovné zdravotné služby. Ochrana zdravia pri práci – Aktívne účasť. Prednáška – Pracovné zdravotné služby v SR. . 12. -13.2.2013 Praha. ČR.
- ✚ **4. Fabiánová, E. Benefity preventívnych a ochranných opatrení pri práci, zabezpečenie splnenia úloh vyplývajúcich z legislatívy zamestnávateľom.** Seminár odborníkov BOZP organizovaný IBP. Podbanské - Vysoké Tatry , 14. marca 2013.
- ✚ **5. Fabiánová, E.. Prepojenie zberu údajov o zdravotnom stave a o záťaži chemickými faktormi z prostredia úradmi verejného zdravotníctva v SR.** Národný workshop „ Ľudský biomonitoring- výsledky projektu DEMOCOPHES. Bratislava, MZ SR, 6. februára 2013
- ✚ **6. Fabiánová, E . Modul 1 . Hodnotenie dopadu na zdravie (HIA). Metodológia HIA.** Projekt ÚVZ SR podporovaný EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica, 19.3. a 14.11.2013
- ✚ **7. Fabiánová, E. Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo – ochrana zdravia pri práci. Pracovná zdravotná služba. .** Projekt ÚVZ SR podporovaný EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5.2013 a 24.10.2013
- ✚ **8. Fabiánová, E. Modul 14. Manažment a jeho význam. Manažment vo verejnom zdravotníctve. Manažér. Hlavné úlohy vo verejnom zdravotníctve. Nové úlohy verejného zdravotníctva.** Projekt ÚVZ SR podporovaný EÚ : Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 8.2. a 29.10.2013.
- ✚ **9. Beláková ,J. Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo : Psychická pracovná záťaž .** Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013

- ✚ **10. Přibil, T.** Modul 8. Preventívne pracovné lekárstvo : *Hluk v hudobnom zábavnom priemysle*. Prednáška odprezentovaná v rámci cyklu: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. RÚVZ, Banská Bystrica 9.5 a 24.10. 2013
- ✚ **11. Hettychová, Ľ.:** *Ochrana zdravia pri práci s azbestom*. Vzdelávanie zamestnancov na výkon práce s azbestom. Uniško s.r.o. Banská Bystrica, 25.5.2013
- ✚ **12. Fabiánová, E.:** *Aktuálna legislatíva v oblasti ochrany zdravia pri práci. Zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane ,podpore a rozvoji verejného zdravia. Pracovné zdravotné služby*. Odborné vzdelávanie pracovníkov (fyzických a právnických osôb) na výkon práce v BOZP. Uniško, s.r.o. Banská Bystrica, 10.6.213
- ✚ **13. Hettychová, Ľ.:** *Aktuálna legislatíva v oblasti ochrany zdravia pri práci s chemickými faktormi (zákon.č.67/2010, NV SR č.253/2006 Z.z., NV SR č.355/2006 Z.z.)*. Odborné vzdelávanie pracovníkov (fyzických a právnických osôb) na výkon práce v BOZP. Uniško,s.r.o. Banská Bystrica, 10.6.213
- ✚ **14. Hettychová, Ľ.:** *Ako používať informácie REACH a CLP pri hodnotení rizík pri práci s chemickými faktormi*. Celoslovenská porada a workshop odborov a oddelení PPLaT Liptovský Ján , 22.-23.5.2013
- ✚ **15. Beláková, J.:** *Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z., č. 544/2007 Z. z. a č. 448/2007 Z. z.* Odborné vzdelávanie pracovníkov na výkon bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci .Uniško, s. r.o. Banská Bystrica, 31.5.2013
- ✚ **16. Přibil, T.:** *Aktuálne legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci : nariadenia vlády SR č. 115/2006 Z. z., č. 416/2005 Z. z., č. 410/2007 Z. z. a vyhláška MZ SR č. 541/2007 Z. z.* Odborné vzdelávanie pracovníkov na výkon práce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Uniško, s. r. o. Banská Bystrica, 31.5.2013

Publikácie

1. BEHRENS, THOMAS / KENDZIA, BENJAMIN / TREPPMANN, TABEA / OLSSON, ANN / JÖCKEL, KARL-HEINZ / GUSTAVSSON, PER / POHLABELN, HERMANN / AHRENS, WOLFGANG / BRÜSKE, IRENE / WICHMANN, HANS-ERICH / MERLETTI, FRANCO / MIRABELLI, DARIO / RICHIARDI, LORENZO / SIMONATO, LORENZO / ZARIDZE, DAVID / SZESZENIA-DABROWSKA, NEONILA / RUDNAI, PETER / LISSOWSKA, JOLANTA / **FABIANOVA, ELEONORA** / TARDÓN, ADONINA / FIELD, JOHN / STANESCU DUMITRU, RODICA / BENCKO, VLADIMIR / FORETOVA, LENKA / JANOUT, VLADIMIR / SIEMIATYCKI, JACK / PARENT, MARIE-ELISE / MCLAUGHLIN, JOHN / DEMERS, PAUL / LANDI, MARIA TERESA / CAPORASO, NEIL / KROMHOUT, HANS / VERMEULEN, ROEL / PETERS, SUSAN / BENHAMOU, SIMONE / STÜCKER, ISABELLE / GUIDA, FLORENCE / CONSONNI, DARIO / BUENO-DE-MESQUITA, BAS / 'T MANNETJE, ANDREA / PEARCE, NEIL / TSE, LAP AH / YU, IGNATIUS TAK-SUN / PLATO, NILS / BOFFETTA, PAOLO / STRAIF, KURT / SCHÜZ, JOACHIM / PESCH, BEATE / BRÜNING, THOMAS. Lung cancer risk among bakers, pastry cooks and confectionary makers: the SYNERGY study. In: *Occup Environ Med* doi:10.1136/oemed-2013-101469. Published Online First 2 August 2013 . Pubmed #23911873.

2. **FABIÁNOVÁ, E. ,ADAMČÁKOVÁ, Z.** a kol.: ESNAP. - *Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku*. Banská Bystrica: Regionálny úrad verejného zdravotníctva za podpory Ministerstva zdravotníctva SR, 2013 - 108 s. - ISBN 978-80-971096-1-5

3. **FABIÁNOVÁ, E., POTISKOVÁ, L., ADAMČÁKOVÁ, Z.,** SAFAEI CHAKAMEN, D., **HETTYCHOVÁ, I.,** ONDREJKOVÁ, L., JANOUŠEK, M., MACHATOVÁ, Z., ČERNÁ, M., BERŽINEC, P., MAZAL, J., BOFFETTA, P., BRENNAN, P. *Nadväzujúca štúdia Stredo európskej epidemiologickej štúdie nádorov pľúc na Slovensku.* In: *Životné podmienky a zdravie. Zborník vedeckých prác Úrad verejného zdravotníctva SR, 2013. s.53 -61. Počet strán: 538 ISBN 978-80-7159-215-0. EAN 9788071592150.*

4. KENDZIA, BENJAMIN / BEHRENS, THOMAS / JÖCKEL, KARL-HEINZ / SIEMIATYCKI, JACK / KROMHOUT, HANS / VERMEULEN, ROEL / PETERS, SUSAN / VAN GELDER, RAINER / OLSSON, ANN / BRÜSKE, IRENE / WICHMANN, H-ERICH / STÜCKER, ISABELLE / GUIDA, FLORENCE / TARDÓN, ADONINA / MERLETTI, FRANCO / MIRABELLI, DARIO / RICHIARDI, LORENZO / POHLABELN, HERMANN / AHRENS, WOLFGANG / LANDI, MARIA TERESA / CAPORASO, NEIL / CONSONNI, DARIO / ZARIDZE, DAVID / SZESZENIA-DABROWSKA, NEONILA / LISSOWSKA, JOLANTA / GUSTAVSSON, PER / MARCUS, MICHAEL / **FABIANOVA, ELEONORA** / 'T MANNETJE, ANDREA / PEARCE, NEIL / TSE, LAP AH / YU, IGNATIUS TAK-SUN / RUDNAI, PETER / BENCKO, VLADIMIR / JANOUT, VLADIMIR / MATES, DANA / FORETOVA, LENKA / FORASTIERE, FRANCESCO / MCLAUGHLIN, JOHN / DEMERS, PAUL / BUENO-DE-MESQUITA, BAS / BOFFETTA, PAOLO / SCHÜZ, JOACHIM / STRAIF, KURT / PESCH, BEATE / BRÜNING, THOMAS. *Welding and lung cancer in a pooled analysis of case-control studies.* In: *American Journal of Epidemiology, 15 November 2013, vol./is. 178/10(1513-1525), 00029262. Pubmed #24052544.*

5. LEONCINI E, RICCIARDI W, CADONI G, ARZANI D, PETRELLI L, PALUDETTI G, BRENNAN P, LUCE D, STUCKER I, MATSUO K, TALAMINI R, LA VECCHIA C, OLSHAN AF, WINN DM, HERRERO R, FRANCESCHI S, CASTELLSAGUE X, MUSCAT J, MORGENSTERN H, ZHANG ZF, LEVI F, DAL MASO L, KELSEY K, MCCLEAN M, VAUGHAN TL, LAZARUS P, PURDUE MP, HAYES RB, CHEN C, SCHWARTZ SM, SHANGINA O, KOIFMAN S, AHRENS W, MATOS E, LAGIOU P, LISSOWSKA J, SZESZENIA-DABROWSKA N, FERNANDEZ L, MENEZES A, AGUDO A, DAUDT AW, RICHIARDI L, KJAERHEIM K, MATES D, BETKA J, YU GP, SCHANTZ S, SIMONATO L, BRENNER H, CONWAY DI, MACFARLANE TV, THOMSON P, **FABIANOVA E,** ZNAOR A, RUDNAI P, HEALY C, BOFFETTA P, CHUANG SC, LEE YC, HASHIBE M, BOCCIA S. *Adult height and head and neck cancer: a pooled analysis within the INHANCE Consortium.* In: *Eur J Epidemiol.* 2013 Nov 24. [Epub ahead of print]. PMID: 24271556

6. OLSSON, ANN C / XU, YIWEN / SCHÜZ, JOACHIM / VLAANDEREN, JELLE / KROMHOUT, HANS / VERMEULEN, ROEL / PETERS, SUSAN / STÜCKER, ISABELLE / GUIDA, FLORENCE / BRÜSKE, IRENE / WICHMANN, HEINZ-ERICH / CONSONNI, DARIO / LANDI, MARIA TERESA / CAPORASO, NEIL / TSE, LAP AH / YU, IGNATIUS TAK-SUN / SIEMIATYCKI, JACK / RICHARDSON, LESLEY / MIRABELLI, DARIO / RICHIARDI, LORENZO / SIMONATO, LORENZO / GUSTAVSSON, PER / PLATO, NILS / JÖCKEL, KARL-HEINZ / AHRENS, WOLFGANG / POHLABELN, HERMANN / TARDÓN, ADONINA / ZARIDZE, DAVID / MARCUS, MICHAEL W / 'T MANNETJE, ANDREA / PEARCE, NEIL / MCLAUGHLIN, JOHN / DEMERS, PAUL / SZESZENIA-DABROWSKA, NEONILA / LISSOWSKA, JOLANTA / RUDNAI, PETER / **FABIANOVA, ELEONORA** / DUMITRU, RODICA STANESCU / BENCKO, VLADIMIR / FORETOVA, LENKA / JANOUT, VLADIMIR / BOFFETTA, PAOLO / FORTES, CRISTINA / BUENO-DE-MESQUITA, BAS / KENDZIA, BENJAMIN / BEHRENS, THOMAS / PESCH, BEATE / BRÜNING, THOMAS / STRAIF, KURT. *Lung cancer risk among hairdressers: a pooled analysis of case-control studies conducted between 1985 and 2010.* In: *Am J Epidemiol.* 2013. Nov 1;178(9):1355-65. doi: 10.1093/aje/kwt119. Epub 2013 Sep 25. Pubmed #24068200.

7. ŠULCOVÁ, MARGARÉTA, ČIŽNÁR, IVAN, **FABIÁNOVÁ, ELEONÓRA** a kol. *Verejné zdravotníctvo*. Bratislava: Veda, 2012. 654 s. Vydané: 7. marec 2013. ISBN 978-80-224-1283-

8. VLAANDEREN J, PORTENGEN L, SCHÜZ J, OLSSON A, PESCH B, KENDZIA B, STÜCKER I, GUIDA F, BRÜSKE I, WICHMANN HE, CONSONNI D, LANDI MT, CAPORASO N, SIEMIATYCKI J, MERLETTI F, MIRABELLI D, RICHIARDI L, GUSTAVSSON P, PLATO N, JÖCKEL KH, AHRENS W, POHLABELN H, TARDÓN A, ZARIDZE D, FIELD JK, 'T MANNETJE A, PEARCE N, MCLAUGHLIN J, DEMERS P, SZESZENIA-DABROWSKA N, LISSOWSKA J, RUDNAI P, **FABIANOVA E**, STANESCU DUMITRU R, BENCKO V, FORETOVA L, JANOUT V, BOFFETTA P, FORASTIERE F, BUENO-DE-MESQUITA B, PETERS S, BRÜNING T, KROMHOUT H, STRAIF K, VERMEULEN R. Effect Modification of the Association of Cumulative Exposure and Cancer Risk by Intensity of Exposure and Time Since Exposure Cessation: A Flexible Method Applied to Cigarette Smoking and Lung Cancer in the SYNERGY Study. In: *Am J Epidemiol*. 2014 Feb 1;179(3):290-8. doi: 10.1093/aje/kwt273. Epub 2013 Dec 18.

9. **Hettychová, Ľ.** : *Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia, označovanie a balenie chemických látok a zmesí - odborné usmernenie hlavného hygienika SR na pomoc pri kontrole prechodu na nový systém CLP v praxi RÚVZ*. In: Informačný bulletin hlavného hygienika SR, ÚVZ SR. Porada a workshop pracovníkov v odbore PPLaT 22.-23. máj 2013 Liptovský Ján

10. **Hettychová, Ľ.**: *Odborné materiály na vzdelávanie v oblasti riadenia a aplikácie prípravkov na ochranu rastlín*. ÚKSUP Bratislava. V tlači.

11. Podklady do dokumentov pre správu EÚ

BANDUCH, I., LISSNER, L. *Asbestos-related occupational diseases in Central and East European Countries*. Hamburg: Kooperationstelle Hamburg IFE, 2013, 59 s. (podklady zo SR E. **Fabiánová** ; R. Otrusínik)

12. **Podklady pre publikáciu** : *Prehľad činnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici*. Banská Bystrica, (**Fabiánová, E., Hettychová, Ľ.** za RÚVZ a OPPLaT)

Odbor epidemiológie
vedúca odboru:
MUDr. Mária Avdičová, PhD.

Analýza epidemiologickej situácie v okrese Banská Bystrica za rok 2013

I. Demografická situácia v okrese Banská Bystrica za rok 2012

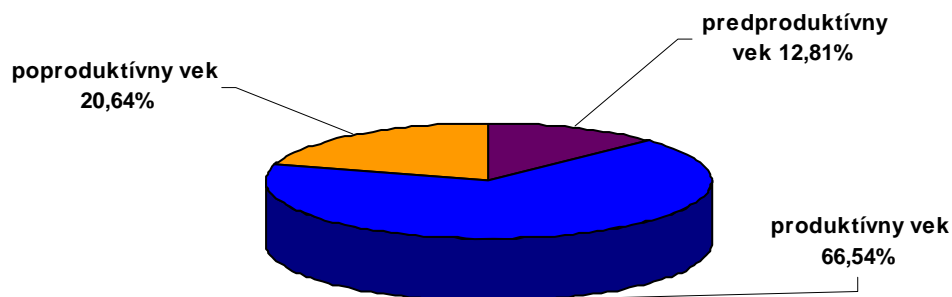
K 31.12. 2012 mal okres Banská Bystrica 111 148 obyvateľov, čo oproti roku 2011 predstavuje pokles o 0,03%. Z toho bolo 58 146 žien (52,31%) a 53 002 mužov (47,68%), podiel mužov stúpol o 0,03%. Mesto B. Bystrica malo z celkového počtu obyvateľov okresu B. Bystrica 79 583 obyvateľov (71,60%) a ostatné obce mali 31 565 obyvateľov (28,39%).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2012 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 14 246 obyvateľov, t.j. 12,81%,
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 73 959 obyvateľov, t.j. 66,54%,
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 22 943 obyvateľov, t.j. 20,64%.

Graf 6.I.2

Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2012, okres Banská Bystrica

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku klesol o 0,04% oproti predchádzajúcemu roku, počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 7,61%, avšak v poproduktívnom roku bol zaznamenaný vzostup obyvateľov, a to o 7,56%.

Zdravotnícke zariadenia v okrese B. Bystrica

Okres B. Bystrica má 2 nemocnice: Fakultnú NsP F.D.Roosevelta s 901 lôžkami a Detskú fakultnú nemocnicu s poliklinikou s 97 lôžkami.

V okrese sú štyri špecializované zdravotnícke zariadenia: Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb a.s. so 111 lôžkami, Centrum pre liečbu drogových závislostí Banská Bystrica s 27 lôžkami, FMC- Dialyzačné služby, špecializovaná nemocnica v odbore nefrológia so 16 lôžkami a Mamacentrum s 8 lôžkami.

Ďalej má okres päť polikliník (z toho NovaMed, s.r.o. s 38 lôžkami). V okrese je 49 ambulancií praktických lekárov pre dospelých, 26 ambulancií praktických lekárov pre deti a dorast, 310 odborných ambulancií a 66 stomatologických ambulancií.

V okrese je jedno kúpeľné zariadenie Kúpele Brusno a.s., 2 ADOS a 53 lekární. Zariadení sociálnych služieb pre dospelých bez ubytovania je v okrese Banská Bystrica 22.

<u>Okres</u>	počet ambulancií praktických lékařov pre deti a dorast	počet ambulancií praktických lékařov pre dospelých	počet stomatologických ambulancií	počet odborných ambulancií	počet zariadení sociálnych služieb pre deti	počet zariadení sociálnych služieb s ubytovaním pre dospelých
Banská Bystrica	26	50	67	317	5	27

V texte boli použité:

údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2012 – spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, 2013

II. Charakteristika epidemiologickej situácie v okrese Banská Bystrica

Situáciu v roku 2013 hodnotíme ako priaznivú, K výrazným rozdielom vo výskyte oproti roku 2012 nedošlo.

Hnačkové ochorenia: V tejto skupine diagnóz došlo k nepatrnému vzostupu. Spolu bolo hlásených 598 prípadov a 1 prípad nosičstva na salmonellu.. Oproti roku 2012 je to o 10 prípadov viac. Zaznamenaných bolo 48 ochorení na salmonellovú enteritídu, 77 na hnačku spôsobenú kampylobacterom, 9 clostrídiom produkujúcim toxín A a B, 2x spôsobenú inou špecifikovanou baktériou a to kvasinkami a citrobakterom, 192 hnačkových ochorení spôsobených rotavírusmi, 58 ochorení Norwalk vírusmi, 32 ochorení adenovírusmi. V 178 prípadoch išlo o hnačku a gastroenteritídu, u ktorej sa nepodarilo identifikovať etiologický agens.

V skupine nákaz **preventabilných očkovaním** neboli zaznamenané ochorenia na rubeolu, diftériu, parotitídu, tetanus, poliomyelitídu, závažné ochorenia spôsobené H. influenzae B, morbilli. Vyskytli sa dve ochorenia na TBC a jedno na pertussis. Vyskytli sa tiež ochorenia spôsobené pneumokokmi a to 3 ochorenia na sepsu, 1 na zápal mozgových blán a 2 ochorenia na pneumóniu.

Z ostatných **vzduchom prenosných nákaz** bolo hlásených 268 ochorení, čo je o 9 menej ako v roku 2012. Vyskytli sa ochorenia 1 TBC a 1 pertussis, jedno ochorenie na šarlach, 1 herpetická gingivostomatitída, 233 ochorení na varicellu, 11 ochorení na herpes zoster, 1 zosterová choroba oka, 1 zápal pľúc spôsobený cytomegalovírusom, 20 ochorení na mononukleózu.

Osobitnú kapitolu tvoria **akútne respiračné ochorenia a chrípka**, ktoré sa hlásia lekármi prvého kontaktu počas celého roka. V priebehu roku bolo hlásených 21 985 ochorení na ARO, z toho chrípka 2407 prípadov. U ARO je to vzostup o 22%, u chrípky 30,6%. Laboratórne sa podarilo dokázať v 34 prípadoch chrípku typu A alebo B, 3 prípady spôsobené novým typom A (H1N1), pneumóniu spôsobenú Streptococcus pneumoniae, 7 ochorení spôsobených RSV. V ďalších 6 ochoreniach sa jednalo o syndróm náhlejšej respiračnej tiesne vyžadujúcej si oxygenoterapiu alebo UPV.

V skupine **sexuálne prenosných ochorení** bolo hlásených 16 ochorení. Oproti roku 2012 je to 5,3 násobný administratívny vzostup. Hlásených bolo 6 ochorení na syfilis, 1 na kvapavku, 5 ochorení močovo pohlavného aparátu spôsobených chlamýdiami, 1 ochorenie spôsobené trichomonádami a 1 herpes simplex genitálií. Zaznamenané boli tiež dve nové nosičstvá HIV.

V skupine **neuroinfekcií** bolo hlásených 11 ochorení, čo je o 2 ochorenia viac ako predchádzajúci rok. Jednalo sa 1x o kliešťovú encefalitídu, 2x vírusovú meningitídu nešpecifikovanú, 1x vírusovú spôsobenú enterálnymi vírusmi. V jednom prípade sa jednalo o meningitídu spôsobenú herpes zoster vírusom, 3 bakteriálne meningitídy (1x spôsobenú pneumokokom a 2x zostala nešpecifikovaná). V jednom prípade išlo o nešpecifikovanú encefalomyelitídu a v jednom prípade o parézu nervi facialis.

V skupine **vírusových hepatítid** bolo hlásených 15 prípadov ochorení a 1 nosičstvo HBsAg. Vyskytli sa 4 prípady na VHA, 1 na chronickú VHB, 10 na chronickú VHC.

V skupine ochorení na **septikémie** bolo hlásených 43 prípadov spôsobených rôznymi baktériami. Je to o 2 ochorenia menej ako v roku 2012. Z celkového počtu bolo 38 hlásených ako NN.

V skupine ochorení **kože** boli hlásené 4 ochorenia, čo je o 3 viac ako predchádzajúci rok.. Hlásené boli 3 ochorenia na svrab a 1 ochorenie na aspergilózu stredného ucha.

Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou: v tejto skupine diagnóz pokiaľ sa klinicky nezaradili inde, bolo hlásených 19 ochorení, čo je o 5 ochorení menej ako v roku 2012. V 13 prípadoch išlo o lymeskú borreliózu, 1x o maláriu, 1x o toxoplazmózu a 1x o echinokokózu pečene.

Epidémie: 2 epidémie hnačkových ochorení s nezisteným etiologickým agens (A09),
penzión Jeseň a konzervatórium B. Bystrica
1 epidémia hnačkových ochorení nemocničných nákaz vo FNŠP Banská bystrica
na novorodeneckom oddelení (A08.0)

Úmrtia: spolu 9 úmrtí z toho 4x na nozokomiálnu infekciu
Išlo o tieto diagnózy: 4x na syndróm respiračnej tiesne, 1x na chrípku, 3x na sepsu,
1x na pneumóniu.

Očkovanie detskej populácie je aj napriek stále silnejúcej antivakcinačnej loby na slušnej úrovni a pohybuje sa od 93,5 % pri očkovaní proti rubeole, parotitíde a morbilám v roč. narodenia 2011 po 99,2% u očkovaní proti diftérii, tetanu, pertussis a poliomyelitíde v roč. nar. 2006. U očkovaní proti parotitíde, rubeole a morbilám dosahuje kritickú úroveň kolektívnej imunity.

**VÝSKYT VYBRANÝCH PRENOSNÝCH OCHORENÍ A POROVNÁVACIE INDEXY
V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA V R. 2013**

DIAGNÓZA	2013	2012	INDEX 2013/2012	PRIEMER 2008- 2012	Index/P	CHOROBNOSŤ	PRIEMER ch.2008- 2012
	Abs.Hod	Abs.Hod					
A02	48	58	0,83	68,8	0,70	43,19	61,95
A02N	1	0	0,00	0,6	1,67	0,90	0,54
A03	0	4	0,00	1,2	0,00	0,00	1,08
A040	0	4	0,00	2,8	0,00	0,00	2,52
A044	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A045	77	94	0,82	36	2,14	69,28	32,42
A046	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A048	2	0	0,00	3	0,67	1,80	2,70
A05	0	0	0,00	6,2	0,00	0,00	5,58
A07	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A08	282	202	1,40	119,6	2,36	253,72	107,70
A09	178	210	0,85	242,8	0,73	160,15	218,64
A27	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,36
A370	1	1	1,00	3,4	0,29	0,90	3,06
A38	1	8	0,13	7,2	0,14	0,90	6,48
A39	0	2	0,00	0,6	0,00	0,00	0,54
A400	0	1	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A402	0	3	0,00	1,8	0,00	0,00	1,62
A403	4	1	4,00	0,2	20,00	3,60	0,18
A408	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
A410	7	7	1,00	5,6	1,25	6,30	5,04
A411	1	1	1,00	1,6	0,63	0,90	1,44
A415	28	28	1,00	23	1,22	25,19	20,71
A419	5	5	1,00	3,4	1,47	4,50	3,06
A69	1	0	0,00	0,4	2,50	0,90	0,36
A81	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,36
A84	1	0	0,00	0,8	1,25	0,90	0,72
A87	4	1	4,00	4	1,00	3,60	3,60
B01	233	247	0,94	303,2	0,77	209,63	273,03
B02	13	19	0,68	20,6	0,63	11,70	18,55
B15	4	2	2,00	6,4	0,63	3,60	5,76
B16	0	1	0,00	1,4	0,00	0,00	1,26
B181	1	2	0,50	0,4	2,50	0,90	0,36
B182	10	3	3,33	1	10,00	9,00	0,90
B26	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
B27	16	17	0,94	18,4	0,87	14,40	16,57
B50	1	1	1,00	0,2	5,00	0,90	0,18
B58	1	0	0,00	0,4	2,50	0,90	0,36
B86	3	0	0,00	5,8	0,52	2,70	5,22
G00	3	1	3,00	2	1,50	2,70	1,80
G61	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,18
G630	6	6	1,00	4,4	1,36	5,40	3,96
M012	6	5	1,20	2,6	2,31	5,40	2,34
Z203	3	11	0,27	11,8	0,25	2,70	10,63

3.Respiračné infekcie

Banská Bystrica

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 36	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diphtéria	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 37	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	4	1	1
Pertussis	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,61	3,60	0,90	0,9
A 38	a	6	3	6	2	0	8	7	5	2	14	2	9	3	8	1
Streptokok. inf.	r	5,3	2,7	5,3	1,8	0,0	7,2	6,3	4,5	1,8	12,61	1,8	8,11	2,70	7,20	0,9
B 01	a	155	72	217	81	178	236	197	42	91	296	457	232	278	246	233
Varicela	r	137,2	63,9	192,7	71,1	159,0	211,7	176,8	37,8	82,0	266,71	412,1	209,05	250,38	221,26	209,63
B 02	a	54	63	43	37	39	40	28	32	27	31	21	25	7	19	13
Herpes zoster	r	47,8	55,9	38,2	33,8	34,8	35,9	25,1	28,8	24,3	27,93	18,9	22,53	6,30	17,09	11,7
B 05	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Morbilli	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 06	a	3	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubeola	r	2,7	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 26	a	16	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Parotitis epidemica	r	14,2	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,90	0,0	0,0
Chríпка a ak.res.och	a	52 519	36 453	30 476	21 632	24 465	12 633	15 587	13 678	35 675	31 468	45 063	31 951	27 205	18 021	21 985
	r	46552,7	32 313,6	27 015,3	19 175,6	21 686,9	11 198,5	13 817,0	12 124,8	120 991,2	93729,9	112790,6	96631,0	100347,85	90420,91	10 066,78

4.Neuroinfekcie

Banská Bystrica

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 39	a	0	1	0	0	2	0	1	1	0	0	1	0	0	2	1
AMening. mening	r	0,0	0,9	0,0	0,0	1,8	0,0	0,9	0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	1,80	0,9
A 87	a	1	9	3	5	3	9	8	8	3	9	2	4	4	1	4
Vírusová mening.	r	0,9	8,0	2,7	4,4	2,7	8,1	7,2	7,2	2,7	8,11	1,8	3,60	3,60	1,90	3,6
A86	a	1	1	4	0	1	1	1	4	0	1	0	0	1	0	0
Iné nešp.encefal.	r	0,9	0,9	3,6	0,0	0,9	0,9	0,9	3,6	0,0	0,90	0,0	0,0	0,90	0,0	0,0
G 00	a	5	3	2	4	2	3	2	2	3	4	3	0	2	1	3
Bakt.záp.mozg. pl.	r	4,4	2,7	1,8	3,6	1,8	2,7	1,8	1,8	2,7	3,60	2,7	0,0	1,80	0,90	2,70
G 61	a	3	0	0	0	1	1	3	4	1	0	1	0	0	0	0
Zápal.polyneurop.	r	2,7	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	2,7	3,6	0,9	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0
A 81	a	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0
Pomalé vír.infekcie	r	0,9	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9	0,90	0,0	0,0	0,90	0,0	0,0

5.Zoonózy

Banská Bystrica

Ochorenie	ROK															
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
A 27 Leptospiróza	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,90	0 0,0	1 0,90	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 32 Listerióza	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 69 Lymeská borrelióza	a r	4 3,6	7 6,2	2 1,8	4 3,6	6 5,4	10 9,0	12 10,8	1 0,9	5 4,5	2 1,80	8 7,2	0 0,0	0 0,0	11 9,9	13 11,7
A 78 Q horúčka	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 84 Kliešťová.encef.	a r	1 0,9	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	3 2,7	2 1,8	1 0,90	1 0,9	2 1,80	0 0,0	0 0,0	1 0,9
B 58 Toxoplazmóza	a r	14 12,4	14 12,4	4 3,6	4 3,6	12 10,7	1 0,9	5 4,5	9 8,1	3 2,7	2 1,80	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9
B 68 Tenióza	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
Z 20.3 Ohrozenie besnot.	a r	37 32,8	25 22,2	33 29,3	32 28,4	26 23,2	24 21,5	45 40,4	25 22,5	17 15,3	14 12,61	10 9,0	16 14,42	8 7,21	11 9,89	3 2,7
B 35 Trichofýcia	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	2 1,8	2 1,8	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
B 75 Trichinelóza	a r	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0

6.Nákazy kože a slizníc

Banská Bystrica

Ochorenie	ROK															
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
A 33 Tetanus	a r	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
A 48 Plynová gangréna	a r	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	1 0,9	0 0,0	1 0,9	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0	0 0,0
B 86 Svrab	a r	16 14,2	30 26,6	23 20,4	22 19,5	8 7,2	9 8,1	2 1,8	4 3,6	5 4,5	4 3,60	3 2,7	10 9,01	12 10,81	0 0,0	3 2,7

III. Epidemiologická situácia

III.1 *Skupina alimentárnych nákaz*

III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01

Ochorenie sme nezaznamenali. V evidencii naďalej zostáva jedna bacilonosička vo veku 72 rokov, má fágotyp F1.

III.1.2 Iné infekcie vyvolané salmonelami – A 02

Hlásených bolo v priebehu roku spolu 48 ochorení na salmonelovú enteritídu, chor. 43,19/100 000. Oproti roku 2012 je to pokles o 10 ochorení, t.j. o 17,2 %. Ochorelo 23 mužov a 25 žien . Ochorenia sa vyskytli u pacientov takmer v každej vekovej skupine s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 1 - 4 ročných detí, chor. 336,86/100 000.

Ochorenia sa vyskytli prevažne u pacientov z B. Bystrice, spolu 41x. Výskyt bol sporadický. Rodinný výskyt sme nezaznamenali ani epidémie. Najviac prípadov sa vyskytlo v mesiaci august (12 prípadov). U 0 ročných detí sme zaznamenali ochorenie v 3 prípadoch. Deti mali v anamnéze konzum týchto potravín:

Jedno dieťa materské mlieko, Nutrilon, detský čaj (S. enteritidis), druhé dieťa Nutrilon, plnku do zákuskov s vajcami (vajcia z obchodnej siete – S. typhimurium), tretie dieťa (S.agona) Bebu a kravské mlieko .

Tab. IV.1.1 Rozdelenie salmonel podľa sérotypov:

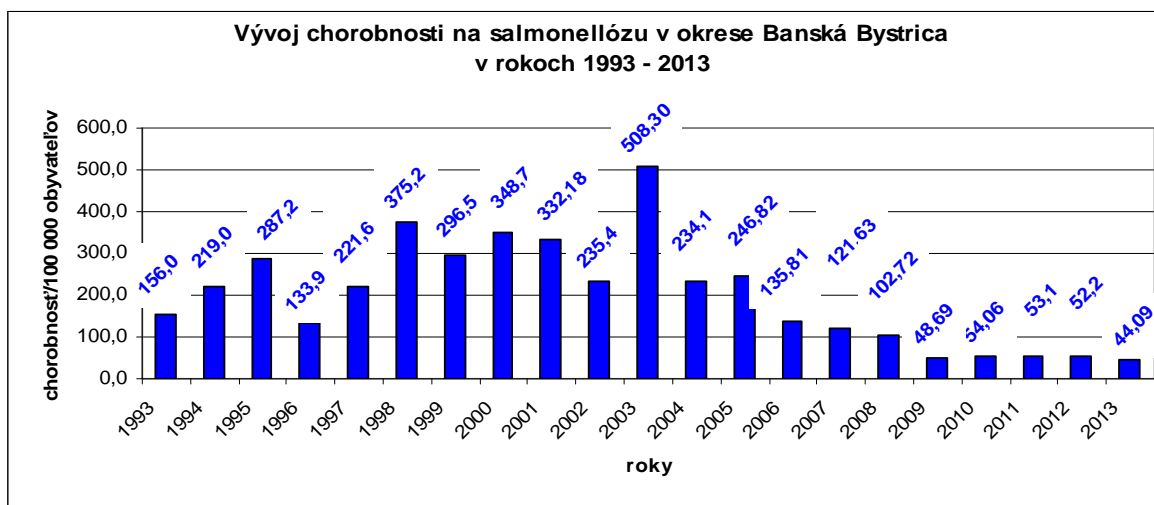
Typy salmonell	Ochorenie		Vylučovanie		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
S. Agona	1	2,08	0	0	1	2,04
S. Bareily	1	2,08	0	0	1	2,04
S. enteritidis	36	75,0	1	100,0	37	75,51
S. infantis	2	4,17	0	0	2	4,08
S. Kimuenza	1	2,08	0	0	1	2,04
S. Rissen	1	2,08	0	0	1	2,04
S. Stanley	2	4,17	0	0	2	4,08
S. typhimurium	4	8,33	0	0	4	8,16
Spolu	48	100,0	1	100,0	49	100,0

Zaznamenali sme tiež 1 prípad nosičstva, bol zistený u 50 ročnej ženy, v rámci preventívnej prehliadky. Išlo o S. enteritidis.

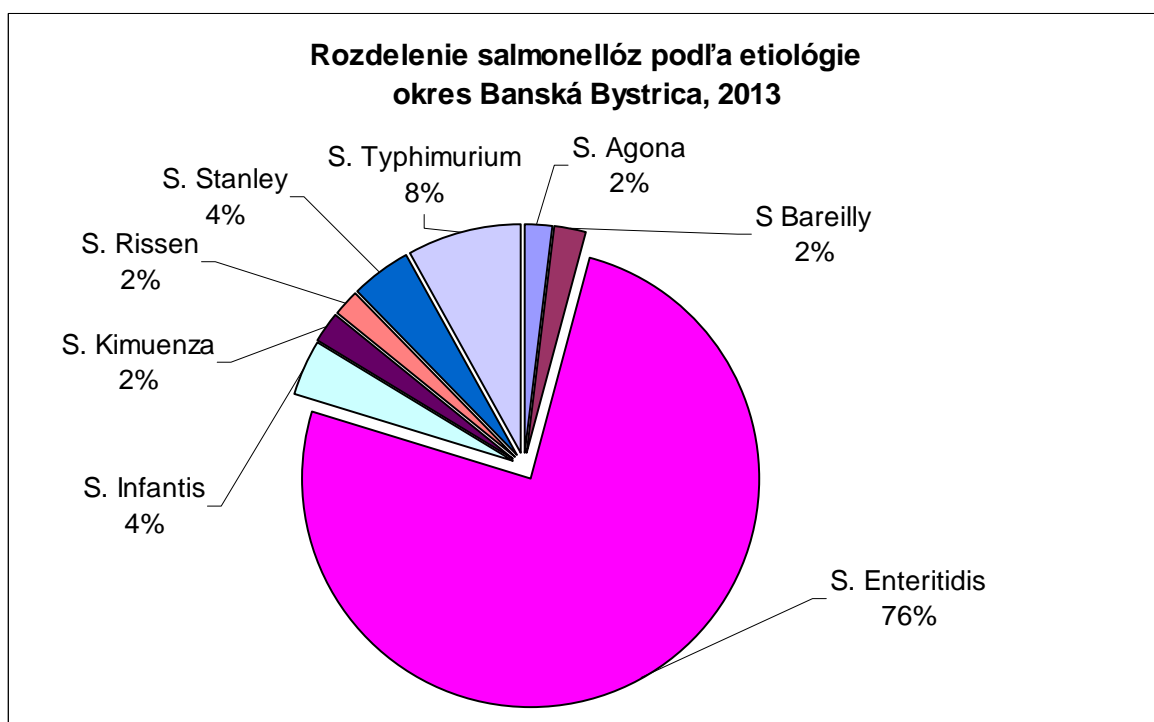
Mimočrevná lokalizácia salmonely zaznamenaná nebola.

Veterinárna služba ochorenie u zvierat nehlásila.

Graf III.1.1

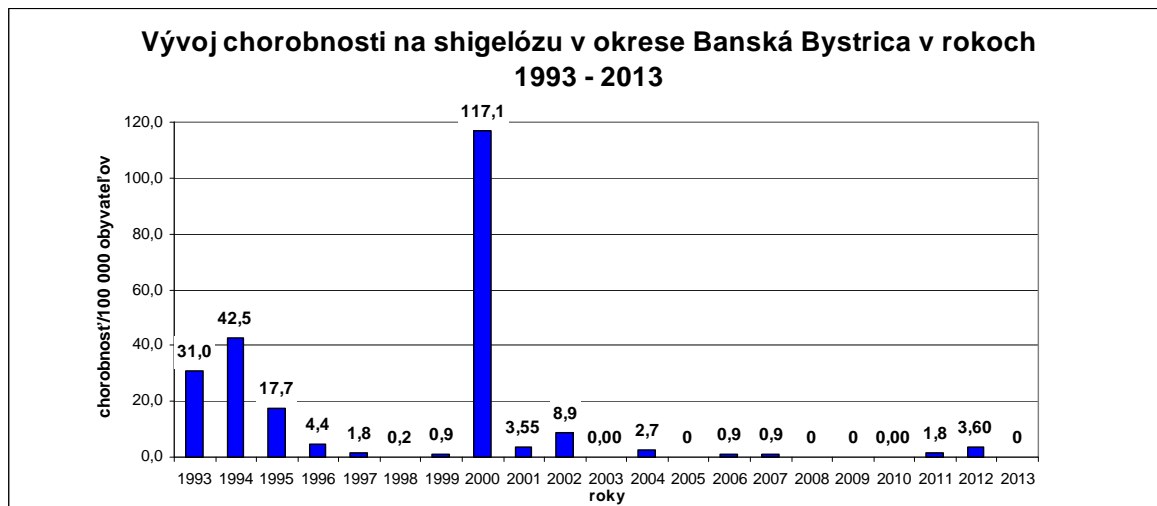
Graf III.1.2

III.1.3 Šigelóza – Dyzentéria – A03

Ochorenie nebolo hlásené.

Graf III.1.3

III.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A 04

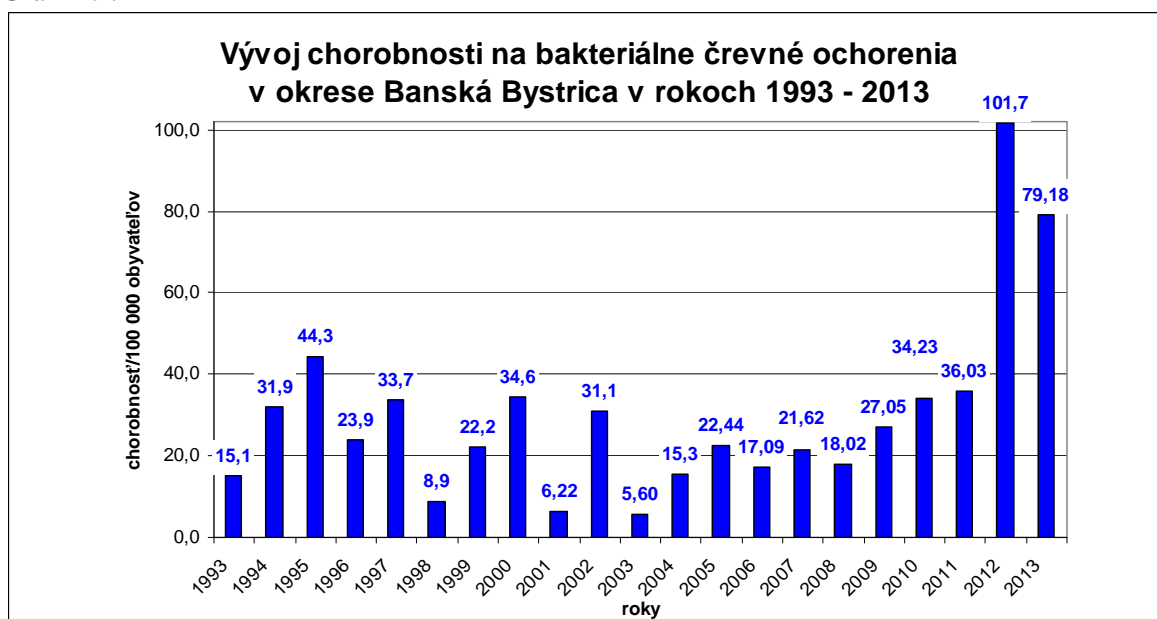
Spolu bolo hlásených 88 ochorení, chor. 79.18/100 000. Oproti roku 2012 je to pokles o 22,1 %. Najpočetnejšou skupinou boli hnačkové ochorenia spôsobené kamylobacterom - 77x, Clostrídiom – 9x, v 2 prípadoch išlo o nozokomiálnu nákazu z onkologickej kliniky, v jednom prípade kultivačne dokázaný Citrobacter a 1x kvasinky.

Ochorelo 40 mužov a 48 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine, najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 0 ročných detí 899,10/100 000. Najčastejšie sa ochorenia vyskytli u pacientov z B. Bystrice (63 prípadov).

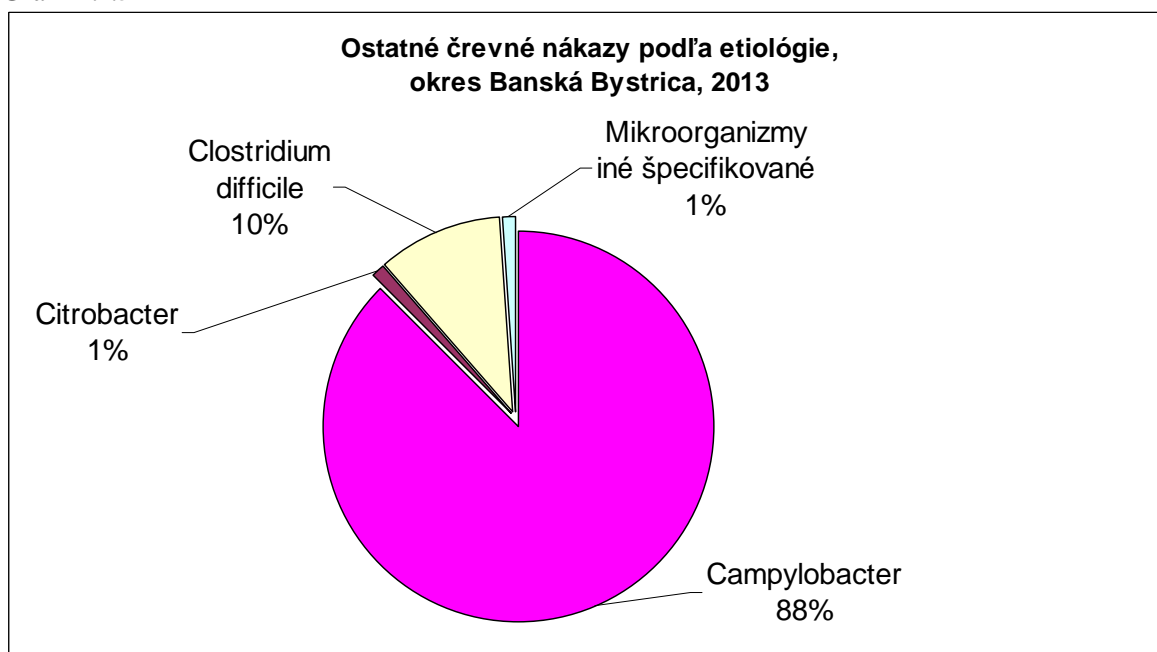
Ochorenia sa vyskytli sporadicky počas celého roka, najviac v máji (14 prípadov)

Ako NN bolo hlásených 7 ochorení, 5x na infekciu spôsobenú Clostrídiom a 2x inými baktériami (kvasinky a Citrobacter)

Graf III.1.4

Graf III.1.5

III.1.5 Vírusové enteritídy – A 08

Hlásených bolo 282 hnačkových ochorení spôsobených vírusovou etiológiou, chor. 253,7/100 000. Oproti roku 2012 je to vzostup o 39,6 %. Ochorelo 124 mužov a 152 žien. Na etiológii sa podieľali rotavírusy 192x, Norwalk vírusy 58x a adenovírusy 32x.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 10 489,5/100 000. V epidemiologickej súvislosti bolo zaznamenaných 15 ochorení. Tieto sa vyskytli na novorodeneckom oddelení FNŠP FDR B. Bystrica v čase od 29.9 a 22.10. Zo stolice boli dokázané rotavírusy.

Ako NN – spolu 120 ochorení, z toho 87 ochorení spôsobených rotavírusom, 17 ochorení Norwalk vírusom a 16 ochorení adenovírusom.

1 prípad ochorenia sa vyskytol u kompletne očkovaného dieťaťa Rotarixom ...mesiacov po očkovaní. Ochorenia sa vyskytli počas celého roka s maximom výskytu v októbri – 36 prípadov.

III.1.6 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

V priebehu roku 2013 bolo hlásených 179 ochorení na hnačky, u ktorých sa nepodarilo dokázať etiológiu, chor. 161,05/100 000. Ochorelo 70 mužov a 108 žien. Oproti roku 2012 je to pokles o 17,2 %.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v septembri - 36 prípadov. Najpostihnutejšou skupinou boli pacienti vo veku 0 rokov, v tejto skupine bola chorobnosť 1198,8/100 000. Najčastejšie ochoreli pacienti z B. Bystrice (147).

Epidémie: Zaznamenali sme 2 epidémie:

1. 21 prípadov ochorení sa vyskytlo u obyvateľov zariadenia sociálnych služieb – Penzión Jeseň v B. Bystrici. Ochorenia sa vyskytli v čase od 15.3 do 18.3. Ochorelo 17 obyvateľov a 4 zamestnanci zariadenia. Klinické príznaky – hnačky, zvracanie. Bakteriologickým vyšetrením sa nepodarilo dokázať etiológiu, na virológiu materiál odobratý nebol. Ochorenia sa šírili kontaktom medzi osobami.
2. 15 prípadov sme zaznamenali v epidemiologickej súvislosti u študentov konzervatória v B. Bystrici bývajúcich a stravujúcich sa na internáte v B. Bystrici. Ochorenia sa vyskytli v čase od 10. 9. 2013 do 11. 9. 2013. Ochorelo 13 študentov a 2 vychovávatelia. Dvaja pacienti boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení. Mikrobiologickými vyšetreniami sa nepodaril dokázať žiadny etiologický agens. Ochorenia sa šírili kontaktom.

III.2 Skupina vírusových hepatítid – B15 – B19, Z 22.5

V roku 2013 bolo hlásených spolu 15 ochorení na vírusové hepatitídy a to 4 ochorenia na VHA, 1 na chronickú VHB, 10 na chronickú VHC a 1 prípad nosičstva HBsAg.

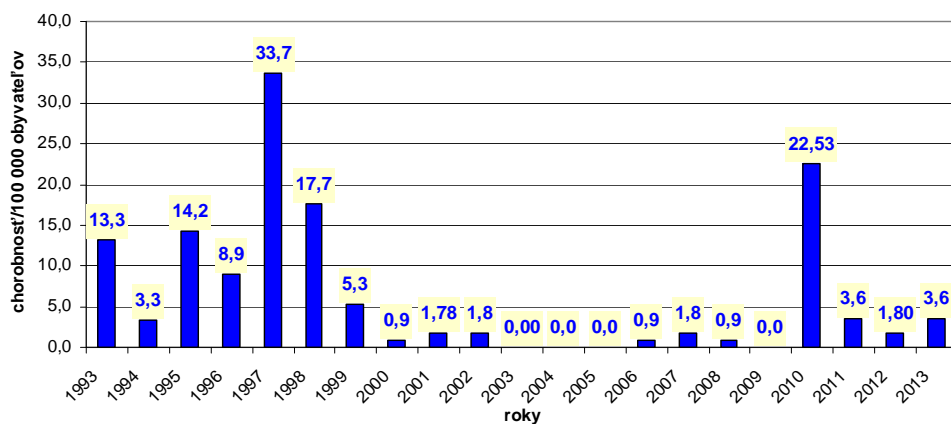
III.2.1 Vírusová hepatitída A – B15

Hlásené boli 4 ochorenia chor. 3,6/100 000. Oproti roku 2012 je to o 2 ochorenia viac, čo je dvojnásobný počet. Ochoreli 2 muži a 2 ženy, pacienti vo vekových skupinách 5-9 roč. 1x, 25-34 ročných 2x a 45-54ročných 1x, pričom najvyššiu vekovo špecifickú chorobnosť bola vo vekovej skupine 5-9 ročných detí (21,67/100 000). Ochoreli pacienti z B. Bystrice vo všetkých prípadoch. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch júl 2x a po jednom prípade v mesiacoch september a december.

Jednalo sa o pacientov, ktorí neboli preventívne proti VHA očkovaní. Jeden z pacientov má pobyt v Egypte v inkriminovanom čase. Prípad vykazujeme ako importovanú nákazu.

Graf III.2.1

Vývoj chorobnosti na akútnu vírusovú hepatitídu typu A v okrese Banská Bystrica v rokoch 1993 - 2013

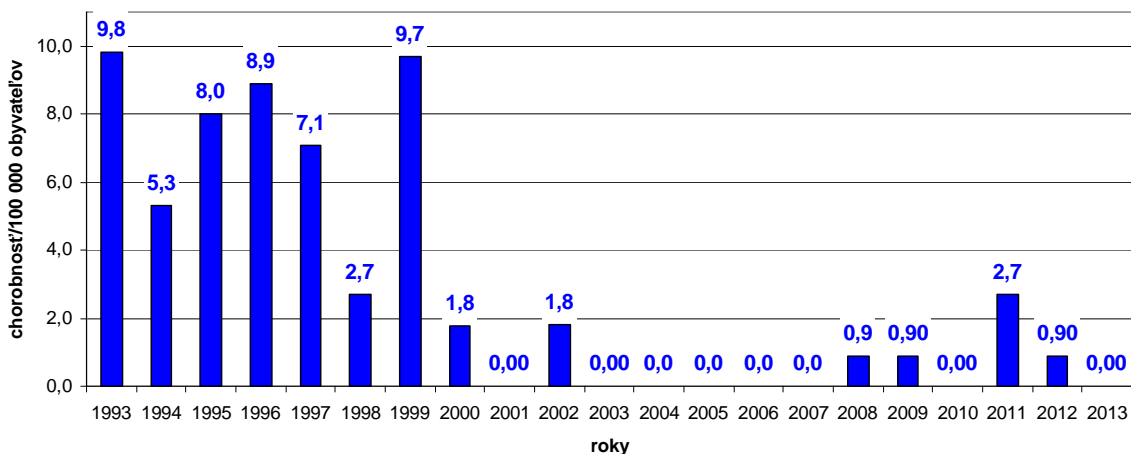

III.2.2 Akútna vírusová hepatitída typu B – B 16

Ochorenie sme nezaznamenali.

Graf III.2.2

Vývoj chorobnosti na akútnu vírusovú hepatitídu typu B v okrese Banská Bystrica v rokoch 1993 - 2013

III.2.3 Chronické vírusové hepatitídy – B 18

Hlásených bolo 11 ochorení – 1 na chronickú VHB a 10 na chronickú VHC.

Chronická VHB(B18.1)- 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Je to o 1 ochorenie menej ako v roku 2012. Ochorela 60 ročná žena z B. Bystrice. Ochorenie bolo zistené pri darovaní krvi. Pacientka má v anamnéze operáciu hemoroidov v minulosti. Očkovaná proti VHB nebola.

Chronická VHC (B18.2) – 10 ochorení, chor. 9,0/100 000. Ochorelo 7 mužov a 3 ženy. Ochoreli pacienti vo vekových skupinách 20-24 ročných – 2x, 25-34 ročných - 3x
35- 44 ročných - 3x, 45-54ročných - 2x

V anamnéze majú pacienti :

i.v. aplikácia drog	5x
piercing+ tetováž	1x
operácie	1x
negatívna	1x
neznáma	2x (pacienti sa na opakované výzvy nedostavili, prípadne na uvedenej adrese nebývali)

III.2.4 Nosičstvo HBsAg – Z 22.5

Hlásený 1 prípad novoizisteného nosičstva, chor. 0,9/100 000, je to o 2 prípady menej ako v roku 2012.

Nosičstvo bolo zaznamenané u 38 ročného muža z obce Vlkanová, ktorý má negatívnu anamnézu a bolo zistené pri urologickom vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky. Pacient nebol proti VHB očkovaný.

III.3. Respiračné ochorenia

III.3.1 Diftéria – záškrt – A36

Ochorenie sa nevyskytlo.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, VHB, invazívnym hemofilovým infekciám a poliomyelitíde súčasne spolu s očkovaním proti invazívnym infekciám spôsobených pneumokokmi.

Očkovanie je na dobrej úrovni a pohybuje sa v rozmedzí od 97,5% v ročníku narodenia 2011 do 99,2 v ročníku narodenia 2006.

III.3.2 Pertussis – divý kašeľ – A 37.0

V roku 2013 bolo zaznamenané 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000, rovnako ako predchádzajúci rok. Zaznamenali sme 1 ochorenie u 9 ročného chlapca z B. Bystrice. Vyšetrenie protilátok IgM je pozitívne. Išlo o kompletne očkované dieťa.

Údaje za NRC pre diagnostiku pertussis sú v osobitnej časti tejto správy.

III.3.3. Streptokokové infekcie – A 38, A 40, A 46

V priebehu roku bolo hlásené 1 ochorenie na šarlach, 3 ochorenia na sepsu spôsobenú *Streptococcus pneumoniae* a 7 ochorení na erysipel.

Šarlach – scarlatína – A 38

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9 /100 000. Ochorel muž vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Chorý bol z obce Badín. Oproti roku 2012 je to o 7 menej.

Septikémie - otrava krvi -A 40.3

Spolu boli hlásené 3 ochorenia, chor. 2,7/100 000. Je to rovnaký počet ako v roku 2012. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo vekovej skupine 1- 4 ročných 1x, 55- 64 ročných – 1x a 65+ ročných 1x. Ochoreli 3 muži. Pacienti boli z B. Bystrice, Podkoníc a Hladľa.

Ako NN sa vyskytlo 1 ochorenie. Dokázaný bol sérotyp *Streptococcus pneumoniae* 19A, 15C a 11. V jednom prípade sa jednalo o dieťa očkované 3 dávkami očkovacej látky Synflorix, ochorel 227 dní po očkovaní, dokázaný bol typ Str. pneumonie typ 15 C, ktorý nie je obsiahnutý vo vakcíne.

Erysipelas – ruža – A 46

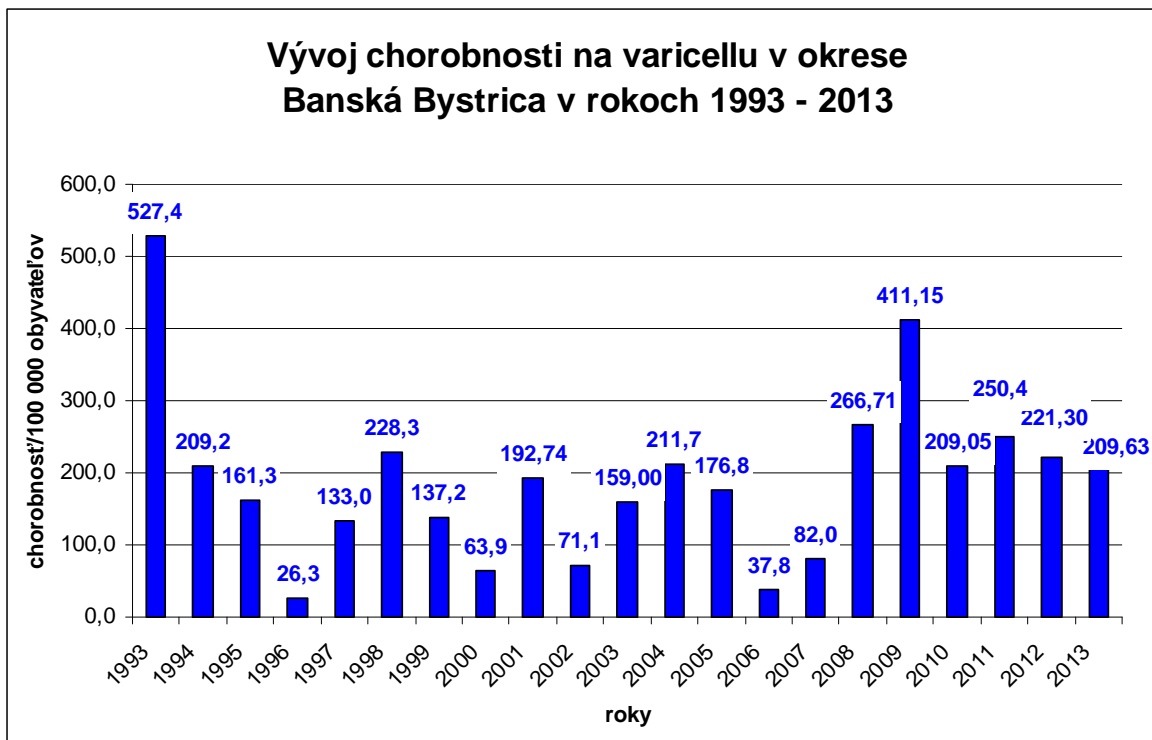
Hlásených bolo 7 ochorení, chor. 6,30/100 000. Je to o 2 ochorenia viac ako v roku 2012. Ochoreli 2 muži a 5 žien 2x vo vekovej skupine 45- 54 ročných a 5x vo vekovej skupine pacientov starších ako 65 rokov. Najviac ochorení sa vyskytlo v apríli (3 prípady). Prevažne sa jednalo o pacientov z B. Bystrice, kde ochorelo 5 osôb.

III.3.4 Varicella – ovčie kiahne – B 01

V priebehu roku bolo hlásených 233 ochorení, chor. 209,63/100 000. Je to o 11 ochorení menej ako v roku 2012. Ochoreli muži 124x a ženy 109x.

Ochoreli pacienti do 44 rokov veku s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 1-4 ročných, chor. 2333,97/100 000. Vo všetkých prípadoch sa jednalo o nekomplikované ochorenie. Najčastejšie sa jednalo o pacientov z B. Bystrice – 207x, išlo o deti v MŠ. K ochoreniam došlo v priebehu celého roka s výnimkou augusta, najviac v mesiacoch január – marec- 146 prípadov, čo je 63% celoročného výskytu . Ochorenie po očkovaní nebolo hlásené.

Graf III.3.4

III.3.5 Herpes simplex – B 00

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Oproti roku 2012 je to pokles o 3 ochorenia. Vyskytla sa komplikovaná forma ochorenia – gingivostomatitída. Jednalo sa o dievča vo vekovej skupine 10-14 rokov, z B. Bystrice. K ochoreniu došlo v decembri.

III.3.6 Herpes zoster – pásový opar - B 02

V priebehu roku bolo zaznamenaných 13 ochorení spôsobených vírusom Herpes zoster, 1x sa jednalo o meningitídu, táto je popísaná v kapitole neuroinfekcie, 1x o zosterovú chorobu oka a 11x o zoster bez komplikácií.

Chorobnosť je 10,8/100 000. Je to pokles oproti roku 2012 o 7 ochorení. Ochoreli 4 muži a 8 žien vo veku od 20 rokov s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine nad 65 rokov 33,00/100 000. Ochoreli prevažne Bystričania, spolu 11x.. Ochorenia sa vyskytovali difúzne počas celého roka po 1-2 prípady, najviac v máji - 3 prípady.

Herpes zoster s komplikáciami - B 02.3

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Išlo o 82 ročnú ženu z obce Baláže, ktorá mala rozsiahly nález herpetickej keratitídy vpravo. Týždeň predtým pozorovala herpetiformné pľuzgiere na hlave s úpornými bolesťami.

III.3.7 Infekčná mononukleóza – B 27

Hlásených bolo 15 ochorení, chor. 14,4/100 000. Oproti roku 2012 je to 2 ochorenia menej. 10x išlo o mononukleózu spôsobenú Epstein - Bárrovej vírusom, 1 x cytomegalovírusom a 4x bola mononukleóza nešpecifikovaná.

Ochorelo 10 mužov a 5 žien vo vekových skupinách od 1 do 24 rokov s najvyššou chorobnosťou adolescentov 15-19 ročných, chor. 185,6/100 000. Prevažne išlo o pacientov z B. Bystrice- 10x. Ochorenia sa vyskytli roztrúsene počas roka takmer v každom mesiaci

III.3.8 Tuberkulóza- A 15, A 16, A 18

Hlásené boli 2 nové prípady ochorenia na TBC, chor.1,8/100 000. Je to o 3 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorel 1 muž a 1 žena.

A15.0- 1x

A15.1 – 1x

Pacienti vo vekovej skupine 25-34 rokov a 45-54rokov. Išlo o pacientov z B. Bystrice a Medzibrodu . Ochorenia sa vyskytli v januári a v máji.

III.3.9 Morbilli – osýpky – B 05

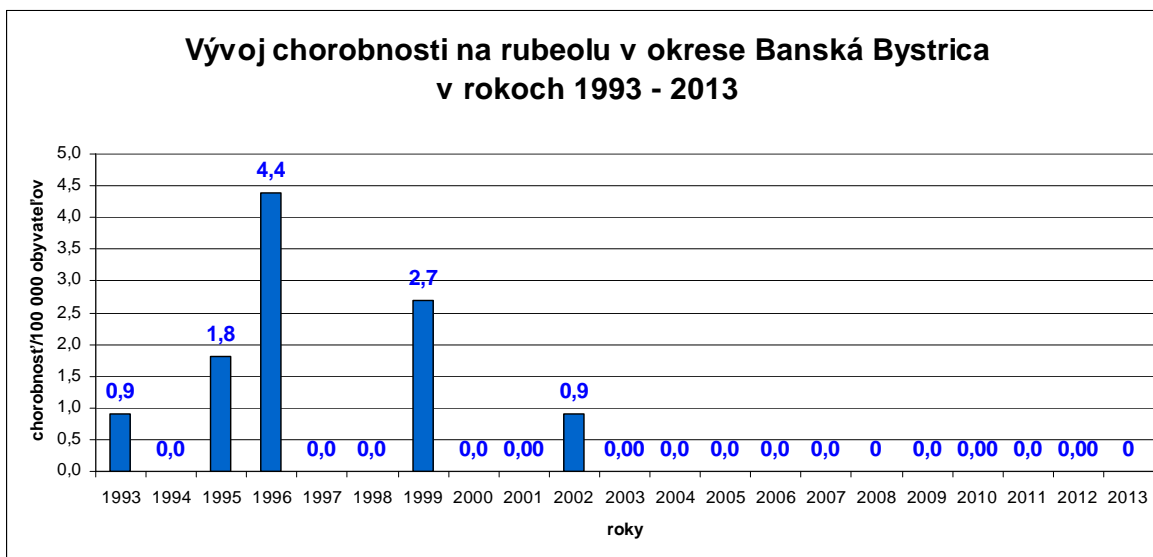
Ochorenie sa nevyskytlo.

Očkovanie proti morbillám sa vykonáva spolu s očkovaním proti parotitíde a rubeole a je na kritickej úrovni. Pohybuje sa od 93,5,% v ročníku narodenia 2011 do 98,4% v ročníku narodenia 2011.

III.3.10 Rubeola – ružienka – B 06

Ochorenie sa nevyskytlo . Očkovanie detskej populácie je uvedené pri dg. morbilli.

Graf III.3.5

III.3.10 Parotitis epidemica – mumps – B 26

Ochorenie nebolo hlásené. Očkovanie je uvedené pri dg. morbilli.

III.3.11 Chrápka a akútne respiračné ochorenia podobné chrípke – J 10, J 11

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 21985 prípadov na akútne respiračné ochorenia,

chor. 91 947/100 000, z toho 2407 ochorení na chrípku, chor. 10 066,78/100 000. Oproti predchádzajúcemu roku je to u ARO vzostup o 22%, u chrípky vzostup o 30,6 %. Najvyššia chorobnosť ARO bola vo vekovej skupine 0-5 ročných detí, chor. 338187,63/100 000, u chrípky vo vekovej skupine 15-19 ročných 28 835, 8/100 000.

Z celkového počtu ochorení bolo komplikovaných 819 ochorení. Najčastejšou komplikáciou boli sínusitídy- 501 t.j.61,2 % , druhou najpočetnejšou komplikáciou boli otitídy 223x, t.j. 27,7% a v 95 prípadoch to boli bronchopneumónie, t.j.11,6 %.

Najčastejšie sa komplikácie vyskytovali u pacientov vo vekovej skupine 20-59 ročných 289x, t.j.35,3%, 1 ochorenie bolo hlásené ako NN z kardiochirurgie SÚSCCH.

Laboratórne bolo potvrdených:

J10 – chrípka A a B v 34 prípadoch, z toho 11x chrípka typu A metódou PCR + 1x aj kultivačne,
23x chrípka typu B metódou PCR,
v 10 prípadoch aj kultivačne – 9x typ Wisconsin/like a 1x bez špecifikácie.

V jednom prípade sa jednalo o pacienta po očkovaní Vaxigripom, ochorel 113 dní po očkovaní - typ A.

J10.7 –SARI – ochorenie zaznamenané v 6 prípadoch, z toho 4x skončilo ochorenie úmrtím, pričom mali pacienti pôvodcu ochorenia - 1x chrípka B,

1x Pneumocystis carini,

2x chrípka A (H1N1)

a 2x predchorobie chrípky nebolo mikrobiologicky dokázané.

Nový typ chrípky typu A (H1N1) bol 3x dokázaný metódou PCR a v jednom prípade tiež kultiváciou. Jedno ochorenie skončilo úmrtím.

Sérologická diagnostika sa nevykonávala ani v jednom prípade. Do laboratória nebola zaslaná ani jedna párová vzorka. 10 vzoriek bolo zaslaných ako sólo vzorky.

Úmrtia

J10.7 –SARI (4x)

V 1. prípade sa jednalo o 59 ročného muža z B. Bystrice, ktorý má v anamnéze diabetes mellitus, hypertenzia, st. post NCPM. Exitoval 13 dní po objavení sa klinických príznakov ochorenia. Očkovaný nebol. Dokázaná bola chrípka A (H1N1). Pitva diagnózu potvrdila.

V 2. prípade išlo o 87 ročného muža z B. Bystrice. V anamnéze mal diabetes mellitus, arteriálnu hypertenziu, stenózu aortálnej chlopne. Od začiatku ochorenia za 3 dni exitoval. Potvrdená bola chrípka typu B. Pacient proti chrípke nebol očkovaný.

V 3. prípade išlo o 63 ročného muža z B. Bystrice, v anamnéze mal diabetes mellitus, nefropatiu, st.po bypasoch DK. Od začiatku ochorenia za 4 dni exitoval. Intra vitam materiál nebol odobratý. Pacient očkovaný nebol.

V 4. prípade išlo o 60 ročného muža z obce Poniky. V anamnéze mal Hodgkinov lymfóm NS III.typ. Exitoval 14 dní od objavenia sa prvých klinických príznakov. Respiračná tieseň sa rozvinula na základe dokázanej infekcie spôsobenej Pneumocystis carini. Pacient očkovaný nebol.

J10.9 Chrípka zmiešaného typu – 1x

Išlo o pacienta - 73 ročného muža z B. Bystrice, v anamnéze má amyloidózu myokardiu, CHOCHP, ICHS, chronický nikotinizmus.

Exitoval do 24 hod. po objavení sa klinických príznakov ochorenia. Mikrobiologicky bola potvrdená z trachey chrípka typu A (H1N1), z cariny chrípka A kultivačne, z pľúc chrípka typu B (PCR). Pacient očkovaný nebol.

Očkovanie proti chrípke u osôb umiestnených v sociálnych zariadeniach a geriatrických centrách je vykonané nasledovne:

Zo 484 indikovaných osôb bolo zaočkovaných 279 osôb t.j.57,6%. Z toho vo vekovej skupine 0-5ročných z 5 indikovaných žiadna osoba, v skupine 6-14 ročných z 8 osôb žiadna očkovaná, vo vekovej skupine 20-59 ročných z 35 indikovaných bolo očkovaných 23 osôb t.j. 65,7 %, v skupine 60 ročných a starších zo 436 indikovaných, očkovaných 256 osôb t.j.58,7%.

Použitá bola očkovacia látka Vaxigrip u 249 osôb a Influvac u 30 osôb.

Tab. III.3.5

OCHORENIA A CHOROBNOSŤ V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN V ROKU 2013

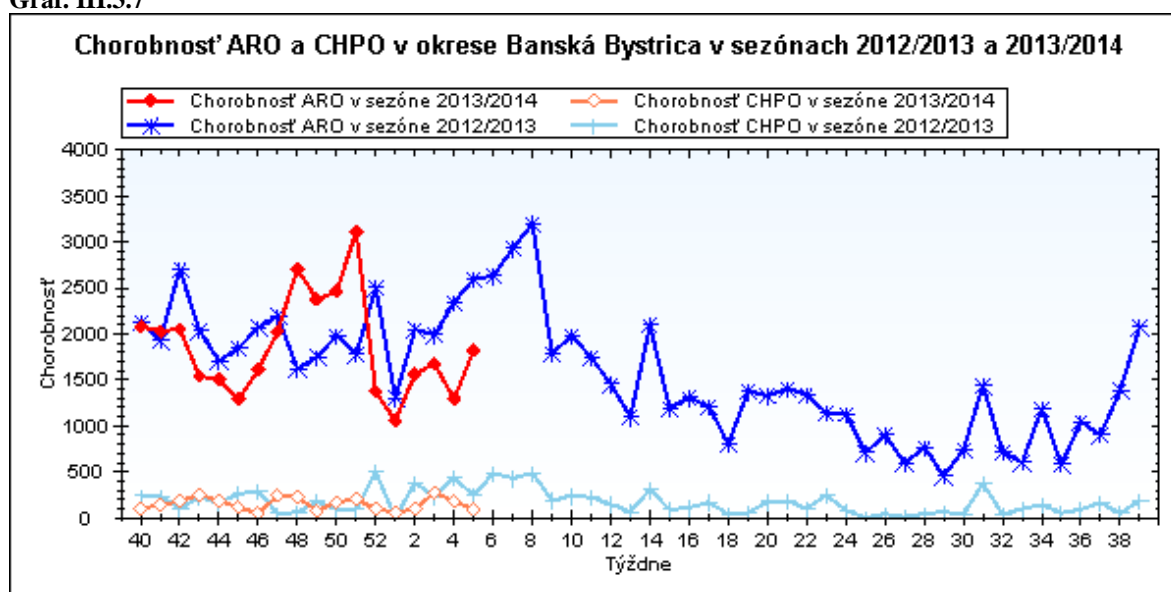
Územná jednotka		0-5	06-14	15-19	20-59	60+	Spolu
Banská Bystrica	ARO abs.	4219	4422	2620	8921	1803	21985
	ch.	338187,63	269846,78	240599,25	58039,07	35057,38	91947,73
	CHPO abs.	245	432	314	1264	152	2407
	ch.	19638,77	26362,24	28835,18	8223,45	2955,48	10066,78

Tab. III.3.6

KOMPLIKÁCIE CHRÍPKY PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2013

Druh komplikácie	0-5		06-14		15-19		20-59		60+		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónia a pneumónia	24	25,26	8	8,42	3	3,16	38	40,00	22	23,16	95	100,00
otitídy	87	39,01	55	24,66	38	17,04	38	17,04	5	2,24	223	100,00
sinusitídy	78	15,57	91	18,16	82	16,37	213	42,51	37	7,39	501	100,00

Graf. III.3.7

III.3.12 Pneumónia spôsobená RS vírusom – J12.1

Hlásených bolo 7 ochorení, chor. 6,30/100 000. Ochorelo 5 mužov a 2 ženy, z B. Bystrice 5x a po jednom prípade z obce Moštenica a Strelníky. Laboratórne bol dokázaný RS vírus z výteru z krku. Ochoreli 0 ročné deti 4x, vo vekovej skupine 1- 4 ročných 1x a 5-9 ročných 2x.

. III.3.13 Pneumónia spôsobená Streptococcus pneumoniae – J13

Hlásené boli 2 ochorenia, chor. 1,8/100 000.

V prvom prípade ochorelo 5 ročné dieťa – dievča hospitalizované v DFNSP B. Bystrica. Z výpotku pľúc bol dokázaný Streptococcus pneumoniae sérotyp 19 A.

Proti pneumokokom bola očkovaná tromi dávkami vakcíny Prevenar 7, v ktorej daný sérotyp nie je obsiahnutý.

V druhom prípade ochorel dospelý 32 ročný muž, ochorenie bolo hlásené ako NN. Pacient bol hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení. Streptococcus pneumoniae bol vykultivovaný zo spúta, sérotyp neznámy – materiál na bližšiu špecifikáciu do NRC nebol zaslaný. Proti pneumokokom nebol očkovaný.

III.3.14 Pneumónia spôsobená CMV – B35.0

Hlásený bol 1 prípad ochorenia, chor. 0,9/100 000. Ochorela dospelá 71 ročná žena z B. Bystrice s prejavmi respiračnej infekcie DCD – pneumóniou. V etiológii boli dokázané CMV v sére.

III.4 Neuroinfekcie

III.4.1 Meningokoková meningitída – A 39

Ochorenie sme nezaznamenali.

III.4.2 Vírusová meningitída – A 87

Hlásené boli 4 ochorenia, chorobnosť je 3,6/100 000. Je to o 3 ochorenia viac ako predchádzajúci rok. Dve ochorenia zostali etiologicky neobjasnené, v 1 prípade boli dokázané Echo 30 vírusy a 1x Echo 11.

Ochorenia sa vo všetkých prípadoch vyskytli u mužov z B. Bystrice, vo vekových skupinách 5-9rokov – 1x, 15-19rokov – 2x, 20-24 rokov – 1x. Ani jedno ochorenie neskončilo úmrtím..

III.4.3 Bakteriálna meningitída – G 00

Hlásené boli v priebehu roku 2013 3 ochorenia, chor. 2,7/100 000, je to o 2 ochorenia viac ako v roku 2012. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo vekových skupinách 1 x 15-19 ročných, 1x v skupine 25-34 ročných a 1x v skupine 45-54 ročných. Ochorenia sa vyskytli u pacientov z B. Bystrice, vo všetkých prípadoch u mužov.

Etiológia: 1x Streptococcus pneumoniae sk. 6A/B metódou PCR

2x nešpecifikované

Ochorenia skončili uzdravením.

III.4.4 Kliešťová encefalitída – A 84

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000, pričom v roku 2012 nebolo ochorenie hlásené. Ochorel 63 ročný muž z obce Slovenská Lupča. Išlo o klasický febrilný priebeh ochorenia s meningeálnymi prejavmi.. V úvode ochorenia s bolesťami hrdla, kašľom a vertigom. Vyšetrenia špecifických protilátok v triede IgM bolo v liquore pozitívne. Pacient nebol proti kliešťovej encefalitíde očkovaný.

Prisatie kliešťa neudáva ani konzum nepasterizovaného mlieka ani výrobkov z neho.

III.4.5 Nešpecifikovaná encefalitída, myelitída a encefalomyelitída – G04

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,90/100 000. išlo o dospelého muža vo vekovej skupine 25-34 rokov z B. Bystrice. Klinické príznaky ochorenia svedčili pre poškodenie CNS. Etiológiu sa nepodarilo dokázať.

III.4.6 Paréza nervi facialis – G 51

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,9/100 000. Oproti predchádzajúcemu roku je to o 1 ochorenie menej. Ochorel 12 ročný chlapec z obce Hrochoť príznakmi periférnej parézy vľavo. Etiológiu sa nepodarilo dokázať.

III.4.7 Zosterová meningitída – B02.1

Zaznamenali sme 1 ochorenie, chor.0,9/100 000. Išlo o 17 ročnú študentku s prebiehajúcou infekciou Herpes zoster. V oblasti hrudníka mala erupcie herpetiformných vyrážok, následne došlo ku vzniku komplikácie vo forme meningitídy. Vyšetrenie VZV protilátok v sére v triede IgM bolo ELISA testom vysoko pozitívne.

III.5 Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

III.5.1 Lymeská borrelióza – A 69.9, M 01.2, G 63.0

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 13 ochorení, chor. 11,7/100 000. Oproti roku 2012 je to o 1 ochorenie viac. Ochorenia prebiehali pod rôznym klinickým obrazom. Ako A 69.2 ECHM – bolo hlásené 1 ochorenie, ako polyneuropathia G 63.0 – 6 ochorení a M 01.2 artritídy – 6 ochorení. Ochorelo 6 mužov a 17 žien. Ochorenia sa vyskytli u osôb starších ako 20 rokov, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 55-64 ročných 29,68/100 000.

Vo všetkých prípadoch sa jednalo o laboratórne potvrdené ochorenia. Pacienti boli z B. Bystrice - 9x, Riečky – 2x, Sebedín-Bečov 1x, Badín-1x.

Anamnéza: 1x prisatie kliešť'a + poštípanie hmyzom, 7x prisatie kliešť'a, 3x poštípanie hmyzom, 2x neznáma.

V dvoch prípadoch sa jednalo o profesionálne exponované osoby – lesníka a pastiera oviec..

III.5.2 Toxoplazmóza – B 58

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor.0,9/100 000. Ochorel 4 ročný chlapec na uzlinovú formu ochorenia, ochorel v septembri.

Vyšetrenie protilátok IgM bolo pozitívne. Dieťa má v anamnéze hru s mačkami.

Činnosť NRC pre toxoplazmózy - je uvedená vo výročnej správe za odbor lekárskej mikrobiológie.

III.5.3 Malária – B 50

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,90/100 000, rovnako ako vlani. Ochorenie bolo hlásené u 23 ročného muža z B. Bystrice, ktorý bol pred dvoma rokmi v Kamerune. Tam mal príznaky pripomínajúce maláriu. Po návrate bol vyšetrený v Prahe, kde študuje, tam sa ochorenie potvrdilo. Začiatkom roku bol v Peru a v Brazílii. Týždeň pred ochorením sa vrátil z Nigérie. Antimalariká profylakticky užíval sem-tam. V krvnom nátere bolo dokázané *Plasmodium falciparum*.

Hlásené bolo 1 ochorenie na kožnú formu aspergilózy, chor. 0,9/100 000. Jednalo sa o kultivačne dokázaný *aspergillus niger* z kože ucha pri diagnóze otitis media.

III.7 Nákazy nezatriedené inde

Sexuálne prenosné ochorenia

III.7.1 Syfilis - A 51- A 53

Hlásených bolo 6 nových prípadov ochorení, chor. 5,4/100 000. Je to dvakrát viac ako predchádzajúci rok . Diagnostikované boli:

1x včasný syfilis

2x včasný latentný syfilis

1x latentný syfilis

2x nešpecifikovaný syfilis

Ochoreli pacienti vo vekových skupinách 15-19 r. – 1x, 25-34r. – 1x, 35-44r. – 2x, 45-54r. – 2x

Ochorelo 5 mužov a 1 žena, obyvatelia B. Bystrice.

V jednom prípade sa jednalo o importovanú nákazu z Thajska.

III.7.2 Chlamýdiové infekcie – A 56

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 0,90/100 000, vlani ochorenie nebolo hlásené. Ochorela žena z B. Bystrice vo vekovej skupine 35-44 rokov.

III.7.3 Trichomoniáza- A 59

Hlásené bolo jedno ochorenie, rovnako ako v roku 2012 . Je to chorobnosť 0,9/100 000. Ochorela žena vo vekovej skupine 35-44 ročných zo Slovenskej Ľupče.

III.7.4 Kvapavka – gonorea – A 54

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor.0,90/100 000, vlani ochorenie nebolo hlásené. Ochorela žena vo vekovej skupine 20-24 ročných z B. Bystrice.

III.7.5 Anogenitálna infekcia spôsobená Herpes simplex – A 60.0

Zaznamenali sme 1 ochorenie, chor.0,90/100 000. Je to pokles o 4 ochorenia oproti roku 2012. Ochorel muž vo vekovej skupine 25-34r. z B. Bystrice.

Sepsy

III.7.6 Septikémie– A40, A41

V priebehu roku bolo hlásených 44 ochorení na septikémiu (chor. 39,62/100 000). Je to o 3 ochorenia menej ako predchádzajúci rok. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách:

0r. - 1x 1 – 4r. – 1x 15-19r. – 1x 35-44r. – 1x 45-54r. – 3x 55-64r. - 13x 65+ - 24x

Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vek. skupine 0 ročných detí 182,48/100 000.

Z celkového počtu bolo 38 hlásených ako NN, bližší popis pri nozokomiálnych nákazách.

V etiológii sa uplatnili mikroorganizmy:

Klebsiella – 10x
E. coli – 9x
Staphylococcus aureus- 7x
Pseudomonas – 4x
Enterobacter – 3x
Streptococcus pneumoniae – 3x
Staphylokok iný – 1x
Proteus – 1x
Citrobacter – 1x
Bez kultivačného nálezu – 5x

Ochorenia, ktoré skončili úmrtím, bližšie v stati úmrtia.

II.7.8 HIV/AIDS

V roku 2013 nebolo hlásené ochorenie na AIDS, zaznamenali sme dva nové prípady HIV pozitivity 1x u dospelého muža z Banskej Bystrice a 1x u dospelého muža z obce Pršany. K 31.12.2013 navštívilo poradňu prevencie HIV/AIDS v RÚVZ v Banskej Bystrici od začiatku roka 2013 celkom 54 klientov, ktorým bola odobraná vzorka krvi na zistenie protilátok proti HIV. Klienti boli v 9 prípadoch na ich želanie vyšetrení anonymne.

Do poradne, ktorá má vlastnú telefonickú linku, volalo a požiadalo o poradenstvo počas roku 2013 spolu 112 klientov. Súčasťou práce poradne je aj realizácia projektu „Hrou proti AIDS“, na ktorom sa zúčastňujú mladí ľudia zo základných a stredných škôl. V roku 2013 sa zúčastnilo projektu „Hrou proti AIDS“ spolu 82 žiakov ZŠ a 76 študentov stredných škôl.

6.III.8 Nozokomiálne nákazy

6.III.8.1 Hygienický štandard zdravotníckych zariadení v okrese B. Bystrica.

V roku 2013 bolo nahlásených zo zdravotníckych zariadení v okrese B.Bystrica celkom 525 nemocničných nákaz (ďalej len NN), čo je pokles oproti minulému roku o 11,0 % (**tab.6.III.8.1, tab.6.III.8.2**). Incidencia 0,9 % nevyjadruje rozsah a závažnosť nemocničných nákaz, keďže sa jedná len o pasívny zber údajov. Ako vyplýva z tabuľky 6.IV.8.2., zodpovednejšie sa k hlásnej službe NN stavali najmä OAIM FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici a pediatrické oddelenie vo DFNsP v Banskej Bystrici. U ďalších kliník a oddelení jednotlivých zdravotníckych zariadení, napriek neustále sa opakujúcim školeniam zdravotníckeho personálu na každej úrovni, nebadat' zatiaľ zvýšený záujem k riešeniu problematiky NN, veľká časť pomerne jednoduchých riešení sa odôvodňuje nedostatkom peňazí.

Tab. 6.III.8.1 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Oddelenie	Počet hlásených nákaz	Počet hlásených nákaz	Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
FNsP F.D.Roosevelta	519	419	31 745	1,3
DFNsP	59	84	5 380	1,6
SSÚSCH	12	21	8 936	0,2
CPLZD	0	0	215	0,0
FMC dialyzačné služby	0	1	9585	0,0
NOVAMED	0	0	3233	0,0
SPOLU	590	525	59 094	0,9

Tab. 6.IV.8.2 Porovnanie výskytu NN v lôžkových zariadeniach podľa kliník a oddelení vo FNsP F.D.Roosevelta a ostatných zdravotníckych zariadeniach v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Klinika/oddelenie	Počet hlásených nákaz	Počet hlásených nákaz	Počet hospit.	Proporcia
	2012	2013	2013	%
FNsP F.D.Roosevelta				
Algeziologická klinika	0	0	454	0,0
GeriatRIA	37	28	464	6,0
II. Gynekologicko- pôrodnická klinika	1	1	2607	0,0
Hematológia	25	20	762	2,6
Hepatolog. - gastroenterologické	33	19	957	2,0
II. Chirurgická klinika	95	42	2843	1,5
Cievna chirurgia	3	0	723	0,0
Klinika plastickej chirurgie	0	5	853	0,6
OMICHE	18	0	743	0,0
Oddelenie infektológie	14	11	1220	0,9
II. Interná klinika	53	42	2524	1,7
Dermatovenerologická klinika	0	3	917	0,3
II. Neurologická klinika	40	29	1686	1,7
Neurochirurgická klinika	34	15	672	2,2
Novorodenecké	11	34	1224	2,8
OAIM	54	64	202	31,7
II. Očná klinika	0	2	1306	0,2
Onkologická klinika	37	40	1642	2,4
ORL	4	1	1092	0,1
Ortopédia	20	25	1945	1,3
Pracovné lekárstvo	1	0	504	0,0
Psychiatria	2	7	936	0,7
Pneumológia a ftizeológia	12	13	839	1,5
Traumatológia	11	12	2685	0,4
II. Urologická klinika	14	6	1945	0,3
DFNsP				
Pediatrické	33	58	2540	2,3
Chirurgia	3	1	1847	0,1
JIS	3	7	385	1,8
KPAIM	11	17	76	22,4
KPOH	9	1	532	0,2
SSÚSCH				

FNsP F.D.Roosevelta																	
GeriatRIA	0	0,0	2	2,2	21	11,5	0	0,0	1	1,4	3	7,9	1	12,5	28	5,3	
Hematológia	1	0,8	4	4,3	13	7,1	0	0,0	0	0,0	2	5,3		0,0	20	3,8	
II. Chirurgická klinika	0	0,0	2	2,2	7	3,8	0	0,0	28	40,0	4	10,5	1	12,5	42	8,0	
II. Interná klinika	3	2,3	6	6,5	22	12,1	0	0,0	5	7,1	6	15,8	0	0,0	42	8,0	
Hepatolog. - gastroenterologické	0	0,0	1	1,1	8	4,4	0	0,0	6	8,6	4	10,5	0	0,0	19	3,6	
OAIM	0	0,0	31	33,3	25	13,7	0	0,0	4	5,7	3	7,9	0	0,0	63	12,0	
II. Gynekologicko-pôrodnická klinika	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
Ortopédia	0	0,0	0	0,0	23	12,6	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	25	4,8	
Novorodenecké	30	22,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	50,0	34	6,5	
Neurochirurgická klinika	0	0,0	5	5,4	8	4,4	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	15	2,9	
II. Neurologická klinika	0	0,0	11	11,8	16	8,8	0	0,0	0	0,0	1	2,6	1	12,5	29	5,5	
Plastická chirurgia	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	7,1	0	0,0	0	0,0	5	1,0	
Psychiatria	0	0,0	6	6,5	1	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	1,3	
Odd. pneumológie a ftiizeológie	4	3,0	0	0,0	8	4,4	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	13	2,5	
ORL oddelenie	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
Traumatológia	0	0,0	0	0,0	7	3,8	0	0,0	4	5,7	1	2,6	0	0,0	12	2,3	
II. Urologická klinika	0	0,0	0	0,0	4	2,2	0	0,0	1	1,4	1	2,6	0	0,0	6	1,1	
Onkologické	8	6,1	9	9,7	14	7,7	0	0,0	3	4,3	6	15,8	0	0,0	40	7,6	
II. Očná klinika	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	2	0,4	
Kožné	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	3	0,6	
Infekčné	7	5,3	0	0,0	1	0,5	0	0,0	1	1,4	1	2,6	1	12,5	11	2,1	
DFNsP									0								
Pediatrické	58	43,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	58	11,0	
Chirurgia	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
JIS	7	5,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	7	1,3	
KPAIM	12	9,1	3	3,2	2	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	17	3,2	
KPOH	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2	
SSÚSCH																	
OAIM	0	0,0	11	11,8	1	0,5	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	13	2,5	
Kardiochirurgia	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	3	0,6	
Arytmie	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	1,4	1	2,6	0	0,0	2	0,4	
Kardiológia II.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	1	0,2	
Kardiológia III.	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	1	0,2	
Koronárna jednotka	0	0,0	0	0,0	1	0,5	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	3	0,6	
SPOLU	132	100,0	93	100,0	182	100,0	2	100,0	70	100,0	38	100,0	8	100,0	525	100,0	

Z tabuľky vyplýva, že podiel jednotlivých infekcií podľa lokalizácie bol nasledovný:

Infekcie močového traktu tvoria 34,7 % (36,9 % v r.2012), ich podiel na celkovom počte NN medzoročne teda mierne poklesol oproti minulému roku. Klinicky sa najčastejšie vyskytovali cystitídy po cievkovaní, naša pozornosť by sa mala upriamiť ku kontrole štandardného postupu pri cievkovaní. Kultivačne sa najčastejšie vyskytli *Klebsiella sp.*, *E. coli*, *Streptococcus sp.*, *Proteus sp.*, najčastejší výskyt bol na OAIM, odd.ortopédie, onkologickej klinike a II. internej klinike FNsP F.D.Roosevelta.

Črevné infekcie tvorili druhú najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz a to 25,1 % (13,9 % v r.2012), došlo teda k výraznému zvýšeniu nahlásených infekcií oproti roku predchádzajúcemu. Etiologicky mali najväčší podiel rotavírusy, adenovírusy a norwalk vírusy. Na viacerých oddeleniach Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici sme zaznamenali v roku 2013 protrahovaný výskyt hnačkových ochorení v celkovom počte 79 ochorení, ako etiologické agens boli väčšinou identifikované rotavírusy. Uvedený stav bol prejednaný z vedením nemocnice a boli nariadené protiepidemické opatrenia. Epidemický výskyt rotavírusových enteritíd sme zaznamenali od 29.9.2013 do 22.10.2014 na odd.neonatólogie FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Prameňom pôvodcu nákazy bola šestonedielka, ktorá ochorela na pôrodnickom úseku II. gynekologicko-pôrodnickej kliniky a infekcia sa následne preniesla na novorodencov oddelenia neonatólogie. Celkove ochorelo 14 detí. Pri kontrole hygienicko-epidemiologického režimu pracovníkmi RÚVZ bolo zistené, že matky nepoužívali na dekontamináciu rúk alkoholové dezinfekčné prostriedky a personál nie vždy používal pri ošetrovaní novorodencov rukavice. Protiepidemické opatrenia boli zabezpečené, spočívali najmä v striktnej dezinfekcii rúk personálu, používaní rukavíc aj u bezpríznakových novorodencoch, zákazu návštev matiek na oddelení, intenzívnej dekontaminácii pracovných povrchov a nástrojov v inkriminovaných častiach oddelenia, dôsledná izolácia nových prípadov aj na oddelení infektológie..

Tretou najpočetnejšou skupinou boli infekcie respiračného traktu, tvorili 17,7 % (17,5 % v r.2012) zo všetkých NN. Kultivačne boli najčastejšie detekované *Pseudomonas sp.*, *Klebsiella sp.* a *Staphylococcus aureus*, klinicky šlo väčšinou o bronchopneumónie, hlásené najmä OAIM, II. neurologickou klinikou FNŠP F.D.Roosevelta a KPAIM DFNSP v Banskej Bystrici.

Infekcie v mieste chirurgického výkonu a popáleninové infekcie tvorili štvrtú najpočetnejšiu skupinu nemocničných nákaz a to 13,3 % (22,7 % v r.2012), došlo teda k výraznému zníženiu nahlásených infekcií oproti roku predchádzajúcemu. Klinicky išlo najmä o abscesy operačných rán, kultivačne najčastejšie o *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas sp.*, a *E.coli*. Najviac prípadov hlásili chirurgická klinika, OMICHE a klinika plastickej chirurgie FNŠP F.D.Roosevelta.

Sepsy sa podieľali na zastúpení NN nákaz 7,3 % (6,1 % v r.2012), ich podiel z celkového počtu NN sa medziročne teda mierne zvýšil. Celkove sme zaznamenali 38 ochorení, ochorenia boli hlásené z nasledovných zariadení, kliník a oddelení:

FNŠP FDR:

II. II. interná klinika	6 prípadov
Onkologická klinika	6 prípadov
Chirurgická klinika	4 prípady
Hepatologicko-gastroenterologické odd.	4 prípady
OAIM	3 prípady
Geriatría	3 prípady
Hematológia	2 prípady
Odd. pneumológie a ftizeológie	1 prípad
Odd. infektológie	1 prípad
Neurologická klinika	1 prípad
II.urologická klinika	1 prípad
Traumatológia	1 prípad
Dermatovenerológia	1 prípad

SÚSCCH:

OAIM	1 prípad
Arytmie	1 prípad
Kardiológia II	1 prípad
Kardiológia III	1 prípad

Spolu 38 prípadov ochorenia

Kultivačne z hemokultúr dominovali *Klebsiella sp.*, *Staphylococcus aureus*, *E. coli*, *Pseudomonas sp.*

Infekcie kože a slizníc tvoria 0,4 % (1,0 % v roku 2012) podielu z celkového počtu NN. Etiologicky najčastejšie *Staphylococcus aureus* a *Staphylococcus epidermidis*. Infekcie sa vyskytli len na odd. dermatovenerológie FNŠP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici.

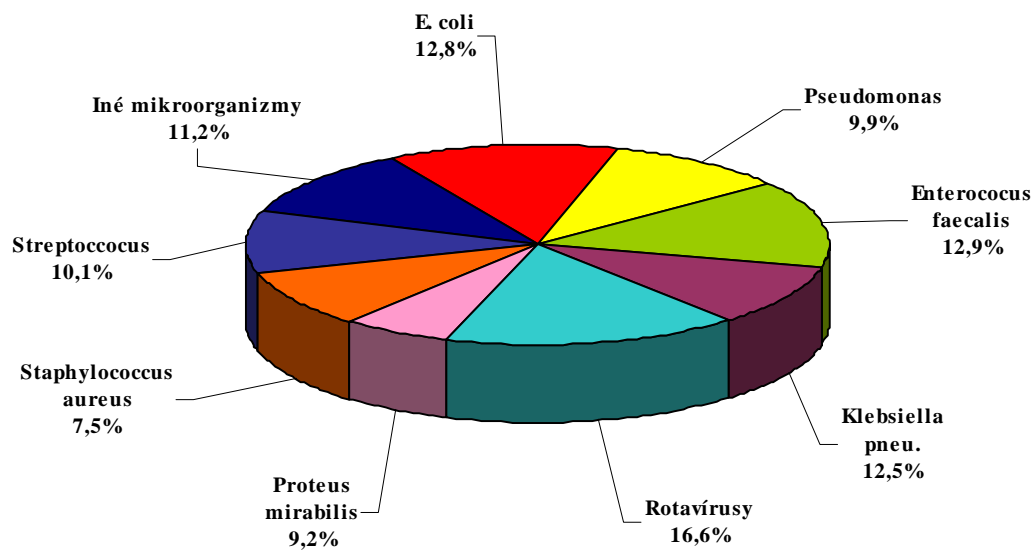
Iné infekcie tvorili 1,5 % (0,8 % v roku 2012) z celkového počtu NN, etiologicky sa jednalo *E.coli*, *Enterobacter sp.*, *Staphylococcus aureus* a *Klebsiella sp.*

Ako najčastejšie etiologické agens (**graf 6.III.8.2, tab.6.III.8.4**) u nemocničných nákaz boli zisťované:

<i>E. coli</i>	15,3 %
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	14,4 %
<i>Enterococcus faecalis</i>	12,9 %
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	12,5 %
Rotavírusy	9,5 %
<i>Proteus mirabilis</i>	9,2 %
<i>Staphylococcus aureus</i>	7.5 %

Graf 6.III.8.2

**Etiológia ochorení NN pôvodu
v okrese Banská Bystrica v r. 2013**

Tab.6.III.8.4 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Etiologické agens	Lokalizácia infekcie															
	črevná		respiračná		urogenitálna		kože a slizníc		infek. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		iné		spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Acinetobacter	0	0,0	5	5,4	3	1,6	0	0,0	4	5,7	0	0,0	0	0,0	12	2,3
Adenovírus	16	12,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	16	3,0
Candida	0	0,0	1	1,1	1	0,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
Citrobacter	1	0,8	2	2,2	1	0,5	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	5	1,0
E. coli	0	0,0	6	6,5	43	23,6	0	0,0	10	14,3	7	18,4	1	12,5	67	12,8
Clostridium difficile	5	3,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	1,0
Enterobacter	0	0,0	4	4,3	4	2,2	0	0,0	1	1,4	3	7,9	1	12,5	13	2,5
Klebsiella	0	0,0	15	16,1	43	23,6	0	0,0	6	8,6	10	26,3	1	12,5	75	14,3
Proteus	0	0,0	6	6,5	24	13,2	0	0,0	2	2,9	0	0,0	0	0,0	32	6,1
Proteus vulgaris	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Pseudomonas	0	0,0	26	28,0	12	6,6	0	0,0	10	14,3	4	10,5	0	0,0	52	9,9
Rotavírusy	87	65,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	87	16,6
Norwalk vírus	15	11,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	15	2,9
Vírus chrípky B	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Serratia	0	0,0	2	2,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
Strep. pneumoniae	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	2	0,4
Streptococcus	0	0,0	7	7,5	39	21,4	0	0,0	7	10,0	0	0,0	0	0,0	53	10,1
Staphylococcus aureus	0	0,0	16	17,2	4	2,2	1	50,0	19	27,1	7	18,4	1	12,5	48	9,1
Staphylococcus epidermidis	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Staphylococcus iný špec.	0	0,0	1	1,1	0	0,0	0	0,0	2	2,9	1	2,6	0	0,0	4	0,8
Iné špecifikované	1	0,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,2
Nešpecifikované	0	0,0	0	0,0	1	0,5	0	0,0	9	12,9	0	0,0	0	0,0	10	1,9
Negat.	5	3,8	0	0,0	3	1,6	0	0,0	0	0,0	4	10,5	0	0,0	12	2,3
Gram negat	0	0,0	0	0,0	4	2,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	50,0	8	1,5
ZES	2	1,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,4
SPOLU	132	100,0	93	100,0	182	100,0	2	100,0	70	100,0	38	100,0	8	100,0	525	100,0

Úmrtia.

Zaznamenali sme štyri úmrtia pacientov na nozokomiálnu infekciu, 3x vo FNŠP F.D.Roosevelta a 1x v SÚSCCH v Banskej Bystrici.

V prvom prípade sme zaznamenali exitus u 84 ročnej ženy, ktorá bola hospitalizovaná s Ca žlčových ciest. Po mesiaci hospitalizácie sa rozvinul u pacientky septický šok a cholangiosepsa s vyústením do exitu pacientky. Z hemokultúry detekovaná Klebsiella pneumoniae (A41.6)..

V druhom prípade bola 58 ročná pacientka hospitalizovaná pre obštrukčný ikterus, postupne došlo k rozvoju sepsy a napriek atb liečbe pacientka po 14 dňoch hospitalizácie exitovala. HK nebola odobraná, z ascitu vykultivovaná Pseudomonas aeruginosa.(A41.9).

V treťom prípade bol hospitalizovaný 69 ročný pacient po kardiochirurgickom zákroku. Na druhý pooperačný deň suponovaný septický stav a napriek atb liečbe pacient zomiera. Z HK detekovaná Pseudomonas aeruginosa. (A41.6).

Vo štvrtom prípade bol hospitalizovaný 62 ročný pacient pre zníženie objemu telovej tekutiny. Po dvoch týždňoch hospitalizácie sa rozvinul bakteriálny zápal pľúc a pacient napriek atb liečbe exitoval. Zo spúta vykultivovaná Pseudomonas aeruginosa (J15).

Hlásené nozokomiálne nákazy podľa diagnóz a mikrobiologických agens prezentuje **tabuľka 6.III.8.5**. Z tabuľky je zrejmé, že najväčší podiel nozokomiálnych nákaz tvoria:

Infekcie močového traktu po cievkovaní,
infekcie črevného traktu spôsobené vírusmi,
infekcie ciest dýchacích pri riadenej ventilácii.

**Tab. 6.III.8.5 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Banskobystrickom okrese v r. 2013
NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY PODĽA DIAGNÓZ VO VYBRANOM OKRESE**

Nahlasené za obdobie: 2013

Okres: Banská Bystrica

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet
A047	Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile	5
A048	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	2
A080	Rotavírusová enteritída	87
A081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	17
A082	Adenovírusová enteritída	16
A09	Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu	1
A403	Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	1
A410	Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus	7
A411	Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	1
A415	Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	25
A419	Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	4
A46	Ruža - erysipelas	2
J00	Akútny zápal nosohltana - nasopharyngitis acuta - nádcha	2
J01	Akútny zápal prínosových dutín - sinusitis acuta	1
J03	Akútny zápal mandlí - tonsillitis acuta	7
J04	Akútny zápal hrtana a priedušnice	4
J06	Akútne infekcie horných dýchacích ciest	7
J10	Chrípka vyvolaná identifikovaným vírusom chrípkový	1
J13	Zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae	1
J150	Pneumónia vyvolaná Klebsiella pneumoniae	1
J151	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	6
J152	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	2
J154	Pneumónia vyvolaná inými streptokokmi	1

J155	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	2
J156	Pneumónia vyvolaná inými aeróbnymi gram-negatívnymi baktériami	2
J158	Iná bakteriálna pneumónia	2
J208	Akútna bronchitída vyvolaná inými špecifikovanými organizmami	4
K65	Zápal pobrušnice - peritonitis	1
L89	Dekubitálny vred - preležanina	1
N30	Cystitída	13
P399	Nešpecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	4
T802	Infekcie po infúzii, transfúzii, liečeb. injekcii	2
T813	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	22
T814	Infekcia po výkone nezatriedená inde	43
T827	Inf. a zápal.reakcia zavinená inými srdcovými pomôckami	3
T835	Inf. a zápal.reakcia zav.protet.pomôckou moč.orgánov	170
T857	Inf. a zápal.reakcia zav.inými vnútor.protet.pomôckami	55
SPOLU		525

Tabuľka 6.III.8.6 uvádza údaje o počtoch operácií v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach.

Tab. 6.III.8.6 Prehľad o operáciách, operačných ranách a infekciách v mieste chirurgického výkonu v Banskobystrickom okrese v r. 2013

	počet		počet nozokomiálnych nákaz	
	operácií	operačných rán bez komplikácií	infek. v mieste chir. výk. a popál.	iných NN
FNsP F.D.Roosevelta				
II. Chirurgická klinika	1 762	1 734	28	14
OMICHE	655	655	0	0
Cievna chirurgia	608	608	0	0
Klinika plastickej chirurgie	1177	1 172	5	0
II. Gynekologicko- pôrodnica klinika	1611	1 610	1	0
Neurochirurgická klinika	779	777	2	13
II. Očná klinika	1 124	1 122	2	0
ORL	1173	1 173	0	
Ortopédia	1022	1 020	2	23
Traumatológia	1 680	1 676	4	8
II. Urologická klinika	1543	1 542	1	5
DFNsP				
JIS	39	39	0	0
KPAIM	34	34	0	0
KPOH	43	43	0	0
Pediatrica	969	969	0	0
Chirurgia	1 416	1 416	0	0
SÚSSCH				
Kardiochirurgia	673	660	13	0
SPOLU	16 308	16 250	58	63

Počet operácií oproti roku 2012 stúpol o 6,1 %, počet infekcií v mieste chirurgického výkonu klesol oproti roku 2012 o 50,0 %, čo je iste potešujúca skutočnosť. Taktiež klesol aj počet iných NN na uvedených klinikách, čo je ale v priamej súvislosti so zníženým počtom nahlásených nozokomiálnych nákaz.

IV. Výkon ŠZD v ZZ

V okrese Banská Bystrica sa nachádza 6 lôžkových zdravotníckych zariadení: FNsP F. D. Roosevelta Banská Bystrica s 901 lôžkami, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou (DFNsP) s 97 lôžkami, Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb (SÚSCCH) so 111 lôžkami, Centrum pre liečbu drogových závislostí (CPLDZ) s 27 lôžkami, NOVAMED medicínske centrum s 8 lôžkami, FMC dialyzačné služby s 16 lôžkami, MAMMACENTRUM zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti v odbore gynekológia s 8 lôžkami a jedno kúpeľné zariadenie Kúpele Brusno a.s. Štátny zdravotný dozor sa vykonáva aj vo všetkých ambulatných zariadeniach a lekárnach, pôsobiacich na území okresu Banská Bystrica. V okrese je 50 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 26 ambulancií všeobecných lekárov pre deti a dorast, 311 odborných ambulancií, nachádzajúcich sa väčšinou v štátnych lôžkových zariadeniach. Ďalej sa v okrese nachádza 54 lekární, 2 ADOS a 1 laboratórium klinickej mikrobiológie vo FNsP F. D. Roosevelta. Operačné sály sa nachádzajú v Rooseveltovej nemocnici, DFNsP, SÚSCCH, medicínskom centre NOVAMED a medicínskom centre MAMMACENTRUM. Operačné sály v Rooseveltovej nemocnici sú kompletne zrekonštruované, sály v ostatných lôžkových zdravotníckych zariadeniach sú nové alebo vo veľmi dobrom stave.

Kontrolu funkčnosti sterilizačnej techniky prezentuje (tab.6.IV.1)

Tab.IV.1 Inventarizácia sterilizačnej techniky a kontrola jej funkčného stavu v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Výsledky testovania								
Druh	Evid. počet	Počet kontrol	Propor. kontrol	Počet pozit.	Propor. z počtu kontr.	Opak. kontroly	Počet opakov.	Vyradené
	abs.	abs.	%	abs.	%	abs.	abs.	abs.
HVS	185	93	50,3	6	6,5	6	1	1
AUT	49	150	306,1	0	0,0	0	0	0
ETY	1	1	100,0	0	0,0	0	0	0
PLAZMA	3	21	700,0	2	9,5	3	0	0
FORMAL	1	12	1200,0	0	0,0	0	0	0

Sterilizačné prístroje boli kontrolované priebežne počas celého roka, problematickými zostáva fakt, že technický park najmä horúcovzduchových prístrojov je prestarnutý. Proporcija kontrolovaných horúcovzdušných sterilizačných prístrojov poklesla oproti roku 2012 o 32,0 %, proporcija skontrolovaných autoklávov takiež klesla za rovnaké obdobie o 113,1 %. Taktiež klesla proporcija skontrolovaných peroxidových sterilizátorov. U formaldehydových a etylénoxidových sterilizačných prístrojov bola proporcija v roku 2013 na rovnakej úrovni ako v roku predchádzajúcom.

Previerky hygienicko-epidemiologického režimu (HER) v počte 86 s odberom vzoriek ovzdušia, prostredia a vysterilizovaného materiálu (Tab. 6.IV.2) sme vykonávali počas roka vo FNsP F.D.Roosevelta, DFNsP, SÚSCCH, Medicínskom centre NOVAMED, FMC dialyzačné služby a pri previerkach HER vo vybraných ambulanciách.

Tab.IV.2 Previerky hyg.-epid. režimu v ZZ v Banskobystrickom okrese v r.2013

Zdravotnícke zariadenie	BB					
	počet ZZ	kompl. pr.	v suv.NN	kontr. nap.op.	iba mikr. m.	spolu
Lôž. odd. OAIM/JIS	14	11	2	2	0	15
Lôž. odd. chirur. smer	12	30	3	2	0	35
Lôž. odd. nechir. smer	30	24	2	0	0	26

Amb. všeobecní lekáři	76	8	0	0	0	8
Amb. Odborní lekáři	317	12	0	0	0	12
Stomatológovia	67	11	0	0	0	11
SPOLU	516	96	7	4	0	107

Z údajov, uvedených v tabuľke vyplýva, že celkový počet zdravotníckych zariadení, v ktorých sa vykonáva ŠZD sa zvýšil o 7, počet previerok stúpol oproti roku predchádzajúcemu o 9,2 %.

Vzorky vysterilizovaného materiálu a vzorky z prostredia boli na jednotlivých klinikách a nemocničných oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach odoberané podľa harmonogramu a aktuálnej epidemiologickej situácie (Tab.6.IV.3).

V zdravotníckych zariadeniach okresu bolo odobratých spolu 152 vzoriek zo sterilných materiálov, čo je nárast o 26,7 % oproti roku 2012. Z prostredia uvedených zariadení bolo odobratých 3194 vzoriek materiálu, čo predstavuje nárast o 9,7 % oproti roku 2012.

Proporcia pozitívnych vzoriek u vysterilizovaného materiálu oproti roku 2012 klesla na 0,7 % (4,2 % v r. 2012), proporcia nevyhovujúcich vzoriek u odberov z prostredia zdravotníckych zariadení oproti roku 2012 taktiež klesla, čo je veľmi pozitívny jav - 0,0 % ovzdušie v r. 2013, 0,9 % v r. 2012 , na rovnakej úrovni je proporcia u pracovných plôch - 5.2 % v r.2012 oproti 5,1 % v r.2012).

Tab. IV.3 Výsledky biologického testovania vzoriek ovzdušia, vysterilizovaného materiálu, sterov z prostredia vo FNŠP F.D.Roosevelta a ostatných zdravotníckych zariadeniach v Banskobystrickom okrese v r. 2013

Klinika/oddelenie	Ovzdušie			Prostredie			Sterilný materiál		
	testov	z toho nevyhovujúce		sterov	z toho nevyhovujúce		testov	z toho pozit	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
FNŠP F.D.Roosevelta									
II. Chirurgická klinika	5	0	0,0	50	0	0,0	0	0	0,0
Oddelenie infektológie	40	0	0,0	90	4	2,9	6	0	0,0
Dermatovenerologická klinika	10	0	0,0	31	0	0,0	0	0	0,0
Gyn.- pôr. klinika	20	0	0,0	124	9	6,6	6	0	0,0
Novorodenecké	10	0	0,0	152	14	10,2	15	0	0,0
OAIM	10	0	0,0	46	2	1,5	0	0	0,0
Odd. centrálnych zákrok. sál	40	0	0,0	220	3	2,2	18	0	0,0
OCOS	66	0	0,0	354	4	2,9	12	0	0,0
II. Očná klinika	28	0	0,0	59	3	2,2	5	0	0,0
OMICHE	25	0	0,0	110	6	4,4	0	0	0,0
Geriatrické	15	0	0,0	20	3	2,2	0	0	0,0
Onkologická klinika	9	0	0,0	30	2	1,5	0	0	0,0
Psychiatrické	15	0	0,0	30	5	3,6	0	0	0,0
Odd. pneumológie a ftizeológie	15	0	0,0	30	1	0,7	0	0	0,0
II. Urologická klinika	10	0	0,0	60	3	2,2	6	0	0,0
Ústavná lekáreň	10	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0
CS	10	0	0,0	40	1	0,7	0	0	0,0
DFNŠP									
Operačné sály	50	0	0,0	240	11	8,0	18	0	0,0
Veľké deti	10	0	0,0	60	6	4,4	0	0	0,0
KPAIM	10	0	0,0	120	17	12,4	6	0	0,0
Chirurgická klinika	6	0	0,0	40	4	2,9	6	0	0,0
SSÚSCH									
CS	2	0	0,0	40	0	0,0	27	0	0,0
Koronárna jednotka	10	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0
OAIM	25	0	0,0	120	4	2,9	6	0	0,0
Operačné sály	30	0	0,0	20	8	5,8	3	0	0,0
Kardiochirurgia	10	0	0,0	60	3	2,2	0	0	0,0

Kardiológia	5	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0
NovaMed									
Dialýza	5	0	0,0	40	2	1,5	0	0	0,0
Operačné sály	19	0	0,0	120	1	0,7	12	1	100,0
CPLDZ	14	0	0,0	30	10	7,3	0	0	0,0
FMC dialyzačné služby	10	0	0,0	25	11	8,0	0	0	0,0
Shams operačné sála	2	0	0,0	50	0	0,0	0	0	0,0
Mammacentrum oper. sály	10	0	0,0	68	0	0,0	6	0	0,0
KOS záchr. zdrav. služby	10	0	0,0	29	0	0,0	0	0	0,0
SPOLU	566	0	0,0	2628	137	5,2	152	1	0,7

V. OSTATNÉ ÚLOHY

6.V.1. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica a Brezno a to ambulancné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno

Plnenie:

Celkove bolo vykonaných za rok 2013 152 priebežných kontrol hygienicko-epidemiologického režimu v lôžkových a ambulancných zdravotníckych zariadeniach a lekárňach v okresoch B. Bystrica a Brezno.

- kontrolovaných bolo 237 sterilizačných prístrojov na funkčnosť sterilizačnej techniky.

V.2. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ohniskách nákaz v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

- Kontrola plnenia odporúčaní uložených na mieste a kontrola uložených opatrení na rozhodnutím regionálneho hygienika

Plnenie:

Úloha sa bezproblémovo plnila podľa aktuálnej epidemiologickej situácie. Bolo spracovaných 1254 ohnisk v okrese Banská Bystrica a Brezno, v ktorých bolo potrebné vykonávať opatrenia prevažne formou opatrení uložených na mieste alebo formou rozhodnutia.

V.3. Posudková činnosť

zameraná na zdravotnícke zariadenia novo-vznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii.

Na odbor epidemiológie bolo doručených v roku 571 podaní, na riešenie ktorých bolo vydaných 111 rozhodnutí a 15 záväzných stanovísk a 30 iných stanovísk. Zároveň bolo poskytnutých 1561 konzultácií.

V.4. Zdravotná výchova obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení

- Preventívna- cestou médií – TV, rozhlas, printové médiá, web stránka RÚVZ - www.vzbb.sk, systému EPIS – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami, ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačených informácií – skladačky, brožúry,...

V.5 Metodické vedenie odborov epidemiológie BBSK

- Poskytovanie konzultácií
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie

- Organizácia porád pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom

Plnenie:

1x sa uskutočnila porada epidemiológov Banskobystrického samosprávneho kraja. Počas roka bolo poskytnutých 28 konzultácií ohľadne plnenia úloh.

V.6. Práca v odborných pracovných skupinách a zboroch podľa nominácie ÚVZ SR, MZ SR, OÚ Banská Bystrica a RÚVZ Banská Bystrica

Členstvo a plnenie

- Vedenie PS pre EPIS – *konzultácie prebiehali pomocou internetu*. Pracovná skupina pod vedením MUDr. Márii Avdičovej a Ing. Janky Námešnej sa zaoberala najmä vytvorením nových manuálov pre usmernenie vkladania údajov do IS, prepojenia výsledkov z NRC a prepojenia ďalších OKM, ktoré by on-line hlásili výsledky do systému. V roku 2013 sa podarilo zlepšiť hlásenie z NRC pre salmonelózy, arbovírusové infekcie a NRC pre MMR.
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR).
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC, poradný zbor zasadá 4x, z toho účasť 2x.
- Členstvo v pracovnom tíme pre EPIET pri ECDC, 2x zasadanie pri ECDC v Štokholme, vývoj a pripomienkovanie materiálov pre prácu s „fellows“ od výberu kandidátov, okruhy zvládnutých aktivít, rozsah aktivít,...
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) – *úloha sa plní kontinuálne. Vedúca odboru je Národný bod pre surveillance v SR pri ECDC (NSFP). Stretnutie sa uskutočňuje 1-2x ročne, preberajú sa up date metadatasetov, rozsah sledovaných diagnóz, metódy surveillance,...*
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení z oddelení klinickej mikrobiológie – úloha sa plní priebežne.
- Členstvo v Poradného zboru HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR) *účasť na zasadnutiach poradného zboru podľa plánu hlavnej odborníčky pre epidemiológiu, v roku 2013 4x..*
- Vedenie CINDI programu v SR (MZ SR). V rámci tejto úlohy sa vykonávali aktivity na posilnenie programu obezity, riaditeľka programu sa zúčastnila Konferencie praktickej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch, kde bola opätovne pokrstená a z tej príležitosti opätovne vydaná publikácia“Monitoring chronických chorôb v SR.
- Členstvo v PS pre realizáciu NPPOSC. V priebehu roku 2013 sa pracovná skupina kontaktovala len pomocou internetu. Riešila sa problematika aktivít , realizácia kampane !MOST“ 2013 a zhodnotenie výsledkov programu. Pre tieto účely bola spracovaná podrobná správa o činnosti poradní zdravia pri všetkých RÚVZ v SR za rok 2013.
- Členstvo PS pre kontrolu drog pri Úrade vlády SR . Dr. Lokša sa pravidelne 2x ročne zúčastňuje zasadani tejto pracovnej skupiny a poskytuje údaje o výskyte prenosných chorôb súvisiacich s užívaním drog, najmä HIV/AIDS, VHB a VHC.
- Členstvo v pracovnej skupine pre vypracovanie štandardov pre kontrolu HER zdravotníckych zariadení (Dr.Lokša). Táto pracovná skupina pripravila v roku 2013 návrh na odborné usmernenie pre kontrolu účinnosti sterilizáčnej techniky.

V.7. Komisia pre skúšky na výkon epidemiologicky závažných činností pre prácu v masážnych salónoch

Skúšobná komisia má 5 členov a skúšky sa vykonávajú podľa potreby uchádzačov – v roku 2013 nikto nepožiadaval o skúšky s vydaním potvrdenia o vykonávaní epidemiologicky závažnej činnosti.

V.8 Koordinácia likvidácie živočíšnych škodcov v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica

Úlohy:

- Organizácia jarnej a jesennej akcie

- Prieskumy premnozenia hlodavcov
- Odporúčania na vykonanie deratizácie
- Kontrola účinnosti deratizácie
- Kontrola likvidácie uhynutých hlodavcov

Plnenie:

V jarných mesiacoch apríl, máj jún 2013 a jesenných mesiacoch september až november bol vykonávaný prieskum výskytu premnozenia hlodavcov v meste Banská Bystrica a Brezno, zasadali komisie pre ochrannú DDD činnosť a po vykonaní deratizácie bola vykonávaná kontrola výkonu ako aj účinnosti .

Celkovo bolo vykonaných 16 prieskumov v teréne, ktoré sú dokumentované a na základe ktorých sa vykonali opatrenia podľa druhu zistených závad. Najčastejším nedostatkom pri výkone deratizácie bolo nedostatočné odstraňovanie návnad.

V.9 Komisia pre skúšky spôsobilosti na výkon DD

Úlohy:

- Prednášky v príprave uchádzačov o skúšku
- Účasť na skúškach
- Hodnotenie
- Príprava podkladov pre vydanie potvrdenia o spôsobilosti

Plnenie:

V roku 2013 prebehli 2 kurzy so záverečnými skúškami a vydaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre 61 účastníkov.

V.10. Tabuľka – číselný prehľad výkonov odboru epidemiológie 2014.

Odbor/oddelenie epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica			Počet
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá. návšteva v ohnisku opakované návštevy v ohnisku počet vyšetrených osôb zvýšený zdravotný dozor lekársky dohľad iné protiepidemické opatrenia(na mieste) spolu:	1281 358 1350 11 30 506 3538
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia: voda potraviny iné spolu:	85 45 3 20 153
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z chorobopisov zo zdravotných záznamov z laboratórnych protokolov iné spolu:	845 83 1100 4 2032
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov kontrola očkovania (počet očkovaných) 1 kontrola skladovania očkovacích látok	66 8731 38

		prejednanie neúčasti na očkovaní	28
		priestupkové konanie	0
		iné	0
		spolu:	8863
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení (OKM,NRC,PZS, prípady z iných RÚVZ)	2052
		zadávanie prípadov	1687
		kontrola a uzatváranie prípadov	1687
		spracovanie dotazníkov k epidémii	10
		SRV	104
		Chrípka	156
		spolu:	5696
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviest' počet)	Denná	0
		Týždenná	52
		Mesačná	36
		Ročná	3
		na požiadanie	5
		príprava podkladov	315
		spolu:	411
7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	560
		v ohniskách rodinných	1152
		v ohniskách kolektívnych	40
		pre verejnosť	250
		v médiach	28
		Iné	
		spolu:	2030
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	Správa	15
		Rozbor	25
		Podklad	40
		Stanovisko	45
		spolu:	125
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	3
		prednášky pre ZP	16
		spolu:	19
10.	Publikácie pre verejnosť (uviest' miesto a názov v prílohe)	1. autor	
		Spoluautor	
		spolu:	
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviest' názov a miesto v prílohe)	1. autor	
		Spoluautor	
		vypísať názov a miesto*	
		spolu:	
12.	Účasť na konferenciách (uviest' miesto a názov v prílohe)	Aktívna	
		Pasívna	
		vypísať názov a miesto*	

		spolu:	
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania zber podkladov Sumarizácia Analýza iné (príprava) spolu: *názov projektu., Hodnota očkovania.EHES	1 70 70 2
14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		96
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska 2 opakované návštevy odber vzoriek zo sterilných materiálov odber vzoriek z prostredia odber vzoriek z ovzdušia odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov odber iných vzoriek počet testovaných HVS počet testovaných AUT počet testovaných EO počet testovaných FS iná sterilizačná technika spolu:	98 26 289 3410 682 0 18 117 169 1 4 21 4835
16.	NN – cieľná kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska opakované návštevy odber vzoriek zo sterilných materiálov odber vzoriek z prostredia odber vzoriek z ovzdušia odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov odber iných vzoriek počet testovaných HVS počet testovaných AUT počet testovaných EO počet testovaných FS iná sterilizačná technika spolu:	4 2 12 170 40 228
17.	Epidemiologické vyšetrenie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	4
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov Konzultácie Spracovanie Kolaudácia vydanie posudkov spolu:	76 95 69 10 69 318

19.	Podnety a sťažnosti	Počet	4
20.	Sankcie	Podľa § 12 odsek 2 opatrenia počet	0
21.	Rozhodnutia	Počet	111
22.	Odvovania	Počet	0

1) Ak sa v jednom ročníku kontrolovalo viac druhov očkovania, kontrolovaný očkovanec sa počíta 1x

2) Za jedno pracovisko sa počíta oddelenie s primárom alebo ambulancia (na oddelení možno vykonať viac kontrol)

Poznámka:

Niektoré údaje sa uvádzajú vo „Výkazníctve“, preto je potrebné tieto údaje zjednotiť.

Publikačná činnosť:

Avdičová akol.: Monitoring rizikových faktorov chronických chorôb v SR. 2013 Monografia.
 Avdičová M.: Očkovanie dospelých. Teória a prax. Odborný časopis pre farmaceutických laborantov. 2013

Prednášková činnosť:

Avdičová M.: Pretrvávajúce protilátky proti VHB 10-11 rokov po základnom očkovaní. IV.VK Štrbské Pleso I. 2013
 Avdičová M.: Očkovanie proti chrípke a pneumokokovým nákazám. Llinická prax v pediatrii. Október 2013 Banská Bystrica
 Avdičová M.: Emergentné a reemergentné ochorenia a imunizačný program. XVI. Východoslovenský vakcinačný deň. Jún 2013.
 Avdičová M.: Potrebujeme preočkovávať dospelú populáciu? Očkovanie dospelých. Seminár SSVšPL SLS, Banská Bystrica
 Avdičová M.: Výskyt zoonóz v SR, dlhodobý trend a zmeny v epidemiológii. Zoonózy 2013. Bratislava.
 Morihladková V.: Trend výskytu vybraných zoonóz v SR, Tále, október 2013, Celoštátna konferencia sestier pracujúcich v pediatrii.
 Morihladková V.: Výskyt vybraných nákaz v SR a BB kraji. Konferencia stomatólogov BBSK, Banská Bystrica, december 2013.
 Lokša P.: Hygienicko-epidemiologický režim v prevencii nemocničných nákaz 9x prednášané pre pracovníkov FN sP FD Roosevelta Banská Bystrica, 2013.

**VI.2 PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A DIAGNÓZ
V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2013**

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	BB
A02	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
A020	a	3	14	8	3	0	2	5	3	1	4	5	48
	r	299,70	336,86	173,39	67,04	0,00	26,86	27,03	17,63	6,04	23,75	33,00	43,19
A045	a	9	16	11	8	9	9	5	3	1	2	4	77
	r	899,10	384,99	238,40	178,77	167,04	120,85	27,03	17,63	6,04	11,87	26,40	69,28
A047	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	7	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	6,04	0,00	46,20	8,10
A048	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	6,60	1,80
A080	a	78	54	20	3	7	1	5	2	5	5	12	192
	r	7792,21	1299,33	433,46	67,04	129,92	13,43	27,03	11,75	30,19	29,68	79,20	172,74
A081	a	12	20	1	1	1	5	3	5	1	5	4	58
	r	1198,80	481,23	21,67	22,35	18,56	67,14	16,22	29,38	6,04	29,68	26,40	52,18
A082	a	15	9	3	0	0	0	0	1	1	1	2	32
	r	1498,50	216,55	65,02	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	5,94	13,20	28,79
A09	a	12	18	7	7	27	11	16	4	14	17	45	178
	r	1198,80	433,11	151,71	156,42	501,11	147,71	86,51	23,51	84,54	100,93	296,99	160,15
A150	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
A151	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A370	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A38	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A403	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	4
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,87	6,60	3,60
A410	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	7
	r	99,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	33,00	6,30
A412	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
A415	a	0	0	0	0	1	0	0	1	3	7	16	28
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	5,88	18,12	41,56	105,60	25,19

A419	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,75	6,60	4,50
A46	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	5	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,08	0,00	33,00	6,30
A510	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90
A515	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	6,04	0,00	0,00	1,80
A530	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
A539	a	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	1,80
A540	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A560	a	0	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	37,12	0,00	16,22	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50
A590	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90
A600	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A692	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
A841	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
A870	a	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	18,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,80
A879	a	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	13,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,80
B002	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	22,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B019	a	4	97	101	18	6	1	3	3	0	0	0	233
	r	399,60	2333,97	#####	402,23	111,36	13,43	16,22	17,63	0,00	0,00	0,00	209,63
B021	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B023	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B029	a	0	0	0	0	0	1	0	1	3	1	5	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,43	0,00	5,88	18,12	5,94	33,00	9,90

B15	a	0	0	1	0	0	0	2	0	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	0,00	10,81	0,00	6,04	0,00	0,00	3,60
B181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
B182	a	0	0	0	0	0	2	3	3	2	0	0	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	16,22	17,63	12,08	0,00	0,00	9,00
B250	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B258	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	99,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B270	a	0	1	0	0	6	3	0	0	0	0	0	10
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	111,36	40,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,00
B271	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B279	a	0	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	5
	r	0,00	24,06	0,00	22,35	55,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50
B448	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B509	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B588	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	24,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
B677	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
B86	a	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	22,35	0,00	0,00	5,41	5,88	0,00	0,00	0,00	2,70
G001	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
G009	a	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	1,80
G049	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
G51	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	22,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
G630	a	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	5,41	0,00	0,00	11,87	6,60	5,40
J00	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	6,60	1,80

J01	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
J03	a	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	5,41	5,88	0,00	5,94	6,60	4,50
J039	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	5,94	0,00	1,80
J04	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	13,20	2,70
J041	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
J06	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	5,94	0,00	2,70
J060	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
J069	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,87	6,60	2,70
J10	a	1	7	4	1	0	0	9	3	2	6	1	34
	r	99,90	168,43	86,69	22,35	0,00	0,00	48,66	17,63	12,08	35,62	6,60	30,59
J107	a	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,75	0,00	17,81	6,60	5,40
J109	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	5,94	6,60	2,70
J121	a	4	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	7
	r	399,60	24,06	43,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,30
J13	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
J150	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,90
J151	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	17,81	6,60	4,50
J152	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,87	0,00	1,80
J154	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
J155	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	6,60	1,80
J156	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	5,94	6,60	2,70

J158	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	6,60	1,80
J20	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90
J208	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	11,87	0,00	3,60
K65	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	0,00	0,90
L08	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90
L89	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,60	0,90
M012	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	3	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,81	0,00	0,00	17,81	6,60	5,40
N30	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	7	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	0,00	11,87	46,20	9,00
N309	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	6,60	1,80
P399	a	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	r	399,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,60
T802	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,94	6,60	1,80
T813	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2	5	13	22
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	5,88	12,08	29,68	85,80	19,79
T814	a	0	0	0	0	1	0	2	7	6	9	18	43
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	18,56	0,00	10,81	41,14	36,23	53,43	118,80	38,69
T827	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,41	0,00	6,04	0,00	6,60	2,70
T835	a	2	0	0	0	0	2	3	7	13	34	109	170
	r	199,80	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	16,22	41,14	78,50	201,85	719,38	152,95
T857	a	3	0	0	0	0	2	3	2	12	12	21	55
	r	299,70	0,00	0,00	0,00	0,00	26,86	16,22	11,75	72,46	71,24	138,60	49,48
Z203	a	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	21,67	0,00	0,00	13,43	5,41	0,00	0,00	0,00	0,00	2,70
Z21	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	6,04	0,00	0,00	1,80
Z225	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,88	0,00	0,00	0,00	0,90

**VI.3.PRENOSNÉ OCHORENIA V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA PODĽA
DIAGNÓZ A SEZONALITY V ROKU 2013**

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A020	0	1	1	1	6	2	8	12	4	5	4	4	48
A045	5	3	3	6	12	7	10	6	7	10	5	3	77
A047	0	0	2	1	2	0	0	0	1	0	2	1	9
A048	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
A080	18	18	11	11	19	5	18	20	24	28	8	11	191
A081	2	4	6	4	4	3	6	7	6	3	0	13	58
A082	7	2	4	0	3	0	4	2	2	5	3	0	32
A09	7	6	27	13	11	15	17	13	36	8	6	13	172
A150	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A151	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A38	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A403	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	4
A410	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	7
A412	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A415	2	3	1	1	5	2	5	1	3	2	2	1	28
A419	1	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	0	5
A46	0	0	0	3	0	1	0	0	1	0	1	1	7
A510	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
A515	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
A530	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A539	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
A540	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A560	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	1	1	6
A590	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A600	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A692	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A841	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A870	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
A879	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
B002	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
B019	39	71	36	8	12	14	2	0	1	5	13	21	222
B021	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

J155	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
J156	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
J158	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
J20	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
J208	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1	4
K65	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
L08	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
L89	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
M012	3	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	6
N30	1	2	1	0	0	0	0	0	1	3	2	0	10
N309	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
P399	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	4
T802	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
T813	1	0	0	0	4	8	2	1	1	2	1	2	22
T814	8	3	5	2	0	4	2	4	2	0	5	8	43
T827	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
T835	26	13	19	11	20	11	9	13	13	8	10	17	170
T857	4	9	1	3	2	5	4	3	5	5	8	6	55
Z203	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	3
Z21	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Z225	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

**VI.4.PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA DIAGNÓZ A POHLAVIA
V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA ZA ROK 2013**

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A02	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A020	a	23	25	48
	r	43,39	43,00	43,19
A045	a	37	40	77
	r	69,81	68,79	69,28
A047	a	3	6	9
	r	5,66	10,32	8,10
A048	a	0	2	2
	r	0,00	3,44	1,80
A080	a	91	101	192
	r	171,69	173,70	172,74
A081	a	19	39	58
	r	35,85	67,07	52,18
A082	a	14	18	32
	r	26,41	30,96	28,79
A09	a	70	108	178
	r	132,07	185,74	160,15
A150	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A151	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A370	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A38	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A403	a	3	1	4
	r	5,66	1,72	3,60
A410	a	6	1	7
	r	11,32	1,72	6,30
A412	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A415	a	17	11	28
	r	32,07	18,92	25,19
A419	a	1	4	5

	r	1,89	6,88	4,50
A46	a	2	5	7
	r	3,77	8,60	6,30
A510	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A515	a	1	1	2
	r	1,89	1,72	1,80
A530	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A539	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
A540	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A560	a	0	5	5
	r	0,00	8,60	4,50
A590	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
A600	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A692	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A841	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
A870	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
A879	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
B002	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B019	a	124	109	233
	r	233,95	187,46	209,63
B021	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B023	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B029	a	4	7	11
	r	7,55	12,04	9,90
B15	a	2	2	4

	r	3,77	3,44	3,60
B181	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B182	a	7	3	10
	r	13,21	5,16	9,00
B250	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B258	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B270	a	8	2	10
	r	15,09	3,44	9,00
B271	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B279	a	2	3	5
	r	3,77	5,16	4,50
B448	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
B509	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
B588	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
B677	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
B86	a	1	2	3
	r	1,89	3,44	2,70
G001	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
G009	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
G049	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
G51	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
G630	a	3	3	6
	r	5,66	5,16	5,40
J00	a	1	1	2
	r	1,89	1,72	1,80
J01	a	0	1	1

	r	0,00	1,72	0,90
J03	a	3	2	5
	r	5,66	3,44	4,50
J039	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
J04	a	3	0	3
	r	5,66	0,00	2,70
J041	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J06	a	3	0	3
	r	5,66	0,00	2,70
J060	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J069	a	2	1	3
	r	3,77	1,72	2,70
J10	a	15	19	34
	r	28,30	32,68	30,59
J107	a	4	2	6
	r	7,55	3,44	5,40
J109	a	2	1	3
	r	3,77	1,72	2,70
J121	a	5	2	7
	r	9,43	3,44	6,30
J13	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J150	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J151	a	4	1	5
	r	7,55	1,72	4,50
J152	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
J154	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
J155	a	1	1	2
	r	1,89	1,72	1,80
J156	a	3	0	3
	r	5,66	0,00	2,70
J158	a	2	0	2

	r	3,77	0,00	1,80
J20	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
J208	a	2	2	4
	r	3,77	3,44	3,60
K65	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
L08	a	0	1	1
	r	0,00	1,72	0,90
L89	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90
M012	a	2	4	6
	r	3,77	6,88	5,40
N30	a	5	5	10
	r	9,43	8,60	9,00
N309	a	0	2	2
	r	0,00	3,44	1,80
P399	a	2	2	4
	r	3,77	3,44	3,60
T802	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
T813	a	11	11	22
	r	20,75	18,92	19,79
T814	a	24	18	42
	r	45,28	30,96	37,79
T827	a	1	2	3
	r	1,89	3,44	2,70
T835	a	80	90	170
	r	150,94	154,78	152,95
T857	a	40	15	55
	r	75,47	25,80	49,48
Z203	a	2	1	3
	r	3,77	1,72	2,70
Z21	a	2	0	2
	r	3,77	0,00	1,80
Z225	a	1	0	1
	r	1,89	0,00	0,90

Analýza epidemiologickej situácie

v okrese Brezno

za rok 2013

Úvod: Demografická situácia v okrese Brezno za rok 2012

K 31.12.2012 mal okres Brezno 63 696 obyvateľov. Oproti roku 2011 je to pokles o 0,59%. Z toho bolo 32 763 (51,43%) žien, čo predstavuje pokles proporcie žien o 0,01 % a 30 933 (48,56%) mužov, čo predstavuje vzostup o 0,01 %.

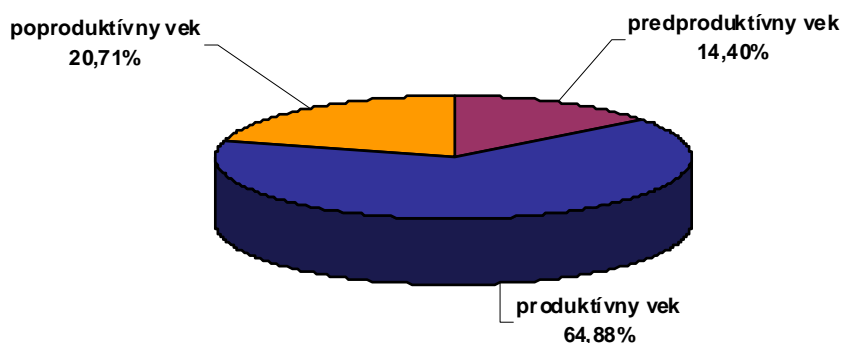
Mesto Brezno malo z celkového počtu obyvateľov okresu Brezno 21 703 obyvateľov (34,07%) a ostatné obce mali 41 993 obyvateľov (65,92%).

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2012 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 9 174 obyvateľov, t.j. 14,40%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 41 330 obyvateľov, t.j. 64,88%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 13 330 obyvateľov, t.j. 20,71%.

Graf 6.II

Štruktúra obyvateľstva k 31.12.2012, okres Brezno

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku poklesol o 0,1% oproti predchádzajúcemu roku, ale počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal vzostup o 8,93%, zatiaľ čo v poproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles obyvateľov, a to o 8,83%.

Zdravotnícke zariadenia v okrese Brezno

Okres Brezno má jedno lôžkové zdravotnícke zariadenie a to Nemocnicu s poliklinikou, n.o. s 214 lôžkami. V okrese je ďalej 1 poliklinika, 28 ambulancií praktických lekárov pre dospelých a 14 ambulancií praktických lekárov pre deti a dorast, 64 odborných ambulancií a 31 stomatologických ambulancií, 2 súkromné rehabilitačné zariadenia, 18 lekární, 9 zubných techník a 2 ADOS. Zariadení sociálnych služieb pre dospelých bez ubytovania je 18 s ubytovaním ich je 13.

<u>Okres</u>	počet ambulancií praktických lékařů pro děti a dorost	počet ambulancií praktických lékařů pro dospělé	počet stomatologických ambulancií	počet odborných ambulancií	počet zařízení sociálních služeb pro děti	počet zařízení sociálních služeb s ubytováním pro dospělé
Brezno	14	28	31	64	5	13

V texte boli použité:

údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2012 - spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.

II. Charakteristika epidemiologickej situácie v okrese Brezno za rok 2013

Epidemiologickú situáciu v okrese hodnotíme ako priaznivú.

Hnačkové ochorenia - hlásených bolo 136 ochorení, čo je menej oproti roku 2012 o 17,2 %. Ochorenia spôsobili 23 x salmonely, 7x šigely (z toho 1x nosičstvo), 9x hnačka spôsobená enteropatogénnymi E. coli, 18x kampylobacterom, 1x pseudomonádami, 42x clostrídiami, 13x Norwalk vírusmi, 8x adenovírusmi, 1x črevnými parazitmi – škrkavkami a 8x sa etiológiu nepodarilo dokázať. Ochorenia boli zaznamenané ako sporadické prípady alebo ako rodinný výskyt. Bola zaznamenaná aj epidémia s počtom chorých 6 pacientov po rodinnej oslave v obci Sihla.

Nákazy preventabilné očkovaním – nebolo hlásené žiadne ochorenie na záškrt, čierny kašeľ, tetanus, detskú obrnu, mumps, závažné ochorenia spôsobené Haemophilus influenzae b, ani na TBC. Zaznamenali sme 5 prípadov pneumokokových invazívnych nákaz a to u 0-ročného dieťaťa neočkovaného pre vek a 4 dospelých osôb tiež neočkovaných.

V skupine **vzduchom prenosných nákaz** bolo hlásených 64 ochorení, čo je pokles o 14,7 %, Vyskytlo sa 53 ochorení na varicellu, ktorá tvorila najpočetnejšie zastúpenie, 1x Herpes zoster, 1x mononukleóza, 3x syndróm akútnej respiračnej tiesne, 2x pneumónia spôsobená dokázaným RS vírusom a 4 prípady chrípky laboratórne potvrdenej. V priebehu roku bolo hlásených spolu 16 625 akútnych respiračných ochorení, z toho 1395 prípadov na chrípku, oproti roku 2012 je to vzostup o 48% u ARO a u chrípky vzostup o 20%.

Neuroinfekcie – v tejto skupine bolo hlásených 10 ochorení, čo je o 6 ochorení viac ako v roku 2012. Zaznamenali sme 1 ochorenie na meningokokovú meningitídu s prejavmi Waterhouseovho – Fridrichsenovho syndrómu, 2 kliešťové encefalitídy, 2 nešpecifikované vírusové meningitídy, 3 pneumokokové meningitídy a 2 parézy nervu facialis.

V skupine **vírusových hepatítid** bolo hlásených 7 ochorení a 2 nosičstvá HBsAg. Oproti roku 2012 je to 7 násobný vzostup (pri malých číslach). Hlásené bolo 1 ochorenie na VHA, 1 na akútnu VHB, 1 na chronickú VHB, 4 na chronickú VHC.

V skupine **zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou** bolo hlásených 6 ochorení, čo je viac, ako dvojnásobný pokles oproti roku 2012. Hlásené boli 2 toxoplazmózy, 1 Lymeská borrelióza s prejavmi artritídy, 3x ohrozenie besnotou u osôb po poranení zvierateľom podozrivým z besnoty.

V skupine ochorení na **sepsu** bolo hlásených 21 ochorení, čo je viac, ako dvojnásobný vzostup. Na tomto sa však podieľali aj sepsy nozokomiálneho pôvodu, tých bolo 15.

V skupine **sexuálne prenosných ochorení** bolo hlásených 5 ochorení, čo je rovnaký počet ako v roku 2012. Hlásené boli 2 ochorenia na kvapavku a 3 ochorenia spôsobené chlamýdiami. Ani v jednom prípade sme nezaznamenali ochorenie na syfilis, AIDS a nové nosičstvo HIV.

Kožné ochorenia - hlásené boli ochorenia len na jednu diagnózu a to na svrab - spolu 18 prípadov. Oproti roku 2012 je to viac ako 3násobný vzostup. Z celkového počtu ochorení sa sa 14 prípadov vyskytlo v epidémii na internom oddelení NsP Brezno n.o., kde ochorel personál a 1 pacient oddelenia.

Úmrtia: V roku 2012 skončilo 5 ochorení na sledovanú diagnózu úmrtím, a to: 1x na meningokokovú meningitídu, 1x na meningitídu spôsobenú Streptococcus pneumoniae, 2 ochorenia na SARI ako komplikácie ochorení na chrípku a 1 ochorenie na vírusovú meningitídu.

Stav zaočkovanosti detskej populácie hodnotíme ako dobrý, proti každej chorobe dosahuje okolo 98-100%. Napriek tomu musíme skonštatovať, že aktivita antivakcinačných lobi silnie a počet odmietačov očkovania sa zvyšuje.

Epidémie: 1. rodinná epidémie s počtom chorých 6 pacientov po rodinnej oslave v obci Sihla.(A02.0 – salmonelová enteritída).
2. epidémie svrabu na internom oddelení NsP.

NN: V priebehu roku bolo nahlásených 53 NN zo všetkých oddelení nemocnice.

**II. 1.VÝSKYT VYBRANÝCH PRENOSNÝCH OCHORENÍ A POROVNÁVACIE
INDEXY V ROKU 2013 V OKRESE BREZNO**

DIAGNÓZA	2013		INDEX 2013/2012	PRIEMER 2008-2012	Index /P	CHOROBNOSŤ	PRIEMER ch.2008-2012
	Abs.Hod	Abs.Hod					
A02	23	26	0,88	29,6	0,78	36,11	46,29
A02N	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,63
A03	6	6	1,00	2	3,00	9,42	3,13
A03N	1	0	0,00	0	0,00	1,57	0,00
A040	9	9	1,00	3,4	2,65	14,13	5,32
A045	18	18	1,00	10,8	1,67	28,26	16,89
A046	1	1	1,00	0,2	5,00	1,57	0,31
A048	1	0	0,00	0,4	2,50	1,57	0,63
A08	63	39	1,62	26,4	2,39	98,91	41,28
A09	8	16	0,50	14,8	0,54	12,56	23,14
A370	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,31
A39	1	0	0,00	2	0,50	1,57	3,13
A401	0	0	0,00	0,2	0,00	0,00	0,31
A402	1	0	0,00	0,2	5,00	1,57	0,31
A403	2	0	0,00	0,2	10,00	3,14	0,31
A410	0	1	0,00	1,6	0,00	0,00	2,50
A411	4	0	0,00	2,2	1,82	6,28	3,44
A415	11	7	1,57	7	1,57	17,27	10,95
A418	1	1	1,00	0,6	1,67	1,57	0,94
A419	2	1	2,00	0,6	3,33	3,14	0,94
A69	0	1	0,00	0,2	0,00	0,00	0,31
A84	2	1	2,00	0,2	10,00	3,14	0,31
A87	2	0	0,00	2,2	0,91	3,14	3,44
B01	59	63	0,94	87,8	0,67	92,63	137,29
B02	1	1	1,00	4	0,25	1,57	6,25
B15	1	0	0,00	2,2	0,45	1,57	3,44
B16	1	0	0,00	0,2	5,00	1,57	0,31
B171	0	0	0,00	0,4	0,00	0,00	0,63
B181	1	0	0,00	0	0,00	1,57	0,00
B182	4	2	2,00	0,8	5,00	6,28	1,25
B27	1	5	0,20	3,4	0,29	1,57	5,32
B58	2	5	0,40	8,6	0,23	3,14	13,45
B86	18	3	6,00	4	4,50	28,26	6,25
G00	3	1	3,00	1	3,00	4,71	1,56
G630	0	4	0,00	1,2	0,00	0,00	1,88
M012	1	1	1,00	0,4	2,50	1,57	0,63
Z203	3	4	0,75	7	0,43	4,71	10,95

1. Alimentárne nákazy
Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A01	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brušný týfus	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A02	a	70	78	84	97	94	111	82	74	105	58	26	26	14	25	23
Salmonellóza	r	106,3	118,4	127,8	147,6	142,9	169,9	126,0	114,1	162,4	90,1	40,47	40,6	21,98	39,02	36,11
A03	a	7	79	23	3	8	9	0	4	6	1	0	1	2	6	1
Schigelóza	r	10,6	119,9	35,0	4,5	12,2	13,8	0,0	6,2	9,3	1,6	0,0	1,56	3,14	9,36	1,57
A04	a	32	5	0	7	2	2	20	2	8	1	14	18	16	29	29
Iné bakt.črev.inf.	r	48,5	7,6	0,0	10,6	3,0	3,1	30,7	3,1	12,4	1,6	21,8	28,1	25,12	45,26	45,53
A05	a	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iné bakt.otravy potr.	r	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 09	a	3	16	3	5	6	14	11	39	31	24	10	10	14	16	8
Hnačka a gastroent.	r	4,5	24,3	4,6	7,6	9,1	21,4	16,9	60,1	48,0	37,3	15,6	15,62	21,98	24,97	12,56

2. Vírusové hepatitídy
Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
B15	a	2	4	0	0	0	7	0	6	62	7	1	3	0	0	1
Ak.Vír. hepatit. A	r	3,0	6,1	0,0	0,0	0,0	10,7	0,0	9,3	95,9	10,9	1,56	4,68	0,0	0,0	1,57
B16	a	5	5	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1
Ak. Vír.hepatitída B	r	7,6	7,6	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,56	0,0	0,0	1,57
B 17	a	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Iné ak. vír.hepatit.	r	1,5	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	1,56	0,0	0,0	0,0
B 19	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vír. hepat. nAnB	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 18	a	0	0	0	0	1	0	2	3	0	1	0	1	0	0	1
Chron. vír. hep. B	r	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	3,1	4,6	0,0	1,6	0,0	1,56	0,0	0,0	1,57

5. Zoonózy

Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 27	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leptospiróza	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 32	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Listerióza	r	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 69	a	2	2	0	1	0	8	6	1	2	1	0	0	0	1	0
Lymeská borrelióza	r	3,0	3,0	0,0	1,5	0,0	12,2	9,2	1,5	3,1	1,6	0,0	0,0	0,0	1,56	0,0
A 78	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Q horúčka	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 84	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	2
Kliešťová.encef.	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,56	3,14
B 58	a	2	4	2	5	0	2	2	3	6	6	15	8	9	5	5
Toxoplazmóza	r	3,0	6,1	3,0	7,6	0,0	3,1	3,1	4,6	9,3	9,3	23,4	12,49	14,13	7,80	3,14
B 68	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tenióza	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Z 20.3	a	7	4	4	8	13	8	8	14	7	4	9	7	11	4	3
Ohrozenie besnot.	r	10,6	6,1	6,1	12,2	19,8	12,3	12,3	21,6	10,8	6,2	14,0	10,93	17,27	6,24	4,71
B 35	a	1	1	3	7	5	1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Trichofýcia	r	1,5	1,5	4,6	10,7	7,6	1,5	1,5	1,5	0,0	1,6	0,0	0,0	1,57	0,0	0,0
B 75	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trichinelóza	r	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A23	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brucelóza	r	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

6. Nákazy kože a slizníc

Brezno

Ochorenie		ROK														
		1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A 33	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tetanus	r	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A 48	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Plynová gangréna	r	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B 86	a	50	35	7	12	8	20	27	21	6	6	1	8	2	3	18
Svrab	r	75,7	53,1	10,7	18,3	12,2	30,6	41,5	32,4	9,3	9,3	1,6	12,49	3,14	4,68	28,26

III. Epidemiologická situácia

III.1 *Skupina alimentárnych nákaz*

III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01

V okrese nie je evidovaný žiadny bacilonosič. Ochorenie sme nezaznamenali.

III.1.2 Iné infekcie vyvolané salmonelami – A 02

V roku 2013 bolo hlásených 23 ochorení na salmonelovú enteritídu (chor. 36, 11/100 000). Je to v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 2 ochorenia menej. Ochorelo 10 mužov a 13 žien. Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť bola už tradične vo vekovej skupine 0 ročných detí, 362,98/100 000, pričom sa ochorenia vyskytli vo všetkých vekových skupinách.

V rámci **epidémie** sa vyskytlo 6 ochorení u účastníkov rodinnej oslavy v obci Sihla. Z 12 exponovaných osôb ochorelo 6 osôb po konzumácii vyprášaného rezňa so zemiakovým šalátom s majonézou pripraveným doma, s majonézou pripravenou z domácich vajíčok. Zo stolice bola u 4 pacientov vykultivovaná S. enteritidis, 2 ochorenia boli vykázané ZES

Rodinný výskyt s 3 prípadmi ochorenia sme zaznamenali v rodine v obci Michalová, kde ochoreli 3 členovia – 1 dospelý muž a 2 deti. Zo stolice bola u 2 chorých vykultivovaná S. enteritidis, 1 prípad bol vykázaný ZES.

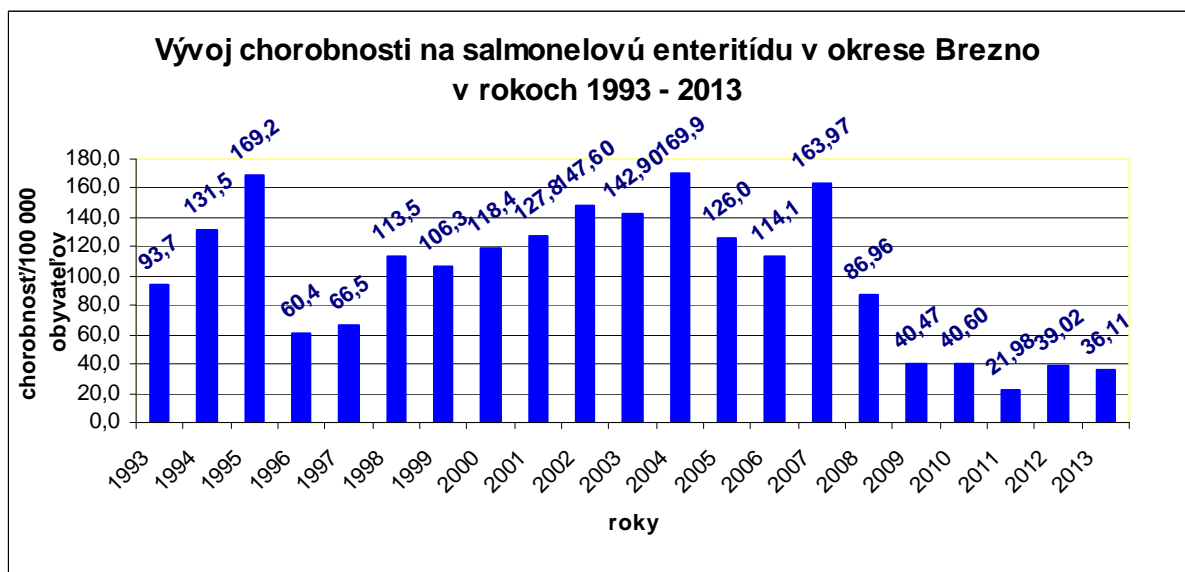
U 0 ročných detí sa ochorenie vyskytlo v 2 prípadoch. Deti mali v anamnéze konzumáciu Nutrilonu a Sunaru.

Rozdelenie salmonel podľa etiológie:

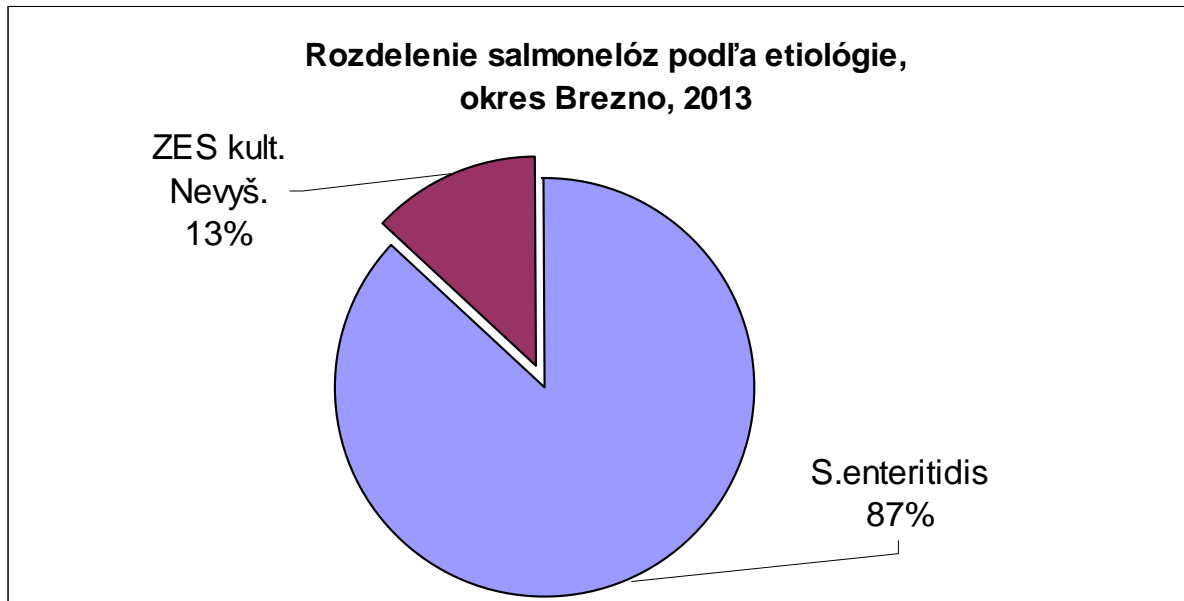
Vo všetkých prípadoch ochorení na salmonelózu bola vykultivovaná zo stolice chorých S. enteritidis, 3 prípady boli vykázané ZES, mimočrevnú lokalizáciu salmonel sme nezaznamenali.

Hospitalizovaní boli 2 pacienti. Najviac ochorení sa vyskytlo v mesiaci september (9x). Veterinárna služba ochorenie u zvierat nehlásila.

Graf III.1.1

Graf III.1.2

III.1.3 Bacilárna dyzentéria – šigelóza – A 03

V priebehu roku roku 2013 bolo hlásených 6 ochorení na bacilárnu dyzentériu a jeden prípad nosičstva (chor. 10,99/100 000). Je to rovnaký počet ochorení ako v roku 2012.

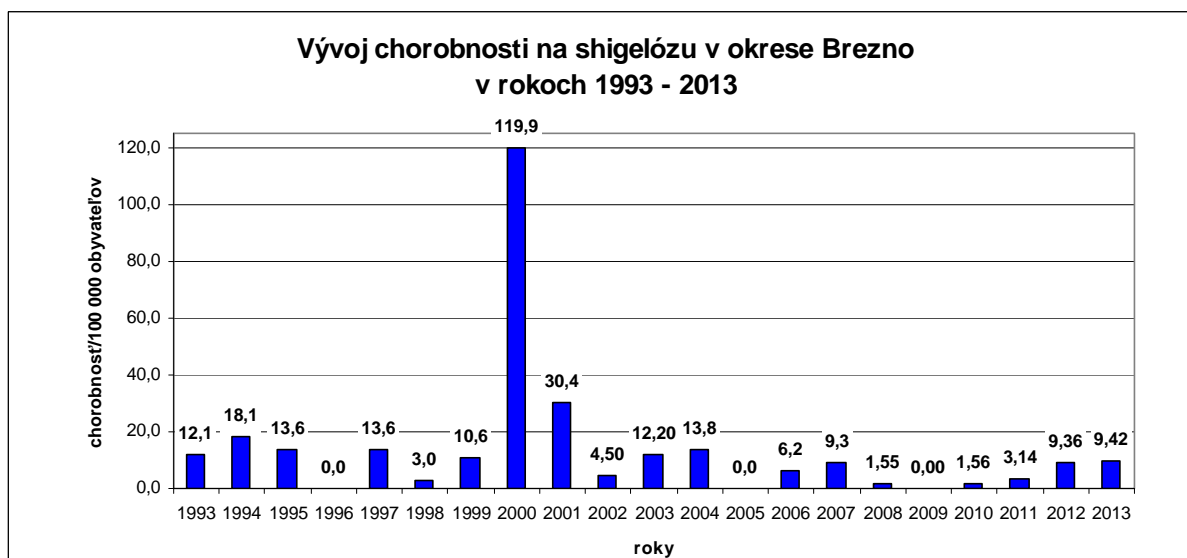
Nosičstvo Sh. flexneri bolo zaznamenané 1x a to u dospelého muža z Brezna pri vybavovaní zdravotného preukazu pred vstupom do zamestnania v epidemiologicky závažnej činnosti (chor. 1,57/100 000).

Ochorenia – hlásených bolo 6 prípadov hnačiek ktoré spôsobili Sh. flexneri (chor. 9,42/100 000). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí (181,49/100 000). Ochoreli 2 muži a 4 ženy.

V epidemiologickej súvislosti sme zaznamenali 2 prípady u detí z obce Čierny Balog, ktoré žijú v rómskej kolónii, ale majú zásobovanie pitnou vodou z verejného vodovodu a odkanalizované WC.

Na dyzentériu boli hospitalizovaní 3 pacienti.

Graf III.1.3

III.1.4 Iné špecifikované bakteriálne infekcie – A 04

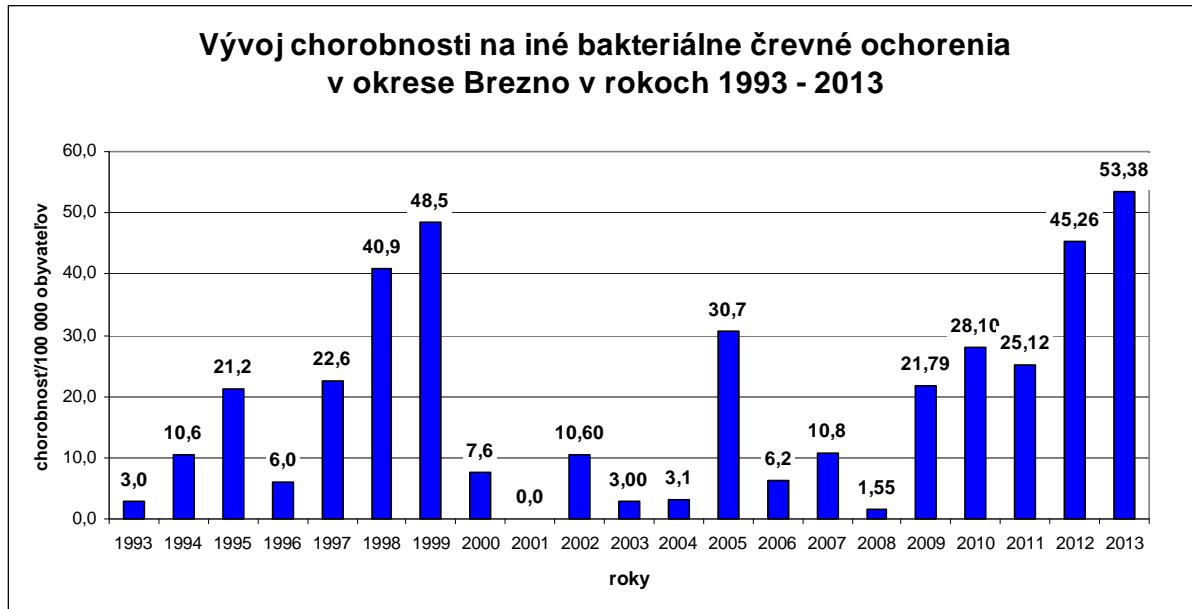
V roku 2013 bolo zaznamenaných 34 ochorení, (chor.53,38/100000) . Je to o 5 ochorení viac ako v roku 2012. 9 ochorení bolo spôsobených enteropatogénnymi E. coli, 18 ochorení kampilobacterom, čo je najväčší podiel, je to 52,9 % všetkých ochorení z tejto skupiny diagnóz . Jedno ochorenie bolo spôsobené Yersiniou enterocolitica, 5 Clostrídiom difficile produkujúcim toxín A aj B a jedno ochorenie Pseudomonas bližšie neurčená.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 725,95/100 000. Ochorelo 18 mužov a 16 žien. Z celkového počtu chorých bolo 5 ochorení hlásených ako nozokomiálna nákaza. Ochorenia spôsobili :

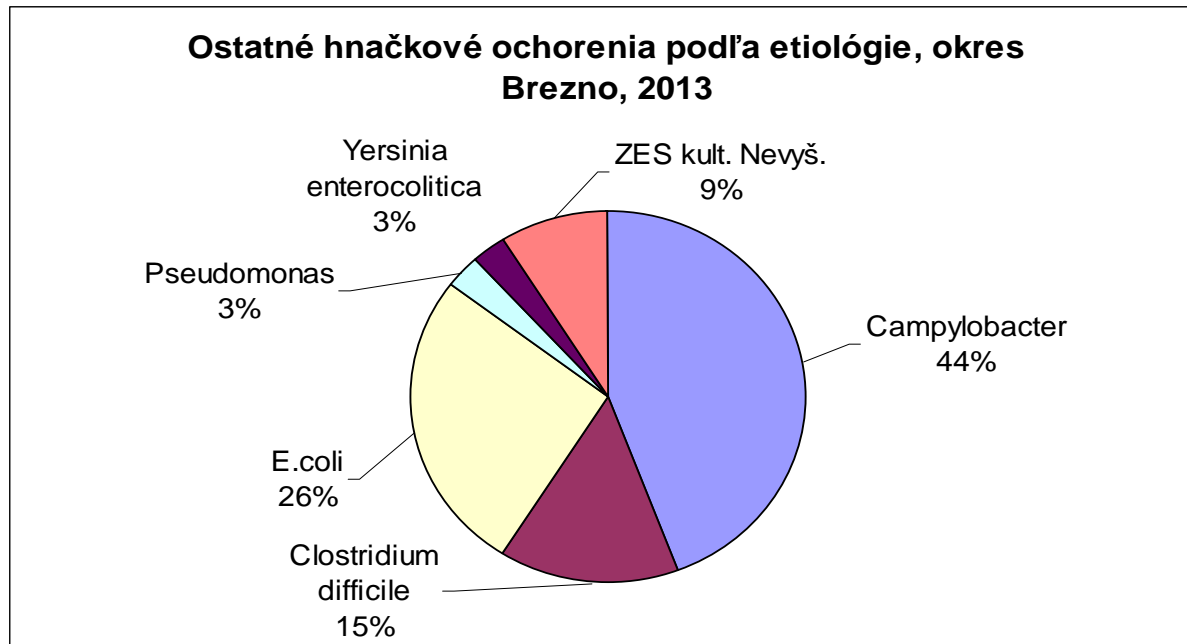
- klostrídiá 4x – chirurgické 1, interné1, LDCH 2
- pseudomonas 1x - detské

V epidemiologickej súvislosti boli hlásené ochorenia spôsobené kampilobacterom a to 2 ochorenia v rodine z Brezna a 3 ochorenia v rodine z obce Beňuš.

Graf III.1.1

Graf III.1.2

III.1.5 Hnačkové ochorenia spôsobené vírusmi – A 08

V tejto skupine diagnóz bolo zaznamenaných 63 ochorení (chor. 98,91/100 000). Je to 1,6 násobný vzostup oproti roku 2012.

Príčinou ochorení boli 42x rotavírusy, 13x Norwalk vírusy a 8x adenovírusy. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných - 3992,73/100 000. Ochorelo 36 mužov a 27 žien. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch apríl (19) a marec(14). Ako NN bolo hlásených 8 ochorení.

III.1.6 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

V priebehu roku 2013 bolo hlásených 8 ochorení, chor. 12,56/100 000. Oproti roku 2012 je to 50% pokles. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 181,49/100 000. Ochorelo 6 mužov a 2 ženy. Ochorenia sa vyskytovali roztrúsené počas celého roka.

III. 1.7 Ascarióza – B77.0

Zaznamenali sme 1 ochorenie na hnačky spôsobené *Ascacaris lumbricoides* u 2 ročného chlapca z obce Čierny Balog. Jedná sa o dieťa, ktoré bolo infikované aj toxoplazmózou. Dieťa žije na dedine, má kontakt so zvieratami a hrá sa v zemi.

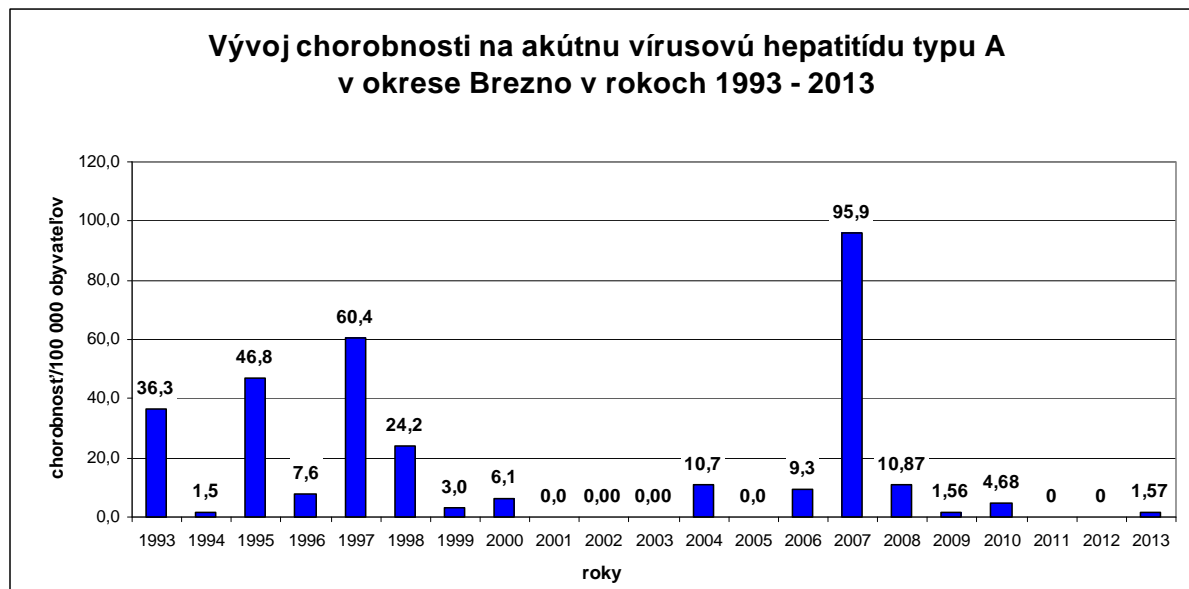
III.2 Skupina vírusových hepatítid – B 15 – B 19, B 25, Z22.5

V tejto skupine bolo hlásených 7 ochorení na hepatitídy, čo je 3,5 násobný vzostup oproti roku 2012 a 1 prípad nosičstva HBsAg. Išlo o ochorenia : 1x VHA, 1x VHB, 1x chronická VHB, 4x chronická VHC.

III.2.1 Akútna vírusová hepatitída typu A – B 15

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000 u 31 ročného muža z obce Pohorelá. Jedná sa o importovanú nákazu dovezenú z Talianska, kde pacient žije a dlhodobo pracuje. Vyšetrenie anti HAV IgM bolo pozitívne. Pacient v minulosti očkovaný proti VHA nebol.

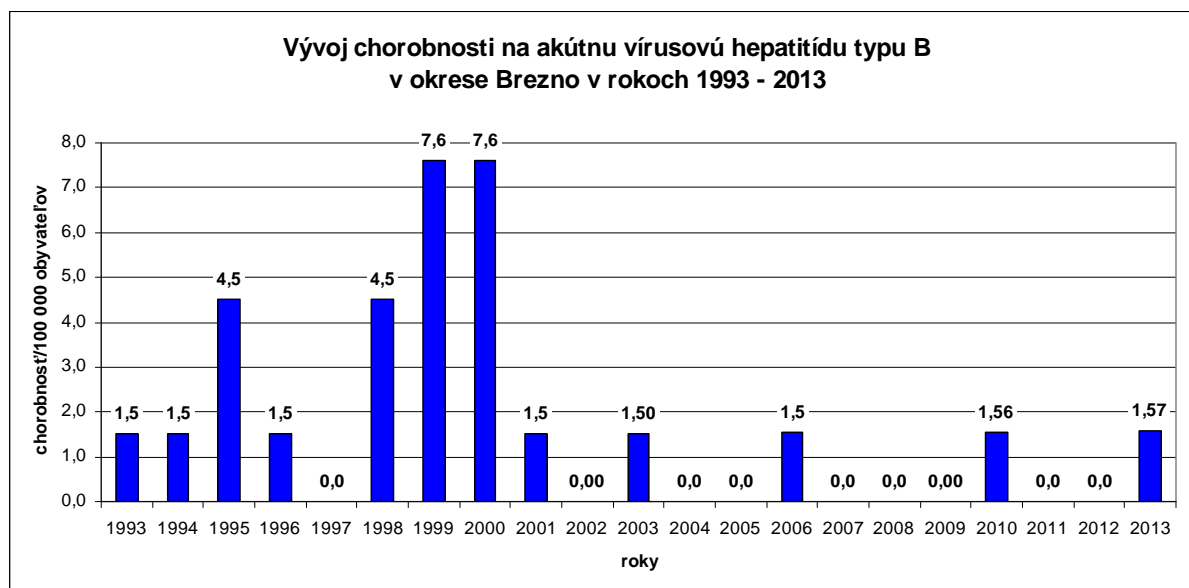
Graf III.2.1

III.2.2 Vírusová hepatitída typu B – B 16.9

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000 (vlani nebolo hlásené). Ochorenie bolo hlásené u 47 ročnej ženy z obce Pohorelá, ktorá pracuje ako učiteľka v špeciálnej ZŠ. Pre niekoľko mesiacov trvajúce zažívacie problémy bola vyšetrená gastroenterológom s diagnózou VHB s pozit. nálezom anti HBc. Pacientka v minulosti nebola proti VHB očkovaná.

Graf III.2.2

III.2.3 Nešpecifikovaná vírusové hepatitída – B 19

Ochorenie nebolo hlásené.

III.2.4 Chronické vírusové hepatitídy – B 18

Chronická VHB- 1 prípad, chor.1,57/100 000 (vlni ochorenie nebolo hlásené).

Išlo o 46 ročnú ženu, ktorá žije a pracuje dlhodobo v Bratislave. Epidemiologická anamnéza vzhľadom na možnú akvizíciu nákazy bola negatívna. Pozitivita HBsAg bola zistená pri darovaní krvi. Očkovaná proti VHB nebola.

Chronická VHC – 4 prípady, chor. 6,28/100 000. Je to o 2 prípady viac ako v roku 2012.

1. prípad: ochorel 27 ročný muž vo výkone trestu odňatia slobody. Pozitivita protilátok proti HCV bola zistená pri vstupnom screeningu pri nástupe do väzby. V anamnéze má i.v. aplikáciu pervitínu.
2. prípad: jednalo sa dospelú ženu z Brezna. V anamnéze má operáciu, úrazy, i.v. aplikáciu drog a piercing. Vyšetrenie protilátok HCV bolo pozitívne. Údajne je dlhodobo sledovaná na infekčnej ambulancii.
3. prípad: hlásený z ústavu pre výkon väzby, išlo o dospelého muža z obce Závadka. Anamnéza vzhľadom na možnú akvizíciu nákazy je neznáma. HCV pozitivita zistená pri vstupnom screeningu.
4. prípad: išlo o 20 ročného muža, študenta VŠ z Brezna, ktorý má v anamnéze tetováž a piercing. Pozitivita HCV bola zistená pri darovaní krvi.

III.2.5 Akútna vírusová hepatitída typu C – B 17.1

Ochorenie nebolo hlásené.

III.2.6. Nosičstvo HBsAg – Z 22.5

Hlášené 2 prípady, chor. 3,14/100 000, rovnako ako vlani.

- 1.případ: nosičstvo zistené pri predoperačnom vyšetrení u 61 ročnej ženy z obce Podbrezová, proti VHB neočkovanej.
- 2.případ: nosičstvo bolo zistené u dospelého 51 ročného muža z obce Predajná, v rámci vyšetrenia na GAE, kde je pacient evidovaný. Vyšetrenie anti HBc je pozitívne, pacient očkovaný proti VHB nebol.

III.3 Skupina respiračných nákaz

III.3.1 Diftéria – záškrt – A 36

Ochorenie sme nezaznamenali.

Očkovanie detskej populácie je zatiaľ na dobrej úrovni, od 99,7% v roč. nar.1999 do 100% v ročníku nar. 2006. Očkuje sa spolu aj proti pertussis, tetanu, VHB, Hib invazívnym infekciám, poliomyelitíde a súčasne s očkovaním proti závažným pneumokokovým infekciám.

III.3.2 Pertussis – divý kašeľ – A 37

Ochorenie na pertussis nebolo hlásené.

Očkovanie detskej populácie je uvedené pri diagnóze diftéria.

III.3.3 Streptokokové nákazy – A 38, A 40, A 46, G 00.1

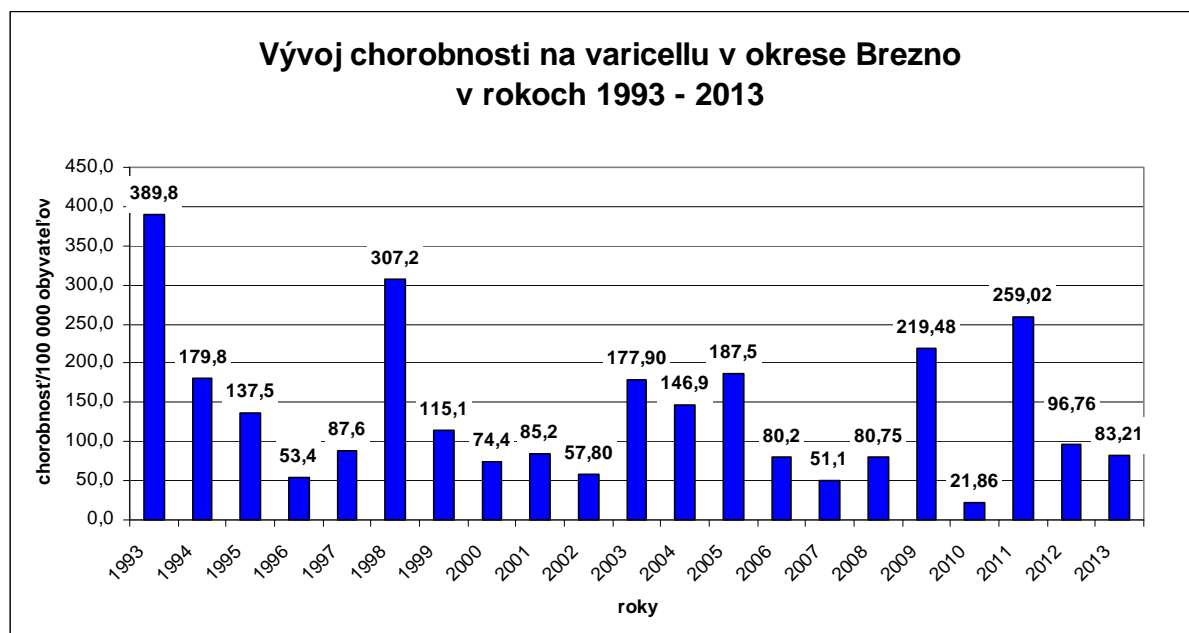
V tejto skupine nebolo hlásené ochorenie na šarlach ani erysipel.

Zaznamenané boli 2 ochorenia na streptokokovú sepsu, tie sú popísané pri diagnózach sepsy a 3 ochorenia na meningitídu spôsobenú *Streptococcus pneumoniae*, tie sú popísané v kapitole neuroinfekcie.

III.3.4 Varicella – ovčie kiahne – B 01

V roku 2013 bolo hlásených spolu 53 ochorení, čo je oproti roku 2012 pokles o 14,5 %. Chorobnosť je 83,21/100 000. Ochorelo 21 mužov a 32 žien. Najviac ochorení sa vyskytlo vo vekovej skupine 5-9 ročných detí, v tejto skupine bola zaznamenaná aj najvyššia vekovo špecifická chorobnosť 978,15/100 000 obyvateľov. Najviac ochorení bolo zaznamenaných u pacientov z Brezna (26). Najviac ochorení (16) sa vyskytlo v mesiaci jún.

Graf III.3.1

III.3.5. Herpes simplex – plazivec jednoduchý – B 00

Ochorenie v roku 2013 nebolo hlásené

III.3.6. Herpes zoster – pásový opar - B 02

Zaznamenali sme 1 ochorenie, rovnako ako vlani, chor.1,57/100 000. Ochorela žena vo vekovej skupine nad 65 rokov v mesiaci marec. Išlo o pacientku z obce Telgárt.

III.3.7. Infekčná mononukleóza

Hlásené bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000. Je to o 4 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorel muž vo vekovej skupine adolescentov15-19 ročných z obce Podbrezová. K ochoreniu došlo v októbri.

III.3.8. Morbilli – Osýpky – B 05

Ochorenie nebolo hlásené.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti ružienke a parotitíde a je na dobrej úrovni. Pohybuje sa v rozmedzí od 99,4% v ročníku narodenia 2010 do 100% v ročníku narodenia 2001.

III. 3.9 Rubeola – ružienka – B 06

Ochorenie sme nezaznamenali, očkovanie prebieha spolu s očkovaním proti mumpsu a morbillám.

III.3.10 Parotitída – mumps – B26

Ochorenie nebolo hlásené. Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti rubeole a morbillám.

III. 3.11. Chrápka a chrípke podobné ochorenia

V priebehu roku 2013 bolo hlásených spolu 16 625 ochorení na ARO, chorobnosť je 199 546, 25/100 000, z toho 1395 prípadov chrípky, chor.8352,90/100 000.

Oproti roku 2012 je to vzostup o 48% u všetkých ARO a u chrípky o 20%. (**Graf III.3.1**)

U ARO bola najvyššia vekovo špecifická chorobnosť vo vekovej skupine 0 ročných detí 274 642,89/100 000 a u chrípky vo vekovej skupine 15-19 ročných 22 075,49/100 000 (**Tab. III.3.1**).

Zo všetkých ochorení bolo komplikovaných 241 ochorení, najčastejšie sa vyskytli sínusitídy -104x (43,2%), otitídy - 86x (35,7%) a bronchopneumónie 51x (31,2%).

Podľa vekových skupín bolo najviac komplikácií u pacientov vo vekovej skupine 6-14 ročných – 80x (33,2%), vo vekovej skupine 0-5-ročných to bolo 58x (24,1%), vo vekovej skupine 20-59ročných - 57x (23,7,%), vo vekovej skupine 15-19-ročných 53x (13,7%) a vo vekovej skupine 60 ročných a starších -13x (5,4%). (**Tab. III.3.2**).

Očkovanie proti chrípke u osôb umiestnených v domovoch dôchodcov a geriatrických centrách bolo vykonané u 303 osôb, t.j. 88,9 % indikovaných z 341osôb žijúcich v týchto

zariadeniach. Z toho očkovacou látkou Vaxigrip bolo očkovaných 96 osôb, Influvac 12 osôb a Fluarix 195 osôb. Iná očkovacia látka použitá nebola.

Očkovanie podľa vekových skupín: 0-5 r. 0 osôb
6-14 r. 5 osôb
15-19 r. 16 osôb
20 -59 r. 125 osôb
60 + 157 osôb

V mikrobiologickom laboratóriu RÚVZ Banská Bystrica boli potvrdené 4 prípady ochorenia na chrípku a to:

1. dospelý muž, 47-ročný, z obce Polomka – potvrdený vírus chrípky B (Wisconsin/1/2010/like), izoláciou
2. dospelý 42-ročný muž z Brezna, potvrdený vírus chrípky B (Wisconsin /1/2010/like), izoláciou
3. 2-ročný chlapec z Brezna izoláciou potvrdený vírus chrípky B (Wisconsin/1/2010/like)
4. 6-ročné dievča z Brezna, potvrdený vírus chrípky B metódou PCR

Sérologicky bola diagnóza v laboratóriu RÚVZ overovaná v 6 prípadoch, kedy boli zaslané párové vzorky sér, ani jedna vzorka nebola pozitívna. Zaslaných bolo tiež 40 samostatných vzoriek, ktoré sa nevyšetrovali.

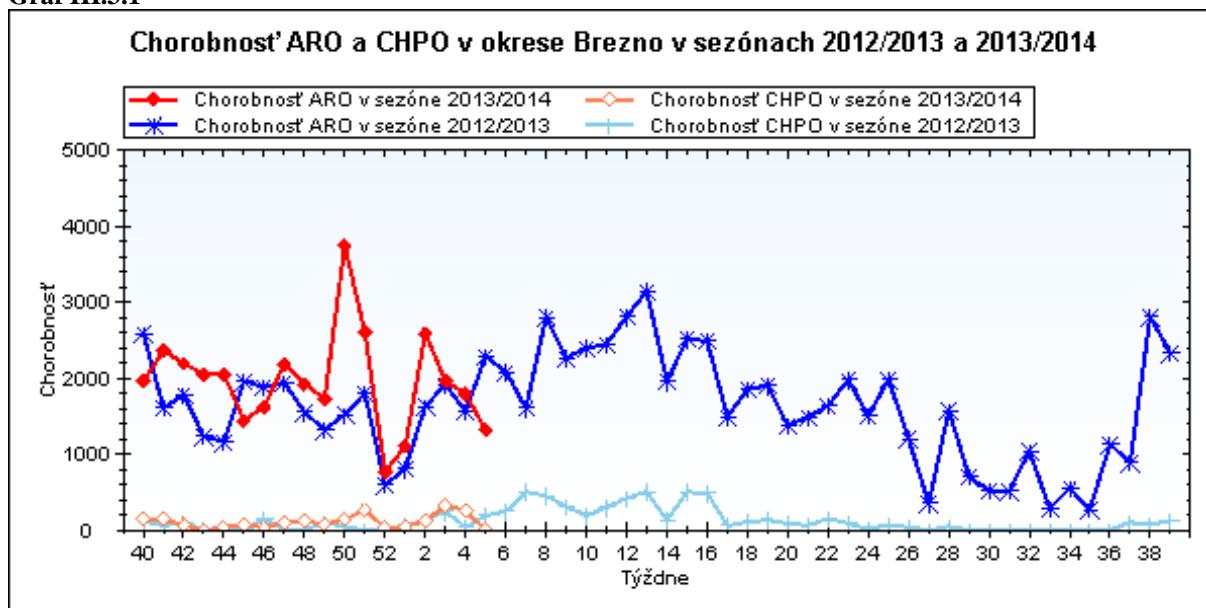
SARI – J10.7

Komplikácie respiračného ochorenia, ktoré vyústilo do syndrómu akútnej respiračnej tiesne boli hlásené v 3 prípadoch, z toho 2 prípady skončili exitom

1. prípad – 46-ročný muž z obce Dolná Lehota, aplikovaná podporná liečba kyslíkom, hospitalizovaný na OAIM – vyšetrenie na chrípku je negatívne. V minulosti vyšetrovaný pre podozrenie na zväčšenie pľúc, proti chrípke v sezóne neočkovaný.
2. prípad – dospelý 80-ročný muž z Brezna, s rizikovými faktormi v anamnéze CHOCHP, pľúcna fibróza, st. post NCPM, arteriálna hypertenzia, chronický emphyzém pľúc, struma. Napojený na UPV na OAIM. Vyšetrenie na chrípku je pozitívne – vírus chrípky B, metódou PCR. Pacient exitoval. Nepitvaný, preventívne proti chrípke neočkovaný
3. prípad – 42-ročná žena z obce Čierny Balog, s rizikovými faktormi v anamnéze cirhóza hepatis, HBsAg pozit, chronická hepatitída. Hospitalizovaná na OAIM, napojená na OAIM, napojená na UPV. Exitovala, vyšetrenie na chrípku bolo negatívne. Hemokultúra intra vitam Streptococcus pneumoniae Preventívne proti chrípke neočkovaná.

J12.1 Potvrdené boli 2 prípady ochorenia u 0-ročných chlapcov z obce Šumiac a Podbrezová. Dokázané boli v oboch prípadoch RS vírusy.

Graf III.3.1

Tab.III.3.1

Ochorenia a chorobnosť v okrese Brezno podľa vekových skupín v roku 2013

Územná jednotka Brezno		0-5	06-14	15-19	20-59	60+	Spolu
Brezno	ARO abs.	3763	4717	3642	3768	735	16625
	ch.	274642,89	224100,72	251246,67	48422,30	26880,28	99546,25
	CHPO abs.	223	423	320	370	59	1395
	ch.	16275,68	20096,38	22075,49	4754,84	2157,74	8352,90

Tab. III.3.2

Komplikácie chrípky podľa vekových skupín v okrese Brezno v roku 2013

Druh komplikácie	0-5		06-14		15-19		20-59		60+		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
bronchopneumónia a pneumónia	10	19,61	12	23,53	8	15,69	20	39,22	1	1,96	51	100,00
Otitídy	24	27,91	33	38,37	10	11,63	12	13,95	7	8,14	86	100,00
Sinusitídy	24	23,08	35	33,65	15	14,42	25	24,04	5	4,81	104	100,00

III. 3.11. Tuberkulóza - A15

Ochorenie sme nezaznamenali.

III. 4 Neuroinfekcie

III. 4.1 Vírusové meningitídy – A 87

Hlásené boli 2 ochorenia, chor. 3,14/100 000. Vlni nebolo ochorenie hlásené.

Ochoreli:

74 ročná žena z obce Valaská, ochorenie skončilo úmrtím. Nepodarilo sa etagens dokázať . Ochorenie zostalo etiologicky a epidemiologicky neobjasnené. Pitva potvrdila klinickú diagnózu.

20 ročná žena z obce Beňuš- ochorenie zostalo etiologicky a epidemiologicky neobjasnené
Jedno ochorenie sa vyskytovalo vo februári a jedno v novembri.

III.4.2. Kliešťová encefalitída – A 84

Zaznamenali sme 2 ochorenia, chor.3,14/100 000, čo je o 1 ochorenie viac ako vlni .

Ochorelo 11 ročné dievča a 49 ročná žena profesionálne exponovaná – robotníčka v lese. Ochorenia boli sérologicky potvrdené nálezom špecifických protilátok 1x v sére a 1x v liquore. Dievčatko malo 2 týždne pred ochorením prisatie kliešťa. Dospelá žena má profesionálnu expozíciu - prisatie kliešťa opakovane. Očkované proti kliešťovej encefalitíde neboli.

III.4.3. Meningokoková meningitída – A 39

Zaznamenané bolo 1 ochorenie, chor. 1,57/100 000. Vlni ochorenie hlásené nebolo.

Ochorelo 2 ročné dieťa z obce Dolná Lehota, proti meningokokovým infekciám neočkované. Klinické prejavy ochorenia boli Waterhousenov – Fridrichsenov syndróm. Dieťa po 24 hod. od objavenia sa prvých klinických príznakov exitovalo .

Pitva potvrdila klinickú diagnózu – nakrvácanie do nadľadvínok.

Liquor odobratý intra vitam nebol. Hemokultúra bola negatívna.

III.4.4. Bakteriálne meningitídy – G 00

V priebehu roku boli hlásené 3 bakteriálne meningitídy spôsobené Streptococcus pneumoniae, pričom v roku 2012 nebolo hlásené žiadne ochorenie. Chorobnosť je 4,71/100 000. ochoreli dospelé osoby nad 35 rokov veku .

1.prípado: ochorel 54 ročný muž z obce Polomka, v mesiaci júl. Streptococcus pneumoniae bol vykultivovaný z liquoru , sérotyp 4. Očkovaný nebol. Pacient vyzdravel.

2. prípad: ochorel 37 ročný muž z obce Telgárt, preventívne neočkovaný, ochorel v novembri. Išlo o perakútny priebeh ochorenia, do 24 hod. od začiatku hospitalizácie pacient exitoval. Z liquoru bol vykultivovaný Streptococcus pneumoniae, séroskupina 1.

Pitva potvrdila základnú príčinu smrti t.j. bakteriálnu meningitídu spôsobenú SP.

3. prípad: ochorela 63 ročná žena z obce Polomka, ochorela v apríli, preventívne proti pneumokokovým infekciám neočkovaná. Hospitalizovaná bola na OAIM Brezno. Pacientka vyzdravela. Z liquoru bol kultivačne dokázaný Streptococcus pneumoniae sérotyp 3.

III.4.5. Paréza n. facialis – G51

Zaznamenali sme 1 prípad ochorenia, chor. 1,57/100 000 u 24 ročného muža z Brezna, s ľavostranným poškodením lícneho nervu. Ochorenie zostalo etiologicky neobjasnené.

III. 5 Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

III. 5.1 Toxoplazmóza – B 58

Hlásené boli 2 ochorenia, chor.3,14/100 000. Je to o 3 ochorenia menej ako v roku 2012. Ochorel - 2 ročný chlapec z obce Čierny Balog na uzlinovú formu. Protilátky IgM ELISA pozit. Má kontakt s domácimi zvieratami a hru v piesku.

- 25 ročný muž z obce Jasenie na uzlinovú formu, má kontakt s domácimi zvieratami, vrátane mačky. Vyšetrenie protilátok je pozitívne v triede IgM metódou ELISA.

III.5.2 Lymeská borrelióza – A69.2, M01.2 G63.0

Hlásené bolo 1 ochorenie, chorobnosť 1,57/100 000. Oproti roku 2012 je to o 3 ochorenia menej.

Ochorela 50-ročná žena na kĺbovú formu (M 01.2) z obce Horná Lehota, ktorá mala opakované prisatie kliešť'a. Pacientka bola profesionálne exponovaná, pracovala ako robotníčka pri úprave terénu na golfovom ihrisku.

III.5.3 Kontakt alebo ohrozenie besnotou – Z20.3

Hlásené boli 3 profylaktické vakcinácie proti besnote, chor.4,71/100 000. Je to o 1 prípad menej ako v roku 2012.

Vakcinované boli vo všetkých prípadoch ženy vo veku 22, 33 a 49 rokov z obcí Pohronská Polhora, Valaská a Predajná.

Pohryzené boli 1x neznámou mačkou, 2x neznámym psom

K poraneniám došlo 2x bez provokácie, 1x po provokácii

Všetky boli vakcinované kompletne 5 dávkami očkovacej látky Verorab.

III.6 Nákazy kože a slizníc

III. 6.1 Svrab – B 86

Hlásených bolo 18 prípadov ochorení, chor. 28,26/100 000. Je to 6 násobný vzostup oproti roku 2012. Z celkového počtu boli 4 prípady zaznamenané ako sporadické prípady.

14 prípadov sa vyskytlo v epidémii na internom oddelení NsP Brezno n.o. Do NsP na interné oddelenie bol prijatý pacient s pridruženou diagnózou svrab. Tento bol prameňom pôvodcu nákazy pre ďalšieho pacienta, ktorý d neho ochorel a tento bol vykázaný ako NN a od neho ochoreli po jeho prepustení ďalší traja členovia rodiny. V epidémii ochorel aj personál interného oddelenia – 9 osôb – 4 sestry a 5 sanitárok pri ošetrovaní prvého pacienta.

III.6.2. Tetanus - A33, A 35

Ochorenie sme nezaznamenali. Preočkovanie 13 ročných detí v ročníku narodenia 1999 je vykonané na 99,7%. Preočkovanie sa vykonáva štvorvaccínou aj proti diftérii, pertussis a poliomyelitíde.

III.7 Nákazy nezatriedené inde

III.7.1. Sepsy – A 40, A 41

Spolu bolo hlásených 21 ochorení na sepsy, chor. 32,97/100 000. Je to takmer dvojnásobný vzostup oproti roku 2012.

Rozdelenie podľa etiológie:

A 40.2 – Streptococcus faecalis 2x

A 40.3 – Streptococcus pneumoniae 2x

A 41.1- Staph. koaguláza negat. 4x

A 41.5 – gramnegatívne mikroorganizmy 10x – Pseudomonas aeruginosa 3x
gramnegat. paličky 1x
Seratia species 1x
E.coli 2x
Klebsiella pneumoniae 2x
Enterobacter 1x

A 41.8 – Corynebacterium species 1x

A 41.9 - nešpecifikovaná 2x

Ochorelo 14 mužov a 7 žien. Najčastejšie sa ochorenie vyskytlo v skupine pacientov nad 65 rokov, spolu 12 pacientov, ale najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 181,49/100 000. Ako NN bolo zaznamenaných 15 ochorení, čo je 71,4%. Úmrtie na sepsu sme nezaznamenali.

Pohlavne prenosné ochorenia

III.7.2 Nosičstvo HIV alebo ochorenie na AIDS č. Z 21, B 24

V roku 2013 sme nezaznamenali žiadny nový prípad.

III.7.3.Syfilis -A51

V roku 2013 sme nezaznamenali žiadny prípad.

III.7.4. Kvapavka – gonorea A 54

Zaznamenali sme 2 nové prípady chor. 3,14/100 000. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 20-24r. – 1x, 25-34r. – 1x. Ochorela 1 žena a 1 muž.

III.7.4. Chlamýdiové sexuálne prenosné infekcie - A 56

Zaznamenali sme 3 ochorenia, chor. 4,71/100 000. Je to o 1 prípad menej ako v r. 2012. Ochorel 1 muž a 2 ženy. Ochoreli pacienti 20-24 rokov 1x a vo vekovej skupine 25-34 rokov 2x.

III.8 Nákazy preventabilné očkovaním

Diftéria, morbily, rubeola, parotitída a pertussis boli popísané v skupine respiračných nákaz,

VHB v skupine vírusových hepatítid. V tejto kapitole popisujeme invazívne bakteriálne nákazy hemofilové a pneumokokové.

III.8.1. Nákazy spôsobené invazívnymi kmeňmi *Haemophilus influenzae*

V priebehu roku 2013 nebolo hlásené žiadne ochorenie na sepsu, meningitídu a pneumóniu.

III.8.2. Nákazy spôsobené invazívnymi kmeňmi *Pneumokokov*

Sepsy – hlásené boli 2 ochorenia na sepsy:

1.prípád – ochorela 42 ročná žena z obce Čierny Balog, polymorbídna pacientka, ktorá mala cirhózu pečene v čakaní na transplantáciu, HBsAg pozitívna s chronickou hepatítidou B. Pacientka prijatá s ARDS na OAIM NsP Brezno n.o., kde exitovala. Z hemokultúry bol dokázaný *Streptococcus pneumoniae* séro skupina 3. Jednalo sa o pacientku neočkovanú proti pneumokokom.

Pacientka exitovala na nešpecifikované respiračné zlyhanie.

2.prípád – ochorela pacientka- mesačný novorodenec s VVCH - rázštepom pery a podnebia. Dieťa bolo hospitalizované v DFNSP B. Bystrica. Z hemokultúry bol dokázaný *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 3. Dieťa nebolo očkované pre vek.

Meningitídy

V priebehu roku boli hlásené 3 bakteriálne meningitídy spôsobené *Streptococcus pneumoniae*, pričom v roku 2012 nebolo hlásené žiadne ochorenie. Chorobnosť je 4,71/100 000. ochoreli dospelé osoby nad 35 rokov veku .

1.prípád: ochorel 54 ročný muž z obce Polomka, v mesiaci júl. *Streptococcus pneumoniae* bol vykultivovaný z likvoru , sérotyp 4. Očkovaný nebol. Pacient vyzdravel.

2. prípad: ochorel 37 ročný muž z obce Telgárt, preventívne neočkovaný, ochorel v novembri. Išlo o perakútny priebeh ochorenia, do 24 hod. od začiatku hospitalizácie pacient exitoval. Z likvoru bol vykultivovaný *Streptococcus pneumoniae*, séro skupina 1.

Pitva diagnózu potvrdila.

3. prípad: ochorela 63 ročná žena z obce Polomka, ochorela v apríli, preventívne proti pneumokokovým infekciám neočkovaná. Hospitalizovaná bola na OAIM Brezno. Pacientka vyzdravela. Z likvoru bol kultivačne dokázaný *Streptococcus pneumoniae* sérotyp 3.

Pneumónie sme nezaznamenali.

III.9 Nozokomiálne nákazy

V NsP Brezno n.o. bolo v roku 2013 hlásených zo všetkých oddelení 53 NN, čo je vzostup oproti r. 2012 o 17,8%. Proporcía z počtu hospitalizovaných pacientov je 0,64% uvádza tab. III.8.1.

Hlásna služba aj v tomto roku je podhodnotená oproti skutočnému výskytu.

Komisia pre sledovanie príčina analýzy výskytu NN zasadala 1x a mala informatívny charakter.

Úmrtie na NN nebolo zaznamenané.

Proporcía výskytu NN

Hospitalizovaných bolo v priebehu roku 8235 pacientov, z nich 53 malo NN, čo je 0,64%.

V CHDP je 27 pacientov. Akútna dialýza bola vykonaná u 14 pacientov avšak títo neprešli do CHDP. Celkovo bolo počas roka vykonaných 3788 dialýz.

Porovnanie výskytu NN v roku 2012 a 2013

Kým v roku 2012 bolo hlásených 45 NN, čo predstavovalo proporciu 0,56%, v roku 2013 to bolo 53 NN a proporcia bola 0,65% .

Tab. III.9.1 Porovnania výskytu NN v lôžkových zariadeniach okres Brezno, rok 2013

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcía
	2012 abs.	2013 abs.	2013 abs.	%
NsP Brezno n. o.	45	53	8 208	0,65
Spolu	45	53	8 208	0,65

Rozdelenie NN podľa oddelení:

Tab. III.9.2 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v NsP Brezno n. o. v rokoch 2012 a 2013

Oddelenie	Počet hlásených NN v r. 2012	Počet hlásených NN v r. 2013	Počet hospit. pacientov v r. 2013	Proporcía výskytu NN v roku 2013
	abs.	abs.	abs.	%
Chirurgické	7	6	1552	0,39
OAİM	9	6	66	9,09
Interné	6	19	2246	0,85
Gyn.- pôrod.	1	2	1029	0,19
LDCH	5	14	266	5,26
Detské	0	4	1325	0,30
Dialýza *	0	0	27	0,0
Neurologické	0	2	1201	0,17
Novorodenecké	17	0	523	0,0
Spolu	45	53	8235	0,65

* počet vykonaných dialýz: 3788 (11 akútnych dialýz)
počet pacientov v CHDP: 27

Oddelenie

počet NN

proporcía NN

chirurgické	6	0,39
AIM	9	9,09
interné	19	0,85
gynekologicko-pôr.	2	0,19
LDCH	14	5,26
detské	4	0,30
neurologické	2	0,17

Z novorodeneckého oddelenia a z dialýzy nebolo hlásené ani jedno ochorenie.

Z celkového počtu 53 NN bolo 13 črevných infekcií (24,5%), respiračných (11,3%), 11 urogenitálnych (20,8%), 1 kože a slizníc (1,9%), 3 v mieste chir. výkonu a popáleniny (5,7%), 17 sepsí (32,1%), a 2 ostatné (3,8%).

Do kapitoly ostatné infekcie boli zaradené febrility.

Rozdelenie NN podľa oddelení a lokalizácie infekcie:

Tab. III. 9.3 Výskyt NN v NsP Brezno n. o. podľa oddelení a lokalizácie infekcie rok 2013

Oddelenie	Lokalizácia infekcie										Spolu
	črevné	respiračné		rany		gyn.	koža a sliz.	urol.	sepsa	iné	
		DCD	HCD	chir.	rany a pop.						
Chirurg.	1	0	0	2	1	0	0	2	0	0	6
OAIM	0	5	0	0	0	0	0	1	0	0	6
Interné	6	1	0	0	0	0	1	0	9	2	19
Gyn.pôr.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Detské	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Dialýza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LDCH	2	0	0	0	0	0	0	6	6	0	14
Neurolog.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Novorod.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	13	6	0	2	1	0	1	11	17	2	53

Tab.III.9.4 Hlásené NN podľa diagnóz NsP Brezno n.o., rok 2013

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
A04.7	Enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile	4	7,5
A04.8	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	1	1,8
A08.0	Rotavírusová enteritída	8	15,1
A40.2	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	1	1,8
A41.1	Septikémia vyvolaná inými špecifik. stafylokokmi	3	5,7
A41.5	Septikémia vyvolaná inými gramnegat. organ	10	18,9
A41.8	Iná špecifikovaná septikémia	1	1,8
A41.9	Nešpecifikovaná septikémia,, septický šok	2	3,8
B86	Svrab- scabies	1	1,8
J15.9	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	1	1,8
N 30	Cystitída	4	7,5
T80.2	Infekcie po infúzii, transfúzii, liečeb. injekcii	2	3,8
T81.3	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	2	3,8
T81.4	Infekcia po výkone nezatriedená inde	1	1,8
T83.5	Inf. a zápal. reakcia zav. prot. pomôckou moč. orgánov	7	13,2

T85.7	Inf. a zápal. reakcia zav. inými vnútor. protet. Pomôckami	5	9,4
Spolu		53	100,0

V etiológii ochorení prevažovala gramnegatívna flóra. Tá bola príčinou NN v 29 prípadoch (54,7%). V 10 prípadoch sa podieľala grampozitívna flóra (18,7%), v 4 prípadoch boli zistené v etiológii vírusy (7,6%) a v 10 prípadoch materiál na kultiváciu odobratý nebol alebo bol negatívny (18,7%). Zastúpené boli tieto mikroorganizmy:

Gramnegatívne: E.coli 4x
Enterobacter 4x
Klebsiella 5x
Proteus 6x
Pseudomonas 12x
Serratia marcescens 1x

Grampozitívne: Clostridium difficile 4x
Corynebacterium 1x
Staph. koagulaza negat. 3x
Staph. aureus 1x
Streptococcus faecalis 1x

Vírusy Rotavírusy 4x

Tab. III.9.6 Výskyt NN v NsP Brezno n. o. podľa EA a lokalizácie infekcie rok 2013

Etiol. agens	Lokalizácia infekcie															
	črevné		respir.		urogen.		koža a sliznice		Infekcie v mieste chir. výkonu a popálen.		sepsa		ostatné		spolu	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Clostrid. difficile	4	7,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	7,6
E.coli	0	0	0	0	2	3,8	0	0	0	0	2	3,8	0	0	4	7,6
Enterobacter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
Klebsiella	0	0	1	1,9	2	3,8	0	0	0	0	2	3,8	0	0	5	9,4
Corynebacterium	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
Proteus	0	0	0	0	6	11,3	0	0	0	0	0	0	0	0	6	11,3
Pseudomonas	1	1,19	4	7,6	1	1,9	0	0	2	3,8	4	7,6	0	0	12	22,6
Rotavírus	4	7,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	7,6
Serratia marcess.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
St. koagul. negat.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5,7	0	0	3	5,7
St. aureus	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	0	0	1	1,9
Strept. faecalis.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1,9	0	0	1	1,9
ZES nevyš.	4	7,6	0	0	0	0	1	1,9	0	0	0	3,8	2	0	7	13,2

Negat.	0	0	1	1,9	0	0	0	0	0	0	2	3,8	0	0	3	5,7
Spolu	13	24,5	6	11,3	11	20,8	1	1,9	3	5,7	17	32,1	2	3,8	53	100,0

Z realizovaných 1493 chirurgických operačných výkonov sa infekcia rán objavila v pooperačnom priebehu u 2 pacientov.(0,13%).

Tab. III.9.5. Prehľad o operáciách a operačných ranách infekciách v mieste chirurgického výkonu v NsP Brezno, n. o., r. 2013

Oddelenie (útvár)	Počet		
	operácií	operačných rán bez komplikácií	infekcií v mieste chir. výkonu
Chirurgické	739	737	2
Urologické	0	0	0
Očné	0	0	0
Traumatologické	389	389	0
Gynekologicko-ôrodnice	365	365	0
Spolu	1493	1491	2

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru

v NsP Brezno n.o.

V roku 2013 bolo vykonaných na lôžkových oddeleniach nemocnice OCOS a CS 28 previerok spojených s odbermi materiálu na zistenie sterility a tiež na zistenie kontaminácie prostredia ovzdušia. Boli tiež odobraté vzorky vody používanej na dialyzačné účely.

Tab. IV.1.1 Rozdelenie odobratých vzoriek vyšetrení v NsP Brezno n. o. v roku 2013 podľa oddelení a druhu vzoriek

Oddelenie	Počet previerok	Sterilné			Prostredie			Ovzdušie			Iné		
		Počet vzoriek			Počet vzoriek			Počet vzoriek			Počet vzoriek		
		odobratých	z toho pozit.		Odobratých	z toho nevyhov.		odobratých	z toho nevyhov.		odobratých	z toho nevyhov.	
			abs.	%		abs.	%		abs.	%		abs.	%
Interné	1	0	0	0	40	4	10,0	20	0	0	0	0	0
Dialýza	4	0	0	0	50	1	2,0	34	0	0	13	0	0
Novorod.	2	0	0	0	60	6	10	30	0	0	0	0	0
OCOS	1	14	0	0	30	0	0	20	0	0	0	0	0
Gyn. pôr.	5	6	0	0	155	13	8,4	50	0	0	0	0	0
OAIM	1	0	0	0	30	0	0	15	0	0	0	0	0
Centr. ster.	6	109	0	0	12	0	0	6	0	0	0	0	0
Neurolog.	1	0	0	0	30	1	3,3	15	0	0	0	0	0
Chirurg.	2	0	0	0	60	5	8,3	30	0	0	0	0	0
Detské	4	9	0	0	65	6	9,2	44	0	0	0	0	0
LDCH	1	0	0	0	30	3	10	15	0	0	0	0	0
Spolu:	28	138	0	0	562	39	69	279	0	0	13	0	0

Tab. IV.1.3. Prehľad o výkone ŠZD ZZ v roku 2012, okres Brezno

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		komplex. previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	Iba mikrobiálny monitoring	
Lôžk. odd. - OAIM/JIS	3	2	0	0	2	2
Lôžk. odd.- chirurg. smer	2	7	0	0	7	7
Lôžk. odd. - nechirurg. smer	6	13	0	0	13	13
Amb. všeobecní lekári	0	0	0	0	0	0
Amb. odborní lekári	0	0	0	0	0	0
Stomatológovia	0	0	0	0	0	0
SPOLU	11	22	0	0	22	22

Spolu bolo odobratých 992 vzoriek a to 138 z vysterilizovaného materiálu a pomôcok, 562 vzoriek z prostredia, 279 vzoriek ovzdušia a 13 vzoriek vody z dialýzy.

Vzorky odobraté z vysterilizovaných predmetov boli vo všetkých prípadoch negatívne.

Zo vzoriek odobratých z prostredia bolo z 562 vzoriek 39 pozitívnych čo je 6,9%. Z 279 vzoriek odobratých z ovzdušia nebola pozitívna ani jedna vzorka. Zo vzoriek vody z 13 odberných miest nebol ani v jednom prípade vykultivovaný patogén ani podmienený patogén. V 9 vzorkách však prekročovali limit mikroorganizmov kultivovateľných pri 22st. C a pri 37st.C. Následne sa však vykonávala rekonštrukcie reverznej osmózy a rozvodov vody vo všetkých priestoroch dialýzy (hlavná sála, akútna dialýza a centrum).

Zo vzoriek z prostredia boli v 39 prípadoch identifikované nežiadúce mikroorganizmy.

Grampozitívna flóra bola identifikovaná v 7 prípadoch - 17,9%

Staphylococcus aureus 6x,

Streptococcus faecalis 1x,

Gramnegatívna flóra výrazne prevažovala a to 32 x t.j. v 82,1 %.

Väčšinová zastúpenie mala E. coli 26x,

Klebsiella pneumoniae 2x,

Klebsiella + E. coli 1x,

Pseudomonas aeruginosa 1x ,

E. coli + Pseudomonas 2x.

Kontrola sterilizačnej techniky je uvedená v tab. IV.1.2.

Počas roka bola kontrolovaná v NsP Brezno, n.o. aj v súkromných ambulanciách.

Tab. IV.1.2 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti okres Brezno, rok 2013

Druh prístroja	Výsledky testovania						
	Evidovaný počet	Počet kontrol		Počet pozitívnych		Opakované kontroly	Počet vyradených
		abs.	%	abs.	%		
HVS	20	24	120,0	1	4,1	1	0
AUT	15	19	126,7	0	0	0	0
ETY	0	0	0,0	0	0	0	0
Formaldehyd.	1	12	100,0	0	0	0	0
Spolu	36	55	152,1	1	4,1	1	0

Hodnotenie hygienického štandardu nemocnice:

Po rekonštrukcii vonkajšej časti budovy v roku 2012, kedy boli zateplené vonkajšie steny budov, urobená nová fasáda a vymenené okná, k výraznejším zmenám nedošlo. Interiér budov sa opravuje len pri haváriách a naďalej pretrváva zlý komunálno-hygienický stav vodoinštalácií a kanalizačných rozvodov, často dochádza k poruchám - prasklinám, ich oprava sa síce realizuje operatívne, ale len partikulárne. V miestach poruchy často opadáva omietka, sú plesnivé steny, ktoré treba následne opravovať a maľovať. Na mnohých miestach je poškodená podlahová krytina, takže hrozí nebezpečenstvo úrazu. Maľovanie priestorov sa **nevykonáva** v zmysle vyhlášky 553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia, každé dva roky, ale len po oprave omietky po poruchách výnimočne časť oddelenia (niekoľko izieb, inšpekčná izba...).

V nevhodnom stave sú sociálno-hygienické zariadenia v celej nemocnici s poliklinikou ale najviac to pociťujú hospitalizovaní pacienti. Niektoré oddelenia boli presťahované, vzhľadom na znižovanie počtu lôžok boli niektoré oddelenia zlúčené tak, že na jednej ošetrovacej jednotke pôvodne určenej pre jedno pohlavie sú hospitalizované ženy aj muži. Tým sa výrazne zhoršil hygienický štandard, jestvujúce zariadenia pre osobnú hygienu sú nepostačujúce a nemožno ich oddeliť podľa pohlavia.

Mnohé WC nefungujú, prípadne sprchy nefungujú, lebo je porucha na vodnom potrubí, alebo na odkanalizovaní, takže pri ich použití vytápajú nižšie podlažia.

Obnovu si vyžadujú výťahy a osvetľovacie telesá, na mnohých chýbajú tienidlá, niektoré nesvietia vôbec.

Sterilizácia sa vykonáva len na oddelení CS, OCOS a v mliečnej kuchynke. Kontrola sterilizačnej techniky sa vykonáva pravidelne, pozitívita bola zaznamenaná v jednom prípade (pozitívny bol sterilizátor na pôrodných sálach). Následná kontrola preukázala správnu činnosť a špecifické kmene v testovaných vzorkách bioindikátorov uhynuli. Resterilizácia pomôcok určených na jedno použitie sa nevykonáva.

V dekontaminácii prostredia sú medzi jednotlivými oddeleniami výrazné rozdiely. Na novorodeneckom oddelení bolo zavedené do trvalého užívania používanie individuálneho dezinfekčného prostriedku, ktorý nosí každý pracovník pravidelne vo vrecku. Môžeme konštatovať že sa štandard oddelenia zlepšil.

Napriek deklarovaniu dostatočného množstva dezinfekčných prostriedkov, sú na niektorých oddeleniach nepriaznivé výsledky vyšetrenia prostredia a zlý komunálno-hygienický status, najmä na internom oddelení. Nemocnica má vypracovaný dezinfekčný program.

Častým nedostatkom zisteným pri previerkach jednotlivých oddelení bol nedostatok papierových utierok na vyšetrovaniach a kuchynkách jednotlivých ošetrovacích jednotiek.

Oddelenie dialýzy vykonáva dodávateľským spôsobom vyšetrenie vzoriek vody pravidelne v akreditovanom laboratóriu v Spišskej Novej Vsi s priaznivými výsledkami. V priebehu roka bola vykonaná rekonštrukcia reverznej osmózy. Bolo inštalované nové zariadenie a bola tiež vykonaná rekonštrukcia celých rozvodov dialýzy.

Napriek tomu, že vyšetreniami vody odobratými RÚVZ neboli dokázané patogénny výsledky v 12 vzorkách z 13 odobratých prekračovali limit pre mikroorganizmy kultivovateľné pri 22 st. C a 37 st. C. Týmto sa potvrdilo, že voda svojou kvalitou nezodpovedala požiadavkám na kvalitu pitnej vody v zmysle Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z. v znení noviel, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

Nemocnica deklaruje dostatočné množstvo posteľnej bielizne a skutočnosti, že NsP má vlastnú práčovňu, nebola posteľná bielizeň pacientom prezliekaná v požadovaných intervaloch.

Vykonávali sme metodické návštevy na oddeleniach pri vykonávaní previerok HER a šetrení NN, pri konzultáciách, pri zámeroch na zriaďovanie nových prevádzok prípadne pri zmene účelu jednotlivých prevádzok.

Vykonali sme tiež metodické návštevy na 13 detských ambulanciách pri kontrole očkovania detskej populácie a tiež na ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých a pre deti a dorast boli vykonávané pri príležitosti návštev v ohniskách nákazy pri vykonávaní opatrení.

V NsP Brezno bola v roku 2013 zaznamenaná epidémia ochorení na svrab. V epidemickej súvislosti sa vyskytlo spolu 14 ochorení . Prijatý bol na oddelenie pacient, ktorý mal popri iných diagnózach aj svrab. Od neho sa nakazil spoluležiaci pacient a 9 zamestnancov oddelenia - 4 zdravotné sestry a 5 sanitárov. Od pacienta s NN sa nakazili ďalší 3 príslušníci rodiny, ktorí opakovane chorého v nemocnici navštevovali.

V. Všeobecné kritériá

N30	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
T802	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T813	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
T814	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
T835	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7
T857	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Z203	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Z225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2

**V. 2. PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A DIAGNÓZ
V OKRESE BREZNO ZA ROK 2013**

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	BR
A020	a	2	3	4	1	2	1	2	3	2	1	2	23
	r	362,98	122,35	130,42	32,22	52,04	21,73	20,39	32,08	22,04	11,56	21,74	36,11
A03	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
A031	a	1	3	0	0	0	0	0	1	0	0	1	6
	r	181,49	122,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	0,00	0,00	10,87	9,42
A040	a	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9
	r	544,46	203,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	14,13
A045	a	1	5	2	2	0	1	5	2	0	0	0	18
	r	181,49	203,92	65,21	64,43	0,00	21,73	50,98	21,39	0,00	0,00	0,00	28,26
A046	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
A047	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34,69	21,74	7,85
A048	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
A080	a	16	10	4	0	0	0	2	1	1	3	5	42
	r	2903,81	407,83	130,42	0,00	0,00	0,00	20,39	10,69	11,02	34,69	54,35	65,94
A081	a	3	7	1	0	1	0	1	0	0	0	0	13
	r	544,46	285,48	32,61	0,00	26,02	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	20,41
A082	a	3	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
	r	544,46	203,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,56
A09	a	1	3	1	0	1	0	0	0	2	0	0	8
	r	181,49	122,35	32,61	0,00	26,02	0,00	0,00	0,00	22,04	0,00	0,00	12,56
A391	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
A402	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
A403	a	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	181,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	0,00	0,00	0,00	3,14
A411	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	43,48	6,28

A415	a	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3	5	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20,39	0,00	11,02	34,69	54,35	17,27
A418	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
A419	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,74	3,14
A540	a	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
A560	a	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	20,39	0,00	0,00	0,00	0,00	4,71
A841	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	32,22	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	3,14
A879	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	3,14
B019	a	2	11	33	9	1	2	1	0	0	0	0	59
	r	362,98	448,61	1075,97	289,95	26,02	43,47	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	92,63
B029	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
B15	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
B169	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
B181	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
B182	a	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,73	20,39	0,00	11,02	0,00	0,00	6,28
B279	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	26,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
B588	a	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	10,20	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
B770	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,57
B86	a	0	1	0	0	0	0	4	2	3	5	3	18
	r	0,00	40,78	0,00	0,00	0,00	0,00	40,78	21,39	33,07	57,82	32,61	28,26
G001	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	11,02	11,56	0,00	4,71

G51	a	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	32,22	0,00	21,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
J10	a	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	4
	r	0,00	0,00	65,21	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	11,02	0,00	0,00	6,28
J107	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	11,02	0,00	10,87	4,71
J121	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	362,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,14
J159	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
M012	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,02	0,00	0,00	1,57
N30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,56	32,61	6,28
T802	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,56	10,87	3,14
T813	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,74	3,14
T814	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	1,57
T835	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	76,10	10,99
T857	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	54,35	7,85
Z203	a	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	26,02	0,00	10,20	0,00	11,02	0,00	0,00	4,71
Z225	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,69	0,00	11,56	0,00	3,14

**V.3. PRENOSNÉ OCHORENIA V OKRESE BREZNO PODĽA DIAGNÓZ
A SEZONALITY V ROKU 2013**

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A020	0	0	1	2	0	4	3	0	6	2	3	2	23
A03	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
A031	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1	1	6
A040	0	0	3	2	1	2	0	0	0	1	0	0	9
A045	1	0	1	1	7	2	0	1	1	4	1	0	19
A046	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
A047	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2	0	5
A048	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A080	3	11	15	4	4	1	0	1	1	0	1	1	42
A081	2	2	3	4	2	0	0	0	0	0	0	0	13
A082	3	1	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	8
A09	2	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	8
A391	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
A402	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
A403	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
A411	0	0	1	0	0	2	0	1	0	0	0	0	4
A415	0	1	0	1	1	2	2	0	2	0	1	1	11
A418	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A419	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2
A540	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
A560	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	3
A841	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
A879	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
B019	3	10	5	2	0	16	2	0	0	2	4	15	59
B029	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B15	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B169	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B181	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
B182	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	4
B279	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
B588	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2
B770	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1

**V.4. PRENOSNÉ OCHORENIA PODĽA DIAGNÓZ A POHLAVIA
V OKRESE BREZNO ZA ROK 2013**

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A020	a	10	13	23
	r	32,33	39,68	36,11
A03	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A031	a	2	4	6
	r	6,47	12,21	9,42
A040	a	6	3	9
	r	19,40	9,16	14,13
A045	a	8	10	18
	r	25,86	30,52	28,26
A046	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A047	a	2	3	5
	r	6,47	9,16	7,85
A048	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A080	a	21	21	42
	r	67,89	64,10	65,94
A081	a	9	4	13
	r	29,10	12,21	20,41
A082	a	6	2	8
	r	19,40	6,10	12,56
A09	a	6	2	8
	r	19,40	6,10	12,56
A391	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A402	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A403	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
A411	a	3	1	4
	r	9,70	3,05	6,28
A415	a	8	3	11

	r	25,86	9,16	17,27
A418	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
A419	a	1	1	2
	r	3,23	3,05	3,14
A540	a	1	1	2
	r	3,23	3,05	3,14
A560	a	1	2	3
	r	3,23	6,10	4,71
A841	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
A879	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
B019	a	25	34	59
	r	80,82	103,78	92,63
B029	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
B15	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
B169	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
B181	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
B182	a	3	1	4
	r	9,70	3,05	6,28
B279	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
B588	a	2	0	2
	r	6,47	0,00	3,14
B770	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
B86	a	3	15	18
	r	9,70	45,78	28,26
G001	a	2	1	3
	r	6,47	3,05	4,71
G51	a	1	1	2

	r	3,23	3,05	3,14
J10	a	3	1	4
	r	9,70	3,05	6,28
J107	a	2	1	3
	r	6,47	3,05	4,71
J121	a	2	0	2
	r	6,47	0,00	3,14
J159	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
M012	a	0	1	1
	r	0,00	3,05	1,57
N30	a	1	3	4
	r	3,23	9,16	6,28
T802	a	2	0	2
	r	6,47	0,00	3,14
T813	a	0	2	2
	r	0,00	6,10	3,14
T814	a	1	0	1
	r	3,23	0,00	1,57
T835	a	3	4	7
	r	9,70	12,21	10,99
T857	a	1	4	5
	r	3,23	12,21	7,85
Z203	a	0	3	3
	r	0,00	9,16	4,71
Z225	a	1	1	2
	r	3,23	3,05	3,14

Odbor ochrany zdravia pred žiarením
vedúci odboru:
MUDr. Pavol Adámek

ANALÝZA SITUÁCIE V RADIAČNEJ OCHRANE V BANSKOBYSTRICKOM A ŽILINSKOM KRAJI

1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 OBECNÝ POPIS ČINNOSTI ODBORU A CELKOVÉ ZHODNOTENIE ČINNOSTI ODBORU

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2013 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1. *Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.*

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

2. *Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.*

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojim charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva.

3. *Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.*

Hodnotenie veľkosti ožiarenia populácie z lekárskeho ožiarenia v jednotlivých členských štátoch Európskej únie je jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve EURATOM.

4. *Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou.*

Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva.

Pracovníci odboru v roku 2013 taktiež riešili 5 prípadov mimoriadnych situácií - nálezov rádioaktívnych materiálov v železnom šrote.

Ďalej plnili úlohy vyplývajúce zo zaradenia pracoviska do monitorovacej siete SR. V roku 2013 pokračovali v monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia na základe požiadavky EÚ. Naďalej platí, že ak sa majú v budúcnosti plniť úlohy v rámci monitorovacej siete v rozsahu vyžadovanom novou legislatívou, je bezpodmienečne nutné obnoviť časť laboratórnych meracích prístrojov a doplniť terénne vybavenie.

Pracovníci odboru spracovali v roku 2013 4 posudky týkajúcich sa odhadu rizika radiačného poškodenia plodu u žien vyšetrovaných v zdravotníckych zariadeniach s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia v počiatočnom štádiu tehotenstva. Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonali odhady dávky na plod s pomocou počítačového programu PCXMC Dose

Calculation verzia 2.0.1 rok 2008, ktorý bol vytvorený v Radiation and Nuclear Safety Authority, Helsinki.

1.2 PERSONÁLNE ZLOŽENIE ODBORU

OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica sa v roku 2013 skladal zo 4 oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2012 neboli dostatočne personálne obsadené. K 31.12.2013 bolo personálne obsadenie 11 pracovníkov. Profesné zloženie:

- 1 lekár
- 2 VŠ so zameraním na jadrovú fyziku (od 1.11. 2008 jeden z pracovníkov na úväzok 0,3)
- 1 VŠ so zameraním jadrová chémia
- 1 VŠ so zameraním na chémiu
- 1 VŠ so zameraním biomedicínska fyzika
- 2 VŠ so zameraním verejné zdravotníctvo
- 1 VŠ so zameraním environmentálna výchova
- 1 SŠ - laborantka
- 1 pomocná laborantka

1.3 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA VYKONÁVANÝCH ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENIU

Odbor ochrany zdravia pred žiarením evidoval k 31.12.2013 v spádovom území celkom 773 pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (pozri tabuľky č. 2 až č. 4 v časti 2).

Zamestnanci odboru vykonávali na uvedených pracoviskách štátny zdravotný dozor v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Rozhodujúcim používateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia naďalej ostáva zdravotníctvo, ktoré prevádzkuje 619 pracovísk, t.j. 80,1 % pracovísk z celkového počtu.

V roku 2013 bolo zriadených spolu 34 nových pracovísk, z toho: 9 pracovísk zdravotníckych rádiodiagnostických, 1 pracovisko zdravotníckej rádioterapeutické, 18 pracovísk stomatologických a 1 pracovisko veterinárne. Z nezdravotníckych pracovísk pribudlo 5 technických röntgenových pracovísk. Zrušených bolo 18 pracovísk, prehľad podľa okresov je uvedený v špeciálnej časti (2) v tabuľke č. 5. Prehľad výkonov v rámci výkonu štátnej správy je uvedený v tabuľke č. 1 v časti 2.

V roku 2012 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici nezaregistrovali prekročenie limitu ročnej efektívnej dávky pracovníkov na dozorovaných pracoviskách.

1.3.1 Výsledky dozoru na pracoviskách v zdravotníctve

Previerky a dozimetrické merania

Pracovníci OOZPŽ vykonali v roku 2013, 92 previerok na 124 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení a veterinárnej praxi.

Typy a počty prístrojov pre rtg diagnostiku na vybraných preverených rádiodiagnostických pracoviskách v roku 2013:

a) skiagrafické	39 prístrojov
b) skiagrafické - skiaskopické	8 prístrojov
c) zubné	95 prístrojov
d) mamografické	6 prístroje

e) CT	22 prístrojov
f) pojazdné	12 prístrojov
g) veterinárne	7 prístrojov

V roku 2013 boli preverené 3 rádioterapeutické pracoviská so 6 prístrojmi.

V roku 2013 na rádiodiagnostických pracoviskách pokračoval kvalitatívny posun vo vykonávaní skúšok dlhodobej stability, čo sa odrazilo na lepšej kvalite používaných rtg prístrojov a tým aj kvalite vyšetrenia. Pričom žiaducim výsledkom je neustále zlepšovanie kvality rtg vyšetrenia za súčasného znižovania radiačnej záťaže obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia.

Výsledná kvalita diagnostického vyšetrenia do veľkej miery závisí od typu prístroja, jeho veku, vyťaženia a taktiež od pravidelnej údržby. Ďalším rozhodujúcim parametrom celkového efektu vyšetrenia je aj kvalita vyvolávacieho procesu. Väčšina rádiodiagnostických pracovísk má v prevádzke vyvolávacie automaty a postupne sa prechádza na celkovú digitalizáciu celých rádiodiagnostických oddelení a s tým súvisiaci aj ďalší nárast kvality vyšetrovacích metód.

V roku 2013 pokračovalo plnenie Hlavnej úlohy úradov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany 5.3: „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri lekárskom ožiarení v Slovenskej republike“. Pracovné skupiny sa dohodli, že v roku 2013 bude prebiehať zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami **počítačovej tomografie**. Metodika bola prezentovaná vedúcim pracovnej skupiny, ktorý pripravil aj elektronické formuláre.

V priebehu roka boli navštívené všetky CT pracoviská v spádovom území banskobystrického a žilinského kraja. Zodpovední pracovníci (odborní zástupcovia, rádiológovia, rádiologický technici) boli podrobne poučení o metodike zberu dát, ktorý trval 3 mesiace.

V banskobystrickom kraji bolo navštívených 11 pracovísk s CT prístrojmi (16-64 slices), v žilinskom kraji 10 pracovísk (8-64 slices). Na pracoviská boli doručené elektronické formuláre pre zber a evidenciu dát.

Do konca roka boli zo všetkých pracovísk doručené vyplnené formuláre za obdobie 3 mesiacov, ktoré budú po skompletizovaní distribuované vedúcemu pracovnej skupiny na UVZ Bratislava.. Metodika stanovenia efektívnej dávky pacientov pri CT vyšetreniach bola spracovaná podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 a vychádza pri výpočte efektívnej dávky z údajov objemového indexu počítačovej tomografie $CTDI_{Vol}$ a súčinu dávky a dĺžky – DLP, ktoré zaznamenávajú jednotlivé CT zariadenia a zo štandardných konverzných koeficientov pre výpočet efektívnej dávky.

Na preverených rádiodiagnostických pracoviskách v banskobystrickom a žilinskom kraji bolo sledované dodržiavanie diagnostických referenčných úrovní, ktoré sú legislatívne dané v Prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení. Meraniami dopadových dávok a kontrolou skúšok dlhodobej stability sme zistili, že na preverených rádiodiagnostických pracoviskách nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní.

Aj v roku 2013 bol zaznamenaný nárast nových rádiodiagnostických aj zubných rtg prístrojov, pričom hlavným dôvodom nákupu nových zariadení bola výmena starších zariadení za nové pričom vo väčšine prípadov boli nové rtg prístroje už plne digitalizované.

Diagnostické röntgeny

V spádovom území OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica bolo ku koncu roka 2013 spolu 273 diagnostických rtg prístrojov (mimo stomatologických).

	<i>Banskobystrický kraj</i>	<i>Žilinský kraj</i>
- skiagrafické + skiaskopické:	52	59
- pojazdné:	47	38
- angiografické:	5	3
- osteodenzitometre:	11	10
- mamografické:	15	10
- rtg na počítačovú tomografiu (CT):	13	10
celkový počet:	143	130

Stomatologické röntgeny

Spolu ich bolo v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica v roku 2013 - 414. Naďalej zaznamenávame mierny nárast nových kvalitných stomatologických röntgenov, najmä systémov vyhodnocovania snímok pomocou RVG.

Terapeutické röntgeny, rádionuklidové ožarovače, urýchľovače

Celkový počet *radioterapeutických* pracovísk je 5. V prevádzke boli nasledovné prístroje: 1 terapeutický rtg typu TUR, 1 terapeutický rtg typu Xstrahl, 4 rtg simulátory, 5 lineárnych urýchľovačov, 4 kobaltové pracoviská, 2 céziové pracoviská a 4 brachyterapeutické pracoviská s ¹⁹²Ir.

Nukleárna medicína (diagnostika a terapia)

V spádovom území OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica sú dve veľké oddelenia nukleárnej medicíny – v Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici a v Martinskej fakultnej nemocnici Martin. V Banskej Bystrici je v prevádzke aj pracovisko PET/CT, ktoré vykonáva kombináciu dvoch typov vyšetrení, PET vyšetrenie použitím rádiofarmák hovorí o biologickej funkcii orgánu a CT poskytuje informácie o anatomických údajoch tela ako sú veľkosť, tvar a lokalizácia. Táto u nás ojedinele používaná metóda umožňuje oveľa presnejšie diagnostikovať a hodnotiť predovšetkým nádorové ochorenia.

1.3.2 Výsledky dozoru na pracoviskách veterinárnej medicíny

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je registrovaných 34 röntgenových pracovísk veterinárnej medicíny, na ktorých sa používa 41 röntgenových prístrojov. Kvalita používaných diagnostických prístrojov je variabilná a výmena starých prístrojov za nové významne zaostáva za stomatologickými pracoviskami.

1.3.3 Výsledky dozoru na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Okrem zdravotníctva má používanie röntgenových a rádioizotopových zdrojov ionizujúceho žiarenia široké uplatnenie aj v iných oblastiach hospodárstva. Röntgenové zdroje sa využívajú najmä v priemysle na defektoskopickú kontrolu zvarov rôznych materiálov (makroštruktúrne rtg) a na stanovenie prvkov resp. prímiesí v rôznych materiáloch (mikroštruktúrne rtg). Rádioizotopové zdroje sa využívajú v priemysle napríklad na meranie hrúbky, výšky hladiny, hustoty alebo zhutnenia. Ďalej sa rádionuklidy používajú v laboratóriách ako etalóny alebo kalibračné žiariče.

Priemyselné indikátory (hladinomery, hustomery a pod.)

V roku 2013 bolo v našom spádovom území používaných, alebo skladovaných 307 kusov uzavretých žiaričov (vrátane používaných v zdravotníctve). Počty pracovísk uvádzame v tabuľke č. 3 v časti 2. Prehľad jednotlivých typov uzavretých žiaričov a ich počet je uvedený v tabuľke č. 6.

Defektoskopia a priemyselná rádiografia

V spádovom území je v prevádzke 24 pracovísk s 28 rtg defektoskopickými prístrojmi a 3 pracoviská rádionuklidovej defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi (irídium ^{192}Ir + selén ^{75}Se).

Ostatné rtg prístroje slúžiace na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštruktúrálnu analýzu, resp. podobný účel sa prevádzkujú na 49 technických pracoviskách, v prevažnej miere priemyselných (výnimkou sú 4 pracoviská na kontrolu batožín na colnici a letiskovej kontrole).

Pribúdajú pracoviská, ktoré používajú röntgenové fluorescenčné spektrometre typu Innov, Niton, X-Met a pod.– v súčasnosti 29 ks. Väčšina týchto prístrojov sa používa vo výkupniach kovového odpadu na kvalitatívnu analýzu pri triedení kovov, niekoľko prístrojov sa používa na výskumné účely (Slovenská národná knižnica Martin, TU Zvolen) alebo na kontrolu kvality výrobkov (Kovohuty Dolný Kubín).

Školstvo

V rezorte školstva sú v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica 3 pracoviská s uzavretými žiaričmi (Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Technická Univerzita Zvolen, Žilinská Univerzita Žilina), jedno pracovisko s otvorenými žiaričmi (Jesseniova lekárska fakulta Martin) a dve pracoviská s mikroštruktúrálnymi rtg prístrojmi (Technická Univerzita Zvolen).

Pracoviská s otvorenými žiaričmi

S otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi sa najviac pracuje v zdravotníckych zariadeniach na pracoviskách nukleárnej medicíny a klinickej biochémie. Tieto pracoviská používajú rádioaktívne látky na diagnostické vyšetrenia in vivo a in vitro a na terapiu rádionuklidmi. Na uvedených pracoviskách sa najčastejšie používajú rádionuklidy $^{99\text{m}}\text{Tc}$, ^{125}I , ^{18}F a ^{111}In . V menšej miere sa rádioaktívne látky využívajú v rôznych laboratóriách, napr. pri stanovovaní rádionuklidov v zložkách životného prostredia. Prehľad pracovísk s otvorenými žiaričmi v jednotlivých rezortoch a okresoch je uvedený v tabuľke č. 4 v časti 2.

1.3.4 Výsledky dozoru v jadrových zariadeniach

Prevádzkové monitorovanie JE Mochovce

Časť 30 km zóny okolia JE Mochovce spadá do spádového územia RÚVZ Banská Bystrica. Z tohto dôvodu sa od spustenia JE do prevádzky uskutočňuje monitoring v časti regiónu spadajúceho do uvedenej zóny ako aj v širšom okolí. V rámci monitoringu sa uskutočňuje pravidelné meranie príkonu absorbovanej dávky externého žiarenia gama (6 meracích miest), meranie celkovej beta a celkovej alfa aktivity pitných vôd (2 odberové miesta), meranie trícia v pitnej vode (4 odberové miesta) a v povrchovej vode z Hrona (2 odberové miesta), meranie ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku z mliekarne vo Zvolene a meranie celkovej beta aktivity a celkovej alfa aktivity vo vode z vodnej nádrže v Bátovciach. K monitorovaniu okolia JE Mochovce môžeme priradiť aj meranie rádionuklidov v atmosférickom spade odoberanom v Dudinciach a monitorovanie trícia v zrážkovej vode odoberanej v Banskej Bystrici.

Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľkách č. 7 až č. 10 v časti 2.

Prístroj na meranie trícia je od júna 2011 nefunkčný a neopraviteľný pre technickú zastaranosť, t.j. náhradné diely sa už nikde nevyrábajú. Merania trícia aj v roku 2013 dočasne zabezpečil Úrad verejného zdravotníctva SR.

1.3.5 Dozor na pracoviskách s prírodnými zdrojmi žiarenia

V roku 2013 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením nevykonali žiadne merania OAR a dávkového príkonu, spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru v podzemných priestoroch.

V roku 2013 nebolo možné zabezpečiť na území SR overenie zapožičaného prístroja od Správy slovenských jaskýň na meranie OAR.

1.4 ČINNOSŤ PRESAHUJÚCA RÁMEC VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU, OSOBITNÁ ČINNOSŤ A AGENDA

1.4.1 Mimoriadne situácie

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici sa v priebehu rokov 1996 – 2012 podieľali na riešení 87 prípadov nálezov rádioaktívneho materiálu v šrote. V priebehu roku 2013 riešili nálezy rádioaktívnych materiálov v piatich prípadoch:

- 13.3.2013 Prevádzka spoločnosti Zberné suroviny a.s., závod L. Mikuláš, Palúčanská 542, zlomené pero neseného kombinátora;
- 21.3.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, kovový predmet tvaru mince s priemerom cca 3 cm;
- 17.5.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, ciferník z vojenskej techniky;
- 10.6.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, prepínač a ciferník z vojenskej techniky;
- 27.6.2013 Zberňa kovového šrotu, prevádzka spoločnosti KOVOD a.s. Banská Bystrica, zlomené pero neseného kombinátora zabalené v olovenom plechu.

Prvoradým cieľom pri týchto udalostiach je zabrániť neodôvodnenej expozícii ionizujúcemu žiareniu pracovníkov, ktorí manipulujú s rádioaktívne kontaminovanými predmetmi a obyvateľstva zo zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktoré sú mimo kontroly.

1.4.2 Monitorovanie prírodného žiarenia v životnom prostredí

Prírodné žiarenie

Zdrojom rádioaktivity, prirodzene sa vyskytujúcej v životnom prostredí sú rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v horninách a kozmické žiarenie. V zemskej kôre majú najvýznamnejšie zastúpenie izotopy premenových radov uránu, tória a izotop ⁴⁰K. Ostatné rádioizotopy sa na prirodzenej rádioaktivite podieľajú hodnotami rádovo nižšími. Vďaka svojim fyzikálnym a chemickým vlastnostiam sa izotopy z hornín dostávajú do ostatných zložiek životného prostredia (voda, ovzdušie, potraviny,...). Ľudská činnosť môže tiež viesť k zvýšeniu úrovne ožiarenia z prirodzene sa vyskytujúcich rádionuklidov. Napríklad pri ťažbe uránových rúd, v troskách z vysokých pecí, v popolčekoch, na podzemných pracoviskách a pri iných činnostiach.

Obrazom výskytu rádionuklidov emitujúcich žiarenie gama sú hodnoty meraní dávkového príkonu. V týchto meraniach je okrem terrestrickej (rádioaktívna zemskej kôry) a kozmickej zložky obsiahnutá aj antropogénna zložka (rádioaktívna spôsobená ľudskou činnosťou). Preto môžu výsledky meraní dávkového príkonu slúžiť nielen ako indikátor rádioaktívneho zamorenia územia umelými rádionuklidmi, ale aj ako indikátor ľudskou činnosťou zvýšenej úrovne ožiarenia z prírodných rádionuklidov.

Niektoré výsledky merania externého žiarenia gama sú uvedené v kapitole 1.4.3.

Stavebné materiály

V rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti bolo zmeraných 187 vzoriek hotových stavebných materiálov a surovín na ich výrobu. Väčšina vzoriek hotových stavebných výrobkov bola dodaná Technickým a skúšobným ústavom stavebným vo Zvolene, Technickým a skúšobným ústavom stavebným v Nitre a Zlatých Moravciach a výrobcami tvárnic v Zemianskych Kostolnoch. Smerná hodnota na vykonanie opatrení na zníženie obsahu prírodných rádionuklidov v stavebných výrobkoch určených na výstavbu stavieb s pobytovými priestormi hmotnostná aktivita ^{226}Ra v stavebnom výrobku 120 Bq/kg v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia bola prekročená v jednej vzorke.

Radón v ovzduší pobytových priestorov

V roku 2013 neboli zo strany obyvateľstva ani právnických osôb vznesené požiadavky na krátkodobé meranie objemovej aktivity radónu v bytoch. Dlhodobé merania zabezpečuje SZU v Bratislave. Výsledky týchto meraní nemáme k dispozícii. Na okamžité odbery radónu sme mali k dispozícii kontinuálny monitor Silena 5S, ktorý sa v priebehu roku 2010 pokazil, a je už neopraviteľný.

Prírodná rádioaktivita vo vodách

V priebehu roku 2013 pokračovalo monitorovanie pitných vôd, prírodných minerálnych vôd, termálnych vôd. V uvedených vodách sa stanovovali, ako základné ukazovatele, celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn . Celková objemová aktivita alfa bola stanovená v 275 vzorkách vôd, celková objemová aktivita beta bola stanovená v 275 vzorkách vôd, objemová aktivita ^{222}Rn bola stanovená v 192 vzorkách vôd. V priebehu roku 2013 sme nezaznamenali prekročenie smernej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta a objemovej aktivity ^{222}Rn v zmysle prílohy č. 4 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

V priebehu roku 2013 sa vo vodách stanovovala aj objemová aktivita $^{223,224,226}\text{Ra}$, $^{238,234,235}\text{U}$ v rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti.

V roku 2013 sme zaviedli novú metodiku na stanovenie ^{210}Po vo vodách alfaspektrometricky, metódu sme verifikovali na rôzne typy vôd.

Monitorovanie úrovne globálnej kontaminácie životného prostredia umelými rádionuklidmi

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní OOPZ úlohy podľa pokynov Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete (SÚRMS) na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- 1.) na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM
- 2.) na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu na zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na :

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt príkonu absorbovanej dávky,
- integrálne meranie príkonu absorbovanej dávky vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie aktivity ^{137}Cs v atmosférickom spade,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené v časti 2.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že problematike radiačného monitoringu bola a je venovaná zo strany kompetentných zástupcov SR takmer nulová pozornosť napriek upozorneniam a predkladaným požiadavkám pracovníkmi ochrany zdravia pred žiarením. Niektoré kľúčové prístroje sa používajú ešte z obdobia černobyľskej havárie.

Atmosférický spad a aerosóly.

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových reaktorov.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detegovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov deponovaných na vzdušných aerosóloch sa v roku 2013 nestanovovali, pretože nevlastníme vhodnú odberovú aparatúru. Odberovú aparatúru, ktorú sme mali k dispozícii po černobyľskej havárii je už niekoľko rokov nefunkčná. V minulosti sa stanovovali rádionuklidy z filtrov veľkoobjemových odberových aparátúr, ktoré sú nainštalované na pozorovacích stanicích SHMÚ v Boľkovciach a Lieseku. Tieto odberové zariadenia a podmienky transportu filtrov však nespĺňajú metrologické požiadavky. Z tohto dôvodu sa uvedené filtre prestali vyhodnocovať.

Kontaminácia potravín

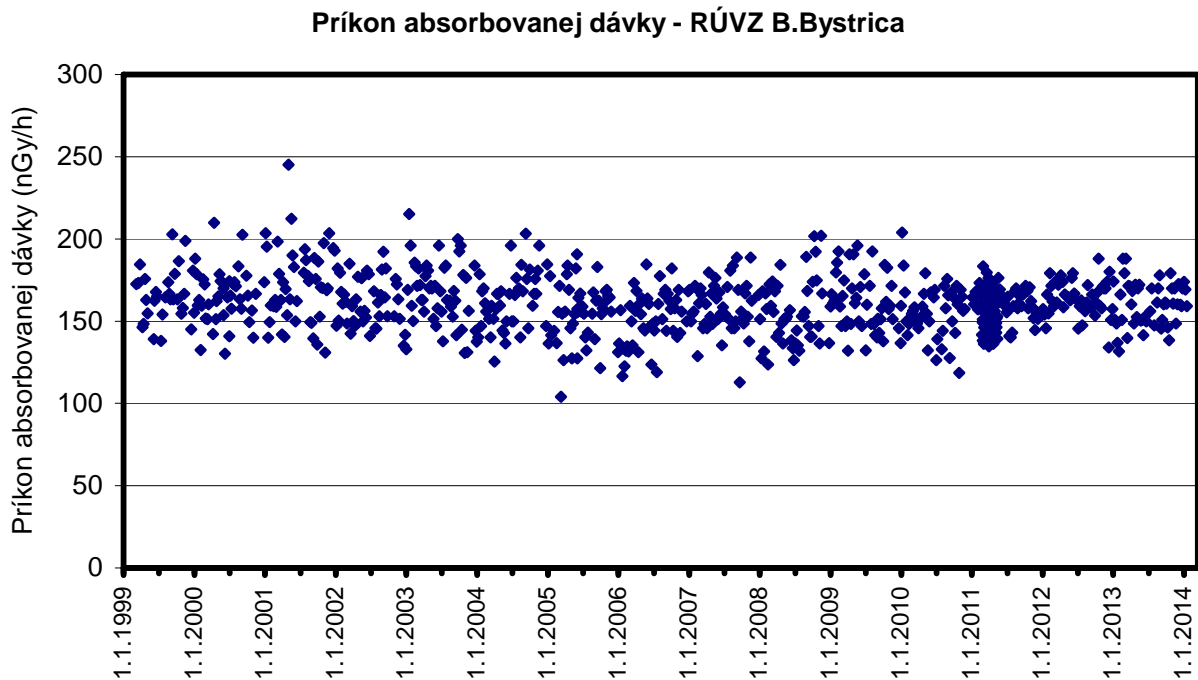
Aj v roku 2013 pokračovalo sledovanie rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerané bolo na komodity, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú múka, ryža, cestoviny, mlieko, ovocie a zelenina.

V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs v odobraných vzorkách potravín sú uvedené v tabuľke v časti 2.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2013 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Na našom pracovisku sa tak ako v niekoľkých predchádzajúcich rokoch ani v roku 2013 nemohol uskutočňovať nepretržitý monitoring externého žiarenia gama vzhľadom na nefunkčnosť pôvodného prístroja a jeho neopraviteľnosť (výrobca už nevyrába náhradné diely) a nepridelenia finančných zdrojov na zakúpenie iného. Monitorovanie sa preto uskutočňovalo formou jednorazových okamžitých meraní prístrojom FH 40G-L. Výsledky sú zobrazené v nasledujúcom grafe:

Na ďalších miestach sledovaného regiónu sa uskutočňujú jednorazové krátkodobé merania prenosným prístrojom FieldSpec. Namerané hodnoty príkonu fotónového dávkového ekvivalentu v roku 2013 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokům. Výsledky monitorovania v okolí JE Mochovce sú uvedené v tabuľke v časti 2.

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 21 integrálnych TLD dozimetrom na 19-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne dávkový príkon. Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené tiež v časti 2.

1.4.3 Manažment kvality

Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovacia činnosť orgánov ochrany zdravia v Slovenskej republike v oblasti radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátu na úseku ochrany a podpory zdravia ľudí postupuje vo svojej činnosti tak, aby v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytoval objektívne, výpovedné a obhájiteľné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru OZPŽ zavedený systém manažérstva

podľa STN EN ISO/IEC 17025: 2005. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie objemových aktivít ^{226}Ra , $^{234,235,238}\text{U}$ vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...) ako aj metodiky používané pri ŠZD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový prístroj na meranie objemovej aktivity radónu bol sprevádzkovaný starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2013 sa manažment kvality laboratória OZPŽ zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

1.4.4 Konzultačná, expertná, školiaca a iná činnosť

Pracovníci OOZPŽ poskytli v priebehu roku 2013 celkom 234 konzultácií. Jednalo sa väčšinou o telefonické konzultácie. Najviac konzultácií sa týkalo zriaďovania rtg pracovísk v privátnej praxi, monitorovania pracovísk v nemocniciach i priemysle, zaraďovania pracovníkov do kategórií, rizikových prác, skúšok a odstraňovania ra odpadov a pracovnej zdravotnej služby.

1.5 RIEŠENÉ ÚLOHY, PROGRAMY A PROJEKTY

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2011 a ďalšie roky stanovené štyri úlohy:

1.5.1 MONITORING PRÍRODNEJ RÁDIOAKTIVITY V MINERÁLNYCH VODÁCH PLNENÝCH DO FLIAŠ DODÁVANÝCH DO DISTRIBUČNEJ SIETE V RÁMCI SR

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd.

V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

Na riešenie úlohy bola zriadená pracovná skupina z odborníkov ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V druhom polroku 2013 sa dokončovali analýzy balených vôd. Stanovenia prírodných rádionuklidov vo všetkých odobratých vodách sa realizovali v dvoch laboratóriách:

- a. Rádiochemické laboratórium ÚVZ SR – stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a beta, ^{222}Rn , ^{210}Pb , ^{228}Ra
- b. Rádiochemické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici – $^{234,235,238}\text{U}$, ^{226}Ra , ^{210}Po .

Rádiochemické laboratóriá ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa úspešne zúčastnili porovnávacích meraní organizovaných ASLABom.

Rádiochemické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici dokončilo verifikáciu alfaspektrometrickej metódy na stanovenie ^{210}Po vo vodách.

RNDr. Viktor Vrábel' z RÚVZ so sídlom v Košiciach vytvoril zdieľanú databázu výsledkov stanovení prístupnú cez web rozhranie.

Koncom roka 2013 pracovníci ÚVZ SR odobrali ďalšie 4 vzorky vôd z distribučnej siete.

Harmonogram odberov a analýz balených vôd sa musel prispôbiť znižovaniu stavu pracovníkov a narastajúcim problémom s prístrojovým vybavením laboratórií. Hlavnú úlohu budeme musieť realizovať dlhšie časové obdobie a to minimálne do roku 2016. Gestorkou hlavnej úlohy je Ing. Alžbeta Ďurecová, PhD.

1.5.2 RADIAČNÁ OCHRANA NA DOČASNÝCH DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH V SR

Cieľ

Zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojím charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva. Legislatíva požaduje od prevádzkovateľov defektoskopických zdrojov žiarenia, ktorí majú povolenie na zriaďovanie dočasných pracovísk, aby zriadenie pracoviska oznámili orgánom dozoru 24 hodín vopred. Často sa práce vykonávajú len jeden deň, prípadne v noci a zriedka je v praxi možné zorganizovať zo dňa na deň previerku na takomto pracovisku. Vzhľadom na dôležitosť dodržiavania požiadaviek radiačnej ochrany na dočasných pracoviskách je potrebné podrobnejšie rozpracovanie požiadaviek platných predpisov v oblasti radiačnej ochrany pre tieto pracoviská formou odborného usmernenia.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek MAAE uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

V priebehu roku 2013 jednotlivé dozorné pracoviská pri plnení úloh projektu naďalej zameriavali na preverovanie úrovne radiačnej ochrany, s cieľom zhromaždiť čo najviac údajov o práci na dočasných pracoviskách. Od 18.6.2013 bola vedúcou pracovnej skupiny na riešenie projektu menovaná Ing. Auxtová. Na pracovnom stretnutí pracovníkov zo všetkých zainteresovaných dozorných pracovísk na RÚVZ v Banskej Bystrici sa podrobne prediskutoval ďalší postup a zjednotil sa spôsob vykonávania previerok dočasných pracovísk, previerky týchto pracovísk sa operatívne plánujú podľa došlých oznámení. V priebehu kontrol sa preverujú napr. podklady o platnosti ADR na vozidlá, v ktorých sa prepravujú zdroje žiarenia, ďalej platnosť osvedčení uzavretých žiaričov používaných v defektoskopii, zabezpečenie zdravotného dohľadu u pracovníkov a úplnosť prevádzkovej dokumentácie, ktorú vedú odborní zástupcovia, vrátane evidencie pracovných výkonov. Previerky sa zamerali aj na úroveň kalibrácie osobných signálnych dozimetrov. V spádovom území Banská Bystrica sa projekt vzťahuje na 8 defektoskopických pracovísk v Žilinskom kraji a 5 pracovísk v Banskobystrickom kraji. V Nitrianskom kraji je to 6 pracovísk, v Bratislavskom 7 pracovísk, v Košickom a Prešovskom kraji 3 pracoviská. V Trenčianskom a Trnavskom sa počet upresňuje podľa aktuálnych povolení, v priebehu roka 2013 došlo k niekoľkým zmenám.

Úlohy projektu sa priebežne plnia, dohodla sa úprava používaných dotazníkov. Rozpracované je *metodické usmernenie*, ktoré bude jedným z výstupov projektu v roku 2014. Záverom možno konštatovať, že zabezpečenie pracovísk v mieste, kde sa vykonávali dočasné defektoskopické práce bolo u doteraz preverených subjektov na dobrej úrovni.

1.5.3 SLEDOVANIE A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PACIENTOV Z LEKÁRSKEHO OŽIARENIA

Začiatkom roka 2013 bol dokončený zber údajov o aplikácii rádiofarmák pacientom pri diagnostických vyšetreniach v nukleárnej medicíne, ktoré sú potrebné na výpočet efektívnej dávky prostredníctvom elektronických formulárov.

V súčasnosti na postupne štatisticky spracovávajú údaje získané z pracovísk nukleárnej medicíny v Slovenskej republike v súlade s pripravenou metodikou podľa medzinárodných odporúčaní ICRP č. 53, 80 a 106 a podľa odporúčania Európskej komisie: Radiation protection No.154.

Vzhľadom k tomu, že nie je možné pre chýbajúce prístrojové vybavenie v nasledujúcom období pokračovať v sledovaní a hodnotení veľkosti ožiarenia pacientov v klasickej diagnostickej rádiológii, vedúci pracovnej skupiny po predchádzajúcej dohode s členmi pracovnej skupiny pripravil metodiku pre zber a spracovanie údajov potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach metódami počítačovej tomografie a prezentoval ju prítomným členom pracovnej skupiny.

Metodika stanovenia efektívnej dávky pacientov pri CT vyšetreniach bola spracovaná podľa odporúčania ICRP a smernice EUR16262 a vychádza pri výpočte efektívnej dávky z údajov objemového indexu počítačovej tomografie $CTDI_{vol}$ a súčinu dávky a dĺžky – DLP, ktoré zaznamenávajú jednotlivé CT zariadenia a zo štandardných konverzných koeficientov pre výpočet efektívnej dávky.

V banskobystrickom kraji je 11 pracovísk s CT prístrojmi (16 -64 slices), v žilinskom kraji 10 pracovísk (8 -64 slices).

V nasledujúcom období budú tieto pracoviská navštívené členmi pracovnej skupiny a odborní zástupcovia budú poučení o metodike zberu dát, ktorý bude prebiehať 3 mesiace.

Členovia pracovnej skupiny, vykonávajúci dozor v radiačnej ochrane pripravia aktuálny prehľad prístrojovej techniky, fantómov na dozimetrické merania a ďalšieho príslušenstva, ktoré je možné použiť na dozimetrické merania radiačných parametrov röntgenových prístrojov, potrebných pre stanovenie veľkosti ožiarenia pacientov pri jednotlivých typoch rádiologických výkonov – skiagrafia, skioskopia, mamografia, angiografia a intervenčná rádiológia, stomatologická rádiodiagnostika (intraorálne a panoramatické snímky).

Následne bude vypracovaný zoznam prístrojov, pomôcok a príslušenstva, ktoré je nutné doplniť, aby bolo možné zabezpečiť potrebné dozimetrické merania a dokončenie hlavnej úlohy.

1.5.4 MONITOROVANIE RÁDIOAKTIVITY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ PRE ÚČELY PLNENIA POŽIADAVIEK ODPORÚČANIA EURÓPSKEJ KOMISIE C(2000) 1299)(2000/473/EURATOM A ZABEZPEČOVANIE ČINNOSTI KOMUNIKAČNÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU MEDZI ÚVZ SR A EURÓPSKOU KOMISIOU.

ÚVZ SR a vybrané regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečujú monitorovanie radiačnej situácie na území SR a súčasne vykonávajú dozor na pracoviskách, kde sa vykonávajú činnosti vedúce k ožiareniu. Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia

požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva. Tieto úlohy sa musia vyhodnocovať, spracovať a v pravidelných intervaloch zasielať Európskej komisii. Úloha zahŕňa aj zabezpečenie komunikačného informačného kanálu medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou a reagovanie na požiadavky Európskej Komisie súvisiace s obsahom monitorovania spôsobov komunikácie výsledkov.

Cieľ úlohy

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie. V podmienkach Slovenskej republiky sa monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty sa po ich spracovaní a vyhodnotení komunikujú do výskumného centra Európskej komisie.

Monitorovanie sa vykonáva podľa schváleného monitorovacieho plánu.

V rámci povinného merania rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie 2000/473/Euratom vykonáva OOZPŽ RÚVZ Banská Bystrica najmä tieto úlohy

- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku (Zvolen 1 x mesačne)
- Stanovenie rádionuklidov ^{137}Cs , ^{90}Sr , ^{40}K a stabilného Ca v celodennej strave (FNsP FDR Banská Bystrica - 1 x štvrtročne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch (Zvolen, Hron, 1 x mesačne)
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v pitnej vode (vodná nádrž Turček, 1 x mesačne, vodná nádrž Nová Bystrica, odberové miesto RÚVZ Žilina, štvrtročne, podzemný vodný zdroj Ladová studňa, odberové miesto RÚVZ Banská. Bystrica, štvrtročne, ^{137}Cs , ^{90}Sr , sumárna alfa, sumárna beta, trícium)

Zložka ŽP Odberové miesto	Meraná kategória	
	Hustá sieť	Riedka sieť
Ovzdušie Turček, Zvolen, Nová Baňa, Hronský Beňadik, Tlmače, Nový Tekov, Bátovce, Dudince		Príkon dávkového ekvivalentu, mesačne
Povrchové vody Hron		Cs- 137 mesačne
Pitné vody Banská Bystrica, Žilina	H-3, Sr-90. Cs-137 Prírodné rádionuklidy podľa Smernice Rady 98/83/EC, štvrtročne	
Mlieko Zvolen		Cs- 137, Sr-90 mesačne
Celodenná strava FNsP FDR Banská Bystrica	Cs- 137, Sr-90 štvrtročne	

Zabezpečenie kvality (QA/QC): Laboratórium OOZPŽ sa povinne musí zúčastňovať medzinárodných laboratórnych porovnávacích meraní, ktoré určí každoročne EÚ.

1.5.5 PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

1. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.:** stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa a beta vo vodách plynovým detektorom. In: 21. konzultačné dni pre pracovníkov vodohospodárskych rádiologických laboratórií, Bratislava, Výskumný ústav vodného hospodárstva, 2013, ISBN 978-80-89062-96-96, s. 43-43.
2. **Ďurecová, A.:** Environmental radioactivity measurements and monitoring in the Slovak Republic. Workshop on uncertainty estimation in the measurement of radioactivity in the environment using new approaches, Ljubljana, 16. - 18. 10. 2013.
3. **Ďurecová, A.:** Sampling procedures in places at the RAPH in the Slovak Republic, Regional training course on harmonisation of procedures for sampling techniques, 13.-17.05.2013, Seibersdorf, Rakúsko.
4. **Ďurecová, A. - Ďurec, F.- Mgr. A. Čechová:** Koncentracia ¹³⁷Cs v hubách stredoslovenského regiónu, Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií, VÚVH, 28.05.2013, Bratislava.
5. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Aktuálne otázky verejného zdravotníctva vo výskume a praxi : recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác [elektronický zdroj]. - Martin : Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, 2013. - ISBN 978-80-89544-39-4. - S. 329-336. [CD-ROM].
6. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí a patologických novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení. In: Bezpečnosť jaderné energie. - ISSN 1210-7085. - Roč. 21 [59], č. 1-2 (2013), s. 29-34. [XXXIV. Dny radiační ochrany, Třeboň, Jižní Čechy, 5.-9. november 2012]
7. **Varjúová, Alexandra - Nikodemová, Denisa - Greschner, Ján:** Radiačná záťaž novorodencov v dôsledku rádiologických vyšetrení v Slovenskej republike. In Verejné zdravotníctvo [online]. - ISSN 1337-1789. - Roč. 9, č. 3 (2013), [11 s.].
8. **Varjúová, A. :** Požiadavky na pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, Medzinárodná konferencia rádiologických technikov, 3.4.-5.4.2013 Turčianske Teplice
9. **Varjúová, A. :** Hodnotenie radiačnej záťaže predčasne narodených detí v dôsledku rádiologických vyšetrení, Medzinárodná konferencia rádiologických technikov, 3.4.-5.4.2013 Turčianske Teplice
10. **Varjúová, A.:** Legislatívne požiadavky na pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, XII. Celoštátna odborná konferencia, 20.-21. mája 2013 Trenčín

2 ŠPECIÁLNA ČASŤ

2.1 POČET VÝKONOV V RÁMCI VÝKONU ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Tabuľka č. 1

2.2 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA TYPU PRACOVÍSK

Tabuľka č. 2 až 6

2.3 MONITOROVANIE IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Tabuľka č. 7 až 13

2.4 ČINNOSŤ RÁDIOCHEMICKÉHO LABORATÓRIA

Tabuľka č. 14

Tabuľka č. 1: Počet výkonov v rámci výkonu štátnej správy

Prehľad výkonov	Zdravotníctvo	Priemysel	Veterinár. diagnostika	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	85	16	7	1		109
Počet preverených pracovísk	117	18	7	1		143
Počet meraní rtg žiarenia	1022	140	42			1204
Počet meraní gama žiarenia						
Počet meraní povrch. kontaminácie						
Počet záznamov z previerok	92	16	7	1		116
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií						
Prešetrenie nehôd a mimoriad. udalostí		5				5
Podklady pre správnu činnosť orgánov na ochranu zdravia (RÚVZ BB)	85	2	9		1	97
Odborné vyjadrenia	20					20
Prednášky (hodín)	40					40
Počet školených pracovníkov	200					200
Publikačná činnosť	4 Saška					
Sťažnosti	0					0
Konzultácie a odborné jednaná	172	31	4	2	25	234

Tabuľka č. 2: Prehľad rtg pracoviísk. Banskobystrický kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafi a	Skia- skopi a	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ. .		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrn e	Na kontrolu batožín
B. Bystrica	114	48	19	14	1	1	4	6	4	2	6	2	7	
B. Štiavnica	7	3	3	1										
Brezno	35	19	1	2				1	1		1	5	5	
Detva	9	7		1							1			
Krupina	7	3	1	1	1								1	
Lučenec	33	11	5	5		1	1	3	2		2		2	1
Poltár	4	3		1										
Revúca	20	9	1	4	2			1	1				2	
Rimavská Sobota	42	20	7	4	1	2		2	1	1	2		2	
Veľký Krtíš	11	5	2	2					2					
Zvolen	38	17	4	5					1		6	1	3	1
Žarnovica	16	9	1	1	1							2	2	
Žiar n/Hronom	37	16	3	4				2	1		1	7	3	
Celkový počet	373	170	47	45	6	4	5	15	13	3	19	17	27	2

Tabuľka č. 2: Pokračovanie - Prehľad rtg pracovísk. Žilinský kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubn é	Mobiln é	Skia- grafi a	Skia- skopi a	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ .		Defekto - skopia	Mikro- štruktúrn e	Na kontrolu batožín
Bytča	6	3		1							1		1	
Čadca	40	19	4	8	2			2	2		3			
Dolný Kubín	24	12	3	4	1			1	1				2	
Kys. N. Mesto	10	6		2	1								1	
Lipt. Mikuláš	47	28	6	4	2			2	1		3		1	
Martin	61	22	10	8	2	1	2	2	3	1	4	4	2	
Námestovo	9	6		2									1	
Ružomberok	28	22		1	1						1		2	1
Turč. Teplice	5	4		1										
Tvrdošín	17	8	2	3	1			1	1				1	
Žilina	81	35	11	11	3	1	1	2	2	1	3	3	7	1
Celkový počet	328	165	36	45	13	2	3	10	10	2	15	7	18	2

Tabuľka č. 3: Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4	3		1		1	9
Banská Štiavnica							0
Brezno		3					3
Detva							0
Krupina							0
Lučenec	1						1
Poltár							0
Revúca		1					1
Rimavská Sobota	3						3
Veľký Krtíš							0
Zvolen		2		1			3
Žarnovica		1					1
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	8	11	0	2	0	1	22

Tabuľka č. 3: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča						1	1
Čadca							0
Dolný Kubín		2					2
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	4	2					6
Námestovo							0
Ružomberok		11					11
Turčianske Teplice		1					1
Tvrdošín							0
Žilina	3	6		1		2	12
Celkový počet	7	22	0	1	0	3	33

Tabuľka č. 4: Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4					2	6
Banská Štiavnica							0
Brezno							0
Detva							0
Krupina							0
Lučenec						1	1
Poltár							0
Revúca							0
Rimavská Sobota							0
Veľký Krtíš							0
Zvolen							0
Žarnovica							0
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	4	1	0	0	0	3	8

Tabuľka č. 4: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča							0
Čadca							0
Dolný Kubín							0
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	2			1			3
Námestovo							0
Ružomberok	1						1
Turčianske Teplice							0
Tvrdošín							0
Žilina	1					2	3
Celkový počet	4	0	0	1	0	2	7

Tabuľka č. 5: Prehľad pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zrušených v roku 2013 podľa krajov

Kraj B. Bystrica / Okres	BB	KA	RA	RS			Spolu
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	3	1	1	2			7
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
Kraj Žilina / Okres	DK	LM	MT	TS			
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	2	1	7	1			11
zrušenie technických rtg a ra pracovísk							
SPOLU:							18

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu uzavretých žiaričov v jednotlivých krajoch

Typ žiariča	KRAJ		SPOLU
	Banskobystrický	Žilinský	
Am - 241	6	3	9
Am/Be	2	4	6
Cd - 109	1	0	1
Co - 60	7	6	13
Cs - 137	19	27	46
Eu - 152	0	1	1
Ir - 192	3	9	12
Kr - 85	1	7	8
Pm - 147	1	2	3
Pu - 238	0	0	0
Ra - 226	180	18	198
Se - 75	0	5	5
Sr - 90	3	0	3
Tl - 204	1	0	1
Yb - 169	0	1	1
SPOLU	224	83	307

Tabuľka č. 7: Príkion absorbovanej dávky v nGy/h v okolí JE Mochovce (prístroj FieldSpec)

Dátum	Monitorovacie miesta					
	N. Baňa	Hr. Beňadik	Tlmače	N.Tekov	Bátovce	Dudince
08.01.2013	115 ± 5	87 ± 6	88 ± 6	83 ± 3	97 ± 3	84 ± 7
04.02.2013	102 ± 8	84 ± 7	91 ± 8	77 ± 5	108 ± 8	78 ± 5
04.03.2013	95 ± 5	88 ± 3	105 ± 5	83 ± 4	88 ± 4	100 ± 3
08.04.2013	69 ± 3	66 ± 4	77 ± 4	62 ± 4	55 ± 5	59 ± 7
22.05.2013	134 ± 11	94 ± 5	103 ± 5	87 ± 12	100 ± 4	78 ± 8
10.06.2013	90 ± 4	66 ± 3	66 ± 6	63 ± 3	72 ± 3	51 ± 2
01.07.2013	79 ± 13	74 ± 8	85 ± 4	68 ± 4	62 ± 4	64 ± 8
12.08.2013	135 ± 22	94 ± 14	97 ± 5	99 ± 14	81 ± 4	88 ± 7
18.09.2013	115 ± 5	81 ± 4	90 ± 4	98 ± 5	102 ± 6	89 ± 4
07.10.2013	89 ± 6	62 ± 5	85 ± 4	81 ± 6	76 ± 4	69 ± 8
04.11.2013	110 ± 8	76 ± 4	83 ± 4	87 ± 12	84 ± 6	96 ± 9
02.12.2013	117 ± 6	94 ± 6	80 ± 4	95 ± 6	96 ± 4	99 ± 5

Tabuľka č. 8: Objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹) v pitných vodách v roku 2013

Obdobie	Miesto odberu			
	Nový Tekov	Hronský Beňadik	Nová Baňa	Tlmače
	(Objemová aktivita ± U) Bq. l ⁻¹			
Január	< 2,1	< 2,1	< 2,1	2,8±1,5
Február	3,4±1,5	< 2,1	3,8±1,5	< 2,1
Marec	< 2,1	2,9±1,5	2,3±1,5	< 2,1
Apríl	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Máj	2,1±1,4	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Jún	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Júl	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
August	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
September	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
Október	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
November	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1
December	< 2,1	< 2,1	< 2,1	< 2,1

Tabuľka č. 9: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}), ^{137}Cs (mBq/l) a ^{90}Sr (mBq/l) v povrchových vodách v roku 2013

Obdobie	Miesto odberu				
	Banská Bystrica Zrážková voda	Nový Tekov Povrchová voda	Malé Kozmálovce Povrchová voda	Zvolen Povrchová voda	
				^{137}Cs	^{90}Sr
	^3H (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}			(Objemová aktivita \pm U) mBq.l^{-1}	
Január	< 2,1	---	< 2,1	--	< 2
Február	2,4 \pm 1,5	---	< 2,1	< 0,43	13,0 \pm 5,0
Marec	< 2,1	---	< 2,1	< 1,36	< 2
Apríl	< 2,1	---	< 2,1	< 0,67	37,0 \pm 7,0
Máj	4,0 \pm 1,5	---	< 2,1	< 0,61	< 5
Jún	< 2,1	---	< 2,1	< 0,70	-
Júl	---	---	< 2,1	0,55 \pm 0,10	< 2
August	< 2,1	---	< 2,1	< 0,78	< 1
September	< 2,1	---	< 2,1	0,90 \pm 0,25	< 2
Október	< 2,1	---	< 2,1	< 0,51	< 1
November	< 2,1	---	2,6 \pm 1,5	< 0,75	< 1
December	< 2,1	---	< 2,1	< 0,65	< 1

Neistota U je pre $k=2$

Tabuľka č. 10a: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku, Zvolen

Dátum odberu	^{137}Cs (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}	^{90}Sr (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}
14.01.2013	0,012 \pm 0,004	0,055 \pm 0,013
12.02.2013	0,019 \pm 0,004	-
11.03.2013	0,017 \pm 0,006	0,063 \pm 0,009
15.04.2013	0,015 \pm 0,006	0,037 \pm 0,008
27.05.2013	0,023 \pm 0,004	-
17.06.2013	0,018 \pm 0,004	-
15.07.2013	0,012 \pm 0,006	0,158 \pm 0,027
05.08.2013	0,012 \pm 0,004	0,035 \pm 0,009
10.09.2013	0,018 \pm 0,006	0,069 \pm 0,009
22.10.2013	0,014 \pm 0,006	0,088 \pm 0,012
18.11.2013	0,012 \pm 0,004	0,093 \pm 0,012
16.12.2013	0,012 \pm 0,005	0,050 \pm 0,010

Tabuľka č. 10b: Objemové aktivity ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{40}K v celodennej strave, NsP FDR Banská Bystrica

Dátum odberu	^{137}Cs A [Bq/osobu.deň]	^{90}Sr A [Bq/osobu.deň]	^{40}K A [Bq/osobu.deň]
23.01.2013	0,497 ± 0,052	0,014 ± 0,005	59,3 ± 6,7
29.05.2013	< 0,055	0,012 ± 0,004	55,9 ± 6,3
04.09.2013	< 0,047	0,006 ± 0,002	61,2 ± 6,4
08.11.2013	0,204 ± 0,027	0,006 ± 0,004	43,4 ± 4,6

Tabuľka č. 11 : Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v pitných vodách

a) Úpravňa vody Turček

Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Príkion absorbovanej dávky v nGy/
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹		
14.1.2013	< 0,53	< 2	69 ± 7
12.2.2013	0,54 ± 0,08	< 2	65 ± 3
11.3.2013	0,71 ± 0,18	< 2	65 ± 5
15.4.2013	1,00 ± 0,24	< 1	63 ± 4
27.5.2013	< 0,58	< 2	85 ± 8
17.6.2013	0,78 ± 0,26	< 2	93 ± 5
15.7.2013	< 0,70	-	89 ± 6
5.8.2013	0,76 ± 0,45	< 5	90 ± 4
10.9.2013	< 0,80	< 2	93 ± 5
22.10.2013	1,13 ± 0,25	< 2	102 ± 4
18.11.2013	0,58 ± 0,17	< 1	84 ± 4
16.12.2013	< 0,58	< 2	79 ± 4

b) RÚVZ Banská Bystrica a Žilina

Banská Bystrica			Žilina		
Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹			(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹	
09.01.2013	< 0,71	< 2	26.02.2013	0,73 ± 0,17	< 2
13.05.2013	< 0,78	< 2	03.05.2013	< 0,76	< 1
22.07.2013	< 0,72	-	26.08.2013	< 0,51	< 1
25.11.2013	< 0,68	< 1	11.11.2013	< 0,39	< 1

Tabuľka č. 12: Výsledky meraní dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	105,2 ± 3 %	93,0 ± 2 %	84,6 ± 3 %	102,6 ± 4 %
Banská Bystrica – SHMÚ	75,4 ± 2 %	81,9 ± 4 %	78,2 ± 4 %	89,4 ± 2 %
Čadca	77,5 ± 2 %	79,6 ± 4 %	75,3 ± 3 %	80,7 ± 2 %
Čadca - budova	135,3 ± 4 %	146,2 ± 4 %	138,9 ± 2 %	128,0 ± 1 %
Dolné Plachtince	86,2 ± 1 %	81,8 ± 2 %	77,2 ± 3 %	88,5 ± 1 %
Dudince	93,1 ± 3 %	86,5 ± 5 %	78,0 ± 2 %	92,9 ± 2 %
Chopok	nemerané	253,7 ± 5 %	135,9 ± 5 %	nemerané
Chopok 2 m	78,3 ± 1 %	118,2 ± 4 %	139,4 ± 2 %	nemerané
Chopok – budova	113,9 ± 1 %	115,9 ± 2 %	118,2 ± 1 %	111,1 ± 1 %
Liesek	86,9 ± 13 %	89,4 ± 3 %	87,2 ± 5 %	87,7 ± 3 %
Liesek – budova	nemerané	113,9 ± 3 %	109,3 ± 3 %	100,8 ± 2 %
Liptovský Mikuláš	97,0 ± 1 %	98,5 ± 3 %	93,6 ± 4 %	100,4 ± 1 %
Lom nad Rimavicou	76,3 ± 2 %	103,9 ± 3 %	98,6 ± 2 %	104,8 ± 2 %
Lučenec – Boľkovce	89,2 ± 5 %	90,5 ± 2 %	89,8 ± 1 %	105,6 ± 1 %
Martin	82,6 ± 2 %	83,7 ± 2 %	80,5 ± 3 %	91,4 ± 2 %
Oravský Podzámok	84,0 ± 4 %	83,4 ± 3 %	82,1 ± 4 %	89,3 ± 3 %
Podbanské	77,6 ± 2 %	88,4 ± 2 %	90,2 ± 1 %	90,7 ± 2 %
Rimavská Sobota	84,1 ± 5 %	91,8 ± 2 %	88,1 ± 2 %	102,0 ± 1 %
Sliač	83,5 ± 2 %	92,9 ± 5 %	88,8 ± 4 %	98,8 ± 1 %
Telgárt	85,1 ± 2 %	106,2 ± 4 %	105,2 ± 2 %	107,9 ± 2 %
Žiar nad Hronom – Lovča	81,5 ± 3 %	89,8 ± 3 %	85,8 ± 5 %	95,2 ± 4 %
Žilina	91,9 ± 3 %	95,4 ± 1 %	85,4 ± 3 %	94,8 ± 3 %

Výsledky meraní okamžitých hodnôt dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h) pri výmene TLD (prístroj FieldSpec)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	pozri týždenné merania			
Banská Bystrica – SHMÚ	41 ± 4	54 ± 5	96 ± 19	91 ± 15
Čadca	50 ± 6	84 ± 21	87 ± 8	84 ± 6
Dolné Plachtince	55 ± 3	85 ± 7	80 ± 8	91 ± 12
Dudince	63 ± 3	89 ± 4	83 ± 5	102 ± 14
Chopok	--	--	128 ± 11	91 ± 12
Chopok – budova	108 ± 6	--	126 ± 18	140 ± 24
Liesek	48 ± 5	67 ± 6	78 ± 13	87 ± 18
Liesek – budova	102 ± 9	121 ± 15	116 ± 8	125 ± 8
Liptovský Mikuláš	64 ± 7	95 ± 17	120 ± 14	97 ± 9
Lom nad Rimavicou	64 ± 4	30 ± 3	94 ± 13	95 ± 14
Lučenec – Boľkovce	52 ± 3	99 ± 5	90 ± 8	88 ± 8
Martin - Lipovec	50 ± 3	80 ± 9	96 ± 9	101 ± 14
Oravský Podzámok	55 ± 9	90 ± 18	81 ± 8	84 ± 14
Podbanské	38 ± 3	75 ± 10	83 ± 6	75 ± 18
Rimavská Sobota (Lukovištia)	52 ± 3	65 ± 9	90 ± 10	92 ± 23
Sliač	63 ± 4	57 ± 5	108 ± 12	97 ± 5
Telgárt	39 ± 2	90 ± 6	102 ± 7	97 ± 5
Žiar nad Hronom – Lovča	61 ± 4	66 ± 4	97 ± 9	102 ± 6
Žilina	67 ± 7	91 ± 12	95 ± 6	94 ± 8

Tabuľka č.13a: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1})				
Január	<2,1	–	<2,1	<2,1
Február	<2,1	<2,1	<2,1	–
Marec	<2,1	–	<2,1	–
Apríl	<2,1	–	<2,1	–
Máj	<2,1	<2,1	<2,1	<2,1
Jún	<2,1	–	<2,1	–
Júl	<2,1	–	<2,1	<2,1
August	<2,1	<2,1	<2,1	–
September	<2,1	–	<2,1	–
Október	<2,1	–	<2,1	–
November	<2,1	<2,1	<2,1	<2,1
December	<2,1	–	<2,1	–

Tabuľka č.13b: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^{137}Cs (mBq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Január	--	---	< 0,53	< 0,71
Február	< 0,43	0,73 ± 0,17	0,54 ± 0,08	---
Marec	< 1,36	---	0,71 ± 0,18	---
Apríl	< 0,67	---	1,00 ± 0,24	---
Máj	< 0,61	< 0,76	< 0,58	< 0,78
Jún	< 0,70	---	0,78 ± 0,26	---
Júl	0,55 ± 0,10	---	< 0,70	< 0,72
August	< 0,78	< 0,51	0,76 ± 0,45	---
September	0,90 ± 0,25	---	< 0,80	---
Október	< 0,51	---	1,13 ± 0,25	---
November	< 0,75	< 0,39	0,58 ± 0,17	< 0,68
December	< 0,65	---	< 0,58	---

Tabuľka č.13c: Monitoring potravín pre JRC v Ispre
(ak nie je uvedené inak, tak ide o aktivitu v natívnom stave).

Názov	Miesto	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
cvikla	Poltár	< 0,25
cuketa	Poltár	< 0,51
zemiaky	Lučenec	< 0,23
pšenica ozimná	Trebeľovce	< 0,52
kapusta biela	Veľký Kríš	< 0,24
jačmeň jarný	Rapovce	< 0,30
raž, pšenica ozimná	Rapovce	< 0,32
suchohrúb červenohnedý	Krahule, Predné pláne	145 ± 12

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs v pôde a tráve – Turček, 16.8.2013

Vrstva	A [Bq/kg]
tráva – suchá (100x100cm)	< 0,39
tráva – suchá (20x20cm)	6,8 ± 0,7
pôda 0-5 cm	23,5 ± 2,0
pôda 5-10 cm	23,1 ± 2,2
pôda 10-15 cm	22,1 ± 2,1

Hmotnostná aktivita rádionuklidov v suchom vodárenskom kale – Turček, 10.09.2013

Rádionuklid	A [Bq/kg]
¹³⁷ Cs	0,84 ± 0,09
⁴⁰ K	7,5 ± 1,2
²²⁶ Ra	< 0,3

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs a ⁴⁰K v sedimente – Nový Tekov, 1.7.2013

Vrstva	¹³⁷ Cs [Bq/kg]	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
sediment	3,5 ± 0,3	494 ± 52

Tabuľka č. 14 a) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
G A M A S P E K T R O M.	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	1	0	1
			Poč.uk.	3	0	3
			Poč.an.	2	0	2
	Porovnávacie merania		Poč.sk.	21	8	29
			Poč.uk.	12	0	0
	Merania /Rádiometrické analýzy/	Voda	Poč.vz.	36	36	72
			Poč.an.	36	36	72
		Potravin. reťazec	Poč.vz.	25	29	54
			Poč.an.	25	29	54
		Iné zložky ŽP	Poč.vz.	144	146	290
			Poč.an.	144	119	263
		Pozadia	Poč.vz.	3	6	9
		Obdobie			I.polrok	II.polrok
R Á D I O C H É M I A	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	37	31	68
			Poč.uk.	7	9	16
			Poč.an.	108	33	141
	Porovnávacie merania		Poč.sk.	14	4	18
			Poč.uk.	4	4	8
	Rádiochem. analýzy	¹³⁷ Cs	Poč.vz.	39	44	83
			Poč.an.	39	44	83
		²²⁸ Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		³ H	Poč.vz.	55	59	114
			Poč.an.	55	59	114
		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	24	25	49
			Poč.an.	24	25	49
		²²⁶ Ra	Poč.vz.	6	2	8
			Poč.an.	8	2	10
		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		²²² Rn voda	Poč.vz.	109	83	192
			Poč.an.	218	83	301
		Σ alfa	Poč.vz.	138	131	269
			Poč.an.	143	151	294
		Σ beta	Poč.vz.	156	131	287
	Poč.an.		161	151	312	
	²¹⁰ Po	Poč.vz.	6	28	34	
		Poč.an.	9	54	63	
	^{234,235,238} U	Poč.vz.	6	15	21	
		Poč.an.	10	15	25	

Tabuľka č. 14 b) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu	
R Á D I O C H É M I A	Merania /Rádiometrické analýzy/	³H	Poč.vz.	0	0	0	
			Poč.an.				
				0	0	0	
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0	
		⁹⁰Sr	Poč.vz.	24	31	55	
			Poč.an.	56	64	120	
		Pozadia	Poč.vz.	0	4	4	
		²²⁶Ra	Poč.vz.	6	3	9	
			Poč.an.	8	4	12	
		Pozadia	Poč.vz.	0	3	3	
		^{223,224}Ra	Poč.vz.	0	0	0	
			Poč.an.	0	0	0	
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0	
		²²²Rn	Poč.vz.	109	83	192	
			Poč.an.	218	83	301	
		Voda	Poč.vz.	109	83	192	
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0	
		²²²Rn	Poč.vz.	0	0	0	
			Poč.an.	0	0	0	
		Ovzdušie	Poč.vz.	0	0	0	
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0	
Σ	Poč.vz.	138	137	275			
	Poč.an.	143	189	332			
Alfa	Poč.vz.	204	216	420			
Pozadia	Poč.vz.	156	155	311			
Σ	Poč.vz.	161	207	368			
	Poč.an.	204	216	420			
beta	Poč.vz.	204	216	420			
Pozadia	Poč.vz.	6	28	34			
²¹⁰Po	Poč.vz.	9	54	63			
	Poč.an.	0	0	0			
Pozadia	Poč.vz.	0	0	0			
^{234,235,238}U	Poč.vz.	6	15	21			
	Poč.an.	10	15	25			
Pozadia	Poč.vz.	0	0	0			
	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu	
T E R É N	Kalibrácia	Overovanie	Poč.vz.	0	0	0	
			Poč.uk.	0	0	0	
	Merania	D.príkion ²²²Rn ovzd.	Poč.vz.	60	60	120	
			Poč.vz.	0	0	0	
	Odbery	Voda	Poč.vz.	53	58	111	
			Potr.ret'azec	Poč.vz.	9	28	37
				Iné zlož.ŽP	Poč.vz.	18	19

Odbor lekárskej mikrobiológie
RNDr. Jozef Strhársky, PhD. - poverený zastupovaním ved. odboru

1. ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

1.1. NÁPLŇ, ZAMERANIE, ČLENENIE ODBORU A ROZSAH ČINNOSTI ODBORU LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE, KTORÝ VYPLÝVA ZO ZÁKONA NR SR č. 355/2007 Z.z., ZÁKONA NR SR č. 152/1995 Z.z., ZÁKONA NR SR č. 218/2007 Z.z. A ĎALŠÍCH VŠEOBECNE ZÁVÄZNÝCH PREDPISOV A ÚLOH URČENÝCH HLAVNÝM HYGIENIKOM ÚVZ SR A MZ SR.

Odbor lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2013 vykonával základnú a nadstavbovú diagnostiku na úseku antiinfekčnej imunológie, lekárskej virológie, lekárskej parazitológie, molekulárnej biológie, mikrobiológie životného prostredia a biológie životného prostredia pre 6 RÚVZ Banskobystrického kraja (BB, LC, RS, VK, ZH, ZV). Nadstavbové vyšetrenia boli vykonávané pre bývalý stredoslovenský región (ZA, MT, LM, CA, PB, PD). Koordinácia činnosti monitorovacích staníc PIS pri RÚVZ v SR a celoslovenského peľového spravodajstva.

Odbor lekárskej mikrobiológie v RÚVZ Banská Bystrica je organizačne členený na 8 oddelení:

1. Oddelenie antiinfekčnej imunológie
2. Oddelenie lekárskej virológie
3. Oddelenie lekárskej parazitológie
4. Oddelenie lekárskej bakteriológie
5. Oddelenie mikrobiológie životného prostredia
6. Oddelenie biológie životného prostredia
7. Oddelenie molekulárnej biológie
8. Oddelenie zákazu biologických zbraní

Integrálnou súčasťou odboru lekárskej mikrobiológie sú:

NRC pre pertussis a parapertussis

NRC pre toxoplazmózu

NRC pre pneumokokové nákazy

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane.

Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy

Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM) RÚVZ BB zabezpečuje laboratórne diagnostické činnosti vyplývajúce zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z., zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. a zo zákona NR SR č. 218/2007 Z.z., rozpracovaných podľa jednotlivých oddelení nižšie v texte.

Okrem diagnostických činností zabezpečuje OLM aj činnosť orgánu štátnej správy v oblasti dodržiavania zákazu biologických zbraní, podľa zákona NR SR č. 218/2007 Z.z. § 7 písm. c). Rozsah úloh pri príprave podkladov pre rozhodnutia a opatrenia ÚVZ SR, vykonávaní dohľadu nad dodržiavaním zákazu biologických zbraní, vykonávaní dohľadu nad zaobchádzaním s vysoko rizikovými biologickými agensmi a toxínmi a vedením evidencie určuje § 10 tohto zákona. Ďalej vykonáva dohľad na pracoviskách v SR nad dodržiavaním tohto zákona podľa § 20.

OLM sa zúčastňuje na riešení národných a medzinárodných programov významných pre verejné zdravie a vykonáva výskum v tejto oblasti v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 3 písm. a).

OLM sa podieľa na epidemiologickej bdelosti nad prenosnými chorobami a na imunizačnom programe v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 3 písm. b).

OLM vedie peľovú informačnú službu v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 6 ods. 7.

OLM v rámci pracovnej náplne jednotlivých NRC zabezpečuje aj metodickú a publikačnú činnosť, uschováva vzorky biologického materiálu, ktorý obsahuje pôvodcu ochorenia, ktorý bol získaný z potvrdeného prípadu ochorenia, zabezpečuje zaškoľovanie v nových laboratórnych metodikách v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. § 8 ods. 3.

Prehľady o počte vyšetrených vzoriek za rok 2013, počte analýz, počte výkonov na jednu laborantku ako aj trendy v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi podľa jednotlivých oddelení Odboru lekárskej mikrobiológie sú uvedené v tabuľkách č. 6 a 7.

V súlade s akreditačným procesom je na OLM zriadená prípravňa pôd a roztokov, ktorej činnosť je podrobne zdokumentovaná v tabuľkách **č16**.

Činnosť na úseku OBP a PO prebiehala podľa plánu úradu. Pracovníci odboru lekárskej mikrobiológie splnili úlohy vyplývajúce z plánu práce na rok 2013.

2. PERSONÁLNE OBSADENIE

V roku 2013 bol poverený zastupovaním vedúceho odboru lekárskej mikrobiológie RNDr. Jozef Strhársky, PhD. (od 11.5.2012).

Na odbore pracovalo; 8 VŠ so špecializáciou; 1 VŠ bez špecializácie; 13,25 laborantiek; 2 iní zdravotnícki pracovníci; 6 pomocných zamestnancov; 2 upratovačky tabuľka č. 5.

V roku 2013 na odbore lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, vykonávali títo pracovníci doktorandské štúdium:

Mgr. Edita Bottková

Školiteľ: MUDr. Cyril Klement, CSc.

Školiteľ - špecialista: RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

Téma: Výskyt kmeňov *Streptococcus pneumoniae* na Slovensku".

Ukončenie rigorózneho skúšky: 10.12.2013 - Prírodovedecká fakulta Univerzity

Komenského v Bratislave, udelený titul: RNDr.

3. AKREDITÁCIA

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici (ďalej RÚVZ BB) je orgánom verejného zdravotníctva, ktorý vykonáva potravinový dozor v zmysle zákona NR SR č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov. V zmysle § 25 ods. 1 skúšanie vzoriek výrobkov odobratých podľa § 19 ods. 4 písm. b) vykonávajú laboratória poverené ministerstvom pôdohospodárstva a ministerstvom zdravotníctva. Ich spôsobilosť na vykonávanie skúšania sa preukazuje osvedčením o akreditácii, čo znamená zabezpečiť vykonávanie skúšania v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005 - Všeobecné požiadavky na kompetentnosť skúšobných a kalibračných laboratórií.

Skúšobné laboratória RÚVZ BB sú poverené Ministerstvom zdravotníctva SR ako úradné laboratória, v zmysle novely zákona NR SR č. 152/1995 o potravinách v znení neskorších predpisov podľa § 25 ods. 1 a Nariadenia (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady o úradných kontrolách uskutočnených za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva, vykonávať analýzy vzoriek odobratých pri úradnej kontrole podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Osvedčenie o akreditácii má RÚVZ BB od 17. 5.2004, kedy mu bolo udelené prvé osvedčenie o akreditácii Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) platné do 17.5.2007 (Slovenská národná akreditačná služba je v zmysle Zákona NR SR č. 505/2009 o akreditácii orgánov posudzovania zhody akreditačným orgánom podľa čl. 4 nariadenia (ES) č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh).

V roku 2007 prebehla na RÚVZ BB reakreditácia SNAS. RÚVZ BB získalo osvedčenie o akreditácii č. S -156 vydané SNAS dňa 21.5.2007 a platné do 21.5.2011.

V roku 2011 prebehla na RÚVZ BB druhá reakreditácia SNAS. RÚVZ BB získalo osvedčenie o akreditácii č. S -156 vydané SNAS 20.5.2011 a platné do 20.5.2015 ako pracovisko s fixným rozsahom akreditácie.

Pracovisko OLM v roku 2013 zúžilo rozsah akreditácie o 3 nevykonávajúce sa skúšky (položka č. 44-stanovenie protilátok proti vírusu chrípky A a B metódou KVR, položka č. 63-stanovenie protilátok triedy IgG proti Toxocara spp. ELISA metódou, položka č. 67- stanovenie protilátok triedy IgM proti vírusu Parvo B19 ELISA metódou).

V dňoch 1.-3.7.2013 bol vykonaný v akreditovanom subjekte dohľad SNAS, ktorý posúdil plnenie akreditačných kritérií a funkčnosť zavedeného systému manažérstva kvality podľa ISO/IEC 17025:2005 a odporučil ponechať akreditáciu v rozsahu osvedčenia o akreditácii zúženú o položky, o ktorých zúženie požiadal akreditovaný subjekt.

Obsah Osvedčenia o akreditácii:

RÚVZ BB (Odbor ochrany zdravia pred žiarením, Odbor chemických analýz, Odbor lekárskej mikrobiológie, Odbor hygieny výživy, Odbor hygieny životného prostredia a zdravia, Odbor epidemiológie, Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie, Odbor hygieny detí a mládeže) je spôsobilý vykonávať chemické, mikrobiologické, biologické a fyzikálno-chemické skúšky vôd a požívatín, predmetov bežného používania, kozmetických výrobkov, ovzdušia a biologického materiálu; odbery vzoriek ovzdušia; odbery vzoriek vôd a požívatín; rádiochemické skúšky vôd; sérologické, virologické, parazitologické a molekulárno-biologické skúšky vzoriek biologického materiálu; vyjadrovať názory a interpretácie k výsledkom skúšok; meranie fyzikálnych veličín hluku v životnom a pracovnom prostredí a osvetlenia podľa rozsahu akreditácie uvedeného v prílohe k osvedčeniu.

RÚVZ BB	Akreditované skúšky počet skúšok / skúšané matrice	Akreditované ukazovatele počet ukazovateľov / skúšané matrice
OLM	12 / vody 12 / požívatiný 43 / biologický materiál 2 / ovzdušie akreditácia pre názory a interpretácie výsledkov klinických vyšetrení Σ 69	25 / vody 12 / požívatiný 78 / biologický materiál 2 / ovzdušie Σ 117

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia § 8 ods. 4 MZ schváli zriadenie národného referenčného centra, ak má žiadateľ osvedčenie o akreditácii.

MZ SR zriadilo na RÚVZ BB Odbore lekárskej mikrobiológie rozhodnutím č. 3363/94-A z dňa 15.10.1994 „Národné referenčné centrum pre pertussis a parapertussis“, rozhodnutím č. 354/1997-A z dňa „Národné referenčné centrum pre toxoplazmózu“ a rozhodnutím č.: Z61839/2010-OZS z dňa 1.1.2011 „Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy“, ktoré sú špecializované pracoviská RÚVZ BB na riešenie úloh verejného zdravotníctva. Špecializovaná nadstavbová a konečná laboratórna diagnostika národných referenčných centier je súčasťou rozsahu spôsobilosti skúšobných laboratórií Odboru lekárskej mikrobiológie vykonávať akreditovanú činnosť.

Diagnostická činnosť NRC pre toxoplazmózu vychádza z odborného usmernenia MZ SR o diagnostike toxoplazmózy (Vestník MZ SR, čiastka 52-53, roč. 54, z dňa 10. októbra 2006). NRC pre toxoplazmózu má všetky požívané vyšetrovacie postupy akreditované.

Rozsah spôsobilosti NRC pre toxoplazmózu (z osvedčenia o akreditácii č. 159/S-156)

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
31.		Koncentrácia protilátok triedy IgG proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza	ŠPP_OLM_26 / 01 LP (5)	N/I
32.		Koncentrácia protilátok triedy IgA proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza	ŠPP_OLM_27 / 02 LP (6)	N/I

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
33.	Biologický materiál sérum plazma	Protilátky triedy IgE proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - <i>enzýmová imunoanalýza</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_28 /03 LP (7)	N/I
34.		Protilátky triedy IgM proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - <i>enzýmová imunoanalýza</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_29 /04 LP (8)	N/I
35.		Avidita protilátok triedy IgG proti <i>Toxoplasma gondii</i>	ELISA - <i>enzýmová imunoanalýza</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_30 /05 LP (9)	N/I
36.		Celkové protilátky proti <i>Toxoplasma gondii</i>	KVR - <i>reakcia väzby komplementu</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_31 /06 LP (10)	N/I
37.		Protilátky triedy IgG,IgA,IgM proti <i>Toxoplasma gondii</i>	WB - <i>proteínová analýza western blot</i> (kvalitatívna)	SPP_OLM_38 /07 LP (11)	N/I
39.	Biologický materiál krv, sérum, moč, likvor, výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, plodová voda, ster z uretry resp. krčka maternice, spútum, bronchoalveolárna laváž, pítevný materiál, bakteriálna kultúra	DNA vírusov a baktérií <i>Chlamydia trachomatis</i> <i>Mycoplasma pneumoniae</i> <i>Toxoplasma gondii</i> <i>Pneumocystis carinii</i> <i>Brucella melitensis</i> <i>Francisella tularensis</i> <i>Epstein-Barr virus</i> <i>Adenovirus</i> <i>Parvo B 19</i> <i>Campylobacter jejuni subsp.jejuni</i> <i>Chlamydia pneumoniae</i> <i>Vibrio cholerae</i>	PCR - <i>molekulárno biologická</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_34/03 MB (19)	N/I
72.	<u>Biologický materiál</u> krv, likvor, plodová voda, pitevný materiál	DNA <i>Toxoplasma gondii</i>	Real-time PCR - <i>molekulárno biologická</i> (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_36/05 MB (50)	N/I

Rozsah spôsobilosti NRC pre pertussis a parapertussis (z osvedčenia o akreditácii č. 159/S-156)

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
41.	<u>Biologický materiál</u> sérum plazma	Protilátky triedy IgG proti <i>Bordetella pertussis</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_19 /02 AI (12)	N/I
42.		Protilátky triedy IgM a IgA proti <i>Bordetella pertussis</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_20 /03 AI (13)	N/I
43.		Protilátky proti <i>Bordetella pertussis</i>	Aglutinácia (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_22 / 05 AI (14)	N/I
46.		Protilátky proti <i>Bordetella parapertussis</i>	Aglutinácia (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_25 /08 AI (17)	N/I
38.	<u>Biologický materiál</u> výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, pitevný materiál, bronchoalveolárna laváž, bakteriálna kultúra	DNA <i>Bordetella pertussis</i> a <i>Bordetella parapertussis</i>	Real time PCR ¹⁰ - PCR v reálnom čase -molekulárno biologická (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_42 /07 MB (18)	N/I
69.	<u>Biologický materiál</u> výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, pitevný materiál, bronchoalveolárna laváž	<i>Bordetella pertussis</i> a <i>Bordetella parapertussis</i>	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_62 /26 AI (36)	N/I

V zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia § 11 Špecializované úlohy verejného zdravotníctva je platný dokument ÚVZ SR Bratislava „Špecializácia odborných činností na rok 2011 a ďalšie roky“, v ktorom je zadaná povinnosť špecializovaných pracovísk v odbore svojej špecializácie, ak odborná špecializácia vyžaduje aj laboratórne činnosti, zabezpečiť ich vykonávanie v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17025:2005 - Všeobecné požiadavky na kompetentnosť skúšobných a kalibračných laboratórií.

Špecializované pracoviská v oblasti lekárskej mikrobiológie na RÚVZ BB OLM:

- Špecializované pracovisko na stanovenie rodu *Campylobacter* má akreditovanú štandardnú metódu skúšania kultivačnú podľa STN ISO 10272 a štandardnú metódu molekulárno biologickú PCR polymerázovú reťazovú reakciu.

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
39.	<u>Biologický materiál</u> krv, sérum, moč, líkvor, výter z hrdla, výter z nosohltanu, výplach nosohltanu, plodová voda, ster z uretry resp. krčka matrice, spútum, bronchoalveolárna laváž, pítevný materiál, bakteriálna kultúra	DNA vírusov a baktérií <i>Chlamydia trachomatis</i> <i>Mycoplasma pneumoniae</i> <i>Toxoplasma gondii</i> <i>Pneumocystis carinii</i> <i>Brucella melitensis</i> <i>Francisella tularensis</i> <i>Epstein-Barr virus</i> <i>Adenovirus</i> <i>Parvo B 19</i> <i>Campylobacter jejuni</i> <i>subsp.jejuni</i> <i>Chlamydia pneumoniae</i> <i>Vibrio cholerae</i>	PCR -molekulárno biologická (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_34 / 03 MB (19)	N/I
22.	Potraviny	Termotolerantné baktérie rodu <i>Campylobacter</i>	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_66 / 11 MŽP (STN ISO 10272-1)	

- Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy má akreditované štandardné ELISA metódy skúšania, Western blot analýzu a štandardné metódy molekulárno-biologické RT-PCR (reverzná transkripcia - polymerázová reťazová reakcia).

Podľa vestníka MZ SR z 15.12.2007, čiastka 48-60, Sieť laboratórnych pracovísk vykonávajúcich laboratórnu diagnostiku VH A-E, Čl. VII Nadstavbové, vysoko špecializované vyšetrenia zabezpečujú:

- b) špecializované pracoviská pre vírusové hepatitídy na Úrade verejného zdravotníctva SR v Bratislave, Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach,

Príloha č. 1 k odbornému usmerneniu MZ SR o štandardizácii laboratórnej diagnostiky vírusových hepatitíd (VH) A, B, C, D a E (A – E) a o štandardizácii diagnostiky, liečebných postupov a dispenzarizácie pacientov pri chronických hepatitídach B a C.

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
47.	<i>Biologický materiál</i> sérum plazma	HBeAg vírusu <i>VHB</i> ³	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_45/09 AI (21)	N/I
48.		Protilátky Anti-HBe proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_46/10 AI (22)	N/I
49.		Protilátky Anti –HBs proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_47/11 AI (23)	N/I
50.		HBsAg <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_48/12 AI (24)	N/I
51.		Konfirmačné stanovenie HBsAg <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_49/13 AI (25)	N/I
52.		Celkové protilátky HBc proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_50/14 AI (26)	N/I
53.		HBc IgM protilátky proti <i>VHB</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_51/15 AI (27)	N/I
54.		Celkové protilátky proti <i>VHD</i> ⁴	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_52/16 AI (28)	N/I
55.		Antigén proti <i>VHD</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_53/17 AI (29)	N/I
56.		IgM protilátky proti <i>VHD</i>	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_54/ 18 AI (30)	N/I
57.		IgG protilátky proti <i>VHC</i> ⁵	ELISA - enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	SPP_OLM_55/19 AI (31)	N/I
58.		Protilátky konfirmačne proti <i>VHC</i>	WB -proteínová analýza western blot (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_56/20 AI (32)	N/I

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
59.		Celkové protilátky proti HAV ⁶	ELISA -enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_57/21 AI (33)	N/I
60.		Protilátky IgM proti HAV	ELISA -enzýmová imunoanalýza (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_58/22 AI (34)	N/I
61.		Protilátky IgG/IgM proti HEV ⁷	WB -proteínová analýza western blot (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_61 /25 AI (35)	N/I

- Špecializované pracovisko pre nozokomiálne nákazy má akreditované štandardné kultivačné metódy skúšania

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
25.	Špecifické predmety a stery z plôch	Mikrobiologická kontrola sterilizačných prístrojov	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_39 / 08 MŽP (AHM č.2 / 1994)	
26.		Kontrola sterility predmetov a sterov	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_40 /09 MŽP (AHM č. 19 /79)	
27.		Stanovenie mikrobiálnej kontaminácie predmetov a plôch sterovou metódou	-kultivačná (kvalitatívna)	ŠPP_OLM_41 / 10 MŽP (AHM č. 7 / 1992)	

Špecializované pracoviská v oblasti objektivizácie faktorov prostredia na RÚVZ BB zabezpečujúci laboratórny odbor OLM:

- Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov a spór húb v ovzduší ma akreditovanú štandardnú mikroskopickú metódu skúšania

Položka	Objekt skúšky		Zavedená metóda		Ostatné špecifikácie
	Predmet / Matrica / Prostredie	Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt	Princíp / Druh / Typ	Označenie	
71.	Vonkajšie ovzdušie	Biologické alergény v ovzduší	-mikroskopická (kvalitatívna a počet)	ŠPP_OLM_64/07 BIO (39)	N/I

- Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov má akreditovanú štandardnú vizuálnu metódu skúšania

<i>Položka</i>	<i>Objekt skúšky</i>		<i>Zavedená metóda</i>		<i>Ostatné špecifikácie</i>
	<i>Predmet / Matrica / Prostredie</i>	<i>Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt</i>	<i>Princíp / Druh / Typ</i>	<i>Označenie</i>	
70.	Bytový prach	Roztoče bytového prachu	-vizuálna (semikvantitatívna)	ŠPP_OLM_76/08 BIO (49)	

Špecializované pracoviská v oblasti hodnotenia zdravotného rizika a legislatívy na RÚVZ BB spolupracujúci laboratórny odbor OLM:

- Špecializované pracovisko pre peľ v ovzduší má akreditovanú štandardnú mikroskopickú metódu skúšania

<i>Položka</i>	<i>Objekt skúšky</i>		<i>Zavedená metóda</i>		<i>Ostatné špecifikácie</i>
	<i>Predmet / Matrica / Prostredie</i>	<i>Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt</i>	<i>Princíp / Druh / Typ</i>	<i>Označenie</i>	
71.	Vonkajšie ovzdušie	Biologické alergény v ovzduší	-mikroskopická (kvalitatívna a počet)	ŠPP_OLM_64/07 BIO (39)	N/I

- Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov má akreditovanú štandardnú vizuálnu metódu skúšania

<i>Položka</i>	<i>Objekt skúšky</i>		<i>Zavedená metóda</i>		<i>Ostatné špecifikácie</i>
	<i>Predmet / Matrica / Prostredie</i>	<i>Vlastnosť / Parameter / Ukazovateľ / Analyt</i>	<i>Princíp / Druh / Typ</i>	<i>Označenie</i>	
70.	Bytový prach	Roztoče bytového prachu	-vizuálna (semikvantitatívna)	ŠPP_OLM_76/08 BIO (49)	

4. ČINNOSŤ PRACOVÍSK

4.1. SPRÁVA O ČINNOSTI NÁRODNÝCH REFERENČNÝCH CENTIER

4.1.1. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE PERTUSSIS A PARAPERTUSSIS

NRC pre pertussis a parapertussis bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č. 3363/94-A z dňa 15. októbra 1994.

Personálne obsadenie

počet lekárov: 2

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.

MUDr. Viera Morihládková

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním III. stupňa: 1

RNDr. Lucia Maďarová, PhD., vedúca NRC

počet pracovníkov s ÚSOV (laboranti): 3

Daniela Hašková

Valéria Oravcová

Renáta Hricová

Akreditácia

- podľa predpisu (STN EN ISO/IEC 17 025:2005)
- od roku 2005
- reakreditácia 2011 s platnosťou do roku 2015
- počet skúšok: 6
- počet ukazovateľov: 9

Činnosť NRC (pracoviska)

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

- laboratórna diagnostika *Bordetella pertussis* a *Bordetella parapertussis* z biologického materiálu kultivačnými metódami, metódami priameho dôkazu nukleovej kyseliny (real-time PCR) a dôkaz protilátok sérologickými metódami (aglutinácia, ELISA)
- vykonávanie nadstavbovej diagnostiky pre ostatné laboratória

- v spolupráci s epidemiológiou monitoruje epidemiologickú situáciu pertussis a parapertussis v SR
- vedenie databázy epidemiologických a laboratórnych údajov
- spracováva, analyzuje a archivuje štatistické údaje a prezentuje ich formou výročných správ, grafov a tabuliek
- odborná a metodická činnosť
- konzultácie
- zavádzanie nových diagnostických metód slúžiacich na typizáciu *B. pertussis*
- spolupráca s ECDC (Európske centrum na kontrolu a prevenciu nakažlivých ochorení) na projekte slúžiacom na zosúladenie diagnostiky pertussis na všetkých úrovniach (kultivačnej, sérologickej, molekulárno-biologickej, genotypizačnej)
- implementácia odporúčaní ECDC (EUVAC.NET, PertstrainGroup) do laboratórnej diagnostickej praxe

Pomocou aglutinácie sa v roku 2013 vyšetrilo 65 dvojíc sér na prítomnosť *B. parapertussis*. Touto metódou sa prítomnosť *B. parapertussis* nepodarilo dokázať v žiadnom prípade. V začiatku roka 2013 boli pomocou aglutinácie vyšetrené 4 dvojice sér na prítomnosť *B. pertussis*, pozitivita nebola dokázaná ani v jednom z prípadov. V súlade s odporúčaniami EU.Pertstrain Group sa v tomto roku upustilo od vyšetrovania prítomnosti protilátok proti *B. pertussis* pomocou aglutinácie v dôsledku nízkej citlivosti tejto metódy a nevhodnosti jej použitia u ľudí očkovaných acelulárnou vakcínou.

ELISA dôkazovými metódami bolo vyšetrených 551 vzoriek na prítomnosť protilátok triedy IgG antiPT a 551 vzoriek na prítomnosť protilátok triedy IgA antiPT. Pozitivita bola dokázaná v prípade protilátok triedy IgG 120 krát, u protilátok triedy IgA 54 krát.

Pomocou real-time PCR sa v roku 2013 vyšetrilo spolu 381 materiálov na dôkaz prítomnosti *Bordetella sp.* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu bol vykonaný pomocou real-time PCR v 54 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella sp.* bola potvrdená v 14 prípadoch, prítomnosť *B. pertussis* bola potvrdená v 4 vyšetrovaných materiáloch a prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 4 prípadoch.

Do systému EPIS boli nahlásené všetky prípady resp. pacienti, ktorí na základe klinickej diagnózy a kombinácie laboratórnych vyšetrení na prítomnosť *B. pertussis* resp.

B. parapertussis spadali pod definíciu potvrdených resp. pravdepodobných prípadov pertussis a prapertussis.

Pomocou kultivácie bolo vyšetrených v roku 2013 spolu 110 nasofaryngeálnych výterov, prítomnosť *B. pertussis* ani *B. parapertussis* nebola potvrdená ani v jednom prípade. Súhrn vyšetrených a pozitívnych vzoriek pomocou jednotlivých metód dôkazu sú uvedené v tabuľkách 25.

Podľa epidemiologických štatistík (EPIS, www.epis.sk) bolo v roku 2013 hlásených spolu 908 ochorení na pertussis, čo predstavuje incidencia 16,78 na 100 000 obyvateľov. Najvyššia incidencia bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji. Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť je v skupine 0 ročných a v skupine 15-19 ročných, čo koreluje s dátami z krajín EU a EEA. Tento fenomén vyvanutia imunity u adolescentov a dospelých, by do istej miery mala riešiť povinná vakcinácia, booster v 13. roku života. Prehľad icidencie podľa krajov, vekovo-špecifická chorobnosť ako aj mapu výskytu za rok 2013 a trend za posledných 10 rokov čo sa týka výskytu pertussis sú zdokumentované v tabuľkách 26, 27 a na Obr. 1-4. (Dáta z EPIS sú aktuálne k dátumu 22.1.2014)

Novozavedené metódy

V súvislosti so zaznamenaním epidémií pertussis v mnohých krajinách sa stále väčšia pozornosť sústreďuje na vakcináciu proti pertussis. V súčasnosti je vypracovaných mnoho štúdií zaoberajúcich sa účinnosťou vakcinácie ale aj skúmaním genetickej príbuznosti resp. odlišnosti izolovaných kmeňov z jednotlivých epidémií a vakcinálnych kmeňov. Tieto analýzy sa vykonávajú prevažne pomocou pulznej elektroforézy (PFGE). Získané pulzotypy sú triedené do skupín a porovnáva sa ich príbuznosť resp. odlišnosť. V roku 2013 sme z tohto dôvodu pre potreby NRC a surveillance pertussis v SR naďalej validovali túto metódu za použitia zbierkových referenčných kmeňov *B. pertussis*, metóda je zvalidovaná a je pripravená na analýzu izolovaných kmeňov.

V súvislosti s novými pokynmi a odporúčaniami ECDC na diagnostiku *B. pertussis* pomocou molekulárno-biologických metód (real-time PCR) sa do diagnostiky zaviedla PCR slúžiaca na dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxP*), ktorý je špecifický len pre druh *B. pertussis*. Toto vyšetrenie sa vykonáva ako nadstavbová metóda u kmeňov pozitívnych na prítomnosť *IS481*, nakoľko táto sa vyskytuje aj u iných druhov rodu *Bordetella*. Táto metóda bola doložená do akreditácie a podľa platných legislatívnych predpisov bola schválená.

V súvislosti s poslednými odporúčaniami EU.Pertstrain Group, na sérologickú diagnostiku *B. pertussis*, sa v NRC vykonáva dôkaz prítomnosti protilátok tried IgG a IgA kvantitatívnymi ELISA metódami.

Medzilaboratórne porovnanie

Dňa 23.1.2013 bolo vykonané bilaterálne porovnanie so vzorkami z roku 2011 z Medzinárodného medzilaborátorného testu organizovaného pod záštitou ECDC, v rámci projektu slúžiaceho na zosúladienie diagnostiky *B. pertussis* a *B. parapertussis* pomocou real-time PCR resp. PCR. Spolu bolo testovaných 7 vzoriek DNA rôznych *Bordetella* spp. o rôznych koncentráciách. Test bol vykonaný so 100% úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

- NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR. a poskytovalo odborné konzultácie pre pacientov a odbornú verejnosť
- NRC sa zapojilo do Programov a projektov Hlavného hygienika SR, Úloha 8.5 Surveillance *Bordetella pertussis*. Cieľom projektu je diagnostika *Bordetella pertussis* s dôrazom na zavedenie kultivácie a následnej molekulárnej typizácie pomocou PFGE a následným porovnaním kmeňov vakcinálnych a kmeňov izolovaných z jednotlivých ochorení.

Legislatívna činnosť

NRC sa podieľalo na tvorbe Odborného usmernenia na zabezpečenie surveillance pertussis v Slovenskej republike (vestník MZ SR, február 2013)

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného najmä na kultiváciu *B. pertussis* a dôkaz pomocou real-time PCR. a poskytovalo odborné konzultácie pre pacientov a odbornú verejnosť
- výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa diagnostiky tohto agens boli prezentované na domácich odborných podujatiach (viď prednášková činnosť)
- vedúca NRC prednášala v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ: „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie SR“
- NRC pravidelne uskutočňovalo konzultácie a usmernenia pre spolupracujúce pracoviská najmä pre ambulancie, kliniky a nemocnice ako aj pre jednotlivé RÚVZ

- NRC pravidelne zverejňuje a publikuje jednotlivé informácie ako aj prezentácie z tejto oblasti na webovej stránke RÚVZ BB (www.vzbb.sk)

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – National Focal Point for Microbiology, ECDC

– kontaktný bod pre pertussis, laboratórna časť

MUDr. Mária Avdičová, PhD. – kontaktný bod pre pertussis, epidemiológia

Účast' na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

- v roku 2013 nebola uskutočnená a zrealizovaná ani jedna zahraničná pracovná cesta

4.1.2. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE TOXOPLAZMÓZU

NRC pre toxoplazmózu zriadené rozhodnutím MZ SR č. 354/1997-A z dňa 19. 2.1997, s účinnosťou od 1.3.1997

Personálne obsadenie

- RNDr. Jozef Strhársky, PhD. – iný odborný pracovník VŠ III. stupňa, vedúci NRC
- RNDr. Lucia Maďarová, PhD. – iný odborný pracovník VŠ III. stupňa
- Miriam Laštiaková – zdravotná laborantka s PŠŠ
- Renáta Hricová – zdravotná laborantka s PŠŠ

Akreditácia

V súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005.

Od roku 2005 s platnosťou osvedčenia do 20.5.2015.

V júli 2013 bol vykonaný v NRC dohľad nad akreditáciou komisiou SNAS.

Serológia: 7 skúšok a 9 ukazovateľov (celkové protilátky a jednotlivé imunoglobulínové triedy).

Priamy dôkaz DNA: 2 skúšky a 2 ukazovatele (PCR a real-time PCR).

Činnosť NRC

Činnosť NRC vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

NRC zabezpečuje základnú a špecializovanú nadstavbovú laboratórnu diagnostiku toxoplazmózy a overovanie laboratórnych výsledkov, vykonáva expertízu, metodickú a publikačnú činnosť, zabezpečuje zaškoľovanie v nových laboratórnych metodikách a

spolupracuje s príslušnými orgánmi a organizáciami Európskej únie a so Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

NRC pri diagnostike toxoplazmózy vychádza z odborného usmernenia MZ SR o diagnostike toxoplazmózy (Vestník MZ SR, čiastka 52 - 53, roč. 54, z dňa 10. októbra 2006).

Diagnostiku toxoplazmózy vykonávame podľa štandardnej schémy. Na dôkaz celkových protilátok používame komplement fixačnú reakciu (KFR). Všetky vzorky vyšetrujeme metódou ELISA na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM, IgA a následne vyšetrujeme protilátky triedy IgE. V prípade pozitívnych výsledkov zisťujeme aviditu IgG protilátok.

V roku 2013 sme vyšetřili metódou KFR na dôkaz celkových toxoplazmových protilátok 216 vzoriek sér. Na dôkaz špecifických IgM protilátok metódou ELISA sme vyšetřili 219 vzoriek, na dôkaz IgA protilátok metódou ELISA sme vyšetřili 218 vzoriek a na dôkaz IgE protilátok metódou ELISA sme vyšetřili 213 vzoriek sér. IgG protilátky sme vyšetřili u 220 vzoriek a aviditu IgG protilátok sme vyšetřili u 159 vzoriek. Celkový počet vyšetřených vzoriek v rámci NRC bol v porovnaní s rokom 2012 vyšší o 56,4 % (r. 2010 - 761 vzoriek, r. 2011 - 1197 vzoriek, r. 2012 – 815 vzoriek, r. 2013 – 1275 vzoriek).

Podrobný prehľad o počte vyšetřených vzoriek je uvedený v tabuľke č. **28**.

Aj v roku 2013 sme pokračovali so surveillance toxoplazmózy gravidných žien, čo umožňuje vyhľadať prípady aktívnej a kongenitálnej toxoplazmózy a začať včasnú a cieleňú liečbu. Za obdobie roka 2013 sme vyšetřili 109 vzoriek sér od gravidných žien.

Oddelenie molekulárnej biológie vyšetřilo pre potreby NRC 16 vzoriek biologického materiálu (8 plodová voda, 3 likvor, 1 krv, 2 bioptický materiál, 2 pitevný materiál) metódou priameho dôkazu pôvodcu pomocou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR).

Epidemiologická situácia výskytu toxoplazmózy v Slovenskej republike za rok 2013 (aktuálny stav k dňu 14.1.2014) je uvedená v priložených tabuľkách č. **29, 30, 31, 32**), grafe a mape.

Podľa epidemiologických štatistík (EPIS, www.epis.sk) bolo v roku 2013 hlásených 158 ochorení na toxoplazmózu, čo predstavuje incidenciu 2,92 na 100 000 obyvateľov.

V roku 2013 bol hlásený 1 prípad kongenitálnej toxoplazmózy.

Novozavedené metódy

V hodnotenom období nebola zavedená žiadna nová metóda skúšania.

Všetky metódy prešli úspešnou reakreditáciou SNAS v marci 2011.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2013 sa NRC zúčastnilo jedného plánovaného medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie toxoplazmových protilátok (Toxoplasma, Labquality 2013, Fínsko). Vyšetřili sme 3 vzorky a 21 ukazovateľov so 100% úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne sme aktualizovali štandardné pracovné postupy a príslušnú riadenú dokumentáciu, na čom sa podieľali všetci pracovníci NRC.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 33 opakovaných meraní, čo predstavuje 769 analýz.

NRC priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické a PCR vyšetrenie.

Legislatívna činnosť

NRC nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

V roku 2013 NRC neusporiadalo vlastný konzultačný deň.

NRC poskytuje konzultačnú a metodickú činnosť priebežne na základe požiadaviek.

Konzultačná činnosť spočíva v poskytovaní odborných informácií pre lekárov prvého kontaktu o možnostiach diagnostiky a odporúčaní liečby na špecializovanom infekčnom oddelení FNŠP FDR v Banskej Bystrici.

NRC poskytuje konzultácie klinickým pracovníkom týkajúce sa štádia ochorenia, interpretácie výsledkov sérologických vyšetrení, a podľa potreby odporúča doplňujúce konfirmačné vyšetrenia pre jednotlivé rizikové skupiny.

NRC spolupracuje s oddeleniami klinickej mikrobiológie, infekčnými, gynekologickými a novorodeneckými oddeleniami pri NsP v SR, ako aj s odborom epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica.

NRC zabezpečuje odborné stáže študentov a laboratórnych pracovníkov ako aj stáže v rámci postgraduálneho vzdelávania a predatestačnej prípravy zdravotníckych pracovníkov.

Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbbb.sk) je zriadená stránka NRC, kde je zverejnená správa o jeho činnosti, epidemiologický prehľad o výskyte toxoplazmózy, odborné články, metodiky a odborné usmernenia, ako aj odkazy na iné stránky s rovnakou problematikou.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci NRC nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií. Vedúci NRC je členom Slovenskej parazitologickej spoločnosti pri SAV.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou NRC.

4.1.3. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE PNEUMOKOKOVÉ NÁKAZY

NRC pre pneumokokové nákazy bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č. Z61839/2010-OZS dňom 1.1.2011.

Personálne obsadenie

lekári 3

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc., vedúci NRC

MUDr. Mariena Avdičová, PhD.

doc. MUDr. Helena Hupková, PhD.

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním III. stupňa: 2

RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

RNDr. Jana Čamajová, PhD.

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním II. stupňa: 1

RNDr. Edita Bottková

počet pracovníkov s ÚSOV (laboranti): 1

Renáta Hricová

Akreditácia

- podľa predpisu (STN EN ISO/IEC 17 025:2005) akreditovaná metodika na diagnostiku bakteriálnych agens pomocou PCR
- od 2011 platnosť do 2015

Činnosť NRC (pracoviska)

Ťažiskové úlohy

- laboratórna diagnostika *Streptococcus pneumoniae* z biologického materiálu kultivačnými metódami, metódami priameho dôkazu nukleovej kyseliny (PCR), sérotypizácia kmeňov izolovaných najmä z invazívnych ochorení
- vykonávanie nadstavbovej diagnostiky pre ostatné laboratória
- spolupráca s ECDC (Európske stredisko na prevenciu a boj s nakažlivými ochoreniami)
- vedenie databázy epidemiologických a laboratórných údajov
- v spolupráci s NRC pre sledovanie antibiotickej rezistencie (ÚVZ SR) sledovanie ATB rezistencií u kmeňov izolovaných z invazívnych ochorení
- uchovávanie kmeňov *S. pneumoniae* izolovaných z invazívnych ochorení, zbierka kmeňov
- odborná a metodická činnosť
- konzultácie
- zavádzanie nových diagnostických metód
- implementácia odporúčaní ECDC do laboratórnej diagnostickej praxe

V roku 2013 bolo do NRC pre pneumokokové nákazy celkovo zaslaných a identifikovaných 71 kmeňov *S. pneumoniae*, izolovaných z invazívnych ochorení, na subtypizáciu a bližšiu identifikáciu. Súhrn kmeňov spolu s bližšími informáciami o pacientoch a určením sérotypu je uvedený v tabuľke č. 17. Prehľad počtu stanovených sérotypov *S. pneumoniae* vo vzorkách zaslaných do NRC pre pneumokokové nákazy a analyzované materiály resp. materiály, z ktorých boli bakteriálne kmene izolované za rok 2013 je uvedený v tabuľke č. 18.

Najviac doručených materiálov pochádzalo z hemokultívácií a likvorov podrobný rozpis jednotlivých prípadov invazívnych pneumokokových ochorení, spadajúcich pod diagnózy A40.3 - septikémia a G00.1 – meningitída spôsobená *S. pneumoniae*, je uvedený v tabuľkách č. 19 - 20 a na obrázkoch 1-3. Mapy výskytu podľa jednotlivých diagnóz (A40.3, G00.1 a J13) sú znázornené na obr. 4-6. Všetky epidemiologické výstupy z EPIS sú aktuálne k dňu 22.1.2014.

Novozavedené metódy

V súvislosti so zavedením plošnej vakcinácie proti pneumokokom sa do diagnostiky validovala a optimalizovala metóda pulznej elektroforézy (PFGE). Analýza

pomocou PFGE umožňuje triedenie jednotlivých kmeňov do skupín a porovnáva sa ich genetická príbuznosť resp. odlišnosť.

V NRC pre pneumokokové nákazy sa vykonáva sérotypizácia pomocou Quellungovej reakcie a pomocou latexovej aglutinácie. Tieto dve metódy boli rozšírené o ďalšiu sérotypizačnú metódu založenú na princípoch molekulárnej biológie a síce Multiplex PCR.

Medzilaboratórne porovnanie

V roku 2013 sa NRC pre pneumokokové nákazy nezúčastnilo medzilaboratórneho porovnanie. Medzilaboratórne porovnanie je v pláne na január 2014.

Iná odborná činnosť

NRC priebežne spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na bližšiu identifikáciu pomocou molekulárno-biologických metód a sérotypizácie.

NRC sa zapojilo do Programov a projektov, ktorých vyhlasovateľom je Hlavný hygienik Slovenskej republiky. Projekt: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení. Cieľom projektu je monitorovanie zastúpenia sérotypov kmeňov *S. pneumoniae*, ktoré sú pôvodcami invazívnych pneumokokových ochorení (IPO) ako aj skvalitnenie surveillance IPO na Slovensku.

Legislatívna činnosť

NRC nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- NRC aktívne spolupracovalo a metodicky usmerňovalo lekárov a pracoviská klinických mikrobiológií
- NRC usmerňovalo epidemiológov a klinických mikrobiológov pri odbere a transporte materiálu, určeného na bližšiu identifikáciu pomocou molekulárno-biologických metód a sérotypizácie
- NRC poskytovalo priebežne konzultácie najmä lekárom a pracovníkom klinickej mikrobiológie a epidemiológie
- NRC vypracovalo metódu zasielania kmeňov určených na sérotypizáciu, ktorá zefektívňuje celý proces
- výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa diagnostiky a surveillance invazívnych pneumokokových ochorení boli prezentované na zahraničných a domácich podujatiach (viď aj publikačná a prednášková činnosť) ako aj na web stránke RÚVZ

BB

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – National Focal Point for Microbiology, ECDC

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

- V roku 2013 sa RNDr. Lucia Maďarová, PhD., RNDr. Jana Čamajová, PhD. a Mgr. Edita Bottková zúčastnili na zahraničnej konferencii s medzinárodnou účasťou: The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, aktívna účasť, poster, 16.4.2013-18.4.2013

- Školenie v Národnej referenčnej laboratoři SZU PRAHA, sérotypizácia pneumokokových kmeňov, RNDr. Lucia Maďarová, PhD., RNDr. Jana Čamajová, PhD. a Mgr. Edita Bottková, 29.4.2013-3.5.2013

**4.1.4. SPRÁVA O ČINNOSTI NRC PRE BAKTERIOLOGICKÉ,
(BIOLOGICKÉ) A TOXÍNOVÉ ZBRANE ZA ROK 2013**

Dátum zriadenia: 15. október 2001

Vedúci NRC: doc. MUDr. Cyril Klement, CSc.

Pracovníci: MUDr. Mária Avdičová, PhD.

RNDr. Lucia Maďarová, PhD.

Ing. Zuzana Majláthová

Renata Hricová

Viera Klementová

Valéria Oravcová

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane

Hlavné zameranie činnosti:

- príprava informácií a podkladov pre orgány MZ SR, týkajúce sa problematiky bakteriologických (biologických) a toxínových zbraní v nadväznosti na situáciu v SR a zahraničí,
- zabezpečenie základných diagnostických postupov pri diagnostike vybraných infekčných ochorení prichádzajúcich do úvahy ako biologické a toxínové zbrane,
- spolupráca s orgánmi štátnej správy, samosprávy a príslušnými inštitúciami v zahraničí pri riešení danej problematiky,

- pravidelné informovanie odbornej verejnosti prostredníctvom internetovej stránky (www.vzbb.sk)
- spolupráca s médiami.

Zdôvodnenie existencie Informačného centra pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane

- Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane spolu s Oddelením lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu vykonáva činnosť, ktorú vo svojom rozsahu nevykonáva nikto na území Slovenskej republiky.
- Pracovisko je materiálne, organizačne a technicky dostatočne vybavené na takúto činnosť.
- Pracovisko disponuje dostatočným množstvom odborného a pomocného personálu.
- Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane počas svojej dvanásťročnej praxe existencie nadobudlo dostatočné množstvo skúseností, informácií, kontaktov a odbornosti.

Správa o činnosti za rok 2013

V roku 2013 na Oddelenie lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu bolo doručených spolu 7 materiálov podozrivých na prítomnosť nebezpečných pôvodcov bakteriologických zbraní a bioterorizmu. Prítomnosť *Bacillus anthracis* a ďalších potenciálnych agens bioterorizmu nebola potvrdená ani v jednej z vyšetovaných podozrivých zásielok. Štatistický rozbor vyšetovaných materiálov za posledné roky je uvedený v tabuľke č. 51.

Oddelenie vypracovalo ďalšie pracovné postupy pre izoláciu a diagnostiku zvlášť nebezpečných pôvodcov biologických zbraní a bioterorizmu. Tieto pracovné postupy budú slúžiť ako podklady, resp. pracovné postupy pre laboratórny dôkaz výskytu týchto pôvodcov ochorení.

Oddelenie sa podieľalo na tvorbe publikácie (monografie) Biologické a chemické zbrane Pripravenosť a odpoveď (viď publikačná činnosť).

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane sa zaoberá nielen diagnostickou ale aj publikačnou činnosťou čo vyplýva z názvu a poslania tohto útvaru. Za 12 rokov existencie centra pracovníci publikovali množstvo odborných a vedeckých článkov, monografie a skriptá, s bohatou publikačnou odozvou. Publikačná činnosť a ohlasy pracovníkov Informačného centra pre bakteriologické, (biologické)

a toxínové zbrane RÚVZ Banská Bystrica podľa kategórií v problematike biologických zbraní.

Informačné centrum pre bakteriologické, (biologické) a toxínové zbrane nie je napojené na ESPO.

Zastúpenie v medzinárodných pracovných skupinách

Vedúci Informačného centra sa pravidelne zúčastňuje na medzinárodných zasadnutiach týkajúcich sa problematiky biologických zbraní (účasť na meetingu expertov pri dohode BWC, účasť na stretnutí členských štátov BWC). Vedúci Informačného centra je národný kontaktný v oblasti mikrobiológie ako aj národný kontaktný bod v oblasti biologických zbraní:

doc. MUDr. Cyril Klement, CSc. – National Focal Point for Microbiology, ECDC
– National Focal Point for BWC, ISU/BWC

4.1.5. ODDELENIE ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení antiinfekčnej imunológie (AI) v roku 2013 pracovali 1 laboratórny diagnostik s VŠ vzdelaním III. stupňa, 1 diplomovaná laborantka, 1 laborantka so špecializáciou a 1 sanitárka.

Akreditácia

Oddelenie AI má sérologickú diagnostiku akreditovanú od roku 2005 v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. V roku 2011 oddelenie absolvovalo reakreditáciu SNAS, pričom platnosť osvedčenia o akreditácii má do 20.5.2015. Oddelenie má akreditovaných 24 skúšok a 28 ukazovateľov.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Oddelenie zabezpečovalo počas roka sérologickú diagnostiku vybraných vírusových a bakteriálnych ochorení pre okres Banská Bystrica a sérologickú diagnostiku chrípky a HIV pre Banskobystrický kraj. Oddelenie plnilo úlohy Špecializovaného pracoviska pre vírusové hepatitídy na zabezpečenie nadstavbovej, vysoko špecializovanej diagnostiky vírusových hepatitíd a zabezpečovalo anonymné vyšetrowanie infekcie HIV. Zároveň sa podieľalo na plnení úloh NRC pre pertussis a parapertussis. Nadstavbovú diagnostiku vírusových hepatitíd a diagnostiku pertussis sme vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 bolo na oddelení AI vyšetrených 1565 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 7347 analýz. V porovnaní s rokom 2012 sme zaznamenali výraznejšie zvýšenie v počte vyšetrených vzoriek - na oddelenie prišlo o 437 vzoriek viac oproti roku 2012, čo predstavuje + 38,7 %; so zvýšeným počtom vzoriek súvisel aj úmerne k tomu zvýšený počet výkonov. Podrobný prehľad o činnosti oddelenia je uvedený v tabuľkách č. 8 a č. 9. Vo výročnej správe uvádzame aj počty analýz vykonaných na oddelení, podľa bodovníka zdravotníckych výkonov.

V sérologickej diagnostike pertussis a parapertussis sme vyšetřili 551 vzoriek na dôkaz prítomnosti protilátok triedy IgA antiPT a 551 vzoriek na dôkaz prítomnosti protilátok triedy IgG antiPT metódou ELISA. Bolo zistených 54 prípadov pozitivity v prípade protilátok IgA a 120 prípadov pozitivity v prípade protilátok IgG. Do systému EPIS boli nahlásené všetky prípady, resp. pacienti, ktorí na základe klinickej diagnózy a kombinácie laboratórných vyšetrení na prítomnosť *B. pertussis* resp. *B. parapertussis* spadali pod definíciu potvrdených resp. pravdepodobných prípadov pertussis a parapertussis.

Aglutinačnou reakciou sme vyšetřili 8 párových sér (4 dvojice sér) na prítomnosť protilátok proti *B. pertussis* a 130 párových sér (65 dvojíc sér) na prítomnosť protilátok proti *B. parapertussis*. Prítomnosť protilátok proti *B. pertussis* ani *B. parapertussis* sa nepodarilo dokázať v žiadnom prípade. V súlade s odporúčaniami EU.Pertstrain Group sa v tomto roku upustilo od vyšetřovania prítomnosti protilátok proti *B. pertussis* pomocou aglutinácie v dôsledku nízkej citlivosti tejto metódy a nevhodnosti jej použitia u ľudí očkovaných acelulárnou vakcínou.

Kultivačne sme na *B. pertussis* vyšetřili 110 výterov z nosohltana, všetky s negatívnym výsledkom.

V spolupráci s Oddelením molekulárnej biológie sme pokračovali v diagnostike priameho dôkazu pôvodcu pertussis vo výteroch z nosohltana pomocou polymerázovej reťazovej reakcie v reálnom čase. Metódou real-time PCR bolo vyšetřených 381 materiálov na dôkaz prítomnosti *Bordetella sp.* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu bol vykonaný pomocou real-time PCR v 54 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella sp.* bola potvrdená v 14 prípadoch, prítomnosť *B. pertussis* bola potvrdená v 4 vyšetřovaných materiáloch a prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 4 prípadoch.

Na oddelení AI pracuje Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy. V roku 2013 sme vyšetřili 51 vzoriek na vírusové hepatitídy A - E. Najvyšší podiel sérologických vyšetření bol uskutočnený na vírusovú hepatitídu C, a to 39,2 % z celkového počtu vyšetřených vzoriek, ďalej na vírusovú hepatitídu E - 25,5 % z celkového počtu vyšetřených vzoriek a na vírusovú hepatitídu B - 23,5 % z celkového počtu vyšetřených vzoriek. Vyšetření s pozitívnym výsledkom bolo: na vírusovú hepatitídu B - 7, na vírusovú hepatitídu C - 11, na vírusovú hepatitídu E - 3. Podrobný prehľad je uvedený v tabuľke č.8.

Pre potreby epidemiológie a anonymného vyšetřovania infekcie HIV sme vyšetřili 67 vzoriek na stanovenie HIV antigénu a protilátok proti HIV-1 a HIV-2. Pozitívny výsledok bol zistený pri 2 vyšetřeniach.

Na oddelení bolo ďalej vyšetřených 16 vzoriek na prítomnosť a aviditu protilátok proti vírusu rubeoly. U všetkých vzoriek bol zistený negatívny výsledok.

Oddelenie vyšetřilo 25 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky typu A1, 6 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky typu A3, 25 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu pandemickej chrípky typu A H1N1/2009 a 25 párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky B metódou HIT. Bol zistený 1 pozitívny výsledok pre vyšetřenie párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky typu A1, 1 pozitívny výsledok pre vyšetřenie párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu pandemickej chrípky typu A H1N1/2009 a 2 pozitívne výsledky pre vyšetřenie párových sér na stanovenie špecifických protilátok proti vírusu chrípky B.

Oddelenie AI svoje ťažiskové úlohy pre rok 2013 úspešne splnilo.

Novozavedené metódy

V r. 2013 bol zakúpený nový reader – fotometer na odčítanie hodnôt absorbancie roztoku v mikrotitračných doštičkách, ktorý je prepojený s počítačom, čo umožňuje softwarové spracovanie výsledkov a ukladanie elektronickej formy dát. Softwarové spracovanie kritérií validity a výsledkov znižuje pravdepodobnosť chyby a elektronickej forma dát umožňuje ďalšie spracovanie dát a predstavuje zároveň v súčasnosti potrebnú formu ukladania dát.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili troch plánovaných medzilaboratórných porovnávacích testov:

1. na diagnostiku a stanovenie protilátok Rubella virus (Labquality 2013, Fínsko),
- vyšetřili sme 3 vzorky, celkom 15 ukazovateľov, so 100 % úspešnosťou.
2. stanovenie antigénov a protilátok pri HIV (Labquality 2013, Fínsko)
- vyšetřili sme 4 vzorky, celkom 12 ukazovateľov, so 93,8 % úspešnosťou.
3. na stanovenie protilátok *B. pertussis* (Labquality 2013, Fínsko).
- vyšetřili sme 2 vzorky, celkom 6 ukazovateľov, so 100 % úspešnosťou.

V budúcom kalendárnom roku 2014 sa pracovníci oddelenia prihlásili do medzilaboratórnej kontroly kvality práce v stanovení ukazovateľov protilátok proti *B. pertussis*.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. V súvislosti s reakreditáciou boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 190 opakovaných meraní, čo predstavuje 1059 analýz.

Oddelenie AI priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické a PCR vyšetrenie.

Legislatívna činnosť

Oddelenie AI nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracovníkám, predovšetkým v oblasti sérologickej diagnostiky vírusových a bakteriálnych infekčných ochorení.

Pracovníci oddelenia AI sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali interných školení ako aj seminárov v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR“. Zároveň sa pracovníci oddelenia zúčastnili na školení zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov.

Týždenne boli spracovávané hlásenia o sérologickej diagnostike chrípky pre potreby NRC pre chrípku za rok 2013.

Pracovníci oddelenia AI sa podieľali na aktualizácii štandardných pracovných postupov a príslušnej riadenej dokumentácie na oddelení antiinfekčnej imunológie, priebežne počas r. 2013.

Priebežne bola aktualizovaná webová stránka o Špecializovanom pracovisku pre vírusové hepatitídy. Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbbb.sk) je zverejnený zoznam ponúkaných vyšetrení vykonávaných na oddelení AI.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia AI nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

4.1.6. ODDELENIE LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení lekárskej virológie (LV) v roku 2013 pracoval 1 VŠ nelekár so špecializáciou, 1 diplomovaná laborantka, 1 laborantka so špecializáciou a 1 sanitárka.

Akreditácia

Oddelenie LV má kultivačnú diagnostiku akreditovanú od roku 2005 v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. V roku 2011 oddelenie absolvovalo reakreditáciu SNAS, pričom platnosť osvedčenia o akreditácii má do 20.5.2015. V roku 2013 oddelenie absolvovalo dohľad nad akreditáciou zo SNAS. Oddelenie má akreditované 3 skúšky a 17 ukazovateľov.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Oddelenie zabezpečovalo počas roka virologickú diagnostiku pre 13 okresov Banskobystrického a Žilinského kraja. Niektoré vyšetrenia sme na požiadanie vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 bolo na oddelení LV vyšetrených 772 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 76628 analýz. Na našom oddelení bolo pripravených 4519 bunkových kultúr.

V porovnaní s rokom 2012 sme vyšetřili o 226 vzoriek viac (+ 29,3%), počet analýz vzrástol o 577 čo je mierny nárast oproti minulému roku, počet pripravených

bunkových kultúr vzrástol o 726 (+19%). Podrobný prehľad o činnosti oddelenia je uvedený v tabuľkách č. **10, 11 a 12**. Diagnostiku herpetických vírusov a cytomegalovírusu od roku 2011 nevykonávame.

V rámci surveillance chrípky sme vyšetrili celkom 373 vzoriek biologického materiálu od pacientov so suspektnou chrípkou, z toho bolo 332 výterov z HCD a 41 pitevných materiálov od 10-tich zomrelých pacientov. Všetky tieto materiály boli vyšetrované metódou klasickej kultivácie na bunkových kultúrach MDCK, 164 z nich bolo v rámci sledovania SARI (závažných akútnych respiračných ochorení) vyšetrených aj metódou rýchlotestu Directigen EZ Flu A+B (Becton Dickinson). Kultivačne sme izolovali a následným hemaglutinačným testom potvrdili 3x vírus chrípky A a 18x vírus chrípky B. Rýchlotestom bola potvrdená 10x chrípka B a 7x chrípka A. Z izolovaných vírusov chrípky bol v NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave identifikovaný 18x kmeň vírusu chrípky B/Wisconsin/1/2010-like a 1x kmeň vírusu chrípky A/California/7/2009 (H1N1) pdm-like. Ostatné izolované vírusové kmene chrípky A neboli bližšie subtypizované.

V rámci akčného plánu pre eradikáciu poliomyelitídy na Slovensku sme plnili 2 úlohy a to:

1. Cirkulácia vírusov poliomyelitídy a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí. V roku 2013 sme vyšetrili spolu 84 odpadových vôd odobratých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši. V tomto období nebol izolovaný žiadny poliovírus, v odpadovej vode z Martina - Vrútok, odobratej v máji 2013 bol izolovaný Coxsackie vírus sk.B, v odpadových vodách z Dolného Kubína a z Čadce, odobratých v júli 2013 bol izolovaný 2x Coxsackie vírus sk.B a 2x Echovírus 11.

2. Surveillance akútnych chabých obrn (ACHO). Každú stolicu a jej suspenziu, likvory a výtery od chorých s ACHO, prípadne aj iných ochorení nervového systému rozdeľujeme a polovicu materiálu posielame do NRC pre poliomyelitídu v Bratislave, rovnako ako materiály od pacientov so suspektným cytopatogénnym efektom na bunkových kultúrach. V roku 2013 sme vyšetrili 17 materiálov s diagnózami ACHO, z toho bolo 10 stolíc, 4 likvory a 3 výtery. Z týchto materiálov nebol izolovaný žiadny enterálny vírus. S neurologickou diagnózou (inou ako ACHO) bolo v roku 2013 vyšetrených 11 materiálov, z toho 5 stolíc a 6 likvorov. Nebol izolovaný žiadny enterálny vírus. S inou ako neurologickou diagnózou bolo vyšetrených 10 vzoriek, z toho 6 stolíc a 4 likvory. Z dvoch stolíc odobratých od 18-ročného pacienta s diagnózou A87 a A09, z infekčného odd. NFDR v B. Bystrici bol izolovaný vírus ECHO11. Z likvoru od 9-

ročného pacienta s diagnózou A87, z infekčného odd. NFDR v B. Bystrici bol izolovaný vírus ECHO30.

V rámci vyšetovania protilátok proti vírusom Coxsackie B 1 – 6, A7 a A9 pomocou vírusneutralizačného testu bolo vyšetrených 56 pacientov. U 27 z nich boli vyšetované dvojice materiálov sérum – likvor (54 materiálov) a u 29 pacientov boli vyšetované dvojice sér (58 vzoriek séra). U 9 pacientov bolo zistené signifikantné zvýšenie hladiny protilátok voči týmto antigénom: 3x Coxsackie A9, 3x Coxsackie B2, 2x Coxsackie B3, 4x Coxsackie B4, 1x Coxsackie B5.

V rámci vyšetovania protilátok proti vírusom Polio 1, 2 a 3 pomocou vírusneutralizačného testu bol vyšetrení dvaja pacienti (4 vzorky séra). V týchto vzorkách nebol zaznamenaný signifikantný vzostup protilátok proti poliovírusom.

LV svoje ťažiskové úlohy pre rok 2013 úspešne splnila.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili plánovaného medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie chrípkových vírusov, ktorý organizovalo NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Vyšetřili sme 7 vzoriek, 2 ukazovatele, so 100 % úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. V súvislosti s dohľadom nad akreditáciou boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 18240 analýz.

Oddelenie LV priebežne usmerňovalo odborných lekárov a epidemiológov pri odbere a transporte materiálu na virologické kultivačné vyšetrenie.

Oddelenie LV bolo zapojené v EU a WHO surveillance chrípky a chrípke podobných ochorení cez NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave a v surveillance poliomyelitídy cez NRC pre polio na ÚVZ SR v Bratislave.

Oddelenie LV pokračovalo v spolupráci na projektoch č. 8.2 Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení a 6.6. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV, ktorých vyhlasovateľom je Hlavný hygienik Slovenskej republiky. Gestorom oboch projektov je ÚVZ SR v Bratislave, RÚVZ v B. Bystrici je spoluriešiteľom týchto projektov.

Legislatívna činnosť

Oddelenie LV nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracovníkám. Pracovníci oddelenia LV sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali školení a seminárov pre VŠ a SŠ organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, ako aj interných školení.

V novembri 2013 absolvovala stáž na LV v rámci predatestačnej prípravy MUDr. Miroslava Lörincová, pediater.

Formou posteru boli prezentované výsledky virologickej surveillancie chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici, prehľad jednotlivých diagnostických metód, klasických aj novozavedených v priamej diagnostike chrípky, na VIII. Martinských dňoch verejného zdravotníctva, v Martine 6.-7.3.2013.

Formou prednášok boli prezentované Laboratórne aspekty surveillancie infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR (NRC pre chrípku, NRC pre polio, NRC pre salmonelózy, NRC pre MMR, NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky), v rámci celoslovenských školení Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR. Prednášky boli realizované počas dvoch celodenných seminárov 13.3.2013 v Žiline a 22.11.2013 v Banskej Bystrici.

RNDr. Renáta Kissová, PhD., prednášala predmet Lekárska biológia, študentom 1. ročníka fakulty zdravotníctva, odboru Laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve na SZU v Banskej Bystrici, počas zimného semestra – 13 prednáškových celkov (26 hodín). Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbb.sk) je zverejnený zoznam ponúkaných vyšetrení vykonávaných na oddelení LV.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia LV nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou oddelenia LV.

4.1.7. ODDELENIE LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení lekárskej parazitológie (LP) v roku 2013 pracoval 1 VŠ nelekár so špecializáciou, 1 laborantka so špecializáciou a 1 sanitárka.

Akreditácia

Oddelenie LP má sérologickú diagnostiku akreditovanú od roku 2005 v súlade s požiadavkami STN EN ISO/IEC 17 025:2005. V roku 2011 oddelenie absolvovalo reakreditáciu SNAS, pričom platnosť osvedčenia o akreditácii má do 20.5.2015. Oddelenie má akreditovaných 9 skúšok a 11 ukazovateľov. V júli 2013 bol na oddelení vykonaný dohľad nad akreditáciou komisiou SNAS.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Oddelenie zabezpečovalo počas roka parazitologickú diagnostiku pre okres Banská Bystrica. Nadstavbovú diagnostiku toxoplazmózy a niektoré vyšetrenia na tkanivové parazity sme na požiadanie vykonávali aj pre iné pracoviská mimo spádovej oblasti.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 bolo na oddelení LP vyšetrených 1387 vzoriek biologického materiálu, čo predstavuje 7581 analýz. V porovnaní s rokom 2012 sme vyšetřili viac o 422 vzoriek (+43,7 %). Podrobný prehľad o činnosti oddelenia je uvedený v tabuľkách č. **13 a 14**. Koprologickú diagnostiku, sérologickú diagnostiku lymeskej boreliózy a leptospirózy od roku 2005 nevykonávame. Od roku 2012 sme prestali vykonávať aj stanovenie toxokarových protilátok.

V roku 2013 sme pokračovali v parazitologickom vyšetřovaní pieskovísk. Vyšetřenia sme vykonávali pre všetky okresy Banskobystrického samosprávneho kraja. Pre potreby oddelení hygieny detí a mládeže RÚVZ Banská Bystrica, Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom sme vyšetřili 40 vzoriek z pieskovísk materských škôl a verejných pieskovísk.

V spolupráci s oddelením molekulárnej biológie sme pokračovali v diagnostike priameho dôkazu toxoplazmózy v plodovej vode a krvi pomocou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR). Metódou PCR sme vyšetřili celkom 16 vzoriek biologického materiálu.

Oddelenie LP svoje ťažiskové úlohy pre rok 2013 úspešne splnilo.

Novozavedené metódy

V roku 2013 oddelenie LP nezaviedlo žiadne nové diagnostické metódy.

Medzilaboratórne porovnania

V rámci zabezpečenia externej kontroly kvality práce sme sa zúčastnili plánovaného medzilaboratórneho porovnávacieho testu na stanovenie toxoplazmových protilátok (Toxoplasma, Labquality 2013, Fínsko). Vyšetřili sme 3 vzorky a 21 ukazovateľov so 100 % úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

V roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní a zlepšovaní systému kvality práce. Priebežne sme aktualizovali štandardné pracovné postupy a príslušnú riadenú dokumentáciu, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia.

V rámci zabezpečenia internej kontroly kvality sme v roku 2013 vykonali 35 opakovaných meraní, čo predstavuje 837 analýz.

Oddelenie LP priebežne usmerňovalo odborných lekárov pri odbere a transporte materiálu na sérologické a PCR vyšetřenie.

Oddelenie LP nebolo zapojené v EU a WHO monitorovacích sieťach ani špecializovaných programoch a projektoch.

Legislatívna činnosť

Oddelenie LP nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracoviskám, predovšetkým v oblasti mikroskopickej a sérologickej diagnostiky parazitov. Pracovníci oddelenia LP sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali školení a seminárov pre VŠ a SŠ organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, ako aj interných školení.

V roku 2013 sa na našom pracovisku školil 1 VŠ z ÚVN Ružomberok a 2 VŠ z RÚVZ Banská Bystrica v rámci predatestačnej odbornej prípravy.

Na webovej stránke RÚVZ Banská Bystrica (www.vzbb.sk) je zverejnený zoznam ponúkaných vyšetření vykonávaných na oddelení LP.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia LP nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou oddelenia LP.

4.1.8. ODDELENIE MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Personálne obsadenie

Na oddelení MŽP pracoval 1 VŠ nelekár so špecializáciou v laboratóriu vôd a 1 VŠ nelekár so špecializáciou v ostatných laboratóriách, v laboratóriu potravín 3 SZP s ukončeným PŠŠ (1 SZP od mája 2013 dlhodobo PN), v laboratóriu vôd sú 2 SZP s ukončeným PŠŠ a v laboratóriu pre kontrolu sterility je 1 SZP bez PŠŠ, 1 SZP je na materskej dovolenke, celkovo 7 SZP a 1 NZP so sanitárnym kurzom

Akreditácia

Pracovisko MŽP je akreditované od roku 2004, 23 skúšok a 26 ukazovateľov. Platnosť akreditácie je do termínu 20.5.2015.

Odborná činnosť

Oddelenie MŽP v r. 2013 analyzovalo celkovo 20 560 vzoriek s počtom ukazovateľov 37 565 čo predstavuje sumárne 121 639 laboratórných analýz. Činnosť nášho oddelenia je zhrnutá v tabuľkách č. **33-41**.

Pracovisko sa podieľa na prevencii nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach skúškami zameranými na kontrolu sterility a účinnosti sterilizačných procesov, kontrolu kontaminácie nemocničného a pracovného prostredia, ovzdušia a účinnosti dezinfekcie a sanitácie. Táto činnosť je sumarizovaná v tabuľkách č. **36, 37**.

Preverovací a kontrolný monitoring pitnej vody a analýzy vody na kúpania prezentuje tabuľka č. **34**. V sledovanom roku bolo vyšetrených 11 vzoriek balenej vody pre dočatá. V súlade s Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 sme analyzovali 16 vzoriek na detekciu rodu *Legionella spp.* s negatívnymi výsledkami. 27 vzoriek sme analyzovali v rámci Projektu č. 7.2 *Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach*, a identifikovali sme za pomoci NRC pre legionely ÚVZ SR BA spolu 19 kmeňov *L. pneumophilla*, a to sérotyp 1,5 kmeňov; sérotyp 2-15, 10 kmeňov; sérotyp 6 bolo zistených 5 kmeňov.

S pracovníkmi OHDD sme aj v roku 2013 monitorovali detské pieskoviská v počte 42 vzoriek, tabuľka.č. 35.

Pri plnení úloh v rámci výkonu úradnej kontroly potravín a predmetov dennej potreby v stanovovaní mikrobiologického rizika pri hodnotení kritérií bezpečnosti potravín a hygieny procesu výroby v súlade s viacročným plánom sme sa zamerali aj na detekciu vybraných ukazovateľov pre potreby komunitných referenčných centier:

- *rod Salmonella* sme detekovali vo vzorke *Vanilkové obalované venččky* šetrenie rodinnej epidémie vo Vyhniach, RÚVZ ZH odd. epidemiológie. V spolupráci s NRC pre salmonelózy ÚVZ SR BA bol určený kmeň *S. enteritidis* O:9,12;H:g,m,-.
- *rod Listeria* a *Cronobacter* sa nám v sledovanom období nepodarilo detekovať.

Plnením požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nemocničných nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach sme v rámci Projektu č. 6.4 *Nozokomiálne nákazy* v spolupráci s odborom epidemiológie RÚVZ BB vykonali 561 kontrol účinnosti sterilizačných prístrojov a analyzovali 4201 vzoriek sterov z nemocničného prostredia.

Novozavedené metódy

- testovanie a zavedenie chromogénneho kultivačného média *Brilliance E.coli agar*CM1046 na selektívnu identifikáciu koliformných baktérií vo vodách, fy Oxoid

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích skúškach :

- 1/ LGC Standards UK, Round 205 (analýza vôd), jún 2013 (1 vzorka, 4 ukazovatele)
- 2/ LGC Standards UK, Round 205 (analýza potravín), jún 2013 (1 vzorka, 1 ukazovateľ)
- 3/ LGC Standards UK, Round 207 (analýza potravín), august 2013 (2 vzorky, 2 ukazovatele)
- 4/ LGC Standards UK, Round 211 analýza potravín, (december 2013) 1 vzorka, 1 ukazovateľ)

4.1.9. ODDELENIE BIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Personálne obsadenie

Na oddelení biológie životného prostredia (BŽP) v roku 2013 pracovali 2 VŠ so špecializáciou a 2 laborantky so špecializáciou. 1 VŠ ukončila pracovný pomer k 31.12.2014 v tabuľke č. 42.

Osobitná a iná činnosť

RNDr. Janka Lafféřsová je členkou poradného zboru hlavného odborníka MZ SR pre problematiku biológie životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore Biológia životného prostredia pre Banskobystrický kraj.

RNDr. Janka Lafféřsová od roku 2006 koordinuje činnosť 6 monitorovacích staníc Peľovej informačnej služby PIS na Slovensku a zabezpečuje prípravu peľového spravodajstva pre SR.

Osvedčenie o akreditácii má RÚVZ BB od 17. 5. 2004, kedy mu bolo udelené prvé osvedčenie o akreditácii Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) platné do 17.5.2007 (podľa § 22 zákona č. 264/1999 Z.z. v znení neskorších predpisov Ministerstva hospodárstva SR svojim rozhodnutím zo dňa 7.1.2000 autorizovalo SNAS ako jedínú akreditujúcu osobu na vykonávanie akreditácie v Slovenskej republike).

V roku 2011 prebehla na RÚVZ BB druhá reakreditácia SNAS. RÚVZ BB získalo osvedčenie o akreditácii č. S-156 vydané SNAS dňa 20.5.2011 a platné do 20.5.2015. V máji 2013 v rámci dohľadu SNAS prebehla aj na pracovisku BŽP externá kontrola kvality skúšky na stanovenie alergénov roztočov v prachu, v rámci ktorej neboli zistené žiadne nedostatky tabuľka č. 42.

Analytická činnosť pracovísk biológie životného prostredia podľa typu komodít je rozpracovaná v tabuľke č. 43. Prehľad o výkone analytických skúšok BŽP v tabuľke č. 44.

Popis plnenia programov, projektov, ťažiskových úloh.

Oddelenie BŽP vykonávalo v roku 2013 vyšetrenia vybraných zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou BŽP a svojou laboratórnou činnosťou i spoluprácou pri odberoch sa podieľalo aj na plnení úloh a projektov terénnych oddelení RÚVZ.

Oddelenie BŽP RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici sa v roku 2013 podieľalo na plnení nasledovných úloh vyplývajúcich z Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2013 a na ďalšie roky pre odbory Objektivizácie faktorov prostredia (BŽP, MŽP, CHA, FF) 7.1 Cyanobaktérie, 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach, 7.3 Minerálne a pramenité vody a vody vo watercooleroch, 7.13 Monitoring enterovírusov vo vodách určených na kúpanie, 7.14 Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody, 7.15 Peľová informačná služba (PIS)-Monitoring biologických alergénov v ovzduší , 7.16 Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí a 8.4 Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku pre odbory LM. Z toho pre úlohy 7.15,

7.16 a 8.4 ako riešiteľ. Podrobné správy boli podané v rámci odpočtu PaP za rok 2013 a prehľadné spracovanie je uvedené v tabuľke č. 48

Úloha: Tvorba profilov prírodných kúpalísk

V rámci úlohy sa okrem cynobaktérií sledoval aj výskyt vodných makrofytov. Pri plnení tejto úlohy sme vykonali terénny prieskum na VN Teplý vrch, Ružiná a piatich banských jazerách. Celkovo bolo na siedmich lokalitách na prítomnosť makrorias a makrofytov vyšetrených 72 vzoriek a stanovených 840 ukazovateľov.

Na základe požiadavky odboru HDM RÚVZ BB sme spolupracovali pri riešení sťažnosti na prítomnosť cudzopasného hmyzu v ubytovacom zariadení VŠ. Vykonali sme mikroskopickú diagnostiku. Nebol potvrdený záchyt ploštice posteľnej (*Cimex lectularia*) v odobraných vzorkách. Napriek tomu bola vykonaná dezinfekcia a opakovaný odber bol taktiež s negatívnym výsledkom.

Činnosť NRC

Pri oddelení BŽP RÚVZ BB nie je zriadené samostatné NRC, ale určeni pracovníci oddelenia sa aktívne podieľajú na činnosti NRC. RNDr. Janka Lafférová a laborantka Oľga Kútiková je členkou NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie.

Špecializované činnosti

a) Špecializované pracoviská v oblasti objektivizácie faktorov prostredia na RÚVZ BB

Špecializované pracovisko pre stanovenie peľových alergénov v ovzduší

Peľový monitoring v roku 2013 prebiehal od marca do konca októbra v rámci celej SR. V Banskej Bystrici sme realizovali monitoring ešte v zmysle nadstavbovej odbornej činnosti pracoviska do začiatku decembra.

b) Špecializované pracoviská v oblasti hodnotenia zdravotného rizika a legislatívy na RÚVZ BB

Špecializované pracovisko pre peľ v ovzduší

Špecializované pracovisko pre problematiku roztočov

V rámci špecializovanej činnosti bolo laboratóriu BŽP vyšetrené:

aerobiologický monitoring ovzdušia:	počet vzoriek - 294
	počet ukazovateľov – 5 158
	počet analýz – 5 158
stanovenie alergénov roztočov v bytovom prachu:	počet vzoriek - 410

počet ukazovateľov – 820

počet analýz – 820

Metodická činnosť

V rámci metodickej činnosti boli poskytnuté konzultácie k problematike alergénov vo vnútornom prostredí (roztoče, spóry plesní) a konzultácie v rámci peľového monitoringu.

Konzultovaná bola žiadosť o poskytnutie informácií o vhodnosti výsadby drevín v miestach vysokej hustoty osídlenia na sídlisku v Brezne a viacero telefonických otázok k problematike PIS. V spolupráci s HŽP a HDM sme riešili problematiku výskytu alergénov roztočov v ubytovacích zariadeniach. Pre potreby riešenia úloh sme pripravili metodiku odberu vzoriek.

Metodická a odborná pomoc pri riešení študentských vedeckých prác zameraných na problematiku alergénov roztočov - Mária Beňová, Katarína Országhová – študentky gymnázia v Žiari nad Hronom. (Práce boli ocenené v rámci SOČ, na festivale vedy mladých a následne úspešne odprezentované na študentských vedeckých fórach v zahraničí.)

Medzinárodné aktivity

Oddelenie BŽP pre Pollen info v rámci medzinárodných multicentrických štúdií spracovalo sumárna správa o výskyte vybraných druhov peľových alergénov v ovzduší Banskej Bystrice. Na základe požiadavky ÚVZ SR bola pre splnenie úlohy, ktorá vyplynula z činnosti slovensko–maďarskej zmiešanej komisie, pracovnej skupiny pre životné prostredie a zdravie spracovaná z databázy PIS pri RÚVZ v SR hodnotiaca správa o vybraných indikátoroch do monitorovacieho systému UNIPHE (Use of Sub-national Indicators to improve Public Health in Europe) za účelom rozšírenia databázy o Slovenskú republiku. Hodnotiaca správa bola spracovaná pre vybrané alergény (peľ jelše, brezy, ambrózie a tráv) podľa predpísaných metodík UNIPHE. Do štatistických analýz monitorovania za roky 2010–2012 boli v roku 2013 doplnené aktuálne výsledky z databázy monitorovacích staníc PIS pri RÚVZ BB, ÚVZ SR, RÚVZ KE, RÚVZ NR, RÚVZ TT a RÚVZ ZA. Uvedené informácie a údaje majú slúžiť aj ako podklad pre vypracovanie dokumentu „Hodnotenie zraniteľnosti obyvateľstva SR v súvislosti s klimatickými zmenami“ a testovanie indikátorov vplyvu klimatických zmien na zdravie obyvateľov v rámci kapitoly Klimatické zmeny a zdravie Akčného plánu pre životné prostredie

a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV), ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 10/ 2012, tabuľka č. 49.

Legislatívna činnosť

V roku 2013 sa naše pracovisko podieľalo na pripomienkovaní novely Vyhlášky vôd na kúpanie.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2013 sme zorganizovali tri bilaterálne medzilaboratórne porovnávacie skúšky pre peľový monitoring a stanovenie améb. Údaje sú uvedené v tabuľke č. 45 a 46

Nové zavedené metódy

Na zavedenie nových metód neboli konkrétne požiadavky zo strany terénnych odborov (HŽPaZ, HDM, HV a PPL). niektoré už zavedené metódy boli v roku 2013 čiastočne validované, tabuľka č.47.

4.1.10. ODDELENIE LEKÁRSKEJ BAKTERIOLÓGIE

Personálne obsadenie

Na oddelení lekárskej bakteriológie (LB) v roku 2013 pracovala 1 laborantka bez špecializácie a 1 sanitárka. Miesto vedúceho oddelenia LB je od 1. júla 2010 neobsadené.

Akreditácia

Oddelenie LB nemá svoju činnosť akreditovanú.

Činnosť oddelenia

Činnosť a náplň práce oddelenia vyplýva zo zákona č. 355/2007 Zb. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. V súvislosti s činnosťou informačného centra pre bakteriologické, biologické a toxínové zbrane oddelenie LB sleduje, zhromažďuje a spracováva najnovšie poznatky o zvlášť nebezpečných pôvodcoch biologických zbraní a bioterorizmu. Tieto pracovné postupy slúžia ako podklady, resp. pracovné postupy pre laboratórnu diagnostiku týchto pôvodcov ochorení.

Oddelenie LB zabezpečuje aj diagnostiku vybraných bakteriálnych ochorení pre potreby sledovania epidemiologického procesu, t.j. pátrania po prameni pôvodcu nákazy, pre spádovú oblasť okresov Banská Bystrica a Brezno.

Ťažiskové úlohy

V roku 2013 boli vyšetrené 7 vzoriek podozrivých na prítomnosť nebezpečných pôvodcov v súvislosti s mimoriadnymi udalosťami, ktoré by mohli ohroziť verejné zdravie.

Podrobný prehľad o počte a druhu vyšetovaných podozrivých materiálov/vzoriek za predchádzajúce roky je uvedený v tabuľkách č. **50 a 51**.

V roku 2013 nebola vyšetrená na oddelení LB žiadna vzorka pre potreby odboru epidemiológie v súvislosti s pátraním po prameni pôvodcu nákazy (rodinné epidémie, kontakty).

Oddelenie LB zastrešuje a koordinuje činnosť na úseku prípravy pôd a kultivačných médií pre potreby celého odboru lekárskej mikrobiológie. Zodpovedá za kontrolu kvality živých médií prostredníctvom referenčných kmeňov. Podrobné informácie o množstve a druhoch pripravených médií sú uvedené v tabuľkách č. **16**.

Novozavedené metódy

V roku 2013 oddelenie LB nezaviedlo žiadne nové diagnostické metódy.

Medzilaboratórne porovnania

V roku 2013 sa oddelenie LB nezúčastnilo medzilaboratórneho porovnania.

Iná odborná činnosť

Iná odborná činnosť nadväzovala na činnosť ostatných oddelení odboru a spoluprácu so stálou misiou SR v Ženeve na príprave odborných materiálov súvisiacich s problematikou bakteriologických a biologických zbraní.

Legislatívna činnosť

Oddelenie LB nebolo v hodnotenom období požiadané o účasť na legislatívnej činnosti.

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Priebežne sme poskytovali konzultácie klinickým pracovníkom a iným mikrobiologickým pracovníkám, predovšetkým v oblasti diagnostiky vybraných patogénov. Pracovníci oddelenia LB sa pravidelne počas celého roka zúčastňovali školení a seminárov organizovaných RÚVZ Banská Bystrica, školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, ako aj interných školení.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Pracovníci oddelenia LB nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Pracovníci sa nezúčastnili na zahraničnej pracovnej ceste v súvislosti s činnosťou oddelenia LB.

4.1.11. ODDELENIE MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním III. stupňa 1

RNDr. Lucia Maďarová, PhD., vedúca oddelenia

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním II. Stupňa 1

RNDr. Edita Bottková

počet laborantov 2

Renáta Hricová

Viera Klementová

počet pomocného pracovného personálu (sanitári, upratovačky a pod.) 1

Magdaléna Blašková

Akreditácia

- podľa predpisu (STN EN ISO/IEC 17 025:2005)
- od roku 2005
- počet skúšok: 4
- počet ukazovateľov: 18

Činnosť oddelenia

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy - druh a cieľ činnosti, konkrétne plnenie vrátane tabuľkových prehľadov analytickej činnosti, vyhodnotenie a závery

- vykonávanie samostatných vyšetrení pomocou molekulárno-biologických metód
- zabezpečuje nadstavbovú diagnostiku pre oddelenia lekárskej parazitológie, lekárskej virológie, antiinfekčnej imunológie ako aj pre oddelenie lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu
- v spolupráci s oddelením lekárskej virológie sa podieľa na surveillance chrípky v SR
- spolupracuje s NRC pre pertussis a parapertussis, s NRC pre pneumokokové nákazy a s NRC pre toxoplazmózu na diagnostike a surveillance týchto ochorení
- zavádza nové metódy dôkazu, založené na princípoch molekulárnej biológie, do diagnostickej praxe
- v roku 2013 bola do diagnostiky zavedená metóda multiplex-PCR na sérotypizáciu kmeňov *Streptococcus pneumoniae*, táto metóda bude validovaná a akreditovaná v roku 2014, slúži ako diagnostická metóda pre potreby NRC pre pneumokokové nákazy (viď správa NRC za rok 2013)

- v roku 2013 bola pre potreby NRC pre pneumokokové nákazy zavedené do diagnostickej praxe taktiež metódy latexovej aglutinácie a Quellungova reakcia, slúžiace na sérotypizáciu kmeňov *S. pneumoniae*
- v roku 2013 sme pokračovali v udržiavaní ako aj zlepšovaní systému kvality práce. Boli aktualizované štandardné pracovné postupy a príslušná riadená dokumentácia, na čom sa podieľali všetci pracovníci oddelenia MB
- pokračovalo sa v spolupráci s oddelením BŽP OLM RÚVZ BB na vyšetrovaní vôd určených na kúpanie za účelom vyšetrenia prítomnosti *Naegleria fowleri*; diagnostika tohto agens sa vykonáva v zmysle zákona č. 218 Z.z. z roku 2007 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (príloha č. 2), ako aj v súlade s plnením Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva V Slovenskej republike, časť Lekárska mikrobiológia, číslo úlohy 8.4 *Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku*
- v rámci surveillance chrípky a diferenciálnej diagnostiky chrípky resp. dôkazu pandemickej chrípky typu A/ H1N1 sa vykonávala diagnostika nasledovných agens: chrípka A a chrípka B, pandemická chrípka typu A/ H1N1, RSV, Adenovírus. Diagnostika týchto agens sa vykonávala v súlade s plnením Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, časť Lekárska mikrobiológia, číslo úlohy 8.2 *Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení*
- do diagnostiky bola zavedená nová PCR metóda na diagnostiku adenovírusu
- v roku 2013 pokračovala spolupráca s ústavom epidemiológie LF UK Bratislava (Doc. MUDr. Darina Guryčová, CSc.) za účelom molekulárno-biologickej diagnostiky *Francisella tularensis*, boli vyšetrované vzorky slezín a pečeni drobných zemných cicavcov odchytených v dlhodobu sledovaných ohniskách tularémie zo Slovenska ako aj klinické materiály od pacientov s podozrením na tularémiu a pacientov so sérologicky potvrdenou diagnózou
- v roku 2013 pokračovala spolupráca s oddelením lekárskej bakteriológie, bakteriologických zbraní a bioterorizmu pri diagnostike materiálov podozrivých na prítomnosť agensov biologických zbraní (*Bacillus anthracis*, *Brucella melitensis*, *Francisella tularensis*, *Vibrio cholerae*)
- oddelenie MB pokračovalo v spolupráci na projekte organizovanom ECDC (EUVAC.NET Group) zameranom na zosúladenie diagnostiky *B. pertussis* na všetkých úrovniach.

V roku 2013 sa na oddelení molekulárnej biológie vyšetřilo pomocou PCR metód celkovo 1236 vzoriek, bolo stanovených 3750 ukazovateľov a celkový počet analýz bol 13804. tab 15

Pre potreby NRC pre pertussis a parapertussis bolo pomocou real-time PCR sa v roku 2013 vyšetřených spolu 381 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. pertussis* a 285 materiálov na dôkaz prítomnosti *B. parapertussis*. Dôkaz prítomnosti génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu (*ptxA-Pr*) bol vykonaný pomocou real-time PCR v 54 prípadoch. Prítomnosť *Bordetella sp.* bola potvrdená v 14 prípadoch, prítomnosť *B. pertussis* bola potvrdená v 4 vyšetřovaných materiáloch a prítomnosť *B. parapertussis* bola potvrdená v 4 prípadoch.

Oddelenie molekulárnej biológie vyšetřilo pre potreby NRC pre toxoplazmózu 16 vzoriek biologického materiálu (8 plodových vôd, 3 likvory, 1 krv, 2 biopsie, 2 orgány-pitva) metódou priameho dôkazu pôvodcu pomocou PCR resp. real-time PCR. Prítomnosť DNA *Toxoplasma gondii* sa nepotvrdila ani v jednom z prípadov.

V spolupráci s NRC pre pneumokokové nákazy bolo vyšetřených metódou PCR 72 kmeňov *S. pneumoniae* izolovaných z invazívnych ochorení. Taktiež sa pomocou multiplex PCR vykonalo spolu 480 vyšetření za účelom sérotypizácie izolovaných kmeňov *S. pneumoniae*.

Prehľadná analýza všetkých vyšetření vykonaných v roku 2013 na oddelení molekulárnej biológie je uvedená v **tabuľkách č. 15**.

Novozavedené metódy

- pulzná elektroforéza (PFGE) na dôkaz genetickej príbuznosti resp. odlišnosti divých kmeňov *B. pertussis* od kmeňa vakcinálneho, pokračovanie vo validácii PFGE za použitia zbierkových referenčných kmeňov
- v súvislosti so zavedením plošnej vakcinácie proti pneumokokom sa do diagnostiky zaviedla metóda PFGE, analýza pomocou PFGE umožňuje triedenie jednotlivých kmeňov do skupín a porovnáva sa ich genetická príbuznosť resp. odlišnosť (úprava postupu - skrátenie času na PFGE)
- na doplnenie sérotypizačných metód na diagnostiku izolovaných kmeňov *S. pneumoniae* sa zaviedla pre potreby NRC pre pneumokokové nákazy metóda Multiplex PCR (Group reakcia a špecifická reakcia, rozšírenie o ďalšie sérotypy)

Medzilaboratórne porovnania

Dňa 23.1.2013 bolo vykonané medzilaboratórne bilaterálne porovnanie so vzorkami z roku 2011 z Medzinárodného medzilaboratórneho testu organizovaného pod záštitou ECDC, v rámci projektu slúžiaceho na zosúladenie diagnostiky *B. pertussis* a *B. parapertussis* pomocou real-time PCR resp. PCR. Spolu bolo testovaných 7 vzoriek DNA *Bordetella sp.* rôznych koncentrácií. Test bol vykonaný so 100 % úspešnosťou.

Iná odborná činnosť

- oddelenie MB spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na diagnostiku jednotlivých agens pomocou, molekulárno-biologických metód najmä PCR a real-time PCR
- oddelenie MB pokračovalo v spolupráci na projektoch č. 8.2. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení a 8.4. Epidemiológia meňavkových infekcií na Slovensku, ktorých vyhlasovateľom je Hlavný hygienik Slovenskej republiky. Gestorom projektov je RÚVZ v Banskej Bystrici a ÚVZ SR v Bratislave.
- Mgr. Edita Bottková úspešne absolvovala Rigoróznú skúšku a bol jej udelený titul „RNDr.“

Legislatívna činnosť

- oddelenie MB sa spolu s NRC pre pertussis a parapertussis podieľalo na tvorbe Odborného usmernenia na zabezpečenie surveillancie pertussis v SR (február 2013, vestník MZ SR)

Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- oddelenie MB spolupracovalo s lekármi, usmerňovalo ich pri odbere a transporte materiálu, určeného na diagnostiku jednotlivých agens pomocou, molekulárno-biologických metód najmä PCR a real-time PCR
- výsledky a nové poznatky ako aj odporúčania týkajúce sa molekulárno-biologickej diagnostiky jednotlivých agens boli prezentované na domácich aj odborných podujatiach (viď prednášková činnosť) ako aj na web stránke RÚVZ BB
- vedúca oddelenia prednášala v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ: Laboratórne aspekty surveillancie infekčných

ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie SR“ aj na tému molekulárno-biologickej diagnostiky

- oddelenie priebežne poskytovalo konzultácie a usmernenia pre spolupracujúce pracoviská najmä pre ambulancie, kliniky a nemocnice ako aj pre jednotlivé RÚVZ (najmä pracoviská epidemiológie)

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.

Pracovníci oddelenia MB nie sú členmi pracovných skupín, výborov a skúšobných komisií.

4.1.12. ODDELENIE ZÁKAZU BIOLOGICKÝCH ZBRANÍ

Zriadenie oddelenia zákazu biologických zbraní OLM vzniklo pre potreby výkonu činností Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici vyplývajúcich zo Zákona č. 218/2007 Z.z. § 10 ods. 1 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v znení jeho noviel. Oddelenie pripravuje podklady pre rozhodnutia o povolení na zaobchádzanie s vysoko rizikovými agensmi a toxínmi, ktoré v zmysle Zákona č. 218/2007 Z. z § 9 o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v znení jeho noviel vydáva Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

5. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ OLM

Účasť na príprave odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na zabezpečenie surveillancie pneumokokových invazívnych ochorení v Slovenskej republike.

6. METODICKÁ, KONZULTAČNÁ A VÝUKOVÁ ČINNOSŤ OLM

Pracovníci OLM vykonávajú metodickú, konzultačnú a výukovú činnosť počas celého roka na základe požiadaviek.

7. ČLENSTVO A ZASTUPOVANIE V PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A VÝBOROCH, V ODBORNÝCH SPOLOČNOSTIACH, TECHNICKÝCH A SKÚŠOBNÝCH KOMISIÁCH

Doc. MUDr. Cyril Klement, CSc., vykonával v roku funkciu hlavného odborníka pre lekársku mikrobiológiu. Pracuje ako zástupca rezortu zdravotníctva na riešení otázok súvisiacich s Dohovorom o zákaze vývoja, výroby a hromadenia bakteriologických, (biologických) a toxínových zbraní. Súčasne je zástupca MZ SR v pracovnej skupine pre oblasť mikrobiologickej spolupráce, Výboru pre zdravotnú bezpečnosť pri komisii Európskej únie. Biologický expert Senior Civil Emergency Planning – Civil Protection Committee, NATO HQ, zastupujúci Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, National Focal Point of Microbiology pri ECDC.

RNDr. Jozef Strhársky, PhD. je od roku 2013 tajomníkom Poradného zboru HH SR pre odbor lekárská biológia.

RNDr. Milota Fatkulínová je členkou poradného zboru HH SR pre mikrobiológiu životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore mikrobiológia životného prostredia pre Banskobystrický kraj.

RNDr. Janka Lafférová je členkou poradného zboru HH SR pre problematiku biológie životného prostredia a od roku 1996 vykonáva funkciu krajského odborníka HH SR v odbore Biológia životného prostredia pre Banskobystrický kraj.

RNDr. Lafférová, Janka je od roku 2009 menovaná do pozície národného delegáta Riadiaceho výboru akcie COST Akcia 603 pre riešenie problematiky peľového monitoringu, výskytu spór a peľových alergénov v ovzduší.

7.1. PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

7.1.1. **Strhársky, J.,** Kissová, R., Maďarová, L.: Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. Odborný vzdelávací modul č. 25 „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“. [prednáška], RÚVZ Žilina, 13.3.2013, RÚVZ Banská Bystrica, 22.11.2013.

7.1.2. **Strhársky, J.:** Toxoplazmóza - epidemiologická situácia na Slovensku za posledných 10 rokov. [poster], Konferencia „XII Červenkove dni preventívnej medicíny“, Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 22.-24.4.2013.

- 7.1.3. Trnková, K., **Strhársky, J.**, Lokša, P., Šimonyiová, D., Klement, C.: Distribúcia *Legionella pneumophila* a jej hostiteľov – voľne žijúcich meňaviek vo vodovodnej sieti vybratých zdravotníckych zariadení. [prednáška], XV. konferencia „Surveillance nemocničných nákaz“, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 5.-6.11.2013.
- 7.1.4. **Strhársky, J.:** Laboratórna diagnostika toxoplazmózy a interpretácia sérologických výsledkov. [prednáška], Odborný seminár, Všeobecná nemocnica Žiar nad Hronom, 11.12.2013.
- 7.1.5. **Kissová, R.**, Maďarová, L., Klement, C.: „Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici.“ Aktívna účasť na domácom vedeckom podujatí VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.6. **Kissová, R.:** prednášky v rámci projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR.“ v bloku „Laboratórne aspekty surveillance infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“ na témy: „NRC pre chrípku“, „NRC pre poliomyelitídu“, „NRC pre salmonelózy“, NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu“, „NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky“, RÚVZ Žilina 13.3.2013 a RÚVZ Banská Bystrica 22.11.2013.
- 7.1.7. Nagyová, V., Drastichová, I., Šimonyiová, D., Sirotná, Z., Sobotová, Z., Klement, C., **Kissová, R.**, Štípalová, D., Bopegamage, S.: Sledovanie vybraných druhov mikroorganizmov vo vodách na kúpanie. Recenzovaný zborník zahraničnej konferencie Vodárenská biológia 2013, 6.-7.2.2013, Praha, Česká republika.
- 7.1.8. **Kissová, R.**, Maďarová, L., Klement, C.: Virologická surveillance chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. In: Hudečková H., Švihrová V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.9. Klement, C., **Kissová, R.**, Lengyelová, V., Štípalová, D., Sobotová, Z., Galama, J. D., Bopegamage, S.: Human enterovirus surveillance in the Slovak Republic from 2001 to 2011. *Epidemiology and Infection*. 2013, p. 1-5.
- 7.1.10. Maďarová, L., Klement, C., Mezencev, R., Sirági, P., Feiková, S., **Kissová, R.:** Mikrobiológia, epidemiológia a terapia vybraných ochorení prichádzajúcich do

úvahy ako biologické zbrane. In: Klement, C. a kol.: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď - Banská Bystrica: PRO, 2013. - ISBN 978-80-89057-43-6. - S. 341-539.

- 7.1.11. **Mad'arová, L.**, Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.12. Čamajová, J., Bottková, E., Klement, C., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.13. Kissová, R., **Mad'arová, L.**, Klement, C.: Virologická surveillancie chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.14. **Mad'arová, L.**, Klement, C., Bottková, E., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.15. Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy. [poster], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.16. Čamajová, J., Klement, C., Bottková, E., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H., Nikš, M.: Surveillancie invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.17. **Mad'arová, L.**: Prednášky v rámci projektu „Tvorba a realizácia vzdelávacích programov RÚVZ v SR.“ v bloku „Laboratórne aspekty surveillancie infekčných ochorení vykonávanej NRC odborov lekárskej mikrobiológie v SR“ na témy: „NRC pre meningokoky“, „NRC pre pertussis a parapertussis“, „Informačné

centrum pre biologické zbrane a bioterorizmus“, „Molekulárna biológia“. RÚVZ Žilina 13.3.2013, RÚVZ Banská Bystrica 22.11.2013.

- 7.1.18. **Mad'arová, L.**, Klement, C., Mezencev, R., Sirági, P., Feiková, S., Kissová, R.: Mikrobiológia, epidemiológia a terapia vybraných ochorení prichádzajúcich do úvahy ako biologické zbrane. *In*: Klement, C. a kol.: Biologické a chemické zbrane. Pripravenosť a odpoveď - Banská Bystrica: PRO, 2013. - ISBN 978-80-89057-43-6. - S. 341-539.
- 7.1.19. Kissová, R., **Mad'arová, L.**, Klement, C.: Virologická surveillanca chrípky za obdobie 8 rokov na OLM RÚVZ v Banskej Bystrici. *In*: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.20. **Mad'arová, L.**, Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. *In*: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.21. Čamajová, J., Bottková, E., Klement, C., **Mad'arová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. *In*: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.22. Výrosteková, V., Guryčová, D., Kocianová, E., Bottková, E., **Mad'arová, L.**, Slovák, M.: Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.
- 7.1.23. Guryčová, D., **Mad'arová, L.**, V. Výrosteková, E. Bottková, E. Kocianová, C. Klement. Molekulárno-biologické metódy – PCR v diagnostike tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.

- 7.1.24. **Maďarová, L.**, Bottková, E., Klement, C., Čamajová, J., Hupková, H., Hudečková, H., Avdičová, M.: Surveillance on pediatric pneumococcal diseases in Slovakia. [poster], The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, 16.-18.4.2013.
- 7.1.25. Maďarová, L., **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Hupková, H., Hudečková, H., Avdičová, M.: Surveillance on pediatric pneumococcal diseases in Slovakia. [poster], The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, 16.-18.4.2013.
- 7.1.26. Maďarová, L., **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.27. Čamajová, J., Bottková, E., Klement, C., **Maďarová, L.**, Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.28. Maďarová, L., Klement, C., **Bottková, E.**, Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení, [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.29. **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy. [poster], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.30. **Čamajová, J.**, Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H., Nikš, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.31. Maďarová, L., **Bottková, E.**, Klement, C., Čamajová, J., Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. *In:* Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne

- problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.32. Čamajová, J., **Bottková, E.**, Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Hudečková H., Švihrová V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.33. Výrosteková, V., Guryčová, D., Kocianová, E., **Bottková, E.**, Maďarová, L., Slovák, M.: Kliešte v oblasti povodia Dunaja a riziko tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.
- 7.1.34. Guryčová, D., Maďarová, L., Výrosteková, V., **Bottková, E.**, Kocianová, E., Klement, C.: Molekulárno-biologické metódy – PCR v diagnostike tularémie. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie III. III. Labudove dni. ISBN:978-80971336-6-5, Bratislava, 24.-25.4.2013.
- 7.1.35. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Hupková, H., Hudečková, H., Avdičová, M.: Surveillance on pediatric pneumococcal diseases in Slovakia. [poster], The 6th Pneumo Surveillance Workshop, Poľsko, Krakow, 16.-18.4.2013.
- 7.1.36. **Čamajová, J.**, Bottková, E., Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.37. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. [poster], VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.1.38. **Čamajová, J.**, Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Námešná, J., Hudečková, H., Nikš, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre

- pneumokokové nákazy. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.39. Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková, V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických. [prednáška], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.40. Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy, [poster], XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.41. **Čamajová, J.**, Bottková, E., Klement, C., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M., Hudečková, H.: Invazívne pneumokokové ochorenia a monitoring zámeny kauzálnych sérotypov *Streptococcus pneumoniae*. In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.42. Maďarová, L., Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková, V.: Laboratórna diagnostika pertussis najnovšie odporúčania EU.Pertstrain Group. In: Hudečková, H., Švihrová, V., Baška, T.: Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. Recenzovaný zborník vedeckých a odborných prác. 1. vydanie, Martin 2013. ISBN 978-80-89544-39-4.
- 7.1.43. **Čamajová, J.**, Klement, C., Bottková, E., Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Surveillance invazívnych pneumokokových ochorení v rámci činnosti Národného referenčného centra pre pneumokokové nákazy In: Zborník abstraktov (CD), XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.44. Bottková, E., Klement, C., **Čamajová, J.**, Maďarová, L., Hupková, H., Avdičová, M.: Možnosti zlepšenia diagnostiky *S. pneumoniae* v podmienkach NRC pre pneumokokové nákazy In: Zborník abstraktov (CD), XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.45. Maďarová, L., Klement, C., Bottková, E., **Čamajová, J.**, Avdičová, M., Morihládková V.: NRC pre pertussis a parapertussis. Najnovšie odporúčania

- ECDC na interpretáciu výsledkov sérologických a molekulárno-biologických vyšetrení In: Zborník abstraktov (CD), XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.1.46. **Lafféřsová, J.:** Roztoče bytového prachu a metodika odberu - prezentácia na poradnom zbere HŽPaZ, Banská Bystrica, 23.1.2013.
- 7.1.47. Miklánková, O., Halzlová, K., Jajcaj, M., **Lafféřsová, J.**, Koppová, K.: Mimoriadny cieleň výkon ŠZD zameraný na výskyt roztočov v ubytovacích zariadeniach – výsledky. Pracovná porada regionálnych úradov verejného zdravotníctva, Valčianska dolina, 23.-24.4.2013.
- 7.1.48. **Lafféřsová, J.**, Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2012 v Banskej Bystrici. [poster], XI. Martinské dni imunológie, Martin, 10.-12.4.2013.
- 7.1.49. **Lafféřsová, J.**, Nováček, M.: Peľové sprtavodajstvo na www.alergia.sk a jeho perspektívy. [poster], XI. Martinské dni imunológie, Martin, 10.-12.4.2013.
- 7.1.50. **Lafféřsová, J.**, Benčaťová, B.: Priebeh peľovej sezóny vybraných aleregénov za roky 2010-2012 na Slovensku. [prednáška], Zborník prednášok na CD nosiči. XI. Martinské dni imunologie, Martin, 10.-12.4.2013.
- 7.1.51. **Lafféřsová, J.**, Hochmuth, L., Snopková, Z.: Peľová sezóna 2013 na Slovensku. [poster], XXX. kongres SSAKI a ČSAKI, Bratislava, 25.-28.9.2013.
- 7.1.52. Dušička, J., Ščevková, J., Mičieta, K., Brutovská, E., Zámečníková, M., Terenová, A., **Lafféřsová, J.:** Pollen concentration in the air of Bratislava (Slovakia): a comparison study from the two pollen monitoring stations. ACTA BOTANICA UNIVERSITATIS COMENIANAE, 47, 2012, pp. 39-49, ISBN 978-80-223-3332-0, ISSN 0524-23.
- 7.1.53. **Trnková, K.**, Klement, C.: Ecology and distribution of free-living amoebae in artificial swimming pools. [prednáška], Abstract book of The 15th International Meeting on the Biology and Pathogenicity of Free-Living Amoebae. Viedeň, Rakúsko, 15.-19. 7.2013.
- 7.1.54. **Trnková, K.**, Strhářský, J., Lokša, P., Šimonyiová, D., Klement, C.: Distribúcia *Legionella pneumophila* a jej hostiteľov – voľne žijúcich meňaviiek vo vodovodnej sieti vybratých zdravotníckych zariadení. [prednáška], XV. konferencia „Surveillance nemocničných nákaz“, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 5.-6.11.2013.

7.2. ÚČASŤ NA ŠKOLENIACH A KURZOCH

- 7.2.1. **Strhársky, J.:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 25.1.2013, 30.1.2013, 6.2.2013, 26.2.2013, 11.3.2013, 22.3.2013, 26.6.2013, 22.11.2013.
- 7.2.2. **Strhársky, J.:** Metodické školenie v problematike legionel, NRC pre legionely, ÚVZ SR Bratislava, 26.3.2013.
- 7.2.3. **Strhársky, J.:** Konferencia „Zdravotné zabezpečenie pitnej vody“, Banská Bystrica, 9.-10.4.2013.
- 7.2.4. **Strhársky, J.:** Konferencia „XII Červenkové dni preventívnej medicíny“, Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť, RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.5. **Strhársky, J.:** Seminár „Biomonitoring Merck Millipore“, Bratislava, 11.6.2013.
- 7.2.6. **Strhársky, J.:** Mikrobiologický kurz 2013. VÚVH Bratislava, 19.9.2013.
- 7.2.7. **Strhársky, J.:** XV. konferencia „Surveillance nemocničných nákaz“, SEVS a RÚVZ Banská Bystrica, Tále, 5.-6.11.2013.
- 7.2.8. **Strhársky, J.:** Porada vedúcich pracovníkov poradného zboru hlavnej odborníčky pre MŽP a odborný seminár „PROMISE - cooperation between food safety authority in Slovakia and food research“, ÚVZ SR Bratislava, 12.11.2013.
- 7.2.9. **Strhársky, J.:** Informačný deň k témam rámcového programu Horizont 2020, SOVVA a MŠVVaŠ SR, Nitra, 5.12.2013.
- 7.2.10. **Strhársky, J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.11. **Laštiaková, M.:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 22.1.2013, 8.2.2013, 14.2.2013, 17.4.2013, 24.4.2013, 15.5.2013, 15.10.2013.
- 7.2.12. **Laštiaková, M.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.

- 7.2.13. **Patrášová, E:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 25.1.2013.
- 7.2.14. **Šreinerová, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.15. **Mad'arová, L.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.16. **Mad'arová, L.:** XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.17. **Mad'arová, L.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 14.2.2013, 20.2.2013, 11.3.2013, 14.5.2013, 24.5.2013, 20.11.2013.
- 7.2.18. **Klementová, V.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 15.5.2013; 29.1.2013; 30.1.2013; 6.2.2013; 11.3.2013; 8.10.2013.
- 7.2.19. **Klementová, V.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.20. **Bottková, E.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.21. **Bottková, E.:** XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.22. **Bottková, E.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 13.2.2013, 11.10.2013, 20.11.2013.
- 7.2.23. **Hricová R.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 25.1.2013, 22.3.2013, 11.4.2013, 24.4.2013, 5.6.2013, 24.6.2013.
- 7.2.24. **Kissová R.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.25. **Kissová R.:** Informačný deň k témam rámcového programu Horizont 2020, Nitra, 5.12.2013.
- 7.2.26. **Kissová R.:** Školenie o ochrane osobných údajov, RÚVZ BB, 12.12.2013.

- 7.2.27. **Kissová R.:** Účasť na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 14.2.2013; 20.2.2013; 11.3.2013; 5.4.2013; 15.4.2013; 15.5.2013; 11.10. 2013.
- 7.2.28. **Abrahámová, I.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 25.1.2013; 6.2.2013; 11.4.2013; 25.4.2013; 24.5.2013; 26.9. 2013; 18.10.2013.
- 7.2.29. **Gondová, Ž.:** Školenie o ochrane osobných údajov, RÚVZ BB, 12.12.2013.
- 7.2.30. **Gondová, Ž.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 22.1.2013; 8.2.2013; 14.2.2013; 15.4.2013; 7.4.2013; 24.4.2013; 22.11.2013.
- 7.2.31. **Čamajová, J.:** VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, konferencia s medzinárodnou účasťou, Martin, 6.-7.3.2013.
- 7.2.32. **Čamajová, J.:** XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, Tále, 22.-24.4.2013.
- 7.2.33. **Čamajová, J.:** Konzultačný deň NRC pre chrípku, NRC pre poliomyelitídu, NRC pre morbili, rubeolu a parotitídu, ÚVZ SR Bratislava, 6.6.2013.
- 7.2.34. **Čamajová, J.:** Informačný deň k témam rámcového programu Horizont 2020, SOVVA a MŠVVaŠ SR. Nitra, 5.12.2013.
- 7.2.35. **Čamajová, J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.36. **Čamajová, J.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 13.02.2013; 19.2.2013; 11.3.2013; 17.5.2013; 20.11.2013.
- 7.2.37. **Oravcová, V.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.38. **Oravcová, V.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 20.2.2013; 26.3.2013; 11.4.2013; 24.5.2013; 26.9.2013; 18.10.2013.
- 7.2.39. **Hašková, D.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.

- 7.2.40. **Hašková, D.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 8.2.2013; 14.2.2013; 24.4.2013; 15.5.2013; 26.9.2013; 15.10.2013.
- 7.2.41. **Slivková, E.:** Metodické školenie v problematike legionel, NRC pre legionely, ÚVZ SR Bratislava, 26.3.2013.
- 7.2.42. **Slivková, E.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.43. **Slivková, E.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 20.2.2013; 11.4.2013; 25.4.2013; 24.5.2013; 26.9.2013.
- 7.2.44. **Lafférová, J.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 14.2.2013; 19.3.2013; 5.4.2013; 17.5.2013; 24.10.2013; 11.11.2013.
- 7.2.45. **Lafférová, J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.46. **Trnková, K.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 14.2.2013; 20.2.2013; 15.4.2013; 24.10.2013.
- 7.2.47. **Trnková, K.:** Odborná stáž zameraná na metódy stanovenia legionel vo vodách v NRC pre legionely v životnom prostredí UVZ SR pod vedením Ing. Danky Šimonyiovej a Mgr. Anny Gičovej, ÚVZ SR Bratislava, 26.3.2013 a 10.4.2013.
- 7.2.48. **Kútiková, O.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 25.1.2013; 26.2.2013; 5.4.3013; 17.5.2013; 24.10.2013; 14.11.2013; 22.11.2013.
- 7.2.49. **Kútiková, O.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.50. **Veverková J.:** Účasť na prednáškach v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR: 17.1.2013; 14.2.2013; 26.2.2013; 22.3.2013; 11.4.2013; 17.4.3013; 7.11.2013.

- 7.2.51. **Veverková J.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 12.12.2013.
- 7.2.52. **Majláthová, Z.:** Kvalita merania a skúšania medzinárodné dokumenty v oblasti metrológie a ich použitie v laboratórnej praxi. Chemmea spol.s.r.o., Bratislava, 14.5.2013.
- 7.2.53. **Majláthová, Z.:** Zabezpečenie kvality výsledkov merania v skúšobnom laboratóriu a nové prístupy k akreditácii, URACHEM, Bratislava, 11.6.2013.
- 7.2.54. **Majláthová, Z.:** Mikrobiologický kurz 2013, VÚVH Bratislava, 19.9.2013.
- 7.2.55. **Majláthová, Z.:** Účasť na seminároch projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“: 25.1.2013; 8.2.2013; 25.2.2013; 5.4.2013; 15.4.2013; 24.4.2013.
- 7.2.56. **Fatkulinová, M.:** Účasť na školeniach v rámci projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 22.1.2013, 22.2.2013, 22.3.2013, 26.3.2013, 11.11.2013.
- 7.2.57. **Fatkulinová, M.:** Konzultačný deň NRC pre MŽP, ÚVZ SR Bratislava, 4.6.2013.
- 7.2.58. **Fatkulinová M.:** Seminár „Biomonitoring Merck Millipore“, Bratislava, 11.6.2013.
- 7.2.59. **Fatkulinová, M.:** Porada vedúcich pracovníkov poradného zboru hlavnej odborníčky pre MŽP a odborný seminár „Promise – cooperation between food safety authority in Slovakia and food research“, ÚVZ SR Bratislava, 12.11.2013.
- 7.2.60. **Fatkulinová, M.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.61. **Koreňová, A.:** Účasť na školeniach v rámci projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 25.1.2013, 14.2.2013, 26.2.2013, 22.3.2013, 22.6.2013. 7.11.2013, 20.11.2013.
- 7.2.62. **Koreňová, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.

- 7.2.63. **Jelínková, B.:** Účast' na školeniach v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 22.1.2013, 19.2.2013, 22.2.2013, 22.3.2013.
- 7.2.64. **Krišková, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.2.65. **Krišková, A.:** Účast' na školeniach v rámci projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 17.1.2013, 8.2.2013, 15.2.2013, 19.2.2013, 14.6.2013, 24.10.2013, 14.11.2013.
- 7.2.66. **Prítulová, A.:** Účast' na školeniach v rámci projektu “Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“, RÚVZ Banská Bystrica, 17.1.2013, 8.2.2013, 15.2.2013, 19.2.2013, 14.6.2013, 24.10.2013, 14.11.2013.
- 7.2.67. **Prítulová, A.:** Školenie zamestnancov o ochrane osobných údajov v zmysle § 76 ods. 3 zákona 122/2013 o ochrane osobných údajov. RÚVZ Banská Bystrica, 11.12.2013.
- 7.3. **INÉ**
- 7.3.1. **Strhársky, J.:** Spracovanie podkladov pre surveillance helmintozoonóz pre Parazitologický ústav SAV za rok 2012.
- 7.3.2. **Strhársky, J.:** Výkazníctvo za odbor lekárskej mikrobiológie v roku 2013 pre potreby ÚVZ SR Bratislava.
- 7.3.3. **Strhársky, J.:** Poskytnutie odborného stanoviska médiám (STV, Markíza) v súvislosti s diagnostikou chrípky v chrípkovej sezóne 2012/2013, 23.1.2013.
- 7.3.4. **Strhársky, J.:** Prehľad o činnosti odboru lekárskej mikrobiológie a laboratórna diagnostika vybraných ochorení. Predatestačná príprava 1 VŠ z ÚVN Ružomberok, 7.2.2013.
- 7.3.5. **Strhársky, J.:** Prehľad o činnosti odboru lekárskej mikrobiológie a mikrobiologická diagnostika vôd. Predatestačná príprava 2 VŠ z RÚVZ Banská Bystrica, 11.-12.2.2013.
- 7.3.6. **Strhársky, J.:** Metodická a odborná pomoc pri riešení študentskej vedeckej práce (SOČ) zameranej na problematiku znečistenia Hrona a vyšetrenie mikrobiologických ukazovateľov vzoriek vôd pre potreby študentov Gymnázia Brezno, 15.3.2013.

- 7.3.7. **Strhársky, J.:** Aktualizácia štandardných pracovných postupov a riadenej dokumentácie na oddelení lekárskej parazitológie, priebežne 2013.
- 7.3.8. **Kissová, R.:** Spracovanie podkladov a týždenné hlásenia o surveillance chrípky pre NRC pre chrípku na ÚVZ SR a na OE na RÚVZ BB za rok 2013.
- 7.3.9. **Kissová, R.:** Spracovanie podkladov a hlásenia o surveillance ACHO pre NRC pre poliomyelitídu za rok 2013.
- 7.3.10. **Kissová, R.:** Vypracovanie správy o sledovaní cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí pre NRC pre poliomyelitídu za rok 2013.
- 7.3.11. **Kissová, R.:** Vypracovanie harmonogramu na odber odpadových vôd z ČOV v 13 okresoch BB a ZA kraja, v rámci sledovania cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí pre rok 2013.
- 7.3.12. **Kissová, R.:** Spracovanie štatistických podkladov o počte vyšetrených vzoriek za rok 2013 pre potreby ÚVZ SR Bratislava.
- 7.3.13. **Kissová, R.:** Aktualizácia štandardných pracovných postupov, podieľanie sa na vypracovaní riadenej dokumentácie na oddelení lekárskej virológie, priebežne 2013.
- 7.3.14. **Lafférová, J.:** Tlačová beseda na RÚVZ BB: Bude peľová sezóna 2013 atypická?, 25.4.2013.
- 7.3.15. **Lafférová, J.:** Relácia o roztočoch v Slov. rozhlase, rádio Regina, Banská Bystrica, 8.2.2013.
- 7.3.16. **Lafférová, J.:** Konzultačný deň NRC pre hydrobiológiu a ekotoxikológiu ÚVZ SR, Bratislava, 13.11.2013.
- 7.3.17. **Lafférová, J.:** Porada vedúcich pracovníkov poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP, ÚVZ SR Bratislava, 13.11.2013.
- 7.3.18. **Lafférová, J.:** Týždenné spracovanie peľového spravodajstva formou tlačových správ o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky, priebežne.
- 7.3.19. **Lafférová, J.:** Medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, na www.alergia.sk, www.zdravie.sk a v ďalších médiách, priebežne.

- 7.3.20. **Lafférová, J.:** Vypracovane odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu.
- 7.3.21. **Lafférová, J.:** Vypracovanie metodických pokynov k úlohám zameraným výskyt alergénov roztočov v bytovacích zariadeniach.
- 7.3.22. **Lafférová, J.:** Spracovanie hodnotiacich správ k výskytu alergénov roztočov v bytovacích zariadeniach zimnej rekreácie, v zariadeniach letnej rekreácie a v bytovacích zariadeniach pre deti a mládež.
- 7.3.23. **Lafférová, J.:** Príprava a realizácia bilaterálneho medzilaboratórneho porovnania – mikroskopické stanovenie peľu a spór v ovzduší v 3 vzorkách odobratých v rámci peľového monitoringu.
- 7.3.24. **Trnková, K.:** Príprava a realizácia medzilaboratórneho porovnania – kultivačné stanovenie prítomnosti améb v 3 vzorkách pripravených v laboratóriu BŽP.
- 7.3.25. **Trnková, K.:** Príprava a realizácia bilaterálneho medzilaboratórneho porovnania - kultivačné stanovenie prítomnosti améb v 2 vzorkách pripravených v laboratóriu BŽP.

8. ÚČASŤ NA ZAHRANIČNÝCH PRACOVNÝCH CESTÁCH A ODBORNÝCH PODUJATIACH

- 8.1. **Bottková, E.:** The 6th Pneumo Surveillance Workshop. Aktívna účasť [poster], Krakow, Poľsko, 16.-18.4.2013.
- 8.2. **Bottková, E.:** Pracovná stáž – školenie: Sérotypizácia pneumokokových kmeňov, Národní referenční laboratoř, Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika, 28.4.–3.5.2013.
- 8.3. **Čamajová, J.:** The 6th Pneumo Surveillance Workshop. Aktívna účasť [poster], Krakow, Poľsko, 16.-18.4.2013.
- 8.4. **Čamajová, J.:** Pracovná stáž – školenie: Sérotypizácia pneumokokových kmeňov, Národní referenční laboratoř, Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika, 28.4.–3.5.2013.
- 8.5. **Mad'arová, L.:** The 6th Pneumo Surveillance Workshop. Aktívna účasť [poster], Krakow, Poľsko, 16.-18.4.2013.

- 8.6. **Mad'arová, L.:** Pracovní stáž – školenie: Sérotypizácia pneumokokových kmeňov, Národní referenční laboratoř, Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika, 28.4.–3.5.2013.
- 8.7. **Trnková, K.:** The 15th International Meeting on the Biology and Pathogenicity of Free-Living Amoebae. Aktívna účasť [prednáška], Viedeň, Rakúsko, 15.-19.7.2013.

Tabuľka č. 1

ČINNOSŤ NRC A ŠPECIALIZOVANÝCH LABORATÓRIÍ OLM V BANSKEJ BYSTRICI V ROKU 2013

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici	SR	NRC pre toxoplazmózu	Základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy - KFR, ELISA IgG, IgM, IgA, IgE, avidita IgG, Western-Blot IgG/IgM - dôkaz DNA parazita metódou PCR a RT-PCR z biologického materiálu - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť - konzultácie
		NRC pre pertussis a parapertussis	Základná a nadstavbová diagnostika <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - aglutinácia <i>B. pertussis</i> , aglutinácia <i>B. parapertussis</i> , ELISA <i>B. pertussis</i> IgG, IgA, - kultivácia a izolácia <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - dôkaz DNA <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> metódou real-time PCR z biologického materiálu, dôkaz génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu <i>ptxP</i> u <i>B. pertussis</i> - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť - zavádzanie nových diagnostických postupov
		Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy	Základná a nadstavbová diagnostika hepatitíd anti-HBs, anti-HBc, total, anti-HBc IgM, anti-HBe - ELISA metódy HBsAg, konfirm. test HBsAg, HBeAg, anti-HDV, HDV Ag, anti-HCV, anti-HAV total, anti-HAV IgM, Western blot IgG HCV, Western blot IgG/IgM HEV - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť
		Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy	Základná a nadstavbová diagnostika <i>Streptococcus pneumoniae</i> - konfirmácia jednotlivých izolátov z mikrobiologických laboratórií - molekulárno-biologická diagnostika <i>S. pneumoniae</i> - sérotypizácia kmeňov <i>S. pneumoniae</i> izolovaných z invazívnych ochorení - zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých izolovaných kmeňov (pulzná elektroforéza - PFGE) - zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe - metodická, konzultačná a odborná činnosť

Tabuľka č. 2
PERSONÁLNE OBSADENIE OLM V SR V ROKU 2013

	ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Košice	CELKOM
Lekári bez špecializácie		0		
Lekári so špecializáciou		0		
Laborant s VŠ		0		
Laborant s VOV		2		
Lab. bez špecializácie		0		
Lab. so špecializáciou		11,25		
AHS		0		
Zdravot. prac. spolu		13,5		
VŠ – nelekári – špec.		8		
VŠ – nelekári – bez špec.		1		
Iní zdr. zam. ÚSV – chem. lab. bez špecializácie		2		
Iní zdr. prac. spolu:		11		
Odb. zamestnanci ÚSV		0		
Pomocní zamestnanci		6		
Upratovačky		2		
Iní		0		
PRACOVNÍCI SPOLU		32,25		

Tabuľka č. 3
**AKREDITÁCIA PRACOVÍSK OLM V SR A ÚČASŤ NA EXTERNEJ KONTROLE
KVALITY SKÚŠOK V ROKU 2013**

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia od/do		od 20.5.2011 do 20.5.2015	
Počet akreditovaných skúšok		69	
Počet akreditovaných ukazovateľov		117	
Počet absolvovaných medzilaboratórnych porovnávacích testov		14	

Tabuľka č. 4

PREHĽAD DRUHOV VYŠETRENÍ A INEJ LABORATÓRNEJ ČINNOSTI, POČTU VYŠETRENÝCH VZORIEK A ANALÝZ V LABORATÓRIÁCH OLM V SR V ROKU 2013

Druh vyšetrenia	Počet	2013		
		ÚVZ	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek		7	
	analýz		56	
Bakteriológia	vzoriek		7	
	analýz		56	
Viroológia	vzoriek		772	
	analýz		76628	
Antiinfekčná imunológia	vzoriek		1565	
	analýz		7347	
Parazitológia	vzoriek		1387	
	analýz		7581	
MŽP	vzoriek		20560	
	analýz		121639	
BŽP	vzoriek		2915	
	analýz		24985	
Laboratórium molekulárnej diagnostiky	vzoriek		1236	
	analýz		13804	
SPOLU	vzoriek		28449	
	analýz		252096	
Laboratórium bunkových kultúr	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶		4519	
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l		1570,1	
	Tekuté pôdy, l		2238,0	
	Roztoky, l		1418,4	
SPOLU			5226,5	

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 5

PERSONÁLNE OBSADENIE ODBORU LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

RÚVZ Banská Bystrica	
Lekári bez špecializácie	0
Lekári so špecializáciou	0
Laborant s VŠ	0
Laborant s VOV	2
Lab. bez špecializácie	0
Lab. so špecializáciou	11,25
AHS	0
Zdravot. prac. spolu	13,5
VŠ – nelekári – špec.	8
VŠ – nelekári – bez špec.	1
Iní zdr. zam. ÚSV – chem.	2
Iní zdr. prac. spolu:	11
Odb. zamestnanci ÚSV	0
Pomocní zamestnanci	6
Upratovačky	2
Iní	0
PRACOVNÍCI SPOLU	32,25

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 6

POČET VÝKONOV NA OLM NA JEDNU LABORANTKU A DEŇ V ROKOCH 1998 – 2013

ODDELENIE	ROKY	M E S I A C E											
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
ANTINF. IMUNOLÓGIA	1998	285,7	326,1	279,7	201,0	224,4	223,8	191,8	196,4	216,7	258,0	239,3	177,4
	1999	151,9	191,2	205,0	213,6	252,2	186,4	252,4	166,6	240,3	185,6	203,8	238,1
	2000	201,1	225,0	273,8	241,4	215,2	171,2	284,4	128,6	130,6	158,2	96,6	291,3
	2001	257,6	393,4	192,5	283,2	214,2	252,7	271,1	175,6	200,9	228,8	448,6	342,6
	2002	308,0	206,1	292,7	284,6	264,3	270,0	339,3	319,3	237,6	203,5	181,2	212,1
	2003	81,2	144,1	139,6	109,1	116,5	132,2	175,7	202,7	151,0	137,2	130,5	100,8
	2004	106,5	173,0	154,6	111,5	124,5	139,7	131,2	167,9	160,1	171,5	197,3	245,0
	2005	299,7	201,2	257,6	24,1	57,8	33,3	21,9	18,1	71,3	25,9	16,1	12,7
	2006	51,6	36,9	63,9	33,0	49,5	4,5	10,1	6,0	20,0	8,7	7,0	17,9
	2007	3,7	51,9	1,1	13,0	9,7	33,0	11,0	48,1	29,0	14,0	8,5	18,0
	2008	3,9	47,2	39,1	24,0	11,4	19,5	8,2	83,2	23,3	23,0	5,8	61,7
	2009	65,5	23,22	77,8	60,6	63,4	66,5	47,1	41,3	80,8	19,9	27,8	33,52
	2010	67,6	65,5	61,2	54,0	56,4	48,4	43,2	24,6	34,1	34,1	43,6	15,3
	2011	10,3	13,7	12,7	10,5	13,6	5,5	5,5	11,2	8,3	3,2	13,2	9,1
	2012	7,9	10,4	17,8	17,6	16,4	6,5	17,6	8,1	7,2	10,6	15,1	34,0
2013	49,2	25,7	53,1	61,0	40,4	25,5	18,6	7,8	7,2	15,9	14,7	34,0	
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
LEK. VIROLÓGIA	1998	126,0	117,0	114,0	143,4	116,4	105,6	152,1	143,4	143,4	132,6	180,9	164,1
	1999	104,7	113,7	108,3	158,1	131,7	130,2	108,5	84,7	82,9	110,8	97,3	103,0
	2000	92,1	124,5	92,2	78,8	105,1	97,3	138,0	108,1	63,9	88,3	85,5	62,0
	2001	125,4	163,0	65,5	44,1	54,2	85,9	85,0	118,3	68,0	89,9	138,1	146,4
	2002	90,9	89,7	52,2	96,5	78,9	100,2	122,7	113,5	113,1	89,4	88,7	146,5
	2003	33,6	72,4	87,8	88,1	62,5	68,0	34,0	61,0	61,0	77,0	59,0	59,0
	2004	88,0	92,0	101,0	114,0	75,0	72,0	65,0	57,0	62,0	80,0	59,0	59,0
	2005	50,0	63,5	58,0	59,0	49,0	41,0	54,0	50,6	49,0	48,0	34,3	39,6
	2006	50,0	53,0	72,0	94,0	103,0	50,0	46,0	43,0	35,0	32,6	81,8	73,2
	2007	106,0	120,0	82,5	69,3	64,8	26,1	35,4	60,9	72,0	58,2	43,0	92,4
	2008	76,6	141,0	84,0	63,5	62,6	55,1	57,0	43,4	66,7	59,5	63,0	80,0
	2009	38,4	101,0	116,0	75,0	70,0	66,0	76,6	48,8	37,0	52,9	105,0	51,6
	2010	29,0	14,8	17,2	18,2	43,1	30,5	14,8	12,1	16,4	22,5	41,3	27,6
	2011	52,8	83,9	80	79,3	26,9	20,2	22,5	27,7	22,5	23,2	23,5	28,6
	2012	32,7	60,3	55,9	36,7	103,0	111,0	90,6	122,8	99,2	137,0	77,2	89,8
2013	67,5	184,1	312,0	105,1	25,4	43,3	46,4	30,5	36,6	31,6	20,1	29,8	

pokračovanie Tabuľky č. 6

ODDELENIE	ROKY	MESIACE											
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
LEKÁRSKA PARAZITOLÓGIA	1998	95,7	130,6	80,6	90,3	88,3	121,2	128,7	90,9	100,4	103,9	126,9	80,1
	1999	90,6	97,5	81,4	97,8	93,6	104,1	145,1	92,0	105,4	93,4	72,2	109,3
	2000	56,7	51,4	51,4	41,2	117,0	119,1	83,4	108,9	103,6	127,9	104,3	95,6
	2001	72,2	87,4	45,5	64,8	78,3	70,3	56,2	109,0	49,3	58,6	75,0	52,9
	2002	49,6	58,1	58,6	41,0	58,5	73,4	75,3	47,5	55,5	58,5	62,3	60,8
	2003	60,4	59,2	51,4	63,5	63,5	76,3	47,3	61,3	55,2	54,7	60,5	80,6
	2004	63,9	75,3	79,9	111,4	66,6	64,3	68,0	87,2	80,2	89,3	74,1	119,3
	2005	97,6	127,1	85,6	80,5	74,6	41,3	48,1	52,4	43,5	28,8	20,7	24,6
	2006	14,1	18,8	158,6	37,1	21,2	15,7	17,6	20,0	13,6	30,4	15,4	12,5
	2007	11,0	14,7	50,4	24,3	40,5	20,9	17,3	17,7	16,4	29,8	14,7	25,4
	2008	26,9	19,3	20,1	15,5	14,6	16,7	13,6	6,0	20,0	20,0	21,6	18,9
	2009	18,0	10,4	14,3	10,3	18,5	14,8	16,7	17,7	17,0	12,6	13,1	17,0
	2010	11,6	13,0	19,0	20,7	16,1	17,2	12,7	20,7	20,8	17,0	13,7	13,9
	2011	19,4	19,1	18,9	18,7	31,2	18,9	32,7	50,3	34,5	41,0	38,6	37,4
2012	14,2	46,0	25,8	14,9	14,9	25,9	24,6	18,7	27,2	14,7	14,2	13,8	
2013	17,8	24,6	19,1	50,9	31,5	35,1	35,7	48,2	34,7	26,3	36,8	31,1	
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	1998	22,0	59,0	68,0	34,0	65,0	51,0	72,0	58,0	36,0	79,0	96,0	32,0
	1999	19,0	52,0	46,0	56,0	68,0	52,0	55,0	91,3	47,0	80,0	35,3	98,7
	2000	30,6	56,8	68,4	76,1	86,3	95,9	100,3	109,5	107,2	102,0	100,2	47,3
	2001	51,5	142,8	187,2	127,0	121,6	165,5	341,2	198,9	104,1	54,6	88,6	60,1
	2002	51,8	103,0	45,0	107,8	59,7	125,8	107,4	149,7	46,4	63,1	76,1	75,8
	2003	45,4	132,1	85,9	167,3	156,1	124,4	149,3	271,0	118,3	86,4	92,3	115,6
	2004	60,8	131,6	159,5	57,6	123,5	193,4	255,9	206,4	138,4	141,6	123,5	320,2
	2005	109,3	320,1	314,8	332,1	399,4	290,9	613,6	560,0	252,7	360,3	329,3	697,1
	2006	180,1	283,6	230,8	154,2	120,8	169,7	136,3	139,2	117,1	145,8	139,3	132,7
	2007	75,0	117,9	114,5	102,7	137,1	160,3	257,9	141,7	118,7	162,3	181,9	102,1
	2008	54,2	145,6	128,8	170,1	156,7	242,8	241,0	298,4	295,2	287,1	265,3	165,9
	2009	98,8	220,4	231,9	205,3	179,2	318,3	240,1	147,4	110,8	125,7	142,0	69,5
	2010	69,3	125,2	129,8	126,7	113,8	225,0	140,7	274,3	228,0	179,7	126,1	113,1
	2011	53,7	87,9	225,9	110,2	111,4	166,5	122,5	126,0	114,3	92,8	123,3	88,6
2012	53,7	38,6	115,2	124,3	107,3	120,3	305,0	94,3	73,2	88,0	101,6	83,9	
2013	44,3	90,2	82,6	110,7	105,7	256,7	334,6	288,0	207,9	201,8	255,1	228,0	

pokračovanie Tabuľky č. 6

ODDELENIE	ROKY	MESIACE											
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	1998	6,0	16,0	20,0	36,0	46,0	50,0	94,0	68,0	58,0	24,0	16,0	13,0
	1999	18,0	24,0	22,0	38,0	120,0	146,0	127,0	189,8	88,2	32,5	34,0	22,7
	2000	10,5	35,6	17,7	46,5	54,0	93,0	62,2	64,3	52,2	36,3	23,3	9,1
	2001	30,1	66,8	64,8	130,1	156,6	197,9	244,3	162,4	72,9	58,7	74,7	98,8
	2002	28,1	12,2	98,2	110,3	138,0	155,9	163,0	158,3	110,5	80,9	36,1	17,9
	2003	10,6	36,8	58,0	92,3	164,4	122,0	195,4	178,9	113,9	111,3	76,3	13,4
	2004	12,6	36,7	62,2	94,6	148,8	122,8	129,1	162,3	126,3	80,8	78,6	24,6
	2005	24,2	59,3	89,6	106,3	117,6	149,0	199,7	160,2	110,2	88,7	106,4	30,3
	2006	13,4	65,4	88,2	163,7	125,6	204,8	143,4	119,7	116,8	80,4	79,7	37,6
	2007	37,3	59,5	60,5	95,1	106,3	99,0	99,4	92,2	77,0	50,3	53,8	28,5
	2008	20,4	84,5	85,2	70,1	104,1	232,8	254,4	148,5	232,7	98,4	107,5	39,7
	2009	21,7	44,5	75,3	96,6	111,8	109,6	147,2	93,2	111,6	70,7	116,1	78,5
	2010	14,2	36,7	77,8	131,6	103,0	120,4	128,7	101,5	100,58	82,9	49,3	23,6
	2011	32,4	32,6	37,6	56,2	33,0	24,3	50,6	38,0	34,7	31,4	36,5	14,8
	2012	18,4	38,6	40,2	36,7	40,8	40,8	71,3	56,8	64,2	44,3	32,6	29,3
2013	13,8	38,6	58,8	51,2	52,9	73,1	93,9	60,7	44,2	93,9	69,9	29,0	
		JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG	SEPT	OKT	NOV	DEC
MOLEKULÁRNA BIOLÓGIA	2005	20,6	33,2	17,1									
	2006	19,0	19,2	34,0	17,2	5,0	23,0	8,3	11,9	45,2	38,5	19,0	24,5
	2007	49,5	77,4	108	40,6	32,0	40,3	31,7	18,4	17,5	15,5	18,5	12,0
	2008	46,0	23,5	47,2	72,7	36,7	48,0	43,6	17,5	17,8	40,3	39,0	78,7
	2009	48,0	99,2	65,3	34,7	30,0	46,0	64,5	28,0	37,0	180,0	64,5	143,2
	2010	237,1	79,3	55,5	88,8	21,7	20,0	39,4	18,2	28,6	37,4	20,2	14,7
	2011	41,3	102,5	80,0	45,8	61,5	32,8	14,8	16,0	17,6	33,87	34,0	48,8
	2012	39,3	35,8	62,1	103,4	42,4	50,2	57,3	71,1	69,4	73,1	63,2	64,3
2013	145,1	213,6	240,0	98,5	332,0	167,0	51,4	30,2	29,4	53,3	47,5	84,0	

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 7

PREHĽAD VYŠETRENÉHO MATERIÁLU NA ODBORE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Oddelenie - úsek	Počet	Celkový počet vzoriek											Trend+/- (2012/ 2013)
		2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	
Lekárska bakteriológia	vzoriek	7	4	0	14	48	863	565	68	31	46	41	+3
	analýz	56	55	0	59	236	4 246	3072	293	130	174	180	+1
Virologická kultivácia	vzoriek	772	546	571	269	1230	648	563	652	2 873	5 473	5 375	+226
	analýz	76628	76 051	61 331	23 620	90 322	18 797	12 647	20 984	32 464	37 976	40 636	+577
Antiinfekčná imunológia	vzoriek	1565	1 128	933	3 233	2 604	1 786	1655	2 285	11 949	34 539	45 897	+437
	analýz	7347	5 867	4 890	15 546	11 886	7 669	7913	10 866	36 878	140 699	170 184	+1480
Parazitológia	vzoriek	1387	965	1 326	886	732	870	1434	2 672	5 442	14 438	14 547	+422
	analýz	7581	6 008	7 447	5 481	4 369	4910	6101	6 647	15 787	50 426	48 444	+1573
MŽP	vzoriek	20560	16112	16 517	19 019	21 320	21 230	20 139	23 652	28 664	18 249	17 376	+4448
	analýz	121 639	117 872	129 011	179 945	183 657	21 971	208 244	225 826	292 854	119 021	132 038	+3767
Mykológia	vzoriek	0	38	173	338	292	374	456	510	400	78	158	-38
	analýz	0	152	700	1 362	1289	1 422	1 775	1 819	1 900	556	795	-152
BŽP	vzoriek	2915	2 521	2 367	2 955	2 561	2 672	3 189	2 551	2 665	2 277	2 535	+394
	analýz	24985	21 059	21 322	52 007	52 555	57 978	52 803	51 672	64 845	57 016	59 988	+3926
Molekulárna biológia	vzoriek	1236	589	818	1 425	2750	1423	923	393	327	227		+647
	analýz	13804	4 436	2 932	4 503	8629	5 787	4 449	1 176	439			+9368
SPOLU	vzoriek	26260	21 903	22 705	28 137	31 537	29 866	28 201	32 738	52 338	75 327	85 930	+4257
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l	1570,1	1 804,0	1 863,1	1999,4	2014,7	2060,9	1 826,4	1 792,9	2 340,2	814,6	854,2	-2339
	Tekuté pôdy, l	2238,0	2 249,8	2 272,8	2346,3	2180,4	1996,4	1 736,4	1 941,9	1 768,4	546,5	457,2	-11,8
	Roztoky, l	1418,4	1 361,5	1 374,8	1428,6	1463,9	1208,1	1 123,0	1 068,0	671,0	332,0	578,1	+56,9

PRACOVISKO RÚVZ - OLM,ODD. ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 8

POČET VYŠETRENÍ NA ODDELENÍ ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE

Druh vyšetrenia	Celkový počet vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
anti-HAV total ELISA	0	0
anti-HAV IgM ELISA	0	0
HBeAg ELISA	1	0
anti-HBe ELISA	1	1
HBsAg ELISA	2	0
anti-HBs ELISA	0	0
HBsAg konfirm. ELISA	0	0
anti-HBc total ELISA	8	6
anti-HBc IgM ELISA	0	0
anti-HCV ELISA	5	3
HCV IgG Western Blot	15	8
anti-HDV ELISA	2	1
anti-HDV IgM ELISA	2	1
HDV Ag ELISA	2	1
HEV IgG/IgM Western Blot	13	3
HIV Ag-Ab ELISA	67	2
Rubella IgM ELISA	16	0
Rubella IgG avidita ELISA	0	0
Bordetella IgA ELISA	551	54
Bordetella IgG ELISA	551	120
Bordetella pertussis aglutinácia	8	0
Bordetella parapertussis aglutinácia	130	0
Bordetella kultivácia	110	0
Chrípka A1 HIT	25	1
Chrípka A3 HIT	6	0
Chrípka pandemická H1N1/2009 HIT	25	1
Chrípka B HIT	25	2
Iné	0	0
SPOLU	1565	204

Tabuľka č. 9

PREHĽAD VÝKONOV NA ODDELENÍ ANTIINFEKČNEJ IMUNOLÓGIE

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet vzoriek	Počet analýz
3500	základné spracovanie vzorky	1565	1565
3500	zapisovanie vzoriek	1565	1565
3501	separácia vzorky odstredením (krv)	183	183
3510	telefonické oznámenie výsledku	195	195
3512	telefonická konzultácia	98	98
3518	komplex. kontrola identity expedovaných vyšetrení	1565	1565
4772	anti-HAV total ELISA	0	0
4773	anti-HAV IgM ELISA	0	0
4779	HBeAg ELISA	1	6
4780	anti-HBe ELISA	1	6
4781	HBsAg ELISA	2	7
4785	anti-HBs ELISA	0	0
4781a	HBsAg konfirm. ELISA	0	0
4777	anti-HBc total ELISA	8	18
4778	anti-HBc IgM ELISA	0	0
4781d	anti-HCV ELISA	5	20
4781b	HCV IgG Western Blot	15	29
4789	anti-HDV ELISA	2	7
4789	anti-HDV IgM ELISA	2	7
4789	HDV Ag ELISA	2	7
4789a	HEV IgG/IgM Western Blot	13	21
4769	HIV Ag-Ab ELISA	67	157
4896a	Rubella IgM ELISA	16	40
4896	Rubella IgG avidita ELISA	0	0
4789	Bordetella IgA ELISA	551	647
4789	Bordetella IgG ELISA	551	647
4755	Bordetella pertussis aglutinácia	8	12
4755	Bordetella parapertussis aglutinácia	130	152
4740	Bordetella kultivácia	110	220
4757	Chrípka A1 HIT	25	53
4757	Chrípka A3 HIT	6	14
4757	Chrípka pandemická H1N1 HIT	25	53
4757	Chrípka B HIT	25	53
	Iné	0	0
	Opakované merania	190	1059
	Validácie		
	Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	9	33
	SPOLU	6935	8439

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 10

ROZBOR ČINNOSTI NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Druh vyšetrenia	Počet	
	analýz	pozitívnych
Mikroskopické vyšetrenie orientačné	4360	
Mikroskopické vyšetrenie špeciálne	0	
Pokus o izol. v bunkových kultúrach	21944	8
Spracovanie materiálu pred izoláciou	772	
Dôkaz chrípky hemaglutináciou	8907	21
Directigen Flu A+B	820	17
VNT Polio 1-3	224	
VNT Coxackie B1-6	16352	9
Počet pripravených bunkových kultúr	4519	
Kontrolné analýzy: sterilita	0	
IRM	18240	
Medzilaboratórne testy	490	
S p o l u	76628	55

Tabuľka č. 11

PREHĽAD ZDRAVOTNÍCKYCH VÝKONOV NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet výkonov
3500	základné spracovanie vzorky	772
3500	zapisovanie vzoriek	772
3510	telefonické oznámenie výsledku	1200
3512	telefonická konzultácia	480
3518	komplex. kontrola výsledkov vyšetrenia	240
3519	vybavenie výsledku	2180
3601	orientačné mikroskopické vyšetrenie	4360
4884	spracovanie materiálu pred izoláciou vírusu	772
4887	pokus o izoláciu v bunkovej kultúre	4360
4757	dôkaz chrípky hemaglutináciou	6696
3881	dôkaz chrípky Directigenom	164
3895	VNT Polio 1,2,3	4
3895	VNT Cox. B 1-6	112
	Spolu	22112

Tabuľka č. 12

ROZBOR ČINNOSTI NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ VIROLÓGIE

Použitá metóda	Materiál	Počet analýz	Počet vzoriek	Pozitívne nálezy
Izolácia enterálnych vírusov na bunkových kultúrach RD(A), Hep2 a L20B	stolica	2730	21	2x ECHO11
	mozg.mok	1820	14	1x ECHO 30
	výtery HCD	390	3	
	moč	0	0	
	hepar. krv	0	0	
	odpadové vody	10248	84 z 13 okresov	2x ECHO11, 3x Coxs. sk.B
Izolácia chrípkových vírusov na bunkových kultúrach MDCK	výtery HCD	23240	332	3x chrípka A, 18x chrípka B
	pitva	2870	41	
Directigen FLU A+B	výtery HCD	820	164	7x chrípka A, 10x chrípka B
VNT Polio 1,2,3 Cox B1-6, A7, A9	sérum, likvor	16576	116	3xCoxs.A9, 3xCoxs.B2, 2xCoxs.B3, 4xCoxs.B4, 1xCoxs.B5

PRACOVISKO RÚVZ - OLM ODD. LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 13

POČTY VYŠETRENÝCH VZORIEK NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ PARAZITOLÓGIE

Druh vyšetrenia	Celkový počet vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Toxoplazmóza KFR	216	161
Toxoplazmóza ELISA IgM	219	94
Toxoplazmóza ELISA IgA	218	39
Toxoplazmóza ELISA IgE	213	25
Toxoplazmóza ELISA IgG	220	162
Toxoplazmóza IgG avidita	159	34
Toxoplazmóza Western Blot IgG	14	14
Toxoplazmóza Western Blot IgM	0	0
Trichinelóza ELISA IgG	51	4
Echinokokóza ELISA	37	1
Krvný náter malária	0	0
Parazitol. obhliadka materiálu	0	0
Pieskoviská	40	4
Iné	0	0
SPOLU	1387	538

Tabuľka č. 14
PREHĽAD ZDRAVOTNÍCKYCH VÝKONOV NA ODDELENÍ LEKÁRSKEJ
PARAZITOLÓGIE

Kód	Zdravotnícky výkon	Počet výkonov	Počet analýz
3500	základné spracovanie vzorky	1387	1387
3500	zapisovanie vzoriek	1387	1387
3501	separácia vzorky odstredením (krv)	140	140
3510	telefonické oznámenie výsledku	185	185
3512	telefonická konzultácia	240	240
3518	komplex. kontrola identity expedovaných vyšetrení	1387	1387
4759	Toxoplasma KFR	216	264
4789	Echinococcus ELISA IgG	37	69
4789	Toxoplasma ELISA IgE	213	261
4789	Toxoplasma ELISA IgM	219	291
4789	Trichinella ELISA IgG	51	79
4805	cielené parazit. vyšetrenie biol. materiálu - malária	0	0
4806	paraz. obhliadka materiálu (články, určovanie organizmov)	0	0
4807d	Toxoplasma Western Blot IgG	14	32
4807e	Toxoplasma Western Blot IgM	0	0
4808	Toxoplasma ELISA IgG avidita	159	274
4898	Toxoplasma ELISA IgG kvantitatívne	220	555
4898b	Toxoplasma ELISA IgA kvantitatívne	218	550
	Pieskoviská	40	480
	Iné	0	0
	Opakované merania	35	837
	Validácie	3	18
	Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	3	36
	SPOLU	6154	8472

PRACOVISKO RÚVZ - OLM ODD. MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE - ROK 2013

Tabuľka č. 15
 PREHĽAD VYŠETRENÝCH A POZITÍVNYCH MATERIÁLOV NA
 PRÍTOMNOSŤ VYBRANÝCH DRUHOV AGENS NA ODDELENÍ
 MOLEKULÁRNEJ BIOLÓGIE

Vyšetrované agens	Počet ukazovateľov	Počet pozitívnych materiálov
Chrípka typu A bez bližšej identifikácie	503	34
Chrípka typu B	503	52
Chrípky typu A/ H1N1 pandemická	235	13
RSV	353	25
<i>Bordetella species (IS481)</i>	381	14
<i>Bordetella parapertussis</i>	285	4
<i>Bordetella pertussis ptxP</i>	54	4
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	196	119
Multiplex-PCR Group reakcia <i>S. pneumoniae</i>	184	/
Multiplex-PCR Špecifická reakcia <i>S. pneumoniae</i>	296	
<i>Francisella tularensis</i> (subsp. <i>tularensis</i> , subsp. <i>holarctica</i> , PCR aj real-time PCR)	99	15
<i>Campylobacter jejunii</i> (kultivačne pozitívne kmene)	1	1
<i>Toxoplasma gondii</i>	16	-
Adenovírus	34	-
<i>Bacillus anthracis</i>	10	-
<i>Clostridium difficile</i>	1	-
<i>Naegleria fowleri</i>	2	-
Enterovírusy	17	6
Celkový počet vzoriek	1236	
Celkový počet ukazovateľov	3750	
Celkový počet analýz	13804	

PRACOVISKO RÚVZ - OLM, PRÍPRAVŇA PÔD A TEKUTÝCH MÉDIÍ BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013

Tabuľka č. 16

DRUH A MNOŽSTVO PRIPRAVENÝCH PEVNÝCH A TEKUTÝCH MÉDIÍ NA ODBORE LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Pôdy	Množstvo v litroch												
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pevné pôdy	980,3	898,7	854,2	814,6	2340,2	1792,9	1 826,4	2060,9	2014,7	1999,4	1863,1	1804,0	1570,1
Tekuté pôdy	357,0	378,4	457,2	546,5	1768,4	1941,9	1 736,4	1996,4	2180,4	2346,3	2272,8	2249,9	2238,0
Ostatné roztoky	430,3	406,9	578,1	332,0	671,0	1068,0	1123,0	1208,1	1463,9	1428,6	1374,8	1361,6	1418,4
SPOLU	1767,6	1684,0	1889,5	1693,1	4779,6	4802,8	4685,8	5265,4	5659,0	5774,3	5510,7	5415,3	5226,5

Tabuľka č. 17: Kmene *S. pneumoniae* izolované zo sterilných tekutín, 2013

Por. číslo	Dátum prijmu	Pohlavie	Vek	Odosielateľ	Materiál	Sérotyp
1.	9.1.2013	M	4	Lučenec	Hemokultúra	19A
2.	10.1.2013	M	32	Bratislava	Hemokultúra	22F
3.	10.1.2013	M	2	Trenčín	Hemokultúra	19A
4.	11.1.2013	M	50	Banská Bystrica	Likvor + hemokultúra	6B
5.	11.1.2013	F	84	Bratislava	Hemokultúra	6B
6.	17.1.2013	F	65	Bratislava	Hemokultúra	15A
7.	8.2.2013	M	46	Trnava	Likvor	7F
8.	8.2.2013	F	0	Banská Bystrica	Hemokultúra	3
9.	13.2.2013	F	42	Brezno	Hemokultúra	3
10.	13.2.2013	M	61	Košice	Hemokultúra	7F
11.	14.2.2013	F	52	Martin	Likvor	35B
12.	20.2.2013	M	86	Galanta	Hemokultúra	36/37
13.	20.2.2013	M	57	Banská Bystrica	Hemokultúra	23F
14.	21.2.2013	F	66	Bratislava	Hemokultúra	9N
15.	21.2.2013	F	86	Bratislava	Hemokultúra	3
16.	27.2.2013	M	56	Banská Bystrica	Hemokultúra	séroskupina 11
17.	1.3.2013	M	61	Bratislava	Hemokultúra	1
18.	8.3.2013	M	0	Košice	Hemokultúra	35B
19.	14.3.2013	F	36	Bardejov	Hemokultúra	12F
20.	14.3.2013	M	41	Bardejov	Hemokultúra	12F
21.	15.3.2013	F	59	Žilina	Hemokultúra	7F/A
22.	5.4.2013	F	68	Bratislava	Hemokultúra	4
23.	5.4.2013	M	86	Bratislava	Hemokultúra	15A
24.	5.4.2013	M	69	Bratislava	Hemokultúra	3
25.	12.4.2013	M	47	Prešov	Hemokultúra	6C/D
26.	17.4.2013	F	63	Brezno	Likvor	3
27.	17.4.2013	M	64	Prešov	Hemokultúra	séroskupina 11
28.	17.4.2013	F	47	Poprad	Hemokultúra	20
29.	25.4.2013	M	49	Trnava	Hemokultúra	22F
30.	7.5.2013	F	53	Bratislava	Likvor	3
31.	17.5.2013	M	59	Bratislava	Hemokultúra	35F
32.	17.5.2013	M	36	Bratislava	Hemokultúra	6C
33.	24.5.2013	F	40	Lučenec	Likvor	7F
34.	28.5.2013	F	90	Žilina	Hemokultúra	38/43/44/45/46/48
35.	22.5.2013	F	83	Trenčín	Likvor	séroskupina 18
36.	12.6.2013	M	26	Bratislava	Likvor	6B
37.	12.6.2013	M	20	Bratislava	Likvor	6B
38.	19.6.2013	M	82	Galanta	Likvor	23A
39.	21.6.2013	M	2	Bratislava	Likvor+hemokultúra	24/40
40.	21.6.2013	M	45	Bratislava	Hemokultúra	7F
41.	3.7.2013	F	66	Prešov	Hemokultúra	19A
42.	3.7.2013	M	0	Bratislava	Likvor+hemokultúra	19F
43.	3.7.2013	M	0	Bratislava	Hemokultúra	14
44.	11.7.2013	M	33	Lučenec	Likvor	3
45.	16.7.2013	F	4	Bratislava	Hemokultúra	19A
46.	17.7.2013	F	41	Rožňava	Likvor	3
47.	19.7.2013	F	78	Bratislava	Hemokultúra	3
48.	6.8.2013	M	0	Košice	Hemokultúra	33B/C/D
49.	6.8.2013	F	40	Liptovský Mikuláš	Likvor	15A

Por. číslo	Dátum prijmu	Pohlavie	Vek	Odosielateľ	Materiál	Sérotyp
50.	7.8.2013	M	54	Brezno	Hemokultúra	4
51.	16.8.2013	M	8	Bratislava	Hemokultúra	35F
52.	30.8.2013	M	58	Bratislava	Hemokultúra	20
53.	10.9.2013	F	47	Košice	Likvor + hemokultúra	8
54.	13.9.2013	M	65	Bratislava	Hemokultúra	19A
55.	27.9.2013	M	40	Košice	Likvor + hemokultúra	22F
56.	1.10.2013	M	57	Banská Bystrica	Hemokultúra	15A
57.	11.10.2013	F	54	Bratislava	Hemokultúra	3
58.	14.10.2013	M	16	Košice	Likvor + hemokultúra	7F
59.	15.10.2013	M	31	Košice	Hemokultúra	35A/C
60.	16.10.2013	M	1	Banská Bystrica	Hemokultúra	15C
61.	25.10.2013	F	57	Bratislava	Hemokultúra	7F
62.	29.10.2013	M	67	Banská Bystrica	Hemokultúra	19A
63.	31.10.2013	F	77	Žiar nad Hronom	Hemokultúra	3
64.	8.11.2013	M	37	Brezno	Likvor	1
65.	8.11.2013	M	73	Trenčín	Hemokultúra	22F
66.	8.11.2013	M	69	Bratislava	Hemokultúra	3
67.	14.11.2013	M	73	Nitra	Ster z mozgových blán	séroskopina 11
68.	15.11.2013	F	3	Bratislava	Likvor	3
69.	27.11.2013	F	62	Košice	Hemokultúra	6C
70.	29.11.2013	M	51	Bratislava	Hemokultúra	1
71.	10.12.2013	F	83	Bardejov	Hemokultúra	14

Tabuľka 18

PREHĽAD POČTU STANOVENÝCH SÉROTYPOV *S. PNEUMONIAE* VO VZORKÁCH ZASLANÝCH DO NRC PRE PNEUMOKOKOVÉ NÁKAZY A ANALYZOVANÉ MATERIÁLY RESP. MATERIÁLY, Z KTORÝCH BOLI BAKTERIÁLNE KMENE IZOLOVANÉ, ROK 2013.

Sérotyp	Počet	Pôvodný biologický materiál
1	3	2 x hemokultúra, 1 x likvor
3	13	8 x hemokultúra, 4 x likvor, 1x likvor (biol. materiál)
4	2	2 x hemokultúra
6B	4	1 x hemokultúra, 2 x likvor, 1 x likvor + hemokultúra
6C	2	2 x hemokultúra
6C/D	1	hemokultúra
7F	6	3 x hemokultúra, 2 x likvor, 1 x likvor + hemokultúra
7F/A	1	hemokultúra
8	1	likvor + hemokultúra
9N	1	hemokultúra
séroskopina 11	3	2 x hemokultúra, 1 x ster z mozgových blán
12F	2	2 x hemokultúra
14	2	2 x hemokultúra
15A	4	3 x hemokultúra, 1 x likvor
15C	1	hemokultúra
séroskopina 18	1	1 x likvor (biol. materiál)
19A	6	6 x hemokultúra
19F	1	likvor + hemokultúra
20	2	2 x hemokultúra
22F	4	3 x hemokultúra, 1 x likvor + hemokultúra
23F	1	hemokultúra
23A	1	likvor
24/40	1	likvor + hemokultúra
33B/C/D	1	hemokultúra
35A/C	1	hemokultúra
35F	2	2 x hemokultúra
35B	2	1 x hemokultúra, 1 x likvor
36/37	1	hemokultúra
38/43/44/45/46/48	1	hemokultúra

Tabuľka 19

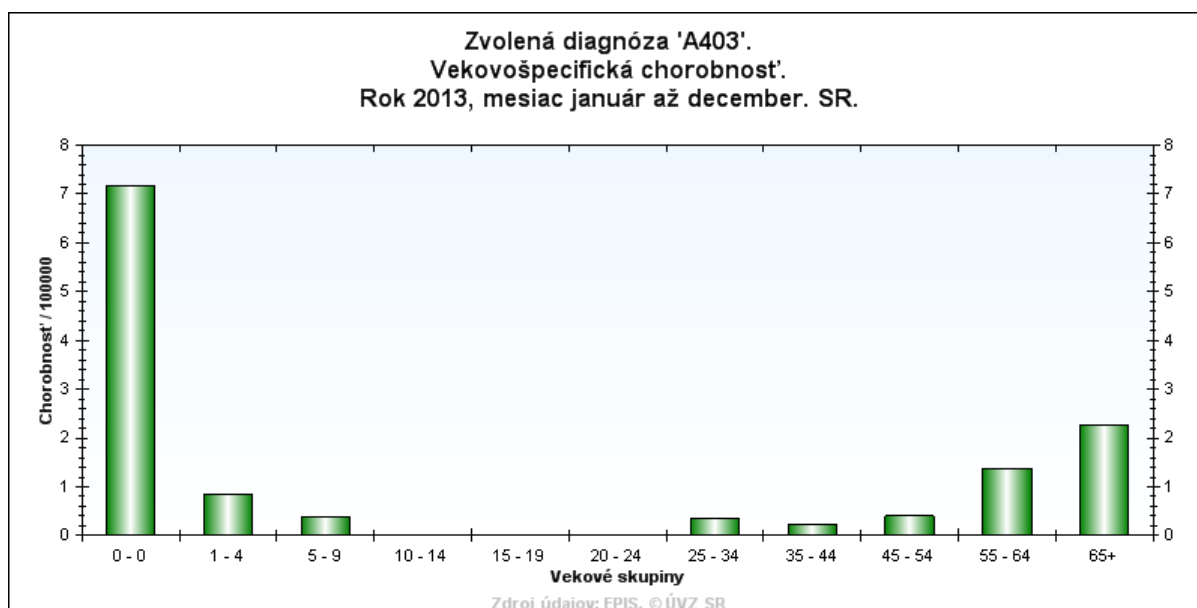
VÝSKYT SEPTIKÉMIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (A 40.3), PODĽA KRAJOV, 2013

Nahlásené za obdobie: 2013										
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A40.3	a	11	2	3	0	2	10	8	5	41
	r	1,80	0,36	0,51	0,00	0,29	1,52	0,98	0,63	0,76

Tabuľka 20

VÝSKYT SEPTIKÉMIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (A 40.3) V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A40.3	a	4	2	1	0	0	0	3	2	3	10	16	41
	r	7,16	0,85	0,37	0,00	0,00	0,00	0,34	0,24	0,41	1,38	2,25	0,76

Obr. 1: Grafické znázornenie vekovo-špecifickej chorobnosti (septikémie A40.3) v roku 2013.

Tabuľka 21

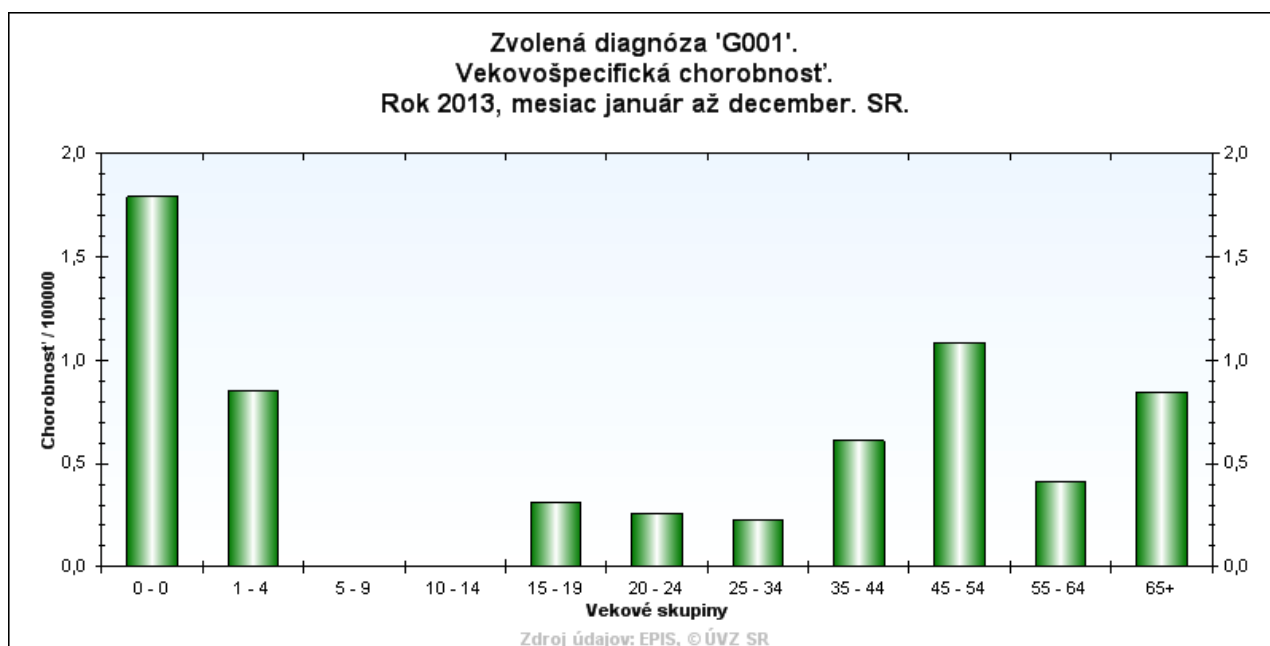
VÝSKYT MENINGITÍDY VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (G00.1), PODĽA KRAJOV, 2013

Nahlásené za obdobie: 2013										
Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
G00.1	a	6	4	3	0	6	4	0	5	28
	r	0,98	0,72	0,51	0,00	0,87	0,61	0,00	0,63	0,52

Tabuľka 22

VÝSKYT MENINGITÍDY VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (G00.1) V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
G00.1	a	1	2	0	0	1	1	2	5	8	2	6	28
	r	1,79	0,85	0,00	0,00	0,32	0,26	0,23	0,61	1,08	0,28	0,84	0,52

Obr. 2: Grafické znázornenie vekovo-špecifickej chorobnosti (pneumokoková meningitída G00.1) v roku 2013.

Tabuľka 23

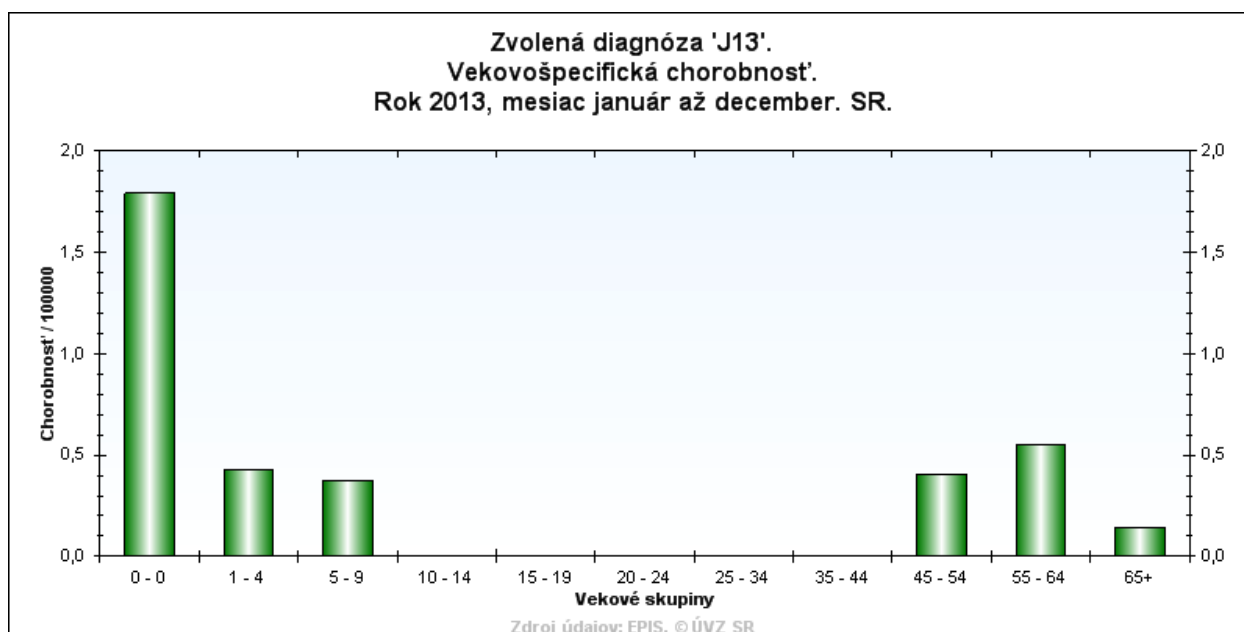
VÝSKYT PNEUMÓNIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (J13), PODĽA KRAJOV, 2013

Nahlásené za obdobie: 2013										
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J13	a	6	1	0	0	0	2	2	0	11
	r	0,98	0,18	0,00	0,00	0,00	0,30	0,24	0,00	0,20

Tabuľka 24

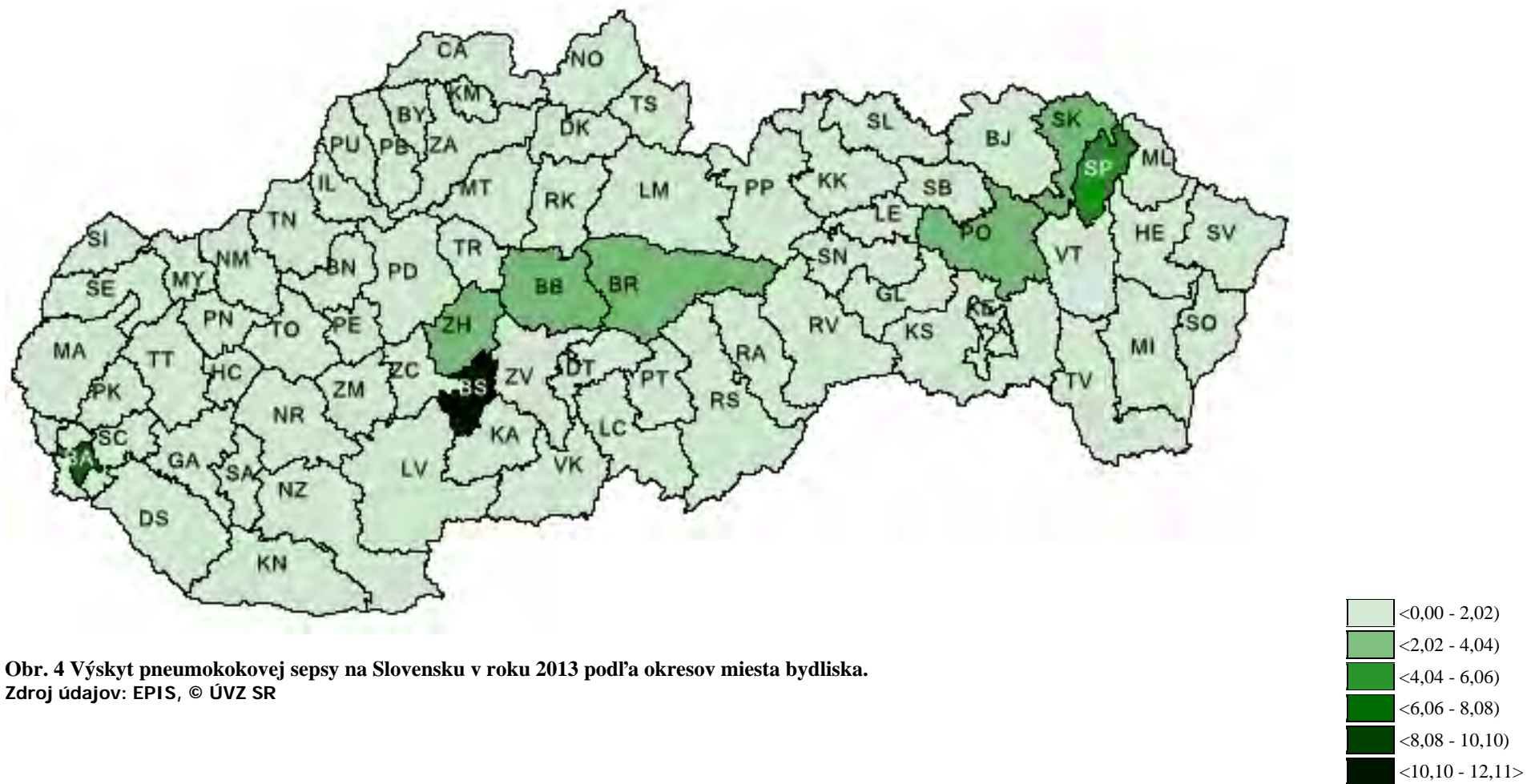
VÝSKYT PNEUMÓNIE VYVOLANEJ *STREPTOCOCCUS PNEUMONIAE* (J13) V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
J13	a	1	1	1	0	0	0	0	0	3	4	1	11
	r	1,79	0,42	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,55	0,14	0,20

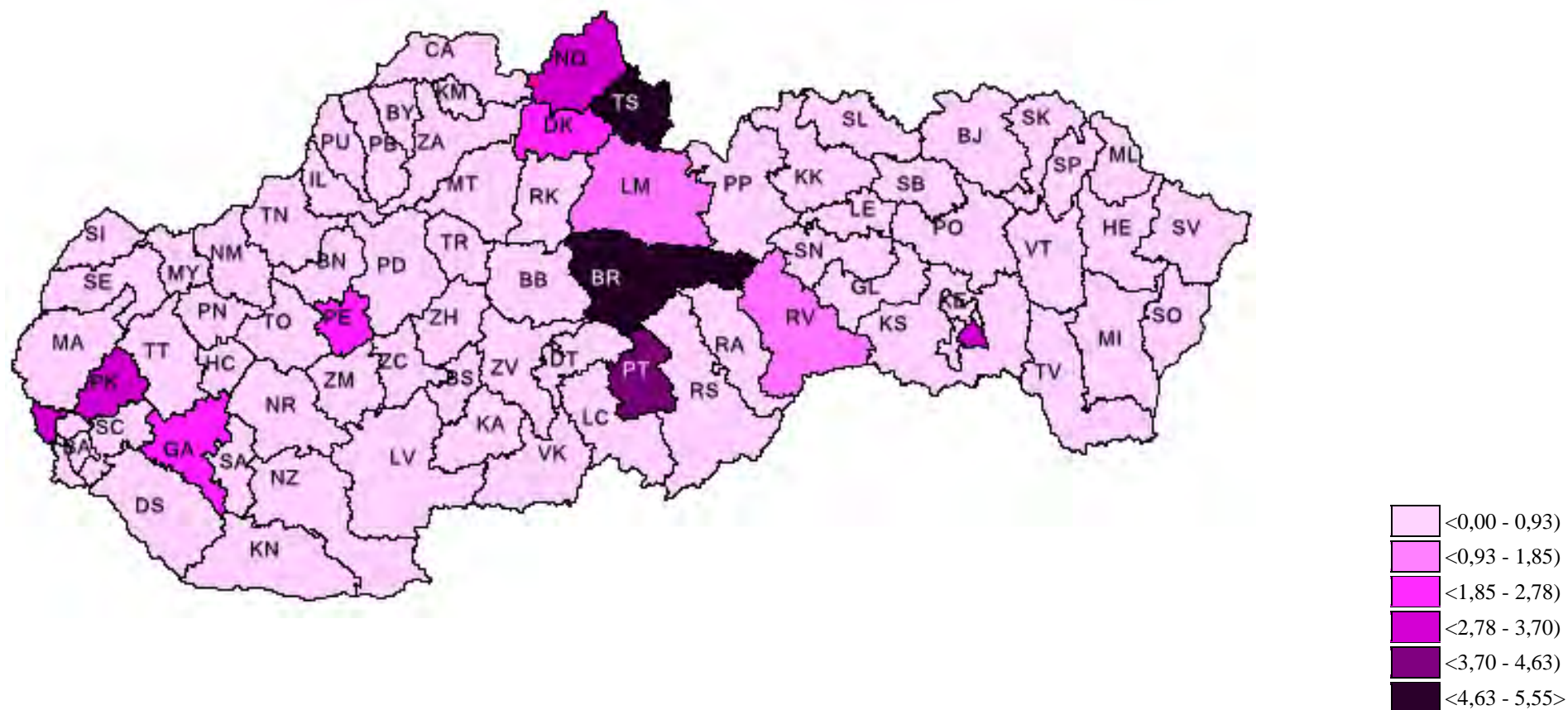

Obr. 3: Grafické znázornenie vekovo-špecifickej chorobnosti (pneumokoková pneumónia J13) v roku 2013.

VÝSKYT ZVOLENEJ DIAGNÓZY V SR PODĽA OKRESOV MIESTA BYDLISKA V ROKU 2013 DIAGNÓZA 'A403'

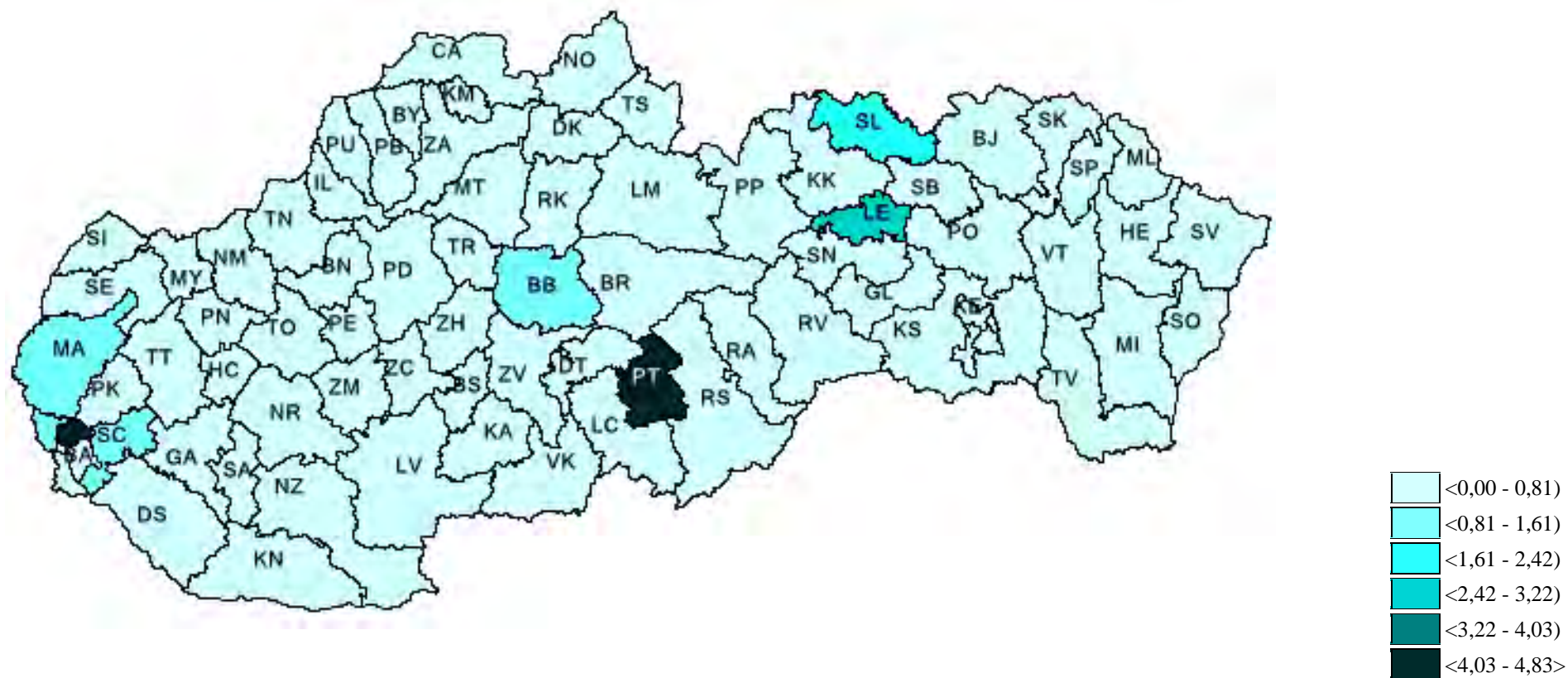

VÝSKYT ZVOLENEJ DIAGNÓZY V SR PODĽA OKRESOV MIESTA BYDLISKA V R. 2012 DIAGNÓZA 'G001'

Obr. 5: Výskyt pneumokokovej meningitídy na Slovensku v roku 2013 podľa okresov miesta bydliska.
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

VÝSKYT ZVOLENEJ DIAGNÓZY V SR PODĽA OKRESOV MIESTA BYDLISKA, V R. 2013, DIAGNÓZA 'J13'

Obr. 6: Výskyt pneumokokmi vyvolanej pneumónie na Slovensku v roku 2013 podľa okresov miesta bydliska.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Tabuľka č. 25

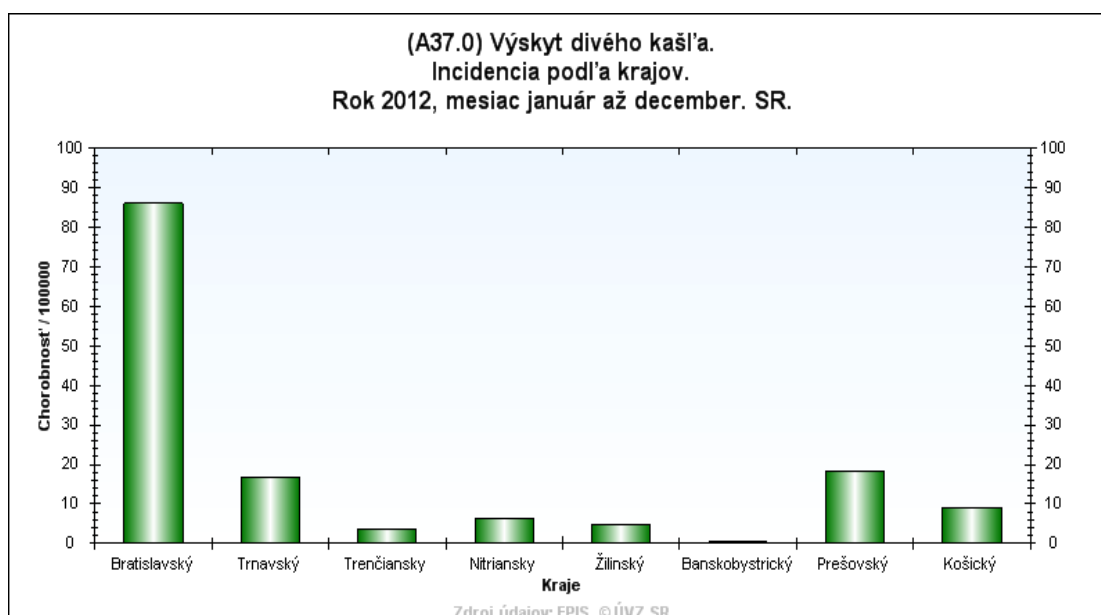
POČET VYŠETRENÝCH A POZITÍVNYCH VZORIEK NA PRÍTOMNOSŤ *B. PERTUSSIS* A *B. PARAPERTUSSIS* V NRC PRE *PERTUSSIS* A *PARAPERTUSSIS*, ROK 2013.

	Spolu vyšetrených	Pozitívne
Aglutinácia <i>Bordetella pertussis</i>	8	0
Aglutinácia <i>Bordetella parapertussis</i>	130	0
ELISA IgG anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	551	120
ELISA IgA anti PT <i>Bordetella pertussis</i>	551	54
kultivácia	110	0
real-time PCR <i>Bordetella sp.</i>	381	13
Real-time PCR <i>Bordetella parapertussis</i>	285	4
Real-time PCR <i>Bordetella pertussis</i> , ptxA-Pr	54	4

Tabuľka č. 26

VÝSKYT *PERTUSSIS* PODĽA KRAJOV V SR

Nahlasené za obdobie: 2012										
Diagnoza/Kraj	BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR	
A370	a	565	77	28	106	12	5	73	42	908
	r	92,22	13,83	4,72	15,40	1,74	0,76	8,93	5,29	16,78

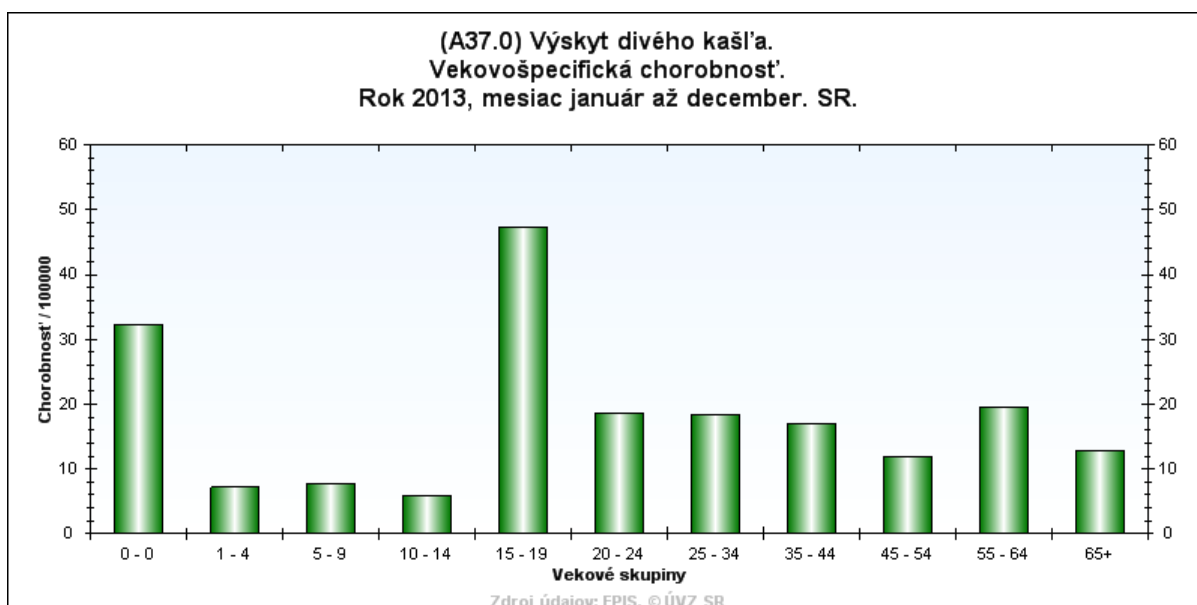

Obr. 1: Grafické znázornenie výskytu divého kašľa podľa krajov v SR, rok 2013.

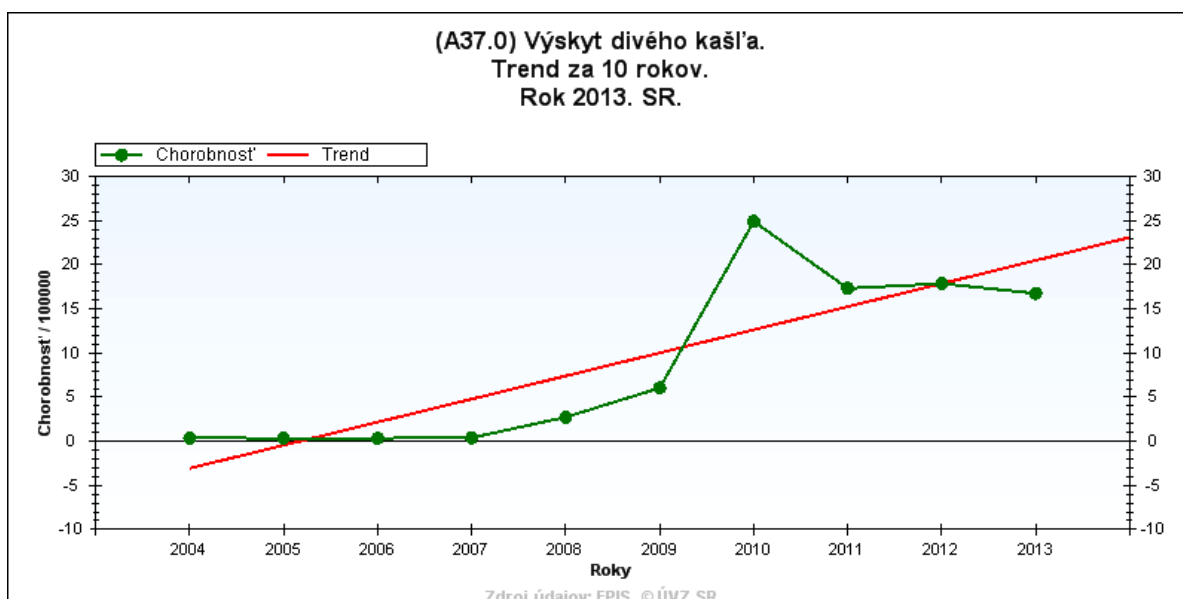
Tabuľka č. 27

VÝSKYT PERTUSSIS V ROKU 2013, ROZDELENIE PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

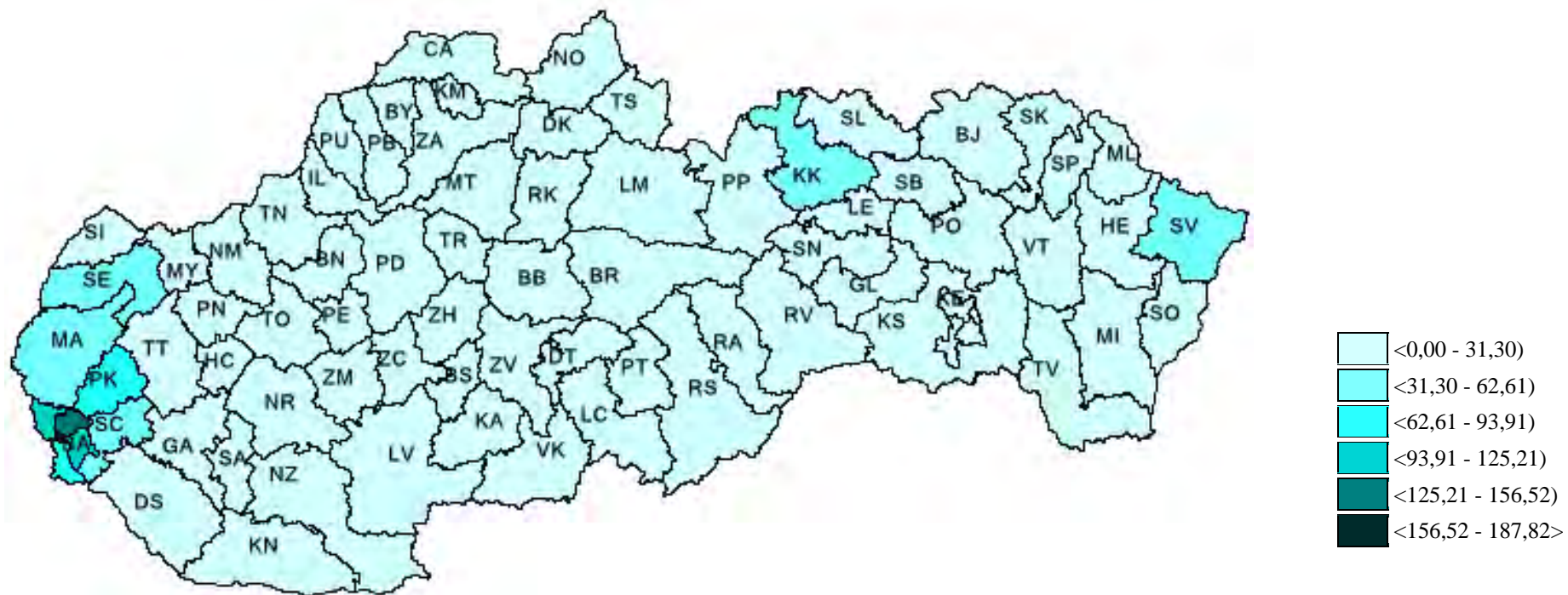
Nahlásené za období: 2013													
Pohlavie: spolu													
Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	Spolu
A370	a	17	17	20	16	149	71	162	139	88	138	91	908
	r	30,45	7,21	7,44	5,92	47,00	18,30	18,38	16,94	11,91	19,04	12,81	16,78

Grafické znázornenie vekovošpecifickej chorobnosti na pertussis v SR za rok 2013.

Grafické znázornenie chorobnosti a trend výskytu za 10 rokov.

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR
 Mapa výskytu pertussis v Slovenskej republike za rok 2013.

Tabuľka č. 28

POČTY VYŠETRENÝCH VZORIEK NA TOXOPLAZMÓZU V NRC ZA ROKY 2005 - 2013

	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.	celkom	pozit.
KFR	120	62	179	78	88	45	109	78	131	99	203	160	134	108	216	161
ELISA IgM	119	41	154	46	137	31	106	31	131	62	203	112	138	70	219	94
ELISA IgA	110	19	144	19	137	8	104	14	130	34	181	32	146	29	218	39
ELISA IgE	100	7	126	3	96	1	77	7	119	8	194	38	134	35	213	25
ELISA IgG	103	86	154	135	128	95	108	81	128	97	224	177	137	114	220	162
avidita IgG	91	11	126	8	94	3	85	8	99	9	177	16	119	29	159	34
Western-Blot IgG	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	4	4	0	0	14	14
Western Blot IgM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0
PCR - krv	0	0	1	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0
PCR - likvor	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0
PCR - plod.voda	97	0	204	0	11	0	15	0	20	0	9	0	2	0	8	0
PCR - iný materiál	1	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	0

Tabuľka č. 29

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY V SR ZA OBDOBIE ROKOV 2000 – 2013

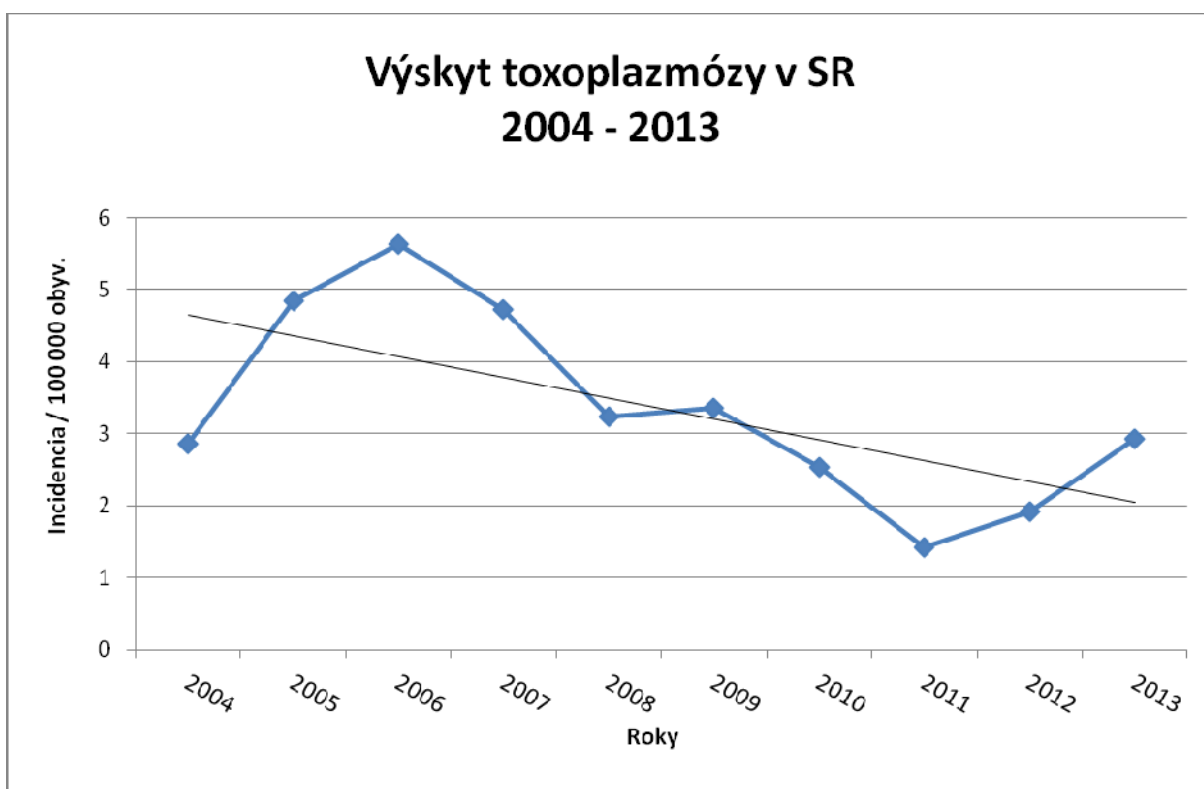
Diagnóza/Rok		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
B58	a	256	316	234	154	261	303	255	175	182	138	77	103	158
Toxoplazmóza	r	4,77	5,90	4,35	2,86	4,85	5,62	4,72	3,23	3,35	2,54	1,42	1,91	2,92

Tabuľka č. 30

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY V SR V ROKU 2013 A POROVNÁVACIE INDEXY

Toxoplazmóza B58	
Abs. čísla 2013	158
Abs. čísla 2012	103
Index 2013/2012	1,53
Priemer 2008-2012	135
Index/P	1,17
Chorobnosť 2013	2,92
Priemer chorob. 2008-2012	2,49

Graf 1: Výskyt toxoplazmózy v SR, trend za posledných 10 rokov

Tabuľka č. 31

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY PODĽA DIAGNÓZY A KRAJOV V SR

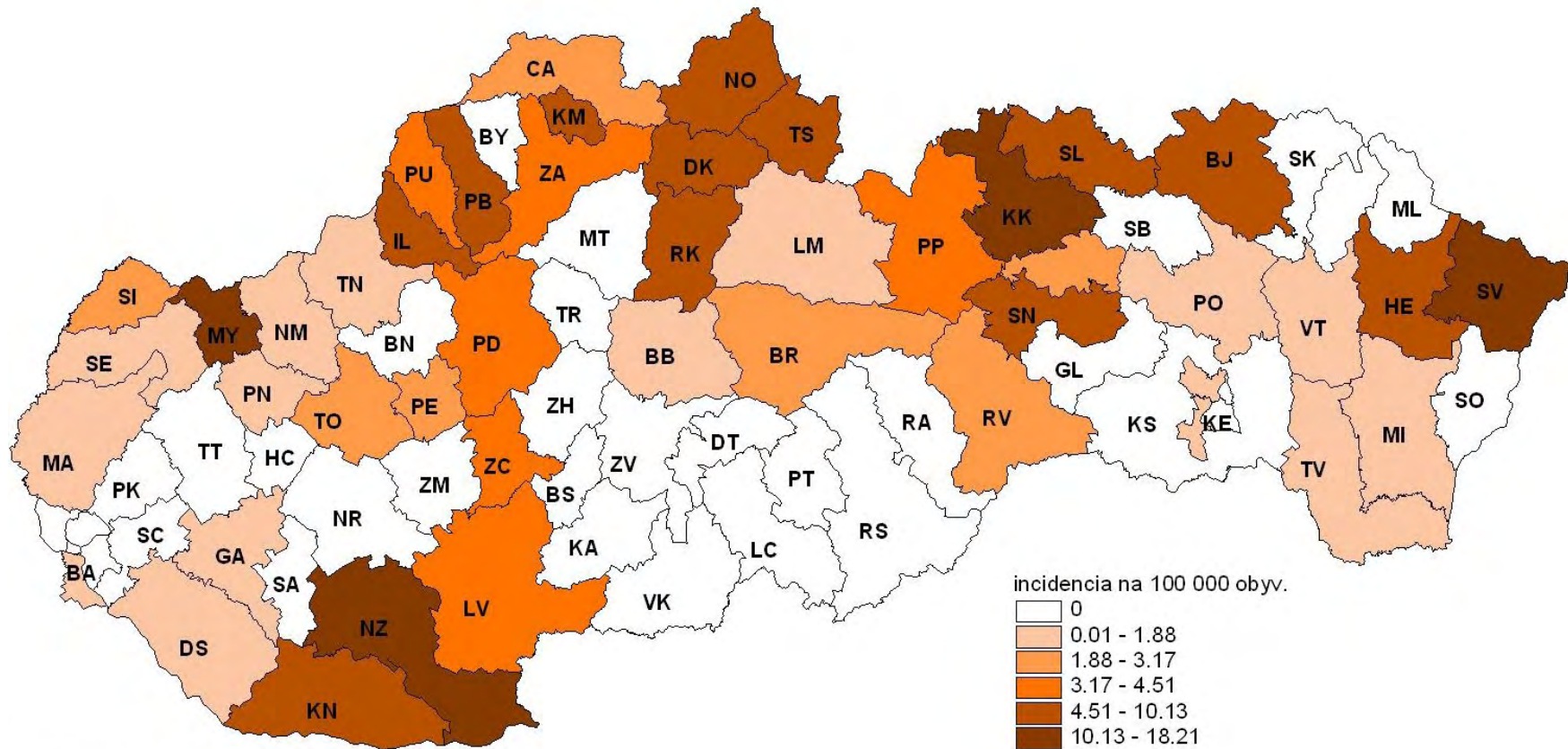
Diagnóza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B58 toxoplazmóza	a	2	7	24	41	28	4	39	13	158
	r	0,33	1,26	4,05	5,96	4,06	0,61	4,77	1,64	2,92
B58.0 očná toxopl.	a	0	0	0	4	0	0	0	2	6
	r	0,16	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	0,00	0,25	0,11
B58.8 orgánová toxopl.	a	0	0	15	5	6	2	0	1	29
	r	0,00	0,00	2,53	0,73	0,87	0,30	0,00	0,13	0,54
B58.9 nešpecif. toxopl.	a	2	7	9	32	22	2	39	10	123
	r	0,16	0,18	1,35	3,48	3,34	0,00	3,43	0,50	2,27
P37.1 vrodená toxopl.	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Tabuľka č. 32

VÝSKYT TOXOPLAZMÓZY PODĽA DIAGNÓZY A VEKOVÝCH SKUPÍN V SR

Diagnóza/Veková skupina		0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B58 toxoplazmóza	a	1	11	7	15	14	12	40	29	16	10	3	158
	r	1,79	4,66	2,61	5,55	4,42	3,09	4,54	3,54	2,17	1,38	0,42	2,92
B58.0 očná toxopl.	a	1	0	1	0	0	1	0	0	3	0	0	6
	r	1,79	0,00	0,37	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,41	0,00	0,00	0,11
B58.8 orgánová toxopl.	a	0	2	3	7	2	3	9	2	1	0	0	29
	r	0,00	0,85	1,12	2,59	0,63	0,77	1,02	0,24	0,14	0,00	0,00	0,54
B58.9 nešpecif. toxopl.	a	0	9	3	8	12	8	31	27	12	10	3	123
	r	0,00	3,81	1,12	2,96	3,79	2,06	3,52	3,29	1,62	1,38	0,42	2,27
P37.1 vrodená toxopl.	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Výskyt toxoplazmózy
Slovenská republika, r. 2013

RÚVZ so sídlom v B.Bystrici

**PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. MIKROBIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BANSKÁ BYSTRICA
- ROK 2013**

Tabuľka č. 33

PREHĽAD MIKROBIOLOGICKÝCH VÝKONOV PRI VYŠETRENÍ ZLOŽIEK ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

RÚVZ		Druh analyzovaného materiálu							
		voda	ovzdušie	potraviny	PBP	dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	vzorky zabezpečenia kvality meraní	iné	spolu
POČET	vzoriek	1948	1103	2343	0	9049	4120	49	20 560
	ukazovat.	9833	1103	12402	0	9911	4140	176	37 565
	analýz	20192	1103	49457	0	40777	8363	1747	121639

Tabuľka č. 34

PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VÔD VYŠETRENÝCH NA PRACOVISKU MŽP

RÚVZ		Druh analyzovaného materiálu									
		vodovody	studne	pramene	vrty	nádrže	štrkoviská	bazény		iné	VIRK
								termálne	netermálne		
POČET	vzorky	1386	71	59	13	28	40	55	296	3	941
	ukazov.	7122	355	373	65	56	89	275	1498	7	941
	analýzy	12295	1838	1116	195	704	1097	459	2488	399	1746

Tabuľka č. 35

PREHĽAD O DRUHOCH A POČTE VYŠETRENÝCH VZORIEK POTRAVÍN, KOZMETIKY A PREDMETOV BEŽNÉHO POUŽÍVANIA NA PRACOVISKU MŽP

č.	Druh potraviny	Počet		
		počet vzoriek	počet ukazovateľov	počet analýz
1	Syry a bryndza	3	6	43
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0
3	Vajcia a výr. z vajec	24	48	360
4	Mäso a výr. z mäsa	7	42	190
5	Ryby a morské živočíchy	35	175	630
6	Tuky a oleje	0	0	0
7	Polievky, bujóny, omáčky	123	283	1391
8	Cereálie a pekárenské výrobky	2	8	28
9	Ovocie a zelenina	0	0	0
10	Byliny a koreniny	0	0	0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0
12	Víno a alkohol. nápoje	0	0	0
13	Zmrzlina a mraz. dezerty	421	2575	8632
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylinných)	0	0	0
15	Ovocné a bylinné čaje	38	106	603
16	Pokrm pre spoločné stravovanie	782	4602	16371
17	Polotovary	0	0	0
18	Detská a dojčenská výživa	230	1507	6007
19	Výživové doplnky	79	218	1229
20	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0
21	Lahôdkárske výrobky	366	1896	9516
22	Cukrárske výrobky	233	936	4457
23	Cukrovinky	0	0	0
24	Minerálne, pramenité a balené vody	0	0	0
25	Materské mlieko	0	0	0
26	PBP	0	0	0
27	Kozmetika	0	0	0
28	Ostatné	46	169	1348
	VIRK	2104	2124	4209

Tabuľka č. 36**PREHLAD O VYŠETRENIACH ÚČINNOSTI STERILIZÁCIE A DEZINFEKČIE POMÔCOK
A PROSTREDIA VYŠETRENÝCH NA PRACOVISKU MŽP**

RÚVZ		Sanitárne mikrobiologické testy	Kontrola sterilizačných prístrojov	Kontrola sterility predmetov	Ovzdušie	VIRK
POČET	vzorky	5030	3157	862	1103	1075
	ukazov.	5030	3157	1724	1103	1075
	analýzy	25390	6154	9233	1103	2408

Tabuľka č. 37

PREHLAD VÝZNAMNÝCH BAKTERIÁLNYCH KMEŇOV IZOLOVANÝCH ZO VZORIEK MŽP

NÁZOV	RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA			
	Potraviny	Vody	Prostredie	Spolu
Acinetobacter spp	0	3	0	3
Aeromonas spp	0	2	0	2
Bacillus cereus	14	0	15	29
Citrobacter spp	11	16	7	34
Cronobacter spp	0	0	0	0
Clostridium perfringes	1	7	0	8
Enterobacter spp	39	22	44	105
Enterococcus faecalis	0	0	12	12
Escherichia coli	153	195	447	795
Klebsiella spp	2	8	18	28
Legionella pneumophila ser.1	0	5	0	5
Legionella pneumophila ser.2-15	0	10	0	10
Legionella pneumophila ser.3	0	2	0	2
Legionella pneumophila ser.5	0	0	0	0
Legionella pneumophila ser.6	0	2	0	2
Legionella spp	0	0	0	0
Proteus spp	9	0	5	14
Pseudomonas aeruginosa	9	51	32	92
Pseudomonas spp	0	102	41	143
Salmonella spp	1	0	0	1
Staphylococcus aureus	6	9	23	38
Stafylokokový enterotoxín	0	2	8	10

Tabuľka č. 38

PREHĽAD VÝSKYTU A IDENTIFIKÁCIE SALMONEL VO VZORKÁCH POTRAVÍN A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA ANALYZOVANÝCH NA PRACOVISKU MŽP

č.	Dátum spracovania	Názov vzorky	Epidemiologická súvislosť/		Výsledok identifikácie
			ŠZD	sérotyp	číslo fágotypu
1	12.-20.7.2013	Vanilkové obalované venčeky	Epid. šetrenie	S.enteritidis O:9,12H:g,m,-	F6

Tabuľka č. 39

PREHĽAD VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV PRE POTREBY KOMUNITNÝCH REFERENČNÝCH CENTIER

Ukazovateľ	počet vzoriek potravín		počet vzoriek vôd		počet vzoriek prostredia	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
Salmonella	1294	1	0	0	4885	0
Listeria monocytogenes	315	0	0	0	22	0
Escherichia coli	378	0	1919	195	5030	0
Escherichia coli O 157	0	0	0	0	0	0
Campylobacter	233	0	0	0	0	0
CPS	1451	6	349	9	5030	23
stafylokokový enterotoxín potraviny	0	0	-	-	-	-
stafylokokový enterotoxín materské mlieko	0	0	-	-	-	-

CPS - koagulázapozitívne stafylokoky

Tabuľka č. 40

PERSONÁLNE OBSADENIE PRACOVISKA MŽP A STAV AKREDITÁCIE

ÚVZ a RÚVZ na Slovensku	PRACOVNÍCI				AKREDITÁCIA	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok/ukazovateľov	platnosť do
Banská Bystrica	1	5	1	7	23/26	20.5.2015
SPOLU						

Tabuľka č. 41

**PREHĽAD IZOLÁCIÍ CRONOBACTER SPP. V SUŠENEJ MLIEČNEJ
DETSKEJ VÝŽIVE NA PRACOVISKU MŽP**

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej		počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Cronobacter spp.</i>	76	0	154	0

**PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. BIOLÓGIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
BANSKÁ BYSTRICA ROK 2013**

Tabuľka č. 42

**PERSONÁLNE OBSADENIE PRACOVÍSK BŽP V SR A STAV AKREDITÁCIE
V ROKU 2013**

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok/počet ukazovateľov		počet odberov/počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ Banská Bystrica	2	2	0,3	4,3	S	6			20.5. 2015	
U					17					

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci
SZP – strední zdravotníckí pracovníci
NZP – pomocný personál
MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
S – skúšky
U – ukazovatele

Tabuľka č. 43

ANALYTICKÁ ČINNOSŤ PRACOVÍSK BŽP V ROKU 2013

a) podľa typu komodít

Názov úradu		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk a vodárenských nádrží	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Améby	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
RÚVZ	vzorky	1 519	19	320	87	12	72		97	410	294		84	13	2 927
Banská Bystrica	ukazovatele	10 581	76	678	693	43	840		187	820	5 158		1 226	26	20 328
	analýzy	10 588	76	678	1 281	43	840		1 070	820	5 158		2 179	26	22 759

Tabuľka č. 44

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov úradu		Abiosesón a biosesón pitných vôd	Biosesón prírodných kúpalísk a vodárenských nádrží	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosesón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofyty	Testy ekotoxicity	Vajíčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné
RÚVZ	vzorky	1 538	87	12	320	97	87	72				294		410	13
Banská Bystrica	ukazovatele	10 657	693	43	678	187	87	840				5 158		820	26
	analýzy	10 664	1 281	43	678	1 070	93	840				5 158		820	26

Tabuľka č. 45

**ÚČASŤ NA MEDZILABORATÓRNYCH POROVNÁVACÍCH TESTOCH A
POROVNANIACH PRACOVÍSK BŽP V SR V ROKU 2013**

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené			1		2	3
		ukončené			1		2	3
	ukazovateľov	prihlásené			9		5	14
		ukončené			9		5	14

Tabuľka č. 46

**ORGANIZOVANIE MEDZILABORATÓRNYCH POROVNÁVACÍCH TESTOV
PRACOVISKAMI BŽP V SR V ROKU 2013**

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
BŽP RÚVZ BB	Stanovenie biologických alergénov v ovzduší	BP	9	2
BŽP RÚVZ BB	Stanovenie améb	BP	3	2
BŽP RÚVZ BB	Stanovenie améb	BP	2	2

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

Tabuľka č. 47

**NOVÉ ANALYTICKÉ METÓDY A POSTUPY MERANÍ (A ODBEROV)
ZAVEDENÉ V PRACOVISKÁCH BŽP V SR V ROKU 2013**

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RUVZ BB	Zo strany terénnych oddelení nebola požiadavka na zavedenie nových metód			

Tabuľka č. 48

ODBORNÁ ČINNOSŤ PRACOVÍSK BŽP V SR V ROKU 2013

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	12	43

Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	56	112

Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	19	76

Číslo úlohy: 7.13	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	9	

Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov

Číslo úlohy: 7.15	NÁZOV ÚLOHY: Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	294	5 158

Číslo úlohy: 7.16	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	410	820

až

Číslo úlohy:	NÁZOV ÚLOHY:	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	41	75

Tabuľka č. 49

MEDZINÁRODNÁ ČINNOSŤ PRACOVÍSK BŽP V SR V ROKU 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
		<ul style="list-style-type: none"> - medzinárodné siete NRL - kontaktný bod ECDC,EFSA - pracovné skupiny EK - medzinárodný monitoring - účasť v medzinárodných projektoch - medzinárodná spolupráca s odbornými pracoviskami - iné
RÚVZ BB	BŽP	Peľový monitoring - medzinárodná spolupráca s odbornými pracoviskami

**PRACOVISKO RÚVZ - OLM, ODD. LEKÁRSKEJ BAKTERIOLÓGIE,
BANSKÁ BYSTRICA - ROK 2013**

Tabuľka č. 50

**PREHĽAD VYŠETRENÝCH VZORIEK NA ODD. LEKÁRSKEJ
BAKTERIOLÓGIE**

Druh vzorky	Počet vzoriek za rok												Trend 2012/2013
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Vzorky na bioterorizmus	245	41	46	19	23	6	0	3	6	0	4	7	+3
Vzorky na epidemiologické šetrenie	-	-	-	12	45	121	88	45	8	0	0	0	0
Vzorky v rámci výskumu	-	-	-	-	-	438	775	0	0	0	0	0	0
Celkový počet vzoriek	245	41	46	31	68	565	863	48	14	0	4	7	+3
Počet analýz	1054	180	174	130	293	3079	4246	236	59	0	55	56	+1

Tabuľka č. 51

NRC PRE BAKTERIOLOGICKÉ, (BIOLOGICKÉ) A TOXÍNOVÉ ZBRANE

Materiál druh	Počet vzoriek za rok													Celkom
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Prášok v obálke	70	31	16	9	4	-	2	-	3	2	-	1	3	141
Prášok v igelitovom sáčku	14	1	4	1	3	-	-	-	-	-	-	1	2	26
Kalendár s obálkami - posyp. práškom	-	44	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	1	48
Prášok v inom materiáli	45	6	9	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	65
Listová zásielka	212	134	2	30	5	13	3	-	-	1	-	-	-	400
Prázdna obálka	20	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Časopisy a noviny	3	13	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Pohľadnica, korešpondenčný lístok	1	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Tlačivá, prospekty a reklamné letáky	11	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Iný materiál	68	8	9	5	-	7	1	-	-	3	-	1	1	103
SPOLU	444	245	41	46	19	23	6	0	3	6	0	4	7	844

Výsledky z účasti na medzilaboratórnych porovnaníach

OLM sa v roku 2013 zúčastnilo **14** medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo **79** ukazovateľov.

V mikrobiológii a biológii životného prostredia sme sa zúčastnili **8** medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo sa **22** ukazovateľov. V klinickej mikrobiológii sme sa zúčastnili **6** medzilaboratórnych porovnaní a porovnálo sa **57** ukazovateľov.

1. Oddelenie mikrobiológie životného prostredia

1.1. LGC Standards UK, Round 207 05.08.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
07D	<i>Listeria monocytogenes</i> detected	<i>Listeria monocytogenes</i> detected	vyhovuje

1.2. LGC Standards UK, Round 207 05.08.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
08D	<i>Listeria monocytogenes</i> 3300 KTJ/g	<i>Listeria monocytogenes</i> 5000 KTJ/g	z-skóre= 0,52

1.3. LGC Standards UK, Round 211 10.12.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
16D	Total aerobic mesophilic count 50 000 KTJ/g	Total aerobic mesophilic count 87 000 KTJ/g	z-skóre= 0,69

1.4 LGC Standards UK, Round 205 04.06.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
419	<i>Escherichia coli</i> absent	<i>Escherichia coli</i> <1	vyhovuje
419	Coliforms 2 400 KTJ/100 ml	Coliforms 710 KTJ/100 ml	z-skóre=-1,51
419	<i>Enterococci</i> 2 485 KTJ/100 ml	<i>Enterococci</i> 3 000 KTJ/100 ml	z-skóre= 0,23
419	<i>Salmonella species</i> detected	<i>Salmonella species</i> detected	vyhovuje

1.5. LGC Standards UK, Round 205 12.6.2013

vzorka	LGC Standards	OLM RÚVZ BB	Vyhodnotenie
21D	<i>Campylobacter</i> detected	<i>Campylobacter</i> detected	vyhovuje

2. Oddelenie biológie životného prostredia

2.1. RÚVZ BB BP 20.3.-27.3.2013

Vzorka pre MPS	Vzorka pripravená v RÚVZ BB	Pracovisko RÚVZ Banská Bystrica	Pracovisko RÚVZ Prievidza	Vyhodnotenie
Vzorka A	č.1	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	vyhovuje
Vzorka B	č.2	Améby kultivovateľné	Améby kultivovateľné	vyhovuje

		pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	
Vzorka C	č.3	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	Améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	vyhovuje

2.2. ÚVZ SR kód vzorky 465/2013 zo dňa 26.2.2013

ukazovateľ	RÚVZ BB BŽP	ÚVZ SR	Vyhodnotenie
peľové zrná	nízka hladina	nízka hladina	vyhovuje
spóry	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje
biologické častice	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje

ÚVZ SR kód vzorky 467/2013 zo dňa 28.2.2013

ukazovateľ	RÚVZ BB BŽP	ÚVZ SR	Vyhodnotenie
peľové zrná	nízka hladina	nízka hladina	vyhovuje
spóry	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje
biologické častice	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje

ÚVZ SR kód vzorky 468/2013 zo dňa 1.3.2013

ukazovateľ	RÚVZ BB BŽP	ÚVZ SR	Vyhodnotenie
peľové zrná	nízka hladina	nízka hladina	vyhovuje
spóry	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje
biologické častice	veľmi vysoká	veľmi vysoká	vyhovuje

2.3. RÚVZ BB 14.11.-29.11.2013

Vzorka pre MPS	Vzorka pripravená v RÚVZ BB	Pracovisko RÚVZ Banská Bystrica	Pracovisko RÚVZ Trenčín	Vyhodnotenie
Vzorka A	č.1	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C detekované v 10 ml	vyhovuje
Vzorka B	č.2	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	améby kultivovateľné pri 36°C a 44°C nedetekované v 10 ml	vyhovuje

3. Oddelenie lekárskej virológie

3.1. Národné referenčné centrum pre chrípku ÚVZ SR 2013

Číslo vzorky	Výsledok NRC pre chrípku	Výsledok RÚVZ BB lekárska virológia	Vyhodnotenie
1	<i>A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje
2	<i>B/Wisconsin/1/2010-like</i>	vírus chrípky typ B	vyhovuje
3	<i>A/California/7/2009 (H1N1)pdm-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje
4	negatívna	negatívna	vyhovuje
5	<i>A/California/7/2009 (H1N1)pdm-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje
6	<i>B/Wisconsin/1/2010-like</i>	vírus chrípky typ B	vyhovuje
7	<i>A/Victoria/361/2011 (h3N2)-like</i>	vírus chrípky typ A	vyhovuje

4 Oddelenie antiinfekčnej imunológie

4.1. Labquality FINLAND Bordetella pertussis antibodies 2/2013

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
S011 IgA	positive	positive	vyhovuje
S011 IgG	positive	positive	vyhovuje
S011 IgM	positive	positive	vyhovuje
S011 interpretation	positive-sign of infection	positive-sign of infection	vyhovuje
S012 IgA	negative	negative	vyhovuje
S012 IgG	negative	negative/positive	vyhovuje
S012IgM	negative	negative	vyhovuje
S012 interpretation	negative- no sign infection	negative- no sign infection	vyhovuje

4.2. Labquality FINLAND HIV antibodies 2013

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
338 HIV Ab/Ag	positive	positive	vyhovuje
338 interpretation	reactive	reactive	vyhovuje
339 HIV Ab/Ag	positive	positive	vyhovuje
339 interpretation	reactive	reactive	vyhovuje
340 HIV Ab/Ag	negative	negative	vyhovuje
340 interpretation	negative	negative	vyhovuje
341 HIV Ab/Ag	negative	negative	vyhovuje
341 interpretation	negative	negative	vyhovuje

4.3. Labquality FINLAND Rubella virus antibodies 2/2013

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
S011 RubeAbG	positive	positive	vyhovuje
S011 RubeAbM	positive	positive	vyhovuje
S011 Avidity	low	low	vyhovuje
S012 RubeAbG	positive	positive	vyhovuje
S012 RubeAbM	positive	positive	vyhovuje
S012 Avidity	low	low	vyhovuje
S013 RubeAbG	positive	positive	vyhovuje
S013 RubeAbM	negative	negative	vyhovuje
S013 Avidity	high	high	vyhovuje

5. Oddelenie lekárskej parazitológie

5.4.1. Labquality FINLAND Toxoplasma, antibodies May/2012

Ukazovateľ	Výsledok RÚVZ BB	Vzt'ážná hodnota Finland	Vyhodnotenie
314 total	positive	positive	vyhovuje
314 IgG	positive	positive	vyhovuje
314 IgM	positive	positive	vyhovuje
314 IgA	positive	positive	vyhovuje

314 Avidita	high	high	vyhovuje
314 interpretation	primary or reinfection	primary or reinfection	vyhovuje
315 total	positive	positive	vyhovuje
315 IgG	positive	positive	vyhovuje
315 IgM	positive	positive	vyhovuje
315 IgA	negative	negative	vyhovuje
315 Avidita	high	high	vyhovuje
315 interpretation	react./reinf./convalesc./IgM persist	react./reinf./convalesc./IgM persist	vyhovuje
316 total	positive	positive	vyhovuje
316 IgG	positive	positive	vyhovuje
316 IgM	positive	positive	vyhovuje
316 IgA	positive	positive	vyhovuje
316 Avidita	high	high	vyhovuje
316 interpretation	primary or reinfection	primary or reinfection	vyhovuje

6. Oddelenie molekulárnej biológie

6.1. ECDC Bordetella pertussis a Bordetella parapertussis 2013

Vzorka číslo	Výsledok RUVZ BB Real-time PCR	Výsledok ECDC	Vyhodnotenie
1	pozitívna IS481 negatívna ptxA-Pr <i>Bordetella spp.</i>	<i>B. holmesii</i> (skrížená reaktivita s <i>B. pertussis</i>) výsledok uvádzať ako <i>Bordetella spp.</i>	vyhovuje
2	pozitívna IS481 pozitívna ptxA-Pr <i>Bordetella pertussis</i>	<i>Bordetella pertussis</i>	vyhovuje
3	negatívna	negatívna	vyhovuje
4	pozitívna IS481 pozitívna ptxA-Pr <i>Bordetella pertussis</i>	<i>Bordetella pertussis</i>	vyhovuje
5	negatívna	<i>B. pertussis</i> , LOQ (10e-8 dilution)	nehodnotené pod limitom detekcie našej reakcie
6	pozitívna IS481 pozitívna ptxA-Pr <i>Bordetella pertussis</i>	<i>Bordetella pertussis</i>	vyhovuje
7	pozitívna IS1001 <i>B. parapertussis</i>	<i>B. parapertussis</i>	vyhovuje

Odbor chemických analýz

vedúca odboru:

Ing. Zuzana Vassányi

Výročná správa OCHA za rok 2013

Odbor chemických analýz (OCHA) na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (RÚVZ BB) je laboratórne pracovisko, ktoré vykonáva chemické a fyzikálno-chemické skúšanie vôd, potravín, predmetov bežného používania, ovzdušia, biologického materiálu, vykonáva identifikáciu neznámych látok a zabezpečuje terénne odbery vzoriek ovzdušia a fyzikálne merania veličín v pracovnom prostredí a vnútornom prostredí budov.

Pracovisko poskytuje podklady formou relevantných výsledkov analýz a meraní pre kontrolnú a rozhodovaciu činnosť terénnych odborov šiestich regionálnych úradov v Banskobystrickom kraji (RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Lučenec, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Zvolen, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Veľký Krtíš). Okrem výkonov pre štátny zdravotný dozor, úradnú kontrolu potravín a mimoriadne kontroly sa OCHA podieľa na plnení programových úloh a projektov, medzinárodných projektov a plní konkrétne úlohy troch NRC (NRC pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzavretých priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie, NRC pre hodnotenie rizík nových a existujúcich látok na život a zdravie ľudí a NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu). OCHA poskytuje aj platené služby v súlade s platným cenníkom výkonov.

OCHA je akreditované skúšobné laboratórium, odvedčenie o akreditácii v súlade s požiadavkami normy STN EN ISO 17025 získalo v roku 2004.

Pracovisko sa v rámci laboratórií úradov verejného zdravotníctva v SR dlhodobo špecializuje na problematiku stanovenia a merania:

- toxických prvkov – As, Sb, Pb, Cd, Hg v biologickom materiáli,
- selénu vo vodách a požívatinách,
- metabolitov organických látok (kys. mukonová, nikotín, kotinín, fenol, krezol, 1-hydroxypyren, acetón, kys. hippurová, metylhippurová, kys. mandľová v biologickom materiáli,
- markerov expozície tabakového dymu ((nikotín, 3-etenylpyridín, solanesol, UVPM, FPM)
- diizokyanátov v pracovnom ovzduší,
- oxidu kremičitého a veľkostných frakcií pevných aerosólov v prostredí,
- stanovenie prchavých organických látok v pitných vodách,
- stanovenie rezíduí organochlórových pesticídov v požívatinách a
- identifikáciu neznámych látok.

Platnosťou od 1.7.2013 bolo pri OCHA RÚVZ BB zriadené Národné referenčné centrum pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu (vedúca Ing. Daniela Borošová, PhD.). Hlavné úlohy NRC sú: nadstavbová laboratórna diagnostika toxických chemických látok a ich metabolitov v ľudskom biologickom materiáli, zavádzanie nových laboratórnych metód a diagnostických postupov, riešenie úloh a projektov na národnej aj medzinárodnej úrovni, vytvorenie biobanky pre dlhodobé uchovávanie vzoriek biologického materiálu, vytvorenie databanky pre archiváciu relevantných údajov a laboratórnych výsledkov, metodicko-konzultačná činnosť, organizovanie odborných podujatí a školení v danej problematike.

Organizačné členenie odboru chemických analýz (vedúca Ing. Zuzana Vassányi):

- Oddelenie separačných metód pre anorganické látky (Mgr. Eva Krčmová)
- Oddelenie separačných metód pre organické látky (Ing. Alena Plížiková)
- Oddelenie spektrálnych metód (Ing. Daniela Borošová, PhD.)
- Oddelenie meraní expozície na pracoviskách a v obytnom prostredí (Ing. Dagmar Šaligová).

1. Personálne obsadenie pracovísk a stav akreditácie v roku 2013

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia				platnosť do	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov			
					A	N	A	N		
RÚVZ BB	6,5	9	2,5	18,0	S	50	54	13	5	20.05.2015
					U	211	126	198	10	
NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu	3,5	0	0	3,5	S	6	5	0	0	20.05.2015
					U	14	12	0	0	

2. Analytická činnosť pracovísk OCHA v roku 2013

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ BB	vzorky	1731	370	23	685	0	0	0	260	54	3	3126
	ukazovatele	29197	1097	371	3797	0	0	0	729	135	33	35359
	analýzy	37999	1244	417	5905	0	0	0	2566	227	42	48400

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky									Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné		
RÚVZ BB	ukazovatele	7215	1650	0	0	0	567	188	4	9624	
	analýzy	8385	1771	0	0	0	610	232	4	11002	

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ BB	433	433

2. Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk v roku 2013

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ BB	testov	prihlásené	4	3	2	1	0	10
		ukončené	4	3	2	1	0	10
	ukazovateľov	prihlásené	24	14	12	4	0	54
		ukončené	24	14	12	4	0	54

3. Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v roku 2013

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
OCHA RÚVZ BB	01/2013 CN RÚVZBB – kyanidy v pitnej vode	BP	1	2
OCHA RÚVZ BB	02/2013 MK RÚVZBB - mikroklima	EP	4	2

BP – bilaterálne porovnanie,

EP – experimenty presnosti, validácia metód

4. Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách v roku 2013

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ BB	Voda na kúpanie	Oxido-redukčný potenciál (ORP)	potenciometria	Hanna Instruments, manuál

V roku 2013 boli na laboratórium OCHA vznesené aj ďalšie požiadavky na zavedenie nových metód na stanovenie ukazovateľov vo vodách (bromičnany, chloritany a chlorečnany a celkový organický uhlík (TOC)) a v pracovnom prostredí (alifatické amíny). Realizácia uvedených požiadaviek nebola možná z technických príčin (nedostatočná citlivosť prístroja na stanovenie aniónov, nedostatok prístroja na stanovenie TOC a pod.).

5. Odborná činnosť pracovník v roku 2013

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.3/2.4	NÁZOV ÚLOHY: Ľudský biomonitring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	54	135

Číslo úlohy: 2.1	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	314	864

Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring jedácie kuchynskej soli	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	145	435

Číslo úlohy: 3.6	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring spotreby vybraných prádavných látok v potravinách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	10	20

Číslo úlohy: 4.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí v SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	60	600

Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	23	371

Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	14	84

Číslo úlohy: 7.9	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrénu v moči u pracovníkov vybraných profesií	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	14	112
Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	4	4

Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvality pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	127	1905

Číslo úlohy: 7.20	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BB	200	400

b) Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ BB	-	-	-	-	-

c) Iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ BB	OCHA	Ing. D. Šaligová – členka Technickej komisie TK č.28 (Ochrana ovzdušia) pri SÚTN
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Daniela Borošová – vedúca pracovnej skupiny pre spektroskopické metódy
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Alena Plžíková – vedúca pracovnej skupiny pre chromatografiu
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Daniela Borošová, Ing. D. Šaligová, Ing. Daniela Borošová, PhD. – odborné cvičenia pre študentov Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica v predmete Environmentálna chémia
RÚVZ BB	OCHA	Ing. Alena Plžíková, Ing. D. Šaligová, Mgr. Krčmová-konzultácie k diplomovým prácam študentov Technickej univerzity Zvolen

6. Medzinárodná činnosť pracovnísk v roku 2013

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ BB	OCHA/NRC	Medzinárodný projekt DEMOCOPHES, Ing. Daniela Borošová, PhD., prednáška na záverečnom národnom workshope dňa 6.2.2013 na MZ SR v Bratislave

Príloha1.

Publikačná a prednášková činnosť pracovníkov OCHA v roku 2013

Prednášky:

BOROŠOVÁ, D., VASSÁNYI, Z.: Analýza vzoriek biologického materiálu v laboratóriách - Hg vo vlasoch. In: Národný workshop Ľudský biomonitring - výsledky projektu DEMOCOPHES, Ministerstvo zdravotníctva SR, Bratislava, 6.2.2013

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PEŽIKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, Ľ., JANOŠEK, J.: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk na Slovensku v rokoch 2009-2011. Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. In: Konferencia s medzinárodnou účasťou VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.- 7.3.2013

Publikácie:

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PEŽIKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, Ľ., JANOŠEK, J.: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk na Slovensku v rokoch 2009-2011. Aktuálne problémy verejného zdravotníctva vo výskume a praxi. In: Zborník konferencie s medzinárodnou účasťou VIII. Martinské dni verejného zdravotníctva, Martin, 6.-7.3.2013, ISBN 978-80-89544-39-4

BOROŠOVÁ, D., KRČMOVÁ, E., PEŽIKOVÁ, A., VASSÁNYI, Z., MAJOROŠ, J., KRÁĽOVIČOVÁ, E., DUBAJOVÁ, J., KUKUČOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, Ľ., JANOŠEK, J.: Chemická kontaminácia piesku vybraných detských pieskovísk. In: Vedecký seminár - Súčasnosc' a perspektívy riešenia starých banských záťaží II. (2013), Fakulta prírodných vied UMB, Banská Bystrica, 2013, Zborník abstraktov v elektronickej podobe, ISBN 978-80-557-0549-1

FRÍČ, M., DADO, M., Fabiánová, E.: Modelovanie a optimalizácia pracovísk z hľadiska znižovania hluku, prípadová štúdia. In: Fyzikálne faktory prostredia, ISSN 1338-3922., Roč. 3., mim.č. 1 (2013), s. 80-87

FRÍČ, M.: Modelovanie a optimalizácia pracovných podmienok z hľadiska zníženia expozície hluku pri práci, dizertačná práca, Bratislava, Slovenská zdravotnícka univerzita, 2013. 125 s.

ODBOR PODPORY ZDRAVIA
VEDÚCA ODBORU:
MUDr. SILVIA KONTROŠOVÁ, MPH

A. Organizácia a podmienky činnosti odboru podpory zdravia vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

1. Organizačná štruktúra

Podľa platnej organizačnej štruktúry je Oddelenie výchovy ku zdraviu spolu s Poradenským centrom ochrany a podpory zdravia organizačne začlenené do Odboru podpory zdravia. Odbor Podpory zdravia RÚVZ v Banskej Bystrici zabezpečuje poradenské a zdravotno-výchovné činnosti aj v okrese Brezno.

Poradne zdravia:

základná poradňa (vedúca MUDr. Silvia Kontrošová, MPH)

nadstavbové poradne:

- Poradňa pre odvykanie od fajčenia (vedúca Mgr. Tatiana Zvalová)
- Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku (vedúca MUDr. Silvia Kontrošová, MPH)
- Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (vedúca MUDr. Hana Vrbanová)
- Poradňa environmentálneho zdravia - (vedúca MUDr. Kvetoslava Koppová, OHŽP)
- Poradňa pre znižovanie nadváhy a obezity - (vedúca MUDr. Markéta Šinská, OHDM, Mgr. Marcela Šuchaňová, OPZ)
- Poradňa pre problematiku AIDS - (vedúci MUDr. Pavol Lokša, OE)
- Poradňa pre ochranu a podporu zdravia pri práci - (vedúca MUDr. Jarmila Beláková, OPPL)
- Poradňa pre zdravú výživu - (vedúca MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH, OHV)
- Poradňa pre zdravé deti v zdravých rodinách- (vedúca MUDr. Markéta Šinská)

Zdravotná výchova (vedúca Mgr. Tatiana Zvalová)

2. Personálne obsadenie odboru

Na OPZ pracujú 2 lekárske sestry, 2 magisterky v odbore ošetrovateľstvo, 1 rehabilitačná sestra a 1 zdravotná sestra, DAHE.

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH, vedúca odboru

Mgr. Tatiana Zvalová, vedúca oddelenia výchovy ku zdraviu a vedúca poradne pre odvykanie od fajčenia

MUDr. Hana Vrbanová, vedúca poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA)

rehabilitačná sestra Darina Konečná, inštruktorka ZV a POPA

zdravotná sestra Anna Puškárová, DAHE, inštruktorka ZV a POPA, cvičiteľka ZRTV

zdravotná sestra Mgr. Marcela Šuchaňová, inštruktorka ZV

B. Vzdelávanie pracovníkov

Vedúca OPZ sa v r. 2013 spolupodieľala na zorganizovaní viacerých celoslovenských vzdelávacích aktivít, a to seminárov v Banskej Bystrici v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR, dvoch diskusných sústreďení na SZU v Bratislave, XII. Červenkových dní preventívnej medicíny, Dní preventívnej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch a tlačovej konferencie pri príležitosti žrebovania výhercov celoslovenskej súťaže, ktorá bola súčasťou kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

Vzdelávacie aktivity organizované RÚVZ BB pre vlastných pracovníkov:

V r. 2013 sa v 2 termínoch zorganizovalo školenie pre pracovníkov RÚVZ BB o ochrane osobných údajov, ktoré absolvovali všetky pracovníčky OPZ.

Školenia v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR

- *pasívna účasť v Banskej Bystrici :*

Dňa 17.1.2013 Modul 5 - Úlohy, ciele a kompetencie verejného zdravotníctva: Európska únia a VZ – 2 pracovníčky

Dňa 22.1.2013 Modul 24 - Meranie fyzikálnych faktorov pri preventívnej ochrane zdravia – 1 pracovníčka

Dňa 29.1.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (TZS) – 1 pracovníčka

Dňa 20.2.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Program znevýhodnených komunit, rovnaká šanca pri ochrane zdravia, manažment hypertenzie, prakt. skúsenosti so zakl. zdravotných združení v Maďarsku) – 2 pracovníčky

Dňa 17.4.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Seniori, Starnutie populácie, Pamäť, Alzheimerova choroba) – 1 pracovníčka

Dňa 24.4.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komunit, Úrazovosť na Slovensku, Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory) – 1 pracovníčka

Dňa 25.4.2013 Modul 13 - Vývojové trendy v zdravotnom stave obyvateľstva (I. časť) - 2 pracovníčky

Dňa 30.4. 2013 Modul 13 - Vývojové trendy v zdravotnom stave obyvateľstva (II. časť) - 2 pracovníčky

Dňa 14.5. 2013 Modul 5 - Úlohy, ciele a kompetencie verejného zdravotníctva: Európska únia a VZ – 1 pracovníčka

Dňa 22.5. 2013 Modul 13 - Vývojové trendy v zdravotnom stave obyvateľstva (II. časť) - 1 pracovníčka

Dňa 24.5. 2013 Modul 11- Postupy v oblasti podpory zdravia (Význam poradenských centier, Implementácia medzinárodných zdravotníckych predpisov IHR I., IHR II.) – 3 pracovníčky

Dňa 4.6.2013 Modul 11 – Postupy v oblasti podpory zdravia (Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komunit, Úrazovosť na Slovensku, Miesto pohybovej aktivity v poradenstve OPZ RÚVZ BB) – 1 pracovníčka

Dňa 5.6. 2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Seniori, Starnutie populácie, Pamäť, Alzheimerova choroba) – 2 pracovníčky

14.6.2013 Modul 9 - Aktuálna problematika hygieny životného prostredia a zdravia (Povodne a zásady ochrany zdravia pri povodniach, Problematika zariadení starostlivosti o ľudské telo) – 1 pracovníčka

19.6.2013 Modul 10 (Pandémia chrípky, manažment, SARI, TESSY, Nové druhy očkovania, Legislatíva v epidemiológii) – 1 pracovníčka

26.6.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (Prevenia fajčenia, Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory) – 1 pracovníčka

Dňa 17.10.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (TZS I.) – 6 pracovníčok

Dňa 18.10.2013 Modul 11 - Postupy v oblasti podpory zdravia (TZS II.) – 5 pracovníčok

Dňa 29.10.2013 Modul 14 - Manažment vo verejnom zdravotníctve – 4 pracovníčky

Dňa 14.11.2013 Modul 1 - Hodnotenie dopadov na zdravie – 4 pracovníčky

Dňa 19.11.2013 Modul 14 - Manažment vo verejnom zdravotníctve (celoslovenský seminár v Hoteli Dixon v BB, lektor - hl. hygienik ČR MUDr. V.Valenta, PhD) – 2 pracovníčky

- *niektoré témy lektorovali pracovníčky OPZ:*

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH:

- Dňa 30.1. 2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi
 Dňa 6.2. 2013 – RÚVZ Žilina, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi
 Dňa 20.2. 2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Program znevýhodnených komúnít, Rovnaká šanca pri ochrane zdravia, Manažment hypertenzie, Praktické skúsenosti so zakladaním zdravotných združení v Maďarsku
 Dňa 8.3.2013 – RÚVZ Košice, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi -
 Dňa 15.4.2013 – RÚVZ Nitra, Modul 11 : Test Zdravé Srdce – využitie v praxi

MUDr. Hana Vrbanová

- Dňa 3.4. 2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Miesto pohybovej aktivity v poradenstve PZ
 Dňa 5.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Skúsenosti z POPA BB, Problematika duševného zdravia - vzťah psychiky a telesného zdravia, Problematika domáceho násillia, Úrazovosť v SR
 Dňa 4.6. 2013– RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Úrazovosť v SR, PA - doplnok (skúsenosti z POPA BB), Informácie o intervenčnej aktivite „Vyzvi srdce k pohybu“
 Dňa 26.9. 2013 – RÚVZ Žilina, Modul 11 : Miesto pohybovej aktivity v poradenstve PZ
 Dňa 30.9. 2013 – RÚVZ Žilina, Modul 11 : PA - doplnok (skúsenosti z POPA BB), Problematika duševného zdravia (syndróm vyhorenia, stres, vzťah psychiky a telesného zdravia), Vplyv hudby na zdravie, Úrazovosť v SR

Mgr. Tatiana Zvalová

- Dňa 15.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Drogová problematika, Manažment hypertenzie
 Dňa 24.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory
 Dňa 26.6.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Prevencia fajčenia, Manažment hypertenzie so zameraním na rizikové faktory
 Dňa 26.9.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Špecifický prístup ku klientovi vzhľadom k špecifikám jeho povahy, Problematika duševného zdravia - vzťah psychického a telesného zdravia, Problematika domáceho násillia, Hypertenzia

Mgr. Marcela Šuchaňová

- Dňa 15.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Problematika drogových závislostí – nepriaznivé účinky na psychické a fyzické zdravie človeka pri vybraných drogách
 Dňa 24.4.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11 : Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komúnít, Úrazovosť v Slovenskej republike
 Dňa 4.6.2013 – RÚVZ Banská Bystrica, Modul 11: Epidemiologická situácia v rómskych osadách, Program znevýhodnených komúnít

Vzdelávanie pracovníkov mimo RÚVZ:

- Dňa 23. – 25.1. 2013 - DS v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU, Bratislava (Mgr. Šuchaňová, Mgr. Zvalová, MUDr. Kontrošová)
 Dňa 25.1. 2013 - Riešenie problematiky pedikulózy vo vytipovaných rómskych osadách v SR, (A. Bódišová-Puškárová, DAHE)
 Dňa 8.-10.2.2013 - Kurz pre lektorov STOBU v Košiciach, organizovaný obezitológom MUDr. Ivanom Majerčákom (Mgr. Šuchaňová s MUDr. Šinskou)

- Dňa 7.3. 2013 – Martinské dni preventívnej medicíny, Martin (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 19.3. 2013 - Pracovné stretnutie – podpora pohybovej aktivity, prevencia nadváhy a obezity Trenčín, Piaristické Gymnázium J. Branekého (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 21. - 23.3.2013 - Medzinárodná konferencia – Zjazd SSTL a ČSTL, Poděbrady (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 10.4. 2013 – V. odborná konferencia Surveillance chronických chorôb v Trenčíne (MUDr. Vrbanová)
- Dňa 17.-19.4.2013 Využitie EPI info vo verejnom zdravotníctve, SZU BA (Mgr. Zvalová)
- Dňa 22. - 24.4.2013 – XII. Červenkové dni preventívnej medicíny, hotel Stupka, Tále (MUDr. Kontrošová)
- Dňa 25.4.2013 - Pracovné stretnutie k realizácii prieskumov GYTS, Ústav verejného zdravotníctva JLF UK, Martin (Mgr. Zvalová, D. Konečná)
- Dňa 14.-15.5.2013 - Odborný seminár – Zvyšovanie informovanosti v oblasti mentálneho zdravia detí a mládeže, Kúpele Nový Smokovec (Mgr. Zvalová)
- Dňa 26.-27.6. 2013 – Pracovná porada, Vyšné Ružbachy (MUDr. Kontrošová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 26.8.2013 – Pracovné stretnutie k pripravovanej akcii „Odstráň obezitu“ na RÚVZ Prievidza so sídlom v Bojniciach (Konečná, Vrbanová)
- Dňa 20.-21.9. 2013 Dni praktickej obezitológie, Bardejovské kúpele (MUDr. Kontrošová, Mgr. Šuchaňová)
- Dňa 8.10. 2013 – Pracovná skupina Duševné zdravie a prevencia drogových závislostí (Mgr. Zvalová, Mgr. Šuchaňová)
- Dňa 15.10. 2013 – Konferencia SENIORI 2013 - Seniori a bývanie, MZ Bratislava (Mgr. Šuchaňová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 28.10. 2013 – odborná konferencia Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013-2020, MZ Bratislava (Mgr. Šuchaňová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 8.11.2013 – Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU Bratislava (MUDr. Kontrošová, Mgr. Zvalová)
- Dňa 26.11. 2013 – odborná konferencia „10 rokov ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“, Martin (Mgr. Šuchaňová, Bódišová-Puškárová, DAHE)
- Dňa 11.12. 2013 – pracovné stretnutie k príprave dokumentu „Celoštátna stratégia na ochranu a podporu ľudských práv v SR“, OÚ Banská Bystrica (MUDr. Vrbanová, Mgr. Zvalová)

Aktívna účasť a prezentácie pracovníčok OPZ na odborných fórach

- Dňa 25.1.2013 - Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU Bratislava. S. Kontrošová: prednáška „Intervencie pri obezite-možnosti, hodnotenie efektivity“.
- Dňa 7.3. 2013 – Martinské dni preventívnej medicíny, Martin. H. Vrbanová: poster „Prítomnosť metabolického syndrómu, pocit zdravia a pohody u osôb vyšetrených v celonárodnej štúdií EHES vo vzťahu k ich hmotnosti a fyzickej aktivite“
- Dňa 19.3. – stretnutie prac. skupiny PA v Trenčíne – H. Vrbanová: prezentácia „Doterajšie výsledky kampane VSKP, príprava V. ročníka“ s výzvou na podporu
- Dňa 21.-23.3. Zjazd ČSTL + SSTL Poděbrady – Vrbanová: poster „Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdií EHES 2011“
- Dňa 4.4. 2013 – ÚVZ SR – seminár a tlačová konferencia k Sv. dňu zdravia – prednáška k spusteniu kampane VSKP s ppt. prezentáciou „Kampaň Vyzvi srdce k pohybu“
- 10.4. 2013 – V. odborná konferencia Surveillance chronických chorôb v Trenčíne – 2 postery: „Vrbanová: Fyzická aktivita a zdravotné súvislosti u osôb vyšetrených v národnej štúdií EHES 2011“ a „Kontrošová-Vrbanová: Prevalencia nadváhy a obezity u klientov poradní zdravia v SR“

- Dňa 24.4.2013 - Červenkové dni preventívnej medicíny, hotel Stupka, Tále, okres Brezno. S. Kontrošová: „Prevalencia hypertenzie u klientov Poradne zdravia Banská Bystrica v rokoch 1993 – 2013“ (spoluautor Vrbanová)
- Dňa 20. – 22.9. 2013 - Dni praktickej obezitológie, Bardejovské kúpele. Dr. Kontrošová ako zástupca organizátorov (SEA), prednáška „Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže Vyzvi srdce k pohybu“ (autor ppt. prezentácie Vrbanová). Mgr. Šuchaňová ako spoluautorka prednášky Dr. Šinskej „Znižovanie nadváhy a obezity na základe kognitívno-behaviorálnej terapie – prvé skúsenosti“.
- Dňa 29.10. na TK k žrebovaniu výhercov v celoslovenskej súťaži VSkP prezentovala Dr. Kontrošová doterajšie výsledky tohto projektu.
- Dňa 8.11.2013 Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb, FVZ SZU Bratislava. S. Kontrošová: prednáška „Výsledky používania programu TZS v Poradniach zdravia“
- Dňa 26.11. 2013 - odborná konferencia „10 rokov od ratifikácie Rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“, Martin. M. Šuchaňová: prednáška „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ (spoluautorky Zvalová, Kontrošová, Konečná)

C. Rozbor činnosti

1. Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

- *zvýšenie pohybovej aktivity*

OPZ RÚVZ BB pomáha vytvárať podporné prostredie pre realizáciu činností, ktoré zvýšia pohybovú aktivitu a fyzickú zdatnosť populácie, najmä tým, že informuje partnerské organizácie a obyvateľstvo o tom, že fyzická inaktivita sa podieľa na rozvoji metabolického syndrómu a obezity najvýznamnejšou mierou. Informujeme cieľové skupiny obyvateľstva o benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie všetkými dostupnými formami – prostredníctvom médií, webstránky, panelov, organizovaním zážitkových podujatí a prednášok, inštruktívnymi pohybovými kurzami aj odborným individuálnym poradenstvom.

OPZ RÚVZ BB koordinuje a odborne garantuje intervenčný program na zvýšenie fyzickej aktivity obyvateľstva „Vyzvi srdce k pohybu“. Lekárka POPA OPZ RÚVZ BB sa 19.3. v Trenčíne zúčastnila stretnutia pracovnej skupiny pre fyzickú aktivitu a znižovanie obezity, kreovanej z pracovníkov RÚVZ pod vedením ÚVZSR. Vo svojej prednáške a ppt. prezentácii upozornila na V. ročník kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ a oslovila kolegyne a kolegov, aby sa kampane zúčastnili ako organizátori lokálnych aktivít na podporu pohybu pre zdravie, lektori a autori prednášok a vzdelávacích materiálov, aby podporili súťaž spojenú s touto kampaňou a získali pre ňu účastníkov, najmä spomedzi tých klientov poradní zdravia, ktorých zdravie je ohrozené nedostatkom pohybovej aktivity. Intervenčnému projektu na zvýšenie fyzickej aktivity dospelého obyvateľstva - kampani „Vyzvi srdce k pohybu“ bola venovaná aj prednáška s prezentáciou na tlačovej konferencii na ÚVZSR k Svetovému dňu zdravia a spusteniu kampane, ako aj 3 rozhovory v elektronických médiách a článok na webovej stránke nášho úradu. Poskytli sme tiež rozsiahle písomné informácie ako podklady článkov prezentovaných v printových médiách a pre podporovateľov kampane, najmä pre doc. Kamenského zo Slovenskej nadácie srdca .

Pri osvetových prednáškach a besedách venujúcich sa viacerým zložkám životného štýlu bolo zdôrazňovanie významu pohybovej aktivity pre zdravie a nabádanie na zvýšenie jej podielu v každodennom živote súčasťou 8 aktivít pre deti a mládež a 5 pre seniorov. Monotematická prednáška o krčnej chrbtici pre 20 seniorov zo Strediska sociálnych služieb

na Uhlisku bola spojená s ukázkami cvikov zlepšujúcich pohyblivosť a odstraňujúcich svalovú nerovnováhu a relaxačných cvičení, vhodných na prevenciu funkčných porúch v oblasti krčnej chrbtice, aj pri rehabilitácii. V spolupráci s Mestským úradom v Banskej Bystrici sme v rámci Akadémie európskeho seniora pripravili prednášku o osteoporóze, kde bol značný priestor venovaný vhodným cvičeniam spomaľujúcim osteoporotický proces a zlepšujúcim svalovú rovnováhu, pohyblivosť a propriocepciu, aby sa predišlo úrazom a zlomeninám.

Lekárka POPA RÚVZ BB lektoruje kapitolu o fyzickej aktivite (súčasť Modulu 11 programu vzdelávania pracovníkov RÚVZ) v banskobystrickom kraji, doplnenú o ďalšie poznatky a skúsenosti z vlastnej praxe. V roku 2013 bolo 5 takýchto prednášok.

Na 3 odborných fórach (Martinské dni preventívnej medicíny, Sjezd ČSTL a SSTL Poděbrady a konferencia Surveillance chronických chorôb v Trenčíne) boli prezentované výsledky analýz z celonárodnej štúdie EHES o súvislostiach fyzickej aktivity respondentov s ich hmotnosťou, zdravím a pocitom pohody. Na konferencii Dni praktickej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch sme prezentáciou „Vplyv fyzickej aktivity na zmenu hmotnosti účastníkov súťaže Vyzvi srdce k pohybu“ preukázali efektivitu pravidelnej sledovanej fyzickej aktivity na pokles hmotnosti obéznych a tučných účastníkov súťaže.

Na OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici od r. 1995 pracuje Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA). Má 2 sekcie – individuálne poradenstvo a skupinové cvičenia. Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2013 špecializované poradenstvo 60x na základe 162 absolvovaných vyšetrení a testov 58 klientom (21 mužom a 37 ženám, z ktorých 2 navštívili poradňu v 1. aj v 2. polroku). Popri vyššie uvedených špeciálnych testoch a vyšetreniach 59 osôb absolvovalo aj základnú antropometriu, 32 z nich vrátane stanovenia hmotnostného podielu telesného tuku a 26 aj čiastočnú spirometriu (FEV1). POPA mala v roku 2013 Deň otvorených dverí na Svetový deň zdravia a 3 výjazdy: 2 pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie, 1 pri príležitosti Medzinárodného dňa seniorov. V spolupráci s Bytovým podnikom mesta BB sme zorganizovali na krytej plavárni na Štiavničkách poradenský výjazd pre návštevníkov plavárne, možnosť otestovať si kondíciu sme poskytli aj vlastným pracovníkom – účastníkom branno-športového dňa RÚVZ BB na Donovaloch. Disciplíny Olympiády seniorov sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia.

Aj v r. 2013 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje väčšinou pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 8 skupinám. V roku 2013 sa obnovili aj cvičenia v bazéne UMB pre študentov Univerzity 3. veku. Cvičení v r. 2013 sa viac-menej pravidelne zúčastňovalo 107 klientov, inštruktorky POPA odcvičili s nimi 190 hodín

V blízkosti NsP v Brezne bola na Svetový deň zdravia znovu otvorená „Kyslíková dráha“ (pod záštitou MÚ Brezno, Červeného kríža a RÚVZ BB) - je to turistický chodník na ktorom si môžu účastníci zacvičiť na pripravených náradiach. Záujemcom naša pracovníčka merala sekundový úsilný výdych spirometrom a krvný tlak.

Naša pracovníčka sa zúčastnila na podujatí Športový deň materských škôl okresu Brezno, organizovanom Slovenskou gymnastickou federáciou, kde robila 140 deťom antropometriu.

V spolupráci so Slovenskou gymnastickou federáciou Gymfit sa konalo deň pred MDD hravé športové dopoludnie na ZŠ Ďumbierska v Banskej Bystrici, kde sme preskúšali a vzdelávali 250 detí aj v otázkach významu vhodnej pravidelnej fyzickej aktivity pre zdravie. Učiteľky boli súčasne upozorňované na kampaň VSkP a možnosť aktívne sa zúčastniť súťaže, prípadne motivovať k účasti iných zamestnancov školy alebo svojich príbuzných, či známych.

Poprosili sme ich, aby sprostredkovali deťom motivačný list pre detského podporovateľa kampane a účastnícke listy súťaže, ak by niekto z detí chcel zapojiť svojich rodičov.

Význam pohybu pre zdravie v prevencii chronických chorôb, ale aj ako súčasť liečby, akcentujeme cirkulantom a stážistom na OPZ (lekárom, študentom verejného zdravotníctva a i.). Sú podrobne oboznamovaní s našimi intervenčnými aktivitami a s poradenstvom, ktoré v záujme zvýšenia pohybovej aktivity poskytujeme našim klientom.

- *ozdravenie výživy*

Zdravá výživa, ako jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb, je pevnou súčasťou všetkých zdravotno-výchovných aktivít a vzdelávacích prednášok o životospráve a o možnostiach znížiť riziko rozvoja kardiovaskulárnych, metabolických a onkologických ochorení. Distribúcia zdravotno-výchovných materiálov je súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít.

V súlade s Programom ozdravenia výživy obyvateľov SR a s Národným programom prevencie obezity informujeme všetkých klientov našich poradní o zásadách správnej výživy.

Vedúca odd. zdravotnej výchovy sa angažovala v programe „Ovocie a zelenina do škôl“ a v r.2013 vypracovala správu o jeho plnení za Banskobystrický kraj.

V spolupráci s OHV sa na prieskume „VÝŽIVOVÝ STAV OBYVATELSTVA“ podieľame získavaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. V r. 2013 sa prieskum zameriaval na ľudí so zamestnaním vyžadujúcim ľahkú fyzickú aktivitu – získali sme údaje od 80 osôb vyhovujúcich tomuto kritériu, ktoré sme vyšetrili a poskytli sme im poradenstvo.

Poradenstvo o zdravej výžive sa priebežne poskytovalo aj 2 skupinám záujemcov zúčastnených v kurzoch obezitologickej poradne, ktorú viedli Mgr. Šuchaňová z OPZ a MUDr. Šinská z odboru hygieny detí a mládeže. V prvej skupine bolo 8 klientok a 1 klient, v druhej 20 klientok. Osobám, ktoré sa zúčastňujú kurzov, sa vykonáva aj priebežná kontrola stravovania a analýza jedálničkov.

Zvýšený záujem o kurz v druhom polroku bol aj vďaka informáciám o poradni prezentovaným v televíznej relácii Fokus zdravie na STV2.

S cieľom zlepšiť stravovacie návyky a zvyšovať celkové uvedomenie a pochopenie vplyvu výživy a režimu stravovania na zdravie človeka vzdelávame školákov, seniorov aj iné skupiny obyvateľstva. V r. 2013 sme sa téme ozdravenia výživy venovali na týchto podujatiach:

- Na ŠZŠ a ŠOU vo Valaskej bol deň venovaný téme „Ohrozuje nás obezita“, v rámci ktorého prebehli 2 prednášky s besedami o zdravom životnom štýle s dôrazom na správnu výživu - pre 34 žiakov 10-15 ročných a pre 56 učňov vo veku 15-20 rokov.
- Prednášky (3), ktoré sa konali v rámci Týždňa mozgu pre žiakov(43) a študentov (87), boli orientované preventívne a dosť významný priestor bol venovaný správnej výžive v prevencii rozvoja demencií. Seniorom (129) sa pri rovnakej príležitosti tiež poskytovalo poradenstvo o vplyve nevhodnej stravy a nadmerného pitia alkoholu na zhoršovanie celkového stavu aj mentálnych schopností a o možnostiach udržať si čo najlepšie zdravie správnou výživou počas 3 aktivít.
- Pri príležitosti významných dní v apríli (Sv. dňa zdravia, Dňa narcisov, Európskeho dňa medzigeneračnej solidarity) sa konali podujatia, kde sa podrobne preberali zásady zdravej výživy znižujúcej riziko chorôb - prednášky pre 22 seniorov v SSS na Uhlisku a pre 22 klientov DD „Poznaj svoj tlak krvi“, spojené s meraniami a individuálnym poradenstvom

a prednáška s besedou pre 20 členov KD Púpava, Tatranská 10 „Prevencia onkologických a iných civilizačných ochorení“.

- V Špeciálnej základnej škole v Klenovci sme mali pre 15 rómskych žiakov 2. stupňa prednášku s besedou o zdravom životnom štýle, kde bolo významné miesto venované aj správnej výžive
- Členom Jednoty dôchodcov v Nemeckej – Zámostí sme potrebu a význam správnej výživy zdôrazňovali pri prednáške „Vplyv menopauzy a andropauzy na zmeny v organizme a zdravotné riziká starších ľudí“, aj pri individuálnom poradenstve na základe vyšetrení, ktoré väčšina z nich absolvovala.
- Na ZŠ Ďumbierska sa v spolupráci s GYMFIT konala vzdelávacia a zážitková aktivita k MDD – preskúšali sme 250 detí I. stupňa z vedomostí o správnej výžive a zdravom životnom štýle, nasledovala individuálna edukácia v danej problematike. Súčasťou podujatia bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.
- Správna výživa bola jednou z nosných tém prednášky s besedou „Prevencia obezity a chronických chorôb“ pre 25 učňov Špeciálnej školy vo Valaskej 23.10.
- So 42 žiakmi Špeciálnej základnej školy na Ďumbierskej ul. v Banskej Bystrici sme sa venovali problematike správnej výživy v rámci 3,5 hodinového vzdelávacieho bloku.

- *zdravá rodina*

Skupinové aktivity OPZ tematicky pokrývajú obvykle viac aspektov zdravého životného štýlu a bývajú venované prevažne starostlivosti o zdravie všetkých členov rodín, vrátane detí a seniorov, medzigeneračnej spolupráci v podpore zdravia, prevencii chorôb, tréningom schopností a zručností pri poskytovaní predlekárskej prvej pomoci a pri ošetrovaní chorých, ale aj reprodukčnému zdraviu, prevencii sexuálne prenosných chorôb a výchove k zodpovednému rodičovstvu. Podobne sa zdravia celej rodiny dotýkajú naše aktivity smerované k rómskym komunitám.

Na školách si získali obľubu výukové bloky, kde popri prednáškach a besedách na rôzne témy prakticky učíme deti, ako merať tlak na rôznych typoch tlakomerov, ako testovať a rozvíjať pamäť, ako pomáhať starším členom rodiny a oboznamujeme ich s našimi poradenskými službami, aby o nich mohli informovať svojich rodičov a starých rodičov.

Aj pri prezentácií našich pracovníčok v elektronických médiách sme pri daných témach vždy vyzdvihli význam spoluúčasti celej rodiny pri ozdravení životného štýlu ktoréhokoľvek z jej členov.

Koncepcia činnosti Poradní zdravia je založená na odhaľovaní možných rizikových faktorov u čo najväčšieho počtu zdravých príbuzných pacientov s manifestným srdcovocievnyim ochorením. Cieľom individuálneho poradenstva je eliminovať zistené riziko úpravou životosprávy klienta tak, aby sa u neho predišlo neskoršej klinickej manifestácii chronických chorôb.

- *znevýhodnené skupiny*

OPZ RÚVZ BB naďalej úzko spolupracuje s komunitným centrom v Telgárte, hoci sa v r. 2013 vo svojej doterajšej podobe nerealizoval Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku. Popri konzultáciách, týkajúcich sa zdravia a hygieny, robíme pre obyvateľov telgártskych rómskych osád zbierku šatstva, obuvi, bytového textilu a hračiek. V r. 2013 sme zorganizovali 2 takéto burzy. Pri distribúcii zozbieraného textilu a predmetov

medzi obyvateľov rómskej osady pomáha naša bývalá komunitná pracovníčka zdravotnej výchovy pani Janka Harvanová.

Mnohé naše vzdelávacie skupinové aktivity sú zacielené na zdravotnícku osvetu medzi rómskymi deťmi a mládežou, v čom nám pomáha úzka spolupráca so špeciálnymi školami, kde sú prevažne žiaci z chudobných rómskych komunít.

V roku 2013 sme mali na Špeciálnych školách 6 polytematických prednášok doplnených besedami pre rómske deti a mládež. Prebrali sme s nimi problematiku zdravej výživy, vhodnej pohybovej aktivity, starostlivosti o čistotu a zdravie ústnej dutiny, možnosti prevencie obezity a chronických chorôb, dôležitosť osobnej hygieny a hygieny prostredia v prevencii infekčných chorôb, rozpoznanie parazitárnych nákaz a boj proti parazitom, fyziologické zmeny v dospievaní a úskalia spojené s obdobím puberty a adolescencie, nevhodnosť sexuálnych stykov vo veľmi mladom veku, nebezpečenstvo sexuálne prenosných nákaz, predčasného rodičovstva, nevhodnosť násilného a kriminálneho správania, škodlivosť fajčenia, alkoholu, drog, prchavých látok, prevenciu závislostí a vhodné alternatívy využitia voľného času, správny režim dňa v záujme zdravého vývoja a využitia svojich schopností v škole aj na osoh celej komunity a spoločnosti.

Dve pracovníčky OPZ sa zúčastnili pracovného stretnutia na OÚ v Banskej Bystrici, kde sa formou brainstormingu pripravovali podnety pre tvorcov stratégie na ochranu práv sociálne a zdravotne znevýhodnených osôb. Diskusie aj návrhy, ktoré tu odzneli, sa prevažne venovali práve možnostiam sociálneho pozdvihnutia obyvateľov rómskych osád a tých príslušníkov rómskej etnickej menšiny, ktorí sa cítia byť marginalizovaní, či ktorých majoritné okolie považuje za neprispôsobivých.

- **prevencia závislostí (tabak, alkohol, drogy)**

Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia". V roku 2013 systematicky pomáha pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi. Lektorsky zabezpečuje v banskobystričskom kraji Vzdelávanie pre pracovníkov RÚVZ - časť modulu 11 venovanú prevencii fajčenia. 2 pracovníčky OPZ boli v banskobystričskom kraji lektorkami častí modulu 11 venovaných drogovej problematike.

Začiatkom roku sa uskutočnila na Strednej obchodnej škole v B. Bystrici na Tajovského ulici beseda na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ spojená s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ pre 30 študentiek II. a III. ročníka. Súčasťou tejto aktivity boli merania CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom (16) a FEV1 spirometrom (19).

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „**Exfajčiari sú nezastaviteľní**“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

Dňa 31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. O stanovenie nikotínovej závislosti podľa Fagerstrómovho dotazníka a o možnosť dať si zmerať krvný tlak, hladinu celkového cholesterolu v krvi a množstvo oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prejavili

záujem 4 klienti – fajčiari. Vyšetreným klientom na základe zistených parametrov bolo poskytnuté odborné individuálne poradenstvo zamerané na zmenu životného štýlu a na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Zároveň boli informovaní o možnosti absolvovať kurz odvykania od fajčenia a o digitálnej zdravotnej tréningovej platforme iCoach, ktorá ponúka pomocnú ruku fajčiarom rozhodnutým prestať fajčiť a stať sa exfajčiarimi.

V meste Brezno sme v deň Svetového dňa bez tabaku (31.5.) v rámci výjazdu Poradne zdravia v priestoroch železničnej stanice zmerali obsah oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer 33 klientom. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

Všetkým zúčastneným fajčiarom kampane „*Exfajčiari sú nazastaviteľní*“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

Dňa 2.7.2013 v Banskej Bystrici podobne ako v iných mestách v SR prebehla kampaň „*Deň zodpovednosti*“, zameraná na prevenciu alkoholizmu. V Európa SC pracovníčky OPZ vyšetřili 51 klientov, ktorí vyplnili aj Dotazník zodpovednosti, zameraný na problematiku konzumácie alkoholu. Všetkým zmerali krvný tlak, 44 z nich si dalo vyšetřit z kapilárnej krvi reflotrónom GGT.

Pri príležitosti *Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia* sa konali viaceré aktivity:

- Dňa 5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetřovanie biochemických parametrov (CHOL, GLU, TG a HDL-chol), antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

- Dňa 16.11. 2013 - Preventívne vyšetřovanie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

- Dňa 18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

- Dňa 20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

- Dňa 22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Dňa 26.11.2013 naša pracovníčka Mgr. Šuchaňová vystúpila s prednáškou „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ na odbornom podujatí v Martine – „10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

Aktivity pre študentov Spojenej školy v Brezne vďaka nadviazanej dobrej spolupráci s vedením školy pokračovali aj naďalej - 10.12.2013 sa na SSŠ v Brezne uskutočnili 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 30 študentov, bol im premietnutý DVD film „Kým stúpa dym...“ a 11 fajčiarom bol zmeraný obsah CO.

V roku 2013 bol celkový počet meraní CO smokerlyzerom 173 a FEV1 spirometrom 164.

Škodlivosť fajčenia tabaku a marihuany, pitia nadmerného množstva alkoholu, užívania ľahkých aj tvrdých drôg v akejkolvek podobe a závislostí vôbec bola akcentovaná aj pri prednáškach, besedách a skupinových aktivitách venovaných

- duševnej hygieny (3 aktivity - pre 25 študentov 4.roč. SSŠ Brezno + 2 ped., pre 46 žiakov 6. a 7. ročníka ZŠ Sitnianska BB, ktorí sa zúčastnili na prednáškach spojených s besedou a zážitkovým podujatím)
- životospráve rozvíjajúcej a udržiavajúcej mentálne funkcie mozgu (3 prednášky s besedami a riešením úloh pre 130 mladých + 7 pedagógov) a 1 pre 16 seniorov + 4 ošetrovateľov počas Týždňa mozgu),
- správne životnému štýlu (3 aktivity - prednáška pre 15 rómskych detí + 6 pedagógov a študentov, zážitkovo-vzdelávacie podujatie pre 250 detí, blok prednášok a besied v Špeciálnej základnej škole v Banskej Bystrici pre 42 žiakov a 12 učiteliek spojený s meraním krvného tlaku a oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu u detí, ktoré sa priznali k fajčeniu)
- prevencii chronických chorôb (2 aktivity - pre 85 seniorov)

Súčasťou všetkých preventívnych zdravotno-výchovných podujatí bolo aj poskytnutie edukačných materiálov.

Problematike drogových závislostí boli venované informačné panely a nástenky v priestoroch RÚVZ v B. Bystrici - k Svetovému dňu bez tabaku a po 2 k Medzinárodnému dňu bez fajčenia a k Európskemu týždňu boja proti drogám.

OPZ RÚVZ BB popri poradenských a zdravotnovýchovných aktivitách prispieva k dosahovaniu cieľa znížiť prevalenciu fajčenia aj tým, že sumarizuje každý mesiac od odborov RÚVZ vykonávajúcich dozor výsledky kontrol dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov. V roku 2013 bolo vykonaných 2146 kontrol.

2. Verejné kampane a zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

Pri príležitosti významných dní sme vytvorili 61 násteniek a panelov k 75 témam, s vlastnými textovými materiálmi, doplnenými prekladmi z cudzojazyčných internetových zdrojov.

Prednášky, besedy, zážitkové podujatia a poradenské výjazdy sa konali podľa potreby - nezávisle od pamätných dní, avšak niektoré aktivity sa s týmito termínmi podarilo zosúladiť:

- V čase, keď si pripomíname **Svetový deň chorých**, sa konali 2 prednášky pre študentov 4. ročníka Strednej spojenej školy v Brezne na témy „Chrípka“ a „Duševná hygiena – Ako (si) neublížovať“.
- Pri príležitosti **Týždňa mozgu** sa konalo viacero prednášok, besied, zážitkových podujatí a výjazdov Poradne zdravia:
 - Dňa 11.3. - Prednáška „Žijeme život prospievajúci mozgu?“ a tréning pamäti pracovnými listami pre 21 študentov Súkromnej pedagogickej školy v Brezne
 - Dňa 11.3. - Prednáška „Týždeň mozgu“ pre 43 detí +2 učiteľky 7.ročník ZŠ Ďumbierska
 - Dňa 13.3. - Prednáška „Mozog a pamäť“ v Agentúre sociálnych služieb pre 11 seniorov a

5 zamestnancov

Dňa 14.3. - Prednáška „Mozog – životospráva a primárna prevencia demencií“ pre 66 septimánov z 8-ročného športového gymnázia v BB (aj reportáž v TV Hronka)

Výjazdy Poradne zdravia, kde sme klientom merali tlak krvi, vyšetrovali parametre dôležité pre zhodnotenie kardiovaskulárneho rizika, poskytovali individuálne poradenstvo k zisteným výsledkom, rozdeľovali edukačné materiály a umožňovali tréning pamäti pracovnými listami, sa konali 11.3. na Mestskom úrade v Banskej Bystrici, 13.3. v Agentúre sociálnych služieb na Uhlisku, 14.3. v Dennom centre v Brezne a 15.3. v Obchodnom centre Európa SC .

- Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia** bola na UVZ SR tlačová konferencia, na ktorej sa zúčastnila lekárka POPA OPZ RÚVZ BB s prezentáciou o kampani „Vyzvi srdce k pohybu“, ktorá bola v tento deň odštartovaná. Keďže tohtoročnou témou Svetového dňa zdravia bola prevencia hypertenzie, zdôrazňoval sa v kampani význam pravidelnej pohybovej aktivity pri udržaní normotenzie po celý život. Poskytli sme pri tejto príležitosti aj interview Slovenskému rozhlasu.

- Na OPZ a v POPA sme mali počas **Svetového dňa zdravia** Deň otvorených dverí a Poradňa zdravia mala výjazd v Brezne.

- Na **Deň narcisov** prinieslo Internetové rádio „Slobodný vysielač“ živé vysielanie s lekárkou POPA o našich aktivitách ku Dňu narcisov, o význame fyzickej aktivity v prevencii onkologických chorôb, o kampani „Vyzvi srdce k pohybu“ a o Poradniach zdravia. Podvečer sa v KD Púpava na Tatranskej 10 v Banskej Bystrici konala Prednáška s besedou „Prevencia onkologických a iných civilizačných ochorení“.

- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa seniorov a Októbra – mesiaca úcty k starším** sme mali viacero aktivít.

4.10. sme sa zúčastnili v areáli ZŠ Golianova na Olympiáde seniorov. Jej disciplíny sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia.

- Pri príležitosti **Svetového dňa pohybu pre zdravie** sa pre pracovníkov RÚVZ v Banskej Bystrici zorganizoval branno-športový deň na Donovaloch. Pracovníci sa tu venovali pohybovým aktivitám, niektorí prišli z Banskej Bystrice a dokonca z Brusna cez hory na bicykloch. POPA OPZ poskytla účastníkom branno-športového dňa RÚVZ BB možnosť otestovať si kondíciu.

K Svetovému dňu pohybu pre zdravie sme v spolupráci s Bytovým podnikom mesta BB zorganizovali dňa 9.5.2013 na krytej plavárni na Štiavničkach poradenský výjazd pre návštevníkov plavárne. V tomto čase vrcholila aj kampaň Vyzvi srdce k pohybu, a tak sme výjazd využili aj na získavanie účastníkov do súťaže.

- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa detí** sa na ZŠ Ďumbierska sa v spolupráci s GYMFIT konala vzdelávacia a zážitková aktivita – preskúšali sme 250 detí I. stupňa z vedomostí o správnej výžive a zdravom životnom štýle, nasledovala individuálna edukácia v danej problematike. Súčasťou podujatia bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

- K **Svetovému dňu bez tabaku** už 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti

o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. Vyšetreným klientom bolo na základe zistených parametrov poskytnuté odborné individuálne poradenstvo zamerané na zmenu životného štýlu a na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Zároveň boli informovaní o možnosti absolvovať kurz odvykania od fajčenia a o digitálnej zdravotnej tréningovej platforme iCoach, ktorá ponúka pomocnú ruku fajčiarom rozhodnutým prestať fajčiť a stať sa exfajčiarimi. V meste Brezno sme v deň Svetového dňa bez tabaku (31.5.) v rámci výjazdu Poradne zdravia v priestoroch železničnej stanice zmerali obsah oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer 33 klientom. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa detí** sa na ZŠ Ďumbierska sa v spolupráci s GYMFIT konala vzdelávacia a zážitková aktivita – preskúšali sme 250 detí I. stupňa z vedomostí o správnej výžive a zdravom životnom štýle, nasledovala individuálna edukácia v danej problematike. Súčasťou podujatia bola distribúcia zdravotno-výchovného materiálu.

- Pri príležitosti **Svetového dňa darcov krvi** sme v Banskej Bystrici uskutočnili výjazd Poradne zdravia na Transfúziu stanicu, spomedzi darcov krvi a pracovníkov transfúznej služby sme vyšetrili 26 klientov.

- Dňa 26. júna – na **Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi** - sa v zasadačke OPZ RÚVZ konala prednáška pre deti zo Starých Hôr zameraná prevažne na sexuálne prenosné nákazy, avšak vzhľadom k termínu jej konania sme zdôraznili riziko nelegálnych drog nielen v ich devastáčnom účinku na organizmus a psychiku človeka, ale aj v nebezpečenstve šírenia HIV a HVB pri ich injekčnej aplikácii použitými ihlami a striekačkami.

- V poslednom júnovom týždni sa pripravovala a 2. júla pod názvom „**Deň zodpovednosti**“ prebehla v Banskej Bystrici podobne ako v iných mestách v SR už 2. kampaň, zameraná na prevenciu alkoholizmu. V Európa SC pracovníčky OPZ vyšetrili 51 klientov, ktorí vyplnili aj Dotazník zodpovednosti, zameraný na problematiku konzumácie alkoholu. Všetkým zmerali krvný tlak, 44 z nich si dalo vyšetriť z kapilárnej krvi reflotrónom GGT.

V septembri sme sa zapojili do **kampane MOST** a vo zvýšenej miere sme sa snažili dostať do povedomia ľudí kód zdravého srdca a zásady životosprávy znižujúcej riziko srdcovocievnych chorôb. Konalo sa veľa výjazdov Poradne zdravia: pre pracovníkov Železiarní v Podbrezovej, pre účastníkov Maratónu športu, pre príslušníkov policajného zboru.

V r. 2013 sa konal aj tzv. „**Jarný MOST**“ v marci.

Kampaň bola zameraná na vyhľadávanie kardiovaskulárnych rizikových faktorov (celkový cholesterol, tlak krvi, pulz, BMI), a edukáciu o zdravom životnom štýle, prebiehala v priestoroch nákupného centra EUROPA SC Banská Bystrica dňa 16.3.2013 v čase od 10.00 do 17.00 hod.

Celkove prejavilo záujem 137 klientov z toho bolo 55 mužov a 82 žien.

V produktívnom veku bolo vyšetrených 69 % klientov (t.j. 94 klientov – 38 mužov a 56

žien) a 31% v poproduktívnom veku nad 62 rokov (t.j. 43 klientov- 17 mužov a 26 žien) . Zo 137 klientov malo normálny systolický TK 67% (t.j. 92 klientov – 31 mužova a 61 žien), zvýšený systolický TK (140mm Hg a viac) sa zistil u 22 % klientov (t.j. 30 klientov - 17 mužov a 13 žien) a u 11 % klientov bol nameraný vysoký systolický TK nad 159 mmHg (t.j.15 klientov - 7 mužov a 8 žien).

Normálny diastolický TK sme zistili u 78 % klientov(t.j. 107 klientov - 42 mužov a 65 žien), zvýšený nad 90 mmHg 16 % (t.j. 22 klientom – 9 mužom a 13 ženám) a vysoký nad 99 mmHg 6 % klientov (t.j. 8 klientom – 4 mužom a 4 ženám).

Srdcová frekvencia nad 80/min. bola nameraná u 22 % klientov (t.j. 30 klientom – 5 mužom a 25 ženám), frekvencia pulzov nad 100/min. 3% (t.j. 4 klientom - 3 mužom a 1 žene) a pod 60/min. u 10 % (t.j. 13 klientov – 8 mužov a 5 žien).

Celkový cholesterol bol vyšetrený u 137 klientov z ktorých vyššiu hodnotu celkového cholesterolu ako 5 mmol/l malo 41% klientov (t.j. 57 klientov – 26 mužov a 31 žien), nad 6,2 mmol/l 25 % (t.j. 34 klientov – 10 mužov a 24 žien). V medziach normy malo celkový cholesterol 46 klientov t.j.34 % (19 mužov a 27 žien).

Na základe výpočtu BMI malo normálnu hmotnosť 47 % zúčastnených klientov (t.j. 65 klientov -17 mužov a 48 žien), nadváhu 34 % (t.j.53 klientov – 26 mužov a 27 žien) a obezitu 14 % (t.j. 19 klientov – 12 mužov a 7 žien). Všetkým klientom so zisteným rizikovým faktorom bolo poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na úpravu životného štýlu , správne meranie a monitorovanie tlaku krvi a doporučená návšteva obvodného lekára alebo Poradňa zdravia pri RÚVZ.

- V poslednú septembrovú nedeľu, ktorú Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) pred

13 rokmi vyhlásila za Svetový deň srdca, vyvrcholil na Slovensku už siedmy ročník projektu **MOST- mesiaca o srdcových témach**, v priestoroch nákupného centra EUROPA SC Banská Bystrica.

Jeho cieľom bolo informovanie verejnosti o závažnosti hlavných rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, ktoré výrazne vedú v rebríčku úmrtnosti. K známym a často opakovaným rizikám patria predovšetkým fajčenie, dlhodobý nezvládaný stres, nedostatok fyzickej aktivity, nezdravý spôsob stravovania, nadváha a obezita, vysoký krvný tlak a vysoká hladina cholesterolu. Zamestnanci RÚVZ Odboru podpory zdravia v rámci tejto zdravotno-preventívnej aktivity zamerali svoju činnosť na vyhľadávanie hlavných rizikových faktorov (celkový cholesterol, tlak krvi, srdcovú frekvenciu, obvod pásu a meranie oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov) a poskytnutie odborného poradenstva na základe zistených parametrov.

Celkove prejavilo záujem 95 klientov z ktorých bolo 23 mužov a 72 žien.

V produktívnom veku bolo vyšetrených 57 % klientov (t.j. 54 klientov – 15 mužov a 39 žien) a v poproduktívnom veku 43% klientov (t.j. 41klientov – 8 mužov a 33 žien).

Z 95 klientov malo v norme systolický TK 72 % (t.j. 68 klientov z toho bolo 16 mužov a 52 žien), zvýšený systolický TK(140 mm Hg a viac) bol nameraný u 21 % (t.j. 20 klientov – 6 mužov a 14 žien) a u 7 % klientov bol nameraný vysoký tlak krvi nad 159 mmHg (t.j.7 klientom – 1 mužovi a 6 ženám).

Diastolický tlak krvi v norme bol zistený u 83 % klientov (t.j. 79 klientov – 17 mužov a 62 žien), zvýšený nad 90 mmHg a vysoký nad 99 mmHg malo rovnako po 8 % klientov (t.j. po 3 mužoch a 5 ženách).

Na hypertenziu sa liečilo 31 klientov t.j. 33% (7 mužov a 24 žien) u13 z nich (3 mužom a 10 ženám) bol nameraný vyšší alebo vysoký tlak krvi aj napriek antihypertenznej liečbe .

Novozistená hypertenzia bola zaznamenaná u 11 klientov (4 muži a 7 žien) bola im doporučená zmena životného štýlu, monitorovanie tlaku krvi a návšteva obvodného lekára .

Z 95 meraní srdcovej frekvencie bola zistená hodnota nad 80 /min. u 24 % klientov (t.j. 7 mužov a 16 žien) a nad 100 /min u 2 mužov, pod 60/min zaznamenali u 3 mužov.

O vyšetrenie celkového cholesterolu prejavilo záujem 86 klientov z ktorých hodnoty v norme malo 26 % / (t.j. 6 mužov a 16 žien) a zvýšené hodnoty nad 5 mmol/l 39 % klientov (t.j. 34 - 10 mužov a 24 žien). V pásme zvýšeného rizika nad 6, 2 malo celkový cholesterol 35% klientov (t.j. 1 muž a 29 žien).

Obvod pásu sme merali a interpretovali 89 klientom. Bezrizikóvú hodnotu sme zaznamenali u 8-mich mužov z 19 vyšetrených klientov mužského pohlavia. Prítomnosť abdominálnej obezity (nad 102cm) bola zistená u 4 mužov.

Obvod pásu do 80 cm malo 21(t.j.30%) žien zo 70 a 31(t.j.44%) malo pás nad 88 cm.

Z celkového počtu vyšetrených klientov udávalo pozitívnu fajčiarsku anamnézu 12 klientov (1 muž a 11 žien). Z nich 2 fajčiari prejavili záujem o meranie obsahu oxidu uhľového vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer. Namerané hodnoty CO sa u nich pohybovali v rozpätí 7 -16 ppm.

Všetkým klientom u ktorých bolo zistené kardiovaskulárne riziko boli okrem individuálneho odborného poradenstva poskytnuté aj informácie o zásadách správneho životného štýlu, meraní a monitorovaní tlaku krvi a doporučená návšteva obvodného lekára alebo Poradne zdravia pri RÚVZ . Klientom s pozitívnou fajčiarskou anamnézou aj Poradňa pre odvykanie od fajčenia.

- Ďalším významným dňom, ku ktorému sme na podnet Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti pripravili množstvo aktivít, bol **Svetový deň Alzheimerovej choroby**.

Dňa 19.9. sme mali prednášku pre 43 detí 8. a 9. ročníka na ZŠ Bakošova v Banskej Bystrici. Rozdali sme edukačné materiály o Alzheimerovej chorobe a besedovali sme o skúsenostiach detí, ktoré majú v rodine chorého (príznaky choroby, komunikácia s chorým). Poskytli sme rozhovor pre rádio Lumen.

Dňa 20.9 sme poskytli rozhovor o Alzheimerovej chorobe pre Slovenský rozhlas.

- Pri príležitosti **Medzinárodného dňa seniorov a Októbra – mesiaca úcty k starším** sme mali viacero aktivít. Dňa 4.10. sme sa zúčastnili v areáli ZŠ Golianova na Olympiáde seniorov. Jej disciplíny sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia. Dňa 8.10. sme mali na mestskom úrade prednášky pre seniorov v rámci projektu Akadémie európskeho seniora. V prednáške o osteoporóze bol venovaný priestor aj vhodným cvičeniam spomaľujúcim osteoporotický proces a zlepšujúcim svalovú rovnováhu, pohyblivosť a propriocepciu, aby sa predišlo úrazom a zlomeninám. Ďalšia prednáška bola zameraná na vhodné dtravovanie vo vyššom veku, spojené s ochutnávkou z ALFA BIO.

- Pri príležitosti **Svetového dňa duševného zdravia** dňa 10.10. lekárka z OPZ pripravila na ZŠ Sitnianska 2 zdravotno-výchovné bloky pre celkom 46 detí 6.a 7. Ročníka, na tému „Pomôžme zlepšiť duševné zdravie v našich rodinách“ , spojené s besedou a praktickým nácvikom merania krvného tlaku na rôznych typoch tlakomerov. Na danej akcii bola aj RTVS. Súčasne prebiehala aktivita aj na Gymnáziu J.G. Tajovského, kde bola prednáška psychologičky, ktorú naše pracovníčky doplnili službami PZ - poradenstvom a meraniami.

- Na **Svetový deň výživy** 16.10.2013 sme v Obchodnom centre Európa

vyšetrovali klientov, poskytovali poradenstvo a robili dotazníkový prieskum v rámci celoslovenskej kampane „**Odstráň obezitu**“. Počas tohto dňa sme vyšetrovali klientov v obchodnom centre EUROPA. Záujemcov bolo 37, z toho 8 mužov a 29 žien. Merali sme celkový cholesterol

a vážili sme ich a edukovali o správnej životospráve. Pre klientov sme mali pripravené jablká, sušené ovocie a ovocnú šťavu.

Aktivity k **Svetovému dňu výživy** prebiehali na ŠOU vo Valaskej celý týždeň. V jeho závere 23.10. si nás škola prizvala, aby sme s učňami besedovali o zdravej výžive, zdravej životospráve a prevencii obezity a chronických chorôb. K tejto téme sme pre nich pripravili aj prednášku.

- Pri príležitosti **Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia** sa konali viaceré aktivity:

5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetrovanie biochemických parametrov, antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

16.11 2013 - Preventívne vyšetrovanie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Celý rok 2013 bol v znamení kampane „**Vyzvi srdce k pohybu**“. Predchádzala intenzívna príprava. Keďže OPZ RÚVZ zabezpečuje metodiku, sponzorov a materiály pre celé Slovensko, prebiehali prípravy už od r. 2012. Vytlačili sa 2 plagáty a motivačný list pre detského podporovateľa a účastnícke listy. Tieto materiály sme distribuovali kolegom z iných RÚVZ v elektronickej aj tlačenej forme. V časopise Bedeker zdravia a na našej webstránke boli zverejnené informácie o súťaži aj účastnícky list. Široko sme propagovali význam fyzickej aktivity pre zdravie a súťaž v rámci kampane „Vyzvi srdce k pohybu“. Zabezpečili

sme distribúciu plagátov, informatívnych listov a účastníckych listov súťaže v obidvoch okresoch nášho regiónu. Pri poradenstve aj skupinových aktivitách sme upozorňovali na potrebu primeranej pohybovej aktivity na zdravie a možnosť aj vhodnosť využiť súťaž v rámci kampane na ozdravenie životného štýlu. Zorganizovali sme podporné podujatie na krytej plavárni, kde sme propagovali pohyb pre zdravie, na propagáciu súťaže sme využívali aj Dni otvorených dverí a výjazdy našej Poradne zdravia a aktivity, na ktorých sme sa podieľali s inými partnermi ako spoluorganizátori.

V súvislosti s kampaňou sme mali tieto prezentácie a mediálne vstupy: na stretnutí prac. skupiny PA v Trenčíne prezentácia doterajších výsledkov kampane VSkP a informácie kolegov o príprave V. ročníka s výzvou na podporu, prednášku s ppt. prezentáciou v rámci tlačovej konferencii na ÚVZ SR a rozhovor pre Slovenský rozhlas, živé vysielanie na Internetovom rádiu „Slobodný vysielateľ“, rozhovor pre TV Hronka, TASR

Telovýchovná lekárka z OPZ vypracovala hodnotiace a informatívne články o VSkP na web a pre Dr. Avdičovú, pre doc. Kamenského, pre Bedeker zdravia, Zdravotnícke noviny a regionálne noviny B.Bystrice SME MY.

Kampaň odštartovala na Svetový deň zdravia a preto bola tohto roku akcentovaná aj téma priaznivého vplyvu pravidelnej pohybovej aktivity na krvný tlak, keďže tohtoročnou témou Svetového dňa zdravia bola práve prevencia hypertenzie.

Vrchol kampane - Svetový deň pohybu pre zdravie – nám dal počas sprievodných podujatí príležitosť povzbudiť ľudí, aby sa ešte zapojili do súťaže, ktorá prebiehala do 30.6.2013.

Po ukončení súťaže sa na OPZ RÚVZ BB sústredili všetky účastnícke listy z celého Slovenska. Naše pracovníčky ich skontrolovali a údaje z nich boli vložené do excelových tabuliek. Pripravili sme vzorce pre výpočty potrebné na sumarizáciu, analýzy a hodnotenie dát. Všetci účastníci a detskí podporovatelia boli prehodnotení z hľadiska splnenia kritérií. Zabezpečili sme celonárodné slávnostné žrebovanie víťazov spojené s tlačovou konferenciou a odovzdávanie cien, ako aj ďakovné listy sponzorom. Pre kolegov zo všetkých zapojených RÚVZ sme vypracovali zoznamy s potrebnými údajmi o výsledkoch účastníkov súťaže z ich oblastí, ak by chceli robiť regionálne žrebovania alebo vlastné analýzy.

V r. 2013 sme stihli vyhodnotiť účasť v súťaži V. ročníka kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ podľa vekových skupín, pohlavia a miesta trvalého bydliska účastníkov a detských podporovateľov, úspešnosť účastníkov v plnení kritérií súťaže a zmeny ich hmotnosti počas svojho zapojenia do súťaže. Tieto výsledky v porovnaní s predošlými ročníkmi boli prezentované v Bardejovských kúpeľoch na Dňoch praktickej obezitológie, na RÚVZ v Banskej Bystrici na záverečnom seminári pri žrebovaní výhercov a na paneloch v priestoroch RÚVZ v Banskej Bystrici.

Výsledky súťaže 5. ročníka celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ v r. 2013: Dostali účastnícke listy od 771 dospelých ľudí, 69% žien (535 žien) a 236 mužov, čo je o 37 % menej účastníkov ako v predchádzajúcom 4. ročníku (r. 2011). Do žrebovania bolo zaradených 757 účastníkov, ktorí splnili podmienky účasti (14 osôb nesplnilo dané podmienky). Pokles hmotnosti bol zaznamenaný u väčšiny súťažiacich so vstupnou nadváhou a obezitou. V každom z doterajších ročníkov sa preukázala pozitívna korelácia úbytku hmotnosti so vstupným BMI – pokles hmotnosti sa týkal najmä osôb s nadváhou a obezitou. Z 97 obéznych (t.j. 13 % z celkového počtu zúčastnených účastníkov) 81 % zaznamenalo úbytok na váhu a do skupiny s nadváhou sa dostalo 24% pôvodne obéznych ľudí. Z 270 osôb s nadváhou (t.j. 35 %) došlo u 73% k poklesu hmotnosti a 12% získalo normálnu váhu (22 žien a 11 mužov).

Účasť podľa krajov : Banskobystrický kraj bol najúspešnejší s 214 účastníkmi (t.j.27,8% z celkového počtu účastníkov). 2. miesto patrí Žilinskému kraju - zúčastnilo sa 130 osôb.

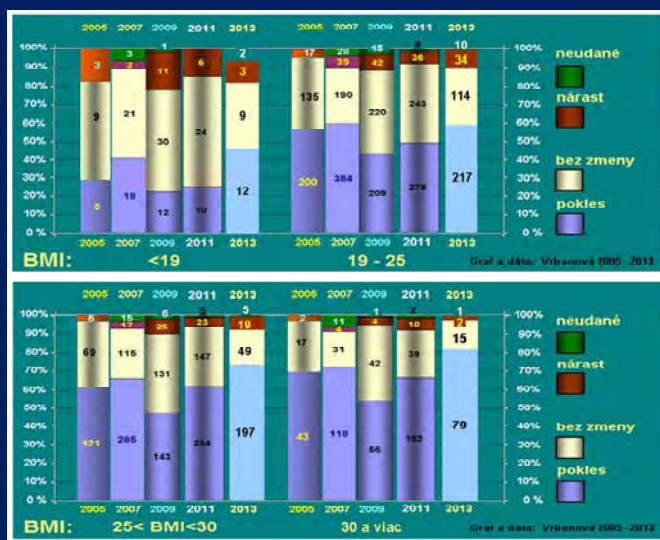
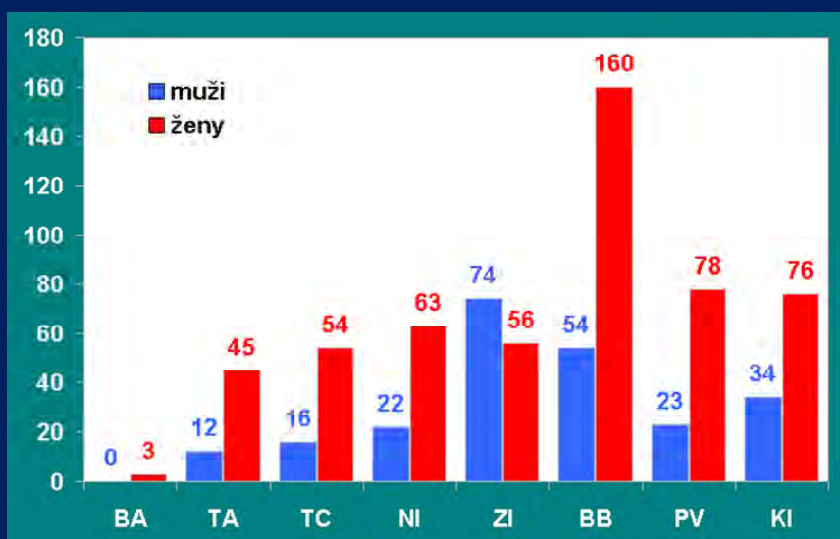
3. miesto obsadil Košický kraj so 110 ľuďmi.

Účasť podľa okresov :

V r. 2013 bolo najviac účastníkov z okresu Banská Bystrica - 78 osôb. Nasledujú účastníci z okresu Dolný Kubín – 56 ľudí. S počtom 44 účastníkov je na 3. mieste okres Rožňava.

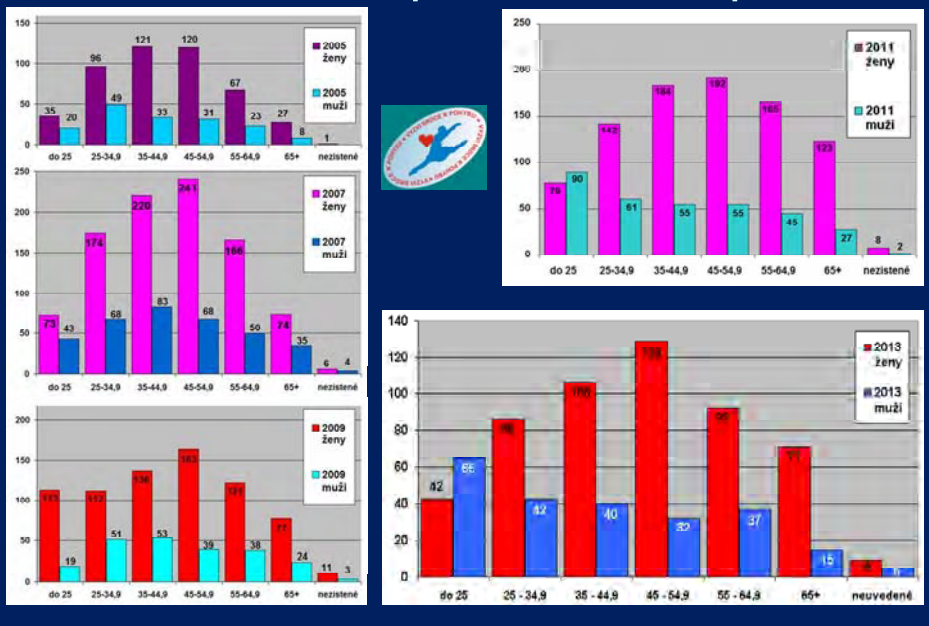
Detskí podporovatelia kampane: zúčastnilo sa 66 detí, ktoré do súťaže získali a pri pohybových aktivitách podporovali 85 účastníkov (11%). Najviac účastníkov súťaže, ktorí mali detského podporovateľa, bolo z okresov Zvolen (10), Dolný Kubín (9) a Banská Bystrica (8). Najviac detských podporovateľov bolo z okresu Dolný Kubín (9), Zvolen (8) a Banská Bystrica (5)

Účastníci súťaže podľa miesta trvalého bydliska (kraj)

Z 97 obéznych (t.j 13 % z celkového počtu zúčastnených účastníkov) 81 % zaznamenalo úbytok na váhe a do skupiny s nadváhou sa dostalo 24% pôvodne obéznych ľudí . Z 270 osôb s nadváhou (t.j. 35 %) došlo u 73% k poklesu hmotnosti a 12% získalo normálnu váhu (22 žien a 11 mužov)

Účastníci súťaže podľa veku a pohlavia

3. Výskumná a prieskumná činnosť.

- Začiatkom r. 2013 boli spracované, vyhodnotené a prezentované vlastné **výsledky štúdie EHES** na medzinárodnom fóre na 3 odborných konferenciách vo forme posterov, abstrakty a články boli publikované:

- Príspevok z Martinských dní preventívnej medicíny v plnom znení bol uverejnený v recenzovanom zborníku.
- Príspevok z medzinárodnej konferencie v Poděbradoch bol publikovaný v časopise ČSTL a SSTL Medicina Sportiva Bohemoslovaca
- Príspevok z konferencie „Surveillance chronických chorôb v Trenčíne“ vyšiel v recenzovanom zborníku vo forme CD

- V spolupráci s OHV sa na prieskume „**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ podieľame získavaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. V r. 2013 sa prieskum zameriaval na ľudí so zamestnaním vyžadujúcim ľahkú fyzickú aktivitu – získali sme údaje od 80 osôb vyhovujúcich tomuto kritériu, ktoré sme vyšetrili a poskytli sme im poradenstvo.

- Spracovanie dát získaných z účastníckych listov súťaže „*Vyzvi srdce k pohybu*“ v r. 2013: zaregistrovali sme 860 prihlásených účastníkov a detských podporovateľov. Do excelu bolo vložených 775 účastníckych listov, z ktorých sa dáta spracovávali pomocou 112 vzorcov vytvorených pre automatické výpočty.

Údaje o počte účastníkov a detských podporovateľov podľa veku, pohlavia, bydliska a splnených kritérií boli podkladom pre vytvorenie 2 zoznamov pre celoslovenské žrebovanie a 3 zoznamov pre regióny, obsahujúcich aj údaje z anamnézy a spracované údaje o fyzickej aktivite počas súťaže. Zhodnotené boli aj zmeny hmotnosti účastníkov podľa vstupného BMI a porovnané s výsledkami predošlých ročníkov.

V r. 2013 sa urobilo 10 analýz, 6 tabuliek a 4 grafy, boli vytvorené 2 prezentácie pre konferenciu Dni preventívnej obezitológie a pre tlačovú konferenciu pri žrebovaní výhercov.

- „**Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR**“. V mesiaci máj-jún sme monitorovali dotazníkovou metódou u zdravotné uvedomenie a správanie u 51 osôb v regióne Banská Bystrica a Brezno. Vyplnené dotazníky sme zadávali do počítača v programe EpiData, spracovanie za celé Slovensko realizovalo ÚVZ SR-OPZ.

4. Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

4.1 - aktivity venované seniorom:

Celý rok 2013 - Európsky rok aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity - bol venovaný širokej propagácii a diskutovaniu témy Zdravé starnutie. Celkom za celý rok sme seniorom pripravili 239 aktivít, kde bolo 2451 osôb edukovaných. V rámci programu nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku sme monitorovali TK 3627 seniorom, v rámci rôznych aktivít.

Náš OPZ, spolu s odborom hygieny výživy sa zapojil do projektu AES „**Akadémia európskeho seniora**“, gestorom daného projektu je MÚ Banská Bystrica, do roku 2015 máme na starosti modul: „Zdravé starnutie“. Celkom v danom projekte v októbri 2013 bolo edukovaných 142 seniorov (osteoporóza, stravovanie vo vyššom veku)

- Súčasne máme v rámci projektu „**Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo**“ už z minulých rokov rozpracovanú intenzívnu zdravotnovýchovnú, vzdelávaciu, poradenskú a podpornú spoluprácu so seniormi, seniorskými organizáciami a zariadeniami sociálnych služieb pre dôchodcov.
- Pokračujú výjazdy Poradne zdravia vyhradené starostlivosti o seniorskú klientelu - do denného centra seniorov v Brezne (9 výjazdov), do domova dôchodcov v Dubovej (1 výjazd), pre Jednotu dôchodcov (1 výjazd). Do denných centier a do Agentúry sociálnych služieb chodia pracovníčky merať seniorom krvný tlak, v niektorých kluboch vedú aj skupinové cvičenia seniorov. Skupinových cvičení v priestoroch OPZ pod vedením našich inštruktoriek sa tiež zúčastňujú v prevažnej miere seniorky.
- V roku 2013 sa uskutočnilo 7 prednášok a zážitkových podujatí so seniormi. Títo seniori absolvovali prednášky zo zdravotvedy, zahrňujúce anatómiu, fyziológiu a patofyziológiu rôznych orgánových systémov a životosprávu v prevencii aj pri rôznych ochoreniach.
- Ochrane a podpore zdravia v seniorskom veku sa v rámci **Týždňa mozgu** 11.3. – 15.3.2014 a tiež pri príležitosti Mesiaca úcty k starším (október) venovali aj prednášky, besedy a zážitkové podujatia pre žiakov a študentov. **Aktivít sa zúčastnilo celkom 365 klientov** (8.ročné gymnázium, súkromná pedagogická škola Brezno, ZAS Ďumbierska

B.Bystrica,,MŠ Hradby Brezno,Klub dôchodcov Harmónia B.Bystrica, Univerzita UMB-B.Bystrica,Klub dôchodcov Kriovánska,,MÚ,Európa SC,Denné centrum seniorov Brezno, ag. Soc. Starostlivostiá B.Bystrica).

V októbri 2014 v rámci AES prebiehali aj ďalšie aktivity, napr. Olympiáda seniorov

4.2 - výchova a vzdelávanie v podpore zdravia

Početné skupinové aktivity uskutočňujeme najmä **v spolupráci so Školami podporujúcimi zdravie a Zdravými materskými školami**. Pedagógom ŠPZ a ZMŠ poskytujeme podľa potrieb a požiadaviek videokazety a lektorov k aktuálnym skupinovým aktivitám, participujeme na organizácii a príprave podujatí, ktoré rozširujú poznanie a zručnosti žiakov a ich rodičov v oblasti podpory zdravia. So základnými a strednými školami v Brezne je tiež dlhoročná spolupráca v príprave mladých zdravotníkov – záchranárov, dobrovoľných pomocníkov ČK a mladých zdravotníckych peer-aktivistov.

Pedagógovia a študenti breznianskych stredných škôl boli metodicky usmerňovaní pri príprave kampaní, na realizácii ktorých s OPZ spolupracovali – na Deň narcisov, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň darcov krvi, MOST a Svetový deň srdca, Deň nezábudiek a Medzinárodný deň bez fajčenia.

Pre žiakov a študentov sa konali prednášky a besedy na témy

- súvisiace s hygienou a životosprávou dospelujúceho školáka a adolescenta so špeciálnym dôrazom na prevenciu chorôb z nedostatočnej hygieny zubov, tela, vlasov, oblečenia, prostredia, ako postupovať pri zvládaní parazitárnych nákaz a iných prenosných ochorení ,
- o zmenách v dospievaní a ochrane zdravia pubescenta, o prevencii úrazov, prenosných ochorení a ďalších porúch zdravia, ku ktorým môže dôjsť v dôsledku nevhodnej životosprávy
- o význame zdravého životného štýlu v prevencii chronických chorôb
- o význame správnej výživy , riziká nadváhy a obezity
- o dôležitosti primeranej pohybovej aktivity a o vplyve fyzickej záťaže na zdravie a vývoj mladého človeka ,
- výuka a nácvik v poskytovaní prvej pomoci, vysvetľovanie postupov starostlivosti o chorých členov rodiny a fyziologických súvislostí a inštruktáže, ako pomáhať v rôznych situáciách
- o medzigeneračnej solidarite, úcte k starším, asistencii seniorom pri aktivitách podporujúcich zdravie a radosť zo života, ako dbať na vhodné správanie k seniorom a zvládnuť pomoc pri ochrane a ohrození zdravia starších členov rodiny a pri starostlivosti o človeka s príznakmi Alzheimerovej choroby
- o škodlivosti fajčenia a zdravotných dôsledkoch zneužívania návykových látok a o možnostiach zbaviť sa závislostí, konkrétne fajčiarskeho návyku s odbornou pomocou POF ,pri príležitosti Medzinárodného dňa nefajčenia, ktorých súčasťou boli prednášky, besedy, premietanie filmu a prieskum pomocou Fagerströmových dotazníkov, spojený so spirometriou, meraniami CO a individuálnym poradenstvom pri zistenej nikotínovej závislosti.

Pôsobenie na širokú verejnosť zabezpečuje OPZ aj prostredníctvom webovej stránky RUVZ a médií. Na webovú stránku www.vzbb.sk sú vkladané užitočné zdravotno-výchovné informácie, ako aj informácie o poradenských službách, o aktuálnych témach a podujatiach. Spolupracujeme s médiami, najmä s regionálnymi novinami Horehronie, s verejnoprávnou RTVS 1,2, rádiom Viva a Rádiom Lumen a s regionálnymi televíziami Hronka, TV+3. Naše

pracovníčky pripravujú podklady k významným témam a podujatiam OPZ, ktoré hovorkyňa RÚVZ poskytuje tlačovým agentúram. Aj na nástenkách, paneloch, v priestoroch RÚVZ, NsP v BB a v Brezne a na výveske MU v Brezne aktualizujeme informácie o našich podujatiach, propagujeme významné témy a vkladáme sem zdravotno- výchovné materiály. Informácie ku kampaniam alebo k témam zdôrazňovaným WHO a ÚVZ SR umiestňujeme aj do čakární praktických lekárov a niektorých špecialistov. Poradenskú činnosť dopĺňame distribúciou edukačných materiálov, ktoré poskytujeme cielene podľa zistených problémov klientom v našej ambulancii aj pri výjazdoch základnej Poradne zdravia a jej nadstavbových poradní.

- V roku 2013 pokračoval projekt Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR. Pracovníčky OPZ lektorovali niektoré témy.
- OPZ sa podieľa na vzdelávaní VŠ študentov 1. ročníka v odbore laborant na SZU v Banskej Bystrici v problematike zdravého životného štýlu, s dôrazom na primárnu prevenciu.
- Zabezpečujeme program stáží na OPZ pre cirkulantov a študentov a podporu pri vypracovávaní kvalifikačných prác.
-

4.3.Kontrola tabaku

4.4.1 Pri OPZ RÚVZ BB pracuje špecializovaná Poradňa pre odvykanie od fajčenia (POF). Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia" a zúčastňuje sa pravidelne pracovných stretnutí, ktoré sú organizované OPZ ÚVZ SR. V roku 2013 systematicky pomáhala pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi. Lektorsky zabezpečovala Vzdelávanie pre pracovníkov RÚVZ - časť modulu 11 venovanú prevencii fajčenia v BB kraji. 2 pracovníčky OPZ boli v BB kraji lektorkami častí modulu 11 venovaných drogovej problematike.

4.4.2 Pripravovali sme nástenky a panely a distribuovali edukačný materiál pri príležitosti významných dní pre podporu nefajčenia.

4.4.3 OPZ RÚVZ BB popri poradenských a zdravotno-výchovných aktivitách prispieva k dosahovaniu cieľa znížiť prevalenciu fajčenia aj tým, že sumarizuje každý mesiac výsledky kontrol dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov, vykonaných odborními RÚVZ vykonávajúcimi dozor. V roku 2013 bolo pri výkone štátneho zdravotného dozoru v regióne Banská Bystrica a Brezno vykonaných 2146 kontrol dodržiavania zákona č. 87/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. Ani v jednom prípade sa nezistilo nedodržiavanie zákona.

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „**Exfajčiari sú nezastaviteľní**“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „**Kým stúpa dym...**“ Všetkým zúčastneným

fajčiarom kampane „Exfajčiari sú nazastaviteľní“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

V meste Brezno sa v deň **Svetového dňa bez tabaku (31.5.)** v rámci výjazdu Poradne zdravia zrealizovalo v priestoroch železničnej stanice meranie obsahu oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer u 33 klientov. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

4.4 .Pri príležitosti Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia sa konali viaceré aktivity:

- Dňa 5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevencia fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetrenie biochemických parametrov (CHOL, GLU, TG a HDL chol), antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

- Dňa 16.11 2013 - Preventívne vyšetrenie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

- Dňa 18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

- Dňa 20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD film „Kým stúpa dym... „ a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

- Dňa 22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Dňa 26.11.2013 naša pracovníčka Mgr. Šuchaňová vystúpila a prednáškou „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ na odbornom podujatí v Martine – „10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

Aktivity pre študentov Spojenej školy v Brezne vďaka nadviazanej dobrej spolupráci s vedením školy pokračovali aj naďalej dňa 10.12.2013 sa na SSŠ v Brezne uskutočnili 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 30 študentov, bol im premietnutý DVD film „Kým stúpa dym...“ a 11 fajčiarom bol zmeraný obsah CO vo vydychovanom vzduchu.

5. Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

Pracovníci Odboru podpory zdravia úzko spolupracujú

- so všetkými oddeleniami RÚVZ na úseku primárnej prevencie., predovšetkým s Odborom epidemiológie, Odborom hygieny výživy, Odborom hygieny detí a mládeže, Odborom hygieny životného prostredia a s Odborom preventívneho pracovného lekárstva.
- V súvislosti s problematikou pasívneho fajčenia terénne pracoviská RÚVZ a Odbor podpory zdravia priebežne kontrolovali dodržiavanie zákona na ochranu nefajčiarov a mesačne sme dávali správu na ÚVZ SR.
- Spolupráca s odborom hygieny výživy sa prehĺbila najmä v súvislosti s realizovaním projektu AES-Akadémia európskeho seniora kde gestorom je mesto Banská Bystrica.

Aktívna spolupráca pri plnení jednotlivých programov a zabezpečovaní konkrétnych akcií bola v rámci okresov Banská Bystrica a Brezno s týmito inštitúciami:

- Mestské a obecné úrady (spolupráca pri pôsobení na verejnosť, poriadanie spoločných zdravotno-výchovných aktivít venovaných dňom podľa WHO kalendára, poskytovanie priestorov pre ZV aktivity, poradenstvo, propagačné panely)
- Vysoké školy, Stredné, základné a materské školy (najmä Školy podporujúce zdravie), v Brezne aj ZUŠ
- Slovenská zdravotnícka univerzita v Banskej Bystrici
- Odbor školstva v Brezne
- SČK (podľa zákona je garantom výučby poskytovania prvej predlekárskej pomoci, spoločné akcie - napr. súťaže mladých zdravotníkov, školenia o poskytovaní predlekárskej prvej pomoci, vyškolení študenti v Brezne pomáhajú pri našich ZV aktivitách - Deň narcisov, Deň nezábudiek, Jablko za cigaretu, v spolupráci so SČK sa realizujú aj projekty Kvapka krvi, Kvapôčka, Poznaj svoje telo, Evička nám ochorela a Veverička zdravotníčka pomáha, Medzinárodný deň bez fajčenia ,Zdravé starnutie atď.)
- Kabinet Zdravé mesto (spoločné aktivity v rámci mesta , poradenstvo v priestoroch MÚ)
- Zdravotné poisťovne
- Slovenská kardiologická spoločnosť a Slovenská nadácia srdca
- SEVS-Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť
- Kluby dôchodcov, Univerzita 3.veku, Jednota dôchodcov, domovy dôchodcov a penzióny, ústavy sociálnych služieb (prednášky a besedy, vzdelávanie dôchodcov - aj prednášky v rámci Univerzity tretieho veku, pravidelné návštevy v kluboch, meranie TK, ukážky zdravotných cvičení, aktívne vedenie cvičencov, poradenstvo, vyšetrenie v základnej Poradni zdravia, poskytovanie zdravotno – výchovných materiálov)
- Krajská úradovňa splnomocnenca vlády pre rómske komunity
- Komunitné centrum v Telgárte
- Liga proti rakovine (organizovanie Dňa narcisov)
- Živena v Brezne (prednášky a besedy pre členky)
- Matica slovenská v Brezne
 - Liga za duševné zdravie v Brezne
 - Dopravná polícia
 - Centrá voľného času
 - Centrum výchovy a psychologickéj prevencie v Brezne
 - Podniky a organizácie v okresoch BB a Brezno, požadujúce od nás ZV a poradenské služby

Médiá (Podrobne uvedené v 4.2.3., okrem toho všetky aktivity, ktoré organizuje alebo na ktorých participuje náš OPZ v Brezne a v breznianskom okrese, ako aj významné dni SZO a podujatia k nim, sú propagované mestským rozhlasom v Brezne a v regionálnych médiách.

6. Iné činnosti odboru

6.1. Legislatíva

MUDr.Kontrošová-pripomenkovala novelizáciu z.355/2007 v časti odbornej prípravy ,pre osoby odborne spôsobilé v problematike deratizácie, dezinfekcie a dezinfekcie. Pripomienky boli zohľadnené a zakomponované do návrhu novely . Podnety pre tvorcov stratégie na ochranu práv sociálne a zdravotne znevýhodnených osôb - Vrbanová , Zvalová

6.2 . Členstvo v pracovných skupinách

OPZ pri RÚVZ Banská Bystrica je gestorm celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“

MUDr.Silvia Kontrošová,MPH., je členom poradného zboru HH SR pre podporu zdravia, je krajským odborníkom pre danú problematiku, aj členkou pracovnej skupiny pri OPZ ÚVZ SR ,na tvorbu metodického materiálu merania efektívnosti programov a ich dopadov.(Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2011-2014 v oblasti verejné zdravotníctvo 3.2, opatrenie 4.1d) - Zavedenie ukazovateľov merania výkonnosti zdravotníckych preventívnych intervenčných programov a merania dopadov intervenčných zdravotníckych a iných vplyvov na zdravie obyvateľstva).

Mgr.T.Zvalová je členkou pracovnej skupiny pre prevenciu fajčenia .

MUDr.H.Vrbanová a D.Konečná sú členkami pracovnej skupiny pre zvýšenie a optimalizáciu fyzickej aktivity .

6.3 . Organizovanie konferencií a seminárov

Vedúca OPZ sa v r. 2013 spolupodieľala na zorganizovaní viacerých celoslovenských vzdelávacích aktivít, a to seminárov v Banskej Bystrici, Košiciach, Žiline, Nitre, v rámci projektu Tvorba a realizácia systému vzdelávania zdravotníckych pracovníkov RÚVZ v SR, dvoch diskusných sústredušení na SZU v Bratislave, XII. Červenkových dní preventívnej medicíny, Dní preventívnej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch a tlačovej konferencie pri príležitosti zberovania výhercov celoslovenskej súťaže, ktorá bola súčasťou kampane „Vyzvi srdce k pohybu“.

6.4. Špecializácia odborných činností Poradne zdravia

Názov činnosti:

1. **CINDI program v SR**

Intervencia v rámci programu CINDI

- Populačná stratégia (zameraná na populačné riziko):
 - skupinové intervenčné aktivity (EHES, kurzy, prednášky, besedy, podujatia, hry,)
 - mediálne kampane (RTV, regionálne médiá, tlač, veľkoplošné panely, plagáty, internet)
 - súťaže (5. Ročník Vyzvi srdce k pohybu)
- Individuálna stratégia (zameraná na individuálne riziko): vyhľadávanie zdravých osôb v riziku a chorých, nepodchytených v kuratíve, vyšetrenie a anamnéza, identifikácia individuálneho rizika, poradenstvo spojené s nefarmakologickou intervenciou v oblasti zmeny životného štýlu, manažment klienta
 - v základnej poradni zdravia
 - v špecializovaných nadstavbových poradniach, zameraných na elimináciu jednotlivých rizikových faktorov
 - počas výjazdových akcií poradne zdravia do obcí, na pracoviská, školy, úrady
 - účasťou na hromadných podujatiach (MOST, zdravé pracoviská, Medzinárodný deň bez fajčenia)

Zodpovedný : RÚVZ Banská Bystrica- Odbor podpory zdravia

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR.

2. **“ VYZVI SRDCE K POHYBU“**

- Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie, každé dva roky (nepárne)

Tento rok 2013 bol zrealizovaný 5.ročník celoslovenskej kampane „Vyzvi srdce k pohybu“

Zodpovedný : RÚVZ Banská Bystrica- Odbor podpory zdravian

Riešiteľské pracoviská : všetky RÚVZ v SR.

7. **Činnosť poradenského centra ochrany a podpory zdravia.**

7.1. **Základná poradňa**

Program CINDI sa mimo obdobia skrínigov uplatňuje najmä prostredníctvom Poradní zdravia, formou vyhľadávania rizikových faktorov KV, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známk. Návštevníci Poradní zdravia sú vyšetrovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratíve.

Od marca 1993, kedy bola činnosť v poradni zdravia zahájená až do 31.12.2013 bolo v PZ prvýkrát 15 856 klientov (4 819 mužov a 11 037 žien), na kontrolne vyšetrenie prišlo 5 026 klientov (1342 mužov a 3684 žien, t.j.32% klientov z prvovýšetrených osôb.

V roku 2013 navštívilo Poradňu zdravia OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici 665 klientov (176 mužov a 489 žien), z nich 355 (t.j.54%) klientov bolo vyšetrených prvý krát. Vykonalo sa 397 opakovaných vyšetrení, na opakovanú kontrolu prišlo 310 klientov(t.j.47%). Medzi klientmi prevažujú ľudia s vysokoškolským vzdelaním (45 %) a so stredoškolským vzdelaním (38%). **O hodnote svojho krvného tlaku nevedelo pri prvej návšteve základnej poradni zdravia 22% klientov.** Na hypertenziu sa liečilo 25 % prvovýšetrených klientov.

Po cieľových intervenciách sa celkový cholesterol znížil u 34 % klientov, ktorí ho mali pri prvej návšteve vyšší ako je norma, u 57 % klientov došlo k zníženiu TG a u 56 % klientov sa upravil DOBRY cholesterol. Systolický TK u 28 % a diastolický TK u 23% klientov sa upravil po správnej intervencii.

Kvôli skvalitneniu poradenstva a zvýšeniu možností získavania dát z činností Poradní zdravia sa od januára 2010 aplikuje nová verzia Testu zdravé srdce, ktorá sa priebežne vylepšuje podľa pripomienok pracovníkov základných poradní zdravia z regiónov SR. Spoluprácou OHDM a OPZ sa zlepšuje vyhľadávanie a ovplyvňovanie rizikových faktorov u príbuzných detí, ktorým boli pri skríningu u obvodných pediatrov zistené hyperlipidémie, resp. dyslipoproteinémie. Klientmi Poradne zdravia sú aj pracovníci určených profesií - respondenti dotazníkových prieskumov projektu „SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU U VYBRANÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA“, ktorým sa robí kompletne vyšetrenie. V roku 2013 sme získali dáta od 80-tich takýchto klientov, ktorým sa poskytol aj poradenstvo. Táto úloha sa plní spolu s odborom hygieny výživy.

Poradenské služby sa poskytujú nielen na ambulancii Poradne zdravia, ale aj v rámci výjazdov základnej poradne zdravia.

V roku 2013 OPZ RÚVZ BB uskutočnil 54 výjazdov základnej poradni zdravia uskutočnených v priestoroch, ktoré poskytovali štandardné podmienky pre vyšetrenia objednaných klientov nalačno, **v rámci ktorých bolo vyšetrených 1142 klientov.** Za neštandardných podmienok (vyšetrení boli najedení) sme vyšetřili CCHOL vrátane ostatných vyšetrení a následného poradenstva u 359 klientov, išlo o Jarný MOST (176osôb), jesenný MOST (95 osôb), EUROPA SC –Odstráň obezitu (51 osôb). Tieto vyšetrenia neboli dané do testu zdravé srdce, nakoľko , neboli klienti na lačno, ale aspoň sme zistili že kto má problémy s tlakom, alebo s hmotnosťou, pitným režimom, zároveň sme osoby u ktorých bolo zistené riziko KVCH pozvali na vyšetrenie do základnej poradni zdravia, alebo k svojmu všeobecnému lekárovi.

Na realizácii cieľov programu CINDI sa podieľajú aj špecializované poradne, pracovníčky OPZ vedú Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Poradňu pre odvykanie od fajčenia, Poradňu pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku, Poradňu na znižovanie nadváhy a obezity.

7.2. Nadstavbové poradne

➤ *Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity*

Telovýchovná lekárka v POPA poskytla v roku 2013 špecializované poradenstvo 60x na základe 162 absolvovaných vyšetrení a testov 58 klientom (21 mužom a 37 ženám, z ktorých 2 navštívili poradňu v 1. aj v 2. polroku). Popri vyššie uvedených špeciálnych testoch a vyšetreniach 59 osôb absolvovalo aj základnú antropometriu, 32 z nich vrátane stanovenia hmotnostného podielu telesného tuku a 26 aj čiastočnú spirometriu (FEV1). POPA mala v roku 2013 Deň otvorených dverí na Svetový deň zdravia a 3 výjazdy: 2 pri príležitosti Svetového dňa pohybu pre zdravie, 1 pri príležitosti Medzinárodného dňa seniorov. V spolupráci s Bytovým podnikom mesta BB sme zorganizovali na krytej plavárni na Štiavničkách poradenský výjazd pre návštevníkov plavárne, možnosť otestovať si kondíciu sme poskytli aj vlastným pracovníkom – účastníkom branno-športového dňa RÚVZ BB na Donovaloch. Disciplíny Olympiády seniorov sme rozšírili aj o testy POPA, antropometriu, zisťovanie podielu tuku a merania tlaku, na základe ktorých sme účastníkom poskytovali poradenstvo POPA aj základnej poradne zdravia.

Aj v r. 2013 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje prevažne pre seniorov. Naše kvalifikované inštruktorky poskytujú pravidelne pohybovú inštruktáž 8 skupinám. V roku 2013 sa obnovili aj cvičenia v bazéne pre študentov Univerzity 3. veku -UMB. Cvičení v r. 2013 sa viac-menej pravidelne zúčastňovalo 107 klientov, inštruktorky POPA odcvičili s nimi 190 hodín.

➤ *Poradňa na odvykanie od fajčenia*

Aktivity na podporu nefajčenia na školách vykonáva poradňa na odvykanie od fajčenia - POF nepretržite – v r. 2013 už v januári na Strednej obchodnej škole v B. Bystrici na Tajovského ulici bola beseda s premietaním DVD filmu (30 študentiek) a meraniami CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom (16) a FEV1 spirometrom (19 študentiek).

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „Exfajčiari sú nezastaviteľní“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevencia fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

Všetkým zúčastneným fajčiarom kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevencia fajčenia". V roku 2013 systematicky pomáhala pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi.

Dňa 31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. Prišli 5 klienti, ktorí mali záujem o informácie ohľadne danej poradne.

➤ *Poradňa pre zdravú výživu*

V roku 2013 mala 108 klientov, z toho 80 bolo zaradených do celoslovenského programu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“. Táto poradňa poskytla v roku 2013 odborné poradenstvo 237-im klientom.

➤ **Poradňa protidrogová a HIV/AIDS**

Celkom v poradni urobili 54 odberov, všetko anonymné. Cez telefon urobili 112 konzultácií k téme AIDS. Na 7 ZŠ pre 158 žiakov zrealizovali projekt „Hra s AIDS“.

• **Poradňa ochrany a podpory enviromentálneho zdravia**

Táto poradňa funguje cez internet. V roku 2013 mali 12 klientov, ktorým odpovedali na ich otázky z problematiky enviromentálneho zdravia.

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2013

RÚVZ BB

tab. č. 1

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (atestácia)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Lekár - ved. odboru	- MUDr., MPH, Epidemiológia, verejné zdravotníctvo	1,0	1
Lekár - metodológ	- MUDr., Všeobecné a telovýchovné lekárstvo	1,0	1
Iný vysokoškólák I. stupňa			
Iný vysokoškólák II. stupňa	- Mgr., odbor Ošetrovateľstvo, zdravotná sestra, inštruktorka ZV výchova ku zdraviu – špecializácia - Mgr., odbor Ošetrovateľstvo, zdravotná sestra, inštruktorka ZV	2,0	2
DAHE	zdravotná sestra, inštruktorka ZV	1,0	1
AHE			
Zdravotná sestra			
Iný zdravotnícky pracovník	rehabilitačná sestra, inštruktorka ZV	1,0	1
Iný nezdravotnícky pracovník			
S P O L U		6,0	6

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odboru podpory zdravia v roku 2013

Tab. č. 2a

RÚVZ BB

Číslo riadku	N á z o v a k t i v i t y		Počet aktivít	Cieľové skupiny			Iné
				Deti a mládež	Produktívny vek	Poproduktívny vek	
1.	Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia	- zvýšenie pohybovej aktivity	242	8	0	233	1
		- ozdravovanie výživy	29	4	10	5	10
		- podpora nefajčiara a abstinencia	37	34	2	0	1
		- prevencia drogových závislostí	2	2	0	0	0
		- výchova k partnerstvu , rodičovstvu manžel. a prevencia pohl. chorôb HIV, AIDS	9	9	0	0	0
		- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne	354	0	0	234	120
		- duševné zdravie	17	0	9	5	3
S P O L U			690	57	21	477	135
2.	Zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov a osobitných zameraní na témy a termíny podľa kalendára SZO		22	10	1	5	6
3.	Regionálne intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity		816	54	32	484	246
4.	Školenia a odborné semináre	- pracovníkov OPZ	45	0	45	0	0
		- lektorov - laikov	8	5	3	0	0
5.	Práca a spolupráca na výskumných a prieskumných úlohách		36	3	2	2	29
6..	Aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch		322	0	0	0	322
7.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom		59	0	0	0	59
8.	Správy, rozbor pre orgány štátnej správy		41	0	0	0	41
9.	Iné aktivity podľa cieľových skupín		837	0	0	0	837
S P O L U			2186	72	83	491	1540

Tab. č. 2b

	Aktivita	Počet intervenovaných osôb
PROGRAM PODPORY ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT	Preventívna prehliadka/na podnet KP	
	Očkovanie/na podnet KP	
	Odber krvi/na podnet KP	
	Detské poradne/na podnet KP	
	Liečba choroby u lekára/na podnet KP	
	Kontrola/na podnet KP	
	Zdravotný preukaz poistenca/na podnet KP	
	Prieskum monitorovania zdravotného stavu	
	Edukácia/Zdrav. Výchova	
	Návšteva novorodencov	
	Počet návštev - obvodní lekári	
	Počet návštev - obecné úrady	
	Počet návštev - základné školy	
	spolupráca s terénnymi sociálnymi pracovníkmi	
	meranie tlaku krvi	
	odvšivenie	
	vypísanie žiadosti	
	športové aktivity	

Návštevnosť základnej poradne od 1.1.2013 do 31.12.2013

Základné - prvé vyšetrenie

Tab.č.3

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	1	0,4	0,7	1	0,3	0,6
15-19	13	13,8	7,0	15	5,7	2,8	28	7,9	2,8
20-24	11	11,7	6,5	13	5,0	2,6	24	6,8	2,6
25-34	10	10,6	6,2	35	13,4	4,1	45	12,7	3,5
35-44	20	21,3	8,3	60	23,0	5,1	80	22,5	4,3
45-54	13	13,8	7,0	54	20,7	4,9	67	18,9	4,1
55-64	16	17,0	7,6	50	19,2	4,8	66	18,6	4,0
65 a viac	11	11,7	6,5	33	12,6	4,0	44	12,4	3,4
SPOLU :	94	100,0		261	100,0		355	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	2	0,7	0,9	2	0,5	0,7
20-24	1	1,0	1,9	1	0,3	0,7	2	0,5	0,7
25-34	6	5,9	4,6	10	3,4	2,1	16	4,0	1,9
35-44	19	18,6	7,6	32	10,8	3,5	51	12,8	3,3
45-54	15	14,7	6,9	72	24,4	4,9	87	21,9	4,1
55-64	22	21,6	8,0	91	30,8	5,3	113	28,5	4,4
65 a viac	39	38,2	9,4	87	29,5	5,2	126	31,7	4,6
SPOLU :	102	100,0		295	100,0		397	100,0	

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Základné - prvé vyšetrenie

Tab. č. 4

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	11	18,0	9,6	15	7,3	3,6	26	9,8	3,6
20-24	6	9,8	7,5	12	5,9	3,2	18	6,8	3,0
25-34	6	9,8	7,5	31	15,1	4,9	37	13,9	4,2
35-44	11	18,0	9,6	51	24,9	5,9	62	23,3	5,1
45-54	10	16,4	9,3	44	21,5	5,6	54	20,3	4,8
55-64	10	16,4	9,3	40	19,5	5,4	50	18,8	4,7
65 a viac	7	11,5	8,0	12	5,9	3,2	19	7,1	3,1
SPOLU:	61	100,0		205	100,0		266	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	1	0,6	1,1	1	0,4	0,8
20-24	1	1,4	2,8	1	0,6	1,1	2	0,8	1,1
25-34	5	7,2	6,1	9	5,0	3,2	14	5,6	2,9
35-44	16	23,2	10,0	23	12,8	4,9	39	15,7	4,5
45-54	10	14,5	8,3	53	29,4	6,7	63	25,3	5,4
55-64	17	24,6	10,2	48	26,7	6,5	65	26,1	5,5
65 a viac	20	29,0	10,7	45	25,0	6,3	65	26,1	5,5
SPOLU:	69	100,0		180	100,0		249	100,0	

Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 5

Vzdelanie	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
Neukončené	1	0,6	1,1	3	0,6	0,7	4	0,6	0,7
Základné	15	8,6	4,2	38	7,7	2,3	53	7,9	2,3
Učňovské	19	10,9	4,6	30	6,1	2,1	49	7,3	2,1
Stredoškolské s maturitou	57	32,8	7,0	199	40,2	4,3	256	38,3	4,3
Vysokoškolské	81	46,6	70,4	220	44,4	4,4	301	45,0	4,4
Neregistrované	1	0,6	1,1	5	1,0	0,9	6	0,9	0,9
SPOLU:	174	100,0		495	100,0		669	100,0	

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2013

Tab.č.7

Poradňa	Výkon	Počet výkonov	Spolu	
Základná poradňa	Založenie karty klienta pre TZS	355	6552	
	Antropometrické meranie (výška, hmotnosť, obvod pásu, obvod bokov)*	710		
	Meranie TK, P *?	737		
	Biochemické vyšetrenie ***	2523		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	603		
	Vyšetrenie	Smokerlyzerom		173
		Spirometrom		190
	Vyplnenie Dotazníka celkovej životnej pohody	0		
	Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS	515		
	Odborné poradenstvo	700		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	46		
Iné	0			
Poradňa zdravej výživy	Založenie karty klienta	108	718	
	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	108		
	Zadanie údajov do príslušného software pre OHV	108		
	Odborné poradenstvo	237		
	Iné	157		
Poradňa odvykania od fajčenia	Meranie TK a pulzu	6	26	
	Meranie spirometrom	0		
	Meranie smokerlyzerom	6		
	Odborné poradenstvo	8		
	Iné	6		
Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity	Založenie karty klienta	63	1824	
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti, výkonnosti	125		
	Meranie spirometrom	26		
	Vyšetrenie % tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	48		
	Antropometria	67		
	Pohybová inštrukcia	193		
	Odborné poradenstvo	74		
	Iné	1226		
Poradňa podpory psychického zdravia	Založenie karty klienta	0	0	
	Psychologické vyšetrenie	0		
	Anonymné odborné poradenstvo	0		
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0		
Poradňa pre deti a mládež	Založenie karty klienta	1	13	
	Odborné poradenstvo	2		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0		
	Iné	10		
Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci	Založenie karty klienta	183	549	
	Vyšetrenie pracovného rizika	183		
	Odborné poradenstvo	183		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0		
	Iné	0		
Poradňa nefarmakologického ovplyvňovania TK	Založenie karty klienta	60	1534	
	Meranie TK, P *?	1124		
	Anamnéza	60		
	Odborné poradenstvo	251		
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	19		
	Iné	20		
Celkom			11216	

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2013 do 31.12.2013

Muži

Tab.č.8a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	12	0	11	0	10	1	6	6	11	0	11	1	4	7	11	0	8	5	11	1
	rel.	18,2	0,0	16,7	0,0	23,3	4,3	15,4	14,6	20,8	0,0	24,4	2,9	19,0	15,9	23,4	0,0	24,2	8,2	17,5	3,6
	+-%	9,3	0,0	9,0	0,0	12,6	8,3	11,3	10,8	10,9	0,0	12,6	5,5	16,8	10,8	12,1	0,0	14,6	6,9	9,4	6,9
20-24	abs.	10	1	8	0	6	1	3	8	6	0	5	6	1	6	4	2	6	5	10	1
	rel.	15,2	3,8	12,1	0,0	14,0	4,3	7,7	19,5	11,3	0,0	11,1	17,1	4,8	13,6	8,5	12,5	18,2	8,2	15,9	3,6
	+-%	8,7	7,4	7,9	0,0	10,4	8,3	8,4	12,1	8,5	0,0	9,2	12,5	9,1	10,1	8,0	16,2	13,2	6,9	9,0	6,9
25-34	abs.	9	1	8	0	6	1	6	2	6	1	6	2	5	2	5	2	4	6	10	0
	rel.	13,6	3,8	12,1	0,0	14,0	4,3	15,4	4,9	11,3	10,0	13,3	5,7	23,8	4,5	10,6	12,5	12,1	9,8	15,9	0,0
	+-%	8,3	7,4	7,9	0,0	10,4	8,3	11,3	6,6	8,5	18,6	9,9	7,7	18,2	6,2	8,8	16,2	11,1	7,5	9,0	0,0
35-44	abs.	13	7	13	0	8	5	7	9	9	3	7	9	3	9	9	3	7	13	11	9
	rel.	19,7	26,9	19,7	0,0	18,6	21,7	17,9	22,0	17,0	30,0	15,6	25,7	14,3	20,5	19,1	18,8	21,2	21,3	17,5	32,1
	+-%	9,6	17,0	9,6	0,0	11,6	16,9	12,0	12,7	10,1	28,4	10,6	14,5	15,0	11,9	11,2	19,1	13,9	10,3	9,4	17,3
45-54	abs.	9	4	8	2	5	5	8	5	7	3	8	5	3	7	9	1	4	9	9	4
	rel.	13,6	15,4	12,1	40,0	11,6	21,7	20,5	12,2	13,2	30,0	17,8	14,3	14,3	15,9	19,1	6,3	12,1	14,8	14,3	14,3
	+-%	8,3	13,9	7,9	42,9	9,6	16,9	12,7	10,0	9,1	28,4	11,2	11,6	15,0	10,8	11,2	11,9	11,1	8,9	8,6	13,0
55-64	abs.	8	7	11	2	2	8	6	6	7	2	4	8	2	8	3	6	3	13	7	8
	rel.	12,1	26,9	16,7	40,0	4,7	34,8	15,4	14,6	13,2	20,0	8,9	22,9	9,5	18,2	6,4	37,5	9,1	21,3	11,1	28,6
	+-%	7,9	17,0	9,0	42,9	6,3	19,5	11,3	10,8	9,1	24,8	8,3	13,9	12,6	11,4	7,0	23,7	9,8	10,3	7,8	16,7
65 a více	abs.	5	6	7	1	6	2	3	5	7	1	4	4	3	5	6	2	1	10	5	5
	rel.	7,6	23,1	10,6	20,0	14,0	8,7	7,7	12,2	13,2	10,0	8,9	11,4	14,3	11,4	12,8	12,5	3,0	16,4	7,9	17,9
	+-%	6,4	16,2	7,4	35,1	10,4	11,5	8,4	10,0	9,1	18,6	8,3	10,5	15,0	9,4	9,5	16,2	5,8	9,3	6,7	14,2
SPOLU: 100%		66	26	66	5	43	23	39	41	53	10	45	35	21	44	47	16	33	61	63	28

Ženy

Tab.č.8b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR		
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	
0-14	abs.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	rel.	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,9
	+-%	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	1,7
15-19	abs.	14	1	15	0	12	3	8	7	15	0	14	1	9	6	15	0	14	1	14	1	
	rel.	9,2	0,9	6,8	0,0	7,9	5,1	5,6	8,1	8,7	0,0	9,0	1,4	7,6	6,6	8,1	0,0	9,3	0,9	10,1	0,9	
	+-%	4,6	1,8	3,3	0,0	4,3	5,6	3,7	5,8	4,2	0,0	4,5	2,6	4,8	5,1	3,9	0,0	4,7	1,8	5,0	1,7	
20-24	abs.	11	2	13	0	11	2	8	4	11	1	9	3	10	2	11	1	13	0	13	0	
	rel.	7,2	1,9	5,9	0,0	7,2	3,4	5,6	4,7	6,4	2,8	5,8	4,1	8,4	2,2	5,9	4,3	8,7	0,0	9,4	0,0	
	+-%	4,1	2,6	3,1	0,0	4,1	4,6	3,7	4,5	3,7	5,4	3,7	4,5	5,0	3,0	3,4	8,3	4,5	0,0	4,9	0,0	
25-34	abs.	30	5	32	0	28	4	26	9	32	0	30	5	23	9	32	0	27	8	29	6	
	rel.	19,6	4,7	14,4	0,0	18,4	6,8	18,1	10,5	18,6	0,0	19,2	6,8	19,3	9,9	17,3	0,0	18,0	7,3	21,0	5,2	
	+-%	6,3	4,0	4,6	0,0	6,2	6,4	6,3	6,5	5,8	0,0	6,2	5,7	7,1	6,1	5,5	0,0	6,1	4,9	6,8	4,1	
35-44	abs.	43	16	53	2	41	12	38	20	46	6	40	18	32	21	46	6	42	17	40	18	
	rel.	28,1	15,0	23,9	20,0	27,0	20,3	26,4	23,3	26,7	16,7	25,6	24,3	26,9	23,1	24,9	26,1	28,0	15,5	29,0	15,7	
	+-%	7,1	6,8	5,6	24,8	7,1	10,3	7,2	8,9	6,6	12,2	6,9	9,8	8,0	8,7	6,2	17,9	7,2	6,8	7,6	6,6	
45-54	abs.	26	29	50	1	32	15	31	22	32	14	29	24	25	22	37	9	27	28	25	27	
	rel.	17,0	27,1	22,5	10,0	21,1	25,4	21,5	25,6	18,6	38,9	18,6	32,4	21,0	24,2	20,0	39,1	18,0	25,5	18,1	23,5	
	+-%	6,0	8,4	5,5	18,6	6,5	11,1	6,7	9,2	5,8	15,9	6,1	10,7	7,3	8,8	5,8	19,9	6,1	8,1	6,4	7,7	
55-64	abs.	13	36	40	3	19	20	25	17	27	12	23	19	15	24	33	6	19	30	15	33	
	Rel.	8,5	33,6	18,0	30,0	12,5	33,9	17,4	19,8	15,7	33,3	14,7	25,7	12,6	26,4	17,8	26,1	12,7	27,3	10,9	28,7	
	+-%	4,4	9,0	5,1	28,4	5,3	12,1	6,2	8,4	5,4	15,4	5,6	10,0	6,0	9,1	5,5	17,9	5,3	8,3	5,2	8,3	
65 a viac	abs.	15	18	19	4	9	3	8	7	9	3	11	4	5	7	11	1	7	26	2	29	
	Rel.	9,8	16,8	8,6	40,0	5,9	5,1	5,6	8,1	5,2	8,3	7,1	5,4	4,2	7,7	5,9	4,3	4,7	23,6	1,4	25,2	
	+-%	4,7	7,1	3,7	30,4	3,8	5,6	3,7	5,8	3,3	9,0	4,0	5,2	3,6	5,5	3,4	8,3	3,4	7,9	2,0	7,9	
SPOLU: 100%		153	107	222	10	152	59	144	86	172	36	156	74	119	91	185	23	150	110	138	115	

Výsledky biochemických vyšetrení opakovane vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Muži

Tab.č.9a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	abs.	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0
	rel.	1,6	0,0	1,4	0,0	1,8	0,0	2,6	0,0	1,5	0,0	2,0	0,0	0,0	2,3	1,8	0,0	2,4	0,0	1,6	0,0
	+-%	3,1	0,0	2,6	0,0	3,5	0,0	5,0	0,0	3,0	0,0	4,0	0,0	0,0	4,5	3,5	0,0	4,6	0,0	3,1	0,0
25-34	abs.	6	0	6	0	5	0	1	4	5	0	3	2	1	4	5	0	3	3	6	0
	rel.	9,5	0,0	8,1	0,0	9,1	0,0	2,6	10,0	7,7	0,0	6,1	6,7	3,4	9,3	9,1	0,0	7,1	5,2	9,7	0,0
	+-%	7,2	0,0	6,2	0,0	7,6	0,0	5,0	9,3	6,5	0,0	6,7	8,9	6,6	8,7	7,6	0,0	7,8	5,7	7,4	0,0
35-44	abs.	14	3	16	0	11	5	6	10	15	0	11	5	5	10	12	3	9	8	15	2
	rel.	22,2	10,0	21,6	0,0	20,0	21,7	15,4	25,0	23,1	0,0	22,4	16,7	17,2	23,3	21,8	18,8	21,4	13,8	24,2	5,6
	+-%	10,3	10,7	9,4	0,0	10,6	16,9	11,3	13,4	10,2	0,0	11,7	13,3	13,7	12,6	10,9	19,1	12,4	8,9	10,7	7,5
45-54	abs.	7	6	11	1	11	1	7	5	9	2	8	4	4	7	8	3	7	8	12	3
	rel.	11,1	20,0	14,9	16,7	20,0	4,3	17,9	12,5	13,8	33,3	16,3	13,3	13,8	16,3	14,5	18,8	16,7	13,8	19,4	8,3
	+-%	7,8	14,3	8,1	29,8	10,6	8,3	12,0	10,2	8,4	37,7	10,3	12,2	12,6	11,0	9,3	19,1	11,3	8,9	9,8	9,0
55-64	abs.	14	7	18	1	12	9	11	8	17	1	11	8	8	10	13	5	9	15	11	12
	rel.	22,2	23,3	24,3	16,7	21,8	39,1	28,2	20,0	26,2	16,7	22,4	26,7	27,6	23,3	23,6	31,3	21,4	25,9	17,7	33,3
	+-%	10,3	15,1	9,8	29,8	10,9	19,9	14,1	12,4	10,7	29,8	11,7	15,8	16,3	12,6	11,2	22,7	12,4	11,3	9,5	15,4
65 a viac	abs.	21	14	22	4	15	8	13	13	18	3	15	11	11	11	16	5	13	24	17	19
	rel.	33,3	46,7	29,7	66,7	27,3	34,8	33,3	32,5	27,7	50,0	30,6	36,7	37,9	25,6	29,1	31,3	31,0	41,4	27,4	52,8
	+-%	11,6	17,9	10,4	37,7	11,8	19,5	14,8	14,5	10,9	40,0	12,9	17,2	17,7	13,0	12,0	22,7	14,0	12,7	11,1	16,3
SPOLU:	100%	63	30	74	6	55	23	39	40	65	6	49	30	29	43	55	16	42	58	62	36

Ženy

Tab.č.9b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	2	0	2	0
	rel.	1,0	0,6	0,5	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,8	0,0	0,9	0,0	0,6	0,0	1,5	0,0	2,0	0,0
	+-%	1,9	1,1	0,9	0,0	1,3	0,0	1,3	0,0	1,4	0,0	1,5	0,0	1,8	0,0	1,1	0,0	2,0	0,0	2,7	0,0
20-24	abs.	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0
	rel.	1,0	0,0	0,0	11,1	0,7	0,0	0,0	1,3	0,7	0,0	0,8	0,0	0,9	0,0	0,6	0,0	0,7	0,0	1,0	0,0
	+-%	1,9	0,0	0,0	20,5	1,3	0,0	0,0	2,6	1,4	0,0	1,5	0,0	1,8	0,0	1,1	0,0	1,4	0,0	1,9	0,0
25-34	abs.	8	2	10	0	10	0	6	4	10	0	9	1	8	2	10	0	8	1	6	3
	rel.	7,8	1,1	4,9	0,0	6,6	0,0	4,1	5,3	6,9	0,0	7,0	1,1	7,2	2,2	5,8	0,0	5,9	0,7	5,9	1,8
	+-%	5,2	1,6	2,9	0,0	4,0	0,0	3,2	5,1	4,2	0,0	4,4	2,1	4,6	3,1	3,5	0,0	4,0	1,3	4,6	2,0
35-44	abs.	18	11	25	1	21	5	18	8	24	1	19	7	13	12	23	2	20	8	19	7
	rel.	17,5	6,3	12,1	11,1	13,9	6,2	12,4	10,7	16,7	1,8	14,8	7,6	11,7	13,5	13,4	7,4	14,8	5,5	18,8	4,2
	+-%	7,3	3,6	4,5	20,5	5,5	5,2	5,4	7,0	6,1	3,5	6,2	5,4	6,0	7,1	5,1	9,9	6,0	3,7	7,6	3,0
45-54	abs.	25	44	58	1	39	21	39	23	40	16	32	30	32	24	47	9	36	31	28	35
	rel.	24,3	25,1	28,2	11,1	25,8	25,9	26,9	30,7	27,8	29,1	25,0	32,6	28,8	27,0	27,3	33,3	26,7	21,2	27,7	21,0
	+-%	8,3	6,4	6,1	20,5	7,0	9,5	7,2	10,4	7,3	12,0	7,5	9,6	8,4	9,2	6,7	17,8	7,5	6,6	8,7	6,2
55-64	abs.	20	68	60	2	44	33	43	26	31	27	33	36	29	30	46	12	36	55	28	58
	rel.	19,4	38,9	29,1	22,2	29,1	40,7	29,7	34,7	21,5	49,1	25,8	39,1	26,1	33,7	26,7	44,4	26,7	37,7	27,7	34,7
	+-%	7,6	7,2	6,2	27,2	7,2	10,7	7,4	10,8	6,7	13,2	7,6	10,0	8,2	9,8	6,6	18,7	7,5	7,9	8,7	7,2
65 a viac	abs.	30	49	52	4	35	22	38	13	37	11	33	18	27	21	44	4	32	51	17	64
	rel.	29,1	28,0	25,2	44,4	23,2	27,2	26,2	17,3	25,7	20,0	25,8	19,6	24,3	23,6	25,6	14,8	23,7	34,9	16,8	38,3
	+-%	8,8	6,7	5,9	32,5	6,7	9,7	7,2	8,6	7,1	10,6	7,6	8,1	8,0	8,8	6,5	13,4	7,2	7,7	7,3	7,4
SPOLU:	100%	103	175	206	9	151	81	145	75	144	55	128	92	111	89	172	27	135	146	101	167

Výsledky hodnotenia skrínungu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 10a

Muži	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	1	3	3	1	0	0	0	8
	rel.	0,0	7,7	30,0	33,3	5,0	0,0	0,0	0,0	8,7
	+-%	0,0	14,5	28,4	30,8	9,6	0,0	0,0	0,0	5,8
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	7	5	1	6	1	0	0	20
	rel.	0,0	53,8	50,0	11,1	30,0	7,7	0,0	0,0	21,7
	+-%	0,0	27,1	31,0	20,5	20,1	14,5	0,0	0,0	8,4
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	1	2	0	9	2	3	3	20
	rel.	0,0	7,7	20,0	0,0	45,0	15,4	18,8	27,3	21,7
	+-%	0,0	14,5	24,8	0,0	21,8	19,6	19,1	26,3	8,4
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	3	0	5	2	6	9	4	29
	rel.	0,0	23,1	0,0	55,6	10,0	46,2	56,3	36,4	31,5
	+-%	0,0	22,9	0,0	32,5	13,1	27,1	24,3	28,4	9,5
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	1	0	0	2	4	2	2	11
	rel.	0,0	7,7	0,0	0,0	10,0	30,8	12,5	18,2	12,0
	+-%	0,0	14,5	0,0	0,0	13,1	25,1	16,2	22,8	6,6
6. Hypertenzia III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	0	2	2	4
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	18,2	4,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	22,8	4,2
S P O L U	abs.	0	13	10	9	20	13	16	11	92
HYPERTENZIA	abs.	0	4	0	5	4	10	13	8	44
	rel.	0,0	30,8	0,0	55,6	20,0	76,9	81,3	72,7	47,8
	+-%	0,0	25,1	0,0	32,5	17,5	22,9	19,1	26,3	10,2

Tab. č. 10b

Ženy	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	9	8	22	26	11	5	4	85
	rel.	0,0	60,0	61,5	64,7	44,1	20,0	10,2	12,1	32,9
	+-%	0,0	24,8	26,4	16,1	12,7	10,6	8,5	11,1	5,7
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	4	4	6	11	9	5	0	39
	rel.	0,0	26,7	30,8	17,6	18,6	16,4	10,2	0,0	15,1
	+-%	0,0	22,4	25,1	12,8	9,9	9,8	8,5	0,0	4,4
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	0	1	5	13	11	12	6	48
	rel.	0,0	0,0	7,7	14,7	22,0	20,0	24,5	18,2	18,6
	+-%	0,0	0,0	14,5	11,9	10,6	10,6	12,0	13,2	4,7
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	2	0	1	6	19	19	10	57
	rel.	0,0	13,3	0,0	2,9	10,2	34,5	38,8	30,3	22,1
	+-%	0,0	17,2	0,0	5,7	7,7	12,6	13,6	15,7	5,1
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	3	4	5	6	18
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	5,1	7,3	10,2	18,2	7,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6	6,9	8,5	13,2	3,1
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	1	3	7	11
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	6,1	21,2	4,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	6,7	13,9	2,5
S P O L U	abs.	0	15	13	34	59	55	49	33	258
HYPERTENZIA	abs.	0	2	0	1	9	24	27	23	86
	rel.	0,0	13,3	0,0	2,9	15,3	43,6	55,1	69,7	33,3
	+-%	0,0	17,2	0,0	5,7	9,2	13,1	13,9	15,7	5,8
CELKOM	abs.	0	28	23	43	79	68	65	44	350

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab.č.11a

Muži	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	0	0	2	1	1	1	2	7
	rel.	0,0	0,0	0,0	33,3	6,7	7,1	4,3	6,7	7,9
	+-%	0,0	0,0	0,0	37,7	12,6	13,5	8,3	8,9	5,6
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	0	0	1	4	2	0	2	9
	rel.	0,0	0,0	0,0	16,7	26,7	14,3	0,0	6,7	10,1
	+-%	0,0	0,0	0,0	29,8	22,4	18,3	0,0	8,9	6,3
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	0	1	2	4	4	6	6	23
	rel.	0,0	0,0	100,0	33,3	26,7	28,6	26,1	20,0	25,8
	+-%	0,0	0,0	0,0	37,7	22,4	23,7	17,9	14,3	9,1
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	0	0	1	5	4	10	12	32
	rel.	0,0	0,0	0,0	16,7	33,3	28,6	43,5	40,0	36,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	29,8	23,9	23,7	20,3	17,5	10,0
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	1	3	5	7	16
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	21,4	21,7	23,3	18,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	12,6	21,5	16,9	15,1	8,0
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	3,3	2,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	6,4	3,1
S P O L U	abs.	0	0	1	6	15	14	23	30	89
HYPERTENZIA	abs.	0	0	0	1	6	7	16	20	50
	rel.	0,0	0,0	0,0	16,7	40,0	50,0	69,6	66,7	56,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	29,8	24,8	26,2	18,8	16,9	10,3

Tab.č.11b

Ženy	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	1	1	4	8	15	22	4	55
	rel.	0,0	50,0	100,0	44,4	28,6	25,9	31,9	5,5	22,9
	+-%	0,0	69,3	0,0	32,5	16,7	11,3	11,0	5,2	5,3
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	0	0	0	2	11	13	18	2	46
	rel.	0,0	0,0	0,0	22,2	39,3	22,4	26,1	2,7	19,2
	+-%	0,0	0,0	0,0	27,2	18,1	10,7	10,4	3,7	5,0
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	1	0	2	6	16	7	11	43
	rel.	0,0	50,0	0,0	22,2	21,4	27,6	10,1	15,1	17,9
	+-%	0,0	69,3	0,0	27,2	15,2	11,5	7,1	8,2	4,9
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	0	0	1	3	8	16	28	56
	rel.	0,0	0,0	0,0	11,1	10,7	13,8	23,2	38,4	23,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	20,5	11,5	8,9	10,0	11,2	5,4
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	0	4	5	20	29
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,9	7,2	27,4	12,1
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	6,1	10,2	4,1
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	2	1	8	11
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	1,4	11,0	4,6
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	2,8	7,2	2,6
S P O L U	abs.	0	2	1	9	28	58	69	73	240
HYPERTENZIA	abs.	0	0	0	1	3	14	22	56	96
	rel.	0,0	0,0	0,0	11,1	10,7	24,1	31,9	76,7	40,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	20,5	11,5	11,0	11,0	9,7	6,2
CELKOM	abs.	0	2	2	15	43	72	92	103	329

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013

Tab. č. 12a

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR	
<i>Muži</i>	Pokles	Abs	23	28	22	17	16	17	30	0	25	34	1	3
		Rel	29,5	43,8	33,8	20,7	19,5	27,9	52,6	0,0	43,9	59,6	1,2	4,0
		+-%	10,1	12,2	11,5	8,8	8,6	11,3	13,0	0,0	12,9	12,7	2,4	4,4
	Nezmenené	Abs	39	31	14	46	45	21	18	61	8	11	73	70
		Rel	50,0	48,4	21,5	56,1	54,9	34,4	31,6	100,0	14,0	19,3	90,1	93,3
		+-%	11,1	12,2	10,0	10,7	10,8	11,9	12,1	0,0	9,0	10,2	6,5	5,6
	Nárast	Abs	16	5	29	19	21	23	9	0	24	12	7	2
		Rel	20,5	7,8	44,6	23,2	25,6	37,7	15,8	0,0	42,1	21,1	8,6	2,7
		+-%	9,0	6,6	12,1	9,1	9,4	12,2	9,5	0,0	12,8	10,6	6,1	3,6
	Celkom	100%	78	64	65	82	82	61	57	61	57	57	81	75
<i>Ženy</i>	Pokles	Abs	47	37	43	38	25	28	61	0	58	84	12	6
		Rel	21,1	21,6	26,5	16,7	11,0	16,7	41,8	0,0	39,5	57,5	5,3	2,7
		+-%	5,4	6,2	6,8	4,9	4,1	5,6	8,0	0,0	7,9	8,0	2,9	2,2
	Nezmenené	Abs	101	104	35	115	133	45	38	168	21	25	161	164
		Rel	45,3	60,8	21,6	50,7	58,6	26,8	26,0	100,0	14,3	17,1	70,9	74,5
		+-%	6,5	7,3	6,3	6,5	6,4	6,7	7,1	0,0	5,7	6,1	5,9	5,8
	Nárast	Abs	75	30	84	74	69	95	47	0	68	37	54	50
		Rel	33,6	17,5	51,9	32,6	30,4	56,5	32,2	0,0	46,3	25,3	23,8	22,7
		+-%	6,2	5,7	7,7	6,1	6,0	7,5	7,6	0,0	8,1	7,1	5,5	5,5
	Celkom	100%	223	171	162	227	227	168	146	168	147	146	227	220
<i>Spolu</i>	Pokles	Abs	70	65	65	55	41	45	91	0	83	118	13	9
		Rel	23,3	27,7	28,6	17,8	13,3	19,7	44,8	0,0	40,7	58,1	4,2	3,1
		+-%	4,8	5,7	5,9	4,3	3,8	5,1	6,8	0,0	6,7	6,8	2,2	2,0
	Nezmenené	Abs	140	135	49	161	178	66	56	229	29	36	234	234
		Rel	46,5	57,4	21,6	52,1	57,6	28,8	27,6	100,0	14,2	17,7	76,0	79,3
		+-%	5,6	6,3	5,4	5,6	5,5	5,9	6,1	0,0	4,8	5,3	4,8	4,6
	Nárast	Abs	91	35	113	93	90	118	56	0	92	49	61	52
		Rel	30,2	14,9	49,8	30,1	29,1	51,5	27,6	0,0	45,1	24,1	19,8	17,6
		+-%	5,2	4,6	6,5	5,1	5,1	6,5	6,1	0,0	6,8	5,9	4,5	4,3
	Celkom	100%	301	235	227	309	309	229	203	229	204	203	308	295

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia pre skupiny klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 Tab. č. 12b

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR	
<i>Muži</i>	Pokles	Abs	16	6	10	16	11	3	8	0	16	16	1	2
		Rel	47,1	100,0	55,6	29,6	24,4	13,0	66,7	0,0	64,0	80,0	2,3	9,5
		+-%	16,8	0,0	23,0	12,2	12,6	13,8	26,7	0,0	18,8	17,5	4,4	12,6
	Nezmenené	Abs	16	0	4	30	32	10	4	25	3	2	37	19
		Rel	47,1	0,0	22,2	55,6	71,1	43,5	33,3	100,0	12,0	10,0	84,1	90,5
		+-%	16,8	0,0	19,2	13,3	13,2	20,3	26,7	0,0	12,7	13,1	10,8	12,6
	Nárast	Abs	2	0	4	8	2	10	0	0	6	2	6	0
		Rel	5,9	0,0	22,2	14,8	4,4	43,5	0,0	0,0	24,0	10,0	13,6	0,0
		+-%	7,9	0,0	19,2	9,5	6,0	20,3	0,0	0,0	16,7	13,1	10,1	0,0
	Celkom	100%	34	6	18	54	45	23	12	25	25	20	44	21
<i>Ženy</i>	Pokles	Abs	36	5	17	19	16	9	16	0	24	20	9	5
		Rel	30,5	45,5	58,6	27,5	22,5	13,0	61,5	0,0	60,0	80,0	10,2	6,0
		+-%	8,3	29,4	17,9	10,5	9,7	7,9	18,7	0,0	15,2	15,7	6,3	5,1
	Nezmenené	Abs	60	5	8	36	46	16	8	64	7	1	63	66
		Rel	50,8	45,5	27,6	52,2	64,8	23,2	30,8	100,0	17,5	4,0	71,6	78,6
		+-%	9,0	29,4	16,3	11,8	11,1	10,0	17,7	0,0	11,8	7,7	9,4	8,8
	Nárast	Abs	22	1	4	14	9	44	2	0	9	4	16	13
		Rel	18,6	9,1	13,8	20,3	12,7	63,8	7,7	0,0	22,5	16,0	18,2	15,5
		+-%	7,0	17,0	12,6	9,5	7,7	11,3	10,2	0,0	12,9	14,4	8,1	7,7
	Celkom	100%	118	11	29	69	71	69	26	64	40	25	88	84
<i>Spolu</i>	Pokles	Abs	52	11	27	35	27	12	24	0	40	36	10	7
		Rel	34,2	64,7	57,4	28,5	23,3	13,0	63,2	0,0	61,5	80,0	7,6	6,7
		+-%	7,5	22,7	14,1	8,0	7,7	6,9	15,3	0,0	11,8	11,7	4,5	4,8
	Nezmenené	Abs	76	5	12	66	78	26	12	89	10	3	100	85
		Rel	50,0	29,4	25,5	53,7	67,2	28,3	31,6	100,0	15,4	6,7	75,8	81,0
		+-%	7,9	21,7	12,5	8,8	8,5	9,2	14,8	0,0	8,8	7,3	7,3	7,5
	Nárast	Abs	24	1	8	22	11	54	2	0	15	6	22	13
		Rel	15,8	5,9	17,7	17,9	9,5	58,7	5,3	0,0	23,1	13,3	16,7	12,4
		+-%	5,8	11,2	10,7	6,8	5,3	10,1	7,1	0,0	10,2	9,9	6,4	6,3
Celkom	100%	152	17	47	123	116	92	38	89	65	45	132	105	

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V BANSKEJ BYSTRICI**

KONTROLA TABAKU

Výročná správa za rok 2013
Okresy Banská Bystrica a Brezno

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH
vedúca OPZ

Kontrola fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia:

Kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia ustanoveného v zákone č.87/2009 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vykonávajú jednotlivé odbory RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a zabezpečujú hlásenie počtu vykonaných kontrol nápravných opatrení v mesačných intervaloch odboru podpory zdravia. V priebehu roka 2013 bolo vykonaných **2146** kontrol. Podrobný prehľad vykonaných kontrol podľa mesiacov a jednotlivých odborov je uvedený v tabuľke:

Mesiac	Oddelenie					Spolu
	EPID	HDM	HV	HŽP	OPPL	
Január	13	23	41	22	57	156
Február	10	17	33	24	49	133
Marec	8	26	48	34	58	174
Apríl	10	26	65	45	61	207
Máj	8	10	43	52	65	178
Jún	7	12	47	52	68	186
Júl	10	8	58	42	62	180
August	9	5	21	31	58	124
September	37	20	35	47	48	187
Október	11	24	39	65	64	203
November	12	30	58	69	68	237
December	8	12	26	56	79	181
Spolu	143	213	514	539	737	2146

2. Počet uložených sankcií na základe priestupkového konania: 0

3. Výška pokút v rámci priestupkového konania (vrátane blokových pokút): 0

4. Počet uložených sankcií v rámci správneho konania rozhodnutím: 0

5. Výška pokút v rámci správneho konania: 0

Vedúca OVkZ a Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) je členkou pracovnej skupiny "Prevenca fajčenia". V roku 2013 systematicky pomáha pri odvykaní od fajčenia 1 fajčiarovi. Lektorsky zabezpečuje v BB kraji Vzdelávanie pre pracovníkov RÚVZ - časť modulu 11 venovanú prevencii fajčenia. 2 pracovníčky OPZ boli v BB kraji lektorkami častí modulu 11 venovaných drogovej problematike.

Začiatkom roku sa uskutočnila na Strednej obchodnej škole v B. Bystrici na Tajovského ulici beseda na tému „Prevenca fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ spojená s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“ pre 30 študentiek II. a III. ročníka spojená s meraniami CO vo vydychovanom vzduchu smokerlyzerom (16) a so spirometriou – FEV1 (19).

V prvom polroku 2013 sa OPZ podieľal na kampani „*Exfajčiari sú nezastaviteľní*“. Aktivity vyvrcholili najmä koncom mája pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku.

Dňa 27.5. 2013 pracovníčky Odboru podpory zdravia poskytli rozhovor pre regionálnu televíziu Hronka, zameraný na spropagovanie kampane „Exfajčiari sú nezastaviteľní“ a Svetového dňa bez tabaku, ako aj na informovanie verejnosti o edukačných aktivitách pre záujemcov z radov fajčiarov. Tieto informácie boli prezentované aj na webovej stránke RÚVZ v B. Bystrici a v tlačovej správe RÚVZ BB.

V dňoch 27.5, 28.5. a 31.5.2013 sa na ZŠ Spojová ulica v B. Bystrici uskutočnili besedy na tému „Prevenca fajčiarskej závislosti v období adolescencie“ pre 190 žiakov 6. a 7. ročníkov spojené s premietaním DVD filmu „Kým stúpa dym...“

Dňa 31.5. 2013 bol pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku v priestoroch Odboru podpory zdravia RÚVZ „Deň otvorených dverí“. Vyšetreným klientom na základe zistených parametrov bolo poskytnuté odborné individuálne poradenstvo zamerané na zmenu životného štýlu a na pomoc pri zanechaní závislosti na tabaku. Zároveň boli informovaní o možnosti absolvovať kurz odvykania od fajčenia a o digitálnej zdravotnej tréningovej platforme iCoach, ktorá ponúka pomocnú ruku fajčiarom rozhodnutým prestať fajčiť a stať sa exfajčiarimi.

V meste Brezno sa v deň Svetového dňa bez tabaku (31.5.) v rámci výjazdu Poradne zdravia zrealizovalo v priestoroch železničnej stanice meranie obsahu oxidu uhoľnatého (CO) vo vydychovanom vzduchu prístrojom Smokerlyzer u 33 klientov. Následne im bolo poskytnuté individuálne odborné poradenstvo.

Všetkým zúčastneným fajčiarom kampane „*Exfajčiari sú nezastaviteľní*“ boli distribuované edukačné materiály s protifajčiarskou tematikou, ako aj propagačné materiály s logom tejto kampane.

Dňa 2.7. 2013 v Banskej Bystrici podobne ako v iných mestách v SR prebehla kampaň „*Deň zodpovednosti*“ zameraná na prevenciu alkoholizmu. V Európa SC pracovníčky OPZ vyšetřili 51 klientov, ktorým zmerali tlak krvi a 44 z nich vyšetřili reflotrónom GGT. Všetkých 51 klientov vyplnilo aj Dotazník zodpovednosti, zameraný na problematiku konzumácie alkoholu.

Pri príležitosti **Európskeho týždňa boja proti drogám a následne k Medzinárodnému dňu bez fajčenia** sa konali viaceré aktivity:

- Dňa 5.11. 2013 - prednáška pre 17 študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity v zasadačke OPZ na tému „Prevenca fajčenia mladistvých.“ Súčasťou bolo aj vyšetřovanie biochemických parametrov (CHOL, GLU, TG a HDL chol), antropometria, meranie CO (3) a FEV1 (16). Fajčiari (8) si mohli zistiť stupeň svojej závislosti na nikotíne základe výsledku z Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti. Fajčiarom sme poskytli aj individuálne poradenstvo na odvykanie od fajčenia.

- Dňa 16.11. 2013 - Preventívne vyšetřovanie kardiovaskulárnych parametrov u študentov 4.roč. v odbore masér v SZŠ (10) spojené s prevenciou fajčenia a individuálnym

odborným poradenstvom, nakoľko 8 študenti boli fajčiari a 1 je vystavovaný účinkom pasívneho fajčenia. 3 študentom sme zmerali CO vo vydychovanom vzduchu a 11 spirometrom FEV1. Po vyplnení Fagerströmovho dotazníka mali 8 študenti možnosť otestovať si svoju závislosť na nikotíne.

- Dňa 18.11.2013 - 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre študentov 1. a 2. ročníka (50) spojené s meraním CO (28) na strednej Spojenej škole v Brezne.

- Dňa 20.11.2013 - zdravotno-preventívne podujatie spojené s premietaním DVD film „Kým stúpa dym...“, a besedou pre 48 študentov 2.,3.,4. a nadstavbového ročníka Strednej priemyselnej školy spojenej v Kremničke. Zároveň sa 20 študentov otestovalo pomocou Fagerströmovho dotazníka nikotínovej závislosti a bolo im poskytnuté individuálne odborné poradenstvo zamerané na odvykanie od fajčenia. O zmeranie množstva CO vo vydychovanom vzduchu prejavilo záujem 12 klientov a o zmeranie FEV1 spirometrom 29 klientov. Súčasťou tohto podujatia bol aj dotazníkový prieskum „Legálne a nelegálne drogy“, ktorého sa zúčastnilo 43 respondentov.

- Dňa 22.11.2013 - Premietanie DVD filmu „Kým stúpa dym ...“ a 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 2 skupiny študentov (53) strednej Spojenej školy v Brezne.

- Dňa 26.11.2013 naša pracovníčka Mgr. Šuchaňová vystúpila a prednáškou „Analýza činnosti poradne na odvykanie od fajčenia na RÚVZ Banská Bystrica“ na odbornom podujatí v Martine – „10 rokov od ratifikácie rámcového dohovoru o kontrole tabaku na Slovensku“.

Aktivity pre študentov Spojenej školy v Brezne vďaka nadviazanej dobrej spolupráci s vedením školy pokračovali aj naďalej -10.12.2013 sa na SSŠ v Brezne uskutočnili 2 prednášky o škodlivosti fajčenia pre 30 študentov, bol im premietnutý DVD film „Kým stúpa dym...“ a 11 fajčiarom bol zmeraný obsah CO.

V roku 2013 bol celkový počet meraní CO smokerlyzerom 173 a FEV1 spirometrom 164.

**ZDRAVOTNÍCKA INFORMATIKA
A BIOŠTATISTIKA**

1. Organizácia a podmienky činnosti

1.1. Začlenenie podľa organizačnej štruktúry úradu

1.2. Personálne obsadenie

Tabuľka 1

	Pracovníci odboru	
	interne	externe
VŠ lekár	-	-
VŠ informatik	1*	-
VŠ bioštatistik	1	-
SŠ informatik	1	-
SŠ štatistik	-	-

*Poznámka: K 8.11.2013 ukončil pracovný pomer na oddelení 1 VŠ informatik. Uvedený stav je k 31.12.2013

1.3. Počítačové a programové vybavenie na úrade

1.3.1. Prepočítaný počet pracovníkov a počet PC na úrade

Tabuľka 2

	Počet pracovníkov	Počet PC / z toho v LAN
Spolu	154,03	134/134

1.3.2. Programové vybavenie na úrade na PC

Tabuľka 3a

Operačné systémy	Počet užívateľských licencií*
MS Windows 7	44
MS Windows Vista	0
MS Windows XP	120
MS Windows 2000	0
MS Windows 98	0
MS Windows 95	0
Staršie MS Windows	0
Iné okrem MS Windows	0

Tabuľka 3b

Kancelárske balíky	Počet užívateľských licencií*
MS Office 2013	29
MS Office 2010	0
MS Office 2007	40
MS Office 2003	100
MS Office 2002	0
MS Office 2000	0
MS Office XP	0
Staršie MS Office	0
Iné okrem MS Office	0

Tabuľka 3c

Špecializované APV skupiny	Počet užívateľských licencií*
Zdravotnícke	10
Ekonomické a personálne	4
Registratúrne	1
Právnické	4
Štatistické a matematické	0
Grafické	3

Poznámka k tabuľkám 3a, 3b, 3c:

*V prípade multilicencie: Počet užívateľských licencií = max. počet klientov v multilicencii.

1.4. Poskytovateľ pripojenia do internetu, web sídlo úradu, intranet

Tabuľka 4a

Poskytovateľ pripojenia	Slovanet
-------------------------	----------

Tabuľka 4b

webové sídlo - vytvorené	interne
webové sídlo - aktualizácie	interne

Tabuľka 4c

Zriadený intranet	áno
-------------------	-----

2. Vzdelávanie informatikov

V roku 2013 sa pracovníci informatiky zúčastnili na školení oprávnených osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pracovníčka informatiky sa 16. až 18. októbra 2013 zúčastnila školenia ku knižničnému informačnému systému.

3. Výsledky činností

3.1. Hardvérová a softvérová podpora

Servisná činnosť, opravy a poradenstvo ohľadne hardvéru a softvéru prebiehali denne podľa požiadaviek pracovníkov RÚVZ. Pracovníci oddelenia informatiky spravujú servery, doménu hygiena, pracovné stanice všetkých používateľov LAN RÚVZ. K tejto činnosti patrí aj správa a inštalácia kancelárskych balíkov, antivírusového programu, ako aj špecializovaného softvéru jednotlivých odborov.

3.2. Semináre a školiace akcie

V roku 2013 sa na vzdelávacej akcii aktívne zúčastnil jeden pracovník:

Názov akcie	Termín	Prezentácia	Prezentujúci
Odborný seminár RÚVZ	11.12.2013 12.12.2013	Poučenie oprávnených osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov	Mgr. Silvia Vojteková

3.3. Činnosti v spolupráci s ostatnými odbornými útvarmi a iným(i) RÚVZ

Príprava *Zdravotníckej ročenky okresu Banská Bystrica v porovnaní s okresom Brezno a Zdravotníckej ročenky Banskobystrického kraja* po obsahovej a technickej stránke pre každý rok v spolupráci s ostatnými odbormi RÚVZ.

Spravovanie a aktualizácia webového sídla úradu v spolupráci so všetkými odbormi, zverejňovanie tlačových správ v spolupráci s hovorkyňou RÚVZ.

Príprava databáz a spracovanie údajov pre ďalšiu štatistiku z projektu ESNAP – Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu na Slovensku v spolupráci s odborom PPLaT.

Príprava formulárov a spracovanie dotazníkov z projektu GERMM - Geneticko-epidemiologickej štúdie nádorov močového mechúra v spolupráci s odborom PPLaT.

Grafická a technická príprava dokumentov, prezentácií a posterov pre ostatné odbory, návrhy a úprava grafických objektov, príprava mapových výstupov v geografickom informačnom systéme podľa požiadaviek ostatných odborov,.

3.4. Ďalšie špecifické činnosti

Správa Národného registra infekčných chorôb – administrácia informačného systému EPIS, administrácia používateľov, spravovanie informačného portálu v spolupráci s odborom epidemiológie.